Ds 2014:25

Nya regler om upphandling

Bilagor

Del 2

REGERINGSKANSLIET
Socialdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst.
Beställningsadress: Fritzes kundtjänst, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
fritzes.se

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.
Svara på remiss – hur och varför.
Statsrådsberedningen, SB PM 2003:3 (reviderad 2009-05-02)
En kort handledning för dem som ska svara på remiss. Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remiss

Omslag: Elanders Sverige AB.
Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2014.

ISBN 978-91-38-24144-8
ISSN 0284-6012

Innehåll

Bilaga 1 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG 5

Bilaga 2 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG 183

Bilaga 3 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner 315

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/24/EU

av den 26 februari 2014

om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53.1, 62 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande [1],

med beaktande av Regionkommitténs yttrande [2],

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet [3], och

av följande skäl:

(1) Offentlig upphandling av medlemsstaternas myndigheter eller för deras räkning måste överensstämma med principerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt om fri rörlighet för varor, etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som följer därav, bland annat om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. För offentliga kontrakt över ett visst värde bör dock bestämmelser fastställas om samordning av nationella upphandlingsförfaranden för att se till att dessa principer omsätts i praktiken och för att säkerställa att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

(2) Offentlig upphandling ges en framträdande roll i Europa 2020-strategin, som framgår av kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla (nedan kallad *Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla*), som ett av de marknadsbaserade instrument som ska användas för att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla, samtidigt som den säkerställer att offentliga medel utnyttjas så effektivt som möjligt. De upphandlingsregler som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG [4] och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG [5] bör därför ses över och moderniseras, i syfte att använda offentliga medel effektivare, i synnerhet genom att underlätta små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling, och se till att upphandlande myndigheter kan utnyttja offentliga upphandlingar på ett bättre sätt till stöd för gemensamma samhällsmål. Det finns även ett behov av att klargöra grundläggande begrepp och principer för att säkerställa rättslig säkerhet samt inbegripa vissa aspekter i väletablerad rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

(3) Vid genomförandet av detta direktiv bör Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning [6] beaktas, särskilt i samband med val av medel för kommunikation, tekniska specifikationer, tilldelningskriterier och villkor för fullgörande av ett kontrakt.

(4) De alltmer varierande formerna av offentliga åtgärder har gjort det nödvändigt att tydligare definiera själva begreppet upphandling; detta klargörande bör emellertid inte utvidga tillämpningsområdet för detta direktiv i jämförelse med direktiv 2004/18/EG. Unionens regler för offentlig upphandling är inte avsedda att täcka alla former av utbetalning av offentliga medel, utan enbart utbetalningar i syfte att anskaffa byggentreprenader, varor eller tjänster genom ett offentligt kontrakt. Det bör klargöras att sådana anskaffningar av byggentreprenader, varor eller tjänster bör omfattas av detta direktiv oberoende av om de genomförs genom inköp, leasing eller andra kontraktsformer.

Begreppet anskaffning bör förstås i vid mening som att få tillgång till fördelarna av de berörda byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna, vilket inte nödvändigtvis kräver att äganderätten överlåts till de upphandlande myndigheterna. Vidare brukar inte enbart finansieringen, särskilt genom bidrag, av en verksamhet, som ofta är knuten till skyldigheten att återbetala de mottagna beloppen om de inte används för de avsedda ändamålen, omfattas av reglerna för offentlig upphandling. På liknande sätt

[1] EUT C 191, 29.6.2012, s. 84.
[2] EUT C 391, 18.12.2012, s. 49.
[3] Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 januari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 februari 2014.
[4] Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (försörjningsdirektivet) (EUT L 134, 30.4.2004, s. 1).
[5] Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 114).
[6] Godkänt genom rådets beslut 2010/48/EG av den 26 november 2009 om ingående från Europeiska gemenskapens sida av Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (EUT L 23, 27.1.2010, s. 35).

bör situationer då samtliga aktörer som uppfyller vissa villkor har rätt att utföra en bestämd uppgift utan selektivitet, exempelvis vid valfrihet för kunden och system med servicecheckar, inte ses som upphandling, utan enbart som auktorisationssystem (exempelvis licenser för läkemedel eller hälsovårdstjänster).

(5) Det bör erinras om att ingenting i detta direktiv ålägger medlemsstaterna att använda underleverantörer eller lägga ut tillhandahållandet av tjänster som de själva önskar tillhandahålla på entreprenad eller organisera på annat sätt än genom offentliga kontrakt i den mening som avses i detta direktiv. Tillhandahållande av tjänster som grundas på lagar, författningar eller anställningsavtal bör inte omfattas. I vissa medlemsstater kan detta exempelvis gälla vissa administrativa tjänster och statliga tjänster, såsom verkställande och lagstiftande tjänster, eller tillhandahållandet av vissa samhällstjänster, såsom utrikespolitiska tjänster eller rättstjänster eller obligatorisk socialförsäkring.

(6) Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör påverka medlemsstaternas lagstiftning på området för social trygghet. Det bör inte heller avse liberalisering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är förbehållna offentliga eller privata enheter, eller privatisering av offentliga enheter som tillhandahåller tjänster.

Det bör likaledes erinras om att medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster, såsom posttjänster, som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, eller som en blandning av dessa. Det är lämpligt att klargöra att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

(7) Det bör slutligen erinras om att detta direktiv inte påverkar nationella, regionala och lokala myndigheters frihet att, i enlighet med unionsrätten, definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, deras omfattning och egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella villkor avseende kvaliteten på tjänsten, i syfte att fullfölja deras allmänpolitiska mål. Detta direktiv bör inte heller påverka nationella, regionala och lokala myndigheters befogenhet att tillhandahålla, beställa och finansiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26 om tjänster av allmänt intresse, som fogats till EUF-fördraget och fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Direktivet gäller dessutom inte finansieringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller medlemsstaternas stödsystem, t.ex. på det sociala området, i enlighet med unionens konkurrensregler.

(8) Ett kontrakt bör bedömas vara ett offentligt byggentreprenadkontrakt endast om det specifikt avser utförande av de verksamheter som avses i bilaga II, även om kontraktet också kan omfatta tillhandahållande av andra tjänster som är nödvändiga för utförandet av dessa verksamheter. Offentliga tjänstekontrakt, särskilt på området för fastighetsförvaltningstjänster, kan i vissa fall omfatta byggentreprenad. Om emellertid sådan byggentreprenad är av underordnad betydelse i förhållande till kontraktets huvudinnehåll och är en följd av eller ett komplement till detta, kan det faktum att sådan byggentreprenad ingår i upphandlingen inte anses vara ett tillräckligt skäl för att klassificera det offentliga tjänstekontraktet som ett offentligt byggentreprenadkontrakt.

Med hänsyn till de många olika typerna av offentliga byggentreprenadkontrakt bör den upphandlande myndigheten emellertid kunna välja såväl gemensam som separat upphandling för projektering och utförande av byggentreprenader. Avsikten med detta direktiv är inte att fastställa huruvida upphandlingen ska vara gemensam eller separat.

(9) Genomförande av en byggentreprenad som motsvarar de krav som anges av den upphandlande myndigheten kräver att den myndigheten ska ha vidtagit åtgärder för att fastställa typ av byggentreprenad eller åtminstone ha haft ett avgörande inflytande över projekteringen av den. Huruvida entreprenören genomför hela eller en del av byggentreprenaden på egen hand eller säkerställer genomförandet med andra medel bör inte ändra kontraktets klassificering som ett byggentreprenadkontrakt, så länge som entreprenören åtar sig en direkt eller indirekt rättsligt bindande skyldighet att säkerställa att byggentreprenaden genomförs.

(10) Begreppen upphandlande myndigheter och särskilt offentligrättsliga organ har vid upprepade tillfällen behandlats i rättspraxis från Europeiska unionens domstol. För att det ska stå klart att den personkrets som omfattas av detta direktiv inte bör ändras, är det lämpligt att behålla de definitioner som domstolen använder och införliva ett visst antal förtydliganden som görs i denna rättspraxis, så att definitionerna kan förstås, utan att tolkningen av begreppet i rättspraxis ändras. Det bör därför klargöras att ett organ som verkar på normala marknadsmässiga villkor, har ett vinstsyfte och bär de förluster som uppstår i samband med utövandet av sin verksamhet inte bör anses vara ett offentligrättsligt organ, eftersom de behov i det allmännas intresse som det har inrättats för att tillgodose eller har fått i uppdrag att tillgodose kan anses ha industriell eller kommersiell karaktär.

På liknande sätt har också villkoret avseende det tänkbara organets finansiering diskuterats i rättspraxis, där det bland annat klargörs att det med en finansiering ”till största delen” avses ”till mer än hälften”, och att denna finansiering kan omfatta sådana betalningar från användare som åläggs, beräknas och uppbärs i enlighet med offentligrättsliga bestämmelser.

(11) För blandade kontrakt bör de tillämpliga reglerna bestämmas med beaktande av kontraktets huvudändamål då de olika delarna av kontraktet objektivt sett inte kan särskiljas. Det bör därför klargöras hur de upphandlande myndigheterna ska avgöra om de olika delarna kan särskiljas. Ett sådant klargörande bör bygga på relevant rättpraxis från Europeiska unionens domstol.

Detta bör avgöras från fall till fall, och den upphandlande myndighetens uttryckliga eller presumerade avsikt att betrakta de olika delarna av ett blandat kontrakt som oskiljaktiga bör inte utgöra en tillräcklig omständighet, utan en sådan bedömning bör grunda sig på sakliga bevis som kan slå fast att det var motiverat och nödvändigt att ingå ett enda kontrakt. Ett sådant motiverat behov av att ingå ett enda kontrakt kan exempelvis föreligga när det gäller uppförandet av en enda byggnad, där en del direkt kommer att användas av den upphandlande myndigheten i fråga och en annan del kommer att drivas på grundval av en koncession, exempelvis för att tillhandahålla parkeringsplatser till allmänheten. Det bör klargöras att behovet av att ingå ett enda kontrakt kan uppstå såväl av tekniska som ekonomiska skäl.

(12) För blandade kontrakt som kan delas upp, står det alltid de upphandlande myndigheterna fritt att tilldela separata kontrakt för de olika delarna av det blandade kontraktet, varvid det bör avgöras vilka bestämmelser som är tillämpliga på varje separat del uteslutande med utgångspunkt i det specifika kontraktets beskaffenhet. Å andra sidan, när de upphandlande myndigheterna väljer att ta med andra delar i upphandlingen, oavsett värde och vilka rättsregler som de andra delarna annars skulle ha omfattats av, bör huvudprincipen vara att detta direktiv fortsätter att gälla för hela det blandade kontraktet, om ett kontrakt bör tilldelas enligt bestämmelserna i detta direktiv om det skulle tilldelas ensamt.

(13) Särskilda bestämmelser bör emellertid gälla för blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter eller delar som inte omfattas av EUF-fördraget. I dessa fall bör det vara möjligt att inte tillämpa detta direktiv under förutsättning att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att undvika att kontrakt omfattas av detta direktiv eller av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG [1]. Det bör klargöras att upphandlande myndigheter inte bör hindras från att välja att tillämpa detta direktiv på vissa blandade kontrakt i stället för att tillämpa direktiv 2009/81/EG.

(14) Det bör klargöras att begreppet *ekonomisk aktör* bör ges en vid tolkning så att det omfattar alla personer och/eller enheter som erbjuder sig att utföra byggentreprenader, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden, oberoende av vilken juridisk form de har valt för sin verksamhet. Således bör samtliga företag, filialer, dotterbolag, partnerskap, kooperativ, aktiebolag, universitet och andra former av enheter som inte är fysiska personer, oavsett om de är offentliga eller privata, omfattas av begreppet ekonomisk aktör, oavsett om de är *juridiska personer* under samtliga omständigheter.

(15) Det bör klargöras att grupper av ekonomiska aktörer, även när de har gått samman i form av en tillfällig sammanslutning, får delta i tilldelningsförfaranden utan att det krävs att de antar en viss juridisk form. Om det är nödvändigt får det krävas, till exempel när solidariskt ansvar förutsätts, att grupperna antar en viss juridisk form när dessa grupper har blivit tilldelade kontraktet.

Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter bör ha rätt att uttryckligen ange hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de krav på ekonomisk och finansiell ställning som anges i detta direktiv eller de kriterier för teknisk kunskap och yrkeskunskap som krävs av ekonomiska aktörer som deltar på egen hand.

När kontrakt fullgörs av grupper av ekonomiska aktörer kan det bli nödvändigt att fastställa villkor som inte gäller för enskilda deltagare. Sådana villkor, som bör motiveras av objektiva skäl och vara proportionella, kan exempelvis inbegripa krav på att grupperna i samband med upphandlingsförfarandet utser en gemensam företrädare eller en huvudpartner eller lämnar information om gruppens sammansättning.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76).

(16) Upphandlande myndigheter bör utnyttja alla medel som står till deras förfogande enligt nationell rätt för att förhindra att snedvridningar uppstår i offentliga upphandlingsförfaranden till följd av intressekonflikter. Detta kan inbegripa förfaranden för att upptäcka, förhindra och avhjälpa intressekonflikter.

(17) Genom rådets beslut 94/800/EG [1] godkändes särskilt Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*). Syftet med WTO-avtalet är att fastställa en multilateral ram med balanserade rättigheter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling för att liberalisera och öka världshandeln. För kontrakt som omfattas av bilagorna 1, 2, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg I till WTO-avtalet, samt av andra relevanta internationella avtal som unionen är bunden av, bör upphandlande myndigheter fullgöra skyldigheterna enligt dessa avtal genom att tillämpa detta direktiv på ekonomiska aktörer i tredjeländer som är parter i avtalen.

(18) WTO-avtalet är tillämpligt på kontrakt över vissa tröskelvärden, som är fastställda i WTO-avtalet och utformade som särskilda dragningsrätter. De tröskelvärden som fastställs genom detta direktiv bör anpassas så att de i euro motsvarar WTO-avtalets tröskelvärden. Bestämmelser bör också införas om regelbundna översyner av tröskelvärdena i euro för att anpassa dem genom en rent matematisk beräkning till eventuella förändringar av eurons värde i förhållande till de särskilda dragningsrätterna. Utöver dessa regelbundna matematiska anpassningar bör en höjning av WTO-avtalets tröskelvärden övervägas under nästa förhandlingsomgång avseende tröskelvärdena.

(19) Det bör klargöras att alla intäkter måste beaktas vid uppskattningen av ett kontrakts värde, oavsett om de kommer från den upphandlande myndigheten eller från tredje parter. Det bör också klargöras att begreppet likartade varor vid beräkningen av tröskelvärdena bör förstås som varor som är avsedda för identisk eller likartad användning, till exempel varor som utgörs av ett antal livsmedel eller av olika kontorsmöbler. En ekonomisk aktör som är verksam på det berörda området skulle i typfallet troligtvis ha sådana varor i sitt normala varuutbud.

(20) Det bör klargöras att det vid uppskattningen av värdet av en viss upphandling bör vara tillåtet att grunda uppskattningen av värdet på en uppdelning av upphandlingen endast när detta motiveras av objektiva skäl. Det kan exempelvis vara motiverat att uppskatta kontraktsvärden för en separat operativ enhet hos den upphandlande myndigheten, såsom skolor eller daghem, under förutsättning att enheten i fråga självständigt ansvarar för sin upphandling. Detta kan antas vara fallet när den separata operativa enheten självständigt genomför upphandlingar och beslutar om inköp, förfogar över en egen budgetpost för de berörda upphandlingarna, ingår kontraktet självständigt och finansierar det ur en budget som den förfogar över. En uppdelning är inte motiverad när det bara är genomförandet av upphandlingen som den upphandlande myndigheten sköter decentraliserat.

(21) Offentliga kontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter som är verksamma inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och som gäller dessa verksamheter omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU [2]. Kontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter inom ramen för deras transportverksamhet till havs, längs kusterna och på inre vattenvägar omfattas dock av det här direktivet.

(22) Eftersom detta direktiv är riktat till medlemsstaterna är det inte tillämpligt på upphandling som genomförs av internationella organisationer eller för deras räkning. Det behöver dock klargöras i vilken utsträckning detta direktiv bör tillämpas på upphandling som styrs av särskilda internationella regler.

(23) Vid offentlig upphandling av vissa audiovisuella medietjänster och radiotjänster från leverantörer av medietjänster bör hänsyn kunna tas till kulturella eller sociala överväganden som gör att upphandlingsreglerna inte bör tillämpas. Av dessa skäl bör det göras undantag för offentliga tjänstekontrakt som tilldelats av leverantörerna av medietjänster själva och som avser anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial som är färdigt för användning samt andra förberedande tjänster, t.ex. sådana tjänster som har samband med manuskript eller artistuppträdanden vilka behövs för att producera programmet. Det bör också klargöras att detta undantag även bör tillämpas på både radio- och tv-tjänster och beställtjänster (icke-linjära medietjänster). Detta undantag bör dock inte tillämpas på tillhandahållandet av den tekniska utrustning som behövs för produktion, samproduktion och sändning av sådana program.

(24) Det bör erinras om att skiljemanna- och förlikningstjänster och andra liknande former av alternativ tvistlösning vanligen tillhandahålls av organ eller fysiska personer som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler. Det bör klargöras att detta direktiv inte bör tillämpas på tjänstekontrakt för tillhandahållande av sådana tjänster, oavsett deras benämning i nationell lagstiftning.

[1] Rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående på gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, 23.12.1994, s. 1).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (se sidan 243 I detta nummer av EUT).

(25) Ett visst antal juridiska tjänster utförs av tjänsteleverantörer som utses av en medlemsstats domstol eller tribunal, innefattar advokaters företrädande av klienter i rätten, måste tillhandahållas av notarier eller är förenade med utövandet av offentlig makt. Sådana juridiska tjänster brukar tillhandahållas av organ eller fysiska personer som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler, exempelvis utnämningen av åklagare i vissa medlemsstater. Dessa juridiska tjänster bör följaktligen undantas från detta direktivs tillämpningsområde.

(26) Det bör påpekas att begreppet finansiella instrument i detta direktiv har samma innebörd som i övrig lagstiftning om den inre marknaden och det bör fastställas, mot bakgrund av inrättandet nyligen av Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, att insatser inom ramen för den faciliteten och den mekanismen bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Slutligen bör det klargöras att lån, oavsett om de har samband med utfärdandet av värdepapper eller andra finansiella instrument, eller andra därmed sammanhängande verksamheter, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde.

(27) Det bör erinras om att det i artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 [1] uttryckligen anges att direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG är tillämpliga på tjänstekontrakt respektive offentliga kontrakt om trafik avseende kollektivtrafik med buss eller spårvagn, medan förordning (EG) nr 1370/2007 är tillämplig på tjänstekoncessioner för kollektivtrafik med buss- och spårvagn. Det bör dessutom erinras om att den förordningen ska fortsätta att tillämpas på avtal om (allmän) trafik och på tjänstekoncessioner för kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana. För att klargöra förhållandet mellan detta direktiv och förordning (EG) nr 1370/2007 bör det uttryckligen anges att detta direktiv inte ska tillämpas på tjänstekontrakt som avser tillhandahållande av kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana; tilldelning av sådana kontrakt bör även fortsättningsvis omfattas av den förordningen. Medlemsstaterna bör, i den mån förordning (EG) nr 1370/2007 tillåter nationell lagstiftning att avvika från de regler som fastställs i den förordningen, i sin nationella lagstiftning kunna fastställa att avtal om allmän trafik i fråga om kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana ska tilldelas genom ett upphandlingsförfarande som följer deras allmänna regler för offentlig upphandling.

(28) Detta direktiv bör inte tillämpas på vissa räddningstjänster när de utförs av icke vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar, eftersom det skulle vara svårt att bibehålla dessa organisationers särskilda karaktär om tjänsteleverantörerna måste väljas ut i enlighet med de förfaranden som anges i detta direktiv. Detta undantag bör dock inte sträcka sig utöver vad som är absolut nödvändigt. Det bör därför uttryckligen anges att ambulanstjänster för transport av patienter inte bör undantas. I detta sammanhang är det dessutom nödvändigt att klargöra att CPV-grupp 601 "landtransport" inte omfattar ambulanstjänster, som faller under CPV-undergrupp 8514. Det bör därför klargöras att tjänster som omfattas av CPV-kod 85143000–3 som uteslutande består av ambulanstjänster för transport av patienter bör omfattas av det särskilda systemet som gäller sociala tjänster och andra särskilda tjänster (nedan kallat *det enklare systemet*). Detta innebär att också blandade kontrakt för tillhandahållande av allmänna ambulanstjänster omfattas av det enklare systemet om värdet av ambulanstjänster för transport av patienter är större än värdet av andra ambulanstjänster.

(29) Det är lämpligt att erinra om att detta direktiv endast gäller för medlemsstaternas upphandlande myndigheter. Följaktligen omfattas politiska partier i allmänhet inte av dess bestämmelser, eftersom de inte är upphandlande myndigheter. Politiska partier i vissa medlemsstater kan emellertid omfattas av begreppet offentligrättsliga organ.

Vissa tjänster (såsom produktion av propagandafilm och propagandavideor) är dock så oupplösligt knutna till tjänsteleverantörens politiska åsikter när de tillhandahålls i samband med en valkampanj att tjänsteleverantörerna normalt väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler.

Slutligen bör det erinras om att stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser omfattas av andra bestämmelser än de som fastställs i detta direktiv.

(30) I vissa fall kan en upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter vara de enda som får tillhandahålla en viss tjänst, eftersom de med avseende på den tjänsten innehar en ensamrätt enligt lagar och andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget. Det bör klargöras att detta direktiv inte behöver tillämpas på tilldelning av offentliga tjänstekontrakt till den upphandlande myndigheten eller sammanslutningen.

(31) Det råder betydande rättsosäkerhet om i vilken mån kontrakt som ingåtts mellan enheter inom den offentliga sektorn ska omfattas av regler för offentlig upphandling. Tolkningen av relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol varierar mellan medlemsstaterna och även mellan upphandlande myndigheter. Det är därför nödvändigt att klargöra i vilka fall reglerna om offentlig upphandling inte är tillämpliga på kontrakt som ingås inom den offentliga sektorn.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

Ett sådant klargörande bör vägledas av de principer som fastställts i Europeiska unionens domstols relevanta rättspraxis. Enbart det faktum att båda avtalsparterna själva är myndigheter utesluter inte i sig tillämpning av upphandlingsreglerna. Tillämpningen av reglerna för offentlig upphandling bör dock inte inskränka upphandlande myndigheters frihet att utföra de offentliga uppdrag som åligger dem genom att använda sina egna resurser, vilket innefattar möjligheten att samarbeta med andra myndigheter.

Det bör säkerställas att undantag för samarbete mellan myndigheter inte leder till att konkurrensen snedvrids i förhållande till privata ekonomiska aktörer i den mån det gynnar en privat tjänsteleverantör i förhållande till dess konkurrenter.

(32) Offentliga kontrakt som tilldelas en kontrollerad juridisk person bör inte omfattas av tillämpningen av de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv om den upphandlande myndigheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den kontroll som den utövar över sina egna förvaltningar, förutsatt att den kontrollerade juridiska personen genomför mer än 80 % av sin verksamhet i och med fullgörandet av de uppgifter som den anförtrotts av den kontrollerande upphandlande myndigheten eller av andra juridiska personer som kontrolleras av den upphandlande myndigheten, oavsett vem som drar nytta av fullgörandet av kontraktet.

Detta undantag bör inte utvidgas till situationer där en privat ekonomisk aktör har ett direkt ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital, eftersom tilldelning av ett offentligt kontrakt utan ett förfarande under konkurrens under sådana omständigheter skulle ge den privata ekonomiska aktör som har en kapitalandel i den kontrollerade juridiska personen en otillbörlig förmån gentemot dess konkurrenter. Mot bakgrund av särdragen hos offentliga organ med obligatoriskt medlemskap, såsom organisationer som ansvarar för förvaltning eller utövande av vissa offentliga tjänster, bör detta dock inte gälla i fall där särskilda privata ekonomiska aktörers ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital är obligatoriskt enligt en bestämmelse i den nationella lagstiftningen i överensstämmelse med fördragen, förutsatt att ett sådant ägarintresse är icke-kontrollerande och icke-blockerande och inte ger ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personens beslut. Det bör ytterligare klargöras att den avgörande faktorn enbart består i det direkta privata ägarintresset i den kontrollerade juridiska personen. Om det föreligger ett privat ägarintresse i den kontrollerande upphandlande myndighetens eller de kontrollerande upphandlande myndigheternas kapital hindrar detta sålunda inte att offentliga kontrakt tilldelas den kontrollerade juridiska personen utan att man tillämpar de förfaranden som anges i detta direktiv, eftersom ett sådant ägarintresse inte inverkar negativt på konkurrensen mellan privata ekonomiska aktörer.

Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter såsom offentligrättsliga organ, som kan ha ett privat ägarintresse i kapitalet, bör kunna utnyttja undantaget för övergripande samarbete. När alla andra villkor för det övergripande samarbetet är uppfyllda bör följaktligen undantaget för övergripande samarbete även omfatta sådana upphandlande myndigheter när kontraktet ingås uteslutande mellan upphandlande myndigheter.

(33) Upphandlande myndigheter bör kunna välja att tillhandahålla sina offentliga tjänster gemensamt genom samarbete utan skyldighet att använda en viss juridisk form. Ett sådant samarbete kan omfatta alla typer av verksamhet som sammanhänger med fullgörandet av tjänster och ansvar som förelagts de deltagande myndigheterna eller som de påtagit sig ansvaret för, t.ex. obligatoriska eller frivilliga uppgifter för lokala eller regionala myndigheter eller tjänster som genom lag ålagts vissa organ. De tjänster som tillhandahålls av de olika deltagande myndigheterna måste inte nödvändigtvis vara identiska; de kan också komplettera varandra.

Kontrakt för gemensamt tillhandahållande av offentliga tjänster bör inte omfattas av tillämpningen av reglerna i detta direktiv förutsatt att de har ingåtts uteslutande mellan upphandlande myndigheter, att genomförandet av samarbetet endast styrs av överväganden som sammanhänger med allmänintresset och att ingen privat tjänsteleverantör gynnas i förhållande till sina konkurrenter.

För att uppfylla dessa villkor bör samarbetet grundas på ett samarbetskoncept. För sådant samarbete krävs inte att alla deltagande myndigheter åtar sig att fullgöra de huvudsakliga avtalsförpliktelserna så länge det finns åtaganden om att bidra till ett fullgörande av den berörda offentliga tjänsten genom samarbete. Genomförandet av samarbetet, inbegripet ekonomiska överföringar mellan de deltagande upphandlande myndigheterna, bör dessutom endast styras av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

(34) Det finns vissa fall där en juridisk person, enligt tillämpliga bestämmelser i nationell lagstiftning, agerar som ett instrument eller en teknisk tjänst för vissa fastställda upphandlande myndigheter och är skyldig att utföra order från dessa upphandlande myndigheter utan inflytande över ersättningen för sin insats. Ett sådant rent administrativt förhållande bör inte omfattas av offentliga upphandlingsförfaranden, mot bakgrund av att det inte grundas på något avtal.

(35) Industrin bör uppmuntras att medfinansiera program för forskning och utveckling (FoU). Det bör därför klargöras att detta direktiv endast är tillämpligt när någon sådan medfinansiering inte förekommer och när utfallet av FoU-verksamheten kommer berörd upphandlande myndighet till godo. Detta bör inte utesluta möjligheten att den tjänsteleverantör som har utfört verksamheten offentligt kan redogöra för denna, så länge som den upphandlande myndigheten behåller den exklusiva rättigheten att använda FoU-utfallet i sin egen verksamhet. Fiktiva utbyten av FoU-resultat eller enbart symbolisk medverkan i ersättningen till tjänsteleverantören bör dock inte hindra att detta direktiv tillämpas.

(36) Anställning och sysselsättning bidrar till social integration och är av största vikt när det gäller att garantera lika möjligheter för alla. I detta sammanhang kan skyddade verkstäder spela en väsentlig roll. Detsamma gäller för andra sociala företag vars främsta syfte är att stödja social och yrkesmässig integration eller återintegration av personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer, såsom arbetslösa, missgynnade minoriteter eller på annat sätt marginaliserade befolkningsgrupper. Sådana verkstäder eller företag kan emellertid sakna möjlighet att få kontrakt under normala konkurrensförhållanden. Det är därför lämpligt att föreskriva att medlemsstaterna får reservera rätten att delta i tilldelningsförfaranden för offentliga kontrakt eller för vissa delar av dessa för sådana verkstäder eller företag eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

(37) I syfte att på ett lämpligt sätt integrera miljö-, social- och arbetsrättsliga krav i offentliga upphandlingsförfaranden är det av särskild vikt att medlemsstater och upphandlande myndigheter vidtar relevanta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av de miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som är tillämpliga på den ort där byggentreprenaden utförs eller tjänsterna tillhandahålls och som följer av lagar, författningar, dekret och beslut både på nationell nivå och unionsnivå, samt av kollektivavtal, förutsatt att dessa bestämmelser och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten. Likaså bör de skyldigheter som följer av internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater och som förtecknas i bilaga XI tillämpas under fullgörandet av kontraktet. Detta bör dock inte på något sätt hindra att arbets- och anställningsvillkor som är förmånligare för arbetstagarna tillämpas.

De relevanta åtgärderna bör tillämpas i överensstämmelse med de grundläggande principerna i unionsrätten, särskilt i syfte att säkerställa likabehandling. Sådana relevanta åtgärder bör tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG [1] och på ett sätt som säkerställer likabehandling och inte direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer och arbetstagare från andra medlemsstater.

(38) Tjänsterna bör anses vara tillhandahållna på den ort där de karaktäristiska prestationerna utförs. När tjänster tillhandahålls på distans, t.ex. tjänster som tillhandahålls av teletjänstcentraler, bör de tjänsterna anses vara tillhandahållna på den ort där tjänsterna utförs, oberoende av de orter och medlemsstater till vilka tjänsterna är riktade.

(39) De relevanta skyldigheterna kan avspeglas i kontraktsbestämmelserna. Det bör också vara möjligt att i offentliga kontrakt inkludera bestämmelser som garanterar efterlevnaden av kollektivavtal i överensstämmelse med unionsrätten. Om de relevanta skyldigheterna inte efterlevs kan det betraktas som ett allvarligt fel från den berörda ekonomiska aktörens sida, och medföra att denne utesluts från det offentliga upphandlingsförfarandet.

(40) Kontroll av att de miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelserna iakttas bör ske under de relevanta skedena i upphandlingsförfarandet, vid tillämpning av de allmänna principerna för val av deltagare och tilldelning av kontrakt, vid tillämpning av kriterierna för uteslutning och vid tillämpning av bestämmelserna om onormalt låga anbud. De nödvändiga kontrollerna för detta ändamål bör utföras i enlighet med de relevanta bestämmelserna i detta direktiv, särskilt bestämmelserna om bevismedel och egen försäkran.

(41) Ingenting i detta direktiv bör hindra vidtagande eller genomförande av sådana åtgärder som behövs för att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, hälsa, att skydda människors och djurs liv eller att bevara växter eller andra miljöåtgärder, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med EUF-fördraget.

(42) Det finns ett stort behov av att upphandlande myndigheter får större flexibilitet att välja ett upphandlingsförfarande enligt vilket förhandlingar ska föras. En ökad användning av dessa förfaranden ökar också troligtvis den gränsöverskridande handeln, eftersom utvärderingen har visat att kontrakt som tilldelas genom förhandlat förfarande med föregående meddelande om upphandling har en särskilt hög frekvens framgångsrika anbudsgivare från andra länder. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva användning av förhandlat förfarande under konkurrens eller konkurrenspräglad dialog i olika situationer där öppna eller selektiva förfaranden utan förhandlingar sannolikt inte skulle leda till tillfredsställande upphandlingsresultat. Det bör erinras om att användningen av konkurrenspräglad dialog på senare år har ökat betydligt vad beträffar värdet av de berörda kontrakten. Förfarandet har

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

visat sig vara användbart i de fall då upphandlande myndigheter inte kan specificera vilka medel som kan tillgodose deras behov eller bedöma vad marknaden kan erbjuda i form av tekniska, finansiella eller rättsliga lösningar. Denna situation kan särskilt uppkomma i samband med innovativa projekt, genomförandet av större integrerade infrastrukturprojekt på transportområdet, stora datanät eller projekt som omfattar komplicerad och strukturerad finansiering. Upphandlande myndigheter bör när så är lämpligt uppmanas att utnämna en projektledare för att säkerställa ett gott samarbete mellan de ekonomiska aktörerna och den upphandlande myndigheten under tilldelningsförfarandet.

(43) För byggentreprenadkontrakt innefattar sådana situationer byggentreprenader som inte avser standardbyggnader eller som inbegriper formgivning eller innovativa lösningar. För tjänster eller varor som kräver anpassning eller formgivning ger användning av ett förhandlat förfarande under konkurrens eller en konkurrenspräglad dialog sannolikt mervärde. Sådana krav på anpassning eller formgivning är nödvändiga särskilt då det gäller komplexa inköp, såsom inköp av sofistikerade varor, intellektuella tjänster, t.ex. vissa konsulttjänster, arkitekttjänster eller ingenjörstjänster, eller större projekt i fråga om informations- och kommunikationsteknik (IKT). I dessa fall kan förhandlingar vara nödvändiga för att garantera att varan eller tjänsten i fråga motsvarar den upphandlande myndighetens behov. För färdigproducerade tjänster eller varor som kan tillhandahållas av flera olika ekonomiska aktörer på marknaden, bör förhandlat förfarande under konkurrens och konkurrenspräglad dialog inte användas.

(44) Det förhandlade förfarandet under konkurrens bör även kunna användas i fall då ett öppet eller selektivt förfarande lett till enbart ogiltiga eller oacceptabla anbud. I sådana fall bör upphandlande myndigheter ha rätt att föra förhandlingar i syfte att erhålla giltiga och acceptabla anbud.

(45) Det förhandlade förfarandet under konkurrens bör förses med lämpliga garantier för att se till att principerna om likabehandling och öppenhet iakttas. Upphandlande myndigheter bör i synnerhet från början ange de minimikrav som kännetecknar upphandlingen, och dessa bör inte ändras under förhandlingarna. Tilldelningskriterier och deras viktning bör förbli stabila under hela förfarandet och bör inte vara föremål för förhandling, för att garantera likabehandling av alla ekonomiska aktörer. Förhandlingarna bör ha som mål att förbättra anbuden så att det är möjligt för upphandlande myndigheter att erhålla byggentreprenader, varor och tjänster som är perfekt anpassade till deras särskilda behov. Förhandlingar får avse alla aspekter av de inköpta byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna, innefattande till exempel kvalitet, kvantiteter, handelsklausuler samt sociala, miljömässiga och innovativa egenskaper, förutsatt att de inte utgör minimikrav.

Det bör klargöras att de minimikrav som den upphandlande myndigheten fastställer är de villkor och egenskaper (i synnerhet fysiska, funktionella och rättsliga) som alla anbud bör uppfylla eller inneha för att den upphandlande myndigheten ska kunna tilldela kontraktet i enlighet med de valda tilldelningskriterierna. För att säkerställa förfarandets öppenhet och spårbarhet bör alla stadier vederbörligen dokumenteras. Dessutom bör alla anbud under förfarandena lämnas in skriftligen.

(46) Upphandlande myndigheter bör få förkorta vissa tidsfrister för öppet respektive selektivt förfarande samt för förhandlade förfaranden under konkurrens där tidsfristerna skulle vara omöjliga att tillämpa på grund av brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt av de upphandlande myndigheterna. Det bör klargöras att det inte måste vara synnerligen brådskande situationer till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den.

(47) Forskning och innovation, inklusive miljöinnovation och social innovation, tillhör de viktigaste drivkrafterna för framtida tillväxt och har satts i centrum för Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Myndigheter bör utnyttja offentlig upphandling på bästa möjliga strategiska sätt för att stimulera innovation. Köp av innovativa varor, byggentreprenader och tjänster är betydelsefullt för att förbättra effektiviteten och kvaliteten på offentliga tjänster samtidigt som man försöker lösa viktiga samhällsproblem. Det bidrar till att uppnå bästa möjliga värde för offentliga medel samt till mer övergripande ekonomisk, miljömässig och samhällelig nytta genom att ge upphov till nya idéer, omsätta dem i innovativa varor och tjänster och därigenom främja hållbar ekonomisk tillväxt.

Det bör erinras om att ett antal modeller för upphandling beskrivs i kommissionens meddelande av den 14 december 2007 med titeln Förkommersiell upphandling: Att driva på innovation för att få offentliga tjänster av hög kvalitet i Europa, vilket avser upphandling av de FoU-tjänster som inte omfattas av detta direktiv. Modellerna skulle även fortsättningsvis kunna användas, men detta direktiv bör också bidra till att underlätta offentlig upphandling av innovation och hjälpa medlemsstaterna att uppnå innovationsunionens mål.

(48) Med hänsyn till vikten av innovation bör upphandlande myndigheter uppmanas att tillåta alternativa anbud så ofta som möjligt. Dessa myndigheter bör följaktligen uppmärksammas på behovet av att fastställa minimikrav som de alternativa anbuden ska uppfylla innan de anger att alternativa anbud får lämnas.

(49) Om det finns ett behov av att utveckla en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad och därefter köpa denna vara, tjänst eller byggentreprenad, och behovet inte kan uppfyllas med lösningar som redan tillhandahålls på marknaden, bör upphandlande myndigheter ha tillträde till ett särskilt upphandlingsförfarande för kontrakt som omfattas av detta direktiv. Detta särskilda förfarande bör tillåta upphandlande myndigheter att ingå långsiktiga innovationspartnerskap för utveckling och efterföljande köp av nya, innovativa varor, tjänster eller byggentreprenader, förutsatt att dessa kan levereras till överenskomna kapacitetsnivåer och kostnader, utan att det behövs ett separat upphandlingsförfarande för köpet. Innovationspartnerskapet bör baseras på de förfaranderegler som tillämpas på det förhandlade förfarandet under konkurrens, och kontrakten bör endast tilldelas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, vilket är det lämpligaste sättet att jämföra anbud som rör innovativa lösningar. Oavsett om det rör sig om mycket stora eller mindre innovationsprojekt bör innovationspartnerskapet struktureras på ett sådant sätt att det kan ge det nödvändiga efterfrågetrycket på marknaden som ger incitament till utveckling av en innovativ lösning utan att marknaden för den skull sätts ur spel.

En upphandlande myndighet bör därför inte använda innovationspartnerskap på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids. I vissa fall kan upprättandet av innovationspartnerskap med flera partner bidra till att undvika sådana effekter.

(50) Med hänsyn till de skadliga effekterna på konkurrensen bör förhandlade förfaranden utan föregående offentliggörande av meddelande om upphandling endast användas under mycket exceptionella omständigheter. Undantaget bör begränsas till fall då offentliggörande antingen är omöjligt, på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse eller som inte kan tillskrivas den, eller där det redan från början står klart att offentliggörandet inte kommer att leda till ökad konkurrens eller bättre upphandlingsresultat, inte minst därför att det objektivt sett endast finns en ekonomisk aktör som kan fullgöra kontraktet. Detta gäller för konstverk, när konstnärens identitet i sig avgör konstföremålets unika art och värde. Exklusivitet kan också uppstå av andra skäl, men endast objektivt exklusiva situationer kan motivera användningen av förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling, där den exklusiva situationen inte har skapats av den upphandlande myndigheten själv med tanke på det framtida upphandlingsförfarandet.

Upphandlande myndigheter som åberopar detta undantag bör motivera varför det inte finns några rimliga alternativ eller andra möjliga utvägar, såsom att använda alternativa distributionskanaler, inklusive utanför den medlemsstat där den upphandlande myndigheten finns, eller överväga till sin funktion jämförbara byggentreprenader, varor och tjänster.

Om den exklusiva situationen har uppstått av tekniska skäl bör de definieras och motiveras ytterst noggrant från fall till fall. Det kan exempelvis röra sig om att det är tekniskt nära nog omöjligt för en annan ekonomisk aktör att uppnå erforderlig fullgörandenivå eller att det är nödvändigt att använda specifik kunskap eller specifika verktyg eller medel som endast en ekonomisk aktör har. Tekniska skäl kan också innebära särskilda driftskompatibilitetskrav som måste uppfyllas i syfte att säkerställa att de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas kommer att fungera.

Slutligen är det inte ändamålsenligt att genomföra en upphandling när varor förvärvas direkt på en varumarknad, inklusive handelsplattformar för råvaror, exempelvis jordbruksprodukter, råmaterial och energiutbyten, om den reglerade och övervakade multilaterala handelsstrukturen på ett naturligt sätt garanterar marknadspriserna.

(51) Det bör klargöras att bestämmelserna om skydd av konfidentiell information inte på något sätt utgör ett hinder för offentliggörande av icke-konfidentiella delar av ingångna kontrakt, inklusive eventuella senare ändringar.

(52) Elektroniska medel för information och kommunikation kan i hög grad förenkla offentliggörandet av meddelanden om upphandlingar och öka effektiviteten och öppenheten i upphandlingsprocesserna. De bör bli standardhjälpmedel för kommunikationen och informationsutbytet i upphandlingsförfaranden, eftersom de i hög grad stärker de ekonomiska aktörernas möjligheter att delta i upphandlingar på hela den inre marknaden. Det bör därför vara obligatoriskt att överföra meddelanden om upphandling i elektronisk form, att göra upphandlingsdokumenten tillgängliga på elektronisk väg och – efter en övergångsperiod på 30 månader – att i alla skeden av förfarandet föra en elektronisk kommunikation, dvs. kommunikation med hjälp av elektroniska medel; detta gäller också överföringen av anbudsansökningar, och särskilt överföringen av anbud (elektronisk inlämning). Medlemsstaterna och upphandlande myndigheter bör ha rätt att gå längre om de så önskar. Det bör också klargöras att obligatorisk användning av elektroniska medel för kommunikation enligt detta direktiv dock inte innebär att upphandlande myndigheter är tvungna att behandla anbuden elektroniskt eller genomföra elektronisk utvärdering eller automatisk databehandling. Dessutom bör enligt detta direktiv inga delar av den offentliga upphandlingsprocessen efter kontraktstilldelningen omfattas av skyldigheten att använda elektroniska medel för kommunikation och detta bör också gälla den interna kommunikationen inom den upphandlande myndigheten.

(53) Upphandlande myndigheter bör, utom i vissa särskilda situationer, använda elektroniska medel för kommunikation som är icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter och som inte begränsar de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförfarandet. Användningen av sådana medel för kommunikation bör också ta vederbörlig hänsyn till tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det bör klargöras att det inte skulle vara lämpligt att kräva att elektroniska medel för kommunikation används i alla stadier i upphandlingsförfarandet om denna användning kräver särskilda hjälpmedel eller filformat som inte finns allmänt tillgängliga eller när kommunikationerna i fråga endast kan hanteras med hjälp av specialiserad kontorsutrustning. Upphandlande myndigheter bör därför inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning av anbud i vissa fall, som bör anges i en uttömmande förteckning. I detta direktiv anges att sådana fall bör omfatta situationer där det krävs användning av specialiserad kontorsutrustning som i allmänhet inte finns tillgänglig för upphandlande myndigheter, exempelvis storformatsskrivare. I vissa upphandlingsförfaranden kan det enligt upphandlingsdokumenten efterfrågas en fysisk modell eller en arkitektmodell som inte kan översändas elektroniskt till den upphandlande myndigheten. I sådana situationer bör modellen sändas per post eller annan lämplig transportör till den upphandlande myndigheten.

Det bör dock klargöras att användningen av andra medel för kommunikation bör begränsas till de delar av anbudet där elektroniska medel för kommunikation inte krävs.

Det bör klargöras att de upphandlande myndigheterna, där så krävs av tekniska skäl, bör kunna fastställa en maximigräns för storleken på de filer som kan överföras.

(54) Det kan finnas undantagsfall i vilka de upphandlande myndigheterna bör ha rätt att inte använda elektroniska medel för kommunikation, när det är nödvändigt att inte använda sådana medel för kommunikation för att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information. Det bör klargöras att elektroniska verktyg som inte är allmänt tillgängliga bör användas när deras användning kan erbjuda den nödvändiga skyddsnivån. Detta kan exempelvis vara fallet när de upphandlande myndigheterna kräver att dedikerade, säkra medel för kommunikation, till vilka de erbjuder tillgång, används.

(55) Skilda tekniska format eller processer och meddelandestandarder kan potentiellt innebära hinder för driftskompatibiliteten, inte enbart inom en medlemsstat utan också, och särskilt, mellan medlemsstaterna. För att till exempel kunna delta i ett upphandlingsförfarande där användning av elektroniska kataloger – ett format för att presentera och organisera information på ett för alla deltagande anbudsgivare gemensamt sätt och som lämpar sig för elektronisk hantering – tillåts eller krävs, skulle de ekonomiska aktörerna, i avsaknad av standarder, vara tvungna att skräddarsy sina egna kataloger för varje upphandlingsförfarande, vilket skulle medföra att de måste tillhandahålla mycket likartad information i olika format, beroende på vilka krav som ställs av berörd upphandlande myndighet. En standardisering av katalogformat skulle därmed förbättra driftskompatibiliteten, öka effektiviteten och även minska de insatser som krävs från de ekonomiska aktörernas sida.

(56) När kommissionen överväger om det finns ett behov av att säkerställa eller stärka driftskompatibiliteten mellan olika tekniska format eller process- och meddelandestandarder genom att göra användningen av specifika standarder obligatorisk, och i så fall vilka standarder som ska användas, bör den ta största möjliga hänsyn till de berörda intressenternas synpunkter. Den bör också beakta i vilken utsträckning de ekonomiska aktörerna och de upphandlande myndigheterna redan har använt en viss standard i praktiken och hur väl den har fungerat. Innan kommissionen gör användningen av en viss teknisk standard obligatorisk bör den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassning till befintliga e-upphandlingslösningar, inklusive infrastruktur, processer och programvara. Om de berörda standarderna inte har tagits fram av ett internationellt, europeiskt eller nationellt standardiseringsorgan bör de uppfylla de krav som är tillämpliga på IKT-standarder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 ([1]).

(57) Innan medlemsstaterna och de upphandlande myndigheterna specificerar vilken säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medel för kommunikation som ska användas i olika skeden av tilldelningsförfarandet bör de utvärdera proportionaliteten mellan, å ena sidan, de krav som syftar till att säkerställa korrekt och pålitlig identifiering av avsändarna i den berörda kommunikationen samt integriteten i innehållet och, å andra sidan, risken för att problem uppstår, t.ex. i situationer när meddelanden skickas av en annan avsändare än vad som angetts. Under i övrigt lika förhållanden skulle detta innebära att den nödvändiga säkerhetsnivån för exempelvis ett e-postmeddelande där man vill få bekräftat exakt var ett informationsmöte kommer att äga rum inte behöver vara

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

densamma som för själva anbudet, som är ett bindande erbjudande från den ekonomiska aktören. På liknande sätt kan utvärderingen av proportionaliteten resultera i att en lägre säkerhetsnivå krävs i samband med ett förnyat inlämnande av elektroniska kataloger eller inlämnande av anbud i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller tillgången till upphandlingsdokument.

(58) Även om väsentliga delar av upphandlingsförfarandet, såsom upphandlingsdokument, anbudsansökningar, bekräftelse av intresse och anbud, alltid bör genomföras skriftligen, bör muntlig kommunikation med ekonomiska aktörer i andra fall även fortsättningsvis vara möjlig, förutsatt att innehållet dokumenteras i lämplig utsträckning. Detta är nödvändigt för att säkerställa en lämplig grad av insyn som gör det möjligt att kontrollera om principen om likabehandling har följts. Det är särskilt av stor vikt att sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som kan påverka innehållet i och bedömningen av anbuden dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, t.ex. genom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.

(59) Det finns en starkt växande tendens på unionens marknader för offentlig upphandling att begära att offentliga upphandlare ska samla sina inköp för att uppnå stordriftsfördelar, bland annat lägre priser och transaktionskostnader, och för att förbättra och professionalisera upphandlingsverksamheten. Detta kan uppnås genom att inköpen samordnas med avseende på antingen antalet upphandlande myndigheter eller volym och värde över tiden. Sammanläggning och centralisering av inköp bör dock noga övervakas för att kunna undvika för långt driven koncentration av köpkraft och hemliga överenskommelser, bevara öppenhet och konkurrens samt ge små och medelstora företag möjlighet att få tillträde till marknaden.

(60) Ramavtal är ett instrument som har använts i stor utsträckning och betraktas som en effektiv upphandlingsmetod i hela Europa. Instrumentet bör därför i stort sett behållas som det är. Vissa aspekter behöver dock klargöras, särskilt att ramavtal inte bör användas av en upphandlande myndighet som själv inte identifieras i dessa. I detta syfte bör de upphandlande myndigheter som är parter i ett specifikt ramavtal från första början tydligt anges, antingen genom att de namnges eller på annat sätt, som en hänvisning till en viss kategori av upphandlande myndigheter inom ett tydligt avgränsat geografiskt område, så att berörda upphandlande myndigheter enkelt och otvetydigt kan identifieras. På samma sätt bör ett ramavtal inte vara öppet för anslutning av nya ekonomiska aktörer när det väl har ingåtts. När en inköpscentral använder allmänna register över upphandlande myndigheter eller kategorier av upphandlande myndigheter, såsom lokala myndigheter i ett visst geografiskt område, och myndigheterna har rätt att utnyttja de ramavtal som inköpscentralen ingår, bör inköpscentralen göra detta på ett sätt som gör det möjligt att kontrollera inte bara den berörda upphandlande myndighetens identitet, utan också från vilket datum den fick rätt att utnyttja de ramavtal som inköpscentralen ingår, eftersom detta datum avgör vilka specifika ramavtal som den upphandlande myndigheten bör få använda.

(61) De objektiva kriterierna för att avgöra vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som bör utföra en viss uppgift, t.ex. tillhandahålla varor eller tjänster avsedda att användas av fysiska personer, får, för de ramavtal där samtliga villkor fastställs, innefatta de berörda fysiska personernas behov eller val.

Upphandlande myndigheter bör ges större flexibilitet vid upphandling från ramavtal som ingås med fler än en ekonomisk aktör och där samtliga villkor fastställts.

I sådana fall bör de upphandlande myndigheterna ha möjlighet att anskaffa specifika byggentreprenader, varor eller tjänster som omfattas av ramavtalet, antingen från en av de ekonomiska aktörerna, som utses i enlighet med objektiva kriterier och på de redan fastställda villkoren, eller genom tilldelning av ett specifikt kontrakt avseende berörda byggentreprenader, varor eller tjänster efter en förnyad konkurrensutsättning bland de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet. För att säkerställa öppenhet och likabehandling bör den upphandlande myndigheten i upphandlingsdokumenten för ramavtalet uppge vilka objektiva kriterier som kommer att styra valet mellan dessa båda metoder för att fullgöra ramavtalet. Sådana kriterier kan till exempel avse kvantitet, värde eller karakteristika för berörda byggentreprenader, varor eller tjänster, inbegripet behovet av en högre servicegrad eller en högre säkerhetsnivå, eller förändringar i prisnivåerna jämfört med ett förutbestämt prisindex. Ramavtal bör inte användas på otillbörligt sätt eller på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids. De upphandlande myndigheterna bör enligt detta direktiv inte vara skyldiga att anskaffa byggentreprenader, varor eller tjänster som omfattas av ett ramavtal enligt det ramavtalet.

(62) Det bör också klargöras att kontrakt som grundas på ett ramavtal visserligen måste tilldelas innan själva ramavtalet löper ut, men att löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal inte behöver sammanfalla med löptiden för det ramavtalet utan i förekommande fall får vara kortare eller längre. Det bör i synnerhet vara tillåtet att fastställa löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal med beaktande av faktorer såsom den tid som behövs för deras fullgörande, när underhåll av utrustning med en uppskattad ekonomisk livslängd på mer än fyra år ingår eller när det behövs omfattande utbildning av personal för att fullgöra kontraktet.

Det bör också klargöras att det kan finnas undantagsfall i vilka löptiden för själva ramavtalen bör få fastställas till mer än fyra år. Dessa fall, som bör vara vederbörligen motiverade framför allt av föremålet för ramavtalet, kan uppstå exempelvis när ekonomiska aktörer måste förfoga över utrustning för vilken avskrivningstiden är längre än fyra år och som måste vara tillgänglig när som helst under ramavtalets hela löptid.

(63) Erfarenheten visar även att det finns ett behov av att anpassa reglerna för dynamiska inköpssystem så att de upphandlande myndigheterna till fullo kan utnyttja de möjligheter som detta instrument erbjuder. Systemen behöver förenklas, särskilt på så sätt att de hanteras i form av ett selektivt förfarande som skulle undanröja behovet av preliminära anbud, vilket har setts som en av de stora bördorna i samband med dynamiska inköpssystem. Alla ekonomiska aktörer som lämnar in en ansökan om att få delta och som uppfyller urvalskriterierna bör således få delta i upphandlingsförfaranden som genomförs som dynamiska inköpssystem under den tid de är giltiga. Denna upphandlingsteknik gör det möjligt för de upphandlande myndigheterna att få tillgång till ett särskilt brett urval av anbud, och således uppnå ett optimalt utnyttjande av offentliga medel genom en omfattande konkurrens vad gäller frekvent använda eller färdigproducerade varor, byggentreprenader eller tjänster som är allmänt tillgängliga på marknaden.

(64) Dessa anbudsansökningar bör normalt granskas inom högst tio arbetsdagar, med tanke på att utvärderingen av urvalskriterier kommer att ske på grundval av de förenklade dokumentationskrav som anges i detta direktiv. När ett dynamiskt inköpssystem initialt inrättas kan den upphandlande myndigheten emellertid, som svar på det första meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse, få så många anbudsansökningar att de kan behöva mer tid för att granska dem. Detta bör kunna tillåtas, förutsatt att ingen specifik upphandling inleds innan samtliga ansökningar har granskats. De upphandlande myndigheterna bör själva få organisera granskningen av anbudsansökningarna, exempelvis genom att besluta att granskningar ska genomföras endast en gång per vecka, förutsatt att tidsfristerna för granskning av varje ansökan om att få delta kan hållas.

(65) När som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid bör de upphandlande myndigheterna få begära att de ekonomiska aktörerna inom en lämplig tidsfrist lämnar in en ny och uppdaterad egen försäkran om att de kvalitativa urvalskriterierna kommer att uppfyllas. Det bör erinras om att den möjlighet som anges i de allmänna bestämmelserna om bevismedel i detta direktiv, nämligen att begära att de ekonomiska aktörerna lämnar in kompletterande handlingar, och om skyldigheten för den anbudsgivare till vilken man har beslutat att tilldela kontraktet att göra detta, också gäller i det specifika sammanhang som avser dynamiska inköpssystem.

(66) För att främja små och medelstora företags möjligheter att delta i stora dynamiska inköpssystem, exempelvis sådana som drivs av en inköpscentral, bör den berörda upphandlande myndigheten kunna dela in systemet i objektivt definierade kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster. Sådana kategorier bör definieras genom en hänvisning till objektiva faktorer som exempelvis kan omfatta största tillåtna storlek på specifika kontrakt som ska tilldelas inom den berörda kategorin eller ett specifikt geografiskt område inom vilket specifika kontrakt ska fullgöras. Om ett dynamiskt inköpssystem delas in i kategorier bör den upphandlande myndigheten tillämpa urvalskriterier som är proportionella i förhållande till särdragen för den berörda kategorin.

(67) Det bör klargöras att elektroniska auktioner vanligtvis inte är lämpliga för vissa offentliga byggentreprenadkontrakt och offentliga tjänstekontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggentreprenader, eftersom endast de aspekter som är lämpliga för automatisk utvärdering på elektronisk väg, utan ingripande eller bedömning från den upphandlande myndighetens sida, nämligen aspekter som är kvantifierbara så att de kan uttryckas i siffror eller procenttal, kan bli föremål för elektronisk auktion.

Det bör emellertid också klargöras att elektroniska auktioner kan användas vid upphandling av en specifik immateriell rättighet. Det är också lämpligt att erinra om att de upphandlande myndigheterna visserligen har rätt att minska antalet anbudssökande eller anbudsgivare så länge som auktionen inte har inletts, men att ingen ytterligare minskning av antalet anbudsgivare som deltar i den elektroniska auktionen bör tillåtas efter det att auktionen har inletts.

(68) Det utvecklas ständigt nya elektroniska upphandlingstekniker, exempelvis elektroniska kataloger. Med elektroniska kataloger förstås format för att presentera och organisera information på ett sätt som är gemensamt för alla deltagande anbudsgivare och som lämpar sig för elektronisk behandling. Ett exempel kan vara att anbud presenteras i form av ett kalkylblad. Upphandlande myndigheter bör kunna kräva elektroniska kataloger i alla tillgängliga förfaranden där det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas. Elektroniska kataloger bidrar till att öka konkurrensen och förbättra effektiviteten vid offentlig upphandling, särskilt genom

tids- och kostnadsbesparingar. Vissa regler bör dock fastställas för att se till att de nya teknikerna överensstämmer med detta direktiv och med principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet. Användningen av elektroniska kataloger för presentation av anbud bör därför inte medföra en möjlighet för de ekonomiska aktörerna att enbart överlämna sin allmänna katalog. De ekonomiska aktörerna bör även fortsättningsvis vara tvungna att anpassa sina allmänna kataloger till det specifika upphandlingsförfarandet. En sådan anpassning säkerställer att den katalog som överlämnas som svar på ett viss upphandlingsförfarande endast innehåller varor, byggentreprenader eller tjänster som de ekonomiska aktörerna, efter en aktiv granskning, ansåg motsvara de krav som den upphandlande myndigheten ställt. I samband med detta bör de ekonomiska aktörerna tillåtas att kopiera informationen i sin allmänna katalog, men inte att överlämna själva den allmänna katalogen.

När det finns tillräckliga garantier för spårbarhet, likabehandling och förutsebarhet bör de upphandlande myndigheterna dessutom ha rätt att generera anbud för specifika inköp på grundval av tidigare översända elektroniska kataloger, särskilt i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller när ett dynamiskt inköpssystem används.

När den upphandlande myndigheten har genererat anbud bör den berörda ekonomiska aktören ges möjlighet att kontrollera att det anbud som upprättats av den upphandlande myndigheten inte innehåller några materiella fel. När sådana fel förkommer bör den ekonomiska aktören inte vara bunden av det anbud som genererats av den upphandlande myndigheten, såvida inte felet rättas till.

I enlighet med kraven i reglerna för elektroniska medel för kommunikation bör upphandlande myndigheter undvika att ställa upp omotiverade hinder för ekonomiska aktörers tillträde till upphandlingsförfaranden där anbuden ska lämnas i form av elektroniska kataloger och där iakttagandet av de allmänna principerna om icke-diskriminering och likabehandling garanteras.

(69) Användningen av centraliserade inköpsmetoder ökar i de flesta medlemsstater. Inköpscentraler har till uppgift att göra anskaffningar, administrera dynamiska inköpssystem eller genomföra upphandling/ingå ramavtal för andra upphandlande myndigheters räkning, med eller utan ersättning. De upphandlande myndigheter för vilka ett ramavtal ingås bör kunna använda detta för att göra individuella eller upprepade inköp. Eftersom det rör sig om stora inköpsvolymer kan dessa förfaranden bidra till att öka konkurrensen och de bör bidra till att professionalisera den offentliga upphandlingen. Därför bör en definition på unionsnivå av inköpscentraler för upphandlande myndigheter införas, och det bör klargöras att inköpscentraler är verksamma på två olika sätt.

För det första bör de kunna agera som grossister genom inköp, lagring och återförsäljning eller, för det andra, som mellanhänder genom att tilldela kontrakt, driva dynamiska inköpssystem eller ingå ramavtal som ska användas av upphandlande myndigheter. Denna roll som mellanhand kan i vissa fall utföras genom att relevanta tilldelningsförfaranden genomförs självständigt, utan detaljerade instruktioner från berörda upphandlande myndigheter; i andra fall kan detta ske genom att de relevanta tilldelningsförfarandena genomförs enligt instruktioner från berörda upphandlande myndigheter, på deras vägnar och för deras räkning.

Dessutom bör regler fastställas för fördelningen av ansvaret för iakttagandet av skyldigheterna enligt detta direktiv, mellan inköpscentralen och de upphandlande myndigheter som upphandlar från eller genom inköpscentralen. Om inköpscentralen ensam ansvarar för genomförandet av upphandlingsförfaranden, bör centralen också vara ensam och direkt ansvarig för förfarandenas laglighet. Om en upphandlande myndighet genomför vissa delar av förfarandet, exempelvis förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller tilldelning av enskilda kontrakt på grundval av ett dynamiskt inköpssystem, bör den fortsätta att vara ansvarig för de etapper som den genomför.

(70) De upphandlande myndigheterna bör tillåtas att tilldela ett offentligt tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv. Det bör också vara tillåtet att sådana offentliga tjänstekontrakt omfattar en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamheter för inköp. Offentliga tjänstekontrakt för tillhandahållande av stödverksamhet för inköp bör, när de fullgörs på annat sätt än genom en inköpscentral i samband med tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till berörda upphandlande myndigheter, tilldelas i enlighet med detta direktiv. Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör tillämpas när centraliserad inköpsverksamhet eller stödverksamhet för inköp tillhandahålls på annat sätt än genom ett kontrakt med ekonomiska villkor, som utgör upphandling i den mening som avses i detta direktiv.

(71) Skärpta bestämmelser som rör inköpscentraler bör inte på något sätt förhindra nuvarande förfaranden för tillfällig gemensam upphandling, dvs. att mindre institutionaliserade och systematiska gemensamma inköp fortsätter eller att tjänsteleverantörer enligt etablerad praxis anlitas för att utarbeta och sköta upphandlingsförfaranden på en upphandlande myndighets vägnar, för dess räkning och enligt dess instruktioner. Däremot bör vissa funktioner i den gemensamma upphandlingen klargöras, då denna upphandling kan spela en viktig roll, inte minst i samband med innovativa projekt.

Gemensam upphandling kan ske i många olika former, från samordnad upphandling genom att ett antal upphandlande myndigheter utarbetar gemensamma tekniska specifikationer för sådana byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas men att var och en genomför en separat upphandling, till att de berörda upphandlande myndigheterna gemensamt genomför ett enda upphandlingsförfarande, antingen i samverkan eller genom att en upphandlande myndighet ges i uppdrag att sköta upphandlingen på samtliga upphandlande myndigheters vägnar.

Om flera upphandlande myndigheter gemensamt genomför ett upphandlingsförfarande bör de gemensamt ansvara för att uppfylla skyldigheterna enligt detta direktiv. När de upphandlande myndigheterna endast genomför delar av upphandlingsförfarandet gemensamt bör det gemensamma ansvaret dock endast gälla de delar av förfarandet som genomfördes gemensamt. Varje upphandlande myndighet bör ensam vara ansvarig för förfaranden eller delar av förfaranden som den ensam genomför, exempelvis tilldelning av kontrakt, ingående av ramavtal, drift av ett dynamiskt inköpssystem, förnyad konkurrensutsättning inom ramen för ett ramavtal eller fastställande av vilka ekonomiska aktörer som är parter i ett ramavtal som ska utföra en viss uppgift.

(72) Elektroniska medel för kommunikation är särskilt väl lämpade för att stödja centraliserade inköpsrutiner och -verktyg genom de möjligheter som de ger att återanvända och automatiskt behandla uppgifter och därigenom minimera informations- och transaktionskostnaderna. I ett första steg bör det därför bli obligatoriskt för inköpscentraler att använda sådana elektroniska medel för kommunikation, vilket också underlättar samordning av förfarandena i hela unionen. Detta bör följas av en allmän skyldighet att använda elektroniska medel för kommunikation i alla upphandlingsförfaranden efter en övergångsperiod på 30 månader.

(73) Att upphandlande myndigheter från olika medlemsstater genomför gemensamma upphandlingar möter för närvarande särskilda juridiska svårigheter i fråga om lagkonflikter mellan olika nationella lagstiftningar. Trots att gränsöverskridande gemensam offentlig upphandling implicit är tillåten enligt direktiv 2004/18/EG, ställs de upphandlande myndigheterna fortfarande inför stora juridiska och praktiska svårigheter att göra inköp från inköpscentraler i andra medlemsstater eller genomföra gemensamma offentliga upphandlingar. För att de upphandlande myndigheterna ska kunna dra största möjliga nytta av den inre marknadens potential när det gäller stordriftsfördelar och möjligheten att dela risken och nyttan, inte minst för innovativa projekt som innebär högre risk än vad en ensam upphandlande myndighet rimligen kan bära, bör dessa svårigheter undanröjas. Därför bör nya regler fastställas för gränsöverskridande gemensam upphandling för att underlätta samarbete mellan de upphandlande myndigheterna och öka fördelarna med den inre marknaden genom att det skapas gränsöverskridande affärsmöjligheter för varu- och tjänsteleverantörer. Dessa regler bör innebära att villkor för gränsöverskridande användning av inköpscentraler fastställs och att tillämplig lagstiftning om offentlig upphandling anges, även tillämplig lagstiftning om rättsmedel, när det gäller gränsöverskridande gemensamma förfaranden som kompletterar lagvalsreglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 [1]. Dessutom bör upphandlande myndigheter från olika medlemsstater kunna inrätta gemensamma enheter enligt nationell rätt eller enligt unionsrätten. För sådana fall av gemensam upphandling bör särskilda regler fastställas.

De upphandlande myndigheterna bör emellertid inte använda möjligheterna till gränsöverskridande gemensam upphandling för att kringgå tvingande lagregler som är förenliga med unionsrätten och som är tillämpliga på dem i de medlemsstater där de är belägna. Sådana regler kan exempelvis omfatta bestämmelser om öppenhet och tillgång till handlingar eller särskilda krav avseende spårbarhet för känsliga varor.

(74) De tekniska specifikationer som offentliga upphandlare upprättar måste tillåta att den offentliga upphandlingen är öppen för konkurrens och uppfyller hållbarhetsmål. Det bör därför vara möjligt att lämna anbud som avspeglar olika tekniska lösningar, standarder och tekniska specifikationer på marknaden, inklusive de som utarbetats på grundval av prestandakrav knutna till byggentreprenadernas, varornas och tjänsternas livscykelegenskaper och hållbarhetsaspekten i produktionsprocessen.

Följaktligen bör tekniska specifikationer utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen genom krav som gynnar en viss ekonomisk aktör då de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som den aktören brukar erbjuda. Om tekniska specifikationer utformas som funktions- och prestandakrav kan i allmänhet detta mål uppfyllas på bästa möjliga sätt. Funktions- och prestandakrav är också lämpliga för att främja innovation i samband med offentlig upphandling, och de bör användas i så stor uträckning som möjligt. Om det hänvisas till en europeisk standard eller, om det inte finns någon

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

sådan, till en nationell standard bör de upphandlande myndigheterna beakta anbud som baseras på likvärdiga arrangemang. Det bör åligga den ekonomiska aktören att bevisa likvärdighet med det begärda märket.

För att bevisa att ett arrangemang är likvärdigt bör det vara möjligt att ålägga anbudsgivare att tillhandahålla bevis som verifierats av tredje part. Andra lämpliga bevismedel, såsom tillverkarens tekniska dokumentation, bör dock också tillåtas om den berörda ekonomiska aktören inte har tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter eller inte har möjlighet att anskaffa dem inom de aktuella tidsfristerna, förutsatt att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

(75) Upphandlande myndigheter som vill köpa byggentreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga, sociala eller andra egenskaper bör kunna hänvisa till särskilda märken, exempelvis det europeiska miljömärket, (multi-)nationella miljömärken eller andra märken, förutsatt att märkeskraven har ett samband med kontraktsföremålet, såsom beskrivningen av varan och dess presentation, inbegripet förpackningskrav. Vidare är det viktigt att dessa krav utformas och antas på grundval av objektivt kontrollerbara kriterier genom ett förfarande i vilket alla berörda parter, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, kan delta och att miljömärket är tillgängligt för alla berörda parter. Det bör klargöras att berörda parter kan vara offentliga eller privata organ, företag eller alla typer av icke-statliga organisationer (organisationer som inte är en del av en myndighet och inte är konventionella företag).

Det bör likaså klargöras att specifika organ eller organisationer på nationell eller statlig nivå kan delta i fastställandet av märkeskrav som kan användas i samband med myndigheters upphandling utan att dessa organ eller organisationer förlorar sin status som tredje part.

Hänvisningar till märken bör inte leda till en begränsning på innovationsområdet.

(76) Vid all upphandling där kontraktsföremålet ska användas personer, oavsett om det rör sig om allmänheten eller den upphandlande myndighetens personal, är det utom i vederbörligen motiverade fall nödvändigt att de upphandlande myndigheterna vid fastställandet av de tekniska specifikationerna beaktar kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

(77) De upphandlande myndigheterna bör när de utformar tekniska specifikationer ta hänsyn till de krav som ställs i unionsrätten på området för lagstiftning om skydd av personuppgifter, särskilt vad gäller fastställande av behandlingen av personuppgifter (inbyggt uppgiftsskydd).

(78) Den offentliga upphandlingen bör anpassas till de små och medelstora företagens behov. De upphandlande myndigheterna bör uppmanas att använda de regler om bästa praxis som fastställts i kommissionens avdelningars arbetsdokument av den 25 juni 2008 med titeln *European Code of Best Practices Facilitating Access by SMEs to Public Procurement Contracts*, som ger vägledning om hur de kan tillämpa ramen för offentlig upphandling på ett sätt som underlättar de små och medelstora företagens deltagande. I detta syfte och för att stärka konkurrensen bör de upphandlande myndigheterna i synnerhet uppmuntras att dela upp större kontrakt i delar. En sådan uppdelning kan göras på kvantitativ basis, så att storleken på de enskilda kontrakten bättre överensstämmer med de små och medelstora företagens kapacitet, eller på kvalitativ basis, beroende på de olika berörda verksamhetsgrenarna och specialiseringarna, så att innehållet i de enskilda kontrakten närmare anpassas till de specialiserade sektorer där de små och medelstora företagen är verksamma eller till olika därpå följande projektfaser.

Storleken på och föremålet för delarna bör bestämmas av den upphandlande myndigheten, som i enlighet med relevanta regler om beräkningen av upphandlingens uppskattade värde också bör få tilldela vissa av delarna utan tillämpning av förfarandena i detta direktiv. Den upphandlande myndigheten bör ha skyldighet att överväga huruvida det är lämpligt att dela upp kontrakt i delar, samtidigt som det står den fritt att självständigt fatta sitt beslut på de grunder den anser vara relevanta, utan att underkastas administrativ eller rättslig kontroll. Om den upphandlande myndigheten beslutar att det inte är lämpligt att kontraktet delas upp, bör den i den enskilda rapporten eller upphandlingsdokumenten ange huvudskälen till sitt val. Dessa skäl kan exempelvis vara att den upphandlande myndigheten anser att en uppdelning kan riskera att begränsa konkurrensen eller att kontraktets genomförande blir orimligt tekniskt svårt eller dyrt, eller att behovet av att samordna de olika leverantörerna av delarna allvarligt kan riskera att underminera ett korrekt genomförande av kontraktet.

Medlemsstaterna bör få gå längre i sin strävan att underlätta små och medelstora företags deltagande på marknaden för offentlig upphandling genom att utvidga skyldigheten att överväga om det är lämpligt att dela upp kontrakt i mindre kontrakt, genom att begära att upphandlande myndigheter motiverar sitt beslut att inte dela upp kontrakten eller genom att göra en uppdelning obligatorisk under vissa förutsättningar. I samma syfte bör medlemsstaterna också få tillhandahålla mekanismer för direktbetalning till underleverantörer.

(79) Om kontrakt delas upp i delar bör de upphandlande myndigheterna, t.ex. för att upprätthålla konkurrensen eller garantera tillförlitliga leveranser, få begränsa det antal delar som en ekonomisk aktör får lämna anbud på; de bör också få begränsa antalet delar som kan tilldelas en och samma anbudsgivare.

Målet om att underlätta små och medelstora företags tillträde till offentlig upphandling kan dock hämmas om upphandlande myndigheter förpliktas att tilldela kontraktet del för del även när detta skulle innebära att man måste godta avsevärt mindre fördelaktiga lösningar jämfört med en tilldelning som slår samman flera eller samtliga delar. I de fall där möjligheten att tillämpa en sådan metod tydligt har angetts i förväg bör det därför vara möjligt för de upphandlande myndigheterna att göra en jämförande bedömning av anbuden för att fastställa huruvida de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet skulle uppfylla de tilldelningskriterier som fastställts i enlighet med detta direktiv för dessa delar bättre än anbuden för de berörda enskilda delarna betraktade separat. Om så är fallet bör den upphandlande myndigheten få tilldela ett kontrakt som kombinerar berörda delar till den berörda anbudsgivaren. Det bör klargöras att de upphandlande myndigheterna bör göra en sådan jämförande bedömning genom att först fastställa vilka anbud som bäst uppfyller de fastställda tilldelningskriterierna för varje enskild del och sedan jämföra detta med de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet.

(80) För att göra förfaranden snabbare och mer effektiva bör tidsfristerna för deltagande i upphandlingsförfarandena begränsas så långt som möjligt utan att det skapas orimliga hinder för deltagande för ekonomiska aktörer inom den inre marknaden, i synnerhet små och medelstora företag. Det bör därför erinras om att de upphandlande myndigheterna, när de fastställer tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud, särskilt bör ta hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbuden, även om detta innebär att det fastställs tidsfrister som är längre än minimifristerna i detta direktiv. Användning av elektroniska medel för information och kommunikation, i synnerhet det faktum att ekonomiska aktörer, anbudsgivare och anbudssökande har full tillgång till upphandlingsdokument och elektronisk överföring av meddelanden, leder å andra sidan till ökad öppenhet och tidsbesparingar. Minimitidsfristerna bör därför förkortas enligt de regler som anges i WTO-avtalet, dock under förutsättning att de är förenliga med den särskilda överföringsteknik som fastställs på unionsnivå. Dessutom bör de upphandlande myndigheterna ges möjlighet att ytterligare förkorta tidsfristerna för mottagande av anbudsansökningar och anbud, i sådana brådskande fall där normala tidsfrister är opraktiska, även om ett normalt meddelandeförfarande fortfarande bör vara möjligt. Endast i synnerligen brådskande situationer då det, till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den, är omöjligt att genomföra ett normalt förfarande trots kortare tidsfrister, bör de upphandlande myndigheterna undantagsvis, om detta är absolut nödvändigt, ha möjlighet att tilldela kontrakt med förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling. Detta kan vara fallet när naturkatastrofer kräver att omedelbara åtgärder vidtas.

(81) Det bör klargöras att behovet av att säkerställa att ekonomiska aktörer har tillräckligt med tid för att utarbeta väl underbyggda anbud kan innebära att de ursprungligen fastställda tidsfristerna måste förlängas. Detta skulle särskilt vara fallet om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten. Det bör också preciseras att väsentliga ändringar i det fallet bör förstås som inbegripande ändringar särskilt i de tekniska specifikationerna, för vilka de ekonomiska aktörerna skulle behöva mer tid i syfte att förstå dem och reagera på dem på lämpligt sätt. Det bör dock klargöras att sådana ändringar inte får vara så väsentliga att de skulle medföra att andra anbudssökande ges tillträde än de som ursprungligen valdes eller att ytterligare deltagare anmäler sig till upphandlingsförfarandet. Detta skulle särskilt kunna vara fallet om ändringarna innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt som ursprungligen fastställdes i upphandlingsdokumenten.

(82) Det bör klargöras att information om vissa beslut som fattats inom ramen för ett upphandlingsförfarande, även beslut om att inte tilldela ett kontrakt eller att inte ingå ett ramavtal, bör överlämnas av de upphandlande myndigheterna, utan att anbudssökande eller anbudsgivare behöver begära informationen. Det bör också erinras om att det i rådets direktiv 89/665/EEG ([1]) fastställs en skyldighet för upphandlande myndigheter, även här utan att de anbudssökande eller anbudsgivarna har begärt detta, att ge berörda anbudssökande och anbudsgivare en kortfattad redogörelse av relevanta skäl för vissa av de centrala beslut som fattas under upphandlingsförfarandets gång. Det bör slutligen klargöras att anbudssökande och anbudsgivare bör kunna begära mer detaljerad information om dessa skäl, som de upphandlande myndigheterna är tvungna att lämna, såvida det inte finns allvarliga skäl som talar emot detta. Dessa skäl bör anges i detta direktiv. För att säkerställa nödvändig insyn i de upphandlingsförfaranden som innefattar förhandling och dialog med anbudsgivare, bör anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud, utom om det finns allvarliga skäl som talar emot detta, också få möjlighet att begära information om genomförandet av och framstegen i förfarandet.

([1]) Rådets direktiv 89/665/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten (EGT L 395, 30.12.1989, s. 33).

(83) Alltför högt ställda krav på ekonomisk och finansiell kapacitet utgör ofta ett omotiverat hinder för små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling. Alla sådana krav bör ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta. De upphandlande myndigheterna bör särskilt inte få lov att kräva att ekonomiska aktörer ska ha en minimiomsättning som inte står i proportion till kontraktsföremålet; kravet bör normalt inte överskrida mer än två gånger det uppskattade kontraktsvärdet. I vederbörligen motiverade fall bör det dock vara möjligt att tillämpa högre krav. Sådana omständigheter kan vara att fullgörandet av kontraktet är förknippat med högre risk eller att det är av avgörande betydelse att kontraktet fullgörs i tid och korrekt, t.ex. därför att det utgör en nödvändig förutsättning för fullgörandet av andra kontrakt.

I sådana vederbörligen motiverade fall bör de upphandlande myndigheterna ha rätt att självständigt fatta beslut om huruvida högre krav på minimiomsättning vore lämpliga och relevanta utan att underkastas administrativ eller rättslig kontroll. Om högre krav på minimiomsättning ska tillämpas bör de upphandlande myndigheterna ha rätt att fastställa nivån så länge som den har samband med kontraktsföremålet och står i proportion till detta. Om den upphandlande myndigheten beslutar att kravet på minimiomsättning bör sättas till en högre nivå än två gånger det uppskattade kontraktsvärdet, bör den i den enskilda rapporten eller upphandlingsdokumenten ange huvudskälen till sitt val.

De upphandlande myndigheterna bör också kunna begära information om kvoten mellan exempelvis tillgångar och skulder i bokslutet. En positiv kvot som visar på större tillgångar än skulder kan utgöra ytterligare bevis på att de ekonomiska aktörernas finansiella kapacitet är tillräcklig.

(84) Många ekonomiska aktörer, inte minst små och medelstora företag, anser att kravet på att lägga fram en mängd intyg eller andra handlingar avseende uteslutnings- eller urvalskriterier medför en administrativ börda som är ett stort hinder för deras deltagande i offentlig upphandling. En begränsning av sådana krav, t.ex. genom användning av ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument bestående av en uppdaterad egen försäkran, kan leda till en betydande förenkling som både upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer vinner på.

Den anbudsgivare som myndigheten har beslutat att tilldela kontraktet bör dock vara skyldig att tillhandahålla relevanta bevis, och de upphandlande myndigheterna bör inte ingå kontrakt med anbudsgivare som inte kan göra detta. De upphandlande myndigheterna bör också ha rätt att begära alla eller delar av de kompletterande handlingarna närhelst de anser detta vara nödvändigt för ett korrekt genomförande av förfarandet. Detta kan särskilt vara fallet när det gäller tvåstegsförfaranden – selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden under konkurrens, konkurrenspräglade dialoger och innovationspartnerskap – där de upphandlande myndigheterna utnyttjar möjligheten att begränsa antalet anbudssökande som ombeds lämna ett anbud. Det kan vara berättigat att kräva att kompletterande handlingar lämnas in när de anbudssökande som ska inbjudas väljs ut så att man undviker att de upphandlande myndigheterna bjuder in anbudssökande som senare visar sig inte kunna lämna in kompletterande dokument i tilldelningsskedet, och därmed hindrar annars kvalificerade anbudssökande från att delta.

Det bör uttryckligen anges att det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet också bör innehålla relevant information om enheter vars kapacitet en ekonomisk aktör utnyttjar, så att kontrollen av informationen om dessa enheter kan utföras tillsammans med och på samma villkor som kontrollen avseende den huvudsakliga ekonomiska aktören.

(85) Det är viktigt att de upphandlande myndigheternas beslut grundar sig på aktuell information, framför allt vad gäller skäl för uteslutning, med tanke på att viktiga förändringar kan ske ganska snabbt, t.ex. i fall av finansiella svårigheter som skulle medföra att den ekonomiska aktören blir olämplig eller, omvänt, i fall där en utestående socialavgiftsskuld har betalats under tiden. Det är därför att föredra att de upphandlande myndigheterna, när så är möjligt, kontrollerar sådan information genom att konsultera relevanta databaser, som bör vara nationella i det avseendet att de förvaltas av myndigheter. I nuläget kan det fortfarande finnas fall där det av tekniska skäl ännu inte är möjligt att genomföra detta. Kommissionen bör därför se som en möjlighet att främja åtgärder som kan underlätta smidig tillgång till aktuell information på elektronisk väg, exempelvis en förstärkning av verktyg som ger tillgång till Virtual Company Dossier, eller sätt att underlätta driftskompatibiliteten mellan databaser, eller andra sådana stödåtgärder.

Det bör också föreskrivas att de upphandlande myndigheterna inte bör begära fortfarande aktuella dokument som de redan förfogar över från tidigare upphandlingsförfaranden. Det bör dock också säkerställas att de upphandlande myndigheterna inte åläggs oproportionerliga arkiverings- och klassificeringsbördor i detta sammanhang. Följaktligen bör fullgörandet av denna skyldighet krävas först när användningen av elektroniska medel för kommunikation är obligatorisk, eftersom elektronisk dokumenthantering kommer att göra uppgiften mycket lättare för de upphandlande myndigheterna.

(86) Ytterligare förenkling för både ekonomiska aktörer och upphandlande myndigheter kan åstadkommas genom ett standardformulär för egen försäkran, som kan minska problemen i samband med den exakta utformningen av formella förklaringar och förklaringar om samtycke samt språkfrågor.

(87) Kommissionen tillhandahåller och förvaltar ett elektroniskt system, e-Certis, som nationella myndigheter för närvarande uppdaterar och verifierar på frivillig basis. Syftet med e-Certis är att underlätta utbytet av intyg och annan styrkande dokumentation som upphandlande myndigheter ofta kräver. Erfarenheten hittills tyder på att frivillig uppdatering och verifiering inte är tillräckligt för att garantera att e-Certis infriar hela sin potential att förenkla och underlätta dokumentutbytet till fördel särskilt för små och medelstora företag. Underhållet bör därför i ett första steg göras obligatoriskt och i ett senare steg bör det bli obligatoriskt att använda e-Certis.

(88) De upphandlande myndigheterna bör kunna kräva att åtgärder eller system för miljöledning tillämpas vid fullgörandet av ett offentligt kontrakt. Miljöledningssystem kan, oberoende av om de är registrerade i överensstämmelse med unionsinstrument såsom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 ([1]), eller inte, visa att den ekonomiska aktören har teknisk kapacitet att fullgöra kontraktet. Detta inbegriper intyg för EU-miljömärket som omfattar miljöledningskriterier. Om en ekonomisk aktör inte har tillgång till sådana registrerade system för miljöledning eller möjlighet att få det inom de aktuella tidsfristerna, bör det vara tillåtet att lämna en beskrivning av de åtgärder för miljöledning som har genomförts, förutsatt att den berörda ekonomiska aktören visar att dessa åtgärder garanterar samma miljöskyddsnivå som de åtgärder som krävs enligt miljöledningen.

(89) Begreppet tilldelningskriterier är centralt för detta direktiv. Det är därför viktigt att de relevanta bestämmelserna presenteras på ett så enkelt och rationellt sätt som möjligt. Detta kan uppnås genom att man använder termen "det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet" som det överordnade begreppet eftersom alla vinnande anbud slutligen bör väljas i enlighet med vad den enskilda upphandlande myndigheten anser vara den ekonomiskt bästa lösningen bland dem som erbjudits. För att undvika förväxling med det tilldelningskriterium som för närvarande är känt som det "ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet" i direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, bör en annan term användas för det begreppet, nämligen det "bästa förhållandet mellan pris och kvalitet". Detta bör följaktligen tolkas i enlighet med den rättspraxis som avser de direktiven, förutom när det uppenbarligen föreligger en väsentligt annorlunda lösning i detta direktiv.

(90) Kontraktstilldelningen bör ske på grundval av objektiva kriterier som säkerställer att principerna om öppenhet, icke-diskriminering och likabehandling iakttas, i syfte att säkerställa en objektiv jämförelse av anbudens relativa värden, så att det går att fastställa vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i verklig konkurrens. Det bör uttryckligen anges att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet bör bedömas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, som alltid bör inbegripa ett pris- eller kostnadselement. Det bör likaså klargöras att en sådan bedömning av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet också kan göras på grundval av antingen enbart pris eller enbart kostnadseffektivitet. Det är också lämpligt att erinra om att de upphandlande myndigheterna har frihet att bestämma lämpliga kvalitetsnormer genom att använda tekniska specifikationer eller villkor för fullgörande av kontraktet.

För att uppmuntra en större inriktning mot kvalitet i den offentliga upphandlingen bör medlemsstaterna få förbjuda eller begränsa användningen av enbart pris eller enbart kostnad för att bedöma det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet då de anser att detta är lämpligt.

För att säkerställa att principen om likabehandling iakttas vid kontraktstilldelning bör de upphandlande myndigheterna ha en skyldighet att skapa nödvändig öppenhet, så att alla anbudsgivare i rimlig mån kan informeras om de kriterier och arrangemang som kommer att tillämpas vid beslut om tilldelning. De upphandlande myndigheterna bör därför ha en skyldighet att ange tilldelningskriterierna samt viktningen av de olika kriterierna inbördes. De upphandlande myndigheterna bör dock få göra undantag från kravet att ange viktning av tilldelningskriterierna i vederbörligen motiverade fall, som de måste kunna ange skälen för, när denna viktning, särskilt på grund av upphandlingens komplicerade art, inte kan anges i förväg. I sådana fall bör de ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

(91) Enligt artikel 11 i EUF-fördraget ska miljöskyddskrav integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling. I detta direktiv klargörs hur de upphandlande myndigheterna kan bidra till att skydda miljön och främja en hållbar utveckling, samtidigt som de säkrar för det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris i sina kontrakt.

(92) När de upphandlande myndigheterna bedömer det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet bör de fastställa de ekonomiska kriterier och kvalitetskriterier som är kopplade till kontraktsföremålet och som de kommer att använda för detta ändamål. Dessa kriterier bör således möjliggöra en jämförande utvärdering av varje anbuds prestanda i förhållande till föremålet för upphandlingen, enligt definitionen i de tekniska specifikationerna. Beträffande det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet återfinns en icke uttömmande förteckning över möjliga tilldelningskriterier, inbegripet miljöaspekter och sociala aspekter, i detta direktiv. De upphandlande myndigheterna bör uppmuntras att välja tilldelningskriterier som ger dem möjlighet att erhålla byggentreprenader, varor och tjänster av hög kvalitet som är optimalt lämpade för deras behov.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljöledning- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG (EUT L 342, 22.12.2009, s. 1).

De tilldelningskriterier som väljs bör inte innebära att den upphandlande myndigheten ges oinskränkt valfrihet, och de bör säkerställa möjligheten till verklig och sund konkurrens och åtföljas av arrangemang som gör det möjligt att effektivt kontrollera de upplysningar som lämnas av anbudsgivarna.

För att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska kunna fastställas bör beslut om tilldelning av kontrakt inte uteslutande grunda sig på andra kriterier än kostnaderna. Kvalitetskriterier bör därför åtföljas av ett kostnadskriterium som, beroende på vad den upphandlande myndigheten väljer, antingen kan avse priset eller kostnadseffektiviteten, exempelvis en beräkning av livscykelkostnaderna. Tilldelningskriterierna bör dock inte påverka tillämpningen av nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor.

(93) Om det föreligger nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor bör det klargöras att det fortfarande är möjligt att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av andra faktorer än enbart pris eller ersättning. Beroende på vilken tjänst eller vara det gäller kan sådana faktorer exempelvis inbegripa leverans- och betalningsvillkor, olika aspekter av eftermarknadsservice (t.ex. omfattningen av rådgivnings- och ersättningstjänster) eller miljöaspekter eller sociala aspekter (t.ex. huruvida böcker är tryckta på returpapper eller papper från hållbart timmer, huruvida kostnader tillskrivs externa miljöeffekter eller huruvida social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet har främjats). Med tanke på de många möjligheter som finns att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av materiella kriterier bör man undvika att tillgripa lottdragning som den enda metoden för tilldelning av kontrakt.

(94) När kvaliteten på anställd personal är relevant för nivån på kontraktets fullgörande, bör de upphandlande myndigheterna också som ett tilldelningskriterium få använda arbetsorganisationen samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utsetts att fullgöra det berörda kontraktet, eftersom detta kan påverka kvaliteten på fullgörandet av kontraktet och därmed anbudets ekonomiska värde. Detta kan till exempel gälla kontrakt som avser intellektuella tjänster, såsom konsulttjänster eller arkitekttjänster. De upphandlande myndigheter som utnyttjar denna möjlighet bör med lämpliga avtalsrättsliga medel se till att den personal som utsetts att fullgöra kontraktet faktiskt uppfyller de angivna kvalitetsstandarderna och att sådana personer endast får ersättas med samtycke av den upphandlande myndigheten, som kontrollerar att de ersätts med personer på likvärdig kvalitetsnivå.

(95) Det är ytterst viktigt att fullt ut utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. I detta sammanhang bör det erinras om att offentlig upphandling kan användas för att driva på innovation, vilket är oerhört viktigt för den framtida tillväxten i Europa. Med hänsyn till de stora skillnaderna mellan olika sektorer och marknader är det dock inte lämpligt att fastställa allmänna obligatoriska krav för miljörelaterad, social och innovativ upphandling.

Unionslagstiftaren har redan fastställt obligatoriska upphandlingskrav för att uppnå särskilda mål för vägtransportfordon (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG [1]) och kontorsutrustning (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 [2]). Dessutom har man kommit mycket långt med utvecklingen av gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader.

Det förefaller därför lämpligt att fortsätta på den vägen och låta sektorslagstiftningen fastställa obligatoriska mål med hänsyn till den särskilda politiken för den berörda sektorn och de villkor som råder där, och att främja utvecklingen och användningen av europeiska metoder för beräkning av livscykelkostnader för att ytterligare underbygga användningen av offentlig upphandling till förmån för en hållbar tillväxt.

(96) Dessa sektorsspecifika åtgärder bör kompletteras av en anpassning av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG för att ge upphandlande myndigheter befogenhet att i sina upphandlingsstrategier eftersträva de mål som ställs upp i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Det bör således göras klart att de upphandlande myndigheterna, förutom vid en bedömning som görs uteslutande på grundval av priset, får anlägga ett livscykelkostnadsperspektiv när de fastställer vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet och den lägsta kostnaden. Begreppet livscykelkostnad innefattar alla kostnader under byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas livscykel.

Med detta avses interna kostnader, t.ex. forskning som ska genomföras, utveckling, produktion, transport, användning, underhåll och bortskaffande av uttjänta varor, men det kan också omfatta kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter, t.ex. föroreningar som orsakas av utvinning av råmaterial som används i varan eller som beror på själva varan eller dess tillverkning, om de kan beräknas i ekonomiska termer och övervakas. De metoder som de upphandlande myndigheterna använder för att bedöma kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter bör fastställas i förhand på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt och vara tillgängliga för alla berörda parter. Sådana metoder kan fastställas på nationell, regional eller lokal nivå, men för att undvika att skräddarsydda metoder leder till en snedvridning av konkurrensen bör de vara generella i den mening att de inte bör upprättas specifikt för ett visst offentligt upphandlingsförfarande.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG av den 23 april 2009 om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon (EUT L 120, 15.5.2009, s. 5).

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 av den 15 januari 2008 om ett gemenskapsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning (EUT L 39, 13.2.2008, s. 1).

Gemensamma metoder bör utvecklas på unionsnivå för beräkning av livscykelkostnader för särskilda kategorier av varor eller tjänster. När sådana gemensamma metoder utvecklas bör deras användning göras obligatorisk.

Vidare bör det undersökas om det är genomförbart att inrätta en gemensam metod för beräkning av sociala livscykelkostnader med beaktande av befintliga metoder såsom riktlinjerna för bedömning av varors sociala livscykelkostnader (*Guidelines for Social Life Cycle Assessment of Products*), som antogs inom ramen för Förenta nationernas miljöprogram.

(97) Dessutom bör de upphandlande myndigheterna, för att förbättra integreringen av sociala och miljörelaterade hänsyn i upphandlingsförfaranden, ha rätt att använda tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt i fråga om de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det offentliga kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, från utvinningen av råmaterial för varan till bortskaffandet av varan, inklusive faktorer som berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocessen och dess villkor för byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process i ett senare skede av deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem. Kriterier och villkor för en sådan produktions- eller tillhandahållandeprocess är till exempel att tillverkningen av köpta varor inte omfattar giftiga kemikalier, eller att de köpta tjänsterna tillhandahålls med hjälp av energieffektiva maskiner. I enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol omfattar detta också tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser leverans eller användning av rättvisemärkta varor vid fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. Kriterier och villkor för handel och dess villkor kan exempelvis innebära att den berörda varan måste vara rättvisemärkt och bland annat omfatta krav på betalning av ett minimipris och ett högre pris till tillverkarna. Villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser miljöhänsyn kan exempelvis omfatta leverans, paketering och bortskaffande av varor, och, när det gäller byggentreprenad- och tjänstekontrakt, avfallsminimering eller resurseffektivitet.

Villkoret att det ska finnas en koppling till kontraktsföremålet utesluter dock kriterier och villkor som rör allmän företagspolicy, som inte kan anses vara en faktor som karakteriserar den specifika produktions- eller tillhandahållandeprocessen för de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas. De upphandlande myndigheterna bör därför inte få kräva att anbudsgivarna ska ha fastställt en viss politik för företags sociala eller miljömässiga ansvar.

(98) Det är synnerligen viktigt att tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser de sociala aspekterna av produktionsprocessen rör de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. De bör dessutom tillämpas i enlighet med direktiv 96/71/EG, som det tolkas av Europeiska unionens domstol, och bör inte väljas eller tillämpas på ett sätt som direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer från andra medlemsstater eller från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller de frihandelsavtal som unionen är part i. Krav som rör grundläggande arbetsvillkor i direktiv 96/71/EG, exempelvis minimilön, bör även fortsättningsvis ligga på den nivå som anges i nationell lagstiftning eller i kollektivavtal som tillämpas i enlighet med unionsrätten inom ramen för det direktivet.

Villkor för fullgörande av ett kontrakt kan också syfta till genomförande av åtgärder för att främja jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, ett ökat deltagande av kvinnor på arbetsmarknaden och en balans mellan arbete och privatliv, miljöskydd eller djurs välbefinnande och till efterlevnad i sak av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner, eller till anställning av fler missgynnade personer än vad som krävs enligt nationell lagstiftning.

(99) Åtgärder som syftar till hälsoskydd för den personal som deltar i produktionsprocessen, främjande av social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet eller utbildning i de färdigheter som behövs för kontraktet i fråga kan också bli föremål för tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt, förutsatt att de avser de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. Till exempel kan sådana kriterier eller villkor bland annat hänvisa till sysselsättning för långtidsarbetslösa eller genomförande av utbildningsåtgärder för arbetslösa eller ungdomar under fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. I de tekniska specifikationerna kan de upphandlande myndigheterna föreskriva sådana sociala krav som direkt karakteriserar berörda varor eller tjänster, exempelvis tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

(100) Offentliga kontrakt bör inte tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som befunnits skyldiga till korruption eller bedrägerier riktade mot unionens ekonomiska intressen, terroristbrott, penningtvätt eller finansiering av terrorism. Obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter bör också leda till obligatorisk uteslutning på unionsnivå. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att undantag från denna obligatoriska uteslutning kan tillämpas i exceptionella fall då tvingande allmänna intressen gör en upphandling nödvändig. Detta kan exempelvis vara fallet när det snabbt behövs vaccin eller nödutrustning och detta endast kan köpas från en ekonomisk aktör för vilken ett av de obligatoriska skälen för uteslutning föreligger.

(101) De upphandlande myndigheterna bör dessutom ges möjlighet att utesluta ekonomiska aktörer som har visat sig vara opålitliga, exempelvis på grund av att de inte fullgör sina miljörelaterade eller sociala skyldigheter, inklusive bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, eller som gör sig skyldiga till andra former av allvarliga fel i yrkesutövningen, såsom överträdelser av konkurrensregler eller intrång i immateriella rättigheter. Det bör klargöras att ett allvarligt fel i yrkesutövningen kan innebära att en ekonomisk aktörs redbarhet ifrågasätts och att den ekonomiska aktören sålunda blir olämplig för tilldelning av ett offentligt kontrakt oberoende av om den ekonomiska aktören annars har teknisk och ekonomisk kapacitet att fullgöra kontraktet.

Med tanke på att de upphandlande myndigheterna kommer att ansvara för följderna av eventuella felaktiga beslut som de fattar, bör de också ha rätt att anse att det har förekommit allvarliga fel i yrkesutövningen om de, innan de fattar ett slutligt och bindande beslut om att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning, på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter, inklusive skyldigheter som gäller betalning av skatter eller sociala avgifter, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt. De bör också kunna utesluta anbudssökande eller anbudsgivare vars genomförande av tidigare offentliga kontrakt har visat på betydande brister i fråga om de väsentliga kraven, exempelvis uteblivna leveranser eller uteblivet tillhandahållande, stora brister i fråga om levererade varor eller tillhandahållna tjänster som gör dem oanvändbara för det avsedda syftet, eller olämpligt uppträdande som ger upphov till allvarliga tvivel om den ekonomiska aktörens pålitlighet. Det bör i nationell rätt föreskrivas en längsta tid för sådan uteslutning.

Vid tillämpning av fakultativa skäl för uteslutning bör de upphandlande myndigheterna ägna särskild uppmärksamhet åt proportionalitetsprincipen. Mindre allvarliga oegentligheter bör bara under exceptionella omständigheter leda till att en ekonomisk aktör utesluts. Upprepade fall av mindre allvarliga oegentligheter kan dock ge upphov till tvivel om en ekonomisk aktörs pålitlighet, vilket kan motivera att den utesluts.

(102) Man bör dock kunna ta hänsyn till möjligheten att ekonomiska aktörer kan vidta efterlevnadsåtgärder för att avhjälpa konsekvenserna av brott eller fel och för att effektivt förhindra att de upprepas. Dessa åtgärder kan bland annat bestå i personella och organisatoriska åtgärder som att avbryta alla förbindelser med personer eller organisationer som är inblandade i det olämpliga uppträdandet, lämpliga åtgärder för att organisera om personalen, att införa rapporterings- och kontrollsystem, att inrätta en intern kontrollorganisation för att övervaka efterlevnaden samt att anta interna ansvars- och ersättningsregler. Om åtgärderna ger tillräckliga garantier bör den berörda ekonomiska aktören inte längre uteslutas enbart på dessa grunder. Ekonomiska aktörer bör ha möjlighet att begära att de efterlevnadsåtgärder som vidtagits för att eventuellt ge en berörd aktör tillträde till upphandlingsförfarandet granskas. Det bör emellertid vara medlemsstaternas sak att avgöra närmare formella och materiella villkor som är tillämpliga i sådana fall. I synnerhet bör de fritt kunna bestämma om de vill överlåta till de enskilda upphandlande myndigheterna att göra de relevanta bedömningarna eller anförtro andra myndigheter på central eller lokal nivå denna uppgift.

(103) Anbud som förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna kan vara baserade på antaganden eller praxis som är tekniskt, ekonomiskt eller rättsligt osunda. Om anbudsgivaren inte kan ge en tillfredsställande förklaring bör den upphandlande myndigheten ha rätt att förkasta anbudet. Detta agerande bör vara obligatoriskt i de fall då den upphandlande myndigheten har konstaterat att det onormalt låga pris eller de onormalt låga kostnader som föreslås beror på att tvingande unionsrätt eller nationell rätt som är förenlig med unionsrätten på social-, arbets- eller miljörättens område inte följs eller att bestämmelser i internationell arbetsrätt åsidosätts.

(104) I villkoren för fullgörandet av ett kontrakt fastställs specifika krav på kontraktets fullgörande. Till skillnad från tilldelningskriterier som ligger till grund för en jämförande utvärdering av anbudens kvalitet, är villkoren för fullgörande av ett kontrakt fasta objektiva krav som inte påverkar bedömningen av anbuden. Villkoren för fullgörandet av ett kontrakt bör vara förenliga med detta direktiv om de inte är direkt eller indirekt diskriminerande och om de är kopplade till kontraktsföremålet, vilket inbegriper alla faktorer som direkt berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller saluföringsprocessen. Här ingår villkor som rör fullgörande av kontraktet men inte krav som avser allmän företagspolicy.

Villkoren för fullgörande av ett kontrakt bör anges i meddelandet om upphandling, i det förhandsmeddelande som används för att infordra anbud eller i upphandlingsdokumenten.

(105) Det är viktigt att underleverantörernas iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, säkerställs genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna, exempelvis yrkesinspektioner eller miljövårdsmyndigheter, inom ramen för deras ansvar och befogenheter.

Det är också nödvändigt att säkerställa viss öppenhet i underleverantörskedjan, eftersom detta kommer att ge de upphandlande myndigheterna information om vem som är närvarande på byggplatser där byggentreprenader utförs för deras räkning eller vilka företag som tillhandahåller tjänster i eller vid byggnader, infrastrukturer eller områden, såsom stadshus, kommunala skolor, idrottsanläggningar, hamnar eller motorvägar, för vilka de upphandlande myndigheterna ansvarar eller över vilka de

utövar direkt tillsyn. Det bör klargöras att skyldigheten att lämna den begärda informationen under alla förhållanden åligger huvudentreprenören, antingen på grundval av särskilda klausuler som varje upphandlande myndighet är skyldig att inkludera i samtliga upphandlingsförfaranden, eller på grundval av skyldigheter som medlemsstaterna ålägger huvudentreprenörer genom allmänt tillämpliga bestämmelser.

Det bör också klargöras att villkoren för kontrollen av efterlevnaden av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, alltid bör tillämpas när en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören. Det bör dessutom uttryckligen anges att medlemsstaterna bör kunna gå längre än så, t.ex. genom att utvidga skyldigheterna avseende öppenhet, genom att möjliggöra direktbetalning till underleverantörer eller genom att möjliggöra eller kräva att de upphandlande myndigheterna kontrollerar att underleverantörerna inte befinner sig i någon av de situationer där det är befogat att utesluta en ekonomisk aktör. Om sådana åtgärder tillämpas på underleverantörer bör överensstämmelse med de bestämmelser som är tillämpliga på huvudentreprenörer garanteras så att huvudentreprenören, om obligatoriska skäl för uteslutning föreligger, är skyldig att byta ut den berörda underleverantören. Om det av en sådan kontroll framgår att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning, bör det klargöras att de upphandlande myndigheterna har möjlighet att kräva ett sådant utbyte. Det bör dock också uttryckligen anges att de upphandlande myndigheterna kan åläggas att kräva att den berörda underleverantören byts ut när uteslutning av huvudentreprenörer skulle vara obligatoriskt i sådana fall.

Det bör även uttryckligen anges att medlemsstaterna har rätt att införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer.

(106) Det bör erinras om att rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 [1] är tillämplig vid beräkning av de tidsfrister som anges i detta direktiv.

(107) Det är nödvändigt att klargöra under vilka omständigheter ändringar av ett kontrakt under dess fullgörande kräver ett nytt upphandlingsförfarande, med hänsyn till relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett nytt upphandlingsförfarande krävs om väsentliga ändringar görs av det ursprungliga kontraktet, särskilt i fråga om omfattningen av och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, inbegripet fördelningen av immateriella rättigheter. Sådana ändringar visar att parterna har för avsikt att omförhandla viktiga kontraktsvillkor. Detta är fallet särskilt om de ändrade villkoren skulle ha påverkat resultatet av förfarandet, om de hade ingått i det ursprungliga förfarandet.

Ändringar av kontraktet som leder till smärre förändringar av kontraktsvärdet upp till ett visst värde bör alltid gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras. I detta syfte och för att garantera rättslig säkerhet bör detta direktiv föreskriva tröskelvärden under vilka ett nytt upphandlingsförfarande inte krävs. Ändringar av kontraktet som överstiger dessa tröskelvärden bör gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras i den mån som de uppfyller de relevanta villkoren i detta direktiv.

(108) De upphandlande myndigheterna kan ställas inför situationer där kompletterande byggentreprenader, varor eller tjänster behövs; i sådana fall kan en ändring av det ursprungliga kontraktet utan ett nytt upphandlingsförfarande vara motiverad, i synnerhet om de kompletterande leveranserna syftar antingen till att delvis ersätta eller till att utöka befintliga tjänster, varor eller anläggningar, i de fall ett byte av leverantör skulle tvinga den upphandlande myndigheten att anskaffa materiel, byggentreprenader eller tjänster med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll.

(109) De upphandlande myndigheterna kan ställas inför yttre omständigheter som de inte hade kunnat förutse när de tilldelade kontraktet, särskilt när fullgörandet av kontraktet sker under en längre tidsperiod. I sådana fall behövs det en viss flexibilitet för att kontraktet ska kunna anpassas till dessa omständigheter utan ett nytt upphandlingsförfarande. Begreppet oförutsebara omständigheter avser omständigheter som inte hade kunnat förutses trots att den upphandlande myndigheten har visat skälig omsorg i förberedelserna av den ursprungliga kontraktstilldelningen med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området samt behovet av att säkerställa ett lämpligt förhållande mellan de resurser som ägnas åt att förbereda kontraktstilldelningen och dess förutsebara värde. Detta kan dock inte tillämpas i de fall då en ändring leder till att den övergripande upphandlingen får en annan karaktär, exempelvis genom att de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas ersätts med något annat eller genom att typen av upphandling förändras i grunden, eftersom man i en sådan situation kan anta att resultatet skulle ha påverkats.

[1] Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT – Svensk specialutgåva: Område 01 Volym 1 s. 71).

(110) I överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet bör inte en utvald anbudsgivare kunna ersättas med en annan ekonomisk aktör, exempelvis om ett kontrakt avslutas på grund av brister i fullgörandet, utan att kontraktet konkurrensutsätts på nytt. Den utvalda anbudsgivaren som fullgör kontraktet bör dock, särskilt om kontraktet har tilldelats fler än ett företag, kunna genomgå vissa strukturella förändringar under fullgörandet av kontraktet, exempelvis rent interna omorganisationer, uppköp, sammanslagningar och förvärv eller insolvens. Sådana strukturella förändringar bör inte automatiskt kräva nya upphandlingsförfaranden för alla offentliga kontrakt som den anbudsgivaren fullgör.

(111) Upphandlande myndigheter bör genom ändringsklausuler eller optioner i de enskilda kontrakten kunna medge en möjlighet att införa ändringar, men dessa klausuler bör inte ge dem obegränsad frihet. I detta direktiv bör därför fastställas i vilken utsträckning ändringsmöjligheter kan medges i det ursprungliga kontraktet. Det bör följaktligen klargöras att man genom tillräckligt tydligt utformade ändringsklausuler eller optioner exempelvis får föreskriva prisindexering eller garantera att t.ex. kommunikationsutrustning som ska levereras under en given tidsperiod fortsätter att vara lämplig också om kommunikationsprotokollen ändras eller om andra tekniska förändringar inträffar. Det bör också vara möjligt att genom tillräckligt klara klausuler föreskriva anpassningar av kontraktet som har blivit nödvändiga på grund av tekniska svårigheter som har framkommit vid användning eller underhåll. Det bör även erinras om att kontrakten exempelvis både kan inbegripa ordinarie underhåll och föreskriva extraordinära underhållsåtgärder som kan visa sig vara nödvändiga för att säkra ett fortsatt tillhandahållande av en offentlig tjänst.

(112) Upphandlande myndigheter ställs ibland inför omständigheter som kräver att offentliga kontrakt avslutas i förtid för att de skyldigheter som följer av unionsrätten på området offentlig upphandling ska uppfyllas. Medlemsstaterna bör därför se till att de upphandlande myndigheterna enligt de villkor som fastställs i nationell rätt har möjlighet att avsluta ett offentligt kontrakt under dess löptid, om detta krävs enligt unionsrätten.

(113) Resultaten av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 27 juni 2011 med titeln *Utvärderingen av effekterna av och effektiviteten hos EU:s lagstiftning om offentlig upphandling* tydde på att det undantag som gjorts för vissa tjänster på vilka direktiv 2004/18/EG inte tillämpas fullt ut borde ses över. Följaktligen bör tillämpningen av det här direktivet utsträckas till att gälla fullt ut för en rad tjänster.

(114) Vissa kategorier av tjänster har på grund av sin natur fortfarande en begränsad gränsöverskridande dimension, nämligen de tjänster som kallas personliga tjänster, t.ex. vissa sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster samt utbildningstjänster. Dessa tjänster tillhandahålls i ett särskilt sammanhang som varierar betydligt mellan medlemsstaterna på grund av olika kulturella traditioner. Särskilda bestämmelser bör därför införas för offentliga upphandlingskontrakt för dessa tjänster med ett högre tröskelvärde än det som tillämpas på andra tjänster.

Personliga tjänster till värden under detta tröskelvärde brukar inte vara av intresse för leverantörer från andra medlemsstater, annat än om det finns konkreta indikationer på motsatsen, till exempel unionsfinansiering av gränsöverskridande projekt.

Kontrakt för personliga tjänster över detta tröskelvärde bör vara öppna på unionsnivå. Med hänsyn till betydelsen av det kulturella sammanhanget och dessa tjänsters känslighet, bör medlemsstaterna ges stor frihet att organisera valet av tjänsteleverantörer på det sätt som de finner lämpligast. Detta krav har beaktats i bestämmelserna i detta direktiv och det föreskrivs endast att vissa grundprinciper om öppenhet och likabehandling ska iakttas och att upphandlande myndigheter ska kunna tillämpa särskilda kvalitetskriterier vid valet av tjänsteleverantörer, exempelvis kriterierna i den frivilliga europeiska kvalitetsramen för sociala tjänster som offentliggjorts av kommittén för socialt skydd. Vid fastställande av de förfaranden som ska användas för tilldelning av kontrakt för personliga tjänster bör medlemsstaterna beakta artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26. Medlemsstaterna bör i detta sammanhang också sträva efter att fullfölja målen om att förenkla och lätta den administrativa bördan för upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer. Det bör klargöras att man härvid också kan behöva åberopa regler som är tillämpliga på tjänstekontrakt som inte omfattas av de särskilda bestämmelserna.

Medlemsstater och myndigheter har frihet att tillhandahålla dessa tjänster själva eller att organisera sociala tjänster på ett sätt som inte medför ingående av offentliga kontrakt, exempelvis genom att enbart finansiera sådana tjänster eller genom att bevilja licenser eller tillstånd till alla ekonomiska aktörer som uppfyller de villkor som den upphandlande myndigheten uppställt i förväg, utan några gränser eller kvoter, förutsatt att ett sådant system tryggar en tillräcklig annonsering och överensstämmer med principerna om öppenhet och icke-diskriminering.

(115) På samma sätt brukar hotell- och restaurangtjänster endast erbjudas av aktörer som är etablerade på den specifika platsen för leveransen av dessa tjänster och de har därför också en begränsad gränsöverskridande dimension. De bör därför endast omfattas av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 750 000 EUR. Större kontrakt som avser hotell- och restaurangtjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, såsom resebyråer och andra mellanhänder, även över gränserna.

(116) På samma sätt avser vissa juridiska tjänster frågor som gäller uteslutande nationell rätt och de brukar därför endast erbjudas av aktörer etablerade i den berörda medlemsstaten och har följaktligen också en begränsad gränsöverskridande dimension. De bör därför endast omfattas av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 750 000 EUR. Större kontrakt som avser juridiska tjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, t.ex. internationella advokatbyråer, även över gränserna, särskilt om de berör juridiska frågor som uppstår till följd av eller mot bakgrund av unionsrätten eller annan internationell rätt, eller som berör fler än ett land.

(117) Erfarenheten har visat att ett antal andra tjänster, t.ex. räddningstjänster, brandsläckning och fängelsetjänster, vanligtvis bara ger upphov till gränsöverskridande intresse när de genom ett tillräckligt högt värde når en kritisk massa. I den mån de inte är undantagna från detta direktivs tillämpningsområde bör de omfattas av det enklare systemet. I den utsträckning tillhandahållandet faktiskt grundas på kontrakt skulle andra kategorier av tjänster, t.ex. statliga tjänster eller samhällstjänster, vanligtvis endast ge upphov till ett gränsöverskridande intresse från och med ett tröskelvärde på 750 000 EUR och de bör följaktligen endast då omfattas av det enklare systemet.

(118) För att sörja för kontinuitet i offentliga tjänster bör detta direktiv tillåta att deltagande i upphandlingsförfaranden för vissa tjänster på områdena för hälsovårdstjänster samt sociala tjänster och kulturella tjänster kan förbehållas organisationer på grundval av personalens ägande eller aktiva deltagande i förvaltningen, och befintliga organisationer såsom kooperativ, när det gäller att delta i tillhandahållandet av dessa tjänster till slutanvändarna. Denna bestämmelses tillämpningsområde begränsar sig uteslutande till vissa hälsovårdstjänster, sociala tjänster och närbesläktade tjänster, vissa utbildningstjänster, bibliotekstjänster, arkivtjänster, museitjänster och andra kulturella tjänster, idrottstjänster, och tjänster för privata hushåll, och är inte avsett att täcka något av de undantag som annars föreskrivs i detta direktiv. Sådana tjänster bör endast omfattas av det enklare systemet.

(119) Det är lämpligt att identifiera dessa tjänster genom att hänvisa till specifika poster i den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (CPV) som antagits genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 [1], en hierarkiskt uppställd nomenklatur indelad i huvudgrupper, grupper, undergrupper, kategorier och underkategorier. För att undvika rättsosäkerhet bör det klargöras att hänvisning till en huvudgrupp inte implicit innebär en hänvisning till underavdelningar. En sådan heltäckande hänvisning bör i stället göras explicit genom att alla relevanta poster nämns, där så är lämpligt som ett intervall av koder.

(120) Projekttävlingar har av tradition främst kommit till användning vid stads- och landsbygdsplanering, arkitektur, formgivningsteknik och databehandling. Det bör dock erinras om att dessa flexibla instrument också kan användas för andra ändamål, exempelvis för att få fram planer för finansieringslösningar i syfte att optimera stödet till små och medelstora företag inom ramen för gemensamma europeiska resurser för mikroföretag till medelstora företag (Jeremie) eller andra unionsprogram för stöd till små och medelstora företag i en viss medlemsstat. Vid en projekttävling för anskaffande av planer för sådana finansieringslösningar kan det också anges att därpå följande tjänstekontrakt för utförande av dessa finansieringslösningar kommer att tilldelas vinnaren eller en av vinnarna av projekttävlingen genom ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling.

(121) Utvärderingar har visat att det ännu finns ett avsevärt utrymme för förbättringar i tillämpningen av unionens regler för offentlig upphandling. För att uppnå en mer effektiv och konsekvent tillämpning av reglerna är det viktigt att få en bra översikt över eventuella strukturella problem och allmänna mönster inom nationell upphandlingspolicy så att eventuella problem ska kunna angripas på ett mer målinriktat sätt. Denna översikt bör åstadkommas genom lämplig övervakning vars resultat bör publiceras regelbundet för att möjliggöra en välunderbyggd debatt om eventuella förbättringar av upphandlingsregler och praxis. Genom att skaffa sig en sådan bra översikt kan man också få insikt i tillämpningen av reglerna för offentlig upphandling inom ramen för genomförandet av projekt som medfinansieras av unionen. Medlemsstaterna bör själva få besluta hur och av vem denna övervakning ska genomföras i praktiken; därvid bör de också själva få bestämma om övervakningen ska bygga på en stickprovsbaserad efterhandskontroll eller en systematisk förhandskontroll av de offentliga upphandlingsförfaranden som avses i detta direktiv. Det bör vara möjligt att lägga fram eventuella problem för rätt organ; detta bör inte nödvändigtvis innebära att de som utfört övervakningen har självständig talerätt i domstolar och tribunaler.

Bättre vägledning, information och stöd till upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer kan också i hög grad bidra till att öka den offentliga upphandlingens effektivitet genom ökad kunskap, rättssäkerhet och professionalisering av upphandlingsmetoderna. Sådan vägledning bör göras tillgänglig för upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer närhelst det verkar behövas för att förbättra en korrekt tillämpning av reglerna. Den vägledning som ska ges kan omfatta allt som är relevant för offentlig upphandling, exempelvis planering av anskaffningar, förfaranden, val av tekniker och instrument samt god praxis vid genomförandet av förfarandena. När

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (EGT L 340, 16.12.2002, s. 1).

det gäller rättsliga frågor bör vägledningen inte nödvändigtvis innebära en fullständig rättslig analys av berörda frågor, utan kan begränsas till ett allmänt omnämnande av vad som bör beaktas vid en senare detaljerad analys av frågorna, till exempel genom att det hänvisas till rättspraxis som kan vara relevant eller till anvisningar eller andra källor där den specifika frågan har behandlats.

(122) Enligt direktiv 89/665/EEG ska vissa prövningsförfaranden vara tillgängliga, åtminstone för var och en som har eller har haft intresse av att få ingå ett visst avtal och som har lidit skada eller riskerar att lida skada till följd av en påstådd överträdelse av unionsrätten på området offentlig upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna rätt. Dessa prövningsförfaranden bör inte påverkas av det här direktivet. Medborgare, berörda parter, vare sig de är organiserade eller inte, och andra personer eller organ som inte har tillgång till prövningsförfaranden enligt direktiv 89/665/EEG har emellertid som skattebetalare ett legitimt intresse av att det finns sunda upphandlingsförfaranden. De bör därför ges möjlighet att på annat sätt än genom prövningssystemet enligt direktiv 89/655/EEG och utan att det innebär att de nödvändigtvis ges talerätt i domstolar och tribunaler, påtala eventuella överträdelser av det här direktivet till behörig myndighet eller struktur. För att undvika dubbelarbete inom befintliga myndigheter eller strukturer bör medlemsstaterna kunna föreskriva en möjlighet att vända sig till allmänna tillsynsmyndigheter eller tillsynsstrukturer, sektoriella tillsynsorgan, kommunala tillsynsmyndigheter, konkurrensmyndigheter, ombudsmannen eller nationella revisionsmyndigheter.

(123) För att det till fullo ska gå att utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla, kommer även miljörelaterad, social och innovativ upphandling att behöva spela en roll. Det är därför viktigt att skaffa sig en översikt över utvecklingen när det gäller strategisk upphandling så att det går att få en välgrundad uppfattning om de allmänna trenderna på övergripande nivå på detta område. Alla redan utarbetade, relevanta rapporter kan självfallet också användas i detta sammanhang.

(124) Med tanke på små och medelstora företags potential att skapa arbetstillfällen, tillväxt och innovation är det viktigt att uppmuntra deras deltagande i offentlig upphandling, både genom lämpliga bestämmelser i detta direktiv och genom initiativ på nationell nivå. De nya bestämmelserna i detta direktiv bör bidra till att höja resultatnivån, dvs. den andel av tilldelade kontrakts totala värde som små och medelstora företag står för. Det är inte lämpligt att fastställa obligatoriska resultatnivåer, men nationella initiativ för att öka små och medelstora företags deltagande bör noga följas med tanke på hur viktigt det är.

(125) En rad förfaranden och arbetsmetoder har redan inrättats till följd av kommissionens kommunikation och kontakter med medlemsstater, såsom kommunikation och kontakter i samband med förfarandena i artiklarna 258 och 260 i EUF-fördraget – problemlösningsnätverket för den inre marknaden (Solvit) och EU Pilot – som inte ändras i och med detta direktiv. De bör dock kompletteras genom att det i varje medlemsstat utnämns en enda kontaktpunkt för samarbetet med kommissionen, som ensam skulle fungera som kontaktpunkt i frågor som rör offentlig upphandling i den berörda medlemsstaten. Denna funktion kan utföras av personer eller strukturer som redan är i regelbunden kontakt med kommissionen i frågor som avser offentlig upphandling, exempelvis nationella kontaktpunkter, ledamöter i rådgivande kommittén för offentlig upphandling, medlemmar i upphandlingsnätverket eller nationella samordnande instanser.

(126) Spårbarhet och öppenhet i beslutsfattandet i upphandlingsförfarandena är av avgörande betydelse för att man ska kunna säkerställa att sunda förfaranden används, vilket även inbegriper effektiv bekämpning av korruption och bedrägeri. De upphandlande myndigheterna bör därmed behålla kopior av ingångna kontrakt av högt värde, så att de kan ge berörda parter tillgång till dessa dokument i enlighet med tillämpliga regler om tillgång till handlingar. Dessutom bör viktiga delar av och beslut inom enskilda upphandlingsförfaranden dokumenteras i en upphandlingsrapport. För att undvika administrativ börda bör det, när så är möjligt, vara tillåtet att i upphandlingsrapporten hänvisa till information som redan finns i relevant meddelande om tilldelning av kontrakt. Det elektroniska systemet för publicering av dessa meddelanden, som administreras av kommissionen, bör även förbättras så att datainmatningen förenklas samtidigt som det blir lättare att ta ut rapporter och överföra data mellan olika system.

(127) För att förenkla administrationen och minska medlemsstaternas arbetsbelastning bör kommissionen med jämna mellanrum granska huruvida informationen i de meddelanden som offentliggörs i samband med offentliga upphandlingsförfaranden är av tillräckligt hög kvalitet och tillräckligt komplett för att kommissionen ska kunna ta fram den statistik som medlemsstaterna annars skulle ha överlämnat.

(128) Effektivt administrativt samarbete är en nödvändighet för det informationsutbyte som krävs för att genomföra tilldelningsförfarandet i gränsöverskridande situationer, särskilt för att verifiera skälen för uteslutning och valet av urvalskriterier, tillämpningen av kvalitets- och miljöstandarderna och förteckningen över godkända ekonomiska aktörer. Informationsutbytet är underkastat nationella lagstiftningar om sekretess. Detta direktiv medför därför inte någon skyldighet för medlemsstaterna att utbyta information som går utöver vad nationella upphandlande myndigheter har tillgång till. Informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 [1], kan vara ett användbart elektroniskt medel för att underlätta och stärka det administrativa samarbetet och hantera informationsutbytet på grundval av

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (IMI-förordningen) (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1).

enkla och enhetliga förfaranden för att undanröja språkbarriärer. Ett pilotprojekt bör därför inledas så snart som möjligt för att testa om det är lämpligt att utvidga IMI till att omfatta informationsutbyte enligt detta direktiv.

(129) I syfte att anpassa detta direktiv till den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen och förändringar av regelverken, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på en rad icke-väsentliga bestämmelser i direktivet. På grund av behovet av att iaktta internationella överenskommelser bör kommissionen ges befogenhet att ändra den tekniska utformningen av metoderna för att beräkna tröskelvärden samt att regelbundet se över själva tröskelvärdena och anpassa bilagorna V och XI; förteckningarna över centrala statliga myndigheter kan komma att ändras till följd av administrativa förändringar på nationell nivå. Dessa förändringar anmäls till kommissionen som bör ges befogenhet att anpassa bilaga I; hänvisningarna till den gemensamma upphandlingsordlistan (CPV) kan komma att ändras till följd av ändringar på unionsnivå och dessa ändringar bör avspeglas i detta direktiv; de tekniska uppgifterna om och egenskaperna hos anordningar för elektronisk mottagning bör hållas uppdaterade med den tekniska utvecklingen; därför är det också nödvändigt att ge kommissionen befogenhet att fastställa sådana obligatoriska tekniska standarder för elektronisk kommunikation som ska se till att tekniska format, processer och meddelandetjänster i upphandlingsförfaranden som genomförs med elektroniska medel är driftskompatibla med hänsyn till den tekniska utvecklingen; förteckningen över unionens lagstiftningsakter om gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader bör snabbt anpassas så att man kan införliva åtgärder som antagits på sektorsnivå. För att tillgodose dessa behov bör kommissionen ges befogenhet att hålla förteckningen över lagstiftningsakter aktuell, inklusive metoderna för beräkning av livscykelkostnader. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.

(130) Vid tillämpningen av detta direktiv bör kommissionen samråda med lämpliga expertgrupper på området e-upphandling, varvid en balanserad sammansättning av de viktigaste intressegrupperna bör tryggas.

(131) I syfte att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen ges genomförandebefogenheter när det gäller utformningen av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om upphandling och ett standardformulär för egen försäkran. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ([1]).

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(132) Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av genomförandeakterna avseende standardformulär för offentliggörande av meddelanden om upphandling, som inte har några konsekvenser från finansiell synpunkt eller när det gäller arten och omfattningen av de skyldigheter som följer av detta direktiv. Dessa akter har tvärtom ett rent administrativt syfte och tjänar ändamålet att underlätta tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv.

(133) Granskningsförfarandet bör användas för antagande av standardformulären för egen försäkran, på grund av den inverkan som den egna försäkran har på upphandlingen och eftersom de spelar en central roll i förenklingen av dokumentationskraven i samband med upphandlingsförfaranden.

(134) Kommissionen bör se över de effekter som tillämpningen av tröskelvärdena har på den inre marknaden och rapportera om detta till Europaparlamentet och rådet. I samband med detta bör den beakta sådana faktorer som nivån på den gränsöverskridande upphandlingen, små och medelstora företags deltagande, transaktionskostnader och avvägningen mellan kostnaderna och nyttan.

I enlighet med artikel XXII.7 i WTO-avtalet ska det avtalet bli föremål för ytterligare förhandlingar tre år efter det att det har trätt i kraft, och med jämna mellanrum därefter. I detta sammanhang bör också nivån på tröskelvärdena granskas med beaktande av effekterna av inflationen mot bakgrund av en lång tidsperiod utan ändringar av WTO-avtalets tröskelvärden; om tröskelvärdet skulle ändras som en följd av detta bör kommissionen i förekommande fall anta ett förslag till rättsakt om ändring av de tröskelvärden som anges i detta direktiv.

(135) Med tanke på pågående diskussioner om övergripande bestämmelser som reglerar förhållandet till tredjeländer när det gäller offentlig upphandling bör kommissionen noga övervaka globala handelsvillkor och bedöma unionens konkurrensläge.

(136) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att samordna medlemsstaternas lagar och andra författningar om vissa offentliga upphandlingsförfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen anta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(137) Direktiv 2004/18/EG bör upphävas.

(138) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I: TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

KAPITEL I: Tillämpningsområde och definitioner

AVSNITT 1: SYFTE OCH DEFINITIONER

Artikel 1: Syfte och tillämpningsområde

Artikel 2: Definitioner

Artikel 3: Blandad upphandling

AVSNITT 2: TRÖSKELVÄRDEN

Artikel 4: Tröskelbelopp

Artikel 5: Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling

Artikel 6: Revidering av tröskelvärdena och av förteckningen över centrala statliga myndigheter

AVSNITT 3: UNDANTAG

Artikel 7: Kontrakt som tilldelas inom vatten-, energi-, transport- och postsektorerna

Artikel 8: Särskilda undantag på området elektronisk kommunikation

Artikel 9: Tilldelning av offentliga kontrakt och anordnande av projekttävlingar i enlighet med internationella regler

Artikel 10: Särskilda undantag för tjänstekontrakt

Artikel 11: Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Artikel 12: Offentliga kontrakt mellan enheter i den offentliga sektorn

AVSNITT 4: SÄRSKILDA SITUATIONER

Underavsnitt 1: Subventionerade kontrakt och forsknings- och utvecklingstjänster

Artikel 13: Kontrakt som subventioneras av en upphandlande myndighet

Artikel 14: Forsknings- och utvecklingstjänster

Underavsnitt 2: Upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Artikel 15: Försvar och säkerhet

Artikel 16: Blandad upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Artikel 17: Offentliga kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler

KAPITEL II: Allmänna bestämmelser

Artikel 18: Principer för upphandling

Artikel 19: Ekonomiska aktörer

Artikel 20: Reserverade kontrakt

Artikel 21: Sekretess

Artikel 22 Regler för kommunikation

Artikel 23: Nomenklatur

Artikel 24: Intressekonflikter

AVDELNING II: BESTÄMMELSER OM OFFENTLIGA KONTRAKT

KAPITEL I: Förfaranden

Artikel 25: Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal

Artikel 26: Val av förfaranden

Artikel 27: Öppet förfarande

Artikel 28: Selektivt förfarande

Artikel 29: Förhandlat förfarande under konkurrens

Artikel 30: Konkurrenspräglad dialog

Artikel 31: Innovationspartnerskap

Artikel 32: Användning av förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling

KAPITEL II: Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling

Artikel 33: Ramavtal

Artikel 34: Dynamiska inköpssystem

Artikel 35: Elektroniska auktioner

Artikel 36: Elektroniska kataloger

Artikel 37: Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler

Artikel 38: Tillfällig gemensam upphandling

Artikel 39: Upphandling med deltagande av upphandlande myndigheter från olika medlemsstater

KAPITEL III: Upphandlingsförfarandets gång

AVSNITT 1: FÖRBEREDELSE

Artikel 40: Preliminära marknadsundersökningar

Artikel 41:	Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande
Artikel 42:	Tekniska specifikationer
Artikel 43:	Märken
Artikel 44:	Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel
Artikel 45:	Alternativa anbud
Artikel 46:	Uppdelning av kontrakt i delar
Artikel 47:	Fastställande av tidsfrister
AVSNITT 2:	OFFENTLIGGÖRANDE OCH ÖPPENHET
Artikel 48:	Förhandsmeddelanden
Artikel 49:	Meddelanden om upphandling
Artikel 50:	Meddelande om kontraktstilldelning
Artikel 51:	Utformning och offentliggörande av meddelanden
Artikel 52:	Offentliggörande på nationell nivå
Artikel 53:	Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument
Artikel 54:	Inbjudan till anbudssökande
Artikel 55:	Information till anbudssökande och anbudsgivare
AVSNITT 3:	VAL AV DELTAGARE SAMT TILLDELNING AV KONTRAKT
Artikel 56:	Allmänna principer
Underavsnitt 1:	Kvalitativa urvalskriterier
Artikel 57:	Skäl till uteslutning
Artikel 58:	Urvalskriterier
Artikel 59:	Europeiskt enhetligt upphandlingsdokument
Artikel 60:	Bevismedel
Artikel 61:	Online-verktyg för tillhandahållande av intyg och certifikat (e-Certis)
Artikel 62:	Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder
Artikel 63:	Utnyttjande av andra enheters kapacitet
Artikel 64:	Officiella förteckningar över godkända ekonomiska aktörer och certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga organ
Underavsnitt 2:	Minskning av antalet anbudssökande, anbudsgivare och lösningar

Artikel 65: Minskning av antalet i övrigt kvalificerade anbudssökande som inbjuds att delta

Artikel 66: Minskning av antalet anbud och lösningar

Underavsnitt 3: Kontraktstilldelning

Artikel 67: Tilldelningskriterier

Artikel 68: Livscykelkostnader

Artikel 69: Onormalt låga anbud

KAPITEL IV: Fullgörande av kontrakt

Artikel 70: Villkor för fullgörande av kontrakt

Artikel 71 Anlitande av underleverantör

Artikel 72: Ändring av kontrakt under löptiden

Artikel 73: Uppsägning av kontrakt

AVDELNING III: SÄRSKILDA UPPHANDLINGSSYSTEM

KAPITEL I Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 74: Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 75: Offentliggörande av meddelanden

Artikel 76: Principer för tilldelning av kontrakt

Artikel 77: Reserverade kontrakt för vissa tjänster

KAPITEL II Regler om projekttävlingar

Artikel 78: Tillämpningsområde

Artikel 79: Meddelanden

Artikel 80: Anordnande av projekttävlingar och val av deltagare

Artikel 81: Juryns sammansättning

Artikel 82 Juryns beslut

AVDELNING IV: STYRNING

Artikel 83: Genomförande

Artikel 84 Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt

Artikel 85: Nationell rapportering och statistiska uppgifter

Artikel 86: Administrativt samarbete

AVDELNING V: DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 87: Utövande av delegeringen

Artikel 88: Skyndsamt förfarande

Artikel 89: Kommittéförfarande

Artikel 90: Införlivande och övergångsbestämmelser

Artikel 91: Upphävande

Artikel 92: Översyn

Artikel 93: Ikraftträdande

Artikel 94: Adressater

BILAGOR:

BILAGA I: CENTRALA STATLIGA MYNDIGHETER

BILAGA II: FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHET SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 2.1 led 6 a

BILAGA III: FÖRTECKNING ÖVER VAROR ENLIGT ARTIKEL 4 b I FRÅGA OM KONTRAKT SOM TILLDELAS AV UPPHANDLANDE MYNDIGHETER PÅ FÖRSVARSOMRÅDET

BILAGA IV: KRAV PÅ VERKTYG OCH ANORDNINGAR FÖR ELEKTRONISK MOTTAGNING AV ANBUD, ANBUDSANSÖKNINGAR SAMT RITNINGAR OCH PLANER I PROJEKTTÄVLINGARNA

BILAGA V: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN

Del A: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM OFFENTLIGGÖRANDE AV FÖRHANDSMEDDELANDEN PÅ EN UPPHANDLARPROFIL

Del B: INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN (i enlighet med artikel 48)

Del C: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM UPPHANDLING (i enlighet med artikel 49)

Del D: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM TILLDELNING AV KONTRAKT (i enlighet med artikel 50)

Del E: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM PROJEKTTÄVLINGAR (i enlighet med artikel 79)

Del F: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM RESULTATET AV EN PROJEKTTÄVLING (i enlighet med artikel 79.2)

Del G: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV ETT KONTRAKT UNDER DESS GILTIGHETSTID (i enlighet med artikel 72.1)

Del H: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM UPPHANDLING AV SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER (i enlighet med artikel 75.1)

Del I: INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN OM SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER (i enlighet med artikel 75.1)

Del J: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM TILLDELNING AV KONTRAKT FÖR SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER (i enlighet med artikel 75.2)

BILAGA VI: INFORMATION SOM SKA FINNAS I UPPHANDLINGSDOKUMENTEN I SAMBAND MED ELEKTRONISKA AUKTIONER (ARTIKEL 33.4)

BILAGA VII: DEFINITION AV VISSA TEKNISKA SPECIFIKATIONER

BILAGA VIII: KARAKTERISTIKA FÖR OFFENTLIGGÖRANDET

BILAGA IX: INNEHÅLL I DE INBJUDNINGAR ATT LÄMNA ANBUD, DELTA I EN DIALOG ELLER BEKRÄFTA INTRESSE SOM FÖRESKRIVS I ARTIKEL 54

BILAGA X: FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM AVSES I ARTIKEL 18.2

BILAGA XI: REGISTER

BILAGA XII: BEVISMEDEL NÄR DET GÄLLER URVALSKRITERIERNA

BILAGA XIII: FÖRTECKNING ÖVER DE UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 67.3

BILAGA XIV: TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 74

BILAGA XV: JÄMFÖRELSETABELL

AVDELNING I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

KAPITEL I

Tillämpningsområde och definitioner

Avsnitt 1

Syfte och definitioner

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler om upphandlingsförfaranden för upphandlande myndigheter med avseende på offentliga kontrakt samt om projekttävlingar, vars värde uppskattas till minst de tröskelvärden som fastställs i artikel 4.

2. Med upphandling avses i detta direktiv en eller flera upphandlande myndigheters anskaffning genom ett offentligt kontrakt av byggentreprenader, varor eller tjänster från ekonomiska aktörer som utvalts av dessa upphandlande myndigheter oberoende av om byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna är avsedda för ett offentligt ändamål eller inte.

3. Detta direktiv ska tillämpas om inte annat följer av artikel 346 i EUF-fördraget.

4. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas frihet att i enlighet med unionsrätten definiera vad de anser vara tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, hur dessa tjänster bör organiseras och finansieras i enlighet med bestämmelserna om statligt stöd samt vilka särskilda krav de bör underställas. Detta direktiv påverkar inte heller myndigheters beslut om huruvida, hur och i vilken omfattning de önskar utöva offentliga funktioner själva, i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26.

5. Detta direktiv påverkar inte hur medlemsstaterna organiserar sina system för social trygghet.

6. Överenskommelser, beslut eller andra rättsliga instrument för överföring mellan upphandlande myndigheter eller grupper av upphandlande myndigheter av befogenheter och ansvar för fullgörande av ett offentligt uppdrag som inte innebär att avtalade prestationer fullgörs mot ersättning, ska ses som en del av den berörda medlemsstatens interna organisation och påverkas därmed inte på något sätt av detta direktiv.

Artikel 2

Definitioner

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *upphandlande myndigheter*: statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ.

2. *centrala statliga myndigheter*: de upphandlande myndigheter som förtecknas i bilaga I och, i den mån rättelser eller ändringar gjorts på nationell nivå, de enheter som har ersatt dem.

3. *upphandlande myndigheter under den centrala nivån*: alla upphandlande myndigheter som inte är centrala statliga myndigheter.

4. *offentligrättsliga organ*: varje organ som har samtliga följande egenskaper:

   a) De har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.

   b) De är juridiska personer.

   c) De finansieras till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller står under administrativ tillsyn av sådana myndigheter eller organ; eller de har ett förvaltnings-, ledningss- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av staten, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ.

5. *offentligt kontrakt*: ett skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera ekonomiska aktörer och en eller flera upphandlande myndigheter och som avser utförande av byggentreprenad, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster.

6. *offentligt byggentreprenadkontrakt*: ett offentligt kontrakt som avser något av följande:

   a) Utförande eller projektering och utförande av byggentreprenader för sådana verksamheter som omfattas av bilaga II.

   b) Utförande, eller både projektering och utförande, av ett byggnadsverk.

   c) Realisering, oavsett medel, av ett byggnadsverk som motsvarar de krav som anges av den upphandlande myndighet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.

7. *byggnadsverk*: ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten, betraktat som en helhet och vilket i sig fullgör en teknisk eller ekonomisk funktion.

8. *offentligt varukontrakt*: ett offentligt kontrakt som avser köp, leasing, hyra eller hyrköp – med eller utan köpoption – av varor. Ett offentligt varukontrakt kan som ett underordnat inslag omfatta kompletterande monterings- och installationsarbeten.

9. *offentligt tjänstekontrakt*: ett offentligt kontrakt som avser tillhandahållandet av andra tjänster än de som avses i punkt 6.

10. *ekonomisk aktör*: varje fysisk eller juridisk person, offentlig enhet eller grupp av sådana personer och/eller enheter, inbegripet tillfälliga företagssammanslutningar, som erbjuder sig att utföra byggentreprenader och/eller ett byggnadsverk, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden.

11. *anbudsgivare*: en ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud.

12. *anbudssökande*: en ekonomisk aktör som har ansökt om att få eller inbjudits att lämna anbud vid ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande under konkurrens, ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling, en konkurrenspräglad dialog eller i ett innovationspartnerskap.

13. *upphandlingsdokument*: alla dokument som utarbetas av den upphandlande myndigheten eller som den upphandlande myndigheten hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen eller förfarandet, inbegripet meddelanden om upphandling, förhandsmeddelanden som används som anbudsinfordran, tekniska specifikationer, det beskrivande dokumentet, förslag till kontraktsvillkor, format för de handlingar som ska lämnas in av anbudssökande och anbudsgivare, upplysningar om allmänt tillämpliga skyldigheter samt eventuella kompletterande dokument.

14. *centraliserad inköpsverksamhet*: verksamhet som bedrivs stadigvarande i någon av följande former:

   a) Anskaffning av varor och/eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter.

   b) Tilldelning av offentliga kontrakt eller ingående av ramavtal om byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter.

15. *stödverksamhet för inköp*: verksamheter för tillhandahållande av stöd för inköp, särskilt i följande former:

   a) Teknisk infrastruktur som gör det möjligt för upphandlande myndigheter att tilldela offentliga kontrakt eller ingå ramavtal för byggentreprenader, varor eller tjänster.

   b) Rådgivning om genomförande eller utformning av offentliga upphandlingsförfaranden.

   c) Förberedande och administration av upphandlingsförfaranden på den upphandlande myndighetens vägnar och för denna.

16. *inköpscentral*: en upphandlande myndighet som tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet och eventuellt också stödverksamhet för inköp.

17. *leverantör av upphandlingstjänster*: ett offentligt eller privat organ som erbjuder stödverksamhet för inköp på marknaden.

18. *skriftlig*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas, inklusive uppgifter som går att överföra eller lagra med elektroniska medel.

19. *elektroniska medel*: elektronisk utrustning för behandling (även digital komprimering) och lagring av data som sänds, överförs och mottas via kabel, radiovågor, på optisk eller annan elektromagnetisk väg.

20. *livscykel*: alla på varandra följande och/eller inbördes sammankopplade skeden, inklusive forskning och utveckling som ska genomföras, produktion, handel och dess villkor, transport, användning och underhåll, som ingår i livslängden för en vara eller ett byggnadsverk eller tillhandahållandet av en tjänst, från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaffande, sanering och tjänstens eller användningens slut.

21. *projekttävling*: förfarande på främst sådana områden som fysisk planering, arkitekt- och ingenjörstjänster eller databehandling som innebär att den upphandlande myndigheten får en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag i en tävling med eller utan priser.

22. *innovation*: genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, som inbegriper men inte begränsar sig till produktions-, byggnads- eller anläggningsprocesser, en ny marknadsföringsmetod eller en ny organisationsmetod inom affärspraxis, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser bland annat i syfte att bidra till att lösa samhällsutmaningar eller stödja Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla.

23. *märke*: alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att byggentreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav.

24. *märkeskrav*: de krav som ska uppfyllas av byggentreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden för att det berörda märket ska få användas.

2. I denna artikel avses med regionala myndigheter bland annat sådana myndigheter som anges i en icke uttömmande förteckning i kategorierna Nuts 1 och 2 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 ([1]), medan lokala myndigheter omfattar alla myndigheter under administrativa enheter som anges i kategori Nuts 3 och mindre administrativa enheter enligt förordning (EG) nr 1059/2003.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (Nuts) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

Artikel 3

Blandad upphandling

1. Punkt 2 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser olika typer av upphandlingar som alla omfattas av detta direktiv.

Punkterna 3–5 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser upphandlingar som omfattas av detta direktiv och upphandlingar som omfattas av andra rättsregler.

2. Kontrakt som avser två eller flera slag av upphandling (byggentreprenader, tjänster eller varor) ska tilldelas i enlighet med tillämpliga bestämmelser för den typ av upphandling som karakteriserar huvudföremålet för den berörda upphandlingen.

För blandade kontrakt bestående delvis av tjänster i den mening som avses i avdelning III kapitel I och delvis av andra tjänster, eller blandade kontrakt bestående delvis av tjänster och delvis av varor, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor som är det högsta.

3. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas ska punkt 4 tillämpas. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska punkt 6 tillämpas.

Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller av direktiv 2009/81/EG ska artikel 16 i det här direktivet tillämpas.

4. De upphandlande myndigheterna får välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt när det gäller kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling som inte omfattas av detta direktiv. Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska detta direktiv tillämpas, om inte annat följer av artikel 16, på det blandade kontrakt som ingås, oberoende av värdet av de delar som annars skulle omfattas av andra rättsregler och oberoende av vilka rättsregler dessa delar annars skulle ha omfattats av.

För blandade kontrakt bestående av varu-, byggentreprenads- och tjänstekontrakt och av koncessioner ska det blandade kontraktet tilldelas i enlighet med detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet av den del av kontraktet som utgör ett kontrakt som omfattas av detta direktiv, som beräknats i enlighet med artikel 5, uppgår till minst det relevanta tröskelvärde som anges i artikel 4.

5. För kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling för att bedriva en verksamhet som omfattas av direktiv 2014/25/EU ska tillämpliga regler, trots vad som sägs i punkt 4 i den här artikeln, fastställas i enlighet med artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/25/EU.

6. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska de tillämpliga rättsreglerna fastställas på grundval av huvudföremålet för kontraktet.

Avsnitt 2

Tröskelvärden

Artikel 4

Tröskelvärden

Detta direktiv ska tillämpas på upphandlingar vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

a) 5 186 000 EUR för offentliga byggentreprenadkontrakt.

b) 134 000 EUR för offentliga varu- och tjänstekontrakt som tilldelas av centrala statliga myndigheter och projekttävlingar som anordnas av sådana myndigheter. Om offentliga varukontrakt tilldelas av upphandlande myndigheter på försvarsområdet ska detta tröskelvärde bara gälla vid kontrakt som avser varor som omfattas av bilaga III.

c) 207 000 EUR för offentliga varu- och tjänstekontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter under den centrala nivån och för projekttävlingar som anordnas av sådana myndigheter. Detta tröskelvärde ska också gälla för offentliga varukontrakt som tilldelas av centrala statliga myndigheter på försvarsområdet, om kontrakten avser varor som inte omfattas av bilaga III.

d) 750 000 EUR för offentliga tjänstekontrakt för de sociala och andra särskilda tjänster som anges i bilaga XIV.

Artikel 5

Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling

1. Beräkningen av det uppskattade värdet av en upphandling ska grundas på det totala beloppet exklusive mervärdesskatt som ska betalas enligt den upphandlande myndighetens egen uppskattning, inbegripet varje form av eventuell optionsrätt och de eventuella klausuler om förlängning av kontrakten som uttryckligen anges i upphandlingsdokumenten.

Om den upphandlande myndigheten planerar för premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare ska den beakta dessa när den beräknar det uppskattade upphandlingsvärdet.

2. Om en upphandlande myndighet består av ett antal separata operativa enheter ska det uppskattade totala värdet för alla enskilda operativa enheter beaktas.

Trots vad som sägs i första stycket får värdena uppskattas för den berörda enheten om en separat operativ enhet självständigt ansvarar för sin upphandling eller vissa kategorier av denna.

3. Metoden för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling får inte väljas i syfte att undanta den från detta direktivs tillämpningsområde. En upphandling får inte delas upp för att förhindra att upphandlingen omfattas av detta direktiv, såvida inte detta motiveras av objektiva skäl.

4. Det uppskattade värdet ska gälla vid den tidpunkt då anbudsinfordran skickas ut eller, om en anbudsinfordran inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten inleder upphandlingsförfarandet, exempelvis, när så är lämpligt, genom att man kontaktar ekonomiska aktörer i samband med upphandlingen.

5. För ramavtal och dynamiska inköpssystem är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av samtliga planerade kontrakt under ramavtalets eller det dynamiska inköpssystemets hela löptid.

6. För innovationspartnerskap är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av de forsknings- och utvecklingsverksamheter som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt de varor, tjänster eller byggentreprenader som ska utvecklas och upphandlas i slutet av det planerade partnerskapet.

7. För offentliga byggentreprenadkontrakt ska man vid beräkningen av det uppskattade värdet beakta såväl kostnaden för byggentreprenaden som hela det uppskattade värdet av de varor och tjänster som den upphandlade myndigheten tillhandahåller entreprenören, förutsatt att de är nödvändiga för att byggentreprenaden ska kunna genomföras.

8. Om ett planerat byggnadsverk eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 4, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

9. Om en planerad anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas vid tillämpningen av artikel 4 b och c.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 4, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

10. Trots vad som sägs i punkterna 8 och 9 får de upphandlande myndigheterna tilldela kontrakt för enskilda delar utan att tillämpa de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt för den berörda delen är lägre än 80 000 EUR för varor eller tjänster eller 1 miljon EUR för byggentreprenader. Det sammanlagda värdet av de delar som därigenom tilldelas utan att tillämpa detta direktiv får dock inte överskrida 20 % av det sammanlagda värdet av alla delar som den föreslagna byggentreprenaden, den föreslagna anskaffningen av likartade varor eller det föreslagna tillhandahållandet av tjänster har delats upp i.

11. För offentliga varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss period, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån

a) antingen det reella totala värdet av en följd av liknande kontrakt som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt korrigerat för att ta hänsyn till eventuella ändringar i kvantitet eller värde under loppet av de tolv månader som följer efter det första kontraktet,

b) eller det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som avses att tilldelas under loppet av de tolv månader som följer efter den första leveransen eller under räkenskapsåret om detta är längre än tolv månader.

12. För offentliga varukontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

a) För offentliga kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst tolv månader, det uppskattade totala värdet för hela kontraktstiden eller om denna är längre än tolv månader, kontraktets totala värde, inbegripet uppskattat restvärde.

b) För offentliga kontrakt på obestämd tid eller kontrakt som inte kan tidsbestämmas, månadsvärdet multiplicerat med 48.

13. För offentliga tjänstekontrakt ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde i förekommande fall:

a) Försäkringstjänster: den premie som ska betalas och andra former av ersättning.

b) Banktjänster och andra finansiella tjänster: arvoden, provisioner som ska betalas, ränta och andra former av ersättning.

c) Kontrakt som avser projektering: arvoden, provisioner som ska betalas och andra former av ersättning.

14. För offentliga tjänstekontrakt där det inte anges något totalpris, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst 48 månader: det totala värdet under hela kontraktstiden.

b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt med mer än 48 månaders löptid: månadsvärdet multiplicerat med 48.

Artikel 6

Revidering av tröskelvärdena och av förteckningen över centrala statliga myndigheter

1. Kommissionen ska vartannat år från och med den 30 juni 2013 kontrollera att de tröskelvärden som fastställs i artikel 4 a, b och c motsvarar dem som fastställs i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*), och ska vid behov revidera dem i enlighet med den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska kommissionen beräkna tröskelvärdena utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (SDR), under en period på 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs ska de reviderade tröskelvärdena avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att säkerställa iakttagandet av de gällande tröskelvärdena enligt WTO-avtalet, uttryckta i SDR.

2. När kommissionen genomför revideringen enligt punkt 1 i denna artikel ska den dessutom revidera följande:

a) Tröskelvärdet i artikel 13 första stycket a genom att anpassa det till det reviderade tröskelvärdet för offentliga byggentreprenadkontrakt.

b) Tröskelvärdet i artikel 13 första stycket b genom att anpassa det till det reviderade tröskelvärdet för offentliga tjänstekontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter under den centrala nivån.

3. Kommissionen ska vartannat år från och med den 1 januari 2014 fastställa motvärdet till de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta, och som ska revideras i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

Samtidigt ska kommissionen fastställa motvärdet till det tröskelvärde som avses i artikel 4 d i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska dessa motvärden fastställas på grundval av den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor motsvarande det tillämpliga tröskelvärdet uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari.

4. Kommissionen ska offentliggöra de reviderade tröskelvärdena enligt punkt 1, deras motvärden i de nationella valutor som avses i punkt 3 första stycket och det motvärde som fastställs i enlighet med punkt 3 andra stycket i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november månad efter revideringen.

5. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att anpassa de metoder som anges i andra stycket i punkt 1 i den här artikeln till eventuella ändringar i den metod som anges i WTO-avtalet för en revidering av de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c, och för att fastställa de motsvarande beloppen i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta i enlighet med punkt 3 i den här artikeln.

Kommissionen ska också ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c i enlighet med punkt 1 i denna artikel och för att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 13 första stycket a och b i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

6. Om det är nödvändigt att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c samt de tröskelvärden som avses i artikel 13 första stycket a och b, och det på grund av tidsbrist inte går att använda förfarandet i artikel 87 och det därför föreligger tvingande skäl till skyndsamhet, ska det förfarande som anges i artikel 88 tillämpas på delegerade akter som antas enligt punkt 5 andra stycket i den här artikeln.

7. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra bilaga I i syfte att uppdatera förteckningen över upphandlande myndigheter efter anmälan från medlemsstaterna, om ändringarna är nödvändiga för att det ska gå att korrekt identifiera upphandlande myndigheter.

Avsnitt 3

Undantag

Artikel 7

Kontrakt som tilldelas inom vatten-, energi-, transport- och postsektorerna

Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som i enlighet med direktiv 2014/25/EU tilldelas eller anordnas av upphandlande myndigheter som utövar en eller flera av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14 i det direktivet och som tilldelas för utförandet av dessa verksamheter, och inte heller på offentliga kontrakt som är undantagna från det direktivets tillämpningsområde enligt artiklarna 18, 23 och 34 i det direktivet eller, om de tilldelas av en upphandlande myndighet som tillhandahåller posttjänster i den mening som avses i artikel 13.2 b i det direktivet, på kontrakt som tilldelas för utförandet av följande verksamheter:

a) Mervärdestjänster som har anknytning till och utförs helt och hållet med elektroniska medel (inbegripet säker överföring av kodade dokument med elektroniska medel, adresshanteringstjänster och överföring av registrerad e-post).

b) Finansiella tjänster som omfattas av CPV-koderna 66100000–1 till 66720000–3 och i artikel 21 d i direktiv 2014/25/EU inbegripet särskilt postanvisningar och postgirobetalningar.

c) Filatelitjänster.

d) Logistiktjänster (tjänster där fysisk leverans och/eller magasinering kombineras med andra tjänster som inte är posttjänster).

Artikel 8

Särskilda undantag på området elektronisk kommunikation

Detta direktiv ska inte tillämpas på sådana offentliga kontrakt och projekttävlingar som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät, eller att för allmänheten tillhandahålla en eller flera elektroniska kommunikationstjänster.

I denna artikel ska allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst ha samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG [1].

Artikel 9

Tilldelning av offentliga kontrakt och anordnande av projekttävlingar i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt eller projekttävlingar som den upphandlande myndigheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

a) Ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter, såsom ett internationellt avtal som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.

b) En internationell organisation.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33).

Medlemsstaterna ska lämna alla rättsliga instrument som avses i led a i första stycket i denna punkt till kommissionen, som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 89.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som upphandlande myndighet tilldelar respektive anordnar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när berörda kontrakt eller projekttävlingar helt finansieras av den organisationen eller det institutet; när det gäller offentliga kontrakt och projekttävlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

3. Artikel 17 ska tillämpas på kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler. Punkterna 1 och 2 i den här artikeln ska inte tillämpas på dessa kontrakt och projekttävlingar.

Artikel 10

Särskilda undantag för tjänstekontrakt

Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga tjänstekontrakt som avser

a) förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom,

b) anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för audiovisuella medietjänster eller radiotjänster som tilldelas av leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster, eller kontrakt för sändningstid eller tillhandahållande av program som tilldelas leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster. I detta led har audiovisuella medietjänster och leverantörer av medietjänster samma betydelse som i artikel 1.1 a respektive d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU [1]. Program ska ha samma betydelse som i artikel 1.1 b i det direktivet, men ska också omfatta radioprogram och radioprogrammaterial. Dessutom ska programmaterial i denna bestämmelse ha samma betydelse som program.

c) skiljemanna- och förlikningstjänster,

d) någon av följande juridiska tjänster, nämligen

i) företrädande av en klient av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i rådets direktiv 77/249/EEG [2] vid

— skiljeförfarande eller förlikning i en medlemsstat, ett tredjeland eller en internationell skiljeförfarande- eller förlikningsinstans, eller

— rättsliga förfaranden i domstolar, i tribunaler eller hos myndigheter i en medlemsstat eller ett tredjeland eller vid internationella domstolar, tribunaler eller institutioner,

ii) juridisk rådgivning i förberedande syfte inför något av de förfaranden som avses i led i i detta led eller när det finns en påtaglig indikation om och en stor sannolikhet för att det ärende som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för sådana förfaranden, förutsatt att rådgivningen ges av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 77/249/EEG,

iii) tjänster inom certifiering och autentisering av dokument som måste tillhandahållas av notarier,

iv) juridiska tjänster som tillhandahålls av förvaltare eller förmyndare eller andra juridiska tjänster vars leverantörer är utsedda av en domstol eller tribunal i medlemsstaten i fråga eller enligt lag är utsedda att utföra särskilda uppgifter under överinseende av sådana tribunaler eller domstolar,

v) andra juridiska tjänster som i medlemsstaten i fråga är förenade, om än endast tillfälligt, med utövandet av offentlig makt,

e) finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG [3] samt centralbankstjänster och insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen,

f) lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,

g) anställningskontrakt,

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

[2] Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s, 17).

[3] Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1).

h) civilförsvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som tillhandahålls av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och som omfattas av CPV-koderna 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75.25.2000-7, 75.22.2000-8, 98113100-9 och 85143000-3 utom ambulanstjänster för transport av patienter,

i) kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana,

j) tjänster som avser politiska kampanjer och som omfattas av CPV-koderna 79341400-0, 92111230-3 och 92111240-6, när de tilldelas av ett politiskt parti i samband med en valkampanj,

Artikel 11

Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga tjänstekontrakt som av en upphandlande myndighet tilldelas en annan upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter på grundval av en ensamrätt som dessa innehar enligt lagar eller andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget.

Artikel 12

Offentliga kontrakt mellan enheter i den offentliga sektorn

1. Ett offentligt kontrakt som en upphandlande myndighet tilldelar en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande myndigheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som den utövar över sin egen förvaltning.

b) Den kontrollerade juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den upphandlande myndighetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten utövar kontroll över.

c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

En upphandlande myndighet ska anses utöva kontroll över en juridisk person motsvarande den kontroll som den utövar över sin egen förvaltning i den mening som avses i första stycket a om myndigheten har ett avgörande inflytande över både den kontrollerade juridiska personens strategiska mål och viktiga beslut. Sådan kontroll kan också utövas av en annan juridisk person, som själv kontrolleras på samma sätt av den upphandlande myndigheten.

2. Punkt 1 gäller också när den kontrollerade juridiska personen är en upphandlande myndighet, och myndigheten tilldelar ett kontrakt till den kontrollerande upphandlande myndigheten eller till en annan juridisk person som kontrolleras av samma upphandlande myndighet, förutsatt att det inte finns något direkt privat ägarintresse i kapitalet i den juridiska person som tilldelas det offentliga kontraktet med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

3. En upphandlande myndighet som inte utövar kontroll över en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person i den mening som avses i punkt 1 kan emellertid tilldela ett offentligt kontrakt till denna juridiska person utan att tillämpa detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande myndigheten utövar tillsammans med andra upphandlande myndigheter kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som de utövar över sina egna förvaltningar.

b) Den juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för de kontrollerande upphandlande myndigheternas räkning eller för andra juridiska personer som samma upphandlande myndigheter utövar kontroll över.

c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

För tillämpningen av första stycket a ska de upphandlande myndigheterna anses utöva gemensam kontroll över en juridisk person om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Den kontrollerade juridiska personens beslutsorgan består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna.

ii) Dessa upphandlande myndigheter har tillsammans ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut.

iii) Den kontrollerade juridiska personen har inget eget intresse som strider mot de kontrollerande upphandlande myndigheternas intressen.

4. Ett kontrakt som ingåtts uteslutande mellan två eller flera upphandlande myndigheter ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Kontraktet inrättar eller genomför ett samarbete mellan de deltagande upphandlande myndigheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som de ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas gemensamma mål.

b) Genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

c) De deltagande upphandlande myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 % av de verksamheter som berörs av samarbetet.

5. När procentsatsen för de verksamheter som avses i punkt 1 första stycket b, punkt 3 första stycket b och punkt 4 c fastställs ska man beakta den genomsnittliga totala omsättningen eller ett lämpligt alternativt verksamhetsbaserat mått, såsom kostnader som uppstått hos den berörda juridiska personen eller upphandlande myndigheten i fråga om tjänster, varor och byggentreprenader under de tre åren som föregår kontraktets tilldelning.

När omsättningen, eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet såsom kostnader, för de föregående tre åren inte är tillgängliga eller inte längre är relevanta på grund av tidpunkten för den berörda juridiska personens eller upphandlande myndighetens etablering eller inledandet av verksamheten eller en omorganisation av dess verksamheter, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmåttet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

Avsnitt 4

Särskilda situationer

Underavsnitt 1

Subventionerade kontrakt och forsknings- och utvecklingstjänster

Artikel 13

Kontrakt som subventioneras av en upphandlande myndighet

Detta direktiv ska tillämpas på tilldelning av följande kontrakt:

a) Kontrakt för byggentreprenad som får direkta bidrag på mer än 50 % av finansieringen från upphandlande myndigheter och vars uppskattade värde, exklusive mervärdesskatt, uppgår till minst 5 186 000 EUR, när dessa kontrakt omfattar en av följande verksamheter:

i) De bygg- och anläggningsarbeten som ingår i förteckningen i bilaga II.

ii) Uppförande av sjukhus, anläggningar för sport, rekreation och fritid, skol- eller universitetsbyggnader eller byggnader för administrationsändamål.

b) Tjänstekontrakt som får direkta bidrag på mer än 50 % av finansieringen från de upphandlande myndigheterna och vars uppskattade värde, exklusive mervärdesskatt, uppgår till minst 207 000 EUR om dessa kontrakt har samband med ett byggentreprenadkontrakt som avses i a.

De upphandlande myndigheter som betalar ut de bidrag som avses i leden a och b i första stycket ska se till att detta direktiv iakttas om de inte själva tilldelar det subventionerade kontraktet eller när de själva tilldelar kontraktet i andra enheters namn och för deras räkning.

Artikel 14

Forsknings- och utvecklingstjänster

Detta direktiv ska endast tillämpas på offentliga tjänstekontrakt för forsknings- och utvecklingstjänster som omfattas av CPV-koderna 73000000-2 till 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 och 73430000-5 under förutsättning att följande två villkor är uppfyllda:

a) Resultaten tillkommer endast den upphandlande myndigheten i dess egen verksamhet.

b) Den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande myndigheten.

Underavsnitt 2

Upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Artikel 15

Försvar och säkerhet

1. Detta direktiv ska tillämpas på tilldelning av offentliga kontrakt och anordnande av projekttävlingar på försvars- och säkerhetsområdet, med undantag för följande kontrakt:

a) Kontrakt som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2009/81/EG.

b) Kontrakt på vilka direktiv 2009/81/EG inte är tillämpligt i enlighet med artiklarna 8, 12 och 13 i det direktivet.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1, om skyddet av en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, exempelvis genom att det ställs krav för att skydda den konfidentiella karaktären hos den information som den upphandlande myndigheten lämnar ut i ett förfarande för kontraktstilldelning som genomförs i enlighet med detta direktiv.

Detta direktiv ska dessutom, i överensstämmelse med artikel 346.1 a i EUF-fördraget, inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1 i den här artikeln, om tillämpningen av detta direktiv skulle innebära en skyldighet för en medlemsstat att tillhandahålla information vars avslöjande den anser strida mot medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen.

3. Om upphandlingen och fullgörandet av det offentliga kontraktet eller projekttävlingen omfattas av sekretess eller måste åtföljas av särskilda säkerhetsåtgärder i enlighet med lagar och andra författningar som gäller i en medlemsstat, ska detta direktiv inte tillämpas, förutsatt att medlemsstaten har fastslagit att de berörda väsentliga intressena inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, såsom de som avses i punkt 2 första stycket.

Artikel 16

Blandad upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Denna artikel ska tillämpas på blandade kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG.

2. Om de olika delarna av ett visst offentligt kontrakt objektivt sett kan särskiljas får de upphandlande myndigheterna välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt.

Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska följande kriterier tillämpas för att fastställa de tillämpliga rättsreglerna:

a) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.

b) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas i enlighet med det direktivet, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl. Detta led påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i det direktivet.

Beslutet att tilldela ett enda kontrakt får emellertid inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av antingen detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

3. Punkt 2 tredje stycket a ska tillämpas på blandade kontrakt på vilka både led a och led b i det stycket annars skulle kunna vara tillämpliga.

4. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv när det inbegriper delar på vilka artikel 346 i EUF-fördraget är tillämplig; annars får det tilldelas i enlighet med direktiv 2009/81/EG.

Artikel 17

Offentliga kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt eller projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som den upphandlande myndigheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

a) Ett internationellt avtal eller arrangemang som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.

b) Internationellt ingångna avtal eller arrangemang om stationering av trupper och som avser åtaganden i en medlemsstat eller ett tredjeland.

c) En internationell organisation.

Alla avtal och arrangemang som avses i första stycket a i denna punkt ska lämnas till kommissionen som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 89.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som de upphandlande myndigheterna tilldelar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när berörda offentliga kontrakt eller projekttävlingar helt finansieras av den organisationen eller det institutet. När det gäller offentliga kontrakt och projekttävlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

KAPITEL II

Allmänna bestämmelser

Artikel 18

Principer för upphandling

1. De upphandlande myndigheterna ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

Upphandlingen får inte utformas i syfte att undanta den från tillämpningsområdet för detta direktiv eller att på ett konstgjort sätt begränsa konkurrensen. Konkurrensen ska anses begränsas på ett konstgjort sätt om upphandlingen utformas i syfte att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer.

2. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ekonomiska aktörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i bilaga X.

Artikel 19

Ekonomiska aktörer

1. Ekonomiska aktörer som enligt lagstiftningen i sin den medlemsstat där de är etablerade har rätt att tillhandahålla den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där kontraktet tilldelas kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan likväl åläggas att, när det gäller offentliga tjänstekontrakt och offentliga byggentreprenadkontrakt samt offentliga varukontrakt som dessutom omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och relevanta yrkeskvalifikationer för den personal som ska fullgöra kontraktet i fråga.

2. Grupper av ekonomiska aktörer, inbegripet tillfälliga sammanslutningar, får delta i upphandlingsförfaranden. De upphandlande myndigheterna får inte kräva att de ska ha en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan.

De upphandlande myndigheterna får vid behov i upphandlingsdokumenten klargöra hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk kunskap och yrkeskunskap som avses i artikel 58, förutsatt att detta motiveras av objektiva skäl och är proportionerligt. Medlemsstaterna får fastställa standardvillkor för hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla dessa krav.

Villkor för dessa grupper av ekonomiska aktörers fullgörande av ett kontrakt som skiljer sig från dem som gäller för enskilda deltagare ska också motiveras av objektiva skäl och vara proportionella.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får upphandlande myndigheter kräva att grupper av ekonomiska aktörer antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade kontraktet, om det är nödvändigt för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 20

Reserverade kontrakt

1. Medlemsstaterna får reservera deltagandet i offentliga upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder och ekonomiska aktörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer, eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, förutsatt att minst 30 % av arbetstagarna i sådana verkstäder, ekonomiska aktörer eller program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare.

2. Anbudsinfordran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.

Artikel 21

Sekretess

1. Om inte annat föreskrivs i detta direktiv eller nationell rätt som den upphandlande myndigheten omfattas av, särskilt lagstiftning om tillgång till information, och utan att det påverkar upplysningsskyldigheten i fråga om tilldelade kontrakt och information till anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 50 och 55, får den upphandlande myndigheten inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats konfidentiella av de ekonomiska aktörerna, inklusive men inte begränsat till tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbuden.

2. En upphandlande myndighet får ställa krav på ekonomiska aktörer för att skydda den konfidentiella karaktären hos de uppgifter som myndigheten lämnar ut under upphandlingsförfarandet.

Artikel 22

Regler för kommunikation

1. Medlemsstaterna ska se till att all kommunikation och allt informationsutbyte enligt detta direktiv, särskilt elektronisk inlämning, sker med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i denna artikel. De verktyg och anordningar som ska användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska egenskaper, ska vara ickediskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter och får inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförfarandet.

Trots vad som sägs i första stycket ska de upphandlande myndigheterna inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i följande situationer:

a) På grund av upphandlingens specialiserade beskaffenhet skulle användningen av elektroniska medel för kommunikation kräva särskilda verktyg, anordningar eller filformat som inte finns allmänt tillgängliga eller inte stöds av allmänt tillgängliga applikationer.

b) Applikationer som stöder filformat som är lämpliga för beskrivningen av anbuden använder filformat som inte kan användas av några andra öppna eller allmänt tillgängliga applikationer eller omfattas av en licensordning och kan inte göras tillgänglig för nedladdning eller fjärranvändning av den upphandlande myndigheten.

c) Användningen av elektroniska medel för kommunikation skulle kräva specialiserad kontorsutrustning som inte är allmänt tillgänglig för upphandlande myndigheter.

d) I upphandlingsdokumenten efterfrågas det fysiska modeller eller arkitektmodeller som inte kan översändas med hjälp av elektroniska medel.

Den kommunikation där elektroniska medel för kommunikation inte används enligt andra stycket ska ske via post eller annan lämplig transportör eller en kombination av post eller annan lämplig transportör och elektroniska medel.

Trots vad som sägs i första stycket i denna punkt är de upphandlande myndigheterna inte skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i den mån som användning av andra än elektroniska medel för kommunikation är nödvändig antingen på grund av brott mot säkerheten i elektroniska medel för kommunikation eller i syfte att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information som kräver en så hög skyddsnivå att den inte kan säkerställas på korrekt sätt genom användning av elektroniska verktyg och anordningar som antingen är allmänt tillgängliga för ekonomiska aktörer eller kan göras tillgängliga för dem genom alternativa medel för tillgång i den mening som avses i punkt 5.

Det är de upphandlande myndigheterna som i enlighet med andra stycket i denna punkt ska kräva andra än elektroniska medel för kommunikation för inlämning som i den enskilda rapport som avses i artikel 84 ska ange skälen till detta krav. I tillämpliga fall ska de upphandlande myndigheterna i den enskilda rapporten visa varför man har ansett det vara nödvändigt att använda andra än elektroniska medel för kommunikation vid tillämpning av fjärde stycket i denna punkt.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 får muntlig kommunikation användas vid annan kommunikation än den som avser de väsentliga delarna av upphandlingsförfarandet, under förutsättning att innehållet i den muntliga kommunikationen har dokumenterats i tillfredsställande utsträckning. I detta syfte ska de väsentliga delarna av ett upphandlingsförfarande inbegripa upphandlingsdokument, anbudsansökningar, intresseförklaringar och anbud. Särskilt ska sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som väsentligen kan påverka innehållet i och bedömningen av anbuden dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, t.ex. genom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.

3. De upphandlande myndigheterna ska säkerställa att kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna sker på ett sådant sätt att alla uppgifters integritet och den sekretess som gäller för anbuden och anbudsansökningarna bevaras. De upphandlande myndigheterna ska inte ta del av innehållet i anbuden och anbudsansökningarna förrän tidsfristen för att lämna anbud har löpt ut.

4. För offentliga byggentreprenadkontrakt och projekttävlingar får medlemsstaterna kräva att särskilda elektroniska verktyg, t.ex. elektroniska modellverktyg för bygginformation eller liknande, används. I sådana fall ska de upphandlande myndigheterna erbjuda alternativa medel för tillgång enligt punkt 5 fram till dess att dessa verktyg blir allmänt tillgängliga i den mening som avses i punkt 1 första stycket andra meningen.

5. De upphandlande myndigheterna får vid behov kräva användning av verktyg och anordningar som inte är allmänt tillgängliga, förutsatt att dessa myndigheter erbjuder alternativa medel för tillgång.

De upphandlande myndigheterna ska anses erbjuda passande alternativa medel för tillgång i följande situationer, om de

a) på elektronisk väg ger oinskränkt, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa verktyg och anordningar från och med dagen för offentliggörandet av meddelandet i enlighet med bilaga VIII eller från den dag då inbjudan att bekräfta intresse avsänds; den webbadress där dessa verktyg och anordningar finns tillgängliga ska anges i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse,

b) ser till att anbudsgivare som inte har tillgång till de verktyg och anordningar som berörs, eller inte har möjlighet att erhålla dem inom aktuella tidsfrister, förutsatt att detta inte kan tillskrivas berörd anbudsgivare, får tillträde till upphandlingsförfarandet genom användning av provisoriska anordningar som görs tillgängliga kostnadsfritt online, eller

c) stöder en alternativ kanal för elektronisk inlämning av anbud.

6. Utöver de krav som anges i bilaga IV ska följande regler gälla verktyg och anordningar för elektronisk överföring och mottagning av anbud och för elektronisk mottagning av anbudsansökningar:

a) Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbud och anbudsansökningar, inbegripet kryptering och tidsstämpling, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter.

b) Medlemsstaterna, eller de upphandlande myndigheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, ska ange den säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medlen för kommunikation i olika skeden av upphandlingsförfarandet; säkerhetsnivån ska stå i proportion till de risker som är förknippade med förfarandet.

c) Om medlemsstaterna, eller de upphandlande myndigheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, konstaterar att risknivån, bedömd i enlighet med led b i denna punkt, är sådan att avancerade elektroniska signaturer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG ([1]) krävs, ska de upphandlande myndigheterna godta avancerade elektroniska signaturer som stöds av ett kvalificerat certifikat, med beaktande av om dessa certifikat tillhandahålls av en tillhandahållare av certifieringstjänster som är med i en tillförlitlig förteckning som föreskrivs i kommissionens beslut 2009/767/EG ([2]), med eller utan en säker anordning för skapande av signaturer, förutsatt att de uppfyller följande villkor:

i) De upphandlande myndigheterna ska fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de format som anges i kommissionens beslut 2011/130/EU ([3]) och ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av dessa format. Om ett annat format för elektroniska signaturer används ska den elektroniska signaturen eller de medier som innehåller det elektroniska dokumentet innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna, som ska falla under medlemsstatens ansvarsområde. Valideringsmöjligheterna ska göra det möjligt för den upphandlande myndigheten att online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål validera den mottagna elektroniska signaturen som en avancerad elektronisk signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat.

Medlemsstaterna ska överlämna information om tillhandahållaren av valideringstjänster till kommissionen, som ska göra den information som erhållits från medlemsstaterna tillgänglig för allmänheten på internet.

ii) Om ett anbud är försett med en signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat som finns med i en tillförlitlig förteckning får de upphandlande myndigheterna inte införa ytterligare krav som kan förhindra anbudsgivarna att använda dessa signaturer.

När det gäller dokument som används vid ett upphandlingsförfarande som är signerade av en behörig myndighet i en medlemsstat eller av en annan utfärdande enhet, får den behöriga utfärdande myndigheten eller enheten fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de krav som anges i artikel 1.2 i beslut 2011/130/EU. De ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av detta format genom att inkludera den information som krävs för behandlingen av signaturen i det berörda dokumentet. Sådana dokument ska i den elektroniska signaturen eller i de medier som innehåller de elektroniska dokumenten innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna som gör det möjligt att validera den mottagna elektroniska signaturen online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål.

7. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra de tekniska detaljer och egenskaper som anges i bilaga IV för att beakta den tekniska utvecklingen.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra förteckningen i punkt 1 andra stycket a–d i den här artikeln om den tekniska utvecklingen innebär att fortsatta undantag från användningen av elektroniska medel för kommunikation blir olämpliga eller, i undantagsfall, om nya undantag måste föreskrivas på grund av den tekniska utvecklingen.

För att se till att tekniska format samt process- och meddelandestandarder är driftskompatibla, särskilt i ett gränsöverskridande sammanhang, ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att besluta om obligatorisk användning av sådana specifika tekniska standarder, särskilt i fråga om elektronisk inlämning, elektroniska kataloger och medel för elektronisk autentisering, endast när de tekniska standarderna noggrant har testats och deras användbarhet har bevisats i praktiken. Innan kommissionen gör användningen av en teknisk standard obligatorisk ska den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassningar till befintliga lösningar på e-upphandlingsområdet, inklusive infrastruktur, processer och programvara.

Artikel 23

Nomenklatur

1. Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för offentlig upphandling ska göras genom användning av den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling, (*Common Procurement Vocabulary, CPV*) som fastställs i förordning (EG) nr 2195/2002.

2. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att anpassa de CPV-koder som anges i detta direktiv när ändringar av CPV-nomenklaturen ska införas i detta direktiv och de inte medför en ändring av direktivets tillämpningsområde.

Artikel 24

Intressekonflikter

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna vidtar lämpliga åtgärder för att effektivt förebygga, identifiera och avhjälpa intressekonflikter som uppstår under genomförandet av upphandlingsförfarandena i syfte att undvika snedvridning av konkurrensen och säkerställa lika behandling av alla ekonomiska aktörer.

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer (EGT L 13, 19.1.2000, s. 12).

([2]) Kommissionens beslut 2009/767/EG av den 16 oktober 2009 om åtgärder som underlättar användningen av förfaranden på elektronisk väg genom gemensamma kontaktpunkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 274, 20.10.2009, s. 36).

([3]) Kommissionens beslut 2011/130/EU av den 25 februari 2011 om fastställande av minimikrav för behandling över gränserna av dokument som signerats elektroniskt av behöriga myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 53, 26.2.2011, s. 66).

Begreppet intressekonflikt ska minst omfatta situationer där sådan personal hos den upphandlande myndigheten eller en leverantör av upphandlingstjänster som agerar på den upphandlande myndighetens vägnar som deltar i genomförandet av upphandlingsförfarandet eller kan påverka resultatet av förfarandet direkt eller indirekt har ett finansiellt, ekonomiskt eller annat personligt intresse som kan ses som komprometterande för dess opartiskhet och oavhängighet under upphandlingsförfarandet.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM OFFENTLIGA KONTRAKT

KAPITEL I

Förfaranden

Artikel 25

Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal

I den mån de omfattas av bilagorna 1, 2, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg I till WTO-avtalet och andra internationella avtal som unionen är bunden av ska de upphandlande myndigheterna bevilja byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer som har undertecknat dessa avtal en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer i unionen.

Artikel 26

Val av förfaranden

1. Vid tilldelning av offentliga kontrakt ska en upphandlande myndighet tillämpa nationella förfaranden som anpassats i enlighet med detta direktiv, under förutsättning att, och utan att det påverkar artikel 32, en anbudsinfordran har offentliggjorts i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande myndigheterna får tillämpa öppna eller selektiva förfaranden i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv.

3. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande myndigheterna får tillämpa innovationspartnerskap i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande myndigheterna får tillämpa förhandlade förfaranden under konkurrens eller konkurrenspräglade dialoger i följande situationer:

a) För byggentreprenader, varor eller tjänster som uppfyller ett eller flera av följande kriterier:

   i) Den upphandlande myndighetens behov kan inte tillgodoses utan anpassning av lättillgängliga lösningar.

   ii) De inbegriper formgivning eller innovativa lösningar.

   iii) Kontraktet kan inte tilldelas utan föregående förhandlingar på grund av särskilda omständigheter i anslutning till dess art, komplexitet eller rättsliga och ekonomiska utformning eller på grund av riskerna i anslutning till dessa.

   iv) Den upphandlande myndigheten kan inte utarbeta tekniska specifikationer med tillräcklig precision avseende en standard, europeisk teknisk bedömning, gemensam teknisk specifikation eller teknisk referens i den mening som avses i punkterna 2–5 i bilaga VII.

b) För byggentreprenader, varor eller tjänster där endast ogiltiga eller oacceptabla anbud har lämnats enligt ett öppet eller selektivt förfarande. I sådana situationer ska den upphandlande myndigheten inte vara skyldig att offentliggöra ett meddelande om upphandling om den i förfarandet inbegriper endast de anbudsgivare som uppfyller kriterierna i artiklarna 57–64 och som i ett föregående öppet eller selektivt förfarande har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbudsförfarandet.

   I synnerhet anbud som inte överensstämmer med upphandlingsdokumenten, som inkommit för sent, där det finns bevis för hemligt samförstånd eller korruption, eller som den upphandlande myndigheten funnit onormalt låga, ska anses vara ogiltiga. I synnerhet ska anbud som lämnats in av anbudsgivare som saknar de kvalifikationer som fordras, och anbud vars pris överskrider den budget som beslutats och dokumenterats av den upphandlande myndigheten innan upphandlingsförfarandet inleds anses vara oacceptabla.

5. Anbudsinfordran ska göras genom ett meddelande om upphandling enligt artikel 49.

Om kontraktet tilldelas genom ett selektivt förfarande eller ett förhandlat förfarande under konkurrens får medlemsstaterna, trots vad som sägs i första stycket i denna punkt, föreskriva att upphandlande myndigheter under den centrala nivån eller specifika kategorier av dessa får göra anbudsinfordran genom ett förhandsmeddelande enligt artikel 48.2.

Då anbudsinfordran görs i form av ett förhandsmeddelande i enlighet med artikel 48.2 ska de ekonomiska aktörer som har anmält intresse efter offentliggörande av ett förhandsmeddelande uppmanas att lämna in en skriftlig bekräftelse av sitt intresse genom en "inbjudan att bekräfta intresse" i enlighet med artikel 54.

6. Medlemsstaterna kan föreskriva att upphandlande myndigheter, i de särskilda fall och under de särskilda omständigheter som uttryckligen anges i artikel 32, får tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående offentliggörande av anbudsinfordran. Medlemsstaterna får inte tillåta att detta förfarande tillämpas i andra fall än de som anges i artikel 32.

Artikel 27

Öppet förfarande

1. Vid öppna förfaranden får alla intresserade ekonomiska aktörer lämna anbud efter en anbudsinfordran.

Fristen för mottagande av anbud ska vara minst 35 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

Anbudet ska innehålla de upplysningar som den upphandlande myndigheten kräver för det kvalitativa urvalet.

2. Om en upphandlande myndighet har offentliggjort ett förhandsmeddelande som inte i sig användes som en anbudsinfordran får den minimitidsfrist för mottagande av anbud som fastställs i punkt 1 andra stycket i denna artikel minskas till 15 dagar, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Förhandsmeddelandet innehöll alla de uppgifter som krävs för meddelandet om upphandling enligt bilaga V avsnitt I del B, i den mån de sistnämnda uppgifterna fanns att tillgå när förhandsmeddelandet offentliggjordes.

b) Förhandsmeddelandet avsändes för offentliggörande minst 35 dagar och högst 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

3. Om det i en brådskande situation som bestyrks på lämpligt sätt av den upphandlande myndigheten är omöjligt att tillämpa den tidsfrist som fastställs i punkt 1 andra stycket, får den fastställa en tidsfrist på minst 15 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

4. Den upphandlande myndigheten får minska den tidsfrist för mottagande av anbud som anges i punkt 1 andra stycket i denna artikel med fem dagar om den tillåter att anbuden skickas in med hjälp av elektroniska medel i enlighet med artikel 22.1 första stycket, 22.5 och 22.6.

Artikel 28

Selektivt förfarande

1. Vid selektiva förfaranden får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran som innehåller den information som anges i del B eller C i bilaga V, allt efter omständigheterna, genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska vara 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, när ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, en inbjudan att bekräfta intresse avsändes.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande myndigheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får lämna anbud. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbud ska vara 30 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

3. Om en upphandlande myndighet har offentliggjort ett förhandsmeddelande som inte i sig använts som en anbudsinfordran får den minimitidsfrist för mottagande av anbud som fastställs i punkt 2 andra stycket i denna artikel minskas till tio dagar, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Förhandsmeddelandet innehöll alla de uppgifter som krävs enligt bilaga V avsnitt I del B, i den mån de sistnämnda uppgifterna fanns att tillgå när förhandsmeddelandet offentliggjordes.

b) Förhandsmeddelandet avsändes för offentliggörande minst 35 dagar och högst 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

4. Medlemsstaterna får ange att alla eller specifika kategorier av upphandlande myndigheter under den centrala nivån får fastställa tidsfristen för mottagande av anbud enligt överenskommelse mellan den upphandlande myndigheten och utvalda anbudssökande, under förutsättning att alla utvalda anbudssökande har haft lika lång tid på sig att utarbeta och lämna anbud. Om det inte går att komma överens om en tidsfrist för mottagande av anbud ska tidsfristen vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

5. Fristen för mottagande av anbud enligt punkt 2 i den här artikeln får förkortas med fem dagar om den upphandlande myndigheten godtar att anbuden lämnas med elektroniska medel i enlighet med artikel 22.1, 22.5 och 22.6.

6. Om det i en brådskande situation som bestyrks på lämpligt sätt av den upphandlande myndigheten är omöjligt att tillämpa de tidsfrister som fastställs i denna artikel, får den fastställa

a) en tidsfrist för mottagande av anbudsansökan på minst 15 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes,

b) en tidsfrist för mottagande av anbud på minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

Artikel 29

Förhandlat förfarande under konkurrens

1. Vid förhandlat förfarande under konkurrens får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran som innehåller den information som anges i delarna B och C i bilaga V, genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

I upphandlingsdokumenten ska de upphandlande myndigheterna fastställa föremålet för upphandlingen genom att beskriva sina behov och de egenskaper som krävs av de varor, byggentreprenader eller tjänster som ska upphandlas samt ange kriterierna för tilldelning av kontrakt. De ska också ange vilka delar av beskrivningen som fastställer de minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud.

Den information som lämnas ska vara tillräckligt precis för att de ekonomiska aktörerna ska kunna bedöma upphandlingens art och räckvidd och besluta om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska vara 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, när ett förhandsmeddelande används som en anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes. Minimitidsfristen för mottagande av det ursprungliga anbudet ska vara 30 dagar från den dag då inbjudan avsändes. Artikel 28.3–28.6 ska tillämpas.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande myndigheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får lämna in ett ursprungligt anbud, som ska ligga till grund för de efterföljande förhandlingarna. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

3. Om inte annat anges i punkt 4 ska de upphandlande myndigheterna förhandla med anbudsgivarna om det ursprungliga och alla efterföljande anbud som de lämnat, förutom de slutliga anbuden i den mening som avses i punkt 6, för att förbättra innehållet i anbuden.

Minimikraven och tilldelningskriterierna får inte vara föremål för förhandling.

4. De upphandlande myndigheterna får utan förhandlingar tilldela kontrakt utifrån det ursprungliga anbudet om de i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse har meddelat att de förbehåller sig rätten till detta.

5. De upphandlande myndigheterna ska under förhandlingarna garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra. De ska skriftligen informera alla anbudsgivare vars anbud inte har uteslutits i enlighet med punkt 6 om eventuella ändringar av de tekniska specifikationerna eller andra upphandlingsdokument förutom de där minimikraven anges. Efter dessa ändringar ska de upphandlande myndigheterna ge anbudsgivarna tillräckligt med tid för att vid behov kunna ändra sina anbud och skicka in de ändrade anbuden.

I enlighet med artikel 21 får de upphandlande myndigheterna inte röja för de övriga deltagarna konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i förhandlingarna har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

6. Förhandlat förfarande under konkurrens får äga rum i successiva steg för att minska det antal anbud som det ska förhandlas om, genom tillämpning av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i något annat upphandlingsdokument. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i något annat upphandlingsdokument ange om den kommer att utnyttja denna möjlighet.

7. Om de upphandlande myndigheterna har för avsikt att avsluta förhandlingarna ska de informera de anbudsgivare som fortfarande är med och fastställa en gemensam tidsfrist för inlämning av eventuella nya eller ändrade anbud. De ska kontrollera att de slutliga anbuden uppfyller minimikraven och överensstämmer med artikel 56.1, bedöma de slutliga anbuden på grundval av tilldelningskriterierna och tilldela kontraktet i enlighet med artiklarna 66–69.

Artikel 30

Konkurrenspräglad dialog

1. I en konkurrenspräglad dialog får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter ett meddelande om upphandling genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökningar ska vara 30 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

Endast sådana ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande myndigheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i dialogen. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 67.2.

2. De upphandlande myndigheterna ska ange sina behov och krav i meddelandet om upphandling, och de ska definiera dessa behov och krav i meddelandet och/eller i ett beskrivande dokument. Samtidigt och i samma dokument ska de upphandlande myndigheterna också ange och definiera de valda tilldelningskriterierna samt ange en preliminär tidsplan.

3. De upphandlande myndigheterna ska inleda en dialog med de deltagare som valts ut enligt de relevanta bestämmelserna i artiklarna 56–66, där dialogens syfte ska vara att identifiera och definiera hur deras behov bäst ska kunna tillgodoses. Under denna dialog får de diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda deltagarna.

De upphandlande myndigheterna ska under dialogen garantera likabehandling av samtliga deltagare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa deltagare i förhållande till andra.

I enlighet med artikel 21 får de upphandlande myndigheterna inte röja för de övriga deltagarna vilka lösningar en deltagare har föreslagit eller annan konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i dialogen har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

4. En konkurrenspräglad dialog får äga rum i successiva steg för att minska det antal lösningar som ska diskuteras under dialogen, genom tillämpning av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet ange om den kommer att utnyttja denna möjlighet.

5. Den upphandlande myndigheten ska fortsätta denna dialog till dess att den kan identifiera den eller de lösningar som kan tillgodose dess behov.

6. Efter att ha förklarat dialogen avslutad och efter att ha informerat de återstående deltagarna om detta ska den upphandlande myndigheten uppmana var och en av dem att lämna sina slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som lagts fram och specificerats under dialogen. Dessa anbud ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

På begäran av den upphandlande myndigheten får dessa anbud klarläggas, preciseras och optimeras. Sådana klarlägganden, preciseringar, optimeringar eller kompletteringar får dock inte omfatta ändringar av väsentliga aspekter av anbudet eller den offentliga upphandlingen, däribland de behov och krav som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet, om ändringar av dessa aspekter, behov och krav riskerar att snedvrida konkurrensen eller ha en diskriminerande effekt.

7. Den upphandlande myndigheten ska bedöma de inkomna anbuden på grundval av de tilldelningskriterier som fastställs i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet.

På den upphandlande myndighetens begäran får förhandlingar med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 67 föras i syfte att bekräfta de finansiella åtaganden eller andra villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren, under förutsättning att detta inte leder till att väsentliga aspekter i anbudet eller den offentliga upphandlingen ändras i sak, inklusive de behov och krav som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet, och inte riskerar att snedvrida konkurrensen eller orsaka diskriminering.

8. Den upphandlande myndigheten får besluta om tävlingspriser eller betalningar till deltagarna i dialogen.

Artikel 31

Innovationspartnerskap

1. När det gäller innovationspartnerskap får alla ekonomiska aktörer lämna in en ansökan om att delta efter ett meddelande om upphandling genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande myndigheten identifiera behovet av en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad som inte kan tillgodoses genom inköp av varor, tjänster eller byggentreprenader som redan finns tillgängliga på marknaden. Den ska ange vilka delar av beskrivningen som fastställer de minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud. Den information som lämnas ska vara tillräckligt precis för att de ekonomiska aktörerna ska kunna bedöma den begärda lösningens art och räckvidd och besluta om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.

Den upphandlande myndigheten får besluta att inrätta innovationspartnerskapet med en eller flera partner som bedriver separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökningar ska vara 30 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes. Endast sådana ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande myndigheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i förfarandet. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 67.

2. Innovationspartnerskapen ska syfta till utvecklingen av en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad och därpå följande inköp av dessa varor, tjänster eller byggentreprenader, under förutsättning att de motsvarar de prestandanivåer och maxkostnader som överenskommits mellan de upphandlande myndigheterna och deltagarna.

Innovationspartnerskapet ska delas upp i successiva etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen, och som kan inkludera tillverkning av varorna, tillhandahållande av tjänsterna eller slutförande av byggentreprenaderna. Innovationspartnerskapet ska ha mellanliggande mål som partnerna i fråga ska uppfylla och föreskriva utbetalning av ersättning genom lämpliga delbetalningar.

Baserat på dessa mål kan den upphandlande myndigheten efter varje avslutad etapp besluta att avsluta innovationspartnerskapet eller, om innovationspartnerskapet omfattar flera partner, minska antalet partner genom att avsluta enskilda kontrakt, under förutsättning att den upphandlande myndigheten i upphandlingsdokumenten har angett dessa möjligheter och på vilka villkor de kan utnyttjas.

3. Om inte annat anges i denna artikel ska de upphandlande myndigheterna förhandla med anbudsgivarna om det ursprungliga och alla efterföljande anbud som de lämnat, förutom det slutliga anbudet, för att förbättra innehållet i anbuden.

Minimikraven och tilldelningskriterierna får inte vara föremål för förhandling.

4. De upphandlande myndigheterna ska under förhandlingarna garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra. De ska skriftligen informera alla anbudsgivare vars anbud inte har uteslutits i enlighet med punkt 5 om eventuella ändringar av de tekniska specifikationerna eller andra upphandlingsdokument än de där minimikraven anges. Efter dessa ändringar ska de upphandlande myndigheterna ge anbudsgivarna tillräckligt med tid för att vid behov kunna ändra sina anbud och skicka in de ändrade anbuden.

I enlighet med artikel 21 får de upphandlande myndigheterna inte röja för de övriga deltagarna konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i förhandlingarna har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

5. Förhandlingar under förfarandet för innovationspartnerskap får genomföras i successiva steg för att minska det antal anbud som ska förhandlas, på grundval av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten ange om den kommer att använda sig av denna möjlighet eller inte.

6. Vid urvalet av anbudssökande ska de upphandlande myndigheterna särskilt tillämpa kriterier för de anbudssökandes kapacitet på FoU-området och när det gäller att utveckla och genomföra innovativa lösningar.

Endast de ekonomiska aktörer som bjuds in att delta av den upphandlande myndigheten efter en bedömning av de begärda uppgifterna får lämna in forsknings- och innovationsprojekt, vars syfte ska vara att tillgodose de behov som enligt den upphandlande myndighetens bedömning inte kan tillgodoses genom befintliga lösningar.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande myndigheten fastställa vilka arrangemang för immateriell äganderätt som ska tillämpas. Vid innovationspartnerskap med flera partner får den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 21 inte röja för övriga partner vilka lösningar som har föreslagits eller annan konfidentiell information som har förmedlats av en partner inom ramen för partnerskapet utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

7. Den upphandlande myndigheten ska se till att partnerskapets struktur, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna, avspeglar graden av innovation hos den föreslagna lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en innovativ lösning som ännu inte finns tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av varor, tjänster eller byggentreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till de investeringar som krävs för deras framtagande.

Artikel 32

Användning av förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling

1. Medlemsstaterna kan i de särskilda fall och under de särskilda omständigheter som anges i punkterna 2–5 föreskriva att de upphandlande myndigheterna vid tilldelning av offentliga kontrakt får tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling.

2. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas för offentliga kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster i följande fall:

a) Om inga anbud eller inga lämpliga anbud, inga anbudsansökningar eller inga lämpliga anbudsansökningar har lämnats vid ett öppet eller selektivt förfarande, förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte väsentligt ändrats och att en rapport lämnas till kommissionen, om den så begär.

   Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller kan uteslutas enligt artikel 57 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 58.

b) Om byggentreprenaden, varorna eller tjänsterna endast kan tillhandahållas av en viss ekonomisk aktör, av något av följande skäl:

   i) Syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation.

   ii) Det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens.

   iii) Skydd av ensamrätt, inklusive immateriella rättigheter.

   De undantag som anges i leden ii och iii ska endast gälla när inget rimligt alternativ eller substitut finns och om avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstgjord begränsning av upphandlingsparametrarna.

c) Om det, när det är absolut nödvändigt och på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse, är omöjligt att iaktta de tidsfrister som gäller vid öppet förfarande, selektivt förfarande eller förhandlat förfarande under konkurrens. De omständigheter som åberopas som skäl för synnerlig brådska får inte i något fall tillskrivas den upphandlande myndigheten.

3. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas för offentliga varukontrakt i följande fall:

a) Om varorna i fråga endast framställs för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål; de kontrakt som tilldelas enligt denna punkt får dock inte inbegripa tillverkning i en omfattning som syftar till att göra varan lönsam eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader.

b) Om det rör sig om kompletterande leveranser som utförs av den ursprungliga varuleverantören och som antingen syftar till att delvis ersätta varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, i de fall ett byte av varuleverantör skulle tvinga den upphandlande myndigheten att anskaffa varor med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll; löptiden för sådana kontrakt, liksom för återkommande kontrakt, får som regel inte överstiga tre år.

c) Om det rör sig om varor som noterats och förvärvats på en råvarumarknad.

d) Om det rör sig om inköp av varor eller tjänster på särskilt gynnsamma villkor, antingen hos en varuleverantör eller tjänsteleverantör som slutgiltigt avslutar sin affärsverksamhet eller hos en förvaltare eller en likvidator vid insolvensförfarande, offentligt ackord eller förfarande av liknande slag som finns i nationella lagar och andra författningar.

4. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas för offentliga tjänstekontrakt om kontraktet följer på en projekttävling som anordnats enligt detta direktiv och enligt de regler som föreskrivits i projekttävlingen ska gå till vinnaren eller en av vinnarna i projekttävlingen; i det senare fallet ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingarna.

5. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas om det rör sig om nya byggentreprenader eller tjänster som är en upprepning av liknande byggentreprenader eller tjänster som av samma upphandlande myndighet tilldelats samma ekonomiska aktör i ett ursprungligt kontrakt, under förutsättning att de nya byggentreprenaderna eller tjänsterna är i överensstämmelse med ett grundläggande projekt, för vilket det ursprungliga kontraktet tilldelats genom ett förfarande i enlighet med artikel 26.1. Det ursprungliga projektet ska ange omfattningen av möjliga kompletterande byggentreprenader eller tjänster samt villkoren för tilldelning.

Så snart som det första projektet blir föremål för detta förfarande ska den upphandlande myndigheten ange att detta förfaringssätt kan bli aktuellt och i beräkningen ta med den uppskattade totala kostnaden för kommande byggentreprenader eller tjänster vid tillämpning av artikel 4.

Detta förfaringssätt får bara användas under tre år efter det att det ursprungliga kontraktet ingicks.

KAPITEL II

Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling

Artikel 33

Ramavtal

1. Upphandlande myndigheter får sluta ramavtal under förutsättning att de tillämpar de förfaranden som anges i detta direktiv.

Ett ramavtal avser ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattade kvantiteter.

Ett ramavtal får inte löpa längre än fyra år, utom i undantagsfall som vederbörligen motiverats, särskilt genom föremålet för ramavtalet.

2. Kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas i enlighet med de förfaranden som avses i denna punkt samt i punkterna 3 och 4.

Dessa förfaranden får bara tillämpas mellan de upphandlande myndigheter som tydligt identifieras för detta syfte i anbudsinfordran eller i inbjudan att bekräfta intresse och de ekonomiska aktörer som är parter i det ingångna ramavtalet.

Kontrakt som grundas på ett ramavtal får inte under några omständigheter leda till väsentliga ändringar av villkoren i detta ramavtal, särskilt i det fall som avses i punkt 3.

3. Om ett ramavtal sluts med en enda ekonomisk aktör, ska kontrakt som grundas på detta ramavtal tilldelas i enlighet med villkoren i ramavtalet.

Vid tilldelningen av sådana kontrakt får de upphandlande myndigheterna skriftligen samråda med den ekonomiska aktör som är part i ramavtalet och vid behov uppmana denne att komplettera sitt anbud.

4. Om ett ramavtal sluts med fler än en ekonomisk aktör ska det ramavtalet genomföras på ett av följande sätt:

a) Enligt villkoren i ramavtalet, utan att inleda en förnyad konkurrensutsättning, om samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggentreprenaderna, tjänsterna och varorna samt objektiva villkor för att fastställa vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som ska utföra dem anges i ramavtalet; de senare villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

b) Om samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggentreprenaderna, tjänsterna och varorna anges i ramavtalet, delvis utan att inleda en förnyad konkurrensutsättning i enlighet med led a och delvis genom att inleda en förnyad konkurrensutsättning för de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet i enlighet med led c, och om de upphandlande myndigheterna har fastställt denna möjlighet i upphandlingsdokumenten för ramavtalet. Beslutet om huruvida specifika byggentreprenader, varor eller tjänster ska köpas in efter en förnyad konkurrensutsättning eller direkt i enlighet med villkoren i ramavtalet ska fattas i enlighet med objektiva kriterier, som ska fastställas i upphandlingsdokumenten för ramavtalet. I upphandlingsdokumenten ska det också anges vilka villkor som kan bli föremål för en förnyad konkurrensutsättning.

De möjligheter som anges i första stycket i detta led ska också gälla för varje del av ett ramavtal för vilken samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggentreprenaderna, tjänsterna och varorna har angetts i ramavtalet, oberoende av om samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggentreprenaderna, tjänsterna och varorna enligt andra delar av ramavtalet har angetts.

c) Om inte samtliga villkor för tillhandahållandet av byggentreprenader, tjänster eller varor fastställs i ramavtalet, genom att inleda en förnyad konkurrensutsättning för de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet.

5. De konkurrensutsättningar som avses i punkt 4 b och c ska grundas på samma villkor som tillämpas vid tilldelningen av ramavtalet som, om det är nödvändigt ska preciseras, och vid behov andra villkor som anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet i enlighet med följande förfarande:

a) För varje kontrakt som ska tilldelas ska den upphandlande myndigheten skriftligen samråda med de ekonomiska aktörer som är i stånd att genomföra kontraktet.

b) Den upphandlande myndigheten ska fastställa en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna in anbud beträffande varje särskilt kontrakt, med hänsyn till faktorer som hur komplext kontraktsföremålet är och den tid som behövs för att lämna anbud.

c) Anbuden ska lämnas skriftligen, och innehållet i dem ska vara hemligt tills den angivna svarstiden har löpt ut.

d) Den upphandlande myndigheten ska tilldela varje kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Artikel 34

Dynamiska inköpssystem

1. De upphandlande myndigheterna får använda ett dynamiskt inköpssystem för köp av sådant som används frekvent och vars egenskaper, såsom de är allmänt tillgängliga på marknaden, tillfredsställer den upphandlande myndighetens behov. Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process, och ska under inköpssystemets hela giltighetstid vara öppet för varje ekonomisk aktör som uppfyller urvalskriterierna. Det kan delas in i kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster som är objektivt definierade på grundval av egenskaperna för den upphandling som ska genomföras inom den berörda kategorin. Sådana egenskaper kan omfatta en hänvisning till största tillåtna storlek på senare ingångna specifika kontrakt eller till ett specifikt geografiskt område inom vilket det senare ingångna specifika kontraktet ska fullgöras.

2. För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten följa reglerna för selektiva förfaranden. Samtliga anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet, och antalet anbudssökande som ska få delta i systemet får inte begränsas i enlighet med artikel 65. När de upphandlande myndigheterna har delat upp systemet i olika kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster i enlighet med punkt 1 i denna artikel, ska de specificera tillämpliga urvalskriterier för varje kategori.

Trots vad som sägs i artikel 28 ska följande tidsfrister gälla:

a) Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska vara 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling, eller när ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, en inbjudan att bekräfta intresse avsändes. Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för mottagande av anbudsansökningar när inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats ut.

b) Minimitidsfristen för mottagande av anbud ska vara 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes. I förekommande fall ska artikel 26.4 tillämpas. Artikel 28.3 och 28.5 ska inte tillämpas.

3. All kommunikation inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem ska endast ske med elektroniska medel i enlighet med artikel 22.1, 22.3, 22.5 och 22.6.

4. För att tilldela kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten

a) offentliggöra en anbudsinfordran och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,

b) i upphandlingsdokumenten minst ange vilken typ av köp och vilka kvantiteter som detta system avser samt lämna all nödvändig information om det dynamiska inköpssystemet, inbegripet hur det dynamiska inköpssystemet fungerar, den elektroniska utrustning som används, tekniska arrangemang för anslutning samt tekniska specifikationer,

c) ange alla indelningar i olika kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster och vad som karakteriserar dessa,

d) ge fri, direkt och fullständig tillgång till upphandlingsdokumenten så länge systemet är giltigt i enlighet med artikel 53.

5. Den upphandlande myndigheten ska under hela den tid som det dynamiska inköpssystemet är giltigt ge alla ekonomiska aktörer möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i punkt 2. Den ska fullfölja sin utvärdering av sådana anbudsansökningar i enlighet med urvalskriterierna inom 10 arbetsdagar från och med mottagandet. Tidsfristen kan i enskilda fall förlängas till 15 arbetsdagar när detta är motiverat, särskilt om det finns ett behov av att granska kompletterande dokumentation eller att annars kontrollera om urvalskriterierna har uppfyllts.

Trots vad som sägs i första stycket får de upphandlande myndigheterna, så länge som inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen inom det dynamiska inköpssystemet inte har skickats ut, förlänga utvärderingsperioden om ingen inbjudan att lämna anbud har utfärdats under den förlängda utvärderingsperioden. Upphandlande myndigheter ska i upphandlingsdokumenten ange längden på den förlängda period som de avser att tillämpa.

Den upphandlande myndigheten ska snarast möjligt informera den berörda ekonomiska aktören huruvida denne tagits med i det dynamiska inköpssystemet.

6. Den upphandlande myndigheten ska inbjuda alla deltagare som tas med i det dynamiska inköpssystemet att lämna ett anbud för varje enskilt kontrakt som ska tilldelas inom systemet i enlighet med artikel 54. Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i olika kategorier av byggentreprenader, varor eller tjänster ska de upphandlande myndigheterna uppmana samtliga deltagare som har inbjudits inom den kategori som motsvarar berörd specifik upphandling att lämna in ett anbud.

Den upphandlande myndigheten ska tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i det meddelande om upphandling som använts för att inrätta det dynamiska inköpssystemet eller, om ett förhandsmeddelande används som en anbudsinfordran, i inbjudan att bekräfta intresse. Dessa kriterier får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.

7. Den upphandlande myndigheten får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att inbjudna deltagare, inom fem arbetsdagar från den dag då begäran avsändes, lämnar in en ny och uppdaterad version av den egna försäkran som avses i artikel 59.1.

Artikel 59.4–59.6 ska tillämpas under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.

8. Den upphandlande myndigheten ska i anbudsinfordran ange hur länge det dynamiska inköpssystemet är giltigt. Den ska anmäla eventuella ändringar av giltighetstiden till kommissionen genom att använda följande standardformulär:

a) Om giltighetstiden ändras utan att systemet avslutas, det formulär som ursprungligen användes för anbudsinfordran gällande det dynamiska inköpssystemet.

b) Om systemet har avslutats, det meddelande om kontraktstilldelning som avses i artikel 50.

9. Inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut från de ekonomiska aktörer som vill delta i eller är parter i det dynamiska inköpssystemet.

Artikel 35

Elektroniska auktioner

1. En upphandlande myndighet får använda elektroniska auktioner för att presentera nya lägre priser, och/eller nya värden för vissa delar av anbuden.

I detta syfte ska den upphandlande myndigheten strukturera den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process, vilken genomförs efter en första fullständig utvärdering av anbuden och möjliggör en rangordning på grundval av automatiska utvärderingsmetoder.

Vissa offentliga tjänstekontrakt och vissa offentliga byggentreprenadkontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggentreprenader, som inte kan rangordnas på grundval av automatiska utvärderingsmetoder, ska inte bli föremål för elektronisk auktion.

2. Vid öppna eller selektiva förfaranden eller förhandlade förfaranden under konkurrens får den upphandlande myndigheten besluta att tilldelningen av ett offentligt kontrakt ska föregås av en elektronisk auktion om innehållet i upphandlingsdokumenten, särskilt de tekniska specifikationerna, kan fastställas med tillräcklig exakthet.

Under samma omständigheter får elektronisk auktion användas vid förnyad konkurrensutsättning för parter i ett ramavtal som avses i artikel 33.4 b eller c, och vid inbjudan att lämna anbud beträffande kontrakt som ska tilldelas inom ramen för det dynamiska inköpssystem som avses i artikel 34.

3. En elektronisk auktion ska grundas på ett av följande inslag i anbuden:

a) Enbart priser, om kontraktet tilldelas enbart på grundval av priset.

b) Priser och/eller nya värden på de aspekter i anbuden som angetts i upphandlingsdokumenten, om kontraktet tilldelas på grundval av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller ges till anbudet med den lägsta kostnaden genom en analys av kostnadseffektiviteten.

4. En upphandlande myndighet som beslutar att använda elektronisk auktion ska ange detta i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse. Upphandlingsdokumenten ska innehålla åtminstone de upplysningar som anges i bilaga VI.

5. Innan den elektroniska auktionen inleds ska den upphandlande myndigheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbuden i enlighet med kriteriet eller kriterierna för tilldelning och den fastställda viktningen.

Ett anbud ska anses vara godtagbart om det har lämnats in av en anbudsgivare som inte har uteslutits enligt artikel 57 och som uppfyller urvalskriterierna och vars anbud överensstämmer med de tekniska specifikationerna utan att vara ogiltigt eller oacceptabelt eller olämpligt.

I synnerhet anbud som inte överensstämmer med upphandlingsdokumenten, som inkommit för sent, där det finns bevis för hemligt samförstånd eller korruption, eller som den upphandlande myndigheten funnit onormalt låga, ska anses vara ogiltiga. I synnerhet ska anbud som lämnats in av anbudsgivare som saknar de kvalifikationer som fordras, och anbud vars pris överskrider den budget som beslutats och dokumenterats av den upphandlande myndigheten innan upphandlingsförfarandet inleds anses vara oacceptabla.

Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller får uteslutas enligt artikel 57 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 58.

Alla anbudsgivare som har lämnat in godtagbara anbud ska samtidigt och med elektroniska medel bjudas in att delta i den elektroniska auktionen genom att från och med den angivna dagen och tidpunkten använda de anslutningssätt som anges i instruktionerna i inbjudan. Den elektroniska auktionen får genomföras under flera på varandra följande etapper. Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

6. Inbjudan ska åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som genomförts i enlighet med viktningen i artikel 67.5 första stycket.

I inbjudan ska även den matematiska formel anges som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att bestämma den nya automatiska rangordningen med avseende på de nya priser och/eller värden som lämnas. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs enbart på grundval av priset, ska denna formel innefatta viktningen av alla de kriterier som fastställts för att avgöra vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i enlighet med anbudsinfordran eller andra upphandlingsdokument. I detta syfte ska emellertid eventuellt förekommande intervall i förväg reduceras till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler ges för varje alternativ.

7. Under varje etapp i den elektroniska auktionen ska den upphandlande myndigheten omedelbart lämna alla anbudsgivare åtminstone tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt ska ha kännedom om sin plats i rangordningen. Den får, om detta angetts tidigare, lämna andra upplysningar om andra priser eller värden som lämnats. Den får även när som helst meddela antalet deltagare i den aktuella auktionsetappen. Den får emellertid under inga omständigheter röja anbudsgivarnas identitet under genomförandet av de olika etapperna i den elektroniska auktionen.

8. Den upphandlande myndigheten ska avsluta den elektroniska auktionen på något av följande sätt:

a) På den dag och vid den tidpunkt som tidigare angetts.

b) När den inte längre erhåller några nya priser eller nya värden som motsvarar kraven på minsta skillnader, under förutsättning att den upphandlande myndigheten tidigare har angett hur långt efter det att den har mottagit det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.

c) När det antal auktionsetapper som tidigare angetts har genomförts.

Om den upphandlande myndigheten avser att avsluta den elektroniska auktionen enligt led c i första stycket, eventuellt i kombination med villkoren i led b i det stycket, ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

9. Efter att ha avslutat den elektroniska auktionen ska den upphandlande myndigheten tilldela kontraktet i enlighet med artikel 67 på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

Artikel 36

Elektroniska kataloger

1. Om det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas får den upphandlande myndigheten kräva att anbuden ska inlämnas i form av en elektronisk katalog eller att de ska innefatta en elektronisk katalog.

Medlemsstaterna får besluta att användning av elektroniska kataloger ska vara obligatorisk i samband med vissa typer av upphandlingar.

Anbud som lämnas in i form av en elektronisk katalog får åtföljas av andra handlingar som kompletterar anbudet.

2. Elektroniska kataloger ska upprättas av anbudssökande eller anbudsgivare för deltagande i ett visst upphandlingsförfarande enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställs av den upphandlande myndigheten.

Dessutom ska de elektroniska katalogerna uppfylla kraven för elektroniska medel för kommunikation samt eventuella kompletterande krav som fastställs av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 22.

3. När inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog godtas eller krävs ska den upphandlande myndigheten

a) ange detta i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse när ett förhandsmeddelande används som en anbudsinfordran,

b) i upphandlingsdokumenten ange alla nödvändiga uppgifter i enlighet med artikel 22.6 om format, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang för anslutning och specifikationer för katalogen.

4. Om ett ramavtal har slutits med fler än en ekonomisk aktör efter inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog, får den upphandlande myndigheten besluta att en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt genomförs på grundval av uppdaterade kataloger. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten använda en av följande metoder:

a) Uppmana anbudsgivarna att på nytt lämna in sina elektroniska kataloger som anpassats till kraven i det berörda kontraktet.

b) Meddela anbudsgivarna att den har för avsikt att samla in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i det berörda kontraktet från de elektroniska kataloger som redan inlämnats, förutsatt att det anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet att denna metod ska användas.

5. Om en upphandlande myndighet går ut med en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt i enlighet med punkt 4 b ska den meddela anbudsgivarna den dag och den tidpunkt då den har för avsikt att samla in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i kontraktet i fråga, och ska ge anbudsgivare möjlighet att säga nej till sådan insamling av uppgifter.

Den upphandlande myndigheten ska fastställa en lämplig tidsperiod mellan meddelandet och insamlingen av uppgifter.

Innan kontraktet tilldelas ska den upphandlande myndigheten presentera de insamlade uppgifterna för de berörda anbudsgivarna för att ge dem möjlighet att ifrågasätta eller bekräfta att det anbud som upprättas inte innehåller några materiella fel.

6. Den upphandlande myndigheten får tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpssystem genom att kräva att erbjudanden avseende specifika kontrakt ska inlämnas i form av en elektronisk katalog.

Den upphandlande myndigheten får också tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpssystem i enlighet med punkterna 4 b och 5, under förutsättning att ansökan om deltagande i det dynamiska inköpssystemet åtföljs av en elektronisk katalog enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställts av den upphandlande myndigheten. Katalogen ska därefter kompletteras av de anbudssökande när de informeras om att den upphandlande myndigheten har för avsikt att upprätta anbud genom förfarandet i punkt 4 b.

Artikel 37

Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler

1. Medlemsstaterna får fastställa att den upphandlande myndigheten får anskaffa varor och/eller tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 a i artikel 2.1.

Medlemsstaterna får också fastställa att den upphandlande myndigheten får anskaffa byggentreprenader, varor och tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral eller, i den mån detta anges i artikel 33.2 andra stycket, med hjälp av ett ramavtal som ingås av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 b i artikel 2.1. Om ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral får användas av andra upphandlande myndigheter ska detta nämnas i den anbudsinfordran som upprättar det dynamiska inköpssystemet.

I fråga om första och andra styckena får medlemsstaterna fastställa att vissa upphandlingar ska genomföras med anlitande av inköpscentraler eller en eller flera specifika inköpscentraler.

2. En upphandlande myndighet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar varor och tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 a i artikel 2.1.

En upphandlande myndighet fullgör dessutom sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar byggentreprenader, varor eller tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpssystem som drivs av inköpscentralen, eller, i den mån detta anges i artikel 33.2 andra stycket, med hjälp av ett ramavtal som ingås av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 b i artikel 2.1.

Den berörda upphandlande myndigheten ska dock ansvara för att uppfylla skyldigheterna i detta direktiv när det gäller de delar som den själv genomför, såsom

a) tilldelning av ett kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral,

b) genomförande av en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som en inköpscentral har ingått,

c) fastställande, i enlighet med artikel 33.4 a eller b, av vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som ska utföra en viss uppgift enligt det ramavtal som en inköpscentral har ingått.

3. En inköpscentrals samtliga upphandlingsförfaranden ska genomföras med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i artikel 22.

4. De upphandlande myndigheterna får, utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv, tilldela ett offentligt tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral.

Sådana offentliga tjänstekontrakt får också omfatta en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamhet för inköp.

Artikel 38

Tillfällig gemensam upphandling

1. Två eller flera upphandlande myndigheter får komma överens om att genomföra vissa specifika upphandlingar gemensamt.

2. När ett upphandlingsförfarande i sin helhet genomförs gemensamt av de berörda upphandlande myndigheterna för alla upphandlande myndigheters räkning och i deras namn ska de gemensamt ansvara för att fullgöra skyldigheterna i detta direktiv. Detta gäller också i de fall där en upphandlande myndighet administrerar förfarandet och då agerar för egen och för de andra berörda upphandlande myndigheternas räkning.

När ett upphandlingsförfarande inte i sin helhet genomförs för de berörda upphandlande myndigheternas räkning och i deras namn ska de gemensamt endast ansvara för de delar som genomförs gemensamt. Varje upphandlande myndighet ska ensam ansvara för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv när det gäller de delar som den genomför för egen räkning och i eget namn.

Artikel 39

Upphandling med deltagande av upphandlande myndigheter från olika medlemsstater

1. Utan att det påverkar artikel 12 får upphandlande myndigheter från olika medlemsstater agera gemensamt vid tilldelning av offentliga kontrakt genom att tillämpa något av de förfaranden som anges i denna artikel.

De upphandlande myndigheterna får inte tillämpa de förfaranden som anges i denna artikel i syfte att undvika att tillämpa med unionsrätten förenliga tvingande lagregler som är tillämpliga på dem i deras medlemsstat.

2. En medlemsstat får inte förbjuda sina upphandlande myndigheter att använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av inköpscentraler som är belägna i en annan medlemsstat.

När det gäller centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat än den upphandlande myndigheten, får medlemsstaterna dock välja att ange att deras upphandlande myndigheter endast får utnyttja tjänster inom ramen för den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 a och b i artikel 2.1.

3. Om en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet ska detta ske i enlighet med nationella bestämmelser i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen.

De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen ska också tillämpas på följande:

a) Tilldelning av kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem.

b) Genomförande av en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal.

c) Fastställande, i enlighet med artikel 33.4 a eller b, av vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som ska utföra en viss uppgift.

4. Flera upphandlande myndigheter från olika medlemsstater får gemensamt tilldela ett offentligt kontrakt, ingå ett ramavtal eller driva ett dynamiskt inköpssystem. De får också, i den mån detta anges i artikel 33.2 andra stycket, tilldela kontrakt som grundas på ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet. Såvida nödvändiga delar inte regleras genom ett internationellt avtal som ingåtts mellan de berörda medlemsstaterna, ska upphandlande myndigheter som deltar ingå ett avtal där följande fastställs:

a) Parternas ansvarsområden och de relevanta nationella bestämmelser som är tillämpliga på dessa.

b) Intern organisation av upphandlingsförfarandet, inklusive ledning, fördelning av de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas samt ingående av kontrakt.

En deltagande upphandlande myndighet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den köper byggentreprenader, varor eller tjänster av en upphandlande myndighet som har ansvar för upphandlingsförfarandet. Vid fastställande av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt enligt led a får de deltagande upphandlande myndigheterna fördela särskilda ansvarsområden mellan sig och fastställa de tillämpliga bestämmelserna i deras respektive medlemsstats nationella rätt. Fördelningen av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt ska omnämnas i upphandlingsdokumenten för gemensamt tilldelade offentliga kontrakt.

5. När flera upphandlande myndigheter från olika medlemsstater har inrättat en gemensam enhet, inklusive europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS) i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 [1] eller andra enheter som inrättats enligt unionsrätten, ska de deltagande upphandlande myndigheterna genom ett beslut som fattas av den gemensamma enhetens behöriga organ enas om tillämpliga nationella upphandlingsregler, dvs. de regler som gäller i en av följande medlemsstater:

a) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten har sitt registrerade säte.

b) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten bedriver sin verksamhet.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) (EUT L 210, 31.7.2006, s. 19).

Den överenskommelse som avses i första stycket kan antingen gälla tills vidare när detta fastställs i den gemensamma enhetens konstituerande akt, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa typer av kontrakt eller till en eller flera enskilda tilldelningar av kontrakt.

KAPITEL III

Upphandlingsförfarandets gång

Avsnitt 1

Förberedelse

Artikel 40

Preliminära marknadsundersökningar

Innan en upphandlande myndighet inleder ett upphandlingsförfarande kan den genomföra marknadsundersökningar för att förbereda upphandlingen och för att informera de ekonomiska aktörerna om den planerade upphandlingen och kraven för denna.

I detta syfte får den upphandlande myndigheten till exempel rådfråga eller godta råd från oberoende experter eller myndigheter eller från marknadsaktörer. Dessa råd får användas vid planering och genomförande av upphandlingsförfarandet, under förutsättning att deras råd inte snedvrider konkurrensen eller bryter mot principerna om icke-diskriminering och öppenhet.

Artikel 41

Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande

Om en anbudssökande eller anbudsgivare eller anknutna företag till en anbudssökande eller en anbudsgivare har bistått den upphandlande myndigheten med rådgivning, oavsett om det skett enligt vad som föreskrivs i artikel 40 eller inte, eller på annat sätt har deltagit i förberedelserna av upphandlingsförfarandet ska den upphandlande myndigheten vidta lämpliga åtgärder för att se till att konkurrensen inte snedvrids till följd av att den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren deltar.

Andra anbudssökande och anbudsgivare ska informeras om utbytet av relevanta upplysningar inom ramen för eller till följd av att en anbudssökande eller en anbudsgivare har varit involverad i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, och lämpliga tidsfrister för mottagande av anbud ska fastställas. Den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren ska endast uteslutas från förfarandet om det inte finns något annat sätt att garantera att principen om likabehandling efterlevs.

Innan anbudssökande eller anbudsgivare utesluts från förfarandet ska de få möjlighet att bevisa att deras deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet inte kan leda till en snedvridning av konkurrensen. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i den enskilda rapport som krävs enligt artikel 84.

Artikel 42

Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga VII ska ingå i upphandlingsdokumenten. De egenskaper som krävs av byggentreprenader, varor eller tjänster ska anges i de tekniska specifikationerna.

Egenskaperna kan också avse den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla de berörda byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process som avser ett annat skede i deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem, förutsatt att de är kopplade till kontraktsföremålet och att de står i proportion till kontraktets värde och målsättningar.

I de tekniska specifikationerna får det också anges om överföring av immateriella rättigheter kommer att krävas.

För alla upphandlingar där kontraktsföremålet ska användas av fysiska personer, oavsett om det rör sig om allmänheten eller personal vid den upphandlande myndigheten, ska de tekniska specifikationerna, utom i vederbörligen motiverade fall, fastställas med hänsyn till kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

Om obligatoriska krav för tillgänglighet har antagits genom en unionsrättsakt ska de tekniska specifikationerna avseende tillgänglighetskriterier för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov utformas med hänvisning till den rättsakten.

2. De tekniska specifikationerna ska tillåta att de ekonomiska aktörerna deltar på lika villkor i upphandlingsförfarandet och får inte innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

3. Utan att det påverkar bindande nationella tekniska regler, i den utsträckning som de är förenliga med unionsrätten, ska de tekniska specifikationerna vara utformade på något av följande sätt:

a) I form av prestanda- eller funktionskrav, inbegripet miljöegenskaper, förutsatt att parametrarna är tillräckligt exakta för att anbudsgivarna ska kunna fastställa föremålet för kontraktet och för att den upphandlande myndigheten ska kunna tilldela kontraktet.

b) Genom en hänvisning till tekniska specifikationer och i prioritetsordning till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska bedömningar, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen eller, om sådana inte finns, till nationella standarder, till nationella tekniska godkännanden eller till nationella tekniska specifikationer för projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt användning av varor, varvid varje hänvisning ska åtföljas av orden "eller likvärdigt".

c) I form av de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a och, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b.

d) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b i fråga om vissa egenskaper och genom en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a i fråga om andra egenskaper.

4. Om det inte motiveras av föremålet för kontraktet, får tekniska specifikationer inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik ekonomisk aktör, och inte heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, särskilt ursprung eller särskild tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller varor gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt preciserad och begriplig beskrivning av föremålet för kontraktet inte är möjlig genom tillämpning av punkt 3. Sådana hänvisningar ska följas av orden "eller likvärdigt".

5. Om en upphandlande myndighet väljer att hänvisa till de tekniska specifikationer som avses i punkt 3 b, får den inte förkasta ett anbud med motiveringen att de erbjudna byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med de tekniska specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren på lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 44, i sitt anbud bevisar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven i de angivna tekniska specifikationerna.

6. Om en upphandlande myndighet väljer att i enlighet med punkt 3 a utforma tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud i fråga om byggentreprenader, varor eller tjänster som överensstämmer med en nationell standard som genomför en europeisk standard, med ett europeiskt tekniskt godkännande, med en gemensam teknisk specifikation, med en internationell standard eller med ett tekniskt referenssystem som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, om dessa specifikationer avser de prestanda- eller funktionskrav som den har fastställt.

Det åligger anbudsgivaren att på ett lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 44, i sitt anbud bevisa att byggentreprenaden, varan eller tjänsten standardenligt uppfyller den upphandlande myndighetens prestanda- eller funktionskrav.

Artikel 43

Märken

1. Om de upphandlande myndigheterna har för avsikt att köpa byggentreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömiljömässiga eller sociala egenskaper eller andra kännetecknande egenskaper, får de i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevismedel för att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna motsvarar de egenskaper som krävs, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Märkeskraven rör endast kriterier som är kopplade till kontraktsföremålet och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de byggentreprenader, varor eller tjänster som är föremål för kontraktet.

b) Märkeskraven grundas på objektivt kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier.

c) Märkena har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda parter, inklusive statliga organ, konsumenter, arbetsmarknadens parter, tillverkare, distributörer och icke-statliga organisationer, kan delta.

d) Märkena är tillgängliga för samtliga berörda parter.

e) Märkeskraven fastställs av en tredje part över vilken den ekonomiska aktör som ansöker om märket inte kan ha ett avgörande inflytande.

Om de upphandlande myndigheterna inte kräver att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller alla krav som följer av märket, ska de ange vilka märkeskrav som avses.

Upphandlande myndigheter som kräver att ett särskilt märke ska användas ska godta alla märken som bekräftar att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller likvärdiga märkeskrav.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få tillgång till det särskilda märke som angetts av den upphandlande myndigheten eller ett likvärdigt märke inom de berörda tidsfristerna och detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören, ska den upphandlande myndigheten godta andra lämpliga bevismedel, bland annat teknisk dokumentation från tillverkaren, under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören bevisar att de byggentreprenader, varor eller tjänster som den ska tillhandahålla uppfyller kraven för det särskilda märket eller de specifika krav som angetts av den upphandlande myndigheten.

2. Om ett märke uppfyller villkoren i punkt 1 b, c, d och e, men även omfattar andra krav som inte är kopplade till kontraktsföremålet, får den upphandlande myndigheten inte kräva märket i sig men får fastställa tekniska specifikationer genom hänvisning till de för märket detaljerade specifikationerna, eller vid behov delar av dessa, som är kopplade till kontraktsföremålet och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos kontraktsföremålet.

Artikel 44

Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel

1. En upphandlande myndighet får kräva att ekonomiska aktörer ska uppvisa en provningsrapport från ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg från ett sådant organ som bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

Om en upphandlande myndighet kräver inlämnande av intyg som upprättats av ett specifikt organ för bedömning av överensstämmelse, ska den upphandlande myndigheten även godta intyg från andra likvärdiga organ för bedömning av överensstämmelse.

I denna punkt avses med organ för bedömning av överensstämmelse ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bland annat kalibrering, provning, certifiering och kontroll, och som är ackrediterat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 [1].

2. Den upphandlande myndigheten ska godta andra lämpliga bevismedel än dem som anges i punkt 1, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren, om den ekonomiska aktören inte hade tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter som avses i punkt 1 eller inte har möjlighet att erhålla dem inom de berörda tidsfristerna, under förutsättning att detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören och under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

3. Medlemsstaterna ska på begäran göra alla uppgifter om bevismedel och handlingar som har lämnats i enlighet med artiklarna 42.6 och 43 samt punkterna 1 och 2 i denna artikel tillgängliga för andra medlemsstater. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där den ekonomiska aktören är etablerad ska lämna denna information i enlighet med artikel 86.

Artikel 45

Alternativa anbud

1. En upphandlande myndighet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lägger fram alternativa anbud. Den ska i meddelandet om upphandling eller, när ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, i inbjudan att bekräfta intresse, ange huruvida den tillåter eller kräver alternativa anbud eller inte. Alternativa anbud är inte tillåtna om detta inte anges. Alternativa anbud ska vara kopplade till kontraktsföremålet.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (EUT L 218, 13.8.2008, s. 30).

2. En upphandlande myndighet som tillåter eller kräver alternativa anbud ska i upphandlingsdokumenten ange vilka minimikrav som gäller för alternativa anbud och eventuella särskilda villkor som gäller för redovisningen av anbuden, särskilt huruvida alternativa anbud endast får lämnas om ett anbud som inte utgör ett alternativ också har lämnats. Den upphandlande myndigheten ska också se till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på alternativa anbud som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ.

3. De upphandlande myndigheterna ska endast beakta de alternativa anbud som uppfyller de ställda minimikraven.

Vid offentlig upphandling av varor och tjänster får en upphandlande myndighet som har tillåtit eller krävt alternativa anbud inte förkasta ett alternativt anbud enbart på grund av att anbudet, om det antas, skulle bli antingen ett tjänstekontrakt och inte ett offentligt varukontrakt, eller ett varukontrakt och inte ett offentligt tjänstekontrakt.

Artikel 46

Uppdelning av kontrakt i delar

1. De upphandlande myndigheterna får besluta att tilldela ett kontrakt i form av separata delar, och får fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.

De upphandlande myndigheterna ska, utom för kontrakt som det enligt punkt 4 i denna artikel är obligatoriskt att dela upp, i upphandlingsdokumenten eller den individuella rapport som avses i artikel 84 ange huvudskälen till sitt val att inte dela upp kontrakt i flera delar.

2. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse ange om anbuden får lämnas för en, flera eller alla delar.

Även om anbud får lämnas för flera eller alla delar får den upphandlande myndigheten begränsa antalet delar som kan tilldelas en anbudsgivare, under förutsättning att det högsta antalet delar per anbudsgivare anges i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse. De upphandlande myndigheterna ska i upphandlingsdokumenten ange de objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som de avser att tillämpa när de fastställer vilka delar som ska tilldelas om tillämpningen av tilldelningskriterierna skulle leda till att en anbudsgivare tilldelas fler delar än det högsta tillåtna antalet delar.

3. Om fler än en del får tilldelas samma anbudsgivare får medlemsstaterna fastställa att den upphandlande myndigheten får tilldela kontrakt som kombinerar flera eller alla delar, om de i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse har uppgett att de förbehåller sig möjligheten att göra detta och ange de delar eller grupper av delar som kan kombineras.

4. Medlemsstaterna får tillämpa punkt 1 andra stycket genom att göra det obligatoriskt att tilldela kontrakt i form av separata delar enligt villkor som ska specificeras i enlighet med nationell rätt och med beaktande av unionsrätten. Under sådana omständigheter ska punkt 2 första stycket och, i tillämpliga fall, punkt 3 gälla.

Artikel 47

Fastställande av tidsfrister

1. När en upphandlande myndighet fastställer tidsfristerna för mottagande av anbud och anbudsansökningar ska den ta hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta ett anbud, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i artiklarna 27–31.

2. Om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats eller efter en granskning på plats av underlaget till upphandlingsdokumenten, ska fristerna för att motta anbud, som ska vara längre än de minimitidsfrister som fastställts i artiklarna 27–31, fastställas så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud.

3. De upphandlande myndigheterna ska förlänga tidsfristerna för mottagande av anbud så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud i följande fall:

a) Om kompletterande information som av den ekonomiska aktören begärts i god tid av något skäl inte lämnas senast sex dagar före den tidsfrist som fastställts för mottagande av anbud. Vid det påskyndade förfarande som avses i artiklarna 27.3 och 28.6 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

b) Om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.

Förlängningen ska stå i proportion till informationens eller ändringens vikt.

Om kompletterande information inte har begärts i god tid eller om informationen saknar betydelse för utarbetandet av väl underbyggda anbud ska de upphandlande myndigheterna inte vara skyldiga att förlänga tidsfristerna.

Avsnitt 2

Offentliggörande och öppenhet

Artikel 48

Förhandsmeddelanden

1. En upphandlande myndighet får med hjälp av ett förhandsmeddelande informera om planerade upphandlingar. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del B avsnitt I i bilaga V. De ska offentliggöras antingen av Europeiska unionens publikationsbyrå eller på den upphandlade enhetens upphandlarprofil i enlighet med punkt 2 b i bilaga VIII. Om den upphandlande myndigheten offentliggör ett förhandsmeddelande på sin upphandlarprofil ska den skicka ett meddelande till Europeiska unionens publikationsbyrå om att ett förhandsmeddelande har offentliggjorts på en upphandlarprofil i enlighet med bilaga VIII. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del A i bilaga V.

2. För selektiva förfaranden och förhandlade förfaranden under konkurrens får upphandlande myndigheter under den centrala nivån använda ett förhandsmeddelande som anbudsinfordran i enlighet med artikel 26.5, förutsatt att meddelandet uppfyller samtliga följande krav:

a) Det ska framgå vilka varor, byggentreprenader eller tjänster som kontraktet kommer att omfatta.

b) Det ska anges att kontraktstilldelning kommer att ske genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande under konkurrens utan att någon ytterligare anbudsinfordran offentliggörs och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse.

c) Förutom de uppgifter som anges i del B avsnitt I i bilaga V ska förhandsmeddelandet innehålla de uppgifter som anges i del B avsnitt II i bilaga V.

d) Meddelandet ska ha avsänts för offentliggörande mellan 35 dagar och 12 månader före den dag då den inbjudan som avses i artikel 54.1 avsändes.

Sådana meddelanden ska inte offentliggöras på en upphandlarprofil. Ett eventuellt ytterligare offentliggörande på nationell nivå enligt artikel 52 får dock göras på en upphandlarprofil.

Den period som omfattas av förhandsmeddelandet ska vara högst 12 månader från den dag då meddelandet överlämnades för offentliggörande. För offentliga kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster får det förhandsmeddelande som avses i artikel 75.1 b dock omfatta mer än 12 månader.

Artikel 49

Meddelanden om upphandling

Meddelanden om upphandling ska användas som anbudsinfordran för alla förfaranden, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 26.5 andra stycket och artikel 32. De ska innehålla de uppgifter som anges i del C i bilaga V och ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

Artikel 50

Meddelanden om kontraktstilldelning

1. En upphandlande myndighet ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning om resultatet av upphandlingsförfarandet senast 30 dagar efter det att ett kontrakt eller ett ramavtal, som följer efter beslutet om tilldelning eller ingående, har ingåtts.

Dessa meddelanden ska innehålla de uppgifter som anges i del D i bilaga V och ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

2. Om anbudsinfordran för det berörda kontraktet har gjorts i form av ett förhandsmeddelande och den upphandlande myndigheten har beslutat att inte tilldela ytterligare kontrakt under den period som omfattas av förhandsmeddelandet, ska meddelandet om kontraktstilldelning innehålla en särskild hänvisning till detta.

När det gäller ramavtal som ingåtts i enlighet med artikel 33 ska den upphandlande myndigheten inte vara skyldig att skicka något meddelande om resultatet av upphandlingsförfarandet för varje kontrakt som grundas på ramavtalet. Medlemsstaterna får fastställa att de upphandlande myndigheterna varje kvartal ska samla meddelanden om resultaten av upphandlingsförfarandet för kontrakt som grundas på ramavtalet. I detta fall ska de upphandlande myndigheterna sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

3. De upphandlande myndigheterna ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning på grundval av ett dynamiskt inköpssystem senast 30 dagar efter tilldelningen av varje kontrakt. De får dock gruppera dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska de sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

4. Viss information som rör kontraktstilldelningen eller ingåendet av ett ramavtal behöver inte offentliggöras om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

Artikel 51

Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga V i samma format som standardformulären, inbegripet standardformulär för rättelser.

Kommissionen ska fastställa dessa standardformulär genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 89.2.

2. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 ska utarbetas, skickas med elektroniska medel till Europeiska unionens publikationsbyrå och offentliggöras i enlighet med bilaga VIII. Meddelandena ska offentliggöras senast fem dagar efter det att de avsänts. Kostnaderna för Europeiska unionens publikationsbyrås offentliggörande av meddelanden ska belasta unionen.

3. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 ska offentliggöras i sin helhet på det eller de av unionens institutioners officiella språk som den upphandlande myndigheten väljer. Endast den eller de språkversionerna ska gälla. Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande ska offentliggöras på de andra officiella språken vid unionens institutioner.

4. Europeiska unionens publikationsbyrå ska se till att förhandsmeddelanden i sin helhet samt sammanfattningar av sådana förhandsmeddelanden enligt artikel 48.2 och den anbudsinfordran som rör ett dynamiskt inköpssystem enligt artikel 34.4 a fortsätter att offentliggöras

a) när det gäller förhandsmeddelanden: i 12 månader eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 50, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den tolvmånadersperiod som omfattas av anbudsinfordran; när det gäller offentliga kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster ska dock det förhandsmeddelande som avses i artikel 75.1 b fortsätta att offentliggöras till dess att den ursprungligen angivna giltighetstiden löper ut eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 50, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den period som omfattas av anbudsinfordran,

b) när det gäller upphandlingar som rör ett dynamiskt inköpssystem: under den tid som det dynamiska upphandlingssystemet är giltigt.

5. Den upphandlande myndigheten ska kunna bevisa vilken dag ett meddelande har avsänts.

Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande myndigheten lämna en bekräftelse på att meddelandet har mottagits och att den översända informationen har offentliggjorts och ange dag för offentliggörandet. Denna bekräftelse ska tjäna som bevis för offentliggörandet.

6. Den upphandlande myndigheten får offentliggöra meddelanden om offentlig upphandling som inte omfattas av de krav på offentliggörande som fastställs i detta direktiv, under förutsättning att dessa meddelanden skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå med elektroniska medel i överensstämmelse med de format och förfaranden för överföring som anges i bilaga IXVIII

Artikel 52

Offentliggörande på nationell nivå

1. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 samt informationen i dem får inte offentliggöras på nationell nivå före den dag då de har offentliggjorts i enlighet med artikel 51. Offentliggörande får dock under alla omständigheter ske på nationell nivå om den upphandlande myndigheten inte har underrättats om offentliggörandet inom 48 timmar efter bekräftelse av mottagandet av meddelandet i enlighet med artikel 51.

2. Meddelanden som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla någon annan information än den som finns i meddelandena som skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggörs på en upphandlarprofil och ska innehålla uppgift om vilken dag meddelandet skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggjorts på upphandlarprofilen.

3. Förhandsmeddelanden får inte offentliggöras på en upphandlarprofil innan ett meddelande har skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå som anger att offentliggörandet sker i denna form. De ska innehålla en uppgift om vilken dag de har skickats dit.

Artikel 53

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument

1. Den upphandlande myndigheten ska med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från och med den dag då ett meddelande offentliggörs i enlighet med artikel 51, eller den dag då en inbjudan att bekräfta intresse avsändes. Den webbadress där upphandlingsdokumenten kan hämtas ska anges i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel av något av de skäl som anges i artikel 22.1 andra stycket får de upphandlande myndigheterna i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse ange att berörda upphandlingsdokument kommer att översändas på annat sätt än med elektroniska medel i enlighet med punkt 2 i denna artikel. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artiklarna 27.3, 28.6 och 29.1 fjärde stycket.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel på grund av att de upphandlande myndigheterna avser att tillämpa artikel 21.2 i detta direktiv, ska de i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse ange vilka åtgärder till skydd för uppgifternas konfidentiella karaktär som de kräver, och hur tillgång kan ges till de berörda dokumenten. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artiklarna 27.3, 28.6 och 29.1 fjärde stycket.

2. Den upphandlande myndigheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande upplysningar om specifikationerna och de kompletterande handlingarna senast sex dagar före tidsfristen för mottagande av anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid. Vid det påskyndade förfarande som avses i artiklarna 27.3 och 28.6 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

Artikel 54

Inbjudan till anbudssökande

1. Vid selektiva förfaranden, förfaranden för konkurrenspräglad dialog, innovationspartnerskap och förhandlade förfaranden under konkurrens ska den upphandlande myndigheten samtidigt och skriftligen inbjuda alla utvalda anbudssökande att lämna anbud eller, vid en konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.

Om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran i enlighet med artikel 48.2 ska den upphandlande myndigheten samtidigt och skriftligen inbjuda de ekonomiska aktörer som har anmält sitt intresse att bekräfta att de fortfarande är intresserade.

2. Den inbjudan som avses i punkt 1 i den här artikeln ska innehålla en hänvisning till den elektroniska adress där upphandlingsdokumenten har gjorts direkt tillgängliga med elektroniska medel. Inbjudan ska åtföljas av upphandlingsdokumenten, om inte fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa dokument har getts av skäl som anges i artikel 53.1 andra eller tredje stycket och dokumenten inte redan gjorts tillgängliga på annat sätt. Den inbjudan som avses i punkt 1 i den här artikeln ska också omfatta de uppgifter som anges i bilaga IX.

Artikel 55

Information till anbudssökande och anbudsgivare

1. Den upphandlande myndigheten ska snarast möjligt underrätta varje anbudssökande och anbudsgivare om de beslut som fattas om ingåendet av ett ramavtal, tilldelningen av ett kontrakt eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, inklusive skälen till att den har beslutat att inte ingå ett ramavtal eller tilldela ett kontrakt efter anbudsinfordran eller att upprepa förfarandet eller inrätta ett dynamiskt inköpssystem.

2. På begäran av berörd anbudssökande eller anbudsgivare ska den upphandlande myndigheten snarast möjligt, och i alla händelser senast 15 dagar från mottagandet av en skriftlig begäran underrätta

a) varje anbudssökande vars ansökan avslagits om skälen till att ansökan om att delta inte har godtagits,

b) varje anbudsgivare vars anbud avslagits om skälen till att anbudet inte har godtagits och, i de fall som avses i artikel 42.5 och 42.6, skälen till dess beslut om att likvärdighet inte föreligger eller dess beslut om att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte uppfyller kraven i fråga om prestanda eller funktion,

c) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet,

d) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om genomförandet och framstegen i förhandlingarna och dialogen med anbudsgivarna.

3. Den upphandlande myndigheten får besluta att inte lämna ut viss information som avses i punkterna 1 och 2 och som rör kontraktstilldelningen eller ingåendet av ett ramavtal eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör, eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

Avsnitt 3

Val av deltagare samt tilldelning av kontrakt

Artikel 56

Allmänna principer

1. Kontrakt ska tilldelas på grundval av de kriterier som fastställs i enlighet med artiklarna 67–69, under förutsättning att den upphandlande myndigheten i enlighet med artiklarna 59–61 har kontrollerat att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Anbudet uppfyller de krav, villkor och kriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse och i upphandlingsdokumenten, i förekommande fall med hänsyn till artikel 45.

b) Anbudet lämnas av en anbudsgivare som inte är utesluten i enlighet med artikel 57, och som uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 58, och i förekommande fall de icke-diskriminerande regler och kriterier som avses i artikel 65.

De upphandlande myndigheterna får besluta att inte tilldela ett kontrakt till den anbudsgivare som lämnar in det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet om de har fastställt att anbudet inte överensstämmer med de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 18.2.

2. I öppna förfaranden får den upphandlande myndigheten besluta att bedöma anbud innan den kontrollerar att det inte föreligger något skäl för uteslutning och att urvalskriterierna uppfylls i enlighet med artiklarna 57–64. Om den utnyttjar denna möjlighet ska den se till att kontrollen av att det inte föreligger något skäl för uteslutning och att urvalskriterierna uppfylls görs på ett opartiskt och öppet sätt så att inga kontrakt tilldelas till en anbudsgivare som borde ha uteslutits enligt artikel 57 eller som inte uppfyller de urvalskriterier som den upphandlande myndigheten har fastställt.

Medlemsstaterna behöver inte tillämpa det förfarande som anges i första stycket för vissa typer av upphandlingar eller specifika omständigheter, eller får begränsa det till dessa.

3. Om information eller dokumentation som ska lämnas av de ekonomiska aktörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om särskilda dokument saknas, får den upphandlande myndigheten, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt som genomför detta direktiv, begära att de berörda ekonomiska aktörerna lämnar, kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation inom en lämplig tidsfrist, förutsatt att en sådan begäran görs i full överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra förteckningen i bilaga X där så krävs, för att lägga till nya internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater eller när de befintliga internationella avtal som det hänvisas till inte längre har ratificerats av alla medlemsstater eller på annat sätt har ändrats, till exempel avseende deras räckvidd, innehåll eller beteckning.

Underavsnitt 1

Kvalitativa urvalskriterier

Artikel 57

Skäl för uteslutning

1. Den upphandlande myndigheten ska utesluta en ekonomisk aktör från att delta i ett upphandlingsförfarande om den, genom kontroll i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61, har fastställt eller på annat sätt får kännedom om att den ekonomiska aktören har varit föremål för en lagakraftvunnen dom på en av följande grunder:

a) Deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF ([1]).

b) Bestickning enligt definitionen i artikel 3 i konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i ([2]), respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF ([3]), samt korruption enligt definition i den nationella lagstiftning som är tillämplig på den upphandlande myndigheten eller den ekonomiska aktören.

c) Bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ([4]).

d) Terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet enligt definitionerna i artiklarna 1 och 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF ([5]), eller anstiftan av eller medhjälp till eller försök att begå ett brott i den mening som avses i artikel 4 i det rambeslutet.

e) Penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG ([6]).

f) Barnarbete och andra former av människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU ([7]).

Skyldigheten att utesluta en ekonomisk aktör ska också gälla när den person som den lagakraftvunna domen avser ingår i en ekonomisk aktörs förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan eller är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera detta.

2. En ekonomisk aktör ska uteslutas från att delta i ett upphandlingsförfarande om den upphandlande myndigheten har kännedom om att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter och när detta har fastställts genom ett domstolsavgörande eller ett administrativt beslut med slutlig och bindande verkan i enlighet med rättsliga bestämmelser i det land där aktören är etablerad eller i den medlemsstat där den upphandlande myndigheten finns.

Dessutom får de upphandlande myndigheterna utesluta, eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta, en ekonomisk aktör från deltagande i ett upphandlingsförfarande om de på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter.

([1]) Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).
([2]) EGT C 195, 25.6.1997, s. 1.
([3]) Rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn (EUT L 192, 31.7.2003, s. 54).
([4]) EGT C 316, 27.11.1995, s. 48.
([5]) Rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3).
([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15).
([7]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

Denna punkt ska inte längre tillämpas när den ekonomiska aktören har fullgjort sina skyldigheter genom att betala eller ingå en bindande överenskommelse i syfte att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter som förfallit till betalning, i förekommande fall inklusive upplupen ränta eller böter.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkterna 1 och 2 i undantagsfall inte ska tillämpas på grund av tvingande hänsyn till allmänintresset såsom folkhälsa eller miljöskydd.

Medlemsstaterna får också föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkt 2 inte ska tillämpas när det skulle vara klart oproportionellt med en uteslutning, särskilt om de obetalda skatterna och socialförsäkringsavgifterna endast avser små belopp eller om den ekonomiska aktören fick kännedom om det exakta beloppet som skulle betalas till följd av dennes åsidosättande av sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter vid en tidpunkt då aktören inte hade möjlighet att vidta åtgärder enligt tredje stycket i punkt 2 före utgången av tidsfristen för att ansöka om deltagande eller, vid öppna förfaranden, tidsfristen för inlämnande av anbud.

4. En upphandlande myndighet får utesluta eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör från upphandlingsförfarandet i någon av följande situationer:

a) Om den upphandlande myndigheten på något lämpligt sätt kan påvisa åsidosättande av de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 18.2.

b) Om en ekonomisk aktör befinner sig i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar.

c) Om den upphandlande myndigheten på lämpligt sätt kan visa att en ekonomisk aktör har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen, som gör att dennes redbarhet kan ifrågasättas.

d) Om den upphandlande myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer för att dra slutsatsen att en ekonomisk aktör har ingått överenskommelser med andra ekonomiska aktörer som syftar till att snedvrida konkurrensen.

e) Om en intressekonflikt i den mening som avses i artikel 24 inte kan avhjälpas effektivt genom andra, mindre ingripande åtgärder.

f) Om en snedvridning av konkurrensen genom en ekonomisk aktörs tidigare deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, enligt artikel 41, inte kan avhjälpas genom andra, mindre ingripande åtgärder.

g) Om en ekonomisk aktör har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare offentligt kontrakt, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet eller ett tidigare koncessionskontrakt, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid, lett till skadestånd eller jämförbara påföljder.

h) Om en ekonomisk aktör i allvarlig omfattning har lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras för kontroll av att det inte föreligger något skäl för uteslutning eller av att urvalskriterierna har uppfyllts, har undanhållit sådan information eller inte har kunnat lämna de kompletterande handlingar som krävs enligt artikel 59.

i) Om en ekonomisk aktör otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess eller tillägna sig konfidentiell information som kan ge aktören otillbörliga fördelar i upphandlingsförfarandet eller av oaktsamhet lämna vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på beslut om uteslutning, urval eller tilldelning.

Trots vad som sägs i led b i första stycket får medlemsstaterna kräva att, eller föreskriva möjligheten att, den upphandlande myndigheten inte utesluter en ekonomisk aktör i någon av de situationer som avses i den punkten om den upphandlande myndigheten har fastställt att den ekonomiska aktören i fråga kommer att kunna fullgöra kontraktet, med beaktande av tillämpliga nationella regler och åtgärder avseende fortsatt verksamhet vid de situationer som avses i led b.

5. De upphandlande myndigheterna ska när som helst under förfarandet utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkterna 1 och 2.

När som helst under förfarandet får de upphandlande myndigheterna utesluta eller åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkt 4.

6. En ekonomisk aktör som befinner sig i någon av de situationer som avses i punkterna 1 och 4 får lämna bevis på att de åtgärder som den ekonomiska aktören vidtagit är tillräckliga för att bevisa dennes tillförlitlighet, trots att det föreligger relevanta skäl för uteslutning. Om bevisen anses vara tillräckliga ska den berörda ekonomiska aktören inte uteslutas från upphandlingsförfarandet.

I detta syfte ska den ekonomiska aktören bevisa att denne har ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som orsakats av brottet eller det allvarliga felet i fråga, att denne har klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna samt har vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel.

De åtgärder som vidtagits av den ekonomiska aktören ska bedömas med beaktande av allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet i fråga. Om åtgärderna anses vara otillräckliga ska den ekonomiska aktören informeras om skälen till beslutet.

En ekonomisk aktör som genom en lagakraftvunnen dom har uteslutits från att delta i upphandlings- eller koncessionstilldelningsförfaranden ska under den period som uteslutningen gäller, enligt domen i den medlemsstat där domen är giltig, inte ha rätt att utnyttja den möjlighet som anges i denna punkt.

7. Medlemsstaterna ska i enlighet med lagar och andra författningar samt med hänsyn till unionsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna artikel. De ska särskilt fastställa den längsta tillåtna uteslutningsperioden om den ekonomiska aktören inte vidtar några åtgärder enligt punkt 6 för att visa sin tillförlitlighet. Om denna period inte har fastställts i den lagakraftvunna domen får den inte överskrida fem år från den dag då domen meddelades i de fall som avses i punkt 1 och tre år från dagen för relevant händelse i de fall som avses i punkt 4.

Artikel 58

Urvalskriterier

1. Urvalskriterierna kan avse

a) behörighet att utöva yrkesverksamheten i fråga,

b) ekonomisk och finansiell ställning,

c) teknisk och yrkesmässig kapacitet.

De upphandlande myndigheterna får endast tillämpa kriterierna i punkterna 2, 3 och 4 på ekonomiska aktörer som krav för deltagande. De ska begränsa eventuella krav till sådana som är lämpliga för att se till att anbudssökanden eller anbudsgivaren har den rättsliga och finansiella förmåga samt att de besitter den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas. Alla krav ska ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta.

2. När det gäller behörighet att utöva en yrkesverksamhet får den upphandlande myndigheten kräva att de ekonomiska aktörerna ska vara anslutna till ett av de yrkes- eller branschregister som finns i den medlemsstat där de är etablerade, enligt vad som anges i bilaga XI, eller uppfylla övriga krav enligt den bilagan.

Vid upphandlingsförfaranden för tjänster får den upphandlande myndigheten kräva, i den utsträckning de ekonomiska aktörerna måste inneha ett särskilt tillstånd eller vara medlemmar i en särskild organisation för att kunna tillhandahålla tjänsten i fråga i sin hemmedlemsstat, att de bevisar att de innehar sådana tillstånd eller är medlemmar i sådana organisationer.

3. När det gäller ekonomisk och finansiell ställning får den upphandlande myndigheten ställa krav för att se till att de ekonomiska aktörerna har den nödvändiga ekonomiska och finansiella kapaciteten att fullgöra kontraktet. I detta syfte får den upphandlande myndigheten särskilt kräva att de ekonomiska aktörerna har en viss minsta årsomsättning, inklusive en minsta omsättning inom det område som omfattas av kontraktet. Dessutom får den upphandlande myndigheten kräva att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller information om sina bokslut som visar kvoten mellan exempelvis tillgångar och skulder. Den får också kräva en lämplig nivå på ansvarsförsäkringen för verksamheten.

Den minsta årliga omsättning som de ekonomiska aktörerna måste ha får inte överstiga ett belopp som är två gånger så högt som det uppskattade kontraktsvärdet, utom vid vederbörligen motiverade fall såsom avseende speciella risker som är förknippade med byggentreprenadens, tjänsternas eller varornas art. Den upphandlande myndigheten ska ange huvudskälen för ett sådant krav i upphandlingsdokumenten eller den individuella rapport som avses i artikel 84.

Kvoten mellan exempelvis tillgångar och skulder får beaktas om den upphandlande myndigheten anger metoderna och kriterierna för beaktandet i upphandlingsdokumenten. Metoderna och kriterierna ska vara transparenta, objektiva och icke-diskriminerande.

Om ett kontrakt delas upp i delar ska denna artikel gälla för varje enskild del. Den upphandlande myndigheten får emellertid fastställa en minsta årsomsättning som de ekonomiska aktörerna måste ha genom hänvisning till en grupp av delar om den anbudsgivare som tilldelas kontraktet tilldelas flera delar som ska utföras samtidigt.

Om kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas efter en förnyad konkurrensutsättning ska det högsta kravet på årlig omsättning som avses i andra stycket i denna punkt beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de specifika kontrakt som ska fullgöras samtidigt eller, om den uppgiften inte är känd, på grundval av ramavtalets uppskattade värde. När det gäller dynamiska inköpssystem ska det högsta kravet på årlig omsättning som avses i andra stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på specifika kontrakt som ska tilldelas inom ramen för det systemet.

4. När det gäller teknisk och yrkesmässig kapacitet får den upphandlande myndigheten ställa krav för att se till att de ekonomiska aktörerna förfogar över nödvändiga personalresurser, tekniska resurser och den erfarenhet som krävs för att fullgöra kontraktet enligt en lämplig kvalitetsstandard.

De upphandlande myndigheterna får särskilt kräva att de ekonomiska aktörerna har tillräcklig erfarenhet, som visas med lämpliga referenser från tidigare fullgjorda kontrakt. En upphandlande myndighet får anta att en ekonomisk aktör inte har nödvändig yrkesmässig kapacitet om den upphandlande myndigheten har fastställt att den ekonomiska aktören har motstridiga intressen som kan ha en negativ inverkan på fullgörandet av kontraktet.

Vid upphandlingsförfaranden för varor som kräver kompletterande monterings- eller installationsarbeten, tjänster eller byggentreprenader får en ekonomisk aktörs yrkesmässiga kapacitet att tillhandahålla tjänsterna eller utföra installationen eller byggentreprenaden bedömas på grundval av yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet.

5. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse ange de villkor för deltagande som krävs, vilka kan uttryckas som minimikrav på förmåga, tillsammans med lämpliga bevis.

Artikel 59

Europeiskt enhetligt upphandlingsdokument

1. När anbudsansökningar eller anbud lämnas in ska de upphandlande myndigheterna godta det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet som består av en uppdaterad egen försäkran som preliminärt bevis, i stället för intyg som utfärdats av myndigheter eller tredje parter om att den berörda ekonomiska aktören uppfyller något av följande villkor:

a) Den ekonomiska aktören befinner sig inte i någon av de situationer som avses i artikel 57 och där ekonomiska aktörer ska eller får uteslutas.

b) Den ekonomiska aktören uppfyller de relevanta urvalskriterier som har fastställts i enlighet med artikel 58.

c) Den ekonomiska aktören uppfyller i förekommande fall de objektiva regler och kriterier som har fastställts i enlighet med artikel 65.

Om den ekonomiska aktören utnyttjar andra enheters kapacitet i enlighet med artikel 63 ska det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet också innehålla de uppgifter som avses i första stycket i denna punkt för sådana enheter.

Det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet ska bestå av en formell förklaring där den ekonomiska aktören uppger att relevanta skäl för uteslutning inte föreligger och/eller att relevanta urvalskriterier är uppfyllda, och ska tillhandahålla relevant information som den upphandlande myndigheten begärt. Det ska också innehålla information om vilken myndighet eller tredje part som ansvarar för att utfärda kompletterande dokument, och en formell förklaring om att den ekonomiska aktören på begäran och utan dröjsmål kan lägga fram dessa kompletterande dokument.

Om den upphandlande myndigheten direkt kan få tillgång till de kompletterande dokumenten via en databas i enlighet med punkt 5, ska det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet också innehålla den information som krävs för detta, till exempel databasens webbadress, identifieringsuppgifter och, i förekommande fall, den förklaring om samtycke som krävs.

Ekonomiska aktörer får återanvända ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument som redan har använts i ett tidigare upphandlingsförfarande, förutsatt att de bekräftar att informationen däri fortfarande är korrekt.

2. Det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet ska upprättas på grundval av ett standardformulär. Kommissionen ska fastställa det standardformuläret genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 89.3.

Det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet ska endast utfärdas i elektronisk form.

3. Trots vad som sägs i artikel 92 ska kommissionen se över den praktiska tillämpningen av det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet med hänsyn till den tekniska utvecklingen av databaser i medlemsstaterna, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2017.

Kommissionen ska, där så är lämpligt, utarbeta förslag till lösningar för att optimera den gränsöverskridande åtkomsten till sådana databaser och användningen av certifikat och intyg på den inre marknaden.

4. En upphandlande myndighet får när som helst under förfarandet anmoda anbudssökande och anbudsgivare att lämna in samtliga eller delar av de kompletterande dokumenten, när detta är nödvändigt för att se till att förfarandet genomförs på ett korrekt sätt.

Innan den upphandlande myndigheten tilldelar kontraktet, med undantag för kontrakt som grundar sig på ramavtal om sådana kontrakt ingås i enlighet med artikel 33.3 eller artikel 33.4 a, ska den kräva att den anbudsgivare som myndigheten har beslutat tilldela kontraktet lämnar in uppdaterade kompletterande dokument i enlighet med artikel 60 och i förekommande fall artikel 62. Den upphandlande myndigheten får uppmana de ekonomiska aktörerna att komplettera eller förtydliga inlämnade intyg som tagits emot i enlighet med artiklarna 60 och 62.

5. Trots vad som sägs i punkt 4 ska ekonomiska aktörer inte vara tvungna att lägga fram kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis om och i den mån som den upphandlande myndigheten har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt via en nationell databas i någon medlemsstat, exempelvis ett nationellt upphandlingsregister, Virtual Company Dossier, ett system för elektronisk dokumentlagring eller ett kvalificeringssystem.

Trots vad som sägs i punkt 4 ska ekonomiska aktörer inte vara tvungna att lägga fram kompletterande dokument, om den upphandlande myndighet som har tilldelat kontraktet eller ingått ramavtalet redan har dessa dokument.

Vid tillämpning av första stycket ska medlemsstaterna se till att databaser som innehåller relevant information om ekonomiska aktörer och som är tillgängliga för upphandlande myndigheter i det egna landet också och på samma villkor är tillgängliga för upphandlande myndigheter i andra medlemsstater.

6. Medlemsstaterna ska i e-Certis uppdatera och tillgängliggöra en fullständig förteckning över databaser med relevant information om ekonomiska aktörer som upphandlande myndigheter från andra medlemsstater kan ta del av. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater överlämna all information om de databaser som avses i denna artikel.

Artikel 60

Bevismedel

1. De upphandlande myndigheterna får kräva intyg, försäkringar och andra bevismedel enligt punkterna 2, 3 och 4 i denna artikel och bilaga XII som bevis för att det inte föreligger något skäl för uteslutning enligt artikel 57 och för att urvalskriterierna enligt artikel 58 har uppfyllts.

Den upphandlande myndigheten får inte kräva andra bevismedel än dem som anges i denna artikel och i artikel 62. När det gäller artikel 63 får de ekonomiska aktörerna använda alla lämpliga medel för att bevisa för den upphandlande myndigheten att de kommer att förfoga över nödvändiga resurser.

2. De upphandlande myndigheterna ska godta följande intyg som tillräckligt bevis på att inga av de situationer som anges i artikel 57 är tillämpliga på den ekonomiska aktören:

a) När det gäller punkt 1 i den artikeln, uppvisande av ett utdrag från ett relevant register, såsom utdrag ur brottsregister, eller om det inte finns, ett likvärdigt dokument som utfärdats av en behörig rättslig eller administrativ myndighet i ursprungsmedlemsstaten eller ursprungslandet eller i det land där den ekonomiska aktören är etablerad, som visar att dessa krav är uppfyllda.

b) När det gäller punkterna 2 och 4 b i den artikeln, ett intyg utfärdat av den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten eller det berörda landet.

Om medlemsstaten eller landet i fråga inte utfärdar några sådana dokument eller intyg, eller om dessa dokument och intyg inte omfattar alla situationer som anges i artikel 57.1, 57.2 och 57.4 b, får de ersättas av en försäkran under ed eller, i medlemsstater eller länder som saknar bestämmelser om försäkran under ed, av en högtidlig försäkran som den behöriga personen avlägger inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet, notarius publicus eller en godkänd yrkesorganisation i ursprungsmedlemsstaten eller ursprungslandet eller i den medlemsstat eller det land där den ekonomiska aktören är etablerad.

En medlemsstat ska i relevanta fall lämna en officiell förklaring där det framgår att de dokument eller intyg som avses i denna punkt inte har utfärdats eller att de inte omfattar alla situationer som anges i artikel 57.1, 57.2 och 57.4 b. Sådana officiella förklaringar ska göras tillgängliga genom det online-verktyg för tillhandahållande av intyg och certifikat (e-Certis) som avses i artikel 61.

3. Bevis på en ekonomisk aktörs ekonomiska och finansiella ställning kan som regel utgöras av en eller flera av de referenser som anges i del I i bilaga XII.

Om en ekonomisk aktör av godtagbara skäl inte kan uppvisa de referenser som den upphandlande myndigheten begär, får aktören bevisa sin ekonomiska och finansiella ställning med varje annan handling som den upphandlande myndigheten finner lämplig.

4. Bevis på en ekonomisk aktörs tekniska kapacitet får lämnas i en eller flera av de former som anges i del II i bilaga XII, beroende på de aktuella byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas art, kvantitet eller betydelse och ändamål.

5. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater lämna all information som rör skäl för uteslutning enligt artikel 57, anbudsgivares behörighet att utföra yrkesverksamhet samt finansiella och tekniska kapacitet enligt artikel 58 och alla upplysningar som rör bevismedel enligt denna artikel.

Artikel 61

Online-verktyg för tillhandahållande av intyg och certifikat (e-Certis)

1. För att underlätta gränsöverskridande upphandling ska medlemsstaterna se till att den information om intyg och andra skriftliga bevis som registreras i det av kommissionen inrättade e-Certis uppdateras kontinuerligt.

2. De upphandlande myndigheterna ska ha tillgång till e-Certis och ska i första hand kräva den typ av intyg och skriftliga bevis som e-Certis innehåller.

3. Kommissionen ska göra alla språkversioner av det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet tillgängliga i e-Certis.

Artikel 62

Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder

1. Om en upphandlande myndighet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska den hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av ackrediterade organ. Den upphandlande myndigheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder om den berörda ekonomiska aktören inte hade möjlighet att erhålla intygen inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att de föreslagna kvalitetssäkringsåtgärderna överensstämmer med de kvalitetssäkringsstandarder som krävs.

2. Om en upphandlande myndighet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder ska den hänvisa till unionens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) eller till andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i 1221/2009 eller andra miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder från ackrediterade organ. Den upphandlande myndigheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få sådana intyg utfärdade eller erhålla dem inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören ska den upphandlande myndigheten också godta andra bevis om miljöledningsåtgärder, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att dessa åtgärder är likvärdiga med dem som krävs i det tillämpliga miljöledningssystemet eller den tillämpliga miljöledningsstandarden.

3. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater i enlighet med artikel 86 lämna all information om de handlingar som har uppvisats som bevis på att de kvalitets- och miljöstandarder som avses i punkterna 1 och 2 är uppfyllda.

Artikel 63

Utnyttjande av andra enheters kapacitet

1. När det gäller de kriterier för ekonomisk och finansiell ställning som anges i artikel 58.3 och de kriterier för teknisk och yrkesmässig kapacitet som anges i artikel 58.4, får en ekonomisk aktör vid behov och i ett visst kontrakt utnyttja andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan den ekonomiska aktören och dessa enheter. När det gäller de kriterier avseende utbildnings- och yrkeskvalifikationer som anges i del II led f i bilaga XII, eller avseende relevant yrkeserfarenhet, får de ekonomiska aktörerna emellertid endast åberopa andra enheters kapacitet om samma enheter kommer att utföra de byggentreprenader eller tjänster för vilka denna kapacitet krävs. Om en ekonomisk aktör vill åberopa andra enheters kapacitet ska denne bevisa för den upphandlande myndigheten att den kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande från enheterna i fråga rörande detta.

Den upphandlande myndigheten ska i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61 kontrollera om de enheter vars kapacitet den ekonomiska aktören avser att utnyttja uppfyller relevanta urvalskriterier och om det finns skäl för uteslutning i enlighet med artikel 57. Den upphandlande myndigheten får begära att den ekonomiska aktören byter ut en enhet som inte uppfyller ett relevant urvalskriterium eller för vilken det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten får begära, eller får av medlemsstaten åläggas att begära, att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

Om en ekonomisk aktör utnyttjar andra enheters kapacitet när det gäller kriterier för ekonomisk och finansiell ställning, får den upphandlande myndigheten kräva att den ekonomiska aktören och de enheterna solidariskt ska vara ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 19.2 åberopa resurserna hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

2. När det gäller kontrakt avseende byggentreprenader, tjänstekontrakt och monterings- eller installationsarbeten inom ramen för ett varukontrakt, får den upphandlande myndigheten kräva att vissa kritiska uppgifter ska utföras direkt av anbudsgivaren eller om anbud lämnas in av en grupp av ekonomiska aktörer i enlighet med artikel 19.2, en deltagare i gruppen.

Artikel 64

Officiella förteckningar över godkända ekonomiska aktörer och certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga organ

1. Medlemsstaterna får fastställa eller upprätthålla antingen officiella förteckningar över godkända entreprenörer, varuleverantörer eller tjänsteleverantörer eller införa en certifiering genom certifieringsorgan som uppfyller europeiska certifieringsstandarder i den mening som avses i bilaga VII.

De ska till kommissionen och övriga medlemsstater meddela adressen till certifieringsorganet eller till det organ som har ansvar för de officiella förteckningar till vilka en begäran om registrering ska sändas.

2. Medlemsstaterna ska anpassa villkoren för registrering i de officiella förteckningar som avses i punkt 1 samt villkoren för utfärdande av certifikat genom certifieringsorgan till bestämmelserna i detta underavsnitt.

Medlemsstaterna ska också anpassa dessa villkor till artikel 63 när det gäller ansökningar om registrering från ekonomiska aktörer som ingår i en grupp och som gör gällande att de kan utnyttja resurser som ställs till deras förfogande av andra företag i gruppen. Dessa ekonomiska aktörer ska i så fall bevisa för den myndighet som upprättar den officiella förteckningen att de förfogar över dessa resurser under hela den tid som registreringsintyget i den officiella förteckningen är giltigt och att dessa företag under denna tid fortsätter att uppfylla de villkor för kvalitativt urval enligt den officiella förteckningen eller certifikatet som dessa aktörer åberopar för att registreras.

3. De ekonomiska aktörer som är registrerade i officiella förteckningar eller har ett certifikat får vid varje upphandlingstillfälle för den upphandlande myndigheten visa ett registreringsintyg utfärdat av den behöriga myndigheten eller ett certifikat utfärdat av ett behörigt certifieringsorgan.

Dessa intyg eller certifikat ska innehålla de referenser som möjliggjort registrering/certifiering av de ekonomiska aktörerna samt klassificering enligt den officiella förteckningen.

4. En registrering i en officiell förteckning eller ett certifikat utfärdat av certifieringsorganet ska innebära en presumtion om lämplighet med avseende på de krav för kvalitativt urval som omfattas av den officiella förteckningen eller certifikatet.

5. Information som kan utläsas från registreringen i officiella förteckningar eller certifieringen får inte ifrågasättas utan motivering. När det gäller betalning av socialförsäkringsavgifter och skatter får ytterligare ett intyg från registrerade ekonomiska aktörer krävas vid varje upphandlingstillfälle.

Upphandlande myndigheter i andra medlemsstater ska endast tillämpa punkt 3 och första stycket i denna punkt till förmån för ekonomiska aktörer som är etablerade i den medlemsstat som för den officiella förteckningen.

6. Kraven på bevis för de kriterier för kvalitativt urval som ingår i den officiella förteckningen eller certifikatet ska överensstämma med artikel 60 och vid behov artikel 62. För registrering av ekonomiska aktörer från andra medlemsstater i en officiell förteckning eller för certifiering får det inte krävas ytterligare bevis eller uppgifter utöver vad som krävs av inhemska ekonomiska aktörer.

De ekonomiska aktörerna kan när som helst begära registrering i en officiell förteckning eller utfärdande av ett certifikat. De ska inom rimlig tid underrättas om det beslut som fattats av den myndighet som upprättar den officiella förteckningen eller av det behöriga certifieringsorganet.

7. En sådan registrering eller certifiering får dock inte åläggas ekonomiska aktörer i andra medlemsstater för att de ska kunna delta i en offentlig upphandling. Den upphandlande myndigheten ska godkänna likvärdiga certifikat från organ som är etablerade i andra medlemsstater. De ska även godta andra likvärdiga bevismedel.

8. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater lämna all information om de handlingar som uppvisats som bevis för att en ekonomisk aktör uppfyller kraven för att registreras i den officiella förteckningen över godkända ekonomiska aktörer eller som bevis för att ekonomiska aktörer från andra medlemsstater har en likvärdig certifiering.

Underavsnitt 2

Minskning av antalet anbudssökande, anbudsgivare och lösningar

Artikel 65

Minskning av antalet i övrigt kvalificerade anbudssökande som inbjuds att delta

1. Vid selektiva och förhandlade förfaranden under konkurrens samt i konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap får den upphandlande myndigheten begränsa det antal anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna och som den kommer att inbjuda att lämna anbud eller att delta i en dialog, under förutsättning att det finns ett minimiantal kvalificerade anbudssökande, i enlighet med punkt 2.

2. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse ange de objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som den kommer att tillämpa, liksom det lägsta antalet anbudssökande som den kommer att inbjuda samt, i förekommande fall, det högsta antalet.

Vid selektivt förfarande ska det lägsta antalet vara fem. Vid förhandlat förfarande under konkurrens och i den konkurrenspräglade dialogen och innovationspartnerskapet ska det lägsta antalet anbudssökande vara tre. Under alla omständigheter ska antalet anbudssökande vara tillräckligt stort för att verklig konkurrens ska kunna garanteras.

Den upphandlande myndigheten ska inbjuda åtminstone så många anbudssökande som det lägsta antal som fastställts. Om antalet anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna och miniminivåerna i enlighet med artikel 58.5 är lägre än minimiantalet får den upphandlande myndigheten emellertid fortsätta förfarandet genom att inbjuda de anbudssökande som har den erforderliga kapaciteten. Den upphandlande myndigheten får inte i förfarandet inbegripa ekonomiska aktörer som inte har begärt att få delta eller anbudssökande som inte har den erforderliga kapaciteten.

Artikel 66

Minskning av antalet anbud och lösningar

Om en upphandlande myndighet utnyttjar den möjlighet som anges i artikel 29.6 att begränsa antalet anbud som det ska förhandlas om eller den möjlighet som anges i artikel 30.4 att begränsa antalet lösningar som ska diskuteras, ska den göra denna begränsning på grundval av de tilldelningskriterier som den har angett i upphandlingsdokumenten. I slutfasen måste antalet vara tillräckligt stort för att garantera verklig konkurrens, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal anbud, lösningar eller lämpliga anbudssökande.

Underavsnitt 3

Kontraktstilldelning

Artikel 67

Tilldelningskriterier

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning och andra författningar avseende priset på vissa varor eller ersättning för vissa tjänster ska de upphandlande myndigheterna basera tilldelningen av offentliga kontrakt på det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

2. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ur den upphandlande myndighetens synvinkel ska fastställas på grundval av priset eller kostnaden genom en analys av kostnadseffektivitet, exempelvis en analys av livscykelkostnader i enlighet med artikel 68, och får innefatta det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, vilket ska bedömas på grundval av kriterier såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter och/eller sociala aspekter, som är kopplade till föremålet för det offentliga kontraktet i fråga. Sådana kriterier kan omfatta t.ex.

a) kvalitet, inbegripet tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, tillgänglighet, utformning med tanke på samtliga användares behov, sociala, miljömässiga och innovativa egenskaper och handel och villkoren för handel,

b) organisation av samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utses att verkställa kontraktet, om kvaliteten på den personal som utsetts på ett betydande sätt kan påverka nivån på kontraktets fullgörande, eller

c) eftermarknadsservice och tekniskt stöd samt leveransvillkor, såsom leveransdag, leveransprocess och leveranstid eller tid för fullgörandet.

Kostnadselementet kan också ha formen av ett fast pris eller en fast kostnad där de ekonomiska aktörerna enbart konkurrerar i fråga om kvalitetskriterier.

Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande myndigheterna inte får använda enbart priset eller kostnaden som det enda tilldelningskriteriet eller begränsa användningen till vissa kategorier av upphandlande myndigheter eller vissa typer av kontrakt.

3. Tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till föremålet för det offentliga kontraktet om de avser de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, inklusive faktorer som berör

a) byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocess, eller

b) en specifik process i ett senare skede av deras livscykel,

även då sådana faktorer inte utgör en del av dem.

4. Tilldelningskriterierna får inte ha den effekten att de ger den upphandlande myndigheten obegränsad valfrihet. De ska garantera en effektiv och rättvis konkurrens och kompletteras med specifikationer som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som lämnas av anbudsgivarna med tanke på en bedömning av hur väl anbuden uppfyller tilldelningskriterierna. I tveksamma fall ska den upphandlande myndigheten effektivt kontrollera om de uppgifter och bevis som har lämnats av anbudsgivarna är korrekta.

5. Den upphandlande myndigheten ska ange i upphandlingsdokumenten, hur de olika kriterierna kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt, utom om detta fastställs endast på grundval av priset.

Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om viktning inte är möjlig av objektiva skäl ska den upphandlande myndigheten ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

Artikel 68

Livscykelkostnader

1. Livscykelkostnader ska i den mån som det är relevant omfatta delar av eller alla följande kostnader under en varas, tjänsts eller byggentreprenads livscykel:

a) Kostnader som betalas av den upphandlande myndigheten eller andra användare, såsom

i) kostnader för förvärv,

ii) användningskostnader, som förbrukning av energi och andra resurser,

iii) underhållskostnader,

iv) kostnader vid livslängdens slut, såsom insamlings- och återvinningskostnader.

b) Kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter som är kopplade till varor, tjänster eller byggentreprenader under deras livscykel, under förutsättning att deras penningvärde kan fastställas och kontrolleras. Dessa kostnader kan innefatta kostnader för utsläpp av växthusgaser och andra föroreande ämnen samt andra klimatanpassningskostnader.

2. När en upphandlande myndighet bedömer kostnaderna med utgångspunkt från ett livscykelskostnadsperspektiv, ska den i upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter som anbudsgivarna ska lämna och den metod som den upphandlande myndigheten på grundval av dessa uppgifter kommer att använda för att fastställa livscykelkostnaderna.

Den metod som används för bedömningen av kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter ska uppfylla följande villkor:

a) Den grundas på objektivt verifierbara och icke-diskriminerande kriterier. Den ska inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa ekonomiska aktörer, särskilt om den inte har utvecklats för upprepad eller löpande användning.

b) Den ska vara tillgänglig för alla berörda parter.

c) De uppgifter som krävs ska kunna tillhandahållas med rimliga ansträngningar av normalt omdömesgilla ekonomiska aktörer, inkluderat ekonomiska aktörer från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller andra internationella avtal som unionen är bunden av.

3. När en gemensam metod för beräkning av livscykelkostnader har gjorts obligatorisk genom en unionslagstiftningsakt ska den gemensamma metoden tillämpas för bedömningen av livscykelkostnader.

En förteckning över sådana lagstiftningsakter och, om så är nödvändigt, de delegerade akter som kompletterar dem återfinns i bilaga XIII. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 avseende uppdatering av denna förteckning när sådana uppdateringar är nödvändiga till följd av att det har antagits ny lagstiftning som gör en gemensam metod obligatorisk eller av att befintliga rättsakter har upphävts eller ändrats.

Artikel 69

Onormalt låga anbud

1. Den upphandlande myndigheten ska begära att de ekonomiska aktörerna lämnar förklaringar om de priser eller kostnader som föreslås i anbudet, om anbuden förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna.

2. De förklaringar som avses i punkt 1 kan särskilt beröra

a) besparingar avseende sättet att tillverka varorna, sättet att tillhandahålla tjänsterna eller byggmetoderna,

b) tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden som anbudsgivaren kan räkna med för att leverera varor, tillhandahålla tjänster eller utföra byggentreprenaden,

c) originaliteten i de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av anbudsgivaren,

d) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 18.2,

e) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 71,

f) möjligheten för anbudsgivaren att få statligt stöd.

3. Den upphandlande myndigheten ska bedöma de uppgifter som lämnats efter att ha hört anbudsgivaren. Den får endast förkasta anbudet när de ingivna bevisen inte på ett tillfredsställande sätt förklarar de låga priser eller kostnader som föreslagits, med hänsyn till de faktorer som avses i punkt 2.

Den upphandlande myndigheten ska förkasta anbudet när den har fastställt att anbudet är onormalt lågt på grund av att det inte uppfyller de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 18.2.

4. Om en upphandlande myndighet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får anbudet förkastas enbart av denna anledning först efter samråd med anbudsgivaren och om denne inom en rimlig tidsfrist som fastställs av den upphandlande myndigheten inte kan bevisa att det berörda stödet är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107 i EUF-fördraget. Om den upphandlande myndigheten förkastar ett anbud under dessa omständigheter, ska den underrätta kommissionen om detta.

5. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater och inom ramen för administrativt samarbete lämna all information som de förfogar över, såsom lagar, förordningar, allmänt tillämpliga kollektivavtal eller nationella tekniska standarder, om de bevis och dokument som uppvisats med avseende på de uppgifter som anges i punkt 2.

KAPITEL IV

Fullgörande av kontrakt

Artikel 70

Villkor för fullgörande av kontrakt

En upphandlande myndighet får ställa särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras, under förutsättning att de är kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i artikel 67.3 och anges i anbudsinfordran eller upphandlingsdokumenten. Dessa krav får omfatta ekonomiska, innovationsrelaterade, miljörelaterade, sociala eller sysselsättningsrelaterade hänsyn.

Artikel 71

Anlitande av underleverantör

1. Att underleverantörerna iakttar de skyldigheter som avses i artikel 18.2 ska säkerställas genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter.

2. I upphandlingsdokumenten får en upphandlande myndighet begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren i anbudet anger hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att den upphandlande myndigheten, på begäran av underleverantören och när kontraktets art så tillåter, ska överföra betalningar direkt till underleverantören för tjänster, varor eller byggentreprenader som har tillhandahållits till den ekonomiska aktör som har tilldelats kontraktet (huvudentreprenören). Sådana åtgärder får omfatta lämpliga mekanismer för att huvudentreprenören ska kunna bestrida felaktiga betalningar. Arrangemangen för betalningssättet ska anges i upphandlingsdokumenten.

4. Punkterna -1-3 påverkar inte frågan om huvudentreprenörens ansvar.

5. Vid byggentreprenadkontrakt och i fråga om tjänster som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av den upphandlande myndigheten, efter det att kontraktet tilldelats och senast då fullgörandet av kontraktet inleds, ska den upphandlande myndigheten kräva att huvudentreprenören till den upphandlande myndigheten uppger namn på, kontaktuppgifter till och legala ställföreträdare för sina underleverantörer som deltar i sådana byggentreprenader eller tjänster, i den mån de är kända vid den tidpunkten. Den upphandlande myndigheten ska kräva att huvudentreprenören underrättar den upphandlande myndigheten om varje ändring av dessa uppgifter under kontraktets löptid samt om de uppgifter som begärs för alla nya underleverantörer som huvudentreprenören därefter engagerar i sådana byggentreprenader eller tjänster.

Trots vad som sägs i första stycket får medlemsstaterna direkt ålägga huvudentreprenören att tillhandahålla de begärda uppgifterna.

Om det är nödvändigt med avseende på punkt 6 b i den här artikeln ska de begärda uppgifterna åtföljas av en egen försäkran från underleverantören i enlighet med artikel 59. I genomförandeåtgärderna enligt punkt 8 i den här artikeln får föreskrivas att underleverantörer som tillkommer efter tilldelningen av kontraktet ska tillhandahålla intyg och andra kompletterande dokument i stället för en egen försäkran.

Det första stycket ska inte gälla för varuleverantörer.

Den upphandlande myndigheten får utvidga eller kan av medlemsstater åläggas att utvidga skyldigheterna enligt första stycket, exempelvis till

a) varukontrakt, till tjänstekontrakt som inte avser tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningarna under direkt tillsyn av den upphandlande myndigheten eller till varuleverantörer som deltar i byggentreprenader eller tjänstekontrakt,

b) underleverantörer till huvudentreprenörens underleverantörer, eller ännu längre ned i underleverantörskedjan.

6. I syfte att undvika åsidosättande av de skyldigheter som avses i artikel 18.2 får lämpliga åtgärder vidtas, t.ex. följande:

a) Om en medlemsstats nationella lagstiftning föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören ska den berörda medlemsstaten se till att de relevanta reglerna tillämpas i överensstämmelse med villkoren i artikel 18.2.

b) De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61 kontrollera eller får av medlemsstater åläggas att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av underleverantörer enligt artikel 57. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten får begära eller får av en medlemsstat åläggas att begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

7. Medlemsstaterna får införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer, exempelvis genom att föreskriva direktbetalning till underleverantörer utan att de behöver begära sådan direktbetalning.

8. Medlemsstater som har valt att införa åtgärder enligt punkterna 3, 5 eller 6 ska, genom lagar eller andra författningar och med beaktande av unionsrätten, fastställa villkor för genomförande av dessa åtgärder. Medlemsstaterna får därvid begränsa tillämpligheten av dem, exempelvis för vissa typer av kontrakt, vissa typer av upphandlande myndigheter eller ekonomiska aktörer eller från och med vissa belopp.

Artikel 72

Ändring av kontrakt under löptiden

1. Kontrakt och ramavtal får ändras utan nytt upphandlingsförfarande enligt detta direktiv i följande fall:

a) Om ändringarna, oberoende av deras penningvärde, anges i de ursprungliga upphandlingsdokumenten genom klara, exakta och entydiga ändringsklausuler, som kan omfatta prisändringsklausuler, eller optioner. Sådana ändringsklausuler ska ange omfattningen och arten av eventuella ändringar eller optioner samt villkoren för när de får tillämpas. Ändringar eller optioner som skulle medföra en ändring av kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär är inte tillåtna.

b) För kompletterande byggentreprenader, tjänster eller varor från den ursprunglige entreprenören som har blivit nödvändiga och som inte ingår i den ursprungliga upphandlingen, i de fall ett byte av entreprenör

i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och

ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.

Eventuella prisökningar får dock inte vara högre än 50 % av värdet på det ursprungliga kontraktet. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning tillämpas på värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar ska inte syfta till att kringgå detta direktiv.

c) Om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Behovet av ändringen har uppstått till följd av omständigheter som en omdömesgill upphandlande myndighet inte kunnat förutse.

ii) Ändringen medför inte att kontraktets övergripande karaktär ändras.

iii) Eventuella prisökningar är inte högre än 50 % av värdet på det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning tillämpas på värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar ska inte syfta till att kringgå detta direktiv.

d) Om den entreprenör som den upphandlande myndigheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör, till följd av antingen

i) en entydig ändringsklausul eller en option i överensstämmelse med led a,

ii) att en annan ekonomisk aktör som uppfyller kriterierna för det kvalitativa urval som ursprungligen fastställts helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens, under förutsättning att detta inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet och inte syftar till att kringgå tillämpningen av detta direktiv, eller

iii) att den upphandlande myndigheten själv tar på sig huvudentreprenörens skyldigheter gentemot dennes underleverantörer om denna möjlighet föreligger enligt nationell lagstiftning i enlighet med artikel 71.

e) Om ändringarna, oberoende av deras värde, inte är väsentliga i den mening som avses i punkt 4.

Upphandlande myndigheter som har ändrat ett kontrakt i de fall som anges i leden b och c i denna punkt ska offentliggöra ett meddelande om detta i *Europeiska unionens officiella tidning*. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i del G i bilaga V och ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

2. Dessutom får kontrakt ändras, utan att någon kontroll behöver göras av att villkoren i leden 4 a–d är uppfyllda, utan något nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv om värdet av ändringen är lägre än både

i) tröskelvärdena i artikel 4, och

ii) 10 % av det ursprungliga kontraktets värde för tjänste- och varukontrakt och lägre än 15 % av det ursprungliga kontraktets värde för byggentreprenadkontrakt.

Ändringen får dock inte medföra att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Om flera successiva ändringar görs ska värdet bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av dessa ändringar.

3. När det gäller beräkningen av det pris som nämns i punkterna 2 och 1 b och c ska det uppdaterade priset vara referensvärdet när kontraktet omfattar en indexeringsklausul.

4. En ändring av ett kontrakt eller ett ramavtal under dess löptid ska anses vara väsentlig i den mening som avses i punkt 1 e om ändringen innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt eller ramavtal som ursprungligen ingicks. Utan att det påverkar punkterna 1 och 2 ska en ändring i alla händelser anses vara väsentlig om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

a) I och med ändringen införs nya villkor som, om de hade ingått i det ursprungliga upphandlingsförfarandet, skulle ha medfört att andra anbudssökande getts tillträde än de som ursprungligen valdes eller att andra anbud än de som ursprungligen godkändes skulle ha godkänts eller skulle ha medfört ytterligare deltagare i upphandlingsförfarandet.

b) Ändringen innebär att kontraktets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för entreprenören på ett sätt som inte medgavs i det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet.

c) Ändringen medför att kontraktets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt.

d) Om den entreprenör som den upphandlande myndigheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör i andra fall än de som avses i punkt 1 d.

5. Ett nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv ska krävas för andra ändringar av bestämmelserna i ett offentligt kontrakt eller ett ramavtal under löptiden än de som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 73

Uppsägning av kontrakt

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna åtminstone under följande omständigheter och enligt de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt har möjlighet att säga upp ett offentligt kontrakt under dess löptid, när

a) kontraktet har varit föremål för en väsentlig ändring som skulle ha krävt ett nytt upphandlingsförfarande enligt artikel 72,

b) entreprenören vid kontraktstilldelningen befann sig i någon av de situationer som avses i artikel 57.1 och därför borde ha uteslutits från upphandlingsförfarandet,

c) kontraktet inte borde ha tilldelats entreprenören på grund av att denne allvarligt åsidosatt sådana skyldigheter enligt fördragen och detta direktiv enligt vad som fastställts av Europeiska unionens domstol i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget.

AVDELNING III

SÄRSKILDA UPPHANDLINGSSYSTEM

KAPITEL I

Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 74

Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Offentliga kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga XIV ska tilldelas i enlighet med detta kapitel när värdet på kontrakten uppgår till eller överstiger det tröskelvärde som anges i artikel 4 d.

Artikel 75

Offentliggörande av meddelanden

1. De upphandlande myndigheterna som har för avsikt tilldela ett offentligt kontrakt för de tjänster som avses i artikel 74 ska informera om detta på något av följande sätt:

a) Genom ett meddelande om upphandling, som ska innehålla den information som anges i del H i bilaga V i enlighet med de standardformulär som avses i artikel 51 eller

b) genom ett förhandsmeddelande, som ska offentliggöras kontinuerligt och innehålla den information som avses i del I i bilaga V. Det ska av förhandsmeddelandet särskilt framgå vilka typer av tjänster som kontrakten kommer att omfatta. Det ska ange att kontraktstilldelning kommer att ske utan ytterligare offentliggörande och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse skriftligt.

Det första stycket gäller dock inte om ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling hade kunnat användas i enlighet med artikel 32 för tilldelning av ett offentligt tjänstekontrakt.

2. De upphandlande myndigheter som har tilldelat ett offentligt kontrakt för de tjänster som avses i artikel 74 ska informera om resultaten av upphandlingsförfarandet genom ett meddelande om kontraktstilldelning som ska innehålla den information som avses i del J i bilaga V i enlighet med det standardformulär som avses i artikel 51. De får dock samla dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska de sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

3. De standardformulär som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska fastställas av kommissionen genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 89.2.

4. De meddelanden som avses i denna artikel ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

Artikel 76

Principer för tilldelning av kontrakt

1. Medlemsstaterna ska införa nationella regler för tilldelning av kontrakt som omfattas av detta kapitel för att se till att de upphandlande myndigheterna följer principerna om öppenhet och likabehandling av ekonomiska aktörer. Medlemsstaterna kan själva fastställa vilka förfaranderegler som är tillämpliga så länge dessa regler gör det möjligt för de upphandlande myndigheterna att ta hänsyn till de särskilda egenskaperna för tjänsterna i fråga.

2. Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna får beakta behovet av att garantera tjänsternas kvalitet, kontinuitet, åtkomlighet, överkomlighet, tillgänglighet och omfattning, olika användarkategoriers specifika behov, inklusive missgynnade och utsatta gruppers behov, deltagande och egenansvar för användarna samt innovation. Medlemsstaterna får också föreskriva att valet av tjänsteleverantör ska göras på grundval av det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet med hänsyn till kvalitets- och hållbarhetskriterier för sociala tjänster.

Artikel 77

Reserverade kontrakt för vissa tjänster

1. Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande myndigheterna får reservera rätten för en organisation att delta i offentlig upphandling exklusivt för de hälso- och sjukvårdstjänster, sociala tjänster och kulturella tjänster som avses i artikel 74, som omfattas av CPV-koderna 75121000-0, 75.12.2000-7, 75123000-4, 79.62.2000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, från och med 85000000-9 till och med 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. En organisation som avses i punkt 1 ska uppfylla samtliga följande villkor:

a) Dess syfte ska vara att fullgöra ett offentligt uppdrag som är kopplat till tillhandahållande av sådana tjänster som avses i punkt 1.

b) Vinsterna ska återinvesteras för att uppnå organisationens syfte. Vid eventuell vinstutdelning eller omfördelning bör detta ske på grundval av deltagande.

c) Lednings- och ägarstrukturen i den organisation som fullgör kontraktet ska grundas på personalens ägande eller deltagande, eller ska kräva aktivt deltagande av personal, användare eller berörda parter.

d) Organisationen får inte ha tilldelats något kontrakt för den berörda tjänsten av den berörda upphandlande myndigheten enligt denna artikel under de senaste tre åren.

3. Maximal löptid för kontraktet får inte överstiga tre år.

4. Anbudsinfordran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.

5. Trots vad som sägs i artikel 92 ska kommissionen göra en bedömning av effekterna av denna artikel och rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

KAPITEL II

Regler om projekttävlingar

Artikel 78

Tillämpningsområde

Detta kapitel ska gälla för

a) projekttävlingar som anordnas som en del i ett förfarande som leder till tilldelning av ett offentligt kontrakt för tjänster,

b) projekttävlingar med tävlingspriser eller betalning till deltagarna.

I de fall som avses i led a i första stycket i denna artikel beräknas det tröskelvärde som avses i punkt 4 på grundval av det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt på det offentliga kontraktet för tjänster, inklusive eventuella tävlingspriser eller betalning till deltagarna.

I de fall som avses i led b i första stycket i denna artikel ska man med tröskelvärde förstå den totala summan av priserna och betalningarna, inklusive det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av det offentliga tjänstekontrakt som senare kan ingås i enlighet med artikel 32.4, om den upphandlande myndigheten har meddelat sin avsikt att tilldela sådana kontrakt i meddelandet om projekttävling.

Artikel 79

Meddelanden

1. En upphandlande myndighet som har för avsikt att anordna en projekttävling ska informera om detta genom ett meddelande om projekttävling.

Om den upphandlande myndigheten har för avsikt att därefter tilldela ett tjänstekontrakt i enlighet med artikel 32.4 ska detta anges i meddelandet om projekttävling.

2. En upphandlande myndighet som har anordnat en projekttävling ska sända ett meddelande om resultatet av projekttävlingen i enlighet med artikel 51 och ska vidare kunna bevisa vilken dag meddelandet avsänts.

Resultatet av projekttävlingen behöver inte offentliggöras om detta skulle hindra tillämpning av lagen, strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för ett visst offentligt eller privat företag eller motverka sund konkurrens mellan tjänsteleverantörer.

3. De meddelanden som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.2–51.6 och artikel 52. De ska innehålla den information som anges i del E respektive F i bilaga V i ett standardformulär.

Kommissionen ska fastställa standardformulären genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 89.2.

Artikel 80

Anordnande av projekttävlingar och val av deltagare

1. Vid anordnandet av projekttävlingar ska en upphandlande myndighet tillämpa förfaranden som är anpassade till bestämmelserna i avdelning I och detta kapitel.

2. Rätten att delta i projekttävlingar får inte begränsas

a) till en medlemsstats territorium, eller till en del av detta territorium,

b) till enbart fysiska personer eller juridiska personer, med hänvisning till att lagstiftningen i den medlemsstat där projekttävlingen anordnas skulle kräva detta.

3. Om deltagarantalet i en projekttävling är begränsat till ett angivet antal deltagare ska den upphandlande myndigheten fastställa entydiga och icke-diskriminerande kriterier för urvalet. Antalet tävlingsdeltagare som inbjuds att delta ska under alla omständigheter vara så stort att verklig konkurrens säkerställs.

Artikel 81

Juryns sammansättning

Juryn ska vara sammansatt uteslutande av fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkeskvalifikationer av deltagarna i en projekttävling ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha dessa eller likvärdiga kvalifikationer.

Artikel 82

Juryns beslut

1. Juryn ska vara självständig i sina beslut och yttranden.

2. Juryn ska granska planer och projekt som tävlingsdeltagarna har lagt fram anonymt och uteslutande utgå från de kriterier som anges i meddelandet om projekttävlingen.

3. Juryn ska ange sin rangordning av projekten, som gjorts på grundval av varje projekts förtjänster, i en rapport som ska undertecknas av dess medlemmar och innehålla kommentarer och eventuella punkter som kan behöva klargöras.

4. Anonymiteten ska respekteras tills juryn har avgett ett yttrande eller meddelat ett beslut.

5. Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.

6. Det ska upprättas fullständiga protokoll över dialogen mellan jurymedlemmarna och tävlingsdeltagarna.

AVDELNING IV

STYRNING

Artikel 83

Genomförande

1. För att effektivt säkerställa ett korrekt och ändamålsenligt genomförande ska medlemsstaterna se till att åtminstone de uppgifter som anges i denna artikel utförs av en eller flera myndigheter eller strukturer eller av ett eller flera organ. De ska för kommissionen uppge vilka myndigheter, strukturer eller organ som är behöriga för dessa uppgifter.

2. Medlemsstaterna ska se till att tillämpningen av reglerna om offentlig upphandling övervakas.

Då tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan på eget initiativ eller efter att ha mottagit information upptäcker specifika överträdelser eller systemproblem ska de ha befogenhet att meddela dessa problem till nationella revisionsmyndigheter, domstolar eller tribunaler eller andra lämpliga myndigheter eller strukturer, såsom ombudsmannen, de nationella parlamenten eller deras utskott.

3. Resultaten av tillsynsverksamheten enligt punkt 2 ska offentliggöras genom lämpliga informationsmedel. Dessa resultat ska även ställas till kommissionens förfogande. De kan t.ex. ingå i de övervakningsrapporter som avses i andra stycket i denna punkt.

Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna skicka en övervakningsrapport till kommissionen som i förekommande fall omfattar information om de vanligaste skälen till felaktig tillämpning eller rättsosäkerhet, inbegripet möjliga strukturella eller återkommande problem i tillämpningen av reglerna, om omfattningen av små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling samt förebyggande, upptäckt och lämplig rapportering om fall av bedrägeri, korruption, intressekonflikt och andra allvarliga fall av oegentligheter i samband med upphandling.

Kommissionen får, högst vart tredje år, begära att medlemsstaterna ska lämna information om den praktiska tillämpningen av nationella strategiska upphandlingspolicyer.

I denna punkt 3 och i punkt 4 i denna artikel ska små och medelstora företag ges samma definition som i kommissionens rekommendation 2003/361/EG ([1]).

På grundval av de uppgifter som mottagits enligt denna punkt, ska kommissionen regelbundet utfärda en rapport om genomförande och bästa praxis avseende nationella upphandlingspolicyer på den inre marknaden.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att

a) information och vägledning gällande tolkning och tillämpning av unionens lagstiftning om offentlig upphandling är tillgänglig utan kostnad för att hjälpa upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag, att tillämpa unionens regler om offentlig upphandling korrekt, och

b) stöd finns tillgängligt för de upphandlande myndigheterna när det gäller planering och genomförande av upphandlingsförfaranden.

5. Medlemsstaterna ska, utan att detta påverkar tillämpningen av de allmänna förfaranden och arbetsmetoder som kommissionen har infört för sin kommunikation och sina kontakter med medlemsstaterna, utse en kontaktpunkt för samarbete med kommissionen när det gäller tillämpningen av lagstiftningen om offentlig upphandling.

6. De upphandlande myndigheterna ska, åtminstone under kontraktets löptid, spara kopior på alla kontrakt som ingåtts till ett värde på minst

([1]) Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

a) 1 000 000 EUR för offentliga varu- eller tjänstekontrakt,

b) 10 000 000 EUR för offentliga byggentreprenadkontrakt.

De upphandlande myndigheterna ska bevilja tillgång till dessa kontrakt; tillgång till specifika dokument eller specifik information kan dock vägras i den mån och på de villkor som anges i tillämpliga unionsbestämmelser eller nationella bestämmelser om tillgång till handlingar och uppgiftsskydd.

Artikel 84

Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt

1. För varje kontrakt eller varje ramavtal som omfattas av detta direktiv och varje gång ett dynamiskt inköpssystem inrättas ska den upphandlande myndigheten upprätta en skriftlig rapport, som minst ska innehålla följande:

a) Den upphandlande myndighetens namn och adress, föremålet för och värdet av kontraktet, ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet.

b) När så är tillämpligt, resultaten av det kvalitativa urvalet och/eller minskningen av antalet enligt artiklarna 65 och 66, nämligen

   i) namnen på de utvalda anbudssökandena eller anbudsgivarna och skälen till att de valts,

   ii) namnen på de ej godtagna anbudssökandena eller anbudsgivarna och skälen till att de inte godtagits.

c) Skälen till att anbud som befunnits onormalt låga har förkastats.

d) Namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet, skälen till att den anbudsgivarens anbud valts och, om det är känt, uppgift om hur stor del av kontraktet eller ramavtalet som den utvalda anbudsgivaren avser att lägga ut på tredje part samt, om det är känt vid den tidpunkten, namnen på huvudentreprenörens underleverantörer, i tillämpliga fall.

e) För förhandlade förfaranden under konkurrens och konkurrenspräglade dialoger, de omständigheter som anges i artikel 26 som motiverar valet av sådana förfaranden.

f) Vid förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling, vilka omständigheter enligt artikel 32 som motiverat valet av detta förfarande.

g) I tillämpliga fall, skälen till att den upphandlande myndigheten har beslutat att inte tilldela något kontrakt eller ramavtal eller genomföra ett dynamiskt inköpssystem.

h) I tillämpliga fall, skälen till att andra medel för kommunikation än elektroniska medel har använts för inlämning av anbud.

i) I tillämpliga fall, upptäckta intressekonflikter och åtgärder som vidtagits till följd av detta.

Denna rapport ska inte krävas för kontrakt som grundar sig på ramavtal om dessa ingås i enlighet med artikel 33.3 eller artikel 33.4 a.

I den utsträckning det meddelande om kontraktstilldelning som utarbetas enligt artikel 50 eller artikel 75.2 innehåller den information som krävs i denna punkt, kan de upphandlande myndigheterna hänvisa till detta meddelande.

2. Den upphandlande myndigheten ska dokumentera genomförandet av alla upphandlingsförfaranden oavsett om förfarandena sker med hjälp av elektroniska medel eller ej. I detta syfte ska de se till att spara tillräcklig dokumentation för att motivera beslut som fattats i samtliga skeden i upphandlingsförfarandet, såsom dokumentation om kommunikation med ekonomiska aktörer och interna överläggningar, utformning av upphandlingsdokumenten, eventuella dialoger eller förhandlingar samt urval och tilldelning av kontrakt. Dokumentationen ska sparas minst under en period på tre år från den dag då kontraktet tilldelades.

3. Rapporten eller huvuddragen i denna ska tillställas kommissionen eller de behöriga myndigheter, strukturer eller organ som avses i artikel 83, om de begär det.

Artikel 85

Nationell rapportering och statistiska uppgifter

1. Kommissionen ska se över kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som kan hämtas från de meddelanden som avses i artiklarna 48, 49, 50, 75 och 79 och som offentliggörs i enlighet med bilaga VIII.

Om kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som avses i första stycket i denna punkt inte överensstämmer med de skyldigheter som anges i artiklarna 48.1, 49, 50.1, 75.2 och 79.3, ska kommissionen begära kompletterande uppgifter från de berörda medlemsstaterna. De berörda medlemsstaterna ska inom rimlig tid tillhandahålla de statistiska uppgifter som saknas och som kommissionen begärt.

2. Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna till kommissionen översända en statistikrapport för upphandling som skulle ha omfattats av detta direktiv om dess värde hade överstigit det relevanta tröskelvärdet i artikel 4, i vilken anges en uppskattning av det samlade totala värdet för sådan upphandling under perioden i fråga. Denna uppskattning kan särskilt baseras på uppgifter som är tillgängliga enligt nationella krav på offentliggörande eller på stickprovsbaserade uppskattningar.

Denna rapport får ingå i den rapport som avses i artikel 83.3.

3. Medlemsstaterna ska ge kommissionen tillgång till information om deras institutionella organisation i fråga om genomförande, övervakning och verkställighet av detta direktiv samt om nationella initiativ för att ge vägledning om eller bistå i genomförandet av unionens regler om offentlig upphandling eller hantera svårigheter i samband med tillämpningen av dessa regler.

Denna information får ingå i den rapport som avses i artikel 83.3.

Artikel 86

Administrativt samarbete

1. Medlemsstaterna ska ge varandra ömsesidigt bistånd och ska vidta åtgärder för ett effektivt samarbete med varandra för att säkerställa informationsutbytet i de frågor som avses i artiklarna 42, 43, 44, 57, 59, 60, 62, 64 och 69. De ska säkerställa att de upplysningar som utväxlas behandlas konfidentiellt.

2. De behöriga myndigheterna i alla berörda medlemsstater ska utbyta information i enlighet med de regler om skydd av personuppgifter som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG [1] och 2002/58/EG [2].

3. För att testa om det är lämpligt att använda informationssystemet för den inre marknaden (IMI) inrättat genom förordning (EU) nr 1024/2012, för att utbyta information som omfattas av detta direktiv, ska ett pilotprojekt inledas senast den 18 april 2015.

AVDELNING V

DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 87

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 6, 22, 23, 56 och 68 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 17 april 2014.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 6, 22, 23, 56 och 68 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 6, 22, 23, 56 och 68 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 88

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.

2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 87.5. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten utan dröjsmål efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.

Artikel 89

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av rådgivande kommittén för offentlig upphandling, som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG [3]. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 90

Införlivande och övergångsbestämmelser

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 18 april 2016. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

[3] Rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 om inrättande av en rådgivande kommitté för offentliga bygg- och anläggningskontrakt (EGT L 185, 16.8.1971, s. 15).

2. Trots vad som sägs i punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 22.1 till och med den 18 oktober 2018, förutom när användning av elektroniska medel är obligatorisk i enlighet med artikel 34, 35, 36, 37.3, 51.2 eller 53.

Trots vad som sägs i punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 22.1 för inköpscentraler till och med den 18 april 2017.

Om en medlemsstat väljer att skjuta upp tillämpningen av artikel 22.1 ska den medlemsstaten fastställa att de upphandlande myndigheterna får välja mellan följande medel för kommunikation för all kommunikation och allt informationsutbyte:

a) Elektroniska medel i enlighet med artikel 22.

b) Post eller annan lämplig transportör.

c) Fax.

d) En kombination av dessa medel.

3. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 59.2 till och med den 18 april 2018.

4. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 59.5 till och med den 18 oktober 2018.

5. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 61.2 till och med den 18 oktober 2018.

6. När en medlemsstat antar de bestämmelser som avses i punkterna 1–5 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

7. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 91

Upphävande

Direktiv 2004/18/EG ska upphöra att gälla från och med den 18 april 2016.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till detta direktiv och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga XV.

Artikel 92

Översyn

Kommissionen ska se över de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i artikel 4, särskilt faktorer såsom gränsöverskridande tilldelning av kontrakt och transaktionskostnader, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

Kommissionen ska, där så är lämpligt och möjligt, överväga att föreslå en höjning av tillämpliga tröskelvärden enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda. Om de tröskelvärden som ska tillämpas enligt WTO-avtalet förändras ska rapporten i förekommande fall följas av ett förslag till rättsakt om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.

Artikel 93

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 94

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 26 februari 2014.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
M. SCHULZ	D. KOURKOULAS
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA I

CENTRALA STATLIGA MYNDIGHETER

BELGIEN

1. Services publics fédéraux (ministerier):	1. Federale Overheidsdiensten (ministerier):
SPF Chancellerie du Premier Ministre;	FOD Kanselarij van de Eerste Minister;
SPF Personnel et Organisation;	FOD Kanselarij Personeel en Organisatie;
SPF Budget et Contrôle de la Gestion;	FOD Budget en Beheerscontrole;
SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict);	FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict);
SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement;	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;
SPF Intérieur;	FOD Binnenlandse Zaken;
SPF Finances;	FOD Financiën;
SPF Mobilité et Transports;	FOD Mobiliteit en Vervoer;
SPF Emploi, Travail et Concertation sociale;	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg
SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale;	FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid
SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement;	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
SPF Justice;	FOD Justitie;
SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie;	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie;
Ministère de la Défense;	Ministerie van Landsverdediging;
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté et Economie sociale;	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie;
Service public fédéral de Programmation Développement durable;	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling;
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique;	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid;
2. Régie des Bâtiments;	2. Regie der Gebouwen;
Office national de Sécurité sociale;	Rijksdienst voor sociale Zekerheid;
Institut national d'Assurance sociales pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen;
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité;	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;
Office national des Pensions;	Rijksdienst voor Pensioenen;
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité;	Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;
Fond des Maladies professionnelles;	Fonds voor Beroepsziekten;
Office national de l'Emploi;	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

BULGARIEN

Администрация на Народното събрание

Администрация на Президента

Администрация на Министерския съвет

Конституционен съд

Българска народна банка

Министерство на външните работи

Министерство на вътрешните работи

Министерство на държавната администрация и административната реформа

Министерство на извънредните ситуации

Министерство на земеделието и храните

Министерство на здравеопазването

Министерство на икономиката и енергетиката

Министерство на културата

Министерство на образованието и науката

Министерство на околната среда и водите

Министерство на отбраната

Министерство на правосъдието

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Министерство на транспорта

Министерство на труда и социалната политика

Министерство на финансите

Statliga organ, kommittéer, verkställande organ och andra statliga myndigheter som inrättats enligt lag eller genom ministerrådets dekret och som har en funktion med avseende på utövandet av verkställande befogenheter:

Агенция за ядрено регулиране

Висшата атестационна комисия

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране

Държавна комисия по сигурността на информацията

Комисия за защита на конкуренцията

Комисия за защита на личните данни

Комисия за защита от дискриминация

Комисия за регулиране на съобщенията

Комисия за финансов надзор

Патентно ведомство на Република България

Сметна палата на Република България

Агенция за приватизация

Агенция за следприватизационен контрол

Български институт по метрология

Държавна агенция "Архиви"

Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"

Държавна агенция "Национална сигурност"

Държавна агенция за бежанците

Държавна агенция за българите в чужбина

Държавна агенция за закрила на детето

Държавна агенция за информационни технологии и съобщения

Държавна агенция за метрологичен и технически надзор

Държавна агенция за младежта и спорта

Държавна агенция по горите

Държавна агенция по туризма

Държавна комисия по стоковите борси и тържища

Институт по публична администрация и европейска интеграция

Национален статистически институт

Национална агенция за оценяване и акредитация

Националната агенция за професионално образование и обучение

Национална комисия за борба с трафика на хора

Агенция "Митници"

Агенция за държавна и финансова инспекция

Агенция за държавни вземания

Агенция за социално подпомагане

Агенция за хората с увреждания

Агенция по вписванията

Агенция по геодезия, картография и кадастър

Агенция по енергийна ефективност

Агенция по заетостта

Агенция по обществени поръчки

Българска агенция за инвестиции

Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация"

Дирекция "Материално-техническо осигуряване и социално обслужване" на Министерство на вътрешните работи

Дирекция "Оперативно издирване" на Министерство на вътрешните работи

Дирекция "Финансово-ресурсно осигуряване" на Министерство на вътрешните работи

Дирекция за национален строителен контрол

Държавна комисия по хазарта

Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация"

Изпълнителна агенция "Борба с градушките"

Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация"

Изпълнителна агенция "Военни клубове и информация"

Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"

Изпълнителна агенция "Държавна собственост на Министерството на отбраната"

Изпълнителна агенция "Железопътна администрация"

Изпълнителна агенция "Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества"

Изпълнителна агенция "Морска администрация"

Изпълнителна агенция "Национален филмов център"

Изпълнителна агенция "Пристанищна администрация"

Изпълнителна агенция "Проучване и поддържане на река Дунав"

Изпълнителна агенция "Социални дейности на Министерството на отбраната"

Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия

Изпълнителна агенция по лекарствата

Изпълнителна агенция по лозата и виното

Изпълнителна агенция по околна среда

Изпълнителна агенция по почвените ресурси

Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури

Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството

Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол

Изпълнителна агенция по трансплантация

Изпълнителна агенция по хидромелиорации

Комисията за защита на потребителите

Контролно-техническата инспекция

Национален център за информация и документация

Национален център по радиобиология и радиационна защита

Национална агенция за приходите

Национална ветеринарномедицинска служба

Национална служба "Полиция"

Национална служба "Пожарна безопасност и защита на населението"

Национална служба за растителна защита

Национална служба за съвети в земеделието

Национална служба по зърното и фуражите

Служба "Военна информация"

Служба "Военна полиция"

Фонд "Републиканска пътна инфраструктура"

Авиоотряд 28

TJECKIEN

Ministerstvo dopravy

Ministerstvo financí

Ministerstvo kultury

Ministerstvo obrany

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo životního prostředí

Poslanecká sněmovna PČR

Senát PČR

Kancelář prezidenta

Český statistický úřad

Český úřad zeměměřičský a katastrální

Úřad průmyslového vlastnictví

Úřad pro ochranu osobních údajů

Bezpečnostní informační služba

Národní bezpečnostní úřad

Česká akademie věd

Vězeňská služba

Český báňský úřad

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Správa státních hmotných rezerv

Státní úřad pro jadernou bezpečnost

Česká národní banka

Energetický regulační úřad

Úřad vlády České republiky

Ústavní soud

Nejvyšší soud

Nejvyšší správní soud

Nejvyšší státní zastupitelství

Nejvyšší kontrolní úřad

Kancelář Veřejného ochránce práv

Grantová agentura České republiky

Státní úřad inspekce práce

Český telekomunikační úřad

DANMARK

Folketinget

Rigsrevisionen

Statsministeriet

Udenrigsministeriet

Beskæftigelsesministeriet

5 styrelser og institutioner (5 myndigheter och institutioner)

Domstolsstyrelsen

Finansministeriet

5 styrelser og institutioner (5 myndigheter och institutioner)

Forsvarsministeriet

5 styrelser og institutioner (5 myndigheter och institutioner)

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (flera myndigheter och institutioner, däribland Statens Serum Institut)

Justitsministeriet

Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (Rikspolischefen, åklagarmyndigheten samt 1 direktorat och ett antal myndigheter)

Kirkeministeriet

10 stiftsøvrigheder (10 stiftsmyndigheter)

Kulturministeriet

4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (4 myndigheter och ett antal institutioner)

Miljøministeriet

5 styrelser (5 myndigheter)

Ministeriet for Flygtninge, Invandrere og Integration

1 styrelse (1 myndighet)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

4 direktorater og institutioner (4 direktorat och institutioner)

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (flera myndigheter och institutioner, Forskningscenter Risø och danska statens utbildningsbyggnader)

Skatteministeriet

1 styrelse og institutioner (1 myndighet och flera institutioner)

Velfærdsministeriet

3 styrelser og institutioner (3 myndigheter och flera institutioner)

Transportministeriet

7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet (7 myndigheter och institutioner, däribland Öresundsbrokonsortiet)

Undervisningsministeriet

3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (3 myndigheter, 4 utbildningsanstalter och 5 andra institutioner)

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Adskillige styrelser og institutioner (flera myndigheter och institutioner)

Klima- og Energiministeriet

3 styrelse og institutioner (3 myndigheter och institutioner)

TYSKLAND

Auswärtiges Amt

Bundeskanzleramt

Bundesministerium für Arbeit und Soziales

Bundesministerium für Bildung und Forschung

Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz

Bundesministerium der Finanzen

Bundesministerium des Innern (endast civil materiel)

Bundesministerium für Gesundheit

Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend

Bundesministerium der Justiz

Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie

Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung

Bundesministerium der Verteidigung (icke-militär materiel)

Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

ESTLAND

Vabariigi Presidendi Kantselei;

Eesti Vabariigi Riigikogu;

Eesti Vabariigi Riigikohus;

Riigikontroll;

Õiguskantsler;

Riigikantselei;

Rahvusarhiiv;

Haridus- ja Teadusministeerium;

Justiitsministeerium;

Kaitseministeerium;

Keskkonnaministeerium;

Kultuuriministeerium;

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;

Põllumajandusministeerium;

Rahandusministeerium;

Siseministeerium;

Sotsiaalministeerium;

Välisministeerium;

Keeleinspektsioon;

Riigiprokuratuur;

Teabeamet;

Maa-amet;

Keskkonnainspektsioon;

Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus;

Muinsuskaitseamet;

Patendiamet;

Tarbijakaitseamet;

Riigihangete Amet;

Taimetoodangu Inspektsioon;

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet;

Veterinaar- ja Toiduamet

Konkurentsiamet;

Maksu- ja Tolliamet;

Statistikaamet;

Kaitsepolitseiamet;

Kodakondsus- ja Migratsiooniamet;

Piirivalveamet;

Politseiamet;

Eesti Kohtuekspertiisi Instituut;

Keskkriminaalpolitsei;

Päästeamet;

Andmekaitse Inspektsioon;

Ravimiamet;

Sotsiaalkindlustusamet;

Tööturuamet;

Tervishoiuamet;

Tervisekaitseinspektsioon;

Tööinspektsioon;

Lennuamet;

Maanteeamet;

Veeteede Amet;

Julgestuspolitsei;

Kaitseressursside Amet;

Kaitseväe Logistikakeskus;

Tehnilise Järelevalve Amet.

IRLAND

President's Establishment

Houses of the Oireachtas – [Parlamentet]

Department of theTaoiseach – [Premiärministern]

Central Statistics Office

Department of Finance

Office of the Comptroller and Auditor General

Office of the Revenue Commissioners

Office of Public Works

State Laboratory

Office of the Attorney General

Office of the Director of Public Prosecutions

Valuation Office

Office of the Commission for Public Service Appointments

Public Appointments Service

Office of the Ombudsman

Chief State Solicitor's Office

Department of Justice, Equality and Law Reform

Courts Service

Prisons Service

Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests

Department of the Environment, Heritage and Local Government

Department of Education and Science

Department of Communications, Energy and Natural Resources

Department of Agriculture, Fisheries and Food

Department of Transport

Department of Health and Children

Department of Enterprise, Trade and Employment

Department of Arts, Sports and Tourism

Department of Defence

Department of Foreign Affairs

Department of Social and Family Affairs

Department of Community, Rural and Gaeltacht – [gaelisktalande regioner] Affairs

Arts Council

National Gallery.

GREKLAND

Υπουργείο Εσωτερικών;

Υπουργείο Εξωτερικών;

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών;

Υπουργείο Ανάπτυξης;

Υπουργείο Δικαιοσύνης;

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων;

Υπουργείο Πολιτισμού;

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης;

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων;

Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας;

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών;

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων;

Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής;

Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης;

Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας;

Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης;

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς;

Γενική Γραμματεία Ισότητας;

Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων;

Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού;

Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας;

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας;

Γενική Γραμματεία Αθλητισμού;

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων;

Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος;

Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας;

Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας;

Εθνικό Τυπογραφείο;

Γενικό Χημείο του Κράτους;

Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας;

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών;

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης;

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης;

Πανεπιστήμιο Αιγαίου;

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων;

Πανεπιστήμιο Πατρών;

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας;

Πολυτεχνείο Κρήτης;

Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων;

Αιγινήτειο Νοσοκομείο;

Αρεταίειο Νοσοκομείο;

Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης;

Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού;

Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων;

Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων;

Γενικό Επιτελείο Στρατού;

Γενικό Επιτελείο Ναυτικού;

Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας;

Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας;

Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων;

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας;

Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

SPANIEN

Presidencia de Gobierno

Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación

Ministerio de Justicia

Ministerio de Defensa

Ministerio de Economía y Hacienda

Ministerio del Interior

Ministerio de Fomento

Ministerio de Educación, Política Social y Deportes

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

Ministerio de Trabajo e Inmigración

Ministerio de la Presidencia

Ministerio de Administraciones Públicas

Ministerio de Cultura

Ministerio de Sanidad y Consumo

Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino

Ministerio de Vivienda

Ministerio de Ciencia e Innovación

Ministerio de Igualdad

FRANKRIKE

1. Ministerier

Services du Premier ministre

Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports

Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales

Ministère chargé de la justice

Ministère chargé de la défense

Ministère chargé des affaires étrangères et européennes

Ministère chargé de l'éducation nationale

Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi

Secrétariat d'Etat aux transports

Secrétariat d'Etat aux entreprises et au commerce extérieur

Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité

Ministère chargé de la culture et de la communication

Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique

Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche

Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche

Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables

Secrétariat d'Etat à la fonction publique

Ministère chargé du logement et de la ville

Secrétariat d'Etat à la coopération et à la francophonie

Secrétariat d'Etat à l'outre-mer

Secrétariat d'Etat à la jeunesse, des sports et de la vie associative

Secrétariat d'Etat aux anciens combattants

Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement

Secrétariat d'Etat en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques

Secrétariat d'Etat aux affaires européennes,

Secrétariat d'Etat aux affaires étrangères et aux droits de l'homme

Secrétariat d'Etat à la consommation et au tourisme

Secrétariat d'Etat à la politique de la ville

Secrétariat d'Etat à la solidarité

Secrétariat d'Etat en charge de l'industrie et de la consommation

Secrétariat d'Etat en charge de l'emploi

Secrétariat d'Etat en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services

Secrétariat d'Etat en charge de l'écologie

Secrétariat d'Etat en charge du développement de la région-capitale

Secrétariat d'Etat en charge de l'aménagement du territoire

2. Institutioner, oberoende myndigheter och jurisdiktioner

Présidence de la République

Assemblée Nationale

Sénat

Conseil constitutionnel

Conseil économique et social

Conseil supérieur de la magistrature

Agence française contre le dopage

Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles

Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires

Autorité de régulation des communications électroniques et des postes

Autorité de sûreté nucléaire

Autorité indépendante des marchés financiers

Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel

Commission d'accès aux documents administratifs

Commission consultative du secret de la défense nationale

Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques

Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité

Commission nationale de déontologie de la sécurité

Commission nationale du débat public

Commission nationale de l'informatique et des libertés

Commission des participations et des transferts

Commission de régulation de l'énergie

Commission de la sécurité des consommateurs

Commission des sondages

Commission de la transparence financière de la vie politique

Conseil de la concurrence

Conseil des ventes volontaires de meubles aux enchères publiques

Conseil supérieur de l'audiovisuel

Défenseur des enfants

Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité

Haute autorité de santé

Médiateur de la République

Cour de justice de la République

Tribunal des Conflits

Conseil d'Etat

Cours administratives d'appel

Tribunaux administratifs

Cour des Comptes

Chambres régionales des Comptes

Cours et tribunaux de l'ordre judiciaire (Cour de Cassation, Cours d'Appel, Tribunaux d'instance et Tribunaux de grande instance)

3. Nationella offentliga administrativa inrättningar

Académie de France à Rome

Académie de marine

Académie des sciences d'outre-mer

Académie des technologies

Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)

Agence de biomédicine

Agence pour l'enseignement du français à l'étranger

Agence française de sécurité sanitaire des aliments

Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail

Agence Nationale pour la cohésion sociale et l'égalité des chances

Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs

Agences de l'eau

Agence Nationale de l'Accueil des Etrangers et des migrations

Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT

Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)

Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Egalité des Chances

Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)

Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)

Bibliothèque publique d'information

Bibliothèque nationale de France

Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg

Caisse des Dépôts et Consignations

Caisse nationale des autoroutes (CNA)

Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)

Caisse de garantie du logement locatif social

Casa de Velasquez

Centre d'enseignement zootechnique

Centre d'études de l'emploi

Centre d'études supérieures de la sécurité sociale

Centres de formation professionnelle et de promotion agricole

Centre hospitalier des Quinze-Vingts

Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale

Centre des Monuments Nationaux

Centre national d'art et de culture Georges Pompidou

Centre national des arts plastiques

Centre national de la cinématographie

Centre National d'Etudes et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)

Centre national du livre

Centre national de documentation pédagogique

Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)

Centre national professionnel de la propriété forestière

Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)

Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)

Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)

Collège de France

Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres

Conservatoire National des Arts et Métiers

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon

Conservatoire national supérieur d'art dramatique

École centrale de Lille

École centrale de Lyon

École centrale des arts et manufactures

École française d'archéologie d'Athènes

École française d'Extrême-Orient

École française de Rome

École des hautes études en sciences sociales

École du Louvre

École nationale d'administration

École nationale de l'aviation civile (ENAC)

École nationale des Chartes

École nationale d'équitation

École Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg

Écoles nationales d'ingénieurs

École nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes

Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles

École nationale de la magistrature

Écoles nationales de la marine marchande

École nationale de la santé publique (ENSP)

École nationale de ski et d'alpinisme

École nationale supérieure des arts décoratifs

École nationale supérieure des arts et techniques du théâtre

École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix

Écoles nationales supérieures d'arts et métiers

École nationale supérieure des beaux-arts

École nationale supérieure de céramique industrielle

École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)

Ecole nationale supérieure du paysage de Versailles

Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires

Ecole nationale supérieure de la sécurité sociale

Écoles nationales vétérinaires

École nationale de voile

Écoles normales supérieures

École polytechnique

École technique professionnelle agricole et forestière de Meymac (Corrèze)

École de sylviculture Crogny (Aube)

École de viticulture et d'œnologie de la Tour- Blanche (Gironde)

École de viticulture – Avize (Marne)

Établissement national d'enseignement agronomique de Dijon

Établissement national des invalides de la marine (ENIM)

Établissement national de bienfaisance Koenigswarter

Établissement public du musée et du domaine national de Versailles

Fondation Carnegie

Fondation Singer-Polignac

Haras nationaux

Hôpital national de Saint-Maurice

Institut des hautes études pour la science et la technologie

Institut français d'archéologie orientale du Caire

Institut géographique national

Institut National de l'origine et de la qualité

Institut national des hautes études de sécurité

Institut de veille sanitaire

Institut National d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes

Institut National d'Etudes Démographiques (I.N.E.D)

Institut National d'Horticulture

Institut National de la jeunesse et de l'éducation populaire

Institut national des jeunes aveugles – Paris

Institut national des jeunes sourds – Bordeaux

Institut national des jeunes sourds – Chambéry

Institut national des jeunes sourds – Metz

Institut national des jeunes sourds – Paris

Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)

Institut national de la propriété industrielle

Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)

Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)

Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)

Institut national d'histoire de l'art (I.N.H.A.)

Institut national de recherches archéologiques préventives

Institut National des Sciences de l'Univers

Institut National des Sports et de l'Education Physique

Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements inadaptés

Instituts nationaux polytechniques

Instituts nationaux des sciences appliquées

Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)

Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)

Institut de Recherche pour le Développement

Instituts régionaux d'administration

Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l'environnement (Agro Paris Tech)

Institut supérieur de mécanique de Paris

Institut Universitaires de Formation des Maîtres

Musée de l'armée

Musée Gustave-Moreau

Musée national de la marine

Musée national J.-J.-Henner

Musée du Louvre

Musée du Quai Branly

Muséum National d'Histoire Naturelle

Musée Auguste-Rodin

Observatoire de Paris

Office français de protection des réfugiés et apatrides

Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)

Office national de la chasse et de la faune sauvage

Office National de l'eau et des milieux aquatiques

Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)

Office universitaire et culturel français pour l'Algérie

Ordre national de la Légion d'honneur

Palais de la découverte

Parcs nationaux

Universités

4. Övriga nationella offentliga organ

Union des groupements d'achats publics (UGAP)

Agence Nationale pour l'emploi (A.N.P.E)

Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)

Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)

Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

KROATIEN

Hrvatski sabor

Predsjednik Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti

Vlada Republike Hrvatske

uredi Vlade Republike Hrvatske

Ministarstvo gospodarstva

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo financija

Ministarstvo obrane

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova

Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo uprave

Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Ministarstvo poljoprivrede

Ministarstvo turizma

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja

Ministarstvo branitelja

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo kulture

državne upravne organizacije

uredi državne uprave u županijama

Ustavni sud Republike Hrvatske

Vrhovni sud Republike Hrvatske

sudovi

Državno sudbeno vijeće

državna odvjetništva

Državnoodvjetničko vijeće

pravobraniteljstva

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave

Hrvatska narodna banka

državne agencije i uredi

Državni ured za reviziju

ITALIEN

Upphandlande myndigheter

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero degli Affari Esteri

Ministero dell'Interno

Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace)

Ministero della Difesa

Ministero dell'Economia e delle Finanze

Ministero dello Sviluppo Economico

Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali

Ministero dell'Ambiente – Tutela del Territorio e del Mare

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti

Ministero del Lavoro, della Salute e delle Politiche Sociali

Ministero dell'Istruzione, Università e Ricerca

Ministero per i Beni e le Attività culturali, comprensivo delle sue articolazioni periferiche

Övriga nationella offentliga organ:

CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici)

CYPERN

Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο

Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης

Υπουργικό Συμβούλιο

Βουλή των Αντιπροσώπων

Δικαστική Υπηρεσία

Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας

Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως

Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

Γραφείο Προγραμματισμού

Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας

Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων

Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών

Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών

Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων

Υπουργείο Άμυνας

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Τμήμα Γεωργίας

Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Τμήμα Δασών

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης

Μετεωρολογική Υπηρεσία

Τμήμα Αναδασμού

Υπηρεσία Μεταλλείων

Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Αστυνομία

Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου

Τμήμα Φυλακών

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Εργασίας

Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου

Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων

Υπουργείο Εσωτερικών

Επαρχιακές Διοικήσεις

Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως

Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Πολιτική Άμυνα

Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων

Υπηρεσία Ασύλου

Υπουργείο Εξωτερικών

Υπουργείο Οικονομικών

Τελωνεία

Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων

Στατιστική Υπηρεσία

Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών

Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού

Κυβερνητικό Τυπογραφείο

Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων

Τμήμα Δημοσίων Έργων

Τμήμα Αρχαιοτήτων

Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας

Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας

Τμήμα Οδικών Μεταφορών

Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών

Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

Υπουργείο Υγείας

Φαρμακευτικές Υπηρεσίες

Γενικό Χημείο

Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας

Οδοντιατρικές Υπηρεσίες

Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

LETTLAND

Ministerier, kanslier för ministrar med ansvar för särskilda insatser, och underordnade institutioner till dessa

Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Ārlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Bērnu un ģimenes lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Kultūras ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Vides ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes

Satversmes aizsardzības birojs

Andra statliga institutioner

Augstākā tiesa

Centrālā vēlēšanu komisija

Finanšu un kapitāla tirgus komisija

Latvijas Banka

Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes

Saeimas kanceleja un tās padotībā esošās iestādes

Satversmes tiesa

Valsts kanceleja un tās padotībā esošās iestādes

Valsts kontrole

Valsts prezidenta kanceleja

Tiesībsarga birojs

Nacionālā radio un televīzijas padome

Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (andra statliga institutioner som inte hör till något ministerium)

LITAUEN

Prezidentūros kanceliarija

Seimo kanceliarija

Institutioner som är underställda Seimas [parlamentet] Lietuvos mokslo taryba;

Seimo kontrolierių įstaiga;

Valstybės kontrolė;

Specialiųjų tyrimų tarnyba;

Valstybės saugumo departamentas;

Konkurencijos taryba;

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras;

Vertybinių popierių komisija;

Ryšių reguliavimo tarnyba;

Nacionalinė sveikatos taryba;

Etninės kultūros globos taryba;

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba;

Valstybinė kultūros paveldo komisija;

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga;

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija;

Valstybinė lietuvių kalbos komisija;

Vyriausioji rinkimų komisija;

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija;

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba.

Vyriausybės kanceliarija

Institutioner som är underställda Vyriausybė [regeringen]:

Ginklų fondas;

Informacinės visuomenės plėtros komitetas;

Kūno kultūros ir sporto departamentas;

Lietuvos archyvų departamentas;

Mokestinių ginčų komisija;

Statistikos departamentas;

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas;

Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba;

Viešųjų pirkimų tarnyba;

Narkotikų kontrolės departamentas;

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija;

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija;

Valstybinė lošimų priežiūros komisija;

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;

Vyriausioji administracinių ginčų komisija;

Draudimo priežiūros komisija;

Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas;

Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras.

Konstitucinis Teismas

Lietuvos bankas

Aplinkos ministerija

Institutioner som är underställda Aplinkos ministerija [Miljöministeriet]:

Generalinė miškų urėdija;

Lietuvos geologijos tarnyba;

Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba;

Lietuvos standartizacijos departamentas;

Nacionalinis akreditacijos biuras;

Valstybinė metrologijos tarnyba;

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba;

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija.

Finansų ministerija

Institutioner som är underställda Finansų ministerija [Finansministeriet]:

Muitinės departamentas;

Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba;

Valstybinė mokesčių inspekcija;

Finansų ministerijos mokymo centras.

Krašto apsaugos ministerija

Institutioner som är underställda Krašto apsaugos ministerija [Försvarsministeriet]:

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas;

Centralizuota finansų ir turto tarnyba;

Karo prievolės administravimo tarnyba;

Krašto apsaugos archyvas;

Krizių valdymo centras;

Mobilizacijos departamentas;

Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba;

Infrastruktūros plėtros departamentas;

Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras.

Lietuvos kariuomenė

Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos

Kultūros ministerija

Institutioner som är underställda Kultūros ministerija [Kulturministeriet]:

Kultūros paveldo departamentas;

Valstybinė kalbos inspekcija.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Institutioner som är underställda Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [Social- och arbetsmarknadsministeriet]:

Garantinio fondo administracija;

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba;

Lietuvos darbo birža;

Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba;

Trišalės tarybos sekretoriatas;

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas;

Darbo inspekcija;

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba;

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba;

Ginčų komisija;

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras;

Neįgaliųjų reikalų departamentas.

Susisiekimo ministerija

Institutioner som är underställda Susisiekimo ministerija [Transport- och kommunikationsministeriet]:

Lietuvos automobilių kelių direkcija;

Valstybinė geležinkelio inspekcija;

Valstybinė kelių transporto inspekcija;

Pasienio kontrolės punktų direkcija.

Sveikatos apsaugos ministerija

Institutioner som är underställda Sveikatos apsaugos ministerija [Hälsovårdsministeriet]:

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba;

Valstybinė ligonių kasa;

Valstybinė medicininio audito inspekcija;

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba;

Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba;

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba;

Farmacijos departamentas;

Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras;

Lietuvos bioetikos komitetas;

Radiacinės saugos centras.

Švietimo ir mokslo ministerija

Institutioner som är underställda Švietimo ir mokslo ministerija [Utbildnings- och forskningsministeriet]:

Nacionalinis egzaminų centras;

Studijų kokybės vertinimo centras.

Teisingumo ministerija

Institutioner som är underställda Teisingumo ministerija [Justitieministeriet]:

Kalėjimų departamentas;

Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba;

Europos teisės departamentas.

Ūkio ministerija

Institutioner som är underställda Ūkio ministerija [Ekonomiministeriet]:

Įmonių bankroto valdymo departamentas;

Valstybinė energetikos inspekcija;

Valstybinė ne maisto produktų inspekcija;

Valstybinis turizmo departamentas.

Užsienio reikalų ministerija

Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų

Vidaus reikalų ministerija

Institutioner som är underställda Vidaus reikalų ministerija [Inrikesministeriet]:

Asmens dokumentų išrašymo centras;

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba;

Gyventojų registro tarnyba;

Policijos departamentas;

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas;

Turto valdymo ir ūkio departamentas;

Vadovybės apsaugos departamentas;

Valstybės sienos apsaugos tarnyba;

Valstybės tarnybos departamentas;

Informatikos ir ryšių departamentas;

Migracijos departamentas;

Sveikatos priežiūros tarnyba;

Bendrasis pagalbos centras.

Žemės ūkio ministerija

Institutioner som är underställda Žemės ūkio ministerija [Jordbruksministeriet]:

Nacionalinė mokėjimo agentūra;

Nacionalinė žemės tarnyba;

Valstybinė augalų apsaugos tarnyba;

Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba;

Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba;

Žuvininkystės departamentas

Teismai [domstolar]:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas;

Lietuvos apeliacinis teismas;

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas;

apygardų teismai;

apygardų administraciniai teismai;

apylinkių teismai;

Nacionalinė teismų administracija

Generalinė prokuratūra

Andra administrativa enheter i centralförvaltningen (institucijos [institut], įstaigos [inrättningar], tarnybos [enheter])

Aplinkos apsaugos agentūra;

Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija;

Aplinkos projektų valdymo agentūra;

Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba;

Miško sanitarinės apsaugos tarnyba;

Valstybinė miškotvarkos tarnyba;

Nacionalinis visuomenės sveikatos tyrimų centras;

Lietuvos AIDS centras;

Nacionalinis organų transplantacijos biuras;

Valstybinis patologijos centras;

Valstybinis psichikos sveikatos centras;

Lietuvos sveikatos informacijos centras;

Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras;

Valstybinis aplinkos sveikatos centras;

Respublikinis mitybos centras;

Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras;

Trakų visuomenės sveikatos priežiūros ir specialistų tobulinimosi centras;

Visuomenės sveikatos ugdymo centras;

Muitinės kriminalinė tarnyba;

Muitinės informacinių sistemų centras;

Muitinės laboratorija;

Muitinės mokymo centras;

Valstybinis patentų biuras;

Lietuvos teismo ekspertizės centras;

Centrinė hipotekos įstaiga;

Lietuvos metrologijos inspekcija;

Civilinės aviacijos administracija;

Lietuvos saugios laivybos administracija;

Transporto investicijų direkcija;

Valstybinė vidaus vandenų laivybos inspekcija;

Pabėgėlių priėmimo centras

LUXEMBURG

Ministère d'Etat

Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration

Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural

Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement

Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche

Ministère de l'Economie et du Commerce extérieur

Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle

Ministère de l'Egalité des chances

Ministère de l'Environnement

Ministère de la Famille et de l'Intégration

Ministère des Finances

Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative

Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire

Ministère de la Justice

Ministère de la Santé

Ministère de la Sécurité sociale

Ministère des Transports

Ministère du Travail et de l'Emploi

Ministère des Travaux publics

UNGERN

Egészségügyi Minisztérium

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium

Honvédelmi Minisztérium

Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

Külügyminisztérium

Miniszterelnöki Hivatal

Oktatási és Kulturális Minisztérium

Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium

Pénzügyminisztérium

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Központi Szolgáltatási Főigazgatóság

MALTA

Uffiċċju tal-Prim Ministru (Premiärministerns kansli)

Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (Ministeriet för familjefrågor och social solidaritet)

Ministeru ta' l-Edukazzjoni Żgħażagħ u Impjieg (Ministeriet för utbildning, ungdomsfrågor och sysselsättning)

Ministeru tal-Finanzi (Finansministeriet)

Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (Ministeriet för resurser och infrastruktur)

Ministeru tat-Turiżmu u Kultura (Ministeriet för turism och kultur)

Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (Ministeriet för rättsliga och inrikes frågor)

Ministeru ghall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (Ministeriet för landsbygd och miljö)

Ministeru ghal Ghawdex (Ministeriet för Gozo)

Ministeru tas-Sahha, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (Ministeriet för hälso- och sjukvård, äldreomsorg och vård i närmiljön)

Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (Utrikesministeriet)

Ministeru ghall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (Ministeriet för investeringar, industri och informationsteknik)

Ministeru ghall-Kompetittivà u Komunikazzjoni (Ministeriet för konkurrenskraft och kommunikationer)

Ministeru ghall-Iżvilupp Urban u Toroq (Ministeriet för stadsutveckling och vägar)

NEDERLÄNDERNA

Ministerie van Algemene Zaken

Bestuursdepartement

Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

Rijksvoorlichtingsdienst

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Bestuursdepartement

Centrale Archiefselectiedienst (CAS)

Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)

Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)

Agentschap Korps Landelijke Politiediensten

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC)

Directoraat-generaal Politieke Zaken (DGPZ)

Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS)

Directoraat-generaal Europese Samenwerking (DGES)

Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI)

Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (Centrala tjänster underställda generalsekreteraren/ställföreträdande generalsekreteraren)

Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk)

Ministerie van Defensie – (Försvarsministeriet)

Bestuursdepartement

Commando Diensten Centra (CDC)

Defensie Telematica Organisatie (DTO)

Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst

De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst

Defensie Materieel Organisatie (DMO)

Landelijk Bevoorradingsbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie

Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie

Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie

Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO)

Ministerie van Economische Zaken

- Bestuursdepartement
- Centraal Planbureau (CPB)
- SenterNovem
- Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)
- Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)
- Economische Voorlichtingsdienst (EVD)
- Agentschap Telecom
- Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOo)
- Regiebureau Inkoop Rijksoverheid
- Octrooicentrum Nederland
- Consumentenautoriteit

Ministerie van Financiën

- Bestuursdepartement
- Belastingdienst Automatiseringscentrum
- Belastingdienst
- de afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (olika direktorat inom skatte- och tullförvaltningen)
- Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (inklusive Economische Controle dienst (ECD))
- Belastingdienst Opleidingen
- Dienst der Domeinen

Ministerie van Justitie

- Bestuursdepartement
- Dienst Justitiële Inrichtingen
- Raad voor de Kinderbescherming
- Centraal Justitie Incasso Bureau
- Openbaar Ministerie
- Immigratie en Naturalisatiedienst
- Nederlands Forensisch Instituut
- Dienst Terugkeer & Vertrek

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

- Bestuursdepartement
- Dienst Regelingen (DR)
- Agentschap Plantenziektenkundige Dienst (PD)
- Algemene Inspectiedienst (AID)
- Dienst Landelijk Gebied (DLG)
- Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

- Bestuursdepartement
- Inspectie van het Onderwijs
- Erfgoedinspectie

Centrale Financiën Instellingen

Nationaal Archief

Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid

Onderwijsraad

Raad voor Cultuur

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Bestuursdepartement

Inspectie Werk en Inkomen

Agentschap SZW

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Bestuursdepartement

Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart

Directoraat-generaal Personenvervoer

Directoraat-generaal Water

Centrale diensten (Centrala enheter)

Shared services Organisatie Verkeer en Watersaat

Koninklijke Nederlandse Meteorologisch Instituut KNMI

Rijkswaterstaat, Bestuur

De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (olika regionala enheter vid generaldirektoratet för offentliga arbeten och vattenförvaltning)

De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (olika fackorgan vid generaldirektoratet för offentliga arbeten och vattenförvaltning)

Adviesdienst Geo-Informatie en ICT

Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV)

Bouwdienst

Corporate Dienst

Data ICT Dienst

Dienst Verkeer en Scheepvaart

Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW)

Rijksinstituut voor Kunst en Zee (RIKZ)

Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA)

Waterdienst

Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie

Port state Control

Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek (TCO)

Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht

Toezichthouder Beheer Eenheid Water

Toezichthouder Beheer Eenheid Land

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Bestuursdepartement

Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie

Directoraat-generaal Ruimte

Directoraat-general Milieubeheer

Rijksgebouwendienst

VROM Inspectie

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Bestuursdepartement

Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken

Inspectie Gezondheidszorg

Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming

Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Sociaal en Cultureel Planbureau

Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Raad van State

Algemene Rekenkamer

Nationale Ombudsman

Kanselarij der Nederlandse Orden

Kabinet der Koningin

Raad voor de rechtspraak en de Rechtbanken

ÖSTERRIKE

Bundeskanzleramt

Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten

Bundesministerium für Finanzen

Bundesministerium für Gesundheit, Familie und Jugend

Bundesministerium für Inneres

Bundesministerium für Justiz

Bundesministerium für Landesverteidigung

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft

Bundesministerium für Soziales und Konsumentenschutz

Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur

Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit

Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung

Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H

Bundesbeschaffung G.m.b.H

Bundesrechenzentrum G.m.b.H

POLEN

Kancelaria Prezydenta RP

Kancelaria Sejmu RP

Kancelaria Senatu RP

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Sąd Najwyższy

Naczelny Sąd Administracyjny

Wojewódzkie sądy administracyjne

Sądy powszechne – rejonowe, okręgowe i apelacyjne

Trybunał Konstytucyjny

Najwyższa Izba Kontroli

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

Biuro Ochrony Rządu

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego

Centralne Biuro Antykorupcyjne

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Ministerstwo Finansów

Ministerstwo Gospodarki

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Ministerstwo Obrony Narodowej

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Skarbu Państwa

Ministerstwo Sprawiedliwości

Ministerstwo Infrastruktury

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Ministerstwo Środowiska

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Zdrowia

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Urząd Regulacji Energetyki

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Urząd Transportu Kolejowego

Urząd Dozoru Technicznego

Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych

Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców

Urząd Zamówień Publicznych

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Urząd Lotnictwa Cywilnego

Urząd Komunikacji Elektronicznej

Wyższy Urząd Górniczy

Główny Urząd Miar

Główny Urząd Geodezji i Kartografii

Główny Urząd Nadzoru Budowlanego

Główny Urząd Statystyczny

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

Państwowa Komisja Wyborcza

Państwowa Inspekcja Pracy

Rządowe Centrum Legislacji

Narodowy Fundusz Zdrowia

Polska Akademia Nauk

Polskie Centrum Akredytacji

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji

Polska Organizacja Turystyczna

Polski Komitet Normalizacyjny

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Komisja Nadzoru Finansowego

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej

Komenda Główna Policji

Komenda Główna Straży Granicznej

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Główny Inspektorat Transportu Drogowego

Główny Inspektorat Farmaceutyczny

Główny Inspektorat Sanitarny

Główny Inspektorat Weterynarii

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Agencja Wywiadu

Agencja Mienia Wojskowego

Wojskowa Agencja Mieszkaniowa

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Agencja Rynku Rolnego

Agencja Nieruchomości Rolnych

Państwowa Agencja Atomistyki

Polska Agencja Żeglugi Powietrznej

Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Agencja Rezerw Materiałowych

Narodowy Bank Polski

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

Służba Celna Rzeczypospolitej Polskiej

Państwowe Gospodarstwo Leśne "Lasy Państwowe"

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Urzędy wojewódzkie

Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda

PORTUGAL

Presidência do Conselho de Ministros

Ministério das Finanças e da Administração Pública

Ministério da Defesa Nacional

Ministério dos Negócios Estrangeiros

Ministério da Administração Interna

Ministério da Justiça

Ministério da Economia e da Inovação

Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas

Ministério da Educação

Ministério da Ciência, Tecnologia e do Ensino Superior

Ministério da Cultura

Ministério da Saúde

Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social

Ministério das Obras Públicas, Transportes e Comunicações

Ministério do Ambiente, do Ordenamento do Território e do Desenvolvimento Regional

Presidença da Republica

Tribunal Constitucional

Tribunal de Contas

Provedoria de Justiça

RUMÄNIEN

Administrația Prezidențială

Senatul României

Camera Deputaților

Inalta Curte de Casație și Justiție

Curtea Constituțională

Consiliul Legislativ

Curtea de Conturi

Consiliul Superior al Magistraturii

Parchetul de pe lângă Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Secretariatul General al Guvernului

Cancelaria primului ministru

Ministerul Afacerilor Externe

Ministerul Economiei şi Finanţelor

Ministerul Justiţiei

Ministerul Apărării

Ministerul Internelor şi Reformei Administrative

Ministerul Muncii, Familiei şi Egalităţii de Şanse

Ministerul pentru Intreprinderi Mici şi Mijlocii, Comerţ, Turism şi Profesii Liberale

Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale

Ministerul Transporturilor

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice şi Locuinţei

Ministerul Educaţiei Cercetării şi Tineretului

Ministerul Sănătăţii Publice

Ministerul Culturii şi Cultelor

Ministerul Comunicaţiilor şi Tehnologiei Informaţiei

Ministerul Mediului şi Dezvoltării Durabile

Serviciul Român de Informaţii

Serviciul de Informaţii Externe

Serviciul de Protecţie şi Pază

Serviciul de Telecomunicaţii Speciale

Consiliul Naţional al Audiovizualului

Consiliul Concurenţei (CC)

Direcţia Naţională Anticorupţie

Inspectoratul General de Poliţie

Autoritatea Naţională pentru Reglementarea şi Monitorizarea Achiziţiilor Publice

Consiliul Naţional de Soluţionare a Contestaţiilor

Autoritatea Naţională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilităţi Publice(ANRSC)

Autoritatea Naţională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranţa Alimentelor

Autoritatea Naţională pentru Protecţia Consumatorilor

Autoritatea Navală Română

Autoritatea Feroviară Română

Autoritatea Rutieră Română

Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului

Autoritatea Naţională pentru Persoanele cu Handicap

Autoritatea Naţională pentru Turism

Autoritatea Naţională pentru Restituirea Proprietăţilor

Autoritatea Naţională pentru Tineret

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică

Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației

Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale

Autoritatea Electorală Permanente

Agenția pentru Strategii Guvernamentale

Agenția Națională a Medicamentului

Agenția Națională pentru Sport

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei

Agenția Română pentru Conservarea Energiei

Agenția Națională pentru Resurse Minerale

Agenția Română pentru Investiții Străine

Agenția Națională pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperație

Agenția Națională a Funcționarilor Publici

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială

Agenția Națională Anti-doping

Agenția Nucleară

Agenția Națională pentru Protecția Familiei

Agenția Națională pentru Egalitatea de Sanse între Bărbați și Femei

Agenția Națională pentru Protecția Mediului

Agenția națională Antidrog

SLOVENIEN

Predsednik Republike Slovenije

Državni zbor Republike Slovenije

Državni svet Republike Slovenije

Varuh človekovih pravic

Ustavno sodišče Republike Slovenije

Računsko sodišče Republike Slovenije

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Vladne službe

Ministrstvo za finance

Ministrstvo za notranje zadeve

Ministrstvo za zunanje zadeve

Ministrstvo za obrambo

Ministrstvo za pravosodje

Ministrstvo za gospodarstvo

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ministrstvo za promet

Ministrstvo za okolje in, prostor

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Ministrstvo za zdravje

Ministrstvo za javno upravo

Ministrstvo za šolstvo in šport

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

Ministrstvo za kulturo

Vrhovno sodišče Republike Slovenije

višja sodišča

okrožna sodišča

okrajna sodišča

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije

Okrožna državna tožilstva

Državno pravobranilstvo

Upravno sodišče Republike Slovenije

Višje delovno in socialno sodišče

delovna sodišča

Davčna uprava Republike Slovenije

Carinska uprava Republike Slovenije

Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja

Urad Republike Slovenije za nadzor prirejanja iger na srečo

Uprava Republike Slovenije za javna plačila

Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna

Policija

Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve

General štab Slovenske vojske

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Inšpektorat Republike Slovenije za obrambo

Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence

Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov

Tržni inšpektorat Republike Slovenije

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

Inšpektorat Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto

Inšpektorat za energetiko in rudarstvo

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano

Fitosanitarna uprava Republike Slovenije

Veterinarska uprava Republike Slovenije

Uprava Republike Slovenije za pomorstvo

Direkcija Republike Slovenije za caste

Prometni inšpektorat Republike Slovenije

Direkcija za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo

Agencija Republike Slovenije za okolje

Geodetska uprava Republike Slovenije

Uprava Republike Slovenije za jedrsko varstvo

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor

Inšpektorat Republike Slovenije za delo

Zdravstveni inšpektorat

Urad Republike Slovenije za kemikalije

Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

Urad Republike Slovenije za meroslovje

Urad za visoko šolstvo

Urad Republike Slovenije za mladino

Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport

Arhiv Republike Slovenije

Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije

Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije

Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

Služba vlade za zakonodajo

Služba vlade za evropske zadeve

Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko

Urad vlade za komuniciranje

Urad za enake možnosti

Urad za verske skupnosti

Urad za narodnosti

Urad za makroekonomske analize in razvoj

Statistični urad Republike Slovenije

Slovenska obveščevalno-varnostna agencija

Protokol Republike Slovenije

Urad za varovanje tajnih podatkov

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu

Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj

Informacijski pooblaščenec

Državna volilna komisija

SLOVAKIEN

Ministerier och andra myndigheter i centralförvaltningen enligt lag nr 575/2001 Coll. om regeringens och den centrala statsadministrationens myndigheters struktur, i dess lydelse enligt senare förordningar:

Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Úrad vlády Slovenskej republiky

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky

Úrad pre verejné obstarávanie

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky

Národný bezpečnostný úrad

Ústavný súd Slovenskej republiky

Najvyšši súd Slovenskej republiky

Generálna prokuratura Slovenskej republiky

Najvyšši kontrolný úrad Slovenskej republiky

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Úrad pre finančný trh

Úrad na ochranu osobn ý ch udajov

Kancelária verejneho ochranu prav

FINLAND

Oikeuskanslerinvirasto – Justitiekanslersämbetet

Liikenne- ja viestintäministeriö – Kommunikationsministeriet

Ajoneuvohallintokeskus AKE – Fordonsförvaltningscentralen AKE

Ilmailuhallinto – Luftfartsförvaltningen

Ilmatieteen laitos – Meteorologiska institutet

Merenkulkulaitos – Sjöfartsverket

Merentutkimuslaitos – Havsforskningsinstitutet

Ratahallintokeskus RHK – Banförvaltningscentralen RHK

Rautatievirasto – Järnvägsverket

Tiehallinto – Vägförvaltningen

Viestintävirasto – Kommunikationsverket

Maa- ja metsätalousministeriö – Jord- och skogsbruksministeriet

Elintarviketurvallisuusvirasto – Livsmedelssäkerhetsverket

Maanmittauslaitos – Lantmäteriverket

Maaseutuvirasto – Landsbygdsverket

Oikeusministeriö – Justitieministeriet

Tietosuojavaltuutetun toimisto – Dataombudsmannens byrå

Tuomioistuimet – Domstolar

Korkein oikeus – Högsta domstolen

Korkein hallinto-oikeus – Högsta förvaltningsdomstolen

Hovioikeudet – Hovrätter

Käräjäoikeudet – Tingsrätter

Hallinto-oikeudet –Förvaltningsdomstolar

Markkinaoikeus – Marknadsdomstolen

Työtuomioistuin – Arbetsdomstolen

Vakuutusoikeus – Försäkringsdomstolen

Kuluttajariitalautakunta – Konsumenttvistenämnden

Vankeinhoitolaitos – Fångvårdsväsendet

HEUNI – Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti – HEUNI – Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta nationerna

Konkurssiasiamiehen toimisto – Konkursombudsmannens byrå

Kuluttajariitalautakunta – Konsumenttvistenämnden

Oikeushallinnon palvelukeskus – Justitieförvaltningens servicecentral

Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus – Justitieförvaltningens datateknikcentral

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) – Rättspolitiska forskningsinstitutet

Oikeusrekisterikeskus – Rättsregistercentralen

Onnettomuustutkintakeskus – Centralen för undersökning av olyckor

Rikosseuraamusvirasto – Brottspåföljdsverket

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus – Brottspåföljdsområdets utbildningscentral

Rikoksentorjuntaneuvosto – Rådet för brottsförebyggande

Saamelaiskäräjät – Sametinget

Valtakunnansyyttäjänvirasto – Riksåklagarämbetet

Vankeinhoitolaitos – Fångvårdsväsendet

Opetusministeriö – Undervisningsministeriet

Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen

Valtion elokuvatarkastamo – Statens filmgranskningsbyrå

Puolustusministeriö – Försvarsministeriet

Puolustusvoimat – Försvarsmakten

Sisäasiainministeriö – Inrikesministeriet

Väestörekisterikeskus – Befolkningsregistercentralen

Keskusrikospoliisi – Centralkriminalpolisen

Liikkuva poliisi – Rörliga polisen

Rajavartiolaitos – Gränsbevakningsväsendet

Lääninhallitukset – Länstyrelserna

Suojelupoliisi – Skyddspolisen

Poliisiammattikorkeakoulu – Polisyrkeshögskolan

Poliisin tekniikkakeskus – Polisens teknikcentral

Poliisin tietohallintokeskus – Polisens datacentral

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos – Polisinrättningen i Helsingfors

Pelastusopisto – Räddningsinstitutet

Hätäkeskuslaitos – Nödcentralsverket

Maahanmuuttovirasto – Migrationsverket

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus – Inrikesförvaltningens servicecentral

Sosiaali- ja terveysministeriö – Social- och hälsovårdsministeriet

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta – Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta – Besvärsnämnden för social trygghet

Lääkelaitos – Läkemedelsverket

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus – Rättsskyddscentralen för hälsovården

Säteilyturvakeskus – Strålsäkerhetscentralen

Kansanterveyslaitos – Folkhälsoinstitutet

Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO – Utvecklingscentralen för läkemedelsbe-handling

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus – Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes – Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes

Vakuutusvalvontavirasto – Försäkringsinspektionen

Työ- ja elinkeinoministeriö – Arbets- och näringsministeriet

Kuluttajavirasto – Konsumentverket

Kilpailuvirasto – Konkurrensverket

Patentti- ja rekisterihallitus – Patent- och registerstyrelsen

Valtakunnansovittelijain toimisto – Riksförlikningsmännens byrå

Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset – Statliga förläggningar för asylsökande

Energiamarkkinavirasto - Energimarknadsverket

Geologian tutkimuskeskus – Geologiska forskningscentralen

Huoltovarmuuskeskus – Försörjningsberedskapscentralen

Kuluttajatutkimuskeskus – Konsumentforskningscentralen

Matkailun edistämiskeskus (MEK) – Centralen för turistfrämjande

Mittatekniikan keskus (MIKES) – Mätteknikcentralen

Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus - Tekes – utvecklingscentralen för teknologi och innovationer

Turvatekniikan keskus (TUKES) – Säkerhetsteknikcentralen

Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) – Statens tekniska forskningscentral

Syrjintälautakunta – Nationella diskrimineringsnämnden

Työneuvosto – Arbetsrådet

Vähemmistövaltuutetun toimisto – Minoritetsombudsmannens byrå

Ulkoasiainministeriö – Utrikesministeriet

Valtioneuvoston kanslia – Statsrådets kansli

Valtiovarainministeriö – Finansministeriet

Valtiokonttori – Statskontoret

Verohallinto – Skatteförvaltningen

Tullilaitos – Tullverket

Tilastokeskus – Statistikcentralen

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus – Statens ekonomiska forskningscentral

Ympäristöministeriö – Miljöministeriet

Suomen ympäristökeskus – Finlands miljöcentral

Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus – Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet

Valtiontalouden tarkastusvirasto – Statens revisionsverk

SVERIGE

A

Affärsverket svenska kraftnät

Akademien för de fria konsterna

Alkohol- och läkemedelssortimentsnämnden

Allmänna pensionsfonden

Allmänna reklamationsnämnden

Ambassader

Ansvarsnämnd, statens

Arbetsdomstolen

Arbetsförmedlingen

Arbetsgivarverk, statens

Arbetslivsinstitutet

Arbetsmiljöverket

Arkitekturmuseet

Arrendenämnder

Arvsfondsdelegationen

Arvsfondsdelegationen

B

Banverket

Barnombudsmannen

Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens

Bergsstaten

Biografbyrå, statens

Biografiskt lexikon, svenskt

Birgittaskolan

Blekinge tekniska högskola

Bokföringsnämnden

Bolagsverket

Bostadsnämnd, statens

Bostadskreditnämnd, statens

Boverket

Brottsförebyggande rådet

Brottsoffermyndigheten

C

Centrala studiestödsnämnden

D

Danshögskolan

Datainspektionen

Departementen

Domstolsverket

Dramatiska institutet

E

Ekeskolan

Ekobrottsmyndigheten

Ekonomistyrningsverket

Ekonomiska rådet

Elsäkerhetsverket

Energimarknadsinspektionen

Energimyndighet, statens

EU/FoU-rådet

Exportkreditnämnden

Exportråd, Sveriges

F

Fastighetsmäklarnämnden

Fastighetsverk, statens

Fideikommissnämnden

Finansinspektionen

Finanspolitiska rådet

Finsk-svenska gränsälvskommissionen

Fiskeriverket

Flygmedicincentrum

Folkhälsoinstitut, statens

Fonden för fukt- och mögelskador

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas

Folke Bernadotte Akademin

Forskarskattenämnden

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

Fortifikationsverket

Forum för levande historia

Försvarets materielverk

Försvarets radioanstalt

Försvarets underrättelsenämnd

Försvarshistoriska museer, statens

Försvarshögskolan

Försvarsmakten

Försäkringskassan

G

Genteknikнämnden

Geologiska undersökning

Geotekniska institut, statens

Giftinformationscentralen

Glesbygdsverket

Grafiska institutet och institutet för högre kommunikation- och reklamutbildning

Granskningsnämnden för radio och TV

Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar

Gymnastik- och idrottshögskolan

Göteborgs universitet

H

Handelsflottans kultur- och fritidsråd

Handelsflottans pensionsanstalt

Handelssekreterare

Handelskamrar, auktoriserade

Handikappombudsmannen

Handikappråd, statens

Harpsundsnämnden

Haverikommission, statens

Historiska museer, statens

Hjälpmedelsinstitutet

Hovrätterna

Hyresnämnder

Häktena

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Högskolan Dalarna

Högskolan i Borås

Högskolan i Gävle

Högskolan i Halmstad

Högskolan i Kalmar

Högskolan i Karlskrona/Ronneby

Högskolan i Kristianstad

Högskolan i Skövde

Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Högskolan på Gotland

Högskolans avskiljandenämnd

Högskoleverket

Högsta domstolen

I

ILO-kommittén

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Inspektionen för strategiska produkter

Institut för kommunikationsanalys, statens

Institut för psykosocial medicin, statens

Institut för särskilt utbildningsstöd, statens

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Institutet för rymdfysik

Institutet för tillväxtpolitiska studier

Institutionsstyrelse, statens

Insättningsgarantinämnden

Integrationsverket

Internationella programkontoret för utbildningsområdet

J

Jordbruksverk, statens

Justitiekanslern

Jämställdhetsombudsmannen

Jämställdhetsnämnden

Järnvägar, statens

Järnvägsstyrelsen

K

Kammarkollegiet

Kammarrätterna

Karlstads universitet

Karolinska Institutet

Kemikalieinspektionen

Kommerskollegium

Konjunkturinstitutet

Konkurrensverket

Konstfack

Konsthögskolan

Konstnärsnämnden

Konstråd, statens

Konsulat

Konsumentverket

Krigsvetenskapsakademin

Krigsförsäkringsnämnden

Kriminaltekniska laboratorium, statens

Kriminalvården

Krisberedskapsmyndigheten

Kristinaskolan

Kronofogdemyndigheten

Kulturråd, statens

Kungl. Biblioteket

Kungl. Konsthögskolan

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Kungl. Tekniska högskolan

Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien

Kungl. Vetenskapsakademin

Kustbevakningen

Kvalitets- och kompetensråd, statens

Kärnavfallsfondens styrelse

L

Lagrådet

Lantbruksuniversitet, Sveriges

Lantmäteriverket

Linköpings universitet

Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet

Livsmedelsverk, statens

Livsmedelsekonomiska institutet

Ljud- och bildarkiv, statens

Lokala säkerhetsnämnderna vid kärnkraftverk

Lotteriinspektionen

Luftfartsverket

Luftfartsstyrelsen

Luleå tekniska universitet

Lunds universitet

Läkemedelsverket

Läkemedelsförmånsnämnden

Länsrätterna

Länsstyrelserna

Lärarhögskolan i Stockholm

M

Malmö högskola

Manillaskolan

Maritima muséer, statens

Marknadsdomstolen

Medlingsinstitutet

Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges

Migrationsverket

Militärhögskolor

Mittuniversitetet

Moderna museet

Museer för världskultur, statens

Musikaliska Akademien

Musiksamlingar, statens

Myndigheten för handikappolitisk samordning

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor

Myndigheten för skolutveckling

Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning

Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning

Myndigheten för radio och tv

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige

Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum

Nationellt centrum för flexibelt lärande

Naturhistoriska riksmuseet

Naturvårdsverket

Nordiska Afrikainstitutet

Notarienämnden

Nämnd för arbetstagares uppfinningar, statens

Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Nämnden för styrelserepresentationsfrågor

Nämnden mot diskriminering

Nämnden för elektronisk förvaltning

Nämnden för Rh-anpassad utbildning

Nämnden för hemslöjdsfrågor

O

Oljekrisnämnden

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Operahögskolan i Stockholm

P

Patent- och registreringsverket

Patentbesvärsrätten

Pensionsverk, statens

Personregisternämnd, statens, SPAR-nämnden

Pliktverk, Totalförsvarets

Polarforskningssekretariatet

Post- och telestyrelsen

Premiepensionsmyndigheten

Presstödsnämnden

R

Rederinämnden

Regeringskansliet

Regeringsrätten

Resegarantinämnden

Registernämnden

Revisorsnämnden

Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet

Riksbanken

Riksdagsförvaltningen

Riksdagens ombudsmän

Riksdagens revisorer

Riksgäldskontoret

Rikshemvärnsrådet

Rikspolisstyrelsen

Riksrevisionen

Rikstrafiken

Riksutställningar, Stiftelsen

Riksvärderingsnämnden

Rymdstyrelsen

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Räddningsverk, statens

Rättshjälpsmyndigheten

Rättshjälpsnämnden

Rättsmedicinalverket

S

Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund

Sameskolstyrelsen och sameskolor

Sametinget

SIS, Standardiseringen i Sverige

Sjöfartsverket

Skatterättsnämnden

Skatteverket

Skaderegleringsnämnd, statens

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Skogsstyrelsen

Skogsvårdsstyrelserna

Skogs- och Lantbruksakademien

Skolverk, statens

Skolväsendets överklagandenämnd

Smittskyddsinstitutet

Socialstyrelsen

Specialpedagogiska institutet

Specialskolemyndigheten

Språk- och folkminnesinstitutet

Sprängämnesinspektionen

Statistiska centralbyrån

Statskontoret

Stockholms universitet

Stockholms internationella miljöinstitut

Strålsäkerhetsmyndigheten

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, SIDA

Styrelsen för Samefonden

Styrelsen för psykologiskt försvar

Stängselnämnden

Svenska institutet

Svenska institutet för europapolitiska studier

Svenska ESF rådet

Svenska Unescorådet

Svenska FAO kommittén

Svenska Språknämnden

Svenska Skeppshypotekskassan

Svenska institutet i Alexandria

Sveriges författarfond

Säkerhetspolisen

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Södertörns högskola

T

Taltidningsnämnden

Talboks- och punktskriftsbiblioteket

Teaterhögskolan i Stockholm

Tingsrätterna

Tjänstepensions- och grupplivnämnd, statens

Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet

Totalförsvarets forskningsinstitut

Totalförsvarets pliktverk

Tullverket

Turistdelegationen

U

Umeå universitet

Ungdomsstyrelsen

Uppsala universitet

Utlandslönenämnd, statens

Utlänningsnämnden

Utrikesförvaltningens antagningsnämnd

Utrikesnämnden

Utsädeskontroll, statens

V

Valideringsdelegationen

Valmyndigheten

Vatten- och avloppsnämnd, statens

Vattenöverdomstolen

Verket för förvaltningsutveckling

Verket för högskoleservice

Verket för innovationssystem (Vinnova)

Verket för näringslivsutveckling (Nutek)

Vetenskapsrådet

Veterinärmedicinska anstalt, statens

Veterinära ansvarsnämnden

Väg- och transportforskningsinstitut, statens

Vägverket

Vänerskolan

Växjö universitet

Växtsortnämnd, statens

Å

Åklagarmyndigheten

Åsbackaskolan

Ö

Örebro universitet

Örlogsmannasällskapet

Östervångsskolan

Överbefälhavaren

Överklagandenämnden för högskolan

Överklagandenämnden för nämndemanna-uppdrag

Överklagandenämnden för studiestöd

Överklagandenämnden för totalförsvaret

FÖRENADE KUNGARIKET

Cabinet Office

Office of the Parliamentary Counsel

Central Office of Information

Charity Commission

Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only)

Crown Prosecution Service

Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform

Competition Commission

Gas and Electricity Consumers' Council

Office of Manpower Economics

Department for Children, Schools and Families

Department of Communities and Local Government

Rent Assessment Panels

Department for Culture, Media and Sport

British Library

British Museum

Commission for Architecture and the Built Environment

The Gambling Commission

Historic Buildings and Monuments Commission for England (English Heritage)

Imperial War Museum

Museums, Libraries and Archives Council

National Gallery

National Maritime Museum

- National Portrait Gallery
- Natural History Museum
- Science Museum
- Tate Gallery
- Victoria and Albert Museum
- Wallace Collection

Department for Environment, Food and Rural Affairs

- Agricultural Dwelling House Advisory Committees
- Agricultural Land Tribunals
- Agricultural Wages Board and Committees
- Cattle Breeding Centre
- Countryside Agency
- Plant Variety Rights Office
- Royal Botanic Gardens, Kew
- Royal Commission on Environmental Pollution

Department of Health

- Dental Practice Board
- National Health Service Strategic Health Authorities
- NHS Trusts
- Prescription Pricing Authority

Department for Innovation, Universities and Skills

- Higher Education Funding Council for England
- National Weights and Measures Laboratory
- Patent Office

Department for International Development

Department of the Procurator General and Treasury Solicitor

- Legal Secretariat to the Law Officers

Department for Transport

- Maritime and Coastguard Agency

Department for Work and Pensions

- Disability Living Allowance Advisory Board
- Independent Tribunal Service
- Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)
- Occupational Pensions Regulatory Authority
- Regional Medical Service
- Social Security Advisory Committee

Export Credits Guarantee Department

Foreign and Commonwealth Office

- Wilton Park Conference Centre

Government Actuary's Department
Government Communications Headquarters
Home Office
HM Inspectorate of Constabulary
House of Commons
House of Lords
Ministry of Defence
Defence Equipment & Support
Meteorological Office
Ministry of Justice
Boundary Commission for England
Combined Tax Tribunal
Council on Tribunals
Court of Appeal – Criminal
Employment Appeals Tribunal
Employment Tribunals
HMCS Regions, Crown, County and Combined Courts (England and Wales)
Immigration Appellate Authorities
Immigration Adjudicators
Immigration Appeals Tribunal
Lands Tribunal
Law Commission
Legal Aid Fund (England and Wales)
Office of the Social Security Commissioners
Parole Board and Local Review Committees
Pensions Appeal Tribunals
Public Trust Office
Supreme Court Group (England and Wales)
Transport Tribunal
The National Archives
National Audit Office
National Savings and Investments
National School of Government
Northern Ireland Assembly Commission
Northern Ireland Court Service
Coroners Courts
County Courts
Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland
Crown Court
Enforcement of Judgements Office

Legal Aid Fund

Magistrates' Courts

Pensions Appeals Tribunals

Northern Ireland, Department for Employment and Learning

Northern Ireland, Department for Regional Development

Northern Ireland, Department for Social Development

Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development

Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure

Northern Ireland, Department of Education

Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment

Northern Ireland, Department of the Environment

Northern Ireland, Department of Finance and Personnel

Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety

Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister

Northern Ireland Office

Crown Solicitor's Office

Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland

Forensic Science Laboratory of Northern Ireland

Office of the Chief Electoral Officer for Northern Ireland

Police Service of Northern Ireland

Probation Board for Northern Ireland

State Pathologist Service

Office of Fair Trading

Office for National Statistics

National Health Service Central Register

Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and Health Service Commissioners

Paymaster General's Office

Postal Business of the Post Office

Privy Council Office

Public Record Office

HM Revenue and Customs

The Revenue and Customs Prosecutions Office

Royal Hospital, Chelsea

Royal Mint

Rural Payments Agency

Scotland, Auditor-General

Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service

Scotland, General Register Office

Scotland, Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer

Scotland, Registers of Scotland

The Scotland Office
The Scottish Ministers
- Architecture and Design Scotland
- Crofters Commission
- Deer Commission for Scotland
- Lands Tribunal for Scotland
- National Galleries of Scotland
- National Library of Scotland
- National Museums of Scotland
- Royal Botanic Garden, Edinburgh
- Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland
- Scottish Further and Higher Education Funding Council
- Scottish Law Commission
- Community Health Partnerships
- Special Health Boards
- Health Boards
- The Office of the Accountant of Court
- High Court of Justiciary
- Court of Session
- HM Inspectorate of Constabulary
- Parole Board for Scotland
- Pensions Appeal Tribunals
- Scottish Land Court
- Sheriff Courts
- Scottish Police Services Authority
- Office of the Social Security Commissioners
- The Private Rented Housing Panel and Private Rented Housing Committees
- Keeper of the Records of Scotland

The Scottish Parliamentary Body Corporate
HM Treasury
- Office of Government Commerce
- United Kingdom Debt Management Office

The Wales Office (Office of the Secretary of State for Wales)
The Welsh Ministers
- Higher Education Funding Council for Wales
- Local Government Boundary Commission for Wales
- The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales
- Valuation Tribunals (Wales)
- Welsh National Health Service Trusts and Local Health Boards
- Welsh Rent Assessment Panels

BILAGA II

FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHET SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 2.1 led 6 a

Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace, ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace Rev. 1 [1]					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
45			Byggverksamhet	Denna huvudgrupp omfattar: — nybyggnad, renovering och normal reparation	45000000
	45,1		Mark- och grundarbeten		45100000
		45,11	Rivning av hus; markarbeten	Denna undergrupp omfattar: — rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar — röjning av byggplatser — markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. — iordningställande av gruvarbetsplatser: — avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Denna undergrupp omfattar även: — dränering av byggplatser — dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark	45110000
		45,12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar: — provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte: — borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas se 11.20 — brunnsborrning, se 45.25 — schaktsänkning, se 45.25 — spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20	45120000
	45,2		Bygg- och anläggningsarbeten		45200000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	Denna undergrupp omfattar: — byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d.: — broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor — rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation — rörledningar i tätort, tätortsnät för el och telekommunikation — därmed förknippade arbeten — montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader Denna undergrupp omfattar inte: — tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 — uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 — bygginstallationer, se 45.3 — slutbehandling av byggnader, se 45.4 — arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 — projektledning för byggande, se 74.20	45210000 Utom: – 45213316 45220000 45231000 45232000
		45,22	Takarbeten	Denna undergrupp omfattar: — byggande av tak — taktäckning — impregnering	45261000
		45,23	Anläggning av vägar, flygfält och idrottsanläggningar	Denna undergrupp omfattar: — anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar — anläggning av järnvägar — anläggning av start- och landningsbanor på flygfält — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader — målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser Denna undergrupp omfattar inte: — förberedande markarbeten, se 45.11	45212212 och DA03 45230000 utom: – 45231000 – 45232000 – 45234115

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,24	Vattenbyggnad	Denna undergrupp omfattar: — anläggning av: — vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. — dammar, diken o.d. — muddring — undervattensarbete	45240000
		45,25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning: — grundläggning inklusive pålning — borrning och byggande av brunnar, schaktsänkning — uppförande av icke egentillverkade stålelement — bockning av stål — murning och stenläggning — resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar — uppförande av skorstenar och industriugnar Denna undergrupp omfattar inte: — uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32	45250000 45262000
	45,3		Bygginstallationer		45300000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,31	Elinstallationer	Denna undergrupp omfattar: installation i byggnader och andra anläggningar av: — elkablar och elarmatur — telekommunikationssystem — elvärmesystem — antenner — brandlarm — tjuvlarm — hissar och rulltrappor — åskledare etc.	45213316 45310000 Utom: – 45316000
		45,32	Isoleringsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering Denna undergrupp omfattar inte: — impregnering, se 45.22	45320000
		45,33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation i byggnader och andra anläggningar av: — vattensystem samt sanitetsutrustning — gasarmaturer — värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar — sprinklersystem Denna undergrupp omfattar inte: — installation av elvärmesystem, se 45.31	45330000
		45,34	Andra byginstallationer	Denna undergrupp omfattar: — installation av belysnings- och signalsystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar — installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar	45234115 45316000 45340000
	45,4		Slutbehandling av byggnader		45400000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,41	Puts-, fasad- och stuckatörsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändig puts och stuck inklusive närstående basmaterial för putsning	45410000
		45,42	Byggnadssnickeriarbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinredning o.d., av trä eller andra material — invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte: — läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43	45420000
		45,43	Golv- och väggbeläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: — vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten — parkett och andra golvbeläggningar av trä — mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast — terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar — tapeter	45430000
		45,44	Måleri- och glasmästeriarbeten	Denna undergrupp omfattar: — invändig och utvändig målning av byggnader — målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte: — installation av fönster, se 45.42	45440000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,45	Annan slutbehandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar: — installation av privata simbassänger — rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader — annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte: — invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70	45212212 och DA04 45450000
	45,5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare		45500000
		45,50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte: — uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32	45500000

(1) Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 om statistisk näringsgrensindelning i Europeiska gemenskapen (EGT L 293, 24.10.1990, s. 1).

BILAGA III

FÖRTECKNING ÖVER VAROR ENLIGT ARTIKEL 4 b I FRÅGA OM KONTRAKT SOM TILLDELAS AV UPPHANDLANDE MYNDIGHETER PÅ FÖRSVARSOMRÅDET

Den enda text som är tillämplig enligt direktivet är den text som återfinns i punkt 3 i bilaga I till WTO-avtalet, som följande vägledande förteckning grundas på:

Kapitel 25:	Salt; svavel; jord och sten; gips, kalk och cement
Kapitel 26:	Malm, slagg och aska
Kapitel 27:	Mineraliska bränslen, mineraloljor och destillationsprodukter av dessa; bituminösa ämnen; mineralvaxer; utom: ex 27.10: särskilda motorbränslen
Kapitel 28:	Oorganiska kemikalier; organiska och oorganiska föreningar av ädla metaller, av sällsynta jordartsmetaller, av radioaktiva grundämnen och av isotoper utom: ex 28.09: sprängämnen ex 28.13: sprängämnen ex 28.14: tårgas ex 28.28: sprängämnen ex 28.32: sprängämnen ex 28.39: sprängämnen ex 28.50: giftiga ämnen ex 28.51: giftiga ämnen ex 28.54: sprängämnen
Kapitel 29:	Organiska kemikalier utom: ex 29.03: sprängämnen ex 29.04: sprängämnen ex 29.07: sprängämnen ex 29.08: sprängämnen ex 29.11: sprängämnen ex 29.12: sprängämnen ex 29.13: giftiga ämnen ex 29.14: giftiga ämnen ex 29.15: giftiga ämnen ex 29.21: giftiga ämnen ex 29.22: giftiga ämnen ex 29.23: giftiga ämnen ex 29.26: sprängämnen ex 29.27: giftiga ämnen ex 29.29: sprängämnen

Kapitel 30:	Farmaceutiska produkter
Kapitel 31:	Gödningsmedel
Kapitel 32:	Garvämnes- och färgämnesextrakter; garvsyror och garvsyraderivat; pigment och andra färgämnen; lacker och andra målningsfärger; kitt och andra tätnings- och utfyllningsmedel; tryckfärger, bläck och tusch
Kapitel 33:	Eteriska oljor och resinoider; parfymerings-, skönhets- och kroppsvårdsmedel
Kapitel 34:	Tvål och såpa, organiska ytaktiva ämnen, tvättmedel, smörjmedel, konstgjorda vaxer, beredda vaxer, puts- och skurmedel, ljus och liknande artiklar, modelleringspastor, s.k. dentalvax samt dentalpreparat på basis av gips
Kapitel 35:	Albuminer; lim och klister; enzymer
Kapitel 37:	Varor för foto- eller kinobruk
Kapitel 38:	Diverse kemiska produkter utom: ex 38.19: giftiga ämnen
Kapitel 39:	Plaster och plastvaror utom: ex 39.03: sprängämnen
Kapitel 40:	Gummi och gummivaror utom: ex 40.11: skottsäkra däck
Kapitel 41:	Oberedda hudar och skinn samt läder
Kapitel 42:	Lädervaror; sadelmakeriarbeten; researtiklar, handväskor och liknande artiklar; varor av tarmar
Kapitel 43:	Pälsskinn och konstgjord päls; varor av dessa material
Kapitel 44:	Trä och varor av trä; träkol
Kapitel 45:	Kork och varor av kork
Kapitel 46:	Varor av halm, esparto eller andra flätningsmaterial; korgmakeriarbeten
Kapitel 47:	Massa av ved eller andra fibrösa cellulosahaltiga material; avfall och förbrukade varor av papper eller papp
Kapitel 48:	Papper och papp; varor av pappersmassa, papper eller papp
Kapitel 49:	Tryckta böcker, tidningar, bilder och andra produkter från den grafiska industrin
Kapitel 65:	Huvudbonader och delar till huvudbonader

Kapitel 66:	Paraplyer, parasoller, promenadkäppar, sittkäppar, piskor och ridspön samt delar till sådana artiklar
Kapitel 67:	Bearbetade fjädrar och dun samt varor tillverkade av fjädrar eller dun; konstgjorda blommor; varor av människohår
Kapitel 68:	Varor av sten, gips, cement, asbest, glimmer eller liknande material
Kapitel 69:	Keramiska produkter
Kapitel 70:	Glas och glasvaror
Kapitel 71:	Naturpärlor och odlade pärlor, ädelstenar och halvädelstenar, ädla metaller och metaller med plätering av ädel metall samt varor av sådana produkter; oäkta smycken
Kapitel 73:	Gjutjärn, järn och stål
Kapitel 74:	Koppar
Kapitel 75:	Nickel
Kapitel 76:	Aluminium
Kapitel 77:	Magnesium och beryllium
Kapitel 78:	Bly
Kapitel 79:	Zink
Kapitel 80:	Tenn
Kapitel 81:	Andra oädla metaller
Kapitel 82:	Verktyg, redskap, knivar, skedar och gafflar av oädel metall utom: ex 82.05: verktyg ex 82.07: verktyg, delar
Kapitel 83:	Diverse varor av oädel metall
Kapitel 84:	Ångpannor, maskiner, apparater och mekaniska redskap utom: ex 84.06: motorer ex 84.08: övriga motorer ex 84.45: maskiner ex 84.53: datorer ex 84.55: delar av datorer under rubrik nr 84.53 ex 84.59: kärnreaktorer

Kapitel 85:	Elektriska maskiner och apparater, delar till sådana varor utom: ex 85.13: teleutrustning ex 85.15: transmissionsapparater
Kapitel 86:	Lok och annan rullande järnvägs- och spårvägsmateriel samt delar till sådan materiel; stationär järnvägs- och spårvägsmateriel samt delar till sådan materiel; mekanisk (inbegripet elektromekanisk) trafiksignaleringsutrustning av alla slag utom: ex 86.02: pansarlok, elektriska ex 86.03: övriga pansarlok ex 86.05: pansarvagnar ex 86.06: underhålls- och servicevagnar ex 86.07: vagnar
Kapitel 87:	Fordon, andra än rullande järnvägs- eller spårvägsmateriel samt delar och tillbehör till fordon utom: ex 87.08: stridsvagnar och andra bepansrade fordon ex 87.01: traktorer ex 87.02: militära fordon ex 87.03: bärgningsbilar ex 87.09: motorcyklar ex 87.14: släpfordon
Kapitel 89:	Fartyg och annan flytande materiel utom: ex 89.01A: krigsfartyg
Kapitel 90:	Optiska instrument och apparater, foto- och kinoapparater, instrument och apparater för mätning eller kontroll, medicinska och kirurgiska instrument och apparater utom: ex 90.05: kikare ex 90.13: diverse instrument, laser ex 90.14: avståndsmätare ex 90.28: elektriska och elektroniska mätinstrument ex 90.11: mikroskop ex 90.17: medicinska instrument ex 90.18: redskap för sjukgymnastik ex 90.19: ortopediska redskap ex 90.20: röntgenapparater
Kapitel 91:	Urtillverkning

Kapitel 92:	Musikinstrument; apparater för inspelning och återgivning av ljud, apparater för inspelning och återgivning av bilder och ljud för television samt delar och tillbehör till sådana apparater
Kapitel 94:	Möbler; sängkläder, madrasser, resårbottnar till sängar, kuddar och liknande stoppade inredningsartiklar utom: ex 94.01A: flygplanssäten
Kapitel 95:	Varor och produkter av utskärnings- eller pressmaterial
Kapitel 96:	Borstar, penslar, kvastar, dammvippor och såll
Kapitel 98:	Diverse varor

BILAGA IV

KRAV PÅ VERKTYG OCH ANORDNINGAR FÖR ELEKTRONISK MOTTAGNING AV ANBUD, ANBUDSANSÖKNINGAR SAMT RITNINGAR OCH PLANER I PROJEKTTÄVLINGARNA

Verktyg och anordningar för elektronisk mottagning av anbud och anbudsansökningar samt för översändning av ritningar och planer i projekttävlingar ska, i fråga om teknik och lämpliga förfaranden, åtminstone garantera att

a) exakt tid och dag för mottagande av anbud, anbudsansökningar, ritningar och planer kan fastställas noggrant,

b) det inom rimliga gränser kan säkerställas att ingen har tillträde till de uppgifter som överförts enligt dessa krav före utgången av de fastställda tidsfristerna,

c) endast behöriga personer får fastställa eller ändra datum för öppnande av mottagna uppgifter,

d) endast behöriga personer kan få tillträde till samtliga eller en del av de insända uppgifterna i de olika etapperna av upphandlingsförfarandet eller projekttävlingen,

e) endast behöriga personer får bevilja tillträde till de insända uppgifterna, och först efter det fastställda datumet,

f) de uppgifter som mottagits och öppnats enligt dessa krav är tillgängliga endast för de personer som har behörighet att få kännedom om dem,

g) det finns rimliga garantier för att överträdelser eller försök till överträdelse av de förbud eller villkor i fråga om tillträde som anges i leden b, c, d, e och f klart kan spåras.

BILAGA V

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN

DEL A

Information som ska finnas i meddelanden om offentliggörande av förhandsmeddelanden på en upphandlarprofil

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.

3. I förekommande fall, uppgift om att den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är eller kan vara fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.

4. CPV-koder.

5. Webbadress för upphandlarprofilen (URL).

6. Datum då meddelandet om offentliggörande av förhandsmeddelandet om upphandlarprofil avsänts.

DEL B

Information som ska finnas I förhandsmeddelanden

(i enlighet med artikel 48)

I. **Upplysningar som alltid ska lämnas**

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

   Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 53.1 andra och tredje stycket.

3. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.

4. I förekommande fall, uppgift om att den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är eller kan vara fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.

5. CPV-koder. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

6. Nuts-kod för byggentreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggentreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

7. Kortfattad beskrivning av upphandlingen: byggentreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning.

8. I de fall detta meddelande inte används som anbudsinfordran: Beräknat/beräknade datum för offentliggörande av meddelande/meddelanden om upphandling för det eller de kontrakt som avses i förhandsmeddelandet.

9. Datum då meddelandet avsänts.

10. Övriga relevanta upplysningar.

11. Angivande av huruvida upphandlingen omfattas av tillämpningsområdet för WTO-avtalet.

II. **Kompletterande information som ska finnas när meddelandet används som anbudsinfordran (artikel 48.2)**

1. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande myndigheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten.

2. Typ av tilldelningsförfarande (selektivt förfarande, dynamiskt inköpssystem eller inte, eller förhandlat förfarande under konkurrens).

3. I tillämpliga fall, angivande av om det rör sig om

   a) ett ramavtal,

   b) ett dynamiskt inköpssystem.

4. Så långt det redan är känt, tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader och tjänster och kontraktets längd.

5. Så långt det redan är känt, villkoren för deltagande, däribland följande:

   a) I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

   b) I förekommande fall, uppgift om huruvida tillhandahållandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.

   c) Kortfattad beskrivning av urvalskriterierna.

6. Så långt det redan är känt, en kortfattad beskrivning av de kriterier som ska tillämpas vid tilldelningen av kontraktet.

7. Så långt det redan är känt, kontraktets eller kontraktens uppskattade totala storleksordning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

8. Sista datum för mottagande av intresseanmälningar.

9. Adress som intresseanmälningar ska skickas till.

10. Det eller de språk som tillåts för inlämnande av ansökan eller anbud.

11. I tillämpliga fall, angivande av om det rörde sig om ett

    a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar krävs/godtas,

    b) elektronisk beställning tillämpas,

    c) elektronisk fakturering tillämpas,

    d) elektronisk betalning accepteras.

12. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.

13. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.

DEL C

Information som ska finnas I meddelanden om upphandling

(i enlighet med artikel 49)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

   Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 53.1 andra och tredje styckena.

3. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.

4. I förekommande fall, uppgift om att den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.

5. CPV-koder. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

6. Nuts-kod för byggentreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggentreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

7. Beskrivning av upphandlingen: byggentreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.

8. Kontraktets eller kontraktens uppskattade totala storleksordning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

9. Tillåtelse av eller förbud mot alternativa anbud.

10. Tidsfrist för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader och tjänster och, så långt det är möjligt, kontraktets längd.

    a) När det är fråga om ett ramavtal: Angivande av den planerade längden på ramavtalet och, i förekommande fall, med uppgift om skälen till en eventuell längd på mer än fyra år. Så långt det är möjligt, uppgift om värde eller storleksordning och frekvens på de kontrakt som ska tilldelas, antal och, i förekommande fall, föreslaget högsta antal ekonomiska aktörer som får delta.

    b) När det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem: Angivande av systemets planerade varaktighet. Så långt det är möjligt, uppgift om värde eller storleksordning och frekvens på de kontrakt som ska tilldelas.

11. Villkor för deltagande, inbegripet följande:

    a) I förekommande fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

    b) I förekommande fall, angivande av huruvida tillhandahållandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori, hänvisning till berörd lag eller annan författning.

    c) En förteckning över och kortfattad beskrivning av kriterier för de ekonomiska aktörernas personliga ställning som kan medföra att de utesluts från förfarandet samt av urvalskriterier, eventuella minimistandarder, obligatoriska uppgifter (egen försäkran, dokumentation).

12. Typ av tilldelningsförfarande och i förekommande fall skäl till att ett påskyndat förfarande används (i öppna, selektiva och förhandlade förfaranden under konkurrens).

13. I tillämpliga fall, angivande av huruvida det rör sig om

    a) ett ramavtal,

    b) ett dynamiskt inköpssystem,

    c) en elektronisk auktion (vid öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden under konkurrens).

14. Om kontraktet ska delas upp i flera delar ska det anges om det går att lämna anbud på en, flera eller alla delar samt om det finns några begränsningar för hur många delar som en enskild anbudsgivare kan tilldelas. Om kontraktet inte ska delas upp i flera delar ska skälen till detta anges, om inte denna information ges i den individuella rapporten.

15. För selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden under konkurrens, konkurrenspräglad dialog eller innovationspartnerskap, vid utnyttjande av möjligheten att minska antalet anbudssökande som ombeds lämna ett anbud, förhandla eller delta i en dialog: minsta antal och i tillämpliga fall planerat högsta antal anbudssökande samt de objektiva kriterier som ska användas för att välja ut dessa anbudssökande.

16. För förhandlade förfaranden under konkurrens, konkurrenspräglad dialog eller innovationspartnerskap, i tillämpliga fall angivande av användning av ett förfarande i successiva etapper i syfte att gradvis minska antalet anbud att förhandla om eller lösningar att diskutera.

17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.

18. Kriterier som ska användas för tilldelningen av kontrakt: Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras inbördes viktning anges om de inte framgår av kravspecifikationerna eller, vid konkurrenspräglad dialog, av det beskrivande dokumentet.

19. Frist för mottagande av anbud (öppna förfaranden) eller anbudsansökningar (selektiva och förhandlade förfaranden under konkurrens, dynamiska inköpssystem, konkurrenspräglad dialog, innovationspartnerskap).

20. Adress som anbud och anbudsansökningar ska skickas till.

21. Öppna förfaranden:

    a) Den tid anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud.

    b) Datum, tid och plats för öppnandet av anbud.

    c) Personer som får närvara vid öppnandet av anbuden.

22. Det eller de språk som ska användas i anbud eller anbudsansökningar

23. I tillämpliga fall, angivande av om

    a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar godtas,

    b) elektronisk beställning tillämpas,

    c) elektronisk fakturering godtas,

    d) elektronisk betalning tillämpas.

24. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.

25. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.

26. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som offentliggörs i detta meddelande.

27. Vid återkommande upphandlingar, beräknad tidpunkt för offentliggörande av ytterligare meddelanden.

28. Datum då meddelandet avsänts.

29. Angivande av huruvida upphandlingen omfattas av tillämpningsområdet för WTO-avtalet.

30. Övriga relevanta upplysningar.

DEL D

Information som ska finnas I meddelanden om tilldelning av kontrakt

(i enlighet med artikel 50)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.

3. I förekommande fall, angivande av huruvida den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.

4. CPV-koder.

5. Nuts-kod för byggentreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggentreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster.

6. Beskrivning av upphandlingen: byggentreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.

7. Typ av tilldelningsförfarande. Vid förhandlat förfarande utan offentliggörande av meddelande om upphandling ska en motivering lämnas.

8. I tillämpliga fall, angivande av huruvida det rörde sig om ett

   a) ramavtal,

   b) dynamiskt inköpssystem.

9. Kriterier enligt artikel 67 som har använts vid tilldelningen av kontrakt. I tillämpliga fall, angivande av huruvida det hölls en elektronisk auktion (vid öppna eller selektiva förfaranden eller förhandlade förfaranden under konkurrens).

10. Datum för ingående av kontraktet/kontrakten eller ramavtalet/ramavtalen efter beslutet om att tilldela eller ingå det/dem.

11. Antal mottagna anbud för varje tilldelning, inbegripet

    a) antal mottagna anbud från ekonomiska aktörer som är små och medelstora företag,

    b) antal mottagna anbud från en annan medlemsstat eller från ett tredjeland,

    c) antal elektroniskt mottagna anbud.

12. För varje tilldelning, namn, adress inbegripet Nuts-kod, telefon, faxnummer, e-postadress och webbadress för den eller de utvalda anbudsgivarna, inbegripet

    a) uppgifter om huruvida den utvalda anbudsgivaren är ett litet eller medelstort företag,

    b) uppgifter om huruvida kontraktet tilldelades en grupp ekonomiska aktörer (samriskföretag, konsortium eller annat).

13. Det/de tilldelade kontraktens värde eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet eller kontrakten.

14. För varje tilldelning, värde och omfattning av den del av kontraktet som sannolikt läggs ut på tredje man.

15. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.

16. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.

17. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som offentliggörs i detta meddelande.

18. Datum då meddelandet avsänts.

19. Övriga relevanta upplysningar.

DEL E

Information som ska finnas I meddelanden om projekttävlingar

(i enlighet med artikel 79.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

   Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 53.1 andra och tredje styckena.

3. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.

4. I förekommande fall, angivande av huruvida den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.

5. CPV-koder. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

6. Beskrivning av projektets viktigaste egenskaper.

7. I tillämpliga fall, antal och värde på priserna.

8. Typ av projekttävling (öppen eller selektiv).

9. Vid en öppen projekttävling: sista datum för inlämnande av projekt.

10. Vid en selektiv projekttävling:

    a) Planerat antal deltagare.

    b) I tillämpliga fall, namnet på de deltagare som redan utsetts.

    c) Kriterier för urval av deltagare.

    d) Sista datum för ansökan om deltagande.

11. I tillämpliga fall, uppgift om att deltagande förbehålls en viss yrkesgrupp.

12. Kriterier för bedömning av bidragen.

13. Angivande av huruvida juryns beslut är bindande för den upphandlande myndigheten.

14. I tillämpliga fall, uppgift om de utbetalningar som ska göras till samtliga deltagare.

15. Angivande av huruvida de kontrakt som följer på projekttävlingen kommer att tilldelas vinnaren eller vinnarna i projekttävlingen.

16. Datum då meddelandet avsänts.

17. Övriga relevanta upplysningar.

DEL F

Information som ska finnas I meddelanden om resultatet av en projekttävling

(i enlighet med artikel 79.2)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.

3. I förekommande fall, angivande av huruvida den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.

4. CPV-koder.

5. Beskrivning av projektets viktigaste egenskaper.

6. Prisernas värde.

7. Typ av projekttävling (öppen eller selektiv).

8. Kriterier som tillämpades vid bedömningen av projekten.

9. Datum för juryns beslut

10. Antal deltagare:

    a) Antal deltagare som var små och medelstora företag.

    b) Antal deltagare från utlandet.

11. Namn, adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till projekttävlingens vinnare och angivande av huruvida vinnaren (vinnarna) är små och medelstora företag.

12. Uppgift om huruvida projekttävlingen hör ihop med ett projekt eller ett program som finansieras av unionen.

13. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* och som är av betydelse för den eller de projekttävlingar som offentliggörs i detta meddelande.

14. Datum då meddelandet avsänts.

15. Övriga relevanta upplysningar.

DEL G

Information som ska finnas I meddelanden om ändringar av ett kontrakt under dess giltighetstid

(i enlighet med artikel 72.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. CPV-koder.

3. Nuts-kod för byggentreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggentreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster.

4. Beskrivning av upphandlingen före och efter ändringen: byggentreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning.

5. I tillämpliga fall, prishöjning till följd av ändringen.

6. Beskrivning av de omständigheter som gjort ändringen nödvändig.

7. Datum för beslut om tilldelning.

8. I förekommande fall: namn, adress, inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den nya ekonomiska aktören/aktörerna.

9. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.

10. Namn på och adress till tillsynsorganet och till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Närmare uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.

11. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som avses i detta meddelande.

12. Datum då meddelandet avsänts.

13. Övriga relevanta upplysningar.

DEL H

Information som ska finnas I meddelanden om upphandling av sociala och andra särskilda tjänster

(i enlighet med artikel 75.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.

2. Nuts-kod för byggentreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om byggentreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om varor och tjänster.

3. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.

4. Villkor för deltagande, inbegripet följande:

   — I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

   — I tillämpliga fall, angivande av huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.

5. Tidsfrister för att kontakta den upphandlande myndigheten inför ett deltagande.

6. Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.

DEL I

Information som ska finnas I förhandsmeddelanden om sociala och andra särskilda tjänster

(i enlighet med artikel 75.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.

2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet det uppskattade totala värdet på kontraktet och CPV-koder.

3. Så långt det redan är känt:

   a) Nuts-kod för byggentreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om byggentreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om varor och tjänster.

   b) Tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader eller tjänster och kontraktets längd.

   c) Villkor för deltagande, inbegripet följande:

      — I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

      — I förekommande fall, angivande av huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.

   d) Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.

4. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande myndigheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten och sista datum för mottagande av intresseanmälningar samt den adress som intresseanmälningar ska skickas till.

DEL J

Information som ska finnas I meddelanden om tilldelning av kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster

(i enlighet med artikel 75.2)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.

2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.

3. Nuts-kod för byggentreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om byggentreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om varor och tjänster.

4. Antal mottagna anbud.

5. Erlagt pris (maximum/minimum) eller prisklass.

6. För varje tilldelning, namn, adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress för den eller de utvalda ekonomiska aktörerna.

7. Övriga relevanta upplysningar.

BILAGA VI

INFORMATION SOM SKA FINNAS I UPPHANDLINGSDOKUMENTEN I SAMBAND MED ELEKTRONISKA AUKTIONER

(Artikel 35.4)

När de upphandlande myndigheterna har beslutat att anordna en elektronisk auktion ska upphandlingsdokumenten innehålla minst följande uppgifter:

a) De aspekter vars värden kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen, under förutsättning att dessa aspekter är kvantifierbara, och kan uttryckas i siffror eller procent.

b) De eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på en bedömning av specifikationerna för föremålet för kontraktet.

c) Vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta i förekommande fall kommer att ske.

d) Relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen.

e) På vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud och särskilt vilka minsta skillnader som i förekommande fall krävs mellan anbuden.

f) Relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om arrangemangen och de tekniska specifikationerna för anslutning.

BILAGA VII

DEFINITION AV VISSA TEKNISKA SPECIFIKATIONER

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *teknisk specifikation*: avser något av följande:

   a) I fråga om offentliga byggentreprenadkontrakt, samtliga tekniska föreskrifter som i synnerhet anges i upphandlingsdokumenten och som anger de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att det eller den ska lämpa sig för den av den upphandlande myndigheten planerade användningen. Dessa egenskaper omfattar miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, inbegripet förfaranden för kvalitetssäkring, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av byggentreprenadens livscykel. De innefattar även bestämmelser om projektering och kostnadsberäkning, provnings- och kontrollregler, villkoren för att byggentreprenaden ska godkännas, tekniken eller metoderna för byggverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande myndigheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar kan föreskriva i fråga om den fullbordade byggentreprenaden samt om ingående material eller delar.

   b) I fråga om offentliga tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, t.ex. kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning) och bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, produktens användningsområde, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av varans eller tjänstens livscykel liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.

2. *standard*: en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som är en av följande:

   a) *internationell standard*: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

   b) *europeisk standard*: en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

   c) *nationell standard*: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

3. *europeisk teknisk bedömning*: en dokumenterad bedömning av en byggprodukts prestanda i förhållande till dess väsentliga egenskaper i enlighet med relevant europeiskt bedömningsdokument enligt artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 ([1]).

4. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation på IKT-området som utarbetats i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordning (EU) 1025/2012.

5. *teknisk referens*: en produkt eller vara, med undantag för europeiska standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

BILAGA VIII

KARAKTERISTIKA FÖR OFFENTLIGGÖRANDET

1. **Offentliggörande av meddelanden**

De upphandlande myndigheterna ska översända de meddelanden som avses i artiklarna 48, 49, 50, 75 och 79 till Europeiska unionens publikationsbyrå för offentliggörande i enlighet med följande regler:

De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49, 50, 75 och 79 ska offentliggöras av Europeiska unionens publikationsbyrå eller av de upphandlande myndigheterna vid förhandsmeddelanden om upphandlarprofil enligt artikel 48.1.

De upphandlande myndigheterna kan därutöver offentliggöra denna information på internet i form av den "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 b.

Europeiska unionens publikationsbyrå ska till de upphandlande myndigheterna sända en bekräftelse på det offentliggörande som avses i artikel 51.5 andra stycket.

2. **Offentliggörande av kompletterande eller ytterligare upplysningar**

a) Om inte annat föreskrivs i artikel 53.1 andra och tredje styckena ska de upphandlande myndigheterna offentliggöra upphandlingsdokumenten i deras helhet på internet.

b) Upphandlarprofilen kan innehålla de förhandsmeddelanden som avses i artikel 48.1, uppgifter om pågående inbjudningar att lämna anbud, planerade inköp, tecknade kontrakt, annullerade förfaranden samt all annan information av allmänt intresse, t.ex. kontaktpunkter, telefon- och faxnummer, post- och e-postadress. Upphandlarprofilen kan också innehålla förhandsmeddelanden som använts som meddelande om upphandling, som offentligjorts på nationell nivå i enlighet med artikel 52.

3. **Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg**

Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg fastställs av kommissionen och är tillgängliga på följande webbadress: http://simap.europa.eu

BILAGA IX

INNEHÅLL I DE INBJUDNINGAR ATT LÄMNA ANBUD, DELTA I EN DIALOG ELLER BEKRÄFTA INTRESSE SOM FÖRESKRIVS I ARTIKEL 54

1. Den inbjudan att lämna anbud eller delta i en dialog som föreskrivs i artikel 54 ska minst innehålla följande:

   a) En hänvisning till den offentliggjorda anbudsinfordran.

   b) Sista dag för mottagande av anbud samt uppgift om adress dit anbuden ska skickas och om det eller de språk som anbuden ska skrivas på.

   c) Vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om vilken dag och på vilken adress som samrådet ska börja och om vilket eller vilka språk som ska användas.

   d) Uppgift om vilka handlingar som eventuellt ska lämnas in, antingen till stöd för de kontrollerbara uppgifter som anbudssökanden har lämnat i enlighet med artiklarna 59 och 60 och i tillämpliga fall artikel 62, eller för att komplettera de upplysningar som anges i de artiklarna och på de villkor som anges i artiklarna 59, 60 och 62.

   e) Viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller, i förekommande fall, prioritetsordningen för tillämpningen av kriterierna, om den inte anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse, i de tekniska specifikationerna eller i det beskrivande dokumentet.

   Om upphandlingen genomförs genom en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap ska dock de upplysningar som avses i led b inte ingå i inbjudan att delta i dialogen eller att förhandla, utan ska anges i inbjudan att lämna anbud.

2. Om anbudsinfordran sker genom ett förhandsmeddelande ska den upphandlande myndigheten senare inbjuda samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om upphandlingen och först därefter välja anbudsgivare eller förhandlingsparter.

   Inbjudan ska innehålla åtminstone följande upplysningar:

   a) Art och mängd, även varje option på ytterligare kontrakt och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen. När det gäller kontrakt som kan förnyas, art och mängd samt, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande meddelanden om upphandling av byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas.

   b) Slag av förfarande: selektivt förfarande eller förhandlat förfarande under konkurrens.

   c) Om tillämpligt, dag då varorna ska levereras eller byggentreprenaden eller tjänsteleveransen ska påbörjas eller avslutas.

   d) Om elektronisk tillgång inte kan erbjudas, inlämningsadress och sista dag för begäran om upphandlingsdokument samt uppgift om på vilket eller vilka språk begäran ska avfattas.

   e) Adress till den upphandlande myndighet som ska tilldela kontraktet.

   f) Ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från de ekonomiska aktörerna.

   g) Typ av kontrakt som upphandlingen syftar till: köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.

   h) Kriterier för tilldelning av kontrakt samt inbördes viktning eller, i förekommande fall, kriteriernas prioritetsordning, om dessa upplysningar inte redovisas i förhandsmeddelandet, de tekniska specifikationerna eller i inbjudan att lämna anbud eller förhandla.

BILAGA X

FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM AVSES I ARTIKEL 18.2

— ILO-konvention nr 87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten

— ILO-konvention nr 98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten

— ILO-konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete

— ILO-konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete

— ILO-konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete

— ILO-konvention nr 111 om diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning

— ILO-konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde

— ILO-konvention nr 182 om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete

— Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet och dess Montrealprotokoll om ämnen som bryter ned ozonskiktet

— Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (Baselkonventionen)

— Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (Stockholmskonventionen)

— Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel (Unep/FAO) (PIC-konventionen), Rotterdam, 10 september 1998 och dess tre regionala protokoll

BILAGA XI

REGISTER ([1])

Yrkes- och handelsregistren samt motsvarande försäkringar och intyg för varje medlemsstat:

— Belgien: "Registre du commerce" – "Handelsregister" och, för tjänstekontrakt, "Ordres professionnels – Beroepsorden".

— Bulgarien: "Търговски регистър".

— Tjeckien: "obchodní rejstřík".

— Danmark: "Erhvervsstyrelsen".

— Tyskland: "Handelsregister", "Handwerksrolle", och, för tjänstekontrakt, "Vereinsregister", "Partnerschaftsregister" och "Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder".

— Estland: "Registrite ja Infosüsteemide Keskus".

— Irland: Den ekonomiska aktören kan åläggas att visa upp ett intyg från Registrar of Companies eller från Registrar of Friendly Societies eller, i avsaknad av detta, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket i det land där han är etablerad, på en viss plats och under angiven firma.

— Grekland: "Registret för avtalsslutande företag (Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων – ΜΕΕΠ)" under ministeriet för miljö, markplanering och anläggningsarbeten (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε), för byggentreprenadkontrakt. "Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο" och "Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού" för varukontrakt. För tjänstekontrakt kan tjänsteleverantören åläggas att förete ett intyg om att vederbörande under ed inför en notarie försäkrat att han utövar yrket i fråga. I fall som omfattas av gällande nationell lagstiftning, för tillhandahållandet av de undersökningar som avses i bilaga I, yrkesregistret "Μητρώο Μελετητών" och "Μητρώο Γραφείων Μελετών".

— Spanien: "Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado" för byggentreprenad- och tjänstekontrakt och, för varukontrakt, "Registro Mercantil" eller, för icke-registrerade personer, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket.

— Frankrike: "Registre du commerce et des sociétés" och "Répertoire des métiers".

— Kroatien: "Sudski registar" och "Obrtni registrar" eller, när det gäller vissa verksamheter, ett intyg som anger att den berörda personen har tillstånd att bedriva den ifrågavarande kommersiella eller yrkesmässiga verksamheten.

— Italien: "Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato". För varu- och tjänstekontrakt även "Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato" eller, utöver de redan nämnda registren, "Consiglio nazionale degli ordini professionali" för tjänstekontrakt. För byggentreprenadkontrakt eller tjänstekontrakt "Albo nazionale dei gestori ambientali", utöver de redan nämnda registren.

— Cypern: entreprenören kan för byggentreprenadkontrakt åläggas att förete ett intyg från "Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors (Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων)" i enlighet med Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors Law. För varu- och tjänstekontrakt kan varuleverantören eller tjänsteleverantören åläggas att förete ett intyg från "Registrar of Companies and Official Receiver" (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) eller, i avsaknad av detta, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket i det land där han är etablerad, på en viss plats och under angiven firma.

— Lettland: "Uzņēmumu reģistrs".

— Litauen: "Juridinių asmenų registras".

— Luxemburg: "Registre aux firmes" och "Rôle de la Chambre des métiers".

([1]) Vid tillämpningen av artikel 58.2 avses med yrkes- eller handelsregister de register som anges i denna bilaga och, i den mån ändringar gjorts på nationell nivå, de register som ersatt de förra.

— Ungern: "Cégnyilvántartás", "egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása" och, för tjänstekontrakt, vissa "szakmai kamarák nyilvántartása" eller, för vissa verksamheter, ett intyg om att personen i fråga har tillstånd att bedriva den kommersiella verksamheten eller utöva yrket i fråga.

— Malta: Den ekonomiska aktören upprättar sin "numru ta' registrazzjoni tat- Taxxa tal- Valur Miżjud (VAT) u n- numru tal-licenzja ta' kummerc", och, om det rör sig om ett offentligt/privat partnerskap eller ett bolag, det aktuella registreringsnumret som utfärdats av den maltesiska myndigheten för finansiella tjänster.

— Nederländerna: "Handelsregister".

— Österrike: "Firmenbuch", "Gewerberegister", "Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern".

— Polen: "Krajowy Rejestr Sądowy".

— Portugal: "Instituto da Construção e do Imobiliário" (INCI) för byggentreprenadkontrakt. "Registro Nacional das Pessoas Colectivas" för varu- och tjänstekontrakt.

— Rumänien: "Registrul Comerţului".

— Slovenien: "sodni register" och "obrtni register".

— Slovakien: "Obchodný register".

— Finland: "Kaupparekisteri"/"Handelsregistret".

— Sverige: "Aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren".

— Förenade kungariket: Den ekonomiska aktören kan åläggas att visa upp ett intyg från Registrar of Companies med uppgift om att aktörens rörelse är inskriven i ett handelsregister ("incorporated" eller "registered"), eller, om detta inte är fallet, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket på en viss plats och under angiven firma.

BILAGA XII

BEVISMEDEL NÄR DET GÄLLER URVALSKRITERIERNA

Del 1: Ekonomisk och finansiell ställning

Bevis på en ekonomisk aktörs ekonomiska och finansiella ställning kan som regel utgöras av en eller flera av följande referenser:

a) Lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis på relevant ansvarsförsäkring för verksamheten.

b) Årsredovisningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av årsredovisningar krävs enligt lagstiftningen i det land där den ekonomiska aktören är etablerad.

c) Uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för maximalt de tre senaste verksamhetsåren beroende på datum för bildandet av företaget eller då den ekonomiska aktören inledde sin verksamhet, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga.

Del II: Teknisk kapacitet

Bevis på ekonomiska aktörers tekniska kapacitet som avses i artikel 58:

a) Följande förteckningar:

   i) En förteckning över genomförda byggentreprenader under högst de fem senaste åren, åtföljd av intyg om att de viktigaste byggentreprenaderna utförts på ett tillfredsställande sätt. Om det är nödvändigt för att garantera en tillfredsställande konkurrensnivå kan de upphandlande myndigheterna ange att bevis på relevanta byggentreprenader som genomfördes mer än fem år tidigare kommer att beaktas.

   ii) En förteckning över de viktigaste leveranser eller tjänster som utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare. Om det är nödvändigt för att garantera en tillfredsställande konkurrensnivå kan de upphandlande myndigheterna ange att bevis på relevanta leveranser eller tjänster som utfördes mer än tre år tidigare kommer att beaktas.

b) Uppgifter om tekniker och tekniska organ, vare sig de tillhör den ekonomiska aktörens företag eller inte, i synnerhet om dem som ansvarar för kvalitetskontrollen och, i fråga om offentliga byggentreprenader, uppgift om tekniker och tekniska organ som entreprenören kan förfoga över för att genomföra entreprenaden.

c) En beskrivning av den ekonomiska aktörens tekniska utrustning och av de metoder som han använder för att säkra kvaliteten samt av företagets undersöknings- och forskningsresurser.

d) Upplysning om de system för hantering av leveranskedjan och spårningssystem som den ekonomiska aktören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet.

e) Om de aktuella varorna eller tjänsterna är komplexa eller i undantagsfall är avsedda för ett särskilt ändamål, en kontroll som den upphandlande myndigheten själv ska utföra eller som på dennas vägnar utförs av ett behörigt organ i varuleverantörens eller tjänsteleverantörens etableringsland, förutsatt att detta organ ger sitt samtycke. Kontrollerna ska utvisa varuleverantörens tillverkningskapacitet eller tjänsteleverantörens tekniska kapacitet och om nödvändigt dennes undersöknings- och forskningsresurser samt resurser för kvalitetskontroll.

f) Upplysning om tjänsteleverantörens eller entreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget, förutsatt att de inte utvärderas som tilldelningskriterium.

g) Upplysning om de miljöskyddsåtgärder den ekonomiska aktören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet.

h) Uppgift om antal anställda i medeltal per år hos tjänsteleverantören eller entreprenören och antal anställda med ledningsfunktion under de tre senaste åren.

i) Uppgift om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören eller entreprenören förfogar över för att fullgöra kontraktet.

j) Upplysning om hur stor del av kontraktet som den ekonomiska aktören eventuellt kommer att lägga ut på underleverantörer.

k) I fråga om de varor som ska levereras:

i) Prover, beskrivningar eller fotografier, vars äkthet ska styrkas om den upphandlande myndigheten begär det.

ii) Intyg som upprättas av officiella institutioner för kvalitetskontroll eller enheter för sådan kontroll av erkänd kompetens och av vilka det ska framgå att varor som är klart identifierade genom referenser överensstämmer med vissa tekniska specifikationer eller standarder.

BILAGA XIII

FÖRTECKNING ÖVER DE UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 68.3

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG.

BILAGA XIV

TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 74

CPV-kod	Beskrivning
75200000-8, 75231200-6, 75231240-8, 79611000-0, 79.62.2000-0 [Tillhandahållande av hemtjänstpersonal]. 79624000-4 [Förmedling av vårdpersonal] och 79625000-1 [Förmedling av läkare]. Från 85000000-9 till 85323000-9, 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5, 98500000-8 [Privata hushåll med anställd personal] och 98513000-2 till 98514000-9 [Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst].	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 and 85.32.2000-2, 75000000-6 [Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster]. 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1, från 79995000-5 till 79995200-7, från 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8, från 92000000-1 till 92700000-8. 79950000-8 [Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser], 79951000-5 [Organisering av seminarier], 79952000-2 [Evenemang], 79952100-3 [Anordnande av kulturevenemang], 79953000-9 [Festivalarrangemang], 79954000-6 [Festarrangemang], 79955000-3 [Anordnande av modevisningar], 79956000-0 [Anordnande av mässor och utställningar].	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring (1)
75310000-2, 75311000-9, 75.31.200-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0, 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7, 55521000-8 till 55521200-0 [55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser]. 55520000-1 Catering, 55522000-5 Catering för transportföretag, 55523000–2 Catering för övriga företag eller övriga institutioner, 55524000-9 Skolbespisning, 55510000-8 Matsalstjänster, 55511000-5 Matsalstjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp, 55512000-2 Drift av matsal, 55523100-3 Servering av skolmåltider.	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7, 75231100-5	Juridiska tjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10 d
75100000-7 till 75120000-3, 75123000-4, 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster

CPV-kod	Beskrivning
75231210-9 till 75231230-5, 75240000-0 till 75252000-7, 794300000-7, 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10 h
79700000-1 till 79721000-4 [Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vakttjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av id-kort, Utredning och Detektivtjänster] 79722000-1[Grafologi], 79723000-8 [Avfallsanalys].	Undersöknings- och säkerhetstjänster
98900000-2 [Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ] och 98910000-5 [Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ].	Internationella tjänster
64000000-6 [Post- och telekommunikationstjänster], 64100000-7 [Post- och budtjänster], 64110000-0 [Postgång], 64111000-7 [Posttjänster för tidningar och tidskrifter], 64112000-4 [Posttjänster för brev], 64113000-1 [Posttjänster för paket], 64114000-8 [Postkassörstjänster], 64115000-5 [Förhyrning av postbox], 64116000-2 [Poste restante-tjänster], 64122000-7 [Internpost].	Posttjänster
50116510-9 [Regummering av däck], 71550000-8 [Smedtjänster].	Diverse tjänster

(1) Dessa tjänster omfattas inte av detta direktiv om de är organiserade i form av icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse.

BILAGA XV

JÄMFÖRELSETABELL

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 1.1, 1.2, 1.4, 1.5 och 1.6	—
Artikel 1.3	Artikel 10
Artikel 2.1, led 1	Artikel 1.9, första stycket
Artikel 2.1 led 2	Artikel 7, led a
Artikel 2.1, led 3	—
Artikel 2.1, led 4 a	Artikel 1.9, andra stycket, led a
Artikel 2.1, led 4 b	Artikel 1.9, andra stycket, led b
Artikel 2.1, led 4 c	Artikel 1.9, andra stycket, led c
Artikel 2.1, led 5	Artikel 1.2, led a
Artikel 2.1, led 6	Artikel 1.2, led b, första meningen
Artikel 2.1, led 7	Artikel 1.2, led b, andra meningen
Artikel 2.1, led 8	Artikel 1.2, led c
Artikel 2, par 1, led 9	Artikel 1.2, led d
Artikel 2, par 1, led 10	Artikel 1.8, andra stycket
Artikel 2.1, led 11	Artikel 1.8, tredje stycket
Artikel 2.1, led 12	Artikel 1.8, tredje stycket
Artikel 2.1, led 13	Artikel 23.1
Artikel 2.1, led 14	Artikel 1.10
Artikel 2.1, led 15	—
Artikel 2.1, led 16	Artikel 1.10
Artikel 2.1, led 17	—
Artikel 2.1, led 18	Artikel 1.12
Artikel 2.1, led 19	Artikel 1.13
Artikel 2.1, led 20	—
Artikel 2.1, led 21	Artikel 1.11, led e
Artikel 2.1, led 22	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 2.1, led 23	—
Artikel 2.1, led 24	—
Artikel 2.2	—
Artikel 3.1	—
Artikel 3.2, första stycket	—
Artikel 3.2, andra stycket	Artikel 22, artikel 1.2, led d
Artikel 3.3	—
Artikel 3.4	—
Artikel 3.5	—
Artikel 3.6	—
Artikel 4	Artikel 7, 67
Artikel 5.1	Artikel 9.1
Artikel 5.2	—
Artikel 5.3	Artikel 9.3, artikel 9.7, andra stycket,
Artikel 5.4	Artikel 9.2
Artikel 5.5	Artikel 9.9
Artikel 5.6	—
Artikel 5.7	Artikel 9.4
Artikel 5.8	Artikel 9.5, led a, första stycket
Artikel 5.9	Artikel 9.5, led b, första och andra styckena
Artikel 5.10	Artikel 9.5, led a, tredje stycket Artikel 9.5, led b, tredje stycket
Artikel 5.11	Artikel 9.7
Artikel 5.12	Artikel 9.6
Artikel 5.13	Artikel 9.8, led a
Artikel 5.14	Artikel 9, par. 8, led b
Artikel 6.1–6.6	Artikel 78, artikel 79.2, led a
Artikel 6.7	Artikel 79.2 d

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 7	Artikel 12, artikel 68 a
Artikel 8, första stycket	Artikel 13, artikel 68 b
Artikel 8, andra stycket	Artikel 1.15
Artikel 9	Artikel 15, artikel 68 b
Artikel 10, led a	Artikel 16, led a
Artikel 10, led b	Artikel 16, led b
Artikel 10, led c	Artikel 16, led c
Artikel 10, led d	—
Artikel 10, led e	Artikel 16, led d
Artikel 10, led f	—
Artikel 10, led g	Artikel 16, led e
Artikel 10, led h	—
Artikel 10, led i	—
Artikel 10, led j	—
Artikel 11	Artikel 18
Artikel 12	—
Artikel 13, första stycket	Artikel 8, första stycket
Artikel 13, andra stycket	Artikel 14
Artikel 8, andra stycket	Artikel 16, led f
Artikel 15.1 och 15.3	Artikel 15.3
Artikel 10, artikel 14, artikel 68 b	Artikel 14, artikel 68 b
Artikel 16	—
Artikel 17.1	Artikel 10, andra stycket, artikel 12 i direktiv 2009/81/EG
Artikel 17. 2	—
Artikel 18.1	Artikel 2
Artikel 18.2	—
Artikel 19.1	Artikel 4.1
Artikel 19.2 - 19.3	Artikel 4.2
Artikel 20.1	Artikel 19

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 20.2	Artikel 19, andra stycket
Artikel 21.1	Artikel 6
Artikel 21.2	—
Artikel 22.1	Artikel 42.1, 42.2 och 42.4, artikel 71.1
Artikel 22.2	—
Artikel 22.3	Artikel 42.3, artikel 71.2
Artikel 22.4	—
Artikel 22.5	—
Artikel 22.6	Artikel 42.5 och 42.6, artikel 71.3
Artikel 22.7, första stycket	Artikel 79.2, led g
Artikel 22.7, andra och tredje styckena	—
Artikel 23.1	Artikel 1.14, första stycket
Artikel 23.2	Artikel 79.2, leden e och f
Artikel 24	—
Artikel 25	Artikel 5
Artikel 26.1	Artikel 28, första stycket
Artikel 26.2	Artikel 28, andra stycket
Artikel 26.3	—
Artikel 26.4	Artikel 28, andra stycket, artikel 30.1
Artikel 26.5, första stycket	Artikel 35.2
Artikel 26.5, andra stycket	—
Artikel 26.6	Artikel 28, andra stycket
Artikel 27.1, första stycket	Artikel 1.11, led a
Artikel 27.1, andra och tredje styckena	Artikel 27.2
Artikel 38.2	Artikel 38.4
Artikel 27.3	—
Artikel 27.4	—
Artikel 28.1	Artikel 38.3, led a, artikel 1.11, led b

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 28.2	Artikel 1.11, led b, artikel 38.3, led b, artikel 44.3 första meningen
Artikel 28.3	Artikel 38.4
Artikel 28.4	—
Artikel 28.5	—
Artikel 28.6	Artikel 38.8
Artikel 29.1, första stycket	Artikel 1.11 led d
Artikel 29.1, andra och tredje styckena	Artikel 29.1, fjärde stycket
Artikel 29.2	—
Artikel 38.3, leden a och b	Artikel 1.11, led d, artikel 44.3 första meningen
Artikel 29.3	Artikel 30.2
Artikel 29.4	—
Artikel 29.5	Artikel 30.3
Artikel 29.6	Artikel 30.4
Artikel 29.7	Artikel 30.2
Artikel 30.1	Artikel 1.11, led c, artikel 38.3, artikel 44.3, första meningen
Artikel 30.2	Artikel 29.2, artikel 29.7
Artikel 30.3	Artikel 29.3, artikel 1.11 led c
Artikel 30.4	Artikel 29.4
Artikel 30.5	Artikel 29.5
Artikel 30.6	Artikel 29.6
Artikel 30.7	Artikel 29.7
Artikel 30.8	Artikel 29.8
Artikel 31	—
Artikel 32.1	Artikel 31, första meningen
Artikel 32.2, led a	Artikel 31, led 1 a
Artikel 32.2, led b	Artikel 31, led 1 b
Artikel 32.2, led c	Artikel 31, led 1 c
Artikel 32.3, led a	Artikel 31, led 2 a

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 32.3, led b	Artikel 31, led 2 b
Artikel 32.3, led c	Artikel 31, led 2 c
Artikel 32.3, led d	Artikel 31, led 2 d
Artikel 32.4	Artikel 31, led 3
Artikel 32.5	Artikel 31, led 4 b
Artikel 33.1	Artikel 32.1, artikel 1.5, artikel 32.2, första och fjärde styckena
Artikel 33.2	Artikel 32.2, andra och tredje styckena
Artikel 33.3	Artikel 32.3
Artikel 33.4	Artikel 32.4
Artikel 33.5	Artikel 32.4
Artikel 34.1	Artikel 33.1; artikel 1.6
Artikel 34.2	Artikel 33.2
Artikel 34.3	Artikel 33.2 in fine
Artikel 34.4	Artikel 33.3
Artikel 34.5	Artikel 33.4
Artikel 34.6	Artikel 33.6
Artikel 34.7	—
Artikel 34.8	—
Artikel 34.9	Artikel 33.7, tredje stycket
Artikel 35.1, första stycket	Artikel 54.1
Artikel 35.1, andra och tredje styckena	Artikel 35.2
Artikel 1.7	Artikel 54.2, första och andra styckena
Artikel 35.3	Artikel 54.2, tredje stycket
Artikel 35.4	Artikel 54.3
Artikel 35.5	Artikel 54.4
Artikel 35.6	Artikel 54.5
Artikel 35.7	Artikel 54.6
Artikel 35.8	Artikel 54.7

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 35.9	Artikel 54.8, första stycket
Artikel 36	—
Artikel 37.1	Artikel 11.1
Artikel 37.2	Artikel 11.2
Artikel 37.3	—
Artikel 37.4	Artikel 11.2
Artikel 38	—
Artikel 39	—
Artikel 40	Skäl 8
Artikel 41	—
Artikel 42.1	Artikel 23.1
Artikel 42.2	Artikel 23.2
Artikel 42.3	Artikel 23.3
Artikel 42.4	Artikel 23.8
Artikel 42.5	Artikel 23.4, första stycket
Artikel 42.6	Artikel 23.5, första och andra styckena
Artikel 43.1	Artikel 23.6
Artikel 43.2	Artikel 23.6, första strecksatsen
Artikel 44.1	Artikel 23.4, andra stycket, 23.5, andra och tredje styckena, 23.6, andra stycket, 23.7
Artikel 44.2	Artikel 23.4, första stycket, 23.5, första stycket, 23.6, första stycket
Artikel 44.3	—
Artikel 45.1	Artikel 24.1 och 24.2
Artikel 45.2	Artikel 24.3
Artikel 45.3	Artikel 24.4
Artikel 46	—
Artikel 47.1	Artikel 38.1
Artikel 47.2	Artikel 38.7
Artikel 47.3	Artikel 38.7

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 48.1	Artikel 35.1, artikel 36.1
Artikel 48.2	—
Artikel 49	Artikel 35.2; artikel 36.1
Artikel 50.1–50.3	Artikel 35.4, första till tredje styckena, artikel 36.1
Artikel 50.4	Artikel 51.1
Artikel 35.4, femte stycket	Artikel 36.1, artikel 79.1, led a
Artikel 51.2	Artikel 51.2
Artikel 36.2	Artikel 36.3 och 36.4, andra stycket
Artikel 51.3	Artikel 36.4, första stycket
Artikel 51.4	—
Artikel 51.5, första stycket	Artikel 36.7
Artikel 51.5, andra stycket	Artikel 51.6
Artikel 36.8	Artikel 37
Artikel 52.1	Artikel 36.5, första stycket
Artikel 52.2 och 52.3	Artikel 36.5, andra och tredje styckena
Artikel 53.1	Artikel 53.2
Artikel 38.6	Artikel 39.2
Artikel 54.1	Artikel 54.2
Artikel 40.1	Artikel 40. 2
Artikel 55.1	Artikel 41.1
Artikel 55.2	Artikel 41.2
Artikel 55.3	Artikel 41.3
Artikel 56.1, första stycket	Artikel 44.1
Artikel 56.1, andra stycket	—
Artikel 56.2	—
Artikel 56.3	—
Artikel 57.4	—
Artikel 57.1,	Artikel 45.1
Artikel 57.2	Artikel 45.2 e, f
Artikel 57.3	Artikel 45.1, andra stycket

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 57.4	Artikel 45.2
Artikel 57.5	—
Artikel 57.6	—
Artikel 57.7	Artikel 45.1, andra stycket, och 45.2, andra stycket
Artikel 58.1	Artikel 44.1, 44.2, första och andra styckena
Artikel 58.2	Artikel 46
Artikel 58.3	Artikel 47
Artikel 58.4	Artikel 48
Artikel 58.5	Artikel 44.2
Artikel 59	—
Artikel 60.1	Artikel 47.4 till 47.5, artikel 48.6
Artikel 60.2	Artikel 45.3
Artikel 60.3 och 60.4	Artikel 47.1 och 47.5, artikel 48.2
Artikel 60.5	—
Artikel 61	—
Artikel 62.1	Artikel 49
Artikel 62.2	Artikel 50
Artikel 62.3	—
Artikel 63.1	Artikel 47.2, 47.3, artikel 48.3, 48.4
Artikel 63.2	—
Artikel 64.1	Artikel 52.1, artikel 52.7
Artikel 64.2, första stycket	Artikel 52.1, andra stycket
Artikel 64.2, andra stycket	Artikel 52.1, tredje stycket
Artikel 64.3	Artikel 52.2
Artikel 64.4	Artikel 52.3
Artikel 64.5, första stycket	Artikel 52.4, första stycket
Artikel 64.5, andra stycket	Artikel 52.4, andra stycket
Artikel 64.6, första stycket	Artikel 52.5, första stycket
Artikel 64.6, andra stycket	Artikel 52.6

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 64.7	Artikel 52.5, andra stycket
Artikel 64.8	—
Artikel 65	Artikel 44.3
Artikel 66	Artikel 44.4
Artikel 67.1	Artikel 53.1
Artikel 67.2	Artikel 53.1
Artikel 67.3	—
Artikel 67.4	Skäl 1; skäl 46, tredje stycket
Artikel 67.5	Artikel 53.2
Artikel 68	—
Artikel 69.1	Artikel 55.1
Artikel 69.2, led a	Artikel 55.1, andra stycket led a
Artikel 69.2, led b	Artikel 55.1, andra stycket led b
Artikel 69.2, led c	Artikel 55.1, andra stycket led c
Artikel 69.2, led d	Artikel 55.1, andra stycket led d
Artikel 69.2, led e	—
Artikel 69.2, led f	Artikel 55.1, andra stycket led e
Artikel 69.3, första stycket	Artikel 55.2
Artikel 69.3, andra stycket	—
Artikel 69.4	Artikel 55.3
Artikel 69.5	—
Artikel 70	Artikel 26
Artikel 71.1	—
Artikel 71.2	Artikel 25, första stycket
Artikel 71.3	—
Artikel 71.4	Artikel 25, andra stycket
Artikel 71.5–71.8	—
Artikel 72	—
Artikel 73	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 74	—
Artikel 75	—
Artikel 76	—
Artikel 77	—
Artikel 78	Artikel 67.2
Artikel 79.1 och 79.2	Artikel 69.1–69.2
Artikel 79.3	Artikel 70.1, artikel 79.1, led a
Artikel 80.1	—
Artikel 80.2	Artikel 66.2
Artikel 80.3	Artikel 72
Artikel 81	Artikel 73
Artikel 82	Artikel 74
Artikel 83.1	Artikel 81, första stycket
Artikel 83.2–83.6	—
Artikel 84	Artikel 43
Artikel 85	—
Artikel 86	—
Artikel 87	Artikel 77.3 och 77.4
Artikel 88	Artikel 77.5
Artikel 89.1 och 89.2	Artikel 77.1, 77.2
Artikel 89.3	—
Artikel 90.1	Artikel 80.1, första stycket
Artikel 90.2–90.5	—
Artikel 90.6	Art 80.1, andra stycket
Artikel 91	Artikel 82
Artikel 92	—
Artikel 93	Artikel 83
Artikel 94	Artikel 84
Bilaga I	Bilaga IV

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Bilaga II	Bilaga I
Bilaga III	Bilaga V
—	Bilaga IV, a–f
Bilaga III	Bilaga X b–h
Bilaga IV, g	—
Bilaga V – Del A	Bilaga VII – A
Bilaga V– Del B – I	Bilaga VII – A
Bilaga V – Del B – II	—
Bilaga V – Del C	Bilaga VII – A
Bilaga V – Del D	Bilaga VII – A
Bilaga V – Del E	Bilaga VII – D
Bilaga V – Del F	Bilaga VII – D
Bilaga V – Del G	—
Bilaga V – Del H	—
Bilaga V – Del I	—
Bilaga V – Del J	—
Bilaga VI	Artikel 54.3, leden a–f
Bilaga VII	Bilaga VI
Bilaga VIII	Bilaga VIII
Bilaga IX, 1	Artikel 40.5
Bilaga IX, 2	—
Bilaga IX	—
Bilaga XI	Bilaga IX A, B, C
Bilaga XII, Del I	Artikel 47.1
Bilaga XII, Del II	Artikel 48.2
Bilaga XIII	—
Bilaga XIV	Bilaga II
Bilaga XV	Bilaga XII

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/25/EU

av den 26 februari 2014

om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53.1, 62 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande [1],

med beaktande av Regionkommitténs yttrande [2],

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet [3], och

av följande skäl:

(1) Med hänsyn till resultaten av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 27 juni 2011 med titeln *Utvärderingsrapport: Effekterna av och effektiviteten hos EU:s lagstiftning om offentlig upphandling* förefaller det lämpligt att behålla reglerna om upphandling som genomförs av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eftersom nationella myndigheter fortfarande kan påverka dessa enheters agerande på olika sätt, bland annat genom att vara delägare eller företrädda i enheternas förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan. Ett annat skäl till att fortsätta att reglera upphandlingen på dessa områden är att de marknader där enheterna i dessa sektorer verkar är förhållandevis slutna på grund av att medlemsstaterna har beviljat särskilda rättigheter eller ensamrätt att försörja, tillhandahålla eller driva de nät som används för tillhandahållandet av tjänsterna i fråga.

(2) För att säkerställa att upphandling som genomförs av enheter som bedriver verksamhet på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster öppnas för konkurrens, bör bestämmelser fastställas om samordning av upphandlingsförfarandena för kontrakt över ett visst värde. En sådan samordning krävs för att garantera att principerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) får genomslag och särskilt principen om fri rörlighet för varor, etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som följer därav, bland annat om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. Med tanke på vad som kännetecknar de områden som berörs, bör samordningen av upphandlingsförfaranden på unionsnivå skapa en ram för god affärssed och erbjuda största möjliga flexibilitet, samtidigt som de principerna skyddas.

(3) När det gäller upphandling vars värde understiger det värde vid vilket bestämmelserna om samordning inom unionen ska tillämpas, är det lämpligt att erinra om Europeiska unionens domstols rättspraxis med avseende på riktig tillämpning av bestämmelserna och principerna i EUF-fördraget.

(4) Offentlig upphandling ges en framträdande roll i Europa 2020-strategin, som framgår av kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln *Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla* (nedan kallad *Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla*), som ett av de marknadsbaserade instrument som ska användas för att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla, samtidigt som den säkerställer att offentliga medel utnyttjas så effektivt som möjligt. De upphandlingsregler som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG [4] och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG [5] bör därför ses över och moderniseras, i syfte att använda offentliga medel effektivare, i synnerhet genom att underlätta små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling, och se till att upphandlande myndigheter kan utnyttja offentliga upphandlingar på ett bättre sätt till stöd för gemensamma samhällsmål. Det finns även ett behov av att klargöra grundläggande begrepp och principer för att säkerställa rättslig säkerhet samt införliva vissa aspekter i väletablerad rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

[1] EUT C 191, 29.6.2012, s. 84.
[2] EUT C 391, 18.12.2012, s. 49.
[3] Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 januari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 februari 2014.

[4] Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (försörjningsdirektivet) (EUT L 134, 30.4.2004, s. 1).
[5] Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 114).

(5) Vid genomförande av detta direktiv bör Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ([1]) beaktas, särskilt i samband med val av medel för kommunikation, tekniska specifikationer, tilldelningskriterier och villkor för fullgörande av ett kontrakt.

(6) Begreppet upphandling bör så nära som möjligt stämma överens med det begrepp som tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU ([2]), med beaktande av särdragen på de områden som omfattas av detta direktiv.

(7) Det bör erinras om att ingenting i detta direktiv ålägger medlemsstaterna att använda underleverantörer eller lägga ut tillhandahållandet av tjänster som de själva önskar tillhandahålla på entreprenad eller organisera på annat sätt än genom upphandling i den mening som avses i detta direktiv. Tillhandahållande av tjänster som grundas på lagar, författningar eller anställningsavtal bör inte omfattas. I vissa medlemsstater kan detta exempelvis gälla tillhandahållandet av vissa samhällstjänster, som dricksvattenförsörjningen.

(8) Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör påverka medlemsstaternas lagstiftning på området för social trygghet. Det bör inte heller avse liberalisering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är förbehållna offentliga eller privata enheter, eller privatisering av offentliga enheter som tillhandahåller tjänster.

Det bör likaledes erinras om att medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster, såsom posttjänster som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, eller som en blandning av dessa. Det är lämpligt att klargöra att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

(9) Det bör slutligen erinras om att detta direktiv inte påverkar nationella, regionala och lokala myndigheters frihet att, i enlighet med unionsrätten, definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, deras omfattning och egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella villkor avseende kvaliteten på tjänsten, i syfte att fullfölja deras allmänpolitiska mål. Detta direktiv bör inte heller påverka nationella, regionala och lokala myndigheters befogenhet att tillhandahålla, beställa och finansiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26 om tjänster av allmänt intresse, som fogats till EUF-fördraget och fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Direktivet gäller dessutom inte finansieringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller medlemsstaternas stödsystem, t.ex. på det sociala området, i enlighet med unionens konkurrensregler.

(10) Ett kontrakt bör bedömas vara ett byggentreprenadkontrakt endast om det specifikt avser utförande av de verksamheter som avses i bilaga I, även om kontraktet också kan omfatta tillhandahållande av andra tjänster som är nödvändiga för utförandet av dessa verksamheter. Tjänstekontrakt, särskilt på området för fastighetsförvaltningstjänster, kan i vissa fall omfatta byggentreprenad. Om emellertid sådan byggentreprenad är av underordnad betydelse i förhållande till kontraktets huvudinnehåll och är en följd av eller ett komplement till detta, kan det faktum att sådan byggentreprenad ingår i upphandlingen inte anses vara ett tillräckligt skäl för att klassificera tjänstekontraktet som ett byggentreprenadkontrakt.

Med hänsyn till de många olika typerna av byggentreprenadkontrakt bör de upphandlande enheterna emellertid kunna välja såväl gemensam som separat upphandling för projektering eller utförande av byggentreprenader. Avsikten med detta direktiv är inte att fastställa huruvida upphandlingen ska vara gemensam eller separat.

(11) Genomförande av en byggentreprenad som motsvarar de krav som anges av en upphandlande enhet kräver att den enheten ska ha vidtagit åtgärder för att fastställa typ av byggentreprenad eller åtminstone ha haft ett avgörande inflytande över projekteringen av den. Huruvida entreprenören genomför hela eller en del av byggentreprenaden på egen hand eller säkerställer genomförandet med andra medel bör inte ändra kontraktets klassificering som ett byggentreprenadkontrakt så länge som entreprenören åtar sig en direkt eller indirekt rättsligt bindande skyldighet att säkerställa att byggentreprenaden genomförs.

(12) Begreppet *upphandlande myndigheter* och särskilt begreppet *offentligrättsliga organ*, har vid upprepade tillfällen behandlats i rättspraxis från Europeiska unionens domstol. För att det ska stå klart att den personkrets som omfattas av detta direktiv inte bör ändras, är det lämpligt att behålla de definitioner som domstolen använder och införliva ett visst antal förtydliganden som görs i denna rättspraxis, så att definitionerna kan förstås, utan att tolkningen av begreppet i rättspraxis ändras.

([1]) Godkänt genom rådets beslut 2010/48/EG av den 26 november 2009 om ingående från Europeiska gemenskapens sida av Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (EUT L 23, 27.1.2010, s. 35).

([2]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling (se sidan 65 i detta nummer av EUT).

Det bör därför klargöras att ett organ som verkar på normala marknadsmässiga villkor, har ett vinstsyfte och bär de förluster som uppstår i samband med utövandet av sin verksamhet inte bör anses vara ett *offentligrättsligt organ*, eftersom de behov i det allmännas intresse som det har inrättats för att tillgodose eller har fått i uppdrag att tillgodose kan anses ha industriell eller kommersiell karaktär. På liknande sätt har också villkoret avseende det tänkbara organets finansiering diskuterats i rättspraxis, där det bland annat klargörs att det med en finansiering "till största delen" avses "till mer än hälften", och att denna finansiering kan omfatta sådana betalningar från användare som åläggs, beräknas och uppbärs i enlighet med offentligrättsliga bestämmelser.

(13) För blandade kontrakt bör de tillämpliga reglerna bestämmas med beaktande av kontraktets huvudändamål då de olika delarna av kontraktet objektivt sett inte kan särskiljas. Det bör därför klargöras hur de upphandlande enheterna ska avgöra om de olika delarna kan särskiljas. Ett sådant klargörande bör bygga på relevant rättpraxis från Europeiska unionens domstol. Detta bör avgöras från fall till fall, och den upphandlande enhetens uttryckliga eller presumerade avsikt att betrakta de olika delarna av ett blandat kontrakt som oskiljaktiga bör inte utgöra en tillräcklig omständighet, utan en sådan bedömning bör grunda sig på sakliga bevis som kan slå fast att det var motiverat och nödvändigt att ingå ett enda kontrakt. Ett sådant motiverat behov av att ingå ett enda kontrakt kan exempelvis föreligga när det gäller uppförandet av en enda byggnad, där en del direkt kommer att användas av den upphandlande enheten i fråga och en annan del kommer att drivas på grundval av en koncession, exempelvis för att tillhandahålla parkeringsplatser till allmänheten. Det bör klargöras att behovet av att ingå ett enda kontrakt kan uppstå såväl av tekniska som ekonomiska skäl.

(14) För blandade kontrakt, som kan delas upp, står det alltid de upphandlande enheterna fritt att tilldela separata kontrakt för de olika delarna av det blandade kontraktet, varvid det bör avgöras vilka bestämmelser som är tillämpliga på varje separat del uteslutande med utgångspunkt i det specifika kontraktets beskaffenhet. Å andra sidan, när de upphandlande enheterna väljer att ta med andra delar i upphandlingen, oavsett värde och vilka rättsregler som de andra delarna annars skulle ha omfattats av, bör huvudprincipen vara att detta direktiv fortsätter att gälla för hela det blandade kontraktet, om ett kontrakt bör tilldelas enligt bestämmelserna i detta direktiv om det skulle tilldelas ensamt.

(15) Särskilda bestämmelser bör emellertid gälla för blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter eller delar som inte omfattas av EUF-fördraget. I dessa fall bör det vara möjligt att inte tillämpa detta direktiv under förutsättning att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att undvika att kontrakt omfattas av detta direktiv eller av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG [1]. Det bör klargöras att upphandlande enheter inte bör hindras från att välja att tillämpa detta direktiv på vissa blandade kontrakt i stället för att tillämpa direktiv 2009/81/EG.

(16) Kontrakt får också tilldelas i syfte att tillgodose kraven hos flera verksamheter som eventuellt omfattas av olika rättsregler. Det bör klargöras att de rättsregler som gäller för ett enskilt kontrakt som är avsett att omfatta flera verksamheter bör omfattas av de regler som är tillämpliga på den verksamhet som kontraktet främst är avsett för. Fastställandet av den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för kan grundas på en analys av de krav som det särskilda kontraktet måste tillgodose och som har utförts av den upphandlande enheten i syfte att bedöma kontraktets värde och upprätta upphandlingsdokumenten. I vissa fall, till exempel vid förvärv av en enskild utrustningsenhet för att bedriva verksamhet där information som gör det möjligt att bedöma användningsgraden inte finns tillgänglig, kan det vara objektivt omöjligt att fastställa vilken verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för. Det bör föreskrivas vilka regler som gäller i sådana fall.

(17) Det bör klargöras att begreppet *ekonomisk aktör* bör ges en vid tolkning så att det omfattar alla personer och/eller enheter som erbjuder sig att utföra byggentreprenader, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden, oberoende av vilken juridisk form de har valt för sin verksamhet. Således bör samtliga företag, filialer, dotterbolag, partnerskap, kooperativ, aktiebolag, universitet och andra former av enheter som inte är fysiska personer, oavsett om de är offentliga eller privata, omfattas av begreppet ekonomisk aktör, oavsett om de är *juridiska personer* under samtliga omständigheter.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76).

(18) Det bör klargöras att grupper av ekonomiska aktörer, även när de har gått samman i form av en tillfällig sammanslutning, får delta i tilldelningsförfaranden utan att det krävs att de antar en viss juridisk form. Om det är nödvändigt får det krävas, till exempel när solidariskt ansvar förutsätts, att sådana grupper antar en viss juridisk form när dessa grupper har blivit tilldelade kontraktet.

Det bör också klargöras att upphandlande enheter bör ha rätt att uttryckligen ange hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de kriterier och krav avseende kvalificering och urvalsbedömning som anges i detta direktiv och som krävs av ekonomiska aktörer som deltar på egen hand.

När kontrakt fullgörs av grupper av ekonomiska aktörer kan det bli nödvändigt att fastställa villkor som inte gäller för enskilda deltagare. Sådana villkor, som bör motiveras av objektiva skäl och vara proportionella, kan exempelvis inbegripa krav på att grupperna i samband med upphandlingsförfarandet utser en gemensam företrädare eller en huvudpartner eller lämnar information om gruppens sammansättning.

(19) För att säkerställa ett verkligt öppnande av marknaden och en rättvis balans vid tillämpningen av reglerna om upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster är det nödvändigt att fastställa vilka enheter som ska omfattas av direktivet på ett annat sätt än genom hänvisning till deras rättsliga ställning. Det bör sålunda säkerställas att likabehandling upprätthålls mellan upphandlande enheter från den offentliga respektive den privata sektorn. I överensstämmelse med artikel 345 i EUF-fördraget måste det också säkerställas att medlemsstaternas egendomsordning inte på något sätt påverkas.

(20) Begreppen särskilda rättigheter eller ensamrätt är centrala för definitionen av direktivets tillämpningsområde, eftersom enheter som varken är upphandlande myndigheter eller offentliga företag i den mening som avses i detta direktiv omfattas av dess bestämmelser enbart i den utsträckning som de utövar någon av de tillämpliga verksamheterna på grundval av sådana rättigheter. Det bör därför klargöras att rättigheter som har beviljats genom ett förfarande grundat på objektiva kriterier, framför allt i enlighet med unionslagstiftningen, och där ett tillfredsställande offentliggörande har säkerställts inte utgör särskilda rättigheter eller ensamrätt vid tillämpningen av detta direktiv.

Den lagstiftningen bör inbegripa Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG [1], Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG [2], Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG [3], Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG [4], och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 [5].

Det bör också klargöras att den förteckningen över lagstiftning inte är uttömmande och att inga rättigheter i någon form, inte heller genom tilldelning av koncessioner, som har beviljats genom andra förfaranden grundade på objektiva kriterier och för vilka tillräcklig publicitet har säkerställts, ska utgöra särskilda rättigheter eller ensamrätt enligt definitionen av den personkrets som omfattas av det här direktivet. Begreppet ensamrätt bör också användas när det gäller att avgöra om det finns skäl att använda ett förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran på grund av att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna kan tillhandahållas endast av en särskild ekonomisk aktör, på grund av att vissa ensamrätter är skyddade.

Med tanke på att dessa bestämmelser har olika rättslig grund bör det dock klargöras att begreppet ensamrätt inte måste ha samma innebörd i de båda sammanhangen. Det bör därför klargöras att en enhet som har erhållit ensamrätten att tillhandahålla en viss tjänst inom ett visst geografiskt område, efter ett förfarande som grundats på objektiva kriterier för vilka tillräcklig öppenhet har säkerställts, inte i sig skulle vara en upphandlande enhet, om den var ett privat organ, men att den icke desto mindre skulle vara den enda enhet som kunde tillhandahålla tjänsten i fråga i det området.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55).

[3] Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna (EGT L 15, 21.1.1998, s. 14).

[4] Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG av den 30 maj 1994 om villkoren för beviljande och utnyttjande av tillstånd för prospektering efter samt undersökning och utvinning av kolväten (EGT L 164, 30.6.1994, s. 3).

[5] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

(21) Vissa enheter är verksamma inom produktion, överföring eller distribution av både värme och kyla. Det kan råda viss osäkerhet om vilka regler som är tillämpliga på verksamheter som avser uppvärmning och kylning. Det bör därför klargöras att upphandlande myndigheter, offentliga företag och privata företag som är verksamma inom uppvärmningssektorn omfattas av detta direktiv. I fråga om privata företag gäller detta emellertid under förutsättning att de dessutom bedriver sin verksamhet på grundval av särskilda rättigheter eller ensamrätt. Å andra sidan omfattas upphandlande myndigheter som är verksamma inom kylning av reglerna i direktiv 2014/24/EU, medan offentliga företag och privata företag oberoende av om de bedriver sin verksamhet på grundval av särskilda rättigheter eller ensamrätt, inte omfattas av upphandlingsregler. Slutligen bör det klargöras att kontrakt som tilldelas för bedrivande av både uppvärmning och kylning bör behandlas enligt bestämmelserna om kontrakt för bedrivande av flera verksamheter för att fastställa vilka upphandlingsregler som eventuellt ska styra tilldelningen.

(22) Innan någon ändring görs av tillämpningsområdet för detta direktiv och direktiv 2014/24/EU som avser denna sektor bör situationen för sektorn för kylning utredas för att få fram tillräcklig information, särskilt vad gäller konkurrenssituationen, omfattningen av gränsöverskridande upphandling och berörda parters synpunkter. Mot bakgrund av att tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU [1] på denna sektor kan få omfattande konsekvenser i form av öppnande av marknader bör denna utredning göras vid utvärderingen av konsekvenserna av direktiv 2014/23/EU.

(23) Utan att detta direktivs tillämpningsområde på något sätt utvidgas bör det klargöras att produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av el omfattas när det i detta direktiv hänvisas till leverans av el.

(24) Upphandlande enheter som är verksamma inom dricksvattensektorn kan också vara engagerade i andra verksamheter som rör vatten, exempelvis vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering eller bortledande och rening av avloppsvatten. I sådana fall bör de upphandlande enheterna kunna tillämpa de upphandlingsförfarandena som föreskrivs i detta direktiv för alla sina vattenverksamheter, vilken del av vattenkretsloppet som än berörs. De upphandlingsregler som föreslås för leveranser av varor passar emellertid inte vid inköp av vatten, eftersom det är nödvändigt att utnyttja källor nära konsumtionsorten.

(25) Det är lämpligt att undanta upphandling för olje- och gasprospektering, eftersom den sektorn genomgående har visat sig vara utsatt för sådant konkurrenstryck att den upphandlingsdisciplin som följer av unionens upphandlingsregler inte längre är nödvändig. Eftersom utvinning av olja och gas även i fortsättningen omfattas av detta direktiv kan det finnas anledning att särskilja mellan prospektering och utvinning. *Prospektering* bör då anses omfatta också sådan verksamhet som bedrivs i syfte att kontrollera om olja och gas finns i en viss zon, och, om så är fallet, huruvida den kan exploateras kommersiellt, medan *utvinning* bör betraktas som *produktion* av olja och gas. I enlighet med etablerad praxis i koncentrationsärenden bör *produktion* också anses omfatta *utveckling*, dvs. inrättandet av lämplig infrastruktur för framtida produktion (oljeplattformar, ledningar, terminaler, m.m.).

(26) Upphandlande myndigheter bör utnyttja alla medel som står till deras förfogande enligt nationell rätt för att förhindra att snedvridningar uppstår i upphandlingsförfarandena till följd av intressekonflikter. Detta kan inbegripa förfaranden för att upptäcka, förhindra och avhjälpa intressekonflikter.

(27) Genom rådets beslut 94/800/EG [2] godkändes särskilt Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*). Syftet med WTO-avtalet är att fastställa en multilateral ram med balanserade rättigheter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling för att liberalisera och öka världshandeln. För kontrakt som omfattas av bilagorna 3, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg I till WTO-avtalet, samt av andra relevanta internationella avtal som unionen är bunden av, bör upphandlande enheter fullgöra skyldigheterna enligt dessa avtal genom att tillämpa detta direktiv på ekonomiska aktörer i tredjeländer som är parter i avtalen.

(28) WTO-avtalet är tillämpligt på kontrakt över vissa tröskelvärden, som är fastställda i WTO-avtalet och utformade som särskilda dragningsrätter. De tröskelvärden som fastställs genom detta direktiv bör anpassas så att

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

[2] Rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, 23.12.1994, s. 1).

de i euro motsvarar WTO-avtalets tröskelvärden. Bestämmelser bör också införas om regelbundna översyner av tröskelvärdena i euro för att anpassa dem genom en rent matematisk beräkning till eventuella förändringar av eurons värde i förhållande till de särskilda dragningsrätterna.

Utöver dessa regelbundna matematiska anpassningar bör en höjning av WTO-avtalets tröskelvärden övervägas under nästa förhandlingsomgång avseende tröskelvärdena.

För att undvika en mängd olika tröskelvärden är det också lämpligt att fortsätta att tillämpa samma tröskelvärden för alla upphandlande enheter oavsett vilken sektor de är verksamma i, utan att detta påverkar unionens internationella åtaganden.

(29) Det bör klargöras att alla intäkter måste beaktas vid uppskattningen av ett kontrakts värde, oavsett om de kommer från den upphandlande enheten eller från tredje parter.

Det bör också klargöras att begreppet likartade varor vid beräkningen av tröskelvärdena bör förstås som varor som är avsedda för identisk eller likartad användning, till exempel varor som utgörs av ett antal livsmedel eller av olika kontorsmöbler. En ekonomisk aktör som är verksam på det berörda området skulle i typfallet troligtvis ha sådana varor i sitt normala varuutbud.

(30) Det bör klargöras att det vid uppskattningen av värdet av en viss upphandling bör vara tillåtet att grunda uppskattningen av värdet på en uppdelning av upphandlingen endast när detta motiveras av objektiva skäl. Det kan exempelvis vara motiverat att uppskatta kontraktsvärden för en separat operativ enhet hos den upphandlande enheten under förutsättning att den separata enheten i fråga självständigt ansvarar för sin upphandling. Detta kan antas vara fallet när den separata operativa enheten självständigt genomför upphandlingar och beslutar om inköp, förfogar över en egen budgetpost för de berörda upphandlingarna, ingår kontraktet självständigt och finansierar det ur en budget som den förfogar över. En uppdelning är inte motiverad när det bara är genomförandet av upphandlingen som den upphandlande enheten sköter decentraliserat.

(31) Eftersom detta direktiv är riktat till medlemsstaterna är det inte tillämpligt på upphandling som genomförs av internationella organisationer eller för deras räkning. Det behöver dock klargöras i vilken utsträckning detta direktiv bör tillämpas på upphandling som styrs av särskilda internationella regler.

(32) Det bör erinras om att skiljemanna- och förlikningstjänster och andra liknande former av alternativ tvistlösning vanligen tillhandahålls av organ eller fysiska personer som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler. Det bör klargöras att detta direktiv inte bör tillämpas på tjänstekontrakt för tillhandahållande av sådana tjänster, oavsett deras benämning i nationell rätt.

(33) Ett visst antal juridiska tjänster utförs av tjänsteleverantörer som utses av en medlemsstats domstol eller tribunal, innefattar advokaters företrädande av klienter i rätten, måste tillhandahållas av notarier eller är förenade med utövandet av offentlig makt. Sådana juridiska tjänster brukar tillhandahållas av organ eller fysiska personer som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler, exempelvis utnämningen av åklagare i vissa medlemsstater. Dessa juridiska tjänster bör följaktligen undantas från detta direktivs tillämpningsområde.

(34) Det bör påpekas att begreppet finansiella instrument i detta direktiv har samma innebörd som i övrig lagstiftning om den inre marknaden och det bör fastställas, mot bakgrund av inrättandet nyligen av Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, att insatser inom ramen för den faciliteten och den mekanismen bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Slutligen bör det klargöras att lån, oavsett om de har samband med utfärdandet av värdepapper eller andra finansiella instrument, eller andra därmed sammanhängande verksamheter, eller inte, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde.

(35) Det bör erinras om att det i artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 [1] uttryckligen anges att direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG är tillämpliga på tjänstekontrakt respektive offentliga kontrakt om trafik avseende kollektivtrafik med buss eller spårvagn, medan förordning (EG) nr 1370/2007 är tillämplig på tjänstekoncessioner för kollektivtrafik med buss eller spårvagn. Det bör dessutom erinras om att den förordningen ska fortsätta att tillämpas på avtal om (allmän) trafik och på tjänstekoncessioner för kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana. För att klargöra förhållandet mellan detta direktiv och förordning (EG) nr 1370/2007 bör det uttryckligen anges att detta direktiv

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

inte ska tillämpas på tjänstekontrakt som avser tillhandahållande av kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana; tilldelning av sådana kontrakt bör även fortsättningsvis omfattas av den förordningen. Medlemsstaterna bör, i den mån förordning (EG) nr 1370/2007 tillåter nationell rätt att avvika från de regler som fastställs i den förordningen, i sin nationella rätt kunna fastställa att avtal om kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana ska tilldelas genom ett upphandlingsförfarande som följer deras allmänna regler för offentlig upphandling.

(36) Detta direktiv bör inte tillämpas på vissa räddningstjänster när dessa utförs av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar, eftersom det skulle vara svårt att bibehålla dessa organisationers särskilda karaktär om tjänsteleverantörerna måste väljas ut i enlighet med de förfaranden som anges i detta direktiv. Detta undantag bör dock inte sträcka sig utöver vad som är absolut nödvändigt. Det bör därför uttryckligen anges att ambulanstjänster för transport av patienter inte bör undantas. I detta sammanhang är det dessutom nödvändigt att klargöra att CPV-grupp 601 "landtransport" inte omfattar ambulanstjänster, som faller under CPV-undergrupp 8514. Det bör därför klargöras att tjänster som omfattas av CPV-kod 85143000-3 som uteslutande består av ambulanstjänster för transport av patienter bör omfattas av det särskilda systemet som gäller sociala tjänster och andra särskilda tjänster (nedan kallat *det enklare systemet*). Detta innebär att också blandade kontrakt för tillhandahållande av allmänna ambulanstjänster omfattas av det enklare systemet om värdet av ambulanstjänster för transport av patienter är större än värdet av andra ambulanstjänster.

(37) I vissa fall kan en upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter vara de enda som får tillhandahålla en viss tjänst, eftersom de med avseende på den tjänsten innehar en ensamrätt enligt lagar och andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget. Det bör klargöras att detta direktiv inte behöver tillämpas på tilldelning av tjänstekontrakt till den upphandlande myndigheten eller sammanslutningen.

(38) Det råder betydande rättsosäkerhet om i vilken mån kontrakt som ingåtts mellan upphandlande myndigheter ska omfattas av regler för offentlig upphandling. Tolkningen av relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol varierar mellan medlemsstaterna och även mellan upphandlande myndigheter. Eftersom denna rättspraxis även är tillämplig på myndigheter när de är verksamma i de sektorer som omfattas av detta direktiv är det lämpligt att se till att samma regler gäller och tolkas på samma sätt i detta direktiv och i direktiv 2014/24/EU.

(39) Många upphandlande enheter är organiserade i form av en ekonomisk grupp som kan omfatta ett antal separata företag. Ofta har vart och ett av dessa företag en specialiserad roll inom den ekonomiska gruppen. Det är därför lämpligt att undanta vissa tjänste-, varu- och byggentreprenadkontrakt som tilldelats ett anknutet företag som har som sin huvudsakliga verksamhet att tillhandahålla dessa tjänster, varor eller byggentreprenader till den grupp som det tillhör, snarare än att erbjuda dem på marknaden. Det är även lämpligt att undanta vissa tjänste-, varu- och byggentreprenadkontrakt som tilldelats av en upphandlande enhet till ett samriskföretag, bildat av ett antal upphandlande enheter för en verksamhet som omfattas av detta direktiv och som enheten ingår i. Det bör emellertid säkerställas att detta undantag inte ger upphov till snedvridning av konkurrensen till förmån för de företag eller samriskföretag som är anknutna till den upphandlande enheten. Det bör därför införas en lämplig uppsättning regler, särskilt när det gäller såväl de maximigränser inom vilka företagen får erhålla en del av sin omsättning från marknaden och över vilka de förlorar möjligheten att tilldelas kontrakt utan anbudsinfordran, som sammansättningen av samriskföretag och stabiliteten i förbindelserna mellan samriskföretagen och de upphandlande enheter som de består av.

(40) Det är också lämpligt att klargöra samverkan mellan bestämmelser om samarbete mellan myndigheter och bestämmelserna om tilldelning av kontrakt till anknutna företag eller i samband med samriskföretag.

(41) Företag bör anses vara anknutna när det finns ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande mellan den upphandlande enheten och det berörda företaget, eller när båda är föremål för bestämmande inflytande från ett annat företag. I detta sammanhang bör inte privat deltagande i sig vara relevant. Kontroll av om ett företag är anknutet till en viss upphandlande enhet eller inte bör ske på enklast möjliga sätt. Mot bakgrund av att eventuellt direkt eller indirekt bestämmande inflytande måste kontrolleras för att fastställa om de berörda företagens och enheternas årsredovisningar ska vara konsoliderade bör därmed företag anses vara anknutna om deras årsredovisningar är konsoliderade. I ett antal fall är dock

inte unionens regler om konsoliderade redovisningar tillämpliga, exempelvis på grund av de inblandade företagens storlek eller på grund av att vissa villkor rörande deras juridiska form inte är uppfyllda. I sådana fall, där Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU [1] inte är tillämpligt, blir det nödvändigt att utreda om ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande föreligger med beaktande av ägarskap, finansiellt deltagande eller bestämmelserna för dessa företag.

(42) Industrin bör uppmuntras att medfinansiera program för forskning och utveckling (FoU). Det bör därför klargöras att detta direktiv endast är tillämpligt när någon sådan medfinansiering inte förekommer och när utfallet av FoU-verksamheten kommer berörd upphandlande enhet till godo. Detta bör inte utesluta möjligheten att den tjänsteleverantör som har utfört verksamheten offentligt kan redogöra för denna, så länge som den upphandlande enheten behåller ensamrätten att använda FoU-utfallet i sin egen verksamhet. Fiktiva utbyten av FoU-resultat eller enbart symbolisk medverkan i ersättningen till tjänsteleverantören bör dock inte att hindra att detta direktiv tillämpas.

(43) Detta direktiv bör inte gälla kontrakt som avser utförandet av en verksamhet som omfattas av detta direktiv eller projekttävlingar som anordnas i syfte att bedriva en sådan verksamhet, om verksamheten, i den medlemsstat där den bedrivs, är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Det är således lämpligt att behålla det förfarande som är tillämpligt på alla sektorer eller delar av sektorer som omfattas av detta direktiv och som tillåter att hänsyn tas till effekterna av pågående eller kommande konkurrensutsättning. Ett sådant förfarande bör medge rättssäkerhet för de berörda enheterna och ett ändamålsenligt beslutsförfarande, varigenom en enhetlig tillämpning av unionsrätten på området kan garanteras med kort tidsfrist. Av rättssäkerhetsskäl bör det klargöras att alla beslut som antagits innan detta direktiv trätt i kraft, som avser tillämpligheten för motsvarande bestämmelser i artikel 30 i direktiv 2004/17/EG, är fortsatt tillämpliga.

(44) En bedömning av direkt konkurrensutsättning bör göras på grundval av objektiva kriterier, varvid hänsyn bör tas till särdragen i den berörda sektorn eller i delar av den sektorn. Denna bedömning begränsas emellertid av de korta tidsfrister som gäller och av att den måste grundas på den information som kommissionen har tillgång till – antingen från redan tillgängliga källor eller från den information som inhämtas inom ramen för tillämpningen i enlighet med artikel 35 – som inte kan kompletteras av mer tidskrävande metoder, särskilt offentliga utfrågningar som riktar sig till de berörda ekonomiska aktörerna. Den bedömning av direkt konkurrensutsättning som kan göras inom ramen för detta direktiv påverkar följaktligen inte kravet på en fullständig tillämpning av konkurrenslagstiftningen.

(45) Bedömningen av huruvida en viss sektor, eller delar av en sektor, är direkt konkurrensutsatt bör göras med utgångspunkt i det särskilda område på vilket verksamheten, eller berörda delar av verksamheten, bedrivs av berörda ekonomiska aktörer, den så kallade relevanta geografiska marknaden. Eftersom detta begrepp är avgörande för bedömningen, bör det ges en lämplig definition baserad på befintliga begrepp i unionsrätten. Det bör också klargöras att den relevanta geografiska marknaden kanske inte sammanfaller med den berörda medlemsstatens territorium; följaktligen bör det vara möjligt att begränsa beslut avseende undantagets tillämplighet till delar av den berörda medlemsstatens territorium.

(46) Om relevant unionslagstiftning om att öppna en viss sektor eller en del av den har genomförts och tillämpas, bör detta betraktas som en tillräcklig grund för att förutsätta att tillträdet till marknaden i fråga är fritt. Den lagstiftning som är relevant bör anges i en bilaga som kan uppdateras av kommissionen. Vid en uppdatering av den bilagan bör kommissionen särskilt beakta möjligheten att anta åtgärder som innebär att sektorer utöver dem för vilka en lagstiftning redan anges i den bilagan kommer att öppnas för faktisk konkurrens, till exempel åtgärder avseende järnvägstransporter.

(47) Om fritt tillträde till en viss marknad inte kan förutsättas med stöd av relevant unionslagstiftning bör det bevisas att tillträdet till marknaden är fritt, rättsligt och faktiskt. Om en medlemsstat utvidgar tillämpningen av en unionsrättsakt som öppnar en viss sektor för konkurrens till situationer som faller utanför den rättsaktens tillämpningsområde, t.ex. genom att tillämpa direktiv 94/22/EG på kolsektorn eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU [2] på persontrafik på nationell nivå, bör denna omständighet tas i beaktande när bedömningen görs av huruvida tillträdet till den berörda sektorn är fritt.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU av den 21 november 2012 om inrättande av ett gemensamt europeiskt järnvägsområde (EUT L 343, 14.12.2012, s. 32).

(48) Oberoende nationella myndigheter, såsom sektoriella tillsynsmyndigheter eller konkurrensmyndigheter, besitter vanligtvis specialiserad kompetens, information och kunskaper som skulle komma väl till pass vid en bedömning av huruvida en viss verksamhet eller delar av en sådan är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Ansökningar om undantag bör därför när så krävs åtföljas av, eller inbegripa, ett aktuellt yttrande om konkurrenssituationen i den berörda sektorn, som antagits av en oberoende nationell myndighet som är behörig i förhållande till den berörda verksamheten.

I avsaknad av ett motiverat och välgrundat yttrande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten, krävs ytterligare tid för bedömningen av en ansökan om undantag. De tidsperioder inom vilka kommissionen måste göra sina bedömningar av sådana ansökningar bör därför anpassas därefter.

(49) Kommissionen bör alltid ha skyldighet att granska ansökningar som överensstämmer med de detaljerade reglerna för tillämpning av förfarandena för fastställande av huruvida en viss verksamhet, eller delar av en sådan, är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Emellertid bör det också klargöras att komplexiteten i sådana ansökningar kan vara sådan att det kanske inte alltid är möjligt att garantera antagandet inom de tillämpliga tidsfristerna för genomförandeakter om fastställande av huruvida en viss verksamhet, eller delar av en sådan, är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde.

(50) Det bör klargöras att kommissionen bör ha möjlighet att begära att medlemsstater eller upphandlande enheter ska tillhandahålla eller komplettera eller förtydliga information. Kommissionen bör fastställa en lämplig tidsfrist för detta som, med vederbörlig hänsyn också till behovet av att hålla de tidsfrister som fastställts för att kommissionen ska anta sin genomförandeakt, bör beakta faktorer som komplexiteten i den begärda informationen och huruvida informationen är lätt att få tillgång till.

(51) Anställning och sysselsättning bidrar till social integration och är av största vikt när det gäller att garantera lika möjligheter för alla. I detta sammanhang kan skyddade verkstäder spela en väsentlig roll. Detsamma gäller för andra sociala företag vars främsta syfte är att stödja social och yrkesmässig integration eller återintegration av personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer, såsom arbetslösa, missgynnade minoriteter eller på annat sätt marginaliserade befolkningsgrupper. Sådana verkstäder eller företag kan emellertid sakna möjlighet att få kontrakt under normala konkurrensförhållanden. Det är därför lämpligt att föreskriva att medlemsstaterna får reservera rätten att delta i tilldelningsförfaranden för offentliga kontrakt eller för vissa delar av dessa för sådana verkstäder eller företag eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

(52) I syfte att på ett lämpligt sätt integrera miljö-, social- och arbetsrättsliga krav i offentliga upphandlingsförfaranden är det av särskild vikt att medlemsstater och upphandlande enheter vidtar relevanta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av de miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som är tillämpliga på den ort där byggentreprenaden utförs eller tjänsterna tillhandahålls och som följer av lagar, författningar, dekret och beslut både på nationell nivå och unionsnivå, samt av kollektivavtal, förutsatt att dessa bestämmelser och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten. Likaså bör de skyldigheter som följer av internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater och som förtecknas i bilaga XIV tillämpas under fullgörandet av kontraktet. Detta bör dock inte på något sätt hindra att arbets- och anställningsvillkor som är förmånligare för arbetstagarna tillämpas.

De relevanta åtgärderna bör tillämpas i överensstämmelse med de grundläggande principerna i unionsrätten, särskilt i syfte att säkerställa likabehandling. Sådana relevanta åtgärder bör tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG [1] och på ett sätt som säkerställer likabehandling och inte direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer och arbetstagare från andra medlemsstater.

(53) Tjänsterna bör anses vara tillhandahållna på den ort där de karaktäristiska prestationerna utförs. När tjänster tillhandahålls på distans, t.ex. tjänster som tillhandahålls av teletjänstcentraler, bör de tjänsterna anses vara tillhandahållna på den ort där tjänsterna utförs, oberoende av de orter och medlemsstater till vilka tjänsterna är riktade.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

(54) De relevanta skyldigheterna kan avspeglas i kontraktsbestämmelserna. Det bör också vara möjligt att i offentliga kontrakt inkludera bestämmelser som garanterar efterlevnaden av kollektivavtal i överensstämmelse med unionsrätten. Om de relevanta skyldigheterna inte efterlevs kan det betraktas som ett allvarligt fel från den berörda ekonomiska aktörens sida, och medföra att denne utesluts från det offentliga upphandlingsförfarandet.

(55) Kontroll av att de miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelserna iakttas bör ske under de relevanta skedena i upphandlingsförfarandet, vid tillämpning av de allmänna principerna för val av deltagare och tilldelning av kontrakt, vid tillämpning av kriterierna för uteslutning och vid tillämpning av bestämmelserna om onormalt låga anbud. De nödvändiga kontrollerna för detta ändamål bör utföras i enlighet med de relevanta bestämmelserna i detta direktiv, särskilt bestämmelserna om bevismedel och egen försäkran.

(56) Ingenting i detta direktiv bör hindra vidtagande eller genomförande av sådana åtgärder som behövs för att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, hälsa, att skydda människors och djurs liv eller att bevara växter eller andra miljöåtgärder, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med EUF-fördraget.

(57) Forskning och innovation, inklusive miljöinnovation och social innovation, tillhör de viktigaste drivkrafterna för framtida tillväxt och har satts i centrum för Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Upphandlande enheter bör utnyttja offentligt upphandling på bästa möjliga strategiska sätt för att stimulera innovation. Köp av innovativa varor, byggentreprenader och tjänster är betydelsefullt för att förbättra effektiviteten och kvaliteten på offentliga tjänster samtidigt som man försöker lösa viktiga samhällsproblem. Det bidrar till att uppnå bästa möjliga valuta för pengarna samt till mer övergripande ekonomisk, miljömässig och samhällelig nytta genom att ge upphov till nya idéer, omsätta dem i innovativa varor och tjänster och därigenom främja hållbar ekonomisk tillväxt.

Det bör erinras om att ett antal modeller för upphandling beskrivs i kommissionens meddelande av den 14 december 2007 med titeln *Förkommersiell upphandling: Att driva på innovation för att få offentliga tjänster av hög kvalitet i Europa*, vilket avser upphandling av de FoU-tjänster som inte omfattas av detta direktiv. Modellerna skulle även fortsättningsvis kunna användas, men detta direktiv bör också bidra till att underlätta upphandling av innovation och hjälpa medlemsstaterna att uppnå innovationsunionens mål.

(58) Med hänsyn till vikten av innovation bör upphandlande enheter uppmanas att tillåta alternativa anbud så ofta som möjligt. Dessa enheter bör följaktligen uppmärksammas på behovet av att fastställa minimikrav som de alternativa anbuden ska uppfylla innan de anger att alternativa anbud får lämnas.

(59) Om det finns ett behov av att utveckla en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad och därefter köpa denna vara, tjänst eller byggentreprenad, och behovet inte kan uppfyllas med lösningar som redan tillhandahålls på marknaden, bör upphandlande enheter ha tillträde till ett särskilt upphandlingsförfarande för kontrakt som omfattas av detta direktiv. Detta särskilda förfarande bör tillåta upphandlande enheter att ingå långsiktiga innovationspartnerskap för utveckling och efterföljande köp av nya, innovativa varor, tjänster eller byggentreprenader, förutsatt att dessa kan levereras till överenskomna kapacitetsnivåer och kostnader, utan att det behövs ett separat upphandlingsförfarande för köpet. Innovationspartnerskapet bör baseras på de förfaranderegler som tillämpas på förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfordran och kontrakten bör endast tilldelas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, vilket är det lämpligaste sättet att jämföra anbud som rör innovativa lösningar. Oavsett om det rör sig om mycket stora eller mindre innovationsprojekt bör innovationspartnerskapet struktureras på ett sådant sätt att det kan ge det nödvändiga efterfrågetrycket på marknaden som ger incitament till utveckling av en innovativ lösning utan att marknaden för den skull sätts ur spel. En upphandlande enhet bör därför inte använda innovationspartnerskap på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids. I vissa fall kan upprättandet av innovationspartnerskap med flera partner bidra till att undvika sådana effekter.

(60) Erfarenheten har visat att den konkurrenspräglade dialogen, som föreskrivs enligt direktiv 2014/24/EU, har varit användbar i de fall då upphandlande myndigheter inte kan specificera vilka medel som kan tillgodose deras behov eller bedöma vad marknaden kan erbjuda i form av tekniska, finansiella eller rättsliga lösningar. Denna situation kan särskilt uppkomma i samband med innovativa

projekt, genomförandet av större integrerade infrastrukturprojekt på transportområdet, stora datanät eller projekt som omfattar komplicerad och strukturerad finansiering. Medlemsstaterna bör därför ha rätt att ge upphandlande enheter tillgång till detta verktyg. Upphandlande myndigheter bör när så är lämpligt uppmanas att utnämna en projektledare för att säkerställa ett gott samarbete mellan de ekonomiska aktörerna och den upphandlande myndigheten under tilldelningsförfarandet.

(61) Med hänsyn till de skadliga effekterna på konkurrensen bör förhandlade förfaranden utan föregående anbudsinfordran endast användas under mycket exceptionella omständigheter. Undantaget bör begränsas till fall då offentliggörande antingen är omöjligt, på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den, eller där det redan från början står klart att offentliggörandet inte kommer att leda till ökad konkurrens eller bättre upphandlingsresultat, inte minst därför att det objektivt sett endast finns en ekonomisk aktör som kan fullgöra kontraktet. Detta gäller för konstverk, när konstnärens identitet i sig avgör konstföremålets unika art och värde. Exklusivitet kan också uppstå av andra skäl, men endast objektivt exklusiva situationer kan motivera användningen av förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran, där den exklusiva situationen inte har skapats av den upphandlande enheten själv med tanke på det framtida upphandlingsförfarandet.

Upphandlande enheter som åberopar detta undantag bör motivera varför det inte finns några rimliga alternativ eller andra möjliga utvägar, såsom att använda alternativa distributionskanaler, inklusive utanför den medlemsstat där den upphandlande enheten finns, eller överväga till sin funktion jämförbara byggentreprenader, varor och tjänster.

Om den exklusiva situationen har uppstått av tekniska skäl bör de definieras och motiveras ytterst noggrant från fall till fall. Det kan exempelvis röra sig om att det är tekniskt nära nog omöjligt för en annan ekonomisk aktör att uppnå erforderlig fullgörandenivå eller att det är nödvändigt att använda specifik kunskap eller specifika verktyg eller medel som endast en ekonomisk aktör har. Tekniska skäl kan också innebära särskilda driftskompatibilitetskrav som måste uppfyllas i syfte att säkerställa att de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas kommer att fungera.

Slutligen är det inte ändamålsenligt att genomföra en upphandling när varor förvärvas direkt på en varumarknad, inklusive handelsplattformar för råvaror, exempelvis jordbruksprodukter, råmaterial och energiutbyten, om den reglerade och övervakade multilaterala handelsstrukturen på ett naturligt sätt garanterar marknadspriserna.

(62) Det bör klargöras att bestämmelserna om skydd av konfidentiell information inte på något sätt utgör ett hinder för offentliggörande av icke-konfidentiella delar av ingångna kontrakt, inklusive eventuella senare ändringar.

(63) Elektroniska medel för information och kommunikation kan i hög grad förenkla offentliggörandet av meddelanden om upphandlingar och öka effektiviteten och öppenheten i upphandlingsprocesserna. De bör bli standardhjälpmedel för kommunikationen och informationsutbytet i upphandlingsförfaranden, eftersom de i hög grad stärker de ekonomiska aktörernas möjligheter att delta i upphandlingar på hela den inre marknaden. Det bör därför vara obligatoriskt att överföra meddelanden om upphandling i elektronisk form, att göra upphandlingsdokumenten tillgängliga på elektronisk väg och – efter en övergångsperiod på 30 månader – att i alla skeden av förfarandet föra en elektronisk kommunikation, dvs. kommunikation med hjälp av elektroniska medel; detta gäller också överföringen av anbudsansökningar, och särskilt överföringen av anbud (elektronisk inlämning). Medlemsstaterna och upphandlande enheter bör ha rätt att gå längre om de så önskar. Det bör också klargöras att obligatorisk användning av elektroniska medel för kommunikation enligt detta direktiv dock inte innebär att upphandlande enheter är tvungna att behandla anbuden elektroniskt eller genomföra elektronisk utvärdering eller automatisk databehandling. Dessutom bör enligt detta direktiv inga delar av den offentliga upphandlingsprocessen efter kontraktstilldelningen omfattas av skyldigheten att använda elektroniska medel för kommunikation och detta bör också gälla den interna kommunikationen inom den upphandlande enheten.

(64) Upphandlande enheter bör, utom i vissa särskilda situationer, använda elektroniska medel för kommunikations som är icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda informations- och kommunikationsteknikprodukter (IKT-produkter) och som inte begränsar de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförfarandet. Användningen av sådana medel för kommunikation bör också ta vederbörlig hänsyn till tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det bör klargöras att det inte skulle vara lämpligt att kräva att elektroniska medel för kommunikation används i alla stadier i upphandlingsförfarandet om denna användning kräver särskilda hjälpmedel eller filformat som inte finns allmänt tillgängliga eller när kommunikationerna i fråga endast kan hanteras med hjälp av specialiserad kontorsutrustning. Upphandlande enheter bör därför inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning av anbud i vissa fall, som bör anges i en uttömmande förteckning. I detta direktiv anges att sådana fall bör omfatta situationer där det krävs användning av specialiserad kontorsutrustning som i allmänhet inte finns tillgänglig

för upphandlande enheter, exempelvis storformatsskrivare. I vissa upphandlingsförfaranden kan det enligt upphandlingsdokumenten efterfrågas en fysisk modell eller en arkitektmodell som inte kan översändas elektroniskt till den upphandlande enheten. I sådana situationer bör modellen sändas per post eller annan lämplig transportör till de upphandlande enheterna.

Det bör dock klargöras att användningen av andra medel för kommunikation bör begränsas till de delar av anbudet där elektroniska medel för kommunikation inte krävs.

Det bör klargöras att de upphandlande enheterna, där så krävs av tekniska skäl, bör kunna fastställa en maximigräns för storleken på de filer som kan överföras.

(65) Det kan finnas undantagsfall i vilka de upphandlande enheterna bör ha rätt att inte använda elektroniska medel för kommunikation, när det är nödvändigt att inte använda sådana medel för kommunikation för att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information. Det bör klargöras att elektroniska verktyg som inte är allmänt tillgängliga bör användas när deras användning kan erbjuda den nödvändiga skyddsnivån. Detta kan exempelvis vara fallet när de upphandlande enheterna kräver att dedikerade, säkra medel för kommunikation, till vilka de erbjuder tillgång används.

(66) Skilda tekniska format eller processer och meddelandestandarder kan potentiellt innebära hinder för driftskompatibiliteten, inte enbart inom en medlemsstat utan också, och särskilt, mellan medlemsstaterna. För att till exempel kunna delta i ett upphandlingsförfarande där användning av elektroniska kataloger – ett format för att presentera och organisera information på ett för alla deltagande anbudsgivare gemensamt sätt och som lämpar sig för elektronisk hantering – tillåts eller krävs, skulle de ekonomiska aktörerna, i avsaknad av standarder, vara tvungna att skräddarsy sina egna kataloger för varje upphandlingsförfarande, vilket skulle medföra att de måste tillhandahålla mycket likartad information i olika format, beroende på vilka krav som ställs av de berörda upphandlande enheterna. En standardisering av katalogformat skulle därmed förbättra driftskompatibiliteten, öka effektiviteten och även minska de insatser som krävs från de ekonomiska aktörernas sida.

(67) När kommissionen överväger om det finns ett behov av att säkerställa eller stärka driftskompatibiliteten mellan olika tekniska format eller process- och meddelandestandarder genom att göra användningen av specifika standarder obligatorisk, och i så fall vilka standarder som ska användas, bör den ta största möjliga hänsyn till de berörda intressenternas synpunkter. Den bör också beakta i vilken utsträckning de ekonomiska aktörerna och de upphandlande enheterna redan har använt en viss standard i praktiken och hur väl den har fungerat. Innan kommissionen gör användningen av en viss standard obligatorisk bör den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassning till befintliga e-upphandlingslösningar, inklusive infrastruktur, processer och programvara.

Om de berörda standarderna inte har tagits fram av ett internationellt, europeiskt eller nationellt standardiseringsorgan bör de uppfylla de krav som är tillämpliga på IKT-standarder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 ([1]).

(68) Innan medlemsstaterna och de upphandlande enheterna specificerar vilken säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medel för kommunikation som ska användas i olika skeden av tilldelningsförfarandet bör de utvärdera proportionaliteten mellan, å ena sidan, de krav som syftar till att säkerställa korrekt och pålitlig identifiering av avsändarna i den berörda kommunikationen samt integriteten i innehållet och, å andra sidan, risken för att problem uppstår, t.ex. i situationer när meddelanden skickas av en annan avsändare än vad som angetts. Under i övrigt lika förhållanden skulle detta innebära att den nödvändiga säkerhetsnivån för exempelvis ett e-postmeddelande där man vill få bekräftat exakt var ett informationsmöte kommer att äga rum inte behöver vara densamma som för själva anbudet, som är ett bindande erbjudande från den ekonomiska aktören. På liknande sätt kan utvärderingen av proportionaliteten resultera i att en lägre säkerhetsnivå krävs i samband med ett förnyat inlämnande av elektroniska kataloger eller inlämnande av anbud i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller tillgången till upphandlingsdokument.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

(69) Även om väsentliga delar av upphandlingsförfarandet, såsom upphandlingsdokument, anbudsansökningar, bekräftelse av intresse och anbud, alltid bör genomföras skriftligen, bör muntlig kommunikation med ekonomiska aktörer i andra fall även fortsättningsvis vara möjlig, förutsatt att innehållet dokumenteras i lämplig utsträckning. Detta är nödvändigt för att säkerställa en lämplig grad av insyn som gör det möjligt att kontrollera om principen om likabehandling har följts. Det är särskilt av stor vikt att sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som kan påverka innehållet i och bedömningen av anbuden dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, till exempel genom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.

(70) Det finns en starkt växande tendens på unionens marknader för offentlig upphandling att begära att offentliga upphandlare ska samla sina inköp för att uppnå stordriftsfördelar, bland annat lägre priser och transaktionskostnader, och för att förbättra och professionalisera upphandlingsverksamheten. Detta kan uppnås genom att inköpen samordnas med avseende på antingen antalet upphandlande enheter eller volym och värde över tiden. Sammanläggning och centralisering av inköp bör dock noga övervakas för att kunna undvika för långt driven koncentration av köpkraft och hemliga överenskommelser, bevara öppenhet och konkurrens samt ge små och medelstora företag möjlighet att få tillträde till marknaden.

(71) Ramavtal kan vara en effektiv upphandlingsmetod i hela unionen; det finns dock behov av att öka konkurrensen genom att förbättra öppenheten och tillträdet till upphandling som genomförs genom ramavtal. Det är därför lämpligt att se över bestämmelserna om sådana avtal, bland annat genom att föreskriva att tilldelning av särskilda kontrakt som baseras på sådana avtal sker med beaktande av objektiva regler och kriterier, t.ex. efter en förnyad konkurrensutsättning, och genom att begränsa ramavtalens löptid.

(72) Det bör också klargöras att kontrakt som grundas på ett ramavtal visserligen måste tilldelas innan själva ramavtalet löper ut, men att löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal inte behöver sammanfalla med löptiden för det ramavtalet utan i förekommande fall kan vara kortare eller längre. Det bör i synnerhet vara tillåtet att fastställa löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal med beaktande av faktorer såsom den tid som behövs för deras fullgörande, när underhåll av utrustning med en uppskattad ekonomisk livslängd på mer än åtta år ingår eller när det behövs omfattande utbildning av personal för att fullgöra kontraktet.

Det bör också klargöras att det kan finnas fall i vilka löptiden för själva ramavtalen bör få fastställas till mer än åtta år. Dessa fall, som bör vara vederbörligen motiverade framför allt av föremålet för ramavtalet, kan uppstå exempelvis när ekonomiska aktörer måste förfoga över utrustning för vilken avskrivningstiden är längre än åtta år och som måste vara tillgänglig när som helst under ramavtalets hela löptid. I det specifika sammanhanget med allmännyttiga företag som tillhandahåller grundläggande tjänster till allmänheten kan det i vissa fall behövas både längre ramavtal och längre enskilda kontrakt, exempelvis när det gäller ramavtal som syftar till att säkerställa ordinärt och extraordinärt underhåll av nät som kan kräva dyrbar utrustning som används av personal som fått högt specialiserad utbildning för ett särskilt ändamål för att säkerställa kontinuiteten i tjänsterna och minimera eventuella avbrott.

(73) Erfarenheten visar även att det finns ett behov av att anpassa reglerna för dynamiska inköpssystem så att upphandlande enheter till fullo kan utnyttja de möjligheter som detta instrument erbjuder. Systemen behöver förenklas, särskilt på så sätt att de hanteras i form av ett selektivt förfarande som skulle undanröja behovet av preliminära anbud, vilket har setts som en av de stora bördorna i samband med dynamiska inköpssystem. Alla ekonomiska aktörer som lämnar in en ansökan om att få delta och som uppfyller urvalskriterierna bör således få delta i upphandlingsförfaranden som genomförs som dynamiska inköpssystem under den tid de är giltiga.

Denna upphandlingsteknik gör det möjligt för den upphandlande enheten att få tillgång till ett särskilt brett urval av anbud, och således uppnå ett optimalt utnyttjande av medel genom en omfattande konkurrens vad gäller frekvent använda eller färdigproducerade varor, byggentreprenader eller tjänster som är allmänt tillgängliga på marknaden.

(74) Dessa anbudsansökningar bör normalt granskas inom högst tio arbetsdagar, med tanke på att utvärderingen av urvalskriterier kommer att ske på grundval av de dokumentationskrav som anges av de upphandlande enheterna, i tillämpliga fall i enlighet med de förenklade bestämmelserna i direktiv 2014/24/EU. När ett dynamiskt inköpssystem initialt inrättas kan den upphandlande enheten emellertid, som svar på det första meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse, få så många anbudsansökningar att de kan behöva mer tid för att granska dem. Detta bör kunna tillåtas, förutsatt att ingen specifik upphandling inleds innan samtliga ansökningar har granskats.

Upphandlande enheter bör själva få organisera sin behandling av anbudsansökningarna, exempelvis genom att besluta att genomföra granskningar endast en gång per vecka, förutsatt att tidsfristerna för granskning av varje ansökan om att få delta kan hållas. Upphandlande enheter som använder kriterier för uteslutning och urval enligt direktiv 2014/24/EU inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem bör tillämpa relevanta bestämmelser i det direktivet på samma sätt som upphandlande myndigheter som använder ett dynamiskt inköpssystem enligt direktiv 2014/24/EU.

(75) För att främja små och medelstora företags möjligheter att delta i stora dynamiska inköpssystem, exempelvis sådana som drivs av en inköpscentral, bör den berörda upphandlande myndigheten eller enheten kunna dela in systemet i objektivt definierade kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster. Sådana kategorier bör definieras genom en hänvisning till objektiva faktorer som exempelvis kan omfatta största tillåtna storlek på specifika kontrakt som ska tilldelas inom den berörda kategorin eller ett specifikt geografiskt område inom vilket specifika kontrakt ska fullgöras. Om ett dynamiskt inköpssystem delas in i kategorier bör den upphandlande myndigheten eller enheten tillämpa urvalskriterier som är proportionella i förhållande till särdragen för den berörda kategorin.

(76) Det bör klargöras att elektroniska auktioner vanligtvis inte är lämpliga för vissa byggentreprenadkontrakt och vissa tjänstekontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggentreprenader, eftersom endast de aspekter som är lämpliga för automatisk utvärdering med elektroniska medel, utan ingripande eller bedömning från den upphandlande enhetens sida, nämligen aspekter som är kvantifierbara så att de kan uttryckas i siffror eller procenttal, kan bli föremål för elektronisk auktion.

Det bör emellertid också klargöras att elektroniska auktioner kan användas vid upphandling av en specifik immateriell rättighet. Det bör också erinras om att upphandlande enheter visserligen har rätt att tillämpa urvalskriterier enligt vilka de kan minska antalet anbudssökande eller anbudsgivare så länge som auktionen inte har inletts, men att ingen ytterligare minskning av antalet anbudsgivare som deltar i den elektroniska auktionen bör tillåtas efter det att auktionen har inletts.

(77) Det utvecklas ständigt nya elektroniska upphandlingstekniker, exempelvis elektroniska kataloger. Med elektroniska kataloger förstås format för att presentera och organisera information på ett sätt som är gemensamt för alla deltagande anbudsgivare och som lämpar sig för elektronisk behandling. Ett exempel kan vara att anbud presenteras i form av ett kalkylblad. Upphandlande enheter bör kunna kräva elektroniska kataloger i alla tillgängliga förfaranden där det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas. Elektroniska kataloger bidrar till att öka konkurrensen och förbättra effektiviteten vid offentlig upphandling, särskilt genom tids- och kostnadsbesparingar. Vissa regler bör dock fastställas för att se till att denna användning överensstämmer med detta direktiv och med principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet. Användningen av elektroniska kataloger för presentation av anbud bör därför inte medföra en möjlighet för de ekonomiska aktörerna ett enbart överlämna sin allmänna katalog. De ekonomiska aktörerna bör även fortsättningsvis vara tvungna att anpassa sina allmänna kataloger till det specifika upphandlingsförfarandet. En sådan anpassning säkerställer att den katalog som överlämnas som svar på ett visst upphandlingsförfarande endast innehåller varor, byggentreprenader eller tjänster som de ekonomiska aktörerna, efter en aktiv granskning, ansåg motsvara de krav som den upphandlande enheten ställt. I samband med detta bör ekonomiska aktörer tillåtas att kopiera informationen i sin allmänna katalog, men inte att överlämna själva den allmänna katalogen. När det finns tillräckliga garantier för spårbarhet, likabehandling och förutsebarhet bör de upphandlande enheterna dessutom ha rätt att generera anbud för specifika inköp på grundval av tidigare översända elektroniska kataloger, särskilt i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller när ett dynamiskt inköpssystem används.

När den upphandlande enheten har genererat anbud bör den berörda ekonomiska aktören ges möjlighet att kontrollera att det anbud som upprättats av den upphandlande enheten inte innehåller några materiella fel. När sådana fel förekommer bör den ekonomiska aktören inte vara bunden av det anbud som genererats av den upphandlande enheten, såvida inte felet rättas till.

I enlighet med kraven i reglerna för elektroniska medel för kommunikation bör upphandlande enheter undvika att ställa upp omotiverade hinder för ekonomiska aktörers tillträde till upphandlingsförfaranden där anbuden ska lämnas i form av elektroniska kataloger och där iakttagandet av de allmänna principerna om icke-diskriminering och likabehandling garanteras.

(78) Användningen av centraliserade inköpsmetoder ökar i de flesta medlemsstater. Inköpscentraler har till uppgift att göra anskaffningar, administrera dynamiska inköpssystem eller genomföra upphandling/ingå ramavtal för andra upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter, med eller utan ersättning. De upphandlande enheter för vilka ett ramavtal ingås bör kunna använda detta för att göra individuella eller upprepade inköp. Eftersom det rör sig om stora inköpsvolymer kan dessa förfaranden bidra till att öka konkurrensen och de bör bidra till att professionalisera den offentliga upphandlingen. Därför bör en definition på unionsnivå av inköpscentraler för upphandlande enheter införas, och det bör klargöras att inköpscentraler är verksamma på två olika sätt.

För det första bör de kunna agera som grossister genom inköp, lagring och återförsäljning eller, för det andra, som mellanhänder genom att tilldela kontrakt, driva dynamiska inköpssystem eller ingå ramavtal som ska användas av upphandlande enheter.

Denna roll som mellanhand kan i vissa fall utföras genom att relevanta tilldelningsförfaranden genomförs självständigt, utan detaljerade instruktioner från berörda upphandlande enheter; i andra fall kan detta ske genom att de relevanta tilldelningsförfarandena genomförs enligt instruktioner från berörda upphandlande enheter, på deras vägnar och för deras räkning.

Dessutom bör regler fastställas för fördelningen av ansvaret för iakttagandet av skyldigheterna enligt detta direktiv, även när det gäller prövningsmöjligheter, mellan inköpscentralen och de upphandlande enheterna som upphandlar från eller genom inköpscentralen. Om inköpscentralen ensam ansvarar för genomförandet av upphandlingsförfaranden, bör centralen också vara ensam och direkt ansvarig för förfarandenas laglighet. Om en upphandlande enhet genomför vissa delar av förfarandet, exempelvis förnyad konkurrensutsättning i enlighet med ett ramavtal eller tilldelning av enskilda kontrakt på grundval av ett dynamiskt inköpssystem, bör den fortsätta att vara ansvarig för de etapper som den genomför.

(79) Upphandlande enheter bör tillåtas att tilldela ett tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv. Det bör också vara tillåtet att sådana tjänstekontrakt omfattar en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamheter för inköp. Sådana tjänstekontrakt för tillhandahållande av stödverksamhet för inköp bör, när de fullgörs på annat sätt än genom en inköpscentral i samband med tillhandahållande av central inköpsverksamhet till berörda upphandlande enheter, tilldelas i enlighet med detta direktiv. Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör tillämpas när centraliserad inköpsverksamhet eller stödverksamhet för inköp tillhandahålls på annat sätt än genom ett kontrakt med ekonomiska villkor, som utgör upphandling i den mening som avses i detta direktiv.

(80) Skärpta bestämmelser som rör inköpscentraler bör inte på något sätt förhindra nuvarande förfaranden för tillfällig gemensam upphandling, dvs. att mindre institutionaliserade och systematiska gemensamma inköp fortsätter eller att tjänsteleverantörer enligt etablerad praxis anlitas för att utarbeta och sköta upphandlingsförfaranden på en upphandlande enhets vägnar, för dess räkning och enligt dess instruktioner. Däremot bör vissa funktioner i den gemensamma upphandlingen klargöras, då denna upphandling kan spela en viktig roll, inte minst i samband med innovativa projekt.

Gemensam upphandling kan ske i många olika former, från samordnad upphandling genom att ett antal upphandlande enheter utarbetar gemensamma tekniska specifikationer för sådana byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas men att var och en genomför en separat upphandling, till att de berörda upphandlande enheterna gemensamt genomför ett enda upphandlingsförfarande, antingen i samverkan eller genom att en upphandlande myndighet ges i uppdrag att sköta upphandlingen på samtliga upphandlande enheters vägnar.

Om flera olika upphandlande enheter gemensamt genomför ett upphandlingsförfarande bör de gemensamt ansvara för att uppfylla skyldigheterna enligt detta direktiv. När de upphandlande enheterna endast genomför delar av upphandlingsförfarandet gemensamt bör det gemensamma ansvaret dock endast gälla de delar av förfarandet som genomförts gemensamt. Varje upphandlande enhet bör ensam vara ansvarig för förfaranden eller delar av förfaranden som den ensam genomför, exempelvis tilldelning av kontrakt, ingående av ramavtal, drift av ett dynamiskt inköpssystem eller förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal.

(81) Elektroniska medel för kommunikation är särskilt väl lämpade för att stödja centraliserade inköpsrutiner och -verktyg genom de möjligheter som de ger att återanvända och automatiskt behandla uppgifter och därigenom minimera informations- och transaktionskostnaderna. I ett första steg bör det därför bli obligatoriskt för inköpscentraler att använda sådana elektroniska medel för kommunikation, vilket också underlättar samordning av förfarandena i hela unionen. Detta bör följas av en allmän skyldighet att använda elektroniska medel för kommunikation i alla upphandlingsförfaranden efter en övergångsperiod på 30 månader.

(82) Att upphandlande enheter från olika medlemsstater genomför gemensamma upphandlingar möter för närvarande särskilda juridiska svårigheter i fråga om lagkonflikter mellan olika nationella lagstiftningar. Trots att gränsöverskridande gemensam offentlig upphandling implicit var tillåten enligt direktiv 2004/17/EG, ställs de upphandlande enheterna fortfarande inför stora juridiska och praktiska svårigheter att göra inköp från inköpscentraler i andra medlemsstater eller genomföra gemensamma offentliga upphandlingar. För att de upphandlande enheterna ska kunna dra största möjliga nytta av den inre marknadens potential när det gäller stordriftsfördelar och möjligheten att dela risken och nyttan, inte minst för innovativa projekt som innebär högre risk än vad en ensam upphandlande enhet rimligen kan bära, bör dessa svårigheter undanröjas. Därför bör nya regler fastställas för gränsöverskridande gemensam upphandling för att underlätta samarbete mellan upphandlande enheter och öka fördelarna med den inre marknaden genom att det skapas gränsöverskridande affärsmöjligheter för varu- och tjänsteleverantörer. Dessa regler bör innebära att villkor för gränsöverskridande användning av inköpscentraler fastställs och att tillämplig lagstiftning om offentlig upphandling anges, även tillämplig lagstiftning om rättsmedel, när det gäller gränsöverskridande gemensamma förfaranden som kompletterar lagvalsreglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 [1]. Dessutom bör upphandlande enheter från olika medlemsstater kunna inrätta gemensamma rättsliga enheter enligt nationell rätt eller enligt unionsrätt. För sådana fall av gemensam upphandling bör särskilda regler fastställas.

Upphandlande enheter bör emellertid inte använda möjligheterna till gränsöverskridande gemensam upphandling för att kringgå tvingande lagregler som är förenliga med unionsrätten och som är tillämpliga på dem i den medlemsstat där de är belägna. Sådana regler kan exempelvis omfatta bestämmelser om öppenhet och tillgång till handlingar eller särskilda krav avseende spårbarhet för känsliga varor.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

(83) De tekniska specifikationer som upphandlare upprättar måste tillåta att den offentliga upphandlingen är öppen för konkurrens och uppfyller hållbarhetsmålen. Det bör därför vara möjligt att lämna anbud som avspeglar olika tekniska lösningar, standarder och tekniska specifikationer på marknaden, inklusive de som utarbetats på grundval av prestandakrav knutna till byggentreprenadernas, varornas och tjänsternas livscykelegenskaper och hållbarhetsaspekten i produktionsprocessen.

Följaktligen bör tekniska specifikationer utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen genom krav som gynnar en viss ekonomisk aktör då de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som den aktören brukar erbjuda. Om tekniska specifikationer utformas som funktions- och prestandakrav kan i allmänhet detta mål uppfyllas på bästa möjliga sätt. Funktions- och prestandakrav är också lämpliga för att främja innovation i samband med offentlig upphandling, och de bör användas i så stor uträckning som möjligt. Om det hänvisas till en europeisk standard eller, om det inte finns någon sådan, till en nationell standard bör de upphandlande enheterna beakta anbud som baseras på andra likvärdiga arrangemang som uppfyller de upphandlande enheternas krav och som är säkerhetsmässigt likvärdiga. Det bör åligga den ekonomiska aktören att bevisa likvärdighet med det begärda märket.

För att bevisa att ett arrangemang är likvärdigt bör det vara möjligt att ålägga anbudsgivare att tillhandahålla bevis som verifierats av tredje part. Andra lämpliga bevismedel, såsom tillverkarens tekniska dokumentation, bör dock också tillåtas om den berörda ekonomiska aktören inte har tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter eller inte har möjlighet att anskaffa dem inom de aktuella tidsfristerna, förutsatt att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

(84) Vid all upphandling som är avsedd för personlig användning, oavsett om det rör sig om allmänheten eller den upphandlande enhetens personal, är det utom i vederbörligen motiverade fall nödvändigt att upphandlande enheter vid fastställandet av de tekniska specifikationerna beaktar kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

(85) Upphandlande enheter som vill köpa byggentreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga, sociala eller andra egenskaper bör kunna hänvisa till särskilda märken, exempelvis det europeiska miljömärket, (multi)nationella miljömärken eller andra märken, förutsatt att märkeskraven har ett samband med kontraktsföremålet, såsom beskrivningen av varan och dess presentation, inbegripet förpackningskrav. Vidare är det viktigt att dessa krav utformas och antas på grundval av objektivt kontrollerbara kriterier genom ett förfarande i vilket alla berörda parter, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, kan delta och att miljömärket är tillgängligt för alla berörda parter. Det bör klargöras att berörda parter kan vara offentliga eller privata organ, företag eller alla typer av icke-statliga organisationer (en organisation som inte är en del av en myndighet och inte är ett konventionellt vinstdrivande företag).

Det bör likaså klargöras att specifika organ eller organisationer på nationell eller statlig nivå kan delta i fastställandet av märkeskrav som kan användas i samband med myndigheters upphandling utan att dessa organ eller organisationer förlorar sin status som tredje part. Hänvisningar till märken bör inte leda till en begränsning på innovationsområdet.

(86) De upphandlande enheterna bör när de utformar tekniska specifikationer ta hänsyn till de krav som ställs i unionsrätten på området för lagstiftning om skydd av personuppgifter, särskilt vad gäller fastställande av behandlingen av personuppgifter (inbyggt uppgiftsskydd).

(87) Den offentliga upphandlingen bör anpassas till de små och medelstora företagens behov. De upphandlande enheterna bör uppmanas att använda de regler om bästa praxis som fastställts i kommissionens avdelningars arbetsdokument av den 25 juni 2008 med titeln *European Code of Best Practices Facilitating Access by SMEs to Public Procurement Contracts*, som ger vägledning om hur de kan tillämpa ramen för offentlig upphandling på ett sätt som underlättar de små och medelstora företagens deltagande. I detta syfte bör det uttryckligen föreskrivas att kontrakt får delas upp i flera delkontrakt. En sådan uppdelning kan göras på kvantitativ basis, så att storleken på de enskilda kontrakten bättre överensstämmer med de små och medelstora företagens kapacitet, eller på kvalitativ basis, beroende på de olika berörda verksamhetsgrenarna och specialiseringarna, så att innehållet i de enskilda kontrakten närmare anpassas till de specialiserade sektorer där de små och medelstora företagen är verksamma eller till olika därpå följande projektfaser. Storleken på och föremålet för delkontrakten bör bestämmas av den upphandlande enheten, som i enlighet med relevanta regler om beräkningen av upphandlingens uppskattade värde också bör få tilldela vissa av delarna utan tillämpning av förfarandena i detta direktiv.

Medlemsstaterna bör få gå längre i sin strävan att underlätta små och medelstora företags deltagande på marknaden för offentlig upphandling genom att införa en skyldighet att överväga om det är lämpligt att dela upp kontrakt i mindre kontrakt, genom att begära att upphandlande enheter motiverar sitt beslut att inte dela upp kontrakten eller genom att göra en uppdelning obligatorisk under vissa förutsättningar. I samma syfte bör medlemsstaterna också få tillhandahålla mekanismer för direktbetalning till underleverantörer.

(88) Om kontrakt delas upp i delar bör de upphandlande enheterna, t.ex. för att upprätthålla konkurrensen eller garantera tillförlitliga leveranser, få begränsa det antal delkontrakt som en ekonomisk aktör får lämna anbud på; de bör också få begränsa antalet delar som kan tilldelas en och samma anbudsgivare.

Målet om att underlätta små och medelstora företags tillträde till offentlig upphandling kan dock hämmas om upphandlande enheter förpliktas att tilldela kontraktet del för del även när detta skulle innebära att man måste godta avsevärt mindre fördelaktiga lösningar jämfört med en tilldelning som slår samman flera eller samtliga delar. I de fall där möjligheten att tillämpa en sådan metod tydligt har angetts i förväg bör det därför vara möjligt för de upphandlande enheterna att göra en jämförande bedömning av anbuden för att fastställa huruvida de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet skulle uppfylla de tilldelningskriterier som fastställts i enlighet med detta direktiv för dessa delar bättre än anbuden för de berörda enskilda delarna betraktade separat. Om så är fallet bör den upphandlande enheten få tilldela ett kontrakt som kombinerar berörda delar till den berörda anbudsgivaren. Det bör klargöras att de upphandlande enheterna bör göra en sådan jämförande bedömning genom att först fastställa vilka anbud som bäst uppfyller de fastställda tilldelningskriterierna för varje enskild del och sedan jämföra detta med de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet.

(89) För att göra förfaranden snabbare och mer effektiva bör tidsfristerna för deltagande i upphandlingsförfarandena begränsas så långt som möjligt utan att det skapas orimliga hinder för deltagande för ekonomiska aktörer inom den inre marknaden, i synnerhet små och medelstora företag. Det bör därför erinras om att upphandlande enheter, när de fastställer tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud, särskilt bör ta hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbuden, även om detta innebär att det fastställs tidsfrister som är längre än minimifristerna i detta direktiv. Användning av elektroniska medel för information och kommunikation, i synnerhet det faktum att ekonomiska aktörer, anbudsgivare och anbudssökande har full tillgång till upphandlingsdokument och elektronisk överföring av meddelanden, leder å andra

sidan till ökad öppenhet och tidsbesparingar. De minimitidsfrister som är tillämpliga vid öppna förfaranden bör därför förkortas enligt de regler som anges i WTO-avtalet, dock under förutsättning att de är förenliga med den särskilda överföringsteknik som fastställs på unionsnivå. Dessutom bör upphandlande enheter ges möjlighet att ytterligare förkorta tidsfristerna för mottagande av anbud vid öppna förfaranden, i sådana brådskande fall där normala tidsfrister för öppna förfaranden är opraktiska, även om ett öppet förfarande med förkortad tidsfrist fortfarande bör vara möjligt. Endast i synnerligen brådskande situationer då det, till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den, är omöjligt att genomföra ett normalt förfarande trots kortare tidsfrister, bör upphandlande enheter, om detta är absolut nödvändigt, ha möjlighet att tilldela kontrakt med förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran. Detta kan vara fallet när naturkatastrofer kräver att omedelbara åtgärder vidtas.

(90) Det bör klargöras att behovet av att säkerställa att ekonomiska aktörer har tillräckligt med tid för att utarbeta väl underbyggda anbud kan innebära att de ursprungligen fastställda tidsfristerna måste förlängas. Detta skulle särskilt vara fallet om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten. Det bör också preciseras att väsentliga ändringar i det fallet bör förstås som inbegripande ändringar särskilt i de tekniska specifikationerna, för vilka de ekonomiska aktörerna skulle behöva mer tid i syfte att förstå dem och reagera på dem på lämpligt sätt. Det bör dock klargöras att sådana ändringar inte får vara så väsentliga att de skulle medföra att andra anbudssökande ges tillträde än de som ursprungligen valdes eller att ytterligare deltagare anmäler sig till upphandlingsförfarandet. Detta skulle särskilt kunna vara fallet om ändringarna innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt som ursprungligen fastställdes i upphandlingsdokumenten.

(91) Det bör klargöras att information om vissa beslut som fattats inom ramen för ett upphandlingsförfarande, även beslut om att inte tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal, ska överlämnas av de upphandlande enheterna, utan att anbudssökande eller anbudsgivare behöver begära informationen. Det bör också erinras om att det i rådets direktiv 92/13/EEG ([1]) fastställs en skyldighet för upphandlande enheter, även här utan att de anbudssökande eller anbudsgivarna har begärt detta, att ge berörda anbudssökande eller anbudsgivare en kortfattad redogörelse av relevanta skäl för vissa av de centrala beslut som fattas under upphandlingsförfarandets gång. Det bör slutligen klargöras att anbudssökande och anbudsgivare bör kunna begära mer detaljerad information om dessa skäl, som upphandlande enheter är tvungna att lämna, såvida inte det finns allvarliga skäl som talar emot detta. Dessa skäl bör anges i detta direktiv. För att säkerställa nödvändig insyn i de upphandlingsförfaranden som innefattar förhandling och dialog med anbudsgivare, bör anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud, utom om det finns allvarliga skäl som talar emot detta, också få möjlighet att begära information om genomförandet av och framstegen i förfarandet.

(92) Så långt det är förenligt med behovet av att säkerställa god affärssed och samtidigt medge största möjliga flexibilitet bör det vara möjligt att tillämpa direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling på krav som gäller ekonomisk och finansiell kapacitet samt skriftliga bevis. Upphandlande enheter bör därför få tillämpa de urvalskriterier som föreskrivs i det direktivet och om de gör det bör de sedan vara skyldiga att tillämpa vissa andra bestämmelser om framför allt taket för krav på en minsta omsättning samt om användning av det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet.

(93) Upphandlande enheter bör kunna kräva att åtgärder eller system för miljöledning tillämpas vid fullgörandet av ett kontrakt. Miljöledningssystem kan, oberoende av om de är registrerade i överensstämmelse med unionsinstrument såsom Europaparlamentets eller rådets förordning (EG) nr 1221/2009 ([2]) eller inte, visa att den ekonomiska aktören har teknisk kapacitet att fullgöra kontraktet. En beskrivning av de åtgärder som den ekonomiska aktören tillämpar för att garantera samma miljöskyddsnivå bör godtas som alternativt bevis till de registrerade systemen för miljöledning, om den berörda ekonomiska aktören inte har tillgång till sådana registrerade system för miljöledning eller möjlighet att få det inom de aktuella tidsfristerna.

([1]) Rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna (EGT L 76, 23.3.1992, s. 14).

([2]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG (EUT L 342, 22.12.2009, s. 1).

(94) Begreppet tilldelningskriterier är centralt för detta direktiv och det är därför viktigt att de relevanta bestämmelserna presenteras på ett så enkelt och rationellt sätt som möjligt. Detta kan uppnås genom att man använder termen *det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet* som det överordnade begreppet eftersom alla vinnande anbud slutligen bör väljas i enlighet med vad den enskilda upphandlande enheten anser vara den ekonomiskt bästa lösningen bland dem som erbjudits. För att undvika förväxling med det tilldelningskriterium som för närvarande är känt som det *ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet* i direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, bör en annan term användas för det begreppet, nämligen det *bästa förhållandet mellan pris och kvalitet*. Detta bör följaktligen tolkas i enlighet med den rättspraxis som avser de direktiven, förutom när det uppenbarligen föreligger en väsentligt annorlunda lösning i detta direktiv.

(95) Kontraktstilldelningen bör ske på grundval av objektiva kriterier som säkerställer att principerna om öppenhet, icke-diskriminering och likabehandling iakttas, i syfte att säkerställa en objektiv jämförelse av anbudens relativa värden, så att det går att fastställa vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i verklig konkurrens. Det bör uttryckligen anges att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet bör bedömas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, som alltid bör inbegripa ett pris- eller kostnadselement. Det bör likaså klargöras att en sådan bedömning av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet också kan göras på grundval av antingen enbart pris eller enbart kostnadseffektivitet. Det är också lämpligt att erinra om att de upphandlande enheterna har frihet att bestämma lämpliga kvalitetsnormer genom att använda tekniska specifikationer eller villkor för fullgörande av kontraktet.

För att uppmuntra en större inriktning mot kvalitet i den offentliga upphandlingen bör medlemsstaterna få förbjuda eller begränsa användningen av enbart pris eller enbart kostnad för att bedöma det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet då de anser att detta är lämpligt.

För att säkerställa att principen om likabehandling iakttas vid kontraktstilldelning bör upphandlande enheter ha en skyldighet att skapa nödvändig öppenhet, så att alla anbudsgivare i rimlig mån kan informeras om de kriterier och arrangemang som kommer att tillämpas vid beslut om tilldelning. Upphandlande enheter bör därför ha en skyldighet att ange tilldelningskriterierna samt viktningen av de olika kriterierna inbördes. Upphandlande enheter bör dock få göra undantag från kravet att ange viktning av tilldelningskriterierna i vederbörligen motiverade fall, som de måste kunna ange skälen för, när denna viktning, särskilt på grund av upphandlingens komplicerade art, inte kan anges i förväg. I sådana fall bör de ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

(96) Enligt artikel 11 i EUF-fördraget ska miljöskyddskrav integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling. I detta direktiv klargörs hur de upphandlande enheterna kan bidra till att skydda miljön och främja en hållbar utveckling, samtidigt som de sörjer för det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris i sina kontrakt.

(97) När upphandlande enheter bedömer det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet bör de fastställa de ekonomiska kriterier och kvalitetskriterier som är kopplade till kontraktsföremålet för att avgöra vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ur den upphandlande enhetens synvinkel. Dessa kriterier bör således möjliggöra en jämförande utvärdering av varje anbuds prestanda i förhållande till kontraktsföremålet, enligt definitionen i de tekniska specifikationerna. Beträffande det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet återfinns en icke uttömmande förteckning över möjliga tilldelningskriterier i detta direktiv. Upphandlande enheter bör uppmuntras att välja tilldelningskriterier som ger dem möjlighet att erhålla byggentreprenader, varor och tjänster av hög kvalitet som är optimalt lämpade för deras behov.

De tilldelningskriterier som väljs bör inte innebära att den upphandlande enheten ges obegränsad valfrihet, och de bör säkerställa möjligheten till verklig konkurrens och åtföljas av krav som gör det möjligt att effektivt kontrollera de upplysningar som lämnas av anbudsgivarna.

För att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska kunna fastställas bör beslut om tilldelning av kontrakt inte uteslutande grunda sig på andra kriterier än kostnaderna. Kvalitetskriterier bör därför åtföljas av ett kostnadskriterium som, beroende på vad den upphandlande enheten väljer, antingen kan avse priset eller kostnadseffektiviteten, exempelvis en beräkning av livscykelkostnaderna. Tilldelningskriterierna bör dock inte påverka tillämpningen av nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor.

(98) Om det föreligger nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor bör det klargöras att det fortfarande är möjligt att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av andra faktorer än enbart pris eller ersättning. Beroende på vilken tjänst eller vara det gäller kan sådana faktorer exempelvis inbegripa leverans- och betalningsvillkor, olika aspekter av eftermarknadsservice (t.ex. omfattningen av rådgivnings- och ersättningstjänster) eller miljöaspekter eller sociala aspekter (t.ex. huruvida

böcker är tryckta på returpapper eller papper från hållbart timmer, huruvida kostnader tillskrivs externa miljöeffekter eller huruvida social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet har främjats). Med tanke på de många möjligheter som finns att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av materiella kriterier bör man undvika att tillgripa lottdragning som den enda metoden för tilldelning av kontrakt.

(99) När kvaliteten på anställd personal är relevant för nivån på kontraktets fullgörande, bör upphandlande enheter också som ett tilldelningskriterium få använda arbetsorganisationen samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utsetts att fullgöra det berörda kontraktet, eftersom detta kan påverka kvaliteten på fullgörandet av kontraktet och därmed anbudets ekonomiska värde. Detta kan till exempel gälla kontrakt som avser intellektuella tjänster, såsom konsulttjänster eller arkitekttjänster. Upphandlande enheter som utnyttjar denna möjlighet bör med lämpliga avtalsrättsliga medel se till att den personal som utsetts att fullgöra kontraktet faktiskt uppfyller de angivna kvalitetsstandarderna och att sådana personer endast får ersättas med samtycke av den upphandlande enheten, som kontrollerar att de ersätts med personer på likvärdig kvalitetsnivå.

(100) Det är ytterst viktigt att fullt ut utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. I detta sammanhang bör det erinras om att offentlig upphandling kan användas för att driva på innovation, vilket är oerhört viktigt för den framtida tillväxten i Europa. Med hänsyn till de stora skillnaderna mellan olika sektorer och marknader är det dock inte lämpligt att fastställa allmänna obligatoriska krav för miljörelaterad, social och innovativ upphandling.

Unionslagstiftaren har redan fastställt obligatoriska upphandlingskrav för att uppnå särskilda mål för vägtransportfordon (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG [1]) och kontorsutrustning (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 [2]). Dessutom har man kommit mycket långt med utvecklingen av gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader.

Det förefaller därför lämpligt att fortsätta på den vägen och låta sektorslagstiftningen fastställa obligatoriska mål med hänsyn till den särskilda politiken för den berörda sektorn och de villkor som råder där, och att främja utvecklingen och användningen av europeiska metoder för beräkning av livscykelkostnader för att ytterligare underbygga användningen av offentlig upphandling till förmån för en hållbar tillväxt.

(101) Dessa sektorsspecifika åtgärder bör kompletteras av en anpassning av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG för att ge upphandlande enheter befogenhet att i sina upphandlingsstrategier eftersträva de mål som ställs upp i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Det bör således göras klart att de upphandlande enheterna, förutom vid en bedömning som görs uteslutande på grundval av priset, får anlägga ett livscykelkostnadsperspektiv när de fastställer vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet och den lägsta kostnaden. Begreppet livscykelkostnad innefattar alla kostnader under byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas livscykel.

Med detta avses interna kostnader, t.ex. forskning som ska genomföras, utveckling, produktion, transport, användning, underhåll och bortskaffande av utfjänta varor, men det kan också omfatta kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter, t.ex. föroreningar som orsakas av utvinning av råmaterial som används i varan eller som beror på själva varan eller dess tillverkning, om de kan beräknas i ekonomiska termer och övervakas. De metoder som upphandlande enheter använder för att bedöma kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter bör fastställas i förhand på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt och vara tillgängliga för alla berörda parter. Sådana metoder kan fastställas på nationell, regional eller lokal nivå, men för att undvika att skräddarsydda metoder leder till en snedvridning av konkurrensen bör de vara generella i den mening att de inte bör upprättas specifikt för ett visst offentligt upphandlingsförfarande. Gemensamma metoder bör utvecklas på unionsnivå för beräkning av livscykelkostnader för särskilda kategorier av varor eller tjänster. När sådana gemensamma metoder utvecklas bör deras användning göras obligatorisk.

Vidare bör det undersökas om det är genomförbart att inrätta en gemensam metod för beräkning av sociala livscykelkostnader med beaktande av befintliga metoder såsom riktlinjerna för bedömning av varors sociala livscykelkostnader (*Guidelines for Social Life Cycle Assessment of Products*), som antogs inom ramen för Förenta nationernas miljöprogram.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG av den 23 april 2009 om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon (EUT L 120, 15.5.2009, s. 5).

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 av den 15 januari 2008 om ett gemenskapsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning (EUT L 39, 13.2.2008, s. 1).

(102) Dessutom bör de upphandlande enheterna, för att förbättra integreringen av sociala och miljörelaterade hänsyn i upphandlingsförfaranden, ha rätt att använda tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt i fråga om de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det offentliga kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, från utvinningen av råmaterial för varan till bortskaffandet av varan, inklusive faktorer som berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocessen och dess villkor för byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process i ett senare skede av deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem. Kriterier och villkor för en sådan produktions- eller tillhandahållandeprocess är till exempel att tillverkningen av köpta varor inte omfattar giftiga kemikalier, eller att de köpta tjänsterna tillhandahålls med hjälp av energieffektiva maskiner.

I enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol omfattar detta också tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser leverans eller användning av rättvisemärkta varor vid fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. Villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser miljöhänsyn kan exempelvis omfatta leverans, paketering och bortskaffande av varor, och, när det gäller byggentreprenad- och tjänstekontrakt, avfallsminimering eller resurseffektivitet.

Villkoret att det ska finnas en koppling till kontraktsföremålet utesluter dock kriterier och villkor som rör allmän företagspolicy, som inte kan anses vara en faktor som karakteriserar den specifika produktions- eller tillhandahållandeprocessen för de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas. Upphandlande enheter bör därför inte få kräva att anbudsgivarna ska ha fastställt en viss politik för företags sociala eller miljömässiga ansvar.

(103) Det är synnerligen viktigt att tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser de sociala aspekterna av produktionsprocessen rör de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. De bör dessutom tillämpas i enlighet med direktiv 96/71/EG, som det tolkas av Europeiska unionens domstol, och bör inte väljas eller tillämpas på ett sätt som direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer från andra medlemsstater eller från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller de frihandelsavtal som unionen är part i. Krav som rör grundläggande arbetsvillkor i direktiv 96/71/EG, exempelvis minimilön, bör således även fortsättningsvis ligga på den nivå som anges i nationell lagstiftning eller i kollektivavtal som tillämpas i enlighet med unionsrätten inom ramen för det direktivet.

Villkor för fullgörande av ett kontrakt kan också syfta till att främja jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, ett ökat deltagande av kvinnor på arbetsmarknaden och en balans mellan arbete och privatliv, miljöskydd eller djurs välbefinnande och till efterlevnad i sak av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner, eller till anställning av fler missgynnade personer än vad som krävs enligt nationell lagstiftning.

(104) Åtgärder som syftar till hälsoskydd för den personal som deltar i produktionsprocessen, främjande av social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet eller utbildning i de färdigheter som behövs för kontraktet i fråga kan också bli föremål för tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt, förutsatt att de avser de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. Till exempel kan sådana kriterier eller villkor bland annat hänvisa till sysselsättning för långtidsarbetslösa eller genomförande av utbildningsåtgärder för arbetslösa eller ungdomar under fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. I de tekniska specifikationerna kan de upphandlande enheterna föreskriva sådana sociala krav som direkt karakteriserar berörda varor eller tjänster, exempelvis tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

(105) Offentliga kontrakt bör inte tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som befunnits skyldiga till korruption eller bedrägerier riktade mot unionens ekonomiska intressen, terroristbrott, penningtvätt eller finansiering av terrorism. Obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter bör också leda till obligatorisk uteslutning på unionsnivå. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att undantag från denna obligatoriska uteslutning kan tillämpas i exceptionella fall då tvingande allmänna intressen gör en upphandling nödvändig. Detta kan exempelvis vara fallet när det snabbt behövs vaccin eller nödutrustning och detta endast kan köpas från en ekonomisk aktör för vilken ett av de obligatoriska skälen för uteslutning föreligger. Eftersom de upphandlande enheter som inte är upphandlande myndigheter kanske inte har tillgång till ovedersägliga bevis i ärendet, är det lämpligt att låta de upphandlande enheterna välja om kriterierna för uteslutning i direktiv 2014/24/EU ska tillämpas eller inte. Skyldigheten att tillämpa artikel 57.1 och 57.2 i direktiv 2014/24/EU bör därför begränsas till upphandlande enheter som är upphandlande myndigheter.

(106) Upphandlande enheter bör dessutom ges möjlighet att utesluta ekonomiska aktörer som har visat sig vara opålitliga, exempelvis på grund av att de inte fullgör sina miljörelaterade eller sociala skyldigheter, inklusive bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, eller som gör sig skyldiga till andra former av allvarliga fel i yrkesutövningen, såsom överträdelser av konkurrensregler eller intrång i immateriella rättigheter. Det bör klargöras att ett allvarligt fel i yrkesutövningen kan innebära att en ekonomisk aktörs redbarhet ifrågasätts och att den ekonomiska aktören sålunda blir olämplig för tilldelning av ett offentligt kontrakt oberoende av om den ekonomiska aktören annars har teknisk och ekonomisk kapacitet att fullgöra kontraktet.

Med tanke på att den upphandlande enheten kommer att ansvara för följderna av eventuella felaktiga beslut som de fattar, bör upphandlande enheter också ha rätt att anse att det har förekommit allvarliga fel i yrkesutövningen om de, innan de fattar ett slutligt och bindande beslut om att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning, på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter, inklusive skyldigheter som gäller betalning av skatter eller sociala avgifter, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt. De bör också kunna utesluta anbudssökande eller anbudsgivare vars genomförande av tidigare offentliga kontrakt eller kontrakt med andra upphandlande enheter har visat på betydande brister i fråga om de väsentliga kraven, exempelvis uteblivna leveranser eller uteblivet tillhandahållande, betydande brister i fråga om levererade varor eller tillhandahållna tjänster som gör dem oanvändbara för det avsedda syftet, eller olämpligt uppträdande som ger upphov till allvarliga tvivel om den ekonomiska aktörens pålitlighet. Det bör i nationell rätt föreskrivas en längsta tid för sådan uteslutning.

Vid tillämpning av fakultativa skäl för uteslutning bör särskild uppmärksamhet ägnas åt proportionalitetsprincipen. Mindre allvarliga oegentligheter bör bara under exceptionella omständigheter leda till att en ekonomisk aktör utesluts. Upprepade fall av mindre allvarliga oegentligheter kan dock ge upphov till tvivel om en ekonomisk aktörs pålitlighet, vilket kan motivera att den utesluts.

(107) Om upphandlande enheter är skyldiga eller väljer att tillämpa sådana utslutningskriterier bör de tillämpa direktiv 2014/24/EU i fråga om möjligheten att ekonomiska aktörer eventuellt vidtar efterlevnadsåtgärder för att avhjälpa konsekvenserna av brott eller fel och för att effektivt förhindra att de upprepas.

(108) Anbud som förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna kan vara baserade på antaganden eller praxis som är tekniskt, ekonomiskt eller rättsligt osunda. Om anbudsgivaren inte kan ge en tillfredsställande förklaring bör den upphandlande enheten ha rätt att förkasta anbudet. Detta agerande bör vara obligatoriskt i de fall då den upphandlande enheten har konstaterat att det onormalt låga pris eller de onormalt låga kostnader som föreslås beror på att tvingande unionsrätt eller nationell rätt som är förenlig med unionsrätten på social-, arbets- eller miljörättens område inte följs eller att bestämmelser i internationell arbetsrätt åsidosätts.

(109) I villkoren för fullgörandet av ett kontrakt fastställs specifika krav på kontraktets fullgörande. Till skillnad från tilldelningskriterier som ligger till grund för en jämförande utvärdering av anbudens kvalitet, är villkoren för fullgörande av ett kontrakt fasta objektiva krav som inte påverkar bedömningen av anbuden. Villkoren för fullgörandet av ett kontrakt bör vara förenliga med detta direktiv om de inte är direkt eller indirekt diskriminerande och om de är kopplade till kontraktsföremålet, vilket inbegriper alla faktorer som direkt berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller saluföringsprocessen. Här ingår villkor som rör fullgörande av kon traktet men inte krav som avser allmän företagspolicy.

(110) Det är viktigt att underleverantörernas iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, säkerställs genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna, inom ramen för deras ansvar och befogenheter, exempelvis yrkesinspektioner eller miljövårdsmyndigheter.

Det är också nödvändigt att säkerställa viss öppenhet i underleverantörskedjan, eftersom detta kommer att ge de upphandlande enheterna information om vem som är närvarande på byggplatser där byggentreprenader utförs för deras räkning eller vilka företag som tillhandahåller tjänster i eller vid byggnader, infrastrukturer eller områden, såsom stadshus, kommunala skolor, idrottsanläggningar, hamnar eller motorvägar, för vilka de upphandlande enheterna ansvarar eller över vilka de utövar direkt

tillsyn. Det bör klargöras att skyldigheten att lämna den begärda informationen under alla förhållanden åligger huvudentreprenören, antingen på grundval av särskilda klausuler som varje upphandlande enhet är skyldig att inkludera i samtliga upphandlingsförfaranden, eller på grundval av skyldigheter som medlemsstaterna ålägger huvudentreprenörer genom allmänt tillämpliga bestämmelser.

Det bör också klargöras att villkoren för efterlevnadskontroll av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätte, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, alltid bör tillämpas när en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören. Det bör dessutom uttryckligen anges att medlemsstaterna bör kunna gå längre än så, t.ex. genom att utvidga skyldigheterna avseende öppenhet, genom att möjliggöra direktbetalning till underleverantörer eller genom att möjliggöra eller kräva att de upphandlande myndigheterna kontrollerar att underleverantörerna inte befinner sig i någon av de situationer där det är befogat att utesluta en ekonomisk aktör. Om sådana åtgärder tillämpas på underleverantörer bör överensstämmelse med de bestämmelser som är tillämpliga på huvudentreprenörer garanteras så att huvudentreprenören, om obligatoriska skäl för uteslutning föreligger, är skyldig att byta ut den berörda underleverantören. Om det av en sådan kontroll framgår att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning, bör det klargöras att de upphandlande myndigheterna har möjlighet att kräva ett sådant utbyte. Det bör dock också uttryckligen anges att de upphandlande myndigheterna kan åläggas att kräva att den berörda underleverantören byts ut när uteslutning av huvudentreprenörer skulle vara obligatoriskt i sådana fall.

Det bör även uttryckligen anges att medlemsstaterna har rätt att införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer.

(111) Med tanke på pågående diskussioner om övergripande bestämmelser som reglerar förhållandet till tredjeländer när det gäller offentlig upphandling är det lämpligt att under en övergångsperiod bibehålla den ordning som är tillämplig på försörjningssektorn i enlighet med artiklarna 58 och 59 i direktiv 2004/17/EG. Dessa bestämmelser bör därför behållas utan ändringar, inbegripet bestämmelsen om antagande av genomförandeakter när företag från EU har svårt att få tillträde till marknader i tredjeländer. Under dessa omständigheter bör de genomförandeakterna även i fortsättningen antas av rådet.

(112) Det bör erinras om att rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 ([1]) är tillämplig vid beräkning av de tidsfrister som anges i detta direktiv.

(113) Det är nödvändigt att klargöra under vilka omständigheter ändringar av ett kontrakt under dess fullgörande kräver ett nytt upphandlingsförfarande, med hänsyn till relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett nytt upphandlingsförfarande krävs om väsentliga ändringar görs av det ursprungliga kontraktet, särskilt i fråga om omfattningen av och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, inbegripet fördelningen av immateriella rättigheter. Sådana ändringar visar att parterna har för avsikt att omförhandla viktiga kontraktsvillkor. Detta är fallet särskilt om de ändrade villkoren skulle ha påverkat resultatet av förfarandet, om de hade ingått i det ursprungliga förfarandet.

Ändringar av kontraktet som leder till smärre förändringar av kontraktsvärdet upp till ett visst värde bör alltid gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras. I detta syfte och för att garantera rättslig säkerhet bör detta direktiv föreskriva tröskelvärden under vilka ett nytt upphandlingsförfarande inte krävs. Ändringar av kontraktet som överstiger dessa tröskelvärden bör gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras i den mån som de uppfyller de relevanta villkoren i detta direktiv.

(114) De upphandlande enheterna kan ställas inför situationer där kompletterande byggentreprenader, varor eller tjänster behövs; i sådana fall kan en ändring av det ursprungliga kontraktet utan ett nytt upphandlingsförfarande vara motiverad, i synnerhet om de kompletterande leveranserna syftar antingen till att delvis ersätta eller till att utöka befintliga tjänster, varor eller anläggningar, i de fall ett byte av leverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa materiel, byggentreprenader eller tjänster med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll.

([1]) Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT – Svensk specialutgåva: Område 01 Volym 1 s. 71).

(115) Upphandlande enheter kan ställas inför yttre omständigheter som de inte hade kunnat förutse när de tilldelade kontraktet, särskilt när fullgörandet av kontraktet sker under en längre tidsperiod. I sådana fall behövs det en viss flexibilitet för att kontraktet ska kunna anpassas till dessa omständigheter utan ett nytt upphandlingsförfarande. Begreppet oförutsebara omständigheter avser omständigheter som inte hade kunnat förutses trots att den upphandlande enheten har visat skälig omsorg i förberedelserna av den ursprungliga kontraktstilldelningen med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området samt behovet av att säkerställa ett lämpligt förhållande mellan de resurser som ägnas åt att förbereda kontraktstilldelningen och dess förutsebara värde.

Detta kan dock inte tillämpas i de fall då en ändring leder till att den övergripande upphandlingen får en annan karaktär, exempelvis genom att de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas ersätts med något annat eller genom att typen av upphandling förändras i grunden, eftersom man i en sådan situation kan anta att resultatet skulle ha påverkats.

(116) I överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet bör inte en utvald anbudsgivare kunna ersättas med en annan ekonomisk aktör, exempelvis om ett kontrakt avslutas på grund av brister i fullgörandet, utan att kontraktet konkurrensutsätts på nytt. Den utvalda anbudsgivaren som fullgör kontraktet bör dock, särskilt om kontraktet har tilldelats fler än ett företag, kunna genomgå vissa strukturella förändringar under fullgörandet av kontraktet, exempelvis rent interna omorganisationer, uppköp, sammanslagningar och förvärv eller insolvens. Sådana strukturella förändringar bör inte automatiskt kräva nya upphandlingsförfaranden för alla kontrakt som den anbudsgivaren fullgör.

(117) Upphandlande enheter bör genom ändringsklausuler eller optioner i de enskilda kontrakten kunna föreskriva en möjlighet att införa ändringar, men dessa klausuler bör inte ge dem obegränsad frihet. I detta direktiv bör därför fastställas i vilken utsträckning ändringsmöjligheter kan föreskrivas i det ursprungliga kontraktet. Det bör följaktligen klargöras att man genom tillräckligt tydligt utformade ändringsklausuler eller optioner exempelvis får föreskriva prisindexering eller säkerställa att t.ex. kommunikationsutrustning som ska levereras under en given tidsperiod fortsätter att vara lämplig också om kommunikationsprotokollen ändras eller om andra tekniska förändringar inträffar. Det bör också vara möjligt att genom tillräckligt klara klausuler föreskriva anpassningar av kontraktet som har blivit nödvändiga på grund av tekniska svårigheter som har uppstått vid användning eller underhåll. Det bör även erinras om att kontrakten exempelvis både kan inbegripa ordinarie underhåll och föreskriva extraordinära underhållsåtgärder som kan visa sig vara nödvändiga för att säkra ett fortsatt tillhandahållande av en offentlig tjänst.

(118) Upphandlande enheter ställs ibland inför omständigheter som kräver att offentliga kontrakt avslutas i förtid för att de skyldigheter som följer unionsrätten på området offentlig upphandling ska uppfyllas. Medlemsstaterna bör därför se till att de upphandlande enheterna enligt de villkor som fastställs i nationell rätt har möjlighet att avsluta ett offentligt kontrakt under dess löptid, om detta krävs enligt unionsrätten.

(119) Resultaten av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 27 juni 2011 med titeln *Utvärderingen av effekterna av och effekterna hos EU:s lagstiftning om offentlig upphandling* tydde på att det undantag som gjorts för vissa tjänster för vilka direktiv 2004/17/EG inte tillämpas fullt ut borde ses över. Följaktligen bör tillämpningen av det här direktivet utsträckas till att gälla fullt ut för en rad tjänster.

(120) Vissa kategorier av tjänster har på grund av sin natur fortfarande en begränsad gränsöverskridande dimension, nämligen de tjänster som kallas personliga tjänster, t.ex. vissa sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster samt utbildningstjänster. Dessa tjänster tillhandahålls i ett särskilt sammanhang som varierar betydligt mellan medlemsstaterna på grund av olika kulturella traditioner. Särskilda bestämmelser bör därför införas för kontrakt för dessa tjänster med ett högre tröskelvärde än det som tillämpas på andra tjänster.

Personliga tjänster till värden under detta tröskelvärde brukar inte vara av intresse för leverantörer från andra medlemsstater i samband med upphandling inom dessa sektorer, annat än om det finns konkreta indikationer på motsatsen, till exempel unionsfinansiering av gränsöverskridande projekt.

Kontrakt för personliga tjänster över detta tröskelvärde bör vara öppna på unionsnivå. Med hänsyn till betydelsen av det kulturella sammanhanget och dessa tjänsters känslighet, bör medlemsstaterna ges stor frihet att organisera valet av tjänsteleverantörer på det sätt som de finner lämpligast. Detta krav har beaktats i bestämmelserna i detta direktiv och det föreskrivs endast att vissa grundprinciper om öppenhet och likabehandling ska iakttas och att upphandlande enheter ska kunna tillämpa särskilda kvalitetskriterier vid valet av tjänsteleverantörer, exempelvis kriterierna i den frivilliga europeiska kvalitetsramen för sociala tjänster som offentliggjorts av kommittén för socialt skydd. Vid fastställande av de förfaranden som ska användas för tilldelning av kontrakt för personliga tjänster bör medlemsstaterna beakta artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26. Medlemsstaterna bör i detta sammanhang också sträva efter att fullfölja målen om att förenkla och lätta den administrativa bördan för upphandlande enheter och ekonomiska aktörer. Det bör klargöras att man härvid också kan behöva åberopa regler som är tillämpliga på tjänstekontrakt som inte omfattas av de särskilda bestämmelserna.

Medlemsstaterna eller de upphandlande enheterna har fortfarande frihet att tillhandahålla dessa tjänster själva eller att organisera sociala tjänster på ett sätt som inte medför ingående av offentliga kontrakt, exempelvis genom att enbart finansiera sådana tjänster eller genom att bevilja licenser eller tillstånd till alla ekonomiska aktörer som uppfyller de villkor som den upphandlande enheten uppställt i förväg, utan några gränser eller kvoter, förutsatt att ett sådant system tryggar en tillräcklig annonsering och överensstämmer med principerna om öppenhet och icke-diskriminering.

(121) På samma sätt brukar hotell- och restaurangtjänster endast erbjudas av aktörer som är etablerade på den specifika platsen för leveransen av dessa tjänster och de har därför också en begränsad gränsöverskridande dimension. De bör därför endast omfattas av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 1 000 000 EUR. Större kontrakt som avser hotell- och restaurangtjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, såsom resebyråer och andra mellanhänder, även över gränserna.

(122) På samma sätt avser vissa juridiska tjänster frågor som gäller uteslutande nationell rätt och de brukar därför endast erbjudas av aktörer etablerade i den berörda medlemsstaten och har följaktligen också en begränsad gränsöverskridande dimension. De bör därför endast omfattas av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 1 000 000 EUR. Större kontrakt som avser juridiska tjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, t.ex. internationella advokatbyråer, även över gränserna, särskilt om de berör juridiska frågor som uppstår till följd av eller mot bakgrund av unionsrätten eller annan internationell rätt, eller som berör fler än ett land.

(123) Erfarenheten har visat att ett antal andra tjänster, t.ex. räddningstjänster, brandsläckning och fängelsetjänster, vanligtvis bara ger upphov till gränsöverskridande intresse när de genom ett tillräckligt högt värde når en kritisk massa. I den mån de inte är undantagna från detta direktivs tillämpningsområde bör de omfattas av det enklare systemet. I den utsträckning tillhandahållandet faktiskt grundas på kontrakt skulle andra kategorier av tjänster, t.ex. undersöknings- och säkerhetstjänster, vanligtvis endast ge upphov till ett gränsöverskridande intresse från och med ett tröskelvärde på 1 000 000 EUR och de bör följaktligen endast då omfattas av det enklare systemet.

(124) För att sörja för kontinuitet i offentliga tjänster bör detta direktiv tillåta att deltagande i upphandlingsförfaranden för vissa tjänster på områdena för hälsovårdstjänster samt sociala tjänster och kulturella tjänster kan förbehållas organisationer på grundval av personalens ägande eller aktiva deltagande i förvaltningen, och befintliga organisationer såsom kooperativ, när det gäller att delta i tillhandahållandet av dessa tjänster till slutanvändarna. Denna bestämmelses tillämpningsområde begränsar sig uteslutande till vissa hälsovårdstjänster, sociala tjänster och närbesläktade tjänster, vissa utbildningstjänster, bibliotekstjänster, arkivtjänster, museitjänster och andra kulturella tjänster, idrottstjänster, och tjänster för privata hushåll, och är inte avsett att täcka något av de undantag som annars föreskrivs i detta direktiv. Sådana tjänster bör endast omfattas av det enklare systemet.

(125) Det är lämpligt att identifiera dessa tjänster genom att hänvisa till specifika poster i den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (CPV) som antagits genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 [1], en hierarkiskt uppställd nomenklatur indelad i huvudgrupper, grupper, undergrupper, kategorier och underkategorier. För att undvika rättsosäkerhet bör det klargöras att hänvisning till en huvudgrupp inte implicit innebär en hänvisning till underavdelningar. En sådan heltäckande hänvisning bör i stället göras explicit genom att alla relevanta poster nämns, där så är lämpligt som ett intervall av koder.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (EGT L 340, 16.12.2002, s. 1).

(126) Projekttävlingar har av tradition främst kommit till användning vid stads- och landsbygdsplanering, arkitektur, formgivningsteknik och databehandling. Det bör dock erinras om att dessa flexibla instrument också kan utnyttjas för andra ändamål och att det kan föreskrivas att därpå följande tjänstekontrakt ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna i en projekttävling genom ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling.

(127) Utvärderingar har visat att det ännu finns ett avsevärt utrymme för förbättringar i tillämpningen av unionens regler för offentlig upphandling. För att uppnå en mer effektiv och konsekvent tillämpning av reglerna är det viktigt att få en bra översikt över eventuella strukturella problem och allmänna mönster inom nationell upphandlingspolicy så att eventuella problem ska kunna angripas på ett mer målinriktat sätt. Denna översikt bör åstadkommas genom lämplig övervakning vars resultat bör publiceras regelbundet för att möjliggöra en välunderbyggd debatt om eventuella förbättringar av upphandlingsregler och praxis. Genom att skaffa sig en sådan bra översikt kan man också få insikt i tillämpningen av reglerna för offentlig upphandling inom ramen för genomförandet av projekt som medfinansieras av unionen. Medlemsstaterna bör själva få besluta hur och av vem denna övervakning ska genomföras i praktiken; därvid bör de också själva få bestämma om övervakningen ska bygga på en stickprovsbaserad efterhandskontroll eller en systematisk förhandskontroll av de offentliga upphandlingsförfaranden som avses i detta direktiv. Det bör vara möjligt att lägga fram eventuella problem för rätt organ; detta bör inte nödvändigtvis innebära att de som utfört övervakningen har självständig talerätt i domstolar och tribunaler.

Bättre vägledning, information och stöd till upphandlande enheter och ekonomiska aktörer kan också i hög grad bidra till att öka den offentliga upphandlingens effektivitet genom ökad kunskap, rättssäkerhet och professionalisering av upphandlingsmetoderna. Sådan vägledning bör göras tillgänglig för upphandlande enheter och ekonomiska aktörer närhelst det verkar behövas för att förbättra en korrekt tillämpning av reglerna. Den vägledning som ska ges kan omfatta allt som är relevant för offentlig upphandling, exempelvis planering av anskaffningar, organisering av förfaranden, val av tekniker och instrument samt god praxis vid genomförandet av förfarandena. När det gäller rättsliga frågor bör vägledningen inte nödvändigtvis innebära en fullständig rättslig analys av berörda frågor, utan kan begränsas till ett allmänt omnämnande av vad som bör beaktas vid en senare detaljerad analys av frågorna, till exempel genom att det hänvisas till rättspraxis som kan vara relevant eller till anvisningar eller andra källor där den specifika frågan har behandlats.

(128) Enligt direktiv 92/13/EEG ska vissa prövningsförfaranden vara tillgängliga, åtminstone för var och en som har eller har haft intresse av att få ingå ett visst avtal och som har lidit skada eller riskerar att lida skada till följd av en påstådd överträdelse av unionsrätten på området offentlig upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna unionsrätt. Dessa prövningsförfaranden bör inte påverkas av det här direktivet. Medborgare, berörda parter, vare sig de är organiserade eller inte, och andra personer eller organ som inte har tillgång till prövningsförfaranden enligt direktiv 92/13/EEG har emellertid som skattebetalare ett legitimt intresse av att det finns sunda upphandlingsförfaranden. De bör därför ges möjlighet att på annat sätt än genom prövningssystemet enligt direktiv 92/13/EEG och utan att det innebär att de nödvändigtvis ges talerätt i domstol, påtala eventuella överträdelser av det här direktivet till behörig myndighet eller struktur. För att undvika dubbelarbete inom befintliga myndigheter eller strukturer bör medlemsstaterna kunna föreskriva en möjlighet att vända sig till allmänna tillsynsmyndigheter eller tillsynsstrukturer, sektoriella tillsynsorgan, kommunala tillsynsmyndigheter, konkurrensmyndigheter, ombudsmannen eller nationella revisionsmyndigheter.

(129) För att det till fullo ska gå att utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla, kommer även miljörelaterad, social och innovativ upphandling att behöva spela en roll. Det är därför viktigt att skaffa sig en översikt över utvecklingen när det gäller strategisk upphandling så att det går att få en välgrundad uppfattning om de allmänna trenderna på övergripande nivå på detta område. Alla redan utarbetade, lämpliga rapporter kan självfallet också användas i detta sammanhang.

(130) Med tanke på små och medelstora företags potential att skapa arbetstillfällen, tillväxt och innovation är det viktigt att uppmuntra deras deltagande i offentlig upphandling, både genom lämpliga bestämmelser i detta direktiv och genom initiativ på nationell nivå. De nya bestämmelserna i detta direktiv bör bidra till att höja resultatnivån, dvs. den andel av tilldelade kontrakts totala värde som små och medelstora företag står för. Det är inte lämpligt att fastställa obligatoriska resultatnivåer, men nationella initiativ för att öka små och medelstora företags deltagande bör noga följas med tanke på hur viktigt det är.

(131) En rad förfaranden och arbetsmetoder har redan inrättats till följd av kommissionens kommunikation och kontakter med medlemsstater, såsom kommunikation och kontakter i samband med förfarandena i artiklarna 258 och 260 i EUF-fördraget – problemlösningsnätverket för den inre marknaden (Solvit) och EU Pilot – som inte ändras i och med detta direktiv. De bör dock kompletteras genom att det i varje medlemsstat utnämns en enda kontaktpunkt för samarbetet med kommissionen, som ensam skulle fungera som kontaktpunkt i frågor som rör offentlig upphandling i den berörda medlemsstaten. Denna funktion kan utföras av personer eller strukturer som redan är i regelbunden kontakt med kommissionen i frågor som avser offentlig upphandling, exempelvis nationella kontaktpunkter, ledamöter i rådgivande kommittén för offentlig upphandling, medlemmar i upphandlingsnätverket eller nationella samordnande instanser.

(132) Spårbarhet och öppenhet i beslutsfattandet i upphandlingsförfarandena är av avgörande betydelse för att man ska kunna säkerställa att sunda förfaranden används, vilket även inbegriper effektiv bekämpning av korruption och bedrägeri. Upphandlande myndigheter bör därmed behålla kopior av ingångna kontrakt av högt värde, så att de kan ge berörda parter tillgång till dessa dokument i enlighet med tillämpliga regler om tillgång till handlingar. Dessutom bör viktiga delar av och beslut inom enskilda upphandlingsförfaranden dokumenteras av upphandlande enheter i en upphandlingsrapport. För att undvika administrativ börda bör det, när så är möjligt, vara tillåtet att i upphandlingsrapporten hänvisa till information som redan finns i relevant meddelande om tilldelning av kontrakt. Det elektroniska systemet för publicering av dessa meddelanden, som administreras av kommissionen, bör även förbättras så att datainmatningen förenklas samtidigt som det blir lättare att ta ut övergripande rapporter och överföra data mellan olika system.

(133) För att förenkla administrationen och minska medlemsstaternas arbetsbelastning bör kommissionen med jämna mellanrum granska huruvida informationen i de meddelanden som offentliggörs i samband med offentliga upphandlingsförfaranden är av tillräckligt hög kvalitet och tillräckligt komplett för att kommissionen ska kunna ta fram den statistik som medlemsstaterna annars skulle ha överlämnat.

(134) Effektivt administrativt samarbete är en nödvändighet för det informationsutbyte som krävs för att genomföra tilldelningsförfarandet i gränsöverskridande situationer, särskilt för att verifiera skälen för uteslutning och valet av urvalskriter och tillämpningen av kvalitets- och miljöstandarderna. Informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 [1], kan vara ett användbart elektroniskt medel för att underlätta och stärka det administrativa samarbetet och hantera informationsutbytet på grundval av enkla och enhetliga förfaranden över språkgränserna. Ett pilotprojekt bör därför inledas så snart som möjligt för att testa om det är lämpligt att utvidga IMI till att omfatta informationsutbyte enligt detta direktiv.

(135) I syfte att anpassa detta direktiv till den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen och förändringar av regelverken, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på en rad icke-väsentliga bestämmelser i direktivet. På grund av behovet av att iaktta internationella överenskommelser bör kommissionen ges befogenhet att ändra den tekniska utformningen av metoderna för att beräkna tröskelvärden samt att regelbundet se över själva tröskelvärdena; hänvisningarna till den gemensamma upphandlingsordlistan (CPV) kan komma att ändras till följd av ändringar på unionsnivå och dessa ändringar bör avspeglas i detta direktiv; de tekniska uppgifterna om och egenskaperna hos anordningar för elektronisk mottagning bör hållas uppdaterade med den tekniska utvecklingen; därför är det också nödvändigt att ge kommissionen befogenhet att fastställa obligatoriska tekniska standarder för elektronisk kommunikation som ska se till att tekniska format, processer och meddelandetjänster i upphandlingsförfaranden som genomförs med elektroniska medel är driftskompatibla med hänsyn till den tekniska utvecklingen; kommissionen bör också ges befogenhet att anpassa de förteckningar över unionens lagstiftningsakter om gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader; den förteckning över internationella sociala och miljörelaterade konventioner och den förteckning över unionens lagstiftning och vars genomförande skapar en presumtion om fritt tillträde till en viss marknad samt den bilaga II, som innehåller en förteckning över rättsakter som ska beaktas vid utvärderingen av om det finns särskilda rättigheter eller ensamrätt, bör snabbt anpassas för att införliva åtgärder som antagits på sektorsnivå. För att tillgodose detta behov bör kommissionen ges befogenhet att hålla förteckningarna aktuella. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (IMI-förordningen) (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1).

(136) Vid tillämpningen av detta direktiv bör kommissionen samråda med lämpliga expertgrupper på området e-upphandling, varvid en balanserad sammansättning av de viktigaste intressegrupperna bör tryggas.

(137) I syfte att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen ges genomförandebefogenheter när det gäller förfarandet för att sända och offentliggöra de uppgifter som avses i bilaga IX och förfarandena för att utarbeta och överföra meddelanden, standardformulären för offentliggörande av meddelanden och ett standardformulär för egen försäkran. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 [1].

(138) Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av genomförandeakterna avseende standardformulär för offentliggörande av meddelanden om upphandling, som inte har några konsekvenser från finansiell synpunkt eller när det gäller arten och omfattningen av de skyldigheter som följer av detta direktiv. Dessa akter har tvärtom ett rent administrativt syfte och ska underlätta tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv.

Vidare bör beslut som fastställer om en viss verksamhet är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde antas på ett sådant sätt att det säkerställer enhetliga villkor för genomförandet av denna bestämmelse. Kommissionen bör därför ges genomförandebefogenheter även för detaljerade bestämmelser för genomförandet av det förfarande som föreskrivs i artikel 35 och för fastställandet av om artikel 34 är tillämplig samt för själva genomförandeakterna. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011. Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av dessa genomförandeakter.

(139) Kommissionen bör se över de effekter som tillämpningen av tröskelvärdena har på den inre marknaden och rapportera om detta till Europaparlamentet och rådet. I samband med detta bör den beakta sådana faktorer som nivån på den gränsöverskridande upphandlingen, små och medelstora företags deltagande, transaktionskostnader och avvägningen mellan kostnaderna och nyttan.

I enlighet med artikel XXII.7 i WTO-avtalet ska det avtalet bli föremål för ytterligare förhandlingar tre år efter det att det har trätt i kraft, och med jämna mellanrum därefter. I detta sammanhang bör också nivån på tröskelvärdena granskas med beaktande av effekterna av inflationen mot bakgrund av en lång tidsperiod utan ändringar av WTO-avtalets tröskelvärden; om tröskelvärdet skulle ändras som en följd av detta bör kommissionen i förekommande fall anta ett förslag till rättsakt om ändring av de tröskelvärden som anges i detta direktiv.

(140) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att samordna medlemsstaternas lagar och andra författningar om vissa offentliga upphandlingsförfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen anta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(141) Direktiv 2004/17/EG bör upphävas.

(142) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I:	TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER
KAPITEL I:	Syfte och definitioner
Artikel 1:	Syfte och tillämpningsområde
Artikel 2:	Definitioner
Artikel 3:	Upphandlande myndigheter
Artikel 4:	Upphandlande enheter
Artikel 5:	Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet
Artikel 6:	Upphandling som omfattar flera verksamheter
KAPITEL II:	Verksamheter
Artikel 7:	Gemensamma bestämmelser
Artikel 8:	Gas och värme
Artikel 9:	El
Artikel 10:	Vatten
Artikel 11:	Transporttjänster
Artikel 12:	Hamnar och flygplatser
Artikel 13:	Posttjänster
Artikel 14:	Utvinning av olja och gas samt prospektering efter eller utvinning av kol eller andra fasta bränslen
KAPITEL III:	Materiellt tillämpningsområde
AVSNITT 1:	TRÖSKELVÄRDEN
Artikel 15:	Tröskelvärden
Artikel 16:	Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling
Artikel 17:	Revidering av tröskelvärdena
AVSNITT 2:	UNDANTAGNA KONTRAKT OCH PROJEKTTÄVLINGAR – särskilda bestämmelser för upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter
Underavsnitt 1:	Undantag som gäller alla upphandlande enheter och särskilda undantag för vatten- och energisektorerna
Artikel 18:	Kontrakt som tilldelas för återförsäljning eller uthyrning till tredje man
Artikel 19:	Kontrakt och projekttävlingar som tilldelas eller organiseras för annat än utövandet av verksamhet som omfattas av detta direktiv eller för utövandet av sådan verksamhet i ett tredjeland

Artikel 20:	Tilldelning av kontrakt och anordnande av projekttävlingar i enlighet med internationella regler
Artikel 21:	Särskilda undantag för tjänstekontrakt
Artikel 22:	Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt
Artikel 23:	Kontrakt tilldelade av vissa upphandlande enheter för anskaffning av vatten och leverans av energi eller bränslen avsedda för energiproduktion
Underavsnitt 2:	Upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter
Artikel 24:	Försvar och säkerhet
Artikel 25:	Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter
Artikel 26:	Upphandling som omfattar flera verksamheter och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter
Artikel 27:	Kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler
Underavsnitt 3:	Särskilda relationer (samarbete, anknutna företag och samriskföretag)
Artikel 28:	Kontrakt mellan upphandlande myndigheter
Artikel 29:	Kontrakt som tilldelas anknutna företag
Artikel 30:	Kontrakt som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag
Artikel 31:	Anmälan av upplysningar
Underavsnitt 4:	Särskilda situationer
Artikel 32:	Forsknings- och utvecklingstjänster
Artikel 33:	Kontrakt som omfattas av särskilda bestämmelser
Underavsnitt 5:	Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta och tillhörande förfaranderegler
Artikel 34:	Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta
Artikel 35:	Förfarande för att fastställa om artikel 34 är tillämplig
KAPITEL IV:	Allmänna principer
Artikel 36:	Principer för upphandling
Artikel 37:	Ekonomiska aktörer
Artikel 38:	Reserverade kontrakt
Artikel 39:	Sekretess
Artikel 40:	Regler för kommunikation

Artikel 41:	Nomenklatur
Artikel 42:	Intressekonflikter
AVDELNING II:	BESTÄMMELSER OM UPPHANDLING
KAPITEL I:	Förfaranden
Artikel 43:	Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal
Artikel 44:	Val av förfaranden
Artikel 45:	Öppet förfarande
Artikel 46:	Selektivt förfarande
Artikel 47:	Förhandlat förfarande med föregående anbudsinfordran
Artikel 48:	Konkurrenspräglad dialog
Artikel 49:	Innovationspartnerskap
Artikel 50:	Användning av förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran
KAPITEL II:	Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling
Artikel 51:	Ramavtal
Artikel 52:	Dynamiska inköpssystem
Artikel 53:	Elektroniska auktioner
Artikel 54:	Elektroniska kataloger
Artikel 55:	Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler
Artikel 56:	Tillfällig gemensam upphandling
Artikel 57:	Upphandling med deltagande av upphandlande enheter från olika medlemsstater
KAPITEL III:	Upphandlingsförfarandets gång
AVSNITT 1:	FÖRBEREDELSE
Artikel 58:	Preliminära marknadsundersökningar
Artikel 59:	Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande
Artikel 60:	Tekniska specifikationer
Artikel 61:	Märken
Artikel 62:	Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel

Artikel 63:	Tillhandahållande av tekniska specifikationer
Artikel 64:	Alternativa anbud
Artikel 65:	Uppdelning av kontrakt i delar
Artikel 66:	Fastställande av tidsfrister
AVSNITT 2:	OFFENTLIGGÖRANDE OCH ÖPPENHET
Artikel 67:	Förhandsmeddelanden
Artikel 68:	Meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem
Artikel 69:	Meddelanden om upphandling
Artikel 70:	Meddelanden om kontraktstilldelning
Artikel 71:	Utformning och offentliggörande av meddelanden
Artikel 72:	Offentliggörande på nationell nivå
Artikel 73:	Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument
Artikel 74:	Inbjudan till anbudssökande
Artikel 75:	Information till kvalificeringssökande, anbudssökande och anbudsgivare
AVSNITT 3:	VAL AV DELTAGARE OCH TILLDELNING AV KONTRAKT
Artikel 76:	Allmänna principer
Underavsnitt 1:	Kvalificering och urvalsbedömning
Artikel 77:	Kvalificeringssystem
Artikel 78:	Kvalitativa urvalskriterier
Artikel 79:	Utnyttjande av andra enheters kapacitet
Artikel 80:	Tillämpning av skäl för uteslutning och urvalskriterier i enlighet med direktiv 2014/24/EU
Artikel 81:	Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder
Underavsnitt 2:	Kontraktstilldelning
Artikel 82:	Tilldelningskriterier
Artikel 83:	Livscykelkostnader
Artikel 84:	Onormalt låga anbud
AVSNITT 4:	ANBUD SOM OMFATTAR VAROR MED URSPRUNG I TREDJELAND OCH FÖRHÅLLANDET TILL TREDJELAND

Artikel 85: Anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeland

Artikel 86: Förbindelserna med tredjeländer när det gäller kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster

KAPITEL IV: Fullgörande av kontrakt

Artikel 87: Villkor för fullgörande av kontrakt

Artikel 88: Anlitande av underleverantör

Artikel 89: Ändring av kontrakt under löptiden

Artikel 90: Uppsägning av kontrakt

AVDELNING III: SÄRSKILDA UPPHANDLINGSSYSTEM

KAPITEL I: Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 91: Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 92: Offentliggörande av meddelanden

Artikel 93: Principer för tilldelning av kontrakt

Artikel 94: Reserverade kontrakt för vissa tjänster

KAPITEL II: Regler om projekttävlingar

Artikel 95: Tillämpningsområde

Artikel 96: Meddelanden

Artikel 97: Anordnande av projekttävlingar, val av deltagare och jury

Artikel 98: Juryns beslut

AVDELNING IV: STYRNING

Artikel 99: Genomförande

Artikel 100: Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt

Artikel 101: Nationell rapportering och statistiska uppgifter

Artikel 102: Administrativt samarbete

AVDELNING V: DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 103: Utövande av delegeringen

Artikel 104: Skyndsamt förfarande

Artikel 105: Kommittéförfarande

Artikel 106: Införlivande och övergångsbestämmelser

Artikel 107: Upphävande

Artikel 108: Översyn

Artikel 109: Ikraftträdande

Artikel 110: Adressater

BILAGOR

BILAGA I:	Förteckning över verksamheter som omfattas av artikel 2.2 a
BILAGA II:	Förteckning över unionsrättsakter som avses i artikel 4.3
BILAGA III:	Förteckning över unionsrättsakter som avses i artikel 34.3
BILAGA IV:	Tidsfrister för antagande av de genomförandeakter som avses i artikel 35
BILAGA V:	Krav på verktyg och utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar samt ritningar och planer i projekttävlingarna
BILAGA VI Del A:	Information som ska finnas i förhandsmeddelanden (i enlighet med artikel 67)
BILAGA VI Del B:	Information som ska finnas i meddelanden om offentliggörande av ett förhandsmeddelande på en upphandlarprofil som inte används som anbudsinfordran (i enlighet med artikel 67.1)
BILAGA VII:	Information som ska finnas i upphandlingsdokumenten avseende elektroniska auktioner (artikel 53.4)
BILAGA VIII:	Definition av vissa tekniska specifikationer
BILAGA IX:	Offentliggörande
BILAGA X:	Information som ska finnas i meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem (i enlighet med artiklarna 44.4 b och 68)
BILAGA XI:	Information som ska finnas i meddelanden om upphandling (i enlighet med artikel 69)
BILAGA XII:	Information som ska finnas i meddelanden om tilldelning av kontrakt (i enlighet med artikel 70)
BILAGA XIII:	Innehåll i de inbjudningar att lämna anbud, delta i dialogen, förhandla eller bekräfta intresse som föreskrivs i artikel 74
BILAGA XIV:	Förteckning över internationella sociala eller miljörelaterade konventioner som avses i artikel 36.2
BILAGA XV:	Förteckning över de unionsrättsakter som avses i artikel 83.3
BILAGA XVI:	Information som ska finnas i meddelanden om ändringar av ett kontrakt under dess löptid (i enlighet med artikel 89.1)
BILAGA XVII:	Tjänster som avses i artikel 91
BILAGA XVIII:	Information som ska finnas i meddelanden om kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster (i enlighet med artikel 92)
BILAGA XIX:	Information som ska finnas i meddelanden om projekttävlingar (i enlighet med artikel 96.1)
BILAGA XX:	Information som ska finnas i meddelanden om resultaten av projekttävlingar (i enlighet med artikel 96.1)
BILAGA XXI:	Jämförelsetabell

AVDELNING I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

KAPITEL I

Syfte och definitioner

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler om upphandlingsförfarandena för upphandlande enheter med avseende på kontrakt samt projekttävlingar, vars värde uppskattas till minst de tröskelvärden som fastställs i artikel 15.

2. Med upphandling avses i detta direktiv en eller flera upphandlande enheters anskaffning genom varu-, byggentreprenad- eller tjänstekontrakt av byggentreprenader, varor eller tjänster från ekonomiska aktörer som utvalts av dessa upphandlande enheter, förutsatt att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna är avsedda för utövande av någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14.

3. Detta direktiv ska tillämpas om inte annat följer av artikel 346 i EUF-fördraget.

4. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas frihet att i enlighet med unionsrätten definiera vad de anser vara tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, hur dessa tjänster bör organiseras och finansieras i enlighet med bestämmelserna om statligt stöd samt vilka särskilda krav de bör underställas. Detta direktiv påverkar inte heller myndigheters beslut om huruvida, hur och i vilken omfattning de önskar utöva offentliga funktioner själva, i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26.

5. Detta direktiv påverkar inte hur medlemsstaterna organiserar sina system för social trygghet.

6. Icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse ska inte omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *varu-, byggentreprenad- och tjänstekontrakt:* skriftliga kontrakt med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera ekonomiska aktörer och som avser utförande av byggentreprenad, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster.

2. *byggentreprenadkontrakt:* kontrakt som avser något av följande:

   a) Utförande eller projektering och utförande av byggentreprenader för sådana verksamheter som omfattas av bilaga I.

   b) Utförande, eller både projektering och utförande, av ett byggnadsverk.

   c) Realisering, oavsett medel, av ett byggnadsverk som motsvarar de krav som anges av den upphandlande enhet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.

3. *byggnadsverk:* ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten, betraktat som en helhet och vilket i sig fullgör en teknisk eller ekonomisk funktion.

4. *varukontrakt:* kontrakt som avser köp, leasing, hyra eller hyrköp – med eller utan köpoption – av varor. Ett varukontrakt kan som ett underordnat inslag omfatta kompletterande monterings- och installationsarbeten.

5. *tjänstekontrakt:* kontrakt som avser tillhandahållandet av andra tjänster än de som avses i punkt 2.

6. *ekonomisk aktör:* varje fysisk eller juridisk person, upphandlande enhet eller grupp av sådana personer och/eller enheter, inbegripet tillfälliga företagssammanslutningar, som erbjuder sig att utföra byggentreprenader och/eller ett byggnadsverk, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden.

7. *anbudsgivare:* en ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud.

8. *anbudssökande:* en ekonomisk aktör som har ansökt om att få eller inbjudits att lämna anbud vid ett selektivt eller förhandlat förfarande, i en konkurrenspräglad dialog eller i ett innovationspartnerskap.

9. *upphandlingsdokument:* alla dokument som utarbetas av den upphandlande enheten eller som den upphandlande enheten hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen eller förfarandet, inbegripet meddelanden om upphandling, förhandsmeddelanden eller meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem, om sådana används som anbudsinfordran, tekniska specifikationer, det beskrivande dokumentet, förslag till kontraktsvillkor, format för de handlingar som ska lämnas in av anbudssökande och anbudsgivare, upplysningar om allmänt tillämpliga skyldigheter samt eventuella kompletterande dokument.

10. *centraliserad inköpsverksamhet:* verksamhet som bedrivs stadigvarande i någon av följande former:

    a) Anskaffning av varor och/eller tjänster som är avsedda för upphandlande enheter.

    b) Tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal om byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande enheter.

11. *stödverksamhet för inköp:* verksamheter för tillhandahållande av stöd för inköp, särskilt i följande former:

    a) Teknisk infrastruktur som gör det möjligt för upphandlande enheter att tilldela offentliga kontrakt eller ingå ramavtal för byggentreprenader, varor eller tjänster.

    b) Rådgivning om genomförande eller utformning av upphandlingsförfaranden.

    c) Förberedande och administration av upphandlingsförfaranden på den upphandlande enhetens vägnar och för denna.

12. *inköpscentral:* en upphandlande enhet i den mening som avses i artikel 4.1 i det här direktivet eller en upphandlande myndighet i den mening som avses i artikel 2.1 i direktiv 2014/24/EU som tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet och eventuellt också stödverksamhet för inköp.

    Upphandling som genomförs av en inköpscentral för att den ska kunna bedriva centraliserad inköpsverksamhet ska betraktas som upphandling i samband med utövandet av en verksamhet av den typ som beskrivs i artiklarna 8–14. Artikel 18 ska inte tillämpas på upphandling som genomförs av en inköpscentral för att den ska kunna bedriva centraliserad inköpsverksamhet.

13. *leverantör av upphandlingstjänster:* ett offentligt eller privat organ som erbjuder stödverksamhet för inköp på marknaden.

14. *skriftlig:* varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas, inklusive uppgifter som går att överföra eller lagra med elektroniska medel.

15. *elektroniska medel:* elektronisk utrustning för behandling (även digital komprimering) och lagring av data som sänds, överförs och mottas via kabel, radiovågor, på optisk eller annan elektromagnetisk väg.

16. *livscykel:* alla på varandra följande och/eller inbördes sammankopplade skeden, inklusive forskning och utveckling som ska genomföras, produktion, handel och dess villkor, transport, användning och underhåll, som ingår i livslängden för en vara eller ett byggnadsverk eller tillhandahållandet av en tjänst, från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaffande, sanering och tjänstens eller användningens slut.

17. *projekttävling:* förfarande på främst sådana områden som fysisk planering, arkitekt- och ingenjörstjänster eller databehandling som innebär att den upphandlande enheten får en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag i en tävling med eller utan priser.

18. *innovation:* genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, som inbegriper men inte begränsar sig till produktions-, byggnads- eller anläggningsprocesser, en ny marknadsföringsmetod eller en ny organisationsmetod inom affärspraxis, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser bland annat i syfte att bidra till att lösa samhällsutmaningar eller stödja Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla.

19. *märke:* alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att byggentreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav.

20. *märkeskrav:* de krav som ska uppfyllas av byggentreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden för att det berörda märket ska få användas.

Artikel 3

Upphandlande myndigheter

1. I detta direktiv avses med *upphandlande myndigheter* statliga, regionala eller lokala myndigheter och offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ.

2. *Regionala myndigheter* inbegriper alla myndigheter i de administrativa enheter som anges i en icke uttömmande förteckning i kategorierna Nuts 1 och Nuts 2 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 ([1]).

3. *Lokala myndigheter* omfattar alla myndigheter för administrativa enheter som anges i kategori Nuts 3 och mindre administrativa enheter enligt förordning (EG) nr 1059/2003.

4. Med *offentligrättsliga organ* menas varje organ som har samtliga följande egenskaper:

a) De har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.

b) De är juridiska personer.

c) De finansieras till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller står under administrativ tillsyn av sådana myndigheter eller organ; eller de har ett förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ.

Artikel 4

Upphandlande enheter

1. Detta direktiv ska tillämpas på upphandlande enheter som

a) är upphandlande myndigheter eller offentliga företag och som bedriver någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14,

b) om de inte är upphandlande myndigheter eller offentliga företag, bedriver någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14 eller någon kombination av dessa, och vilkas verksamhet bygger på särskilda rättigheter eller ensamrätt, som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat.

2. Med *offentligt företag* menas varje företag över vilket en upphandlande myndighet kan utöva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande till följd av ägarförhållande, finansiellt deltagande eller de regler som styr företaget.

De upphandlande myndigheterna ska anses utöva bestämmande inflytande i följande fall när dessa myndigheter, direkt eller indirekt

a) äger större delen av företagets tecknade kapital,

b) kontrollerar majoriteten av de rösträtter som är knutna till företagets emitterade aktier, eller

c) kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.

3. I denna artikel avses med *särskild rättighet eller ensamrätt* en rättighet som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat enligt lag eller annan författning, som begränsar utövandet av någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14 till en eller flera enheter och som väsentligt påverkar andra enheters möjligheter att bedriva sådan verksamhet.

Rättigheter som har beviljats genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra särskilda rättigheter eller ensamrätt i den mening som avses i första stycket.

Sådana förfaranden innefattar

a) upphandlingsförfaranden med föregående meddelande om upphandling i enlighet med direktiv 2014/24/EU, direktiv 2009/81/EG, direktiv 2014/23/EU eller detta direktiv, och

b) förfaranden i enlighet med andra unionsrättsakter som förtecknas i bilaga II och säkerställer tillräcklig föregående öppenhet i samband med beviljande av tillstånd på grundval av objektiva kriterier.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 med avseende på ändring av förteckningen över unionsrättsakter i bilaga II om ändringarna visar sig vara nödvändiga på grund av att nya rättsakter antagits eller att sådana rättsakter upphävts eller ändrats.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (NUTS) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

Artikel 5

Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet

1. Punkt 2 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser olika typer av upphandlingar som alla omfattas av detta direktiv.

Punkterna 3–5 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser upphandlingar som omfattas av detta direktiv och upphandlingar som omfattas av andra rättsregler.

2. Kontrakt som avser två eller flera slag av upphandling (byggentreprenader, tjänster eller varor) ska tilldelas i enlighet med tillämpliga bestämmelser för den typ av upphandling som karakteriserar huvudföremålet för den berörda upphandlingen.

För blandade kontrakt bestående delvis av tjänster i den mening som avses i avdelning III kapitel I och delvis av andra tjänster, eller blandade kontrakt bestående delvis av tjänster och delvis av varor, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor som är det högsta.

3. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas ska punkt 4 tillämpas. Om de olika delarna i ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska punkt 5 tillämpas.

Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska artikel 25 i det här direktivet tillämpas.

4. De upphandlande enheterna får välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt när det gäller kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling som inte omfattas av detta direktiv. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska detta direktiv tillämpas, om inte annat följer av artikel 25, på det blandade kontrakt som ingås, oberoende av värdet av de delar som annars skulle omfattas av andra rättsregler och oberoende av vilka rättsregler dessa delar annars skulle ha omfattats av.

För blandade kontrakt bestående av varu-, byggentreprenads- och tjänstekontrakt och av koncessioner ska det blandade kontraktet tilldelas i enlighet med detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet av den del av kontraktet som utgör ett kontrakt som omfattas av detta direktiv, som beräknats i enlighet med artikel 16, uppgår till minst det relevanta tröskelvärde som anges i artikel 15.

5. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska de tillämpliga rättsreglerna fastställas på grundval av huvudföremålet för kontraktet.

Artikel 6

Upphandling som omfattar flera verksamheter

1. Vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter får upphandlande enheter välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika separata kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Trots vad som sägs i artikel 5 ska, om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska punkterna 2 och 3 i denna artikel, tillämpas. Om någon av de berörda verksamheterna omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska emellertid artikel 26 i det här direktivet tillämpas.

Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får dock inte fattas i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för detta direktiv eller, i tillämpliga fall, direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU.

2. För ett kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter ska de bestämmelser gälla som är tillämpliga på den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för.

3. Vad gäller kontrakt där det är omöjligt att på objektiva grunder avgöra vilken verksamhet kontraktet främst avser, ska de tillämpliga bestämmelserna fastställas i enlighet med leden a, b och c:

a) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med direktiv 2014/24/EU om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv, och övriga verksamheter av det ovan nämnda direktiv 2014/24/EU.

b) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med detta direktiv om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv och övriga verksamheter av direktivet 2014/23/EU.

c) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med detta direktiv om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv och övriga verksamheter varken omfattas av detta direktiv eller direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU.

KAPITEL II

Verksamheter

Artikel 7

Gemensamma bestämmelser

Vid tillämpning av artiklarna 8, 9 och 10 avses med *leverans* generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning.

Produktion av gas i form av utvinning omfattas dock av artikel 14.

Artikel 8

Gas och värme

1. När det gäller gas och värme ska detta direktiv tillämpas på följande typer av verksamhet:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av gas eller värme.

b) Leverans av gas eller värme till sådana nät.

2. Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar gas eller värme till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande enhetens produktion av gas eller värme är en oundviklig följd av utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i punkt 1 i denna artikel eller i artiklarna 9–11.

b) Leveransen till det publika nätet syftar endast till att använda denna produktion ekonomiskt och utgör högst 20 % av den upphandlande enhetens omsättning, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 9

El

1. När det gäller el ska detta direktiv tillämpas på följande typer av verksamhet:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av el.

b) Leverans av el till sådana nät.

2. Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar el till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande enhetens produktion av el behövs för utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i punkt 1 i denna artikel eller i artiklarna 8, 10 och 11.

b) Leveransen till det publika nätet beror endast på den upphandlande enhetens egen förbrukning och har inte överstigit 30 % av dess totala produktion av energi, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 10

Vatten

1. Vad gäller vatten ska detta direktiv tillämpas på följande typer av verksamhet:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten.

b) Leverans av dricksvatten till sådana nät.

2. Detta direktiv ska även tillämpas på kontrakt eller projekttävlingar som tilldelas eller anordnas av upphandlande enheter som bedriver någon av de verksamheter som avses i punkt 1 och som har anknytning till en av följande verksamheter:

a) Vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning eller dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 % av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar.

b) Bortföring eller rening av avloppsvatten.

3. Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar dricksvatten till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande enhetens produktion av dricksvatten äger rum för att det behövs för utövandet av en annan verksamhet än dem som avses i artiklarna 8–11.

b) Leveransen till det publika nätet beror endast på den upphandlande enhetens egen förbrukning och har inte överstigit 30 % av dess totala produktion av dricksvatten, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 11

Transporttjänster

Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser tillhandahållande eller drift av nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten på områdena järnvägstransporter, automatiserade system, spårvagnar, trådbussar, bussar eller linbana.

Ett nät för transporttjänster ska anses föreligga om tjänsten tillhandahålls enligt driftsvillkor som fastställs av en behörig myndighet i en medlemsstat, t.ex. i fråga om linjedragning, kapacitet som ska finnas tillgänglig eller turtäthet.

Artikel 12

Hamnar och flygplatser

Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att tillhandahålla flygplatser och kusthamnar eller inlandshamnar eller andra terminaler för transport i luften, till havs eller på inre vattenvägar.

Artikel 13

Posttjänster

1. Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser tillhandahållande av

a) posttjänster,

b) andra tjänster än posttjänster, förutsatt att sådana tjänster tillhandahålls av en enhet som också tillhandahåller posttjänster i den mening som avses i punkt 2 b i den här artikeln och att de villkor som fastställs i artikel 34.1 inte är uppfyllda med avseende på de tjänster som omfattas av punkt 2 b i den här artikeln.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG ([1]) gäller följande definitioner i denna artikel:

a) *postförsändelse:* en adresserad försändelse i den slutliga utformning som den ska överlämnas i, oavsett vikt. Sådana försändelser omfattar, förutom brevförsändelser, till exempel böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde, oavsett vikt.

b) *posttjänster:* insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändelser. Detta omfattar både tjänster inom och utanför de samhällsomfattande tjänsternas räckvidd i enlighet med direktiv 97/67/EG.

c) *andra tjänster än posttjänster:* tjänster som tillhandahålls på följande områden:

i) tjänster som innebär förvaltning av posttjänster (tjänster både före och efter försändelsen, inklusive närservice),

ii) tjänster som gäller försändelser som inte innefattas i led a, till exempel oadresserad direktreklam.

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna (EGT L 15, 21.1.1998, s. 14).

Artikel 14

Utvinning av olja och gas samt prospektering efter eller utvinning av kol eller andra fasta bränslen

Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

a) utvinna olja eller gas,

b) prospektera efter eller utvinna kol eller andra fasta bränslen.

KAPITEL III

Materiellt tillämpningsområde

Avsnitt 1

Tröskelvärden

Artikel 15

Tröskelvärden

Detta direktiv ska tillämpas på all upphandling som inte ska undantas enligt artiklarna 18–23 eller artikel 34 när det gäller utövande av verksamheten i fråga, och vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

a) 414 000 EUR för varu- och tjänstekontrakt samt för projekttävlingar.

b) 5 186 000 EUR för byggentreprenadkontrakt.

c) 1 000 000 EUR för de tjänstekontrakt för sociala och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga XVII.

Artikel 16

Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling

1. Beräkningen av det uppskattade värdet av en upphandling ska grundas på det totala beloppet exklusive mervärdesskatt som ska betalas enligt den upphandlande enhetens egen uppskattning, inbegripet varje form av eventuell optionsrätt och de eventuella klausuler om förlängning av kontrakten som uttryckligen anges i upphandlingsdokumenten.

Om den upphandlande enheten planerar för premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare ska den beakta dessa när den beräknar det uppskattade upphandlingsvärdet.

2. Om en upphandlande enhet består av ett antal separata operativa enheter ska det uppskattade totala värdet för alla enskilda operativa enheter beaktas.

Trots vad som sägs i första stycket får värdena uppskattas för den berörda enheten om en separat operativ enhet självständigt ansvarar för sin upphandling eller vissa kategorier av denna.

3. Metoden för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling får inte väljas i syfte att undanta den från detta direktivs tillämpningsområde. En upphandling får inte delas upp för att förhindra att upphandlingen omfattas av detta direktiv, såvida inte detta motiveras av objektiva skäl.

4. Det uppskattade värdet ska gälla vid den tidpunkt då anbudsinfordran skickas ut eller, om en anbudsinfordran inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande enheten inleder upphandlingsförfarandet, exempelvis, när så är lämpligt, genom att man kontaktar ekonomiska aktörer i samband med upphandlingen.

5. För ramavtal och dynamiska inköpssystem är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av samtliga planerade kontrakt under avtalets eller systemets hela löptid.

6. För innovationspartnerskap är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av de forsknings- och utvecklingsverksamheter som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt de varor, tjänster eller byggentreprenader som ska utvecklas och upphandlas i slutet av det planerade partnerskapet.

7. Vid tillämpning av artikel 15 ska den upphandlande enheten i det uppskattade värdet av ett byggentreprenadkontrakt inbegripa såväl kostnaden för byggentreprenaden som hela det uppskattade värdet av alla varor eller tjänster som den upphandlande enheten tillhandahåller entreprenören, förutsatt att de är nödvändiga för att byggentreprenaden ska kunna genomföras.

8. Om ett planerat byggnadsverk eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 15, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

9. Om en planerad anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas vid tillämpningen av artikel 15 b och c.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 15, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

10. Trots vad som sägs i punkterna 8 och 9 får upphandlande enheter tilldela kontrakt för enskilda delar utan att tillämpa de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt för den berörda delen är lägre än 80 000 EUR för varor eller tjänster eller 1 miljon EUR för byggentreprenader. Det sammanlagda värdet av de delar som därigenom tilldelas utan att tillämpa detta direktiv får dock inte överskrida 20 % av det sammanlagda värdet av alla delar som den föreslagna byggentreprenaden, den föreslagna anskaffningen av likartade varor eller det föreslagna tillhandahållandet av tjänster har delats upp i.

11. För varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss period, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån

a) antingen det reella totala värdet av en följd av liknande kontrakt som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt korrigerat för att ta hänsyn till eventuella ändringar i kvantitet eller värde under loppet av de tolv månader som följer efter det första kontraktet,

b) eller det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som avses att tilldelas under loppet av de tolv månader som följer efter den första leveransen eller under räkenskapsåret om detta är längre än tolv månader.

12. För varukontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst tolv månader, det uppskattade totala värdet för hela kontraktstiden eller om denna är längre än tolv månader, det totala värdet, inbegripet uppskattat restvärde.

b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt som inte kan tidsbestämmas, månadsvärdet multiplicerat med 48.

13. För tjänstekontrakt ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde i förekommande fall:

a) Försäkringstjänster: den premie som ska betalas och andra former av ersättning.

b) Banktjänster och andra finansiella tjänster: arvoden, provisioner som ska betalas, ränta och andra former av ersättning.

c) Kontrakt som avser projektering: arvoden, provisioner som ska betalas och andra former av ersättning.

14. För tjänstekontrakt där det inte anges något totalpris, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst 48 månader: det totala värdet under hela kontraktstiden.

b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt med mer än 48 månaders löptid: månadsvärdet multiplicerat med 48.

Artikel 17

Revidering av tröskelvärdena

1. Kommissionen ska vartannat år från och med den 30 juni 2013 kontrollera att de tröskelvärden som fastställs i artikel 15 a och b motsvarar dem som fastställs i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*), och ska vid behov revidera dem i enlighet med den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska kommissionen beräkna tröskelvärdena utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (SDR), under en period på 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs ska de reviderade tröskelvärdena avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att säkerställa iakttagandet av de gällande tröskelvärdena enligt WTO-avtalet, uttryckta i SDR.

2. Kommissionen ska vartannat år från och med den 1 januari 2014 fastställa motvärdet till de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta, och som ska revideras i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

Samtidigt ska kommissionen fastställa motvärdet till det tröskelvärde som avses i artikel 15 c i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska dessa motvärden fastställas på grundval av den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor motsvarande det tillämpliga tröskelvärdet uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari.

3. Kommissionen ska offentliggöra de reviderade tröskelvärdena enligt punkt 1, deras motvärden i de nationella valutor som avses i punkt 2 första stycket och det motvärde som fastställts i enlighet med punkt 2 andra stycket i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november månad efter revideringen.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att anpassa de metoder som anges i andra stycket i punkt 1 i den här artikeln till eventuella ändringar i den metod som anges i WTO-avtalet för en revidering av de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b, och för att fastställa de motsvarande beloppen i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

Kommissionen ska också ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att vid behov revidera de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b.

5. Om det är nödvändigt att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b, och det på grund av tidsbrist inte går att använda förfarandet i artikel 103 och det därför föreligger tvingande skäl till skyndsamhet, ska det förfarande som anges i artikel 104 tillämpas på delegerade akter som antas enligt punkt 4 andra stycket i den här artikeln.

Avsnitt 2

Undantagna kontrakt och projekttävlingar – särskilda bestämmelser för upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter

Underavsnitt 1

Undantag som gäller alla upphandlande enheter och särskilda undantag för vatten- och energisektorerna

Artikel 18

Kontrakt som tilldelas för återförsäljning eller uthyrning till tredje man

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt som tilldelats för återförsäljning eller uthyrning till tredje parter, förutsatt att den upphandlande enheten inte har någon särskild rättighet eller ensamrätt att sälja eller hyra ut kontraktsföremålet samt att andra enheter fritt kan sälja eller hyra ut det på samma villkor som den upphandlande enheten.

2. De upphandlande enheterna ska på begäran anmäla alla kategorier av varor eller verksamheter som de anser undantagna enligt punkt 1 till kommissionen. Kommissionen får, i informationssyfte, regelbundet i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra förteckningar över de kategorier av varor och verksamheter som den anser omfattas av undantaget. Kommissionen ska då ta hänsyn till eventuella känsliga kommersiella aspekter som den upphandlande enheten påpekar när den överlämnar informationen.

Artikel 19

Kontrakt och projekttävlingar som tilldelas eller organiseras för annat än utövandet av verksamhet som omfattas av detta direktiv eller för utövandet av sådan verksamhet i ett tredjeland

1. Detta direktiv är inte tillämpligt på kontrakt som den upphandlande enheten tilldelar för något annat än utövande av de typer av verksamhet som anges i artiklarna 8–14 eller för utövande av sådana verksamheter i ett tredjeland när verksamheten bedrivs utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område inom unionen, och det är heller inte tillämpligt på projekttävlingar som organiseras i sådana syften.

2. De upphandlande enheterna ska på begäran anmäla alla verksamheter som de anser undantagna enligt punkt 1 till kommissionen. Kommissionen får, i informationssyfte, regelbundet i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra förteckningar över de verksamhetskategorier som den anser omfattas av detta undantag. Kommissionen ska då ta hänsyn till eventuella känsliga kommersiella aspekter som den upphandlande enheten påpekar när den överlämnar informationen.

Artikel 20

Tilldelning av kontrakt och anordnande av projekttävlingar i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt eller projekttävlingar som den upphandlande enheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

a) Ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter, såsom ett internationellt avtal som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.

b) En internationell organisation.

Medlemsstaterna ska lämna alla rättsliga instrument som avses i första stycket led a i denna punkt till kommissionen, som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentliga upphandlingskontrakt som avses i artikel 105.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt och projekttävlingar som en upphandlande enhet tilldelar eller anordnar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när berörda kontrakt eller projekttävlingar helt finansieras av den organisationen eller det institutet; när det gäller kontrakt eller projekttävlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

3. Artikel 27 ska tillämpas på kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler. Punkterna 1 och 2 i den här artikeln ska inte tillämpas på dessa kontrakt och projekttävlingar.

Artikel 21

Särskilda undantag för tjänstekontrakt

Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekontrakt som avser

a) förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom,

b) skiljemanna- och förlikningstjänster,

c) någon av följande juridiska tjänster, nämligen

i) företrädande av en klient av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i rådets direktiv 77/249/EEG [1], vid

— skiljeförfarande eller förlikning i en medlemsstat, ett tredjeland eller en internationell skiljeförfarande- eller förlikningsinstans, eller

— rättsliga förfaranden i domstolar, i tribunaler eller hos myndigheter i en medlemsstat eller ett tredjeland eller vid internationella domstolar, tribunaler eller institutioner,

ii) juridisk rådgivning i förberedande syfte inför något av de förfaranden som avses i led i i detta led eller när det finns en påtaglig indikation om och en stor sannolikhet för att det ärende som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för sådana förfaranden, förutsatt att rådgivningen ges av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 77/249/EEG,

iii) tjänster inom certifiering och autentisering av dokument som måste tillhandahållas av notarier,

iv) juridiska tjänster som tillhandahålls av förvaltare eller förmyndare eller andra juridiska tjänster vars leverantörer är utsedda av en domstol eller tribunal i medlemsstaten i fråga eller enligt lag är utsedda att utföra särskilda uppgifter under överinseende av sådana tribunaler eller domstolar,

v) andra juridiska tjänster som i medlemsstaten i fråga har anknytning, om än tillfälligt, till officiellt myndighetsutövande,

[1] Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s. 17).

d) finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG [1] samt transaktioner som genomförs med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen,

e) lån, även i samband med emission, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,

f) anställningskontrakt,

g) kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana,

h) civilförsvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som tillhandahålls av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och som omfattas av CPV-koderna: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 och 85143000-3 utom ambulanstjänster för transport av patienter,

i) kontrakt för sändningstid eller tillhandahållande av program som tilldelas leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster. I detta led har *leverantörer av medietjänster* samma betydelse som i artikel 1.1 d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU [2]. *Program* ska ha samma betydelse som i artikel 1.1 b i det direktivet, men ska också omfatta radioprogram och radioprogrammaterial. Dessutom ska *programmaterial* i denna bestämmelse ha samma betydelse som *program*.

Artikel 22

Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekontrakt som tilldelas en enhet som själv är en upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter på grundval av en ensamrätt som dessa innehar enligt offentliggjorda lagar eller andra författningar som är förenliga med EUF-fördraget.

[1] Europa parlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

Artikel 23

Kontrakt tilldelade av vissa upphandlande enheter för anskaffning av vatten och leverans av energi eller bränslen avsedda för energiproduktion

Detta direktiv ska inte tillämpas på

a) kontrakt som avser anskaffning av vatten om de tilldelas av en upphandlande enhet som utövar en eller båda av de verksamheter rörande dricksvatten som avses i artikel 10.1,

b) kontrakt som tilldelas av upphandlande enheter som själva är verksamma inom energisektorn genom att utöva någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8.1, 9.1 eller 14 för leverans av

i) energi,

ii) bränslen avsedda för energiproduktion.

Underavsnitt 2

Upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter

Artikel 24

Försvar och säkerhet

1. För tilldelade kontrakt och projekttävlingar som organiseras på försvars- och säkerhetsområdet ska detta direktiv inte tillämpas på

a) kontrakt som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2009/81/EG,

b) kontrakt på vilka direktiv 2009/81/EG inte är tillämpligt i enlighet med artiklarna 8, 12 och 13 i det direktivet.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt och projekttävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1, om skyddet av en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, exempelvis genom att det ställs krav för att skydda den konfidentiella karaktären hos den information som den upphandlande enheten lämnar ut i ett förfarande för kontraktstilldelning som genomförs i enlighet med detta direktiv.

Detta direktiv ska dessutom, i överensstämmelse med artikel 346.1 a i EUF-fördraget, inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1 i den här artikeln, om tillämpningen av detta direktiv skulle innebära en skyldighet för en medlemsstat att tillhandahålla information vars avslöjande den anser strida mot medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen.

3. Om upphandlingen och fullgörandet av kontraktet eller projekttävlingen omfattas av sekretess eller ska åtföljas av särskilda säkerhetsåtgärder i enlighet med lagar och andra författningar som gäller i en medlemsstat, ska detta direktiv inte tillämpas, förutsatt att medlemsstaten har fastslagit att de berörda väsentliga intressena inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, såsom de som avses i punkt 2 första stycket.

Artikel 25

Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Denna artikel ska tillämpas på blandade kontrakt som omfattar samma verksamhet och som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG.

2. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas får de upphandlande enheterna välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska följande kriterier tillämpas för att fastställa de tillämpliga rättsreglerna:

a) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.

b) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas i enlighet med det direktivet, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl. Detta led påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i det direktivet.

Beslutet att tilldela ett enda kontrakt får emellertid inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av antingen detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

3. Punkt 2 tredje stycket a ska tillämpas på blandade kontrakt på vilka både led a och led b i det stycket annars skulle kunna vara tillämpliga.

4. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv när det inbegriper delar på vilka artikel 346 i EUF-fördraget är tillämplig; annars får det tilldelas i enlighet med direktiv 2009/81/EG.

Artikel 26

Upphandling som omfattar flera verksamheter och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter får upphandlande enheter välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka regler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska punkt 2 i denna artikel tillämpas. Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får inte göras i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

2. Vad gäller kontrakt som avser en verksamhet som omfattas av detta direktiv och en annan verksamhet som

a) omfattas av direktiv 2009/81/EG, eller

b) omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget

får kontraktet, i de fall som anges ovan i led a i första stycket, tilldelas i enlighet med direktiv 2009/81/EG, och, i de fall som anges i led b, tilldelas utan tillämpning av detta direktiv. Detta stycke påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i direktiv 2009/81/EG.

Kontrakt som anges i led a i första stycket som dessutom omfattar upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får tilldelas utan tillämpning av detta direktiv.

Ett villkor för tillämpningen av första och andra stycket är emellertid att tilldelningen av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av detta direktiv.

Artikel 27

Kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt eller projekttävlingar som avser försvars- och säkerhetsaspekter och som den upphandlande enheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

a) Ett internationellt avtal eller arrangemang som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.

b) Internationellt avtal eller arrangemang om stationering av trupper och som avser åtaganden i en medlemsstats eller ett tredjeland.

c) En internationell organisation.

Alla avtal och alla arrangemang som avses i första stycket a i denna punkt ska lämnas till kommissionen som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 105.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som de upphandlande enheterna tilldelar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, när de berörda kontrakten eller projekttävlingarna helt finansieras av den organisationen eller det institutet. När det gäller kontrakt eller projekttävlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

Underavsnitt 3

Särskilda relationer (samarbete, anknutna företag och samriskföretag)

Artikel 28

Kontrakt mellan upphandlande myndigheter

1. Kontrakt som en upphandlande myndighet tilldelar en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande myndigheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som den utövar över sin egen förvaltning.

b) Den kontrollerade juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den kontrollerande upphandlande myndighetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten utövar kontroll över.

c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

En upphandlande myndighet ska anses utöva kontroll över en juridisk person motsvarande den kontroll som den utövar över sin egen förvaltning i den mening som avses i första stycket a om myndigheten har ett avgörande inflytande över både den kontrollerade juridiska personens strategiska mål och viktiga beslut. Sådan kontroll får också utövas av en annan juridisk person, som själv kontrolleras på samma sätt av den upphandlande myndigheten.

2. Punkt 1 gäller också när den kontrollerade personen är en upphandlande myndighet, och myndigheten tilldelar ett kontrakt till den kontrollerande upphandlande myndigheten eller till en annan juridisk person som kontrolleras av samma upphandlande myndighet, förutsatt att det inte finns något direkt privat ägarintresse i kapitalet i den juridiska person som tilldelas det offentliga kontraktet med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

3. En upphandlande myndighet som inte utövar kontroll över en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person i den mening som avses i punkt 1 kan emellertid tilldela ett kontrakt till denna juridiska person utan att tillämpa detta direktiv, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande myndigheten utövar tillsammans med andra upphandlande myndigheter kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som de utövar över sina egna förvaltningar.

b) Den juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för de kontrollerande upphandlande myndigheternas räkning eller för andra juridiska personer som samma upphandlande myndigheter utövar kontroll över.

c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

För tillämpningen av första stycket a ska de upphandlande myndigheterna anses utöva gemensam kontroll över en juridisk person om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Den kontrollerade juridiska personens beslutsorgan består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna.

ii) Dessa upphandlande myndigheter har tillsammans ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut.

iii) Den kontrollerade juridiska personen har inget eget intresse som strider mot de kontrollerande upphandlande myndigheternas intressen.

4. Ett kontrakt som ingåtts uteslutande mellan två eller flera upphandlande myndigheter ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Kontraktet inrättar eller genomför ett samarbete mellan de deltagande upphandlande myndigheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som de ska fullgöra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas gemensamma mål.

b) Genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

c) De deltagande upphandlande myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 % av de verksamheter som berörs av samarbetet.

5. När procentsatsen för de verksamheter som avses i punkterna 1 första stycket b, 3 första stycket b och 4 c fastställs ska man beakta den genomsnittliga totala omsättningen eller ett lämpligt alternativt verksamhetsbaserat mått, såsom kostnader som uppstått hos den relevanta juridiska personen i fråga om tjänster, varor och byggentreprenader under de tre åren som föregår kontraktets tilldelning.

När omsättningen, eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet såsom kostnader, för de föregående tre åren inte är tillgängliga eller inte längre är relevanta på grund av tidpunkten för den relevanta juridiska personens etablering eller inledandet av verksamheten eller en omorganisation av dess verksamheter, ska det vara tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmåttet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

Artikel 29

Kontrakt som tilldelas anknutna företag

1. I denna artikel avses med *anknutet företag* alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens årsräkenskaper enligt kraven i direktiv 2013/34/EU.

2. När det gäller enheter som inte omfattas av direktiv 2013/34/EU, avses med *anknutet företag* alla företag som uppfyller något av följande villkor:

a) Den upphandlande enheten kan direkt eller indirekt utöva ett bestämmande inflytande över det.

b) Företaget får utöva ett bestämmande inflytande över den upphandlande enheten.

c) Det är gemensamt med den upphandlande enheten underkastat ett bestämmande inflytande från ett annat företag på grund av ägarförhållanden, finansiellt deltagande eller de regler företaget lyder under.

I denna punkt ska begreppet bestämmande inflytande ha samma betydelse som i artikel 4.2 andra stycket.

3. Utan hinder av artikel 28 och under förutsättning att villkoren i punkt 4 i den här artikeln är uppfyllda ska detta direktiv inte gälla kontrakt som

a) av en upphandlande enhet tilldelas ett anknutet företag, eller

b) av ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva sådana verksamheter som avses i artiklarna 8–14, tilldelas ett företag som är anknutet till någon av dessa upphandlande enheter.

4. Punkt 3 ska tillämpas på

a) tjänstekontrakt, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning de föregående tre åren, med beaktande av alla tjänster som det företaget tillhandahållit härrör från tillhandahållande av sådana tjänster till den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet,

b) varukontrakt, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning, med beaktande av alla varor som det företaget levererat de föregående tre åren härrör från leverans av sådana varor till den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet,

c) byggentreprenadkontrakt, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning med beaktande av alla byggentreprenader som tillhandahållits av det företaget under de föregående tre åren härrör från utförande av sådana byggentreprenader för den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet.

5. När ett anknutet företag inte kan uppvisa sin omsättning för de senaste tre åren beroende på tidpunkten för dess etablering eller verksamhetens påbörjande, ska det vara tillräckligt att företaget kan påvisa att den omsättning som avses i punkt 4 a, b eller c är trovärdig, särskilt genom prognoser för verksamheten.

6. Om fler än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten med vilken de utgör en ekonomisk grupp tillhandahåller samma eller liknande tjänster, varor eller byggentreprenader, ska procenttalen beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från tillhandahållandet av tjänster, varor respektive byggentreprenader från dessa anknutna företag.

Artikel 30

Kontrakt som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag

Utan hinder av artikel 28, och förutsatt att samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och att det i den handling som upprättats för bildandet av samriskföretaget föreskrivs att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i samriskföretaget under minst samma tid, ska detta direktiv inte gälla kontrakt som tilldelas av

a) ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva verksamheter i den mening som avses i artiklarna 8–14, till någon av dessa upphandlande enheter, eller

b) en upphandlande enhet till ett sådant samriskföretag som enheten ingår i.

Artikel 31

Anmälan av upplysningar

En upphandlande enhet ska på begäran till kommissionen lämna följande upplysningar när det gäller tillämpningen av artiklarna 29.2, 29.3 och 30.

a) Namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen.

b) De berörda kontraktens beskaffenhet och värde.

c) Det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att bevisa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget som tilldelas kontraktet och den upphandlande enheten motsvarar kraven i artikel 29 eller artikel 30.

Underavsnitt 4

Särskilda situationer

Artikel 32

Forsknings- och utvecklingstjänster

Detta direktiv ska endast tillämpas på tjänstekontrakt för forsknings- och utvecklingstjänster som omfattas av CPV-koderna 73000000-2 till 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 och 73430000-5, under förutsättning att följande två villkor är uppfyllda:

a) Resultaten tillkommer endast den upphandlande enheten i dess egen verksamhet.

b) Den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande enheten.

Artikel 33

Kontrakt som omfattas av särskilda bestämmelser

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 34 i detta direktiv ska Republiken Österrike och Förbundsrepubliken Tyskland genom villkor för tillstånd eller genom andra lämpliga åtgärder se till att enheter som är verksamma på de områden som anges i kommissionens beslut 2002/205/EG ([1]) och kommissionens beslut 2004/73/EG ([2])

a) iakttar principerna om icke-diskriminering och konkurrensutsatt upphandling när det gäller tilldelning av varu-, byggentreprenad- och tjänstekontrakt, särskilt när det gäller de upplysningar som enheten ska lämna till de ekonomiska aktörerna om planerade upphandlingar,

b) lämnar upplysningar till kommissionen om kontraktstilldelningen enligt de villkor som fastställs i kommissionens beslut 93/327/EEG ([3]).

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 34 ska Förenade kungariket, genom villkor för tillstånd eller genom andra lämpliga åtgärder se till att enheter som är verksamma på de områden som anges i beslut 97/367/EEG tillämpar punkt 1 a och b i den här artikeln på kontrakt som tilldelas för utövande av verksamheten i fråga i Nordirland.

3. Punkterna 1 och 2 gäller inte för kontrakt som tilldelas för prospektering av olja eller gas.

Underavsnitt 5

Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta och tillhörande förfaranderegler

Artikel 34

Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta

1. Kontrakt som syftar till att medge utförandet av en verksamhet enligt artiklarna 8–14 ska inte omfattas av detta direktiv om den medlemsstat eller de upphandlande enheter som har ingett en begäran i enlighet med artikel 35 kan visa att verksamheten i den medlemsstat där den utövas är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Projekttävlingar som anordnas för utövande av en sådan verksamhet i det geografiska området ska inte heller omfattas av detta direktiv. Verksamheten kan ingå i en större sektor eller utövas endast i vissa delar av den berörda medlemsstaten. Den bedömning av konkurrensutsättningen som avses i första meningen i denna punkt, som ska utföras på grundval av den information som kommissionen förfogar över och i enlighet med detta direktiv, ska inte påverka tillämpningen av konkurrenslagstiftningen. En sådan bedömning ska göras med beaktande av marknaden för verksamheten i fråga och den geografiska referensmarknaden i den mening som avses i punkt 2.

([1]) Kommissionens beslut 2002/205/EG av den 4 mars 2002 avseende Österrikes ansökan om att få tillämpa de särskilda bestämmelser som avses i artikel 3 i direktiv 93/38/EEG (EGT L 68, 12.3.2002, s. 31).

([2]) Kommissionens beslut 2004/73/EG av den 15 januari 2004 om Tysklands ansökan om tillämpning av den särskilda bestämmelsen i artikel 3 i direktiv 93/38/EEG (EUT L 16, 23.1.2004, s. 57).

([3]) Kommissionens beslut 93/327/EEG av den 13 maj 1993 om förutsättningarna för att upphandlande enheter som utnyttjar geografiska områden i syfte att leta efter eller att utvinna olja, gas, kol eller andra fasta bränslen skall vara skyldiga att lämna upplysningar till kommissionen om de upphandlingar de gör (EGT L 129, 27.5.1993, s. 25).

2. Vid tillämpning av punkt 1 i denna artikel ska det avgöras om en verksamhet är direkt konkurrensutsatt på grundval av kriterier som överensstämmer med EUF-fördragets konkurrensbestämmelser. Dessa kan avse varornas eller tjänsternas egenskaper, förekomsten av alternativa varor eller tjänster som anses vara utbytbara på utbudssidan eller efterfrågesidan, priser och den faktiska eller potentiella närvaron av mer än en leverantör av de berörda varorna eller tillhandahållare av de berörda tjänsterna.

Den geografiska referensmarknad som ska utgöra grunden för bedömningen av om en verksamhet är konkurrensutsatt ska vara det område inom vilket de berörda företagen medverkar i utbudet av och efterfrågan på varor eller tjänster, där konkurrensförhållandena är tillräckligt likartade och kan skiljas från angränsande områden framför allt därför att konkurrensvillkoren är väsentligt annorlunda inom de områdena. Vid denna bedömning ska hänsyn tas särskilt till de berörda varornas eller tjänsternas beskaffenhet och egenskaper, hinder för tillträde till marknaden eller konsumentpreferenser, väsentliga skillnader i företagens marknadsandelar mellan det berörda området och angränsande områden eller betydande prisskillnader.

3. Vid tillämpning av punkt 1 i denna artikel ska tillträdet till marknaden betraktas som fritt om medlemsstaten har genomfört och tillämpar den unionslagstiftning som anges i bilaga III.

Om fritt tillträde till en viss marknad inte kan förutsättas med stöd av första stycket, måste det påvisas att tillträdet till marknaden är fritt, rättsligt och faktiskt.

Artikel 35

Förfarande för att fastställa om artikel 34 är tillämplig

1. Om en medlemsstat eller, om det föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning, en upphandlande enhet anser att en viss verksamhet är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde på grundval av de kriterier som föreskrivs i artikel 34.2 och 34.3, får den ansöka om att kommissionen ska fastställa att detta direktiv inte ska vara tillämpligt på tilldelning av kontrakt eller anordnande av projekttävlingar för utövandet av den verksamheten, i förekommande fall tillsammans med ett yttrande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten. Sådana ansökningar kan gälla verksamheter som ingår i en större sektor eller utövas endast i vissa delar av den berörda medlemsstaten.

I sin ansökan ska den berörda medlemsstaten eller upphandlande enheten informera kommissionen om alla relevanta sakförhållanden, i synnerhet alla lagar, förordningar eller avtal som rör efterlevnaden av de villkor som fastställs i artikel 34.1.

2. Såvida inte en ansökan från en upphandlande myndighet åtföljs av ett motiverat och välgrundat yttrande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten, där villkoren för den eventuella tillämpligheten i enlighet med artikel 34.2 och 34.3 på den berörda verksamheten analyseras ingående, ska kommissionen omedelbart informera den berörda medlemsstaten. Den berörda medlemsstaten ska i dessa fall informera kommissionen om alla relevanta sakförhållanden, i synnerhet alla lagar, förordningar eller avtal som rör efterlevnaden av de villkor som fastställs i artikel 34.1.

3. På grundval av en begäran som lämnats in i enlighet med punkt 1 i denna artikel får kommissionen genom genomförandeakter, som ska antas inom de tidsfrister som anges i bilaga IV, fastställa huruvida en sådan verksamhet som avses i artiklarna 8–14 är direkt konkurrensutsatt på grundval av de kriterier som anges i artikel 34. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.2.

Kontrakt för att utföra den berörda verksamheten och projekttävlingar som anordnas för utövandet av en sådan verksamhet ska upphöra att omfattas av detta direktiv i följande fall:

a) Om kommissionen inom den period som föreskrivs i bilaga IV har antagit genomförandeakten om fastställande av tillämpligheten av artikel 34.1.

b) Om kommissionen inte har antagit genomförandeakten inom den period som föreskrivs i bilaga IV.

4. Efter det att en ansökan har inlämnats får den berörda medlemsstaten eller upphandlande enheten, med kommissionens samtycke, väsentligen ändra ansökan, i synnerhet med avseende på den berörda verksamheten eller de berörda geografiska områdena. Om detta sker ska genomförandeakten antas inom ramen för en ny tidsfrist, som ska beräknas i enlighet med punkt 1 i bilaga IV, såvida inte kommissionen och den medlemsstat eller upphandlande enhet som har lämnat in ansökan enas om en kortare tidsfrist.

5. Om en verksamhet i en viss medlemsstat redan är föremål för ett förfarande i enlighet med punkterna 1, 2 och 4, ska ytterligare ansökningar rörande samma verksamhet i samma medlemsstat innan den tidsfrist som gäller för den första ansökan har löpt ut, inte betraktas som nya förfaranden utan behandlas inom ramen för den första ansökan.

6. Kommissionen ska anta en genomförandeakt för att fastställa detaljerade regler för tillämpningen av punkterna 1–5. Denna genomförandeakt ska åtminstone innehålla regler om följande:

a) Offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning* för information om den dag då den period som föreskrivs i punkt 1 i bilaga IV inleds och avslutas, inklusive eventuella förlängningar eller upphävande av dessa perioder i enlighet med den bilagan.

b) Offentliggörande av eventuell tillämplighet av artikel 34.1 i enlighet med punkt 3 andra stycket b i denna artikel.

c) Tillämpningsföreskrifter om form, innehåll och andra närmare bestämmelser för en ansökan enligt punkt 1 i denna artikel.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.2.

KAPITEL IV

Allmänna principer

Artikel 36

Principer för upphandling

1. Upphandlande enheter ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

Upphandlingen får inte utformas i syfte att undanta den från tillämpningsområdet för detta direktiv eller att på ett konstgjort sätt begränsa konkurrensen. Konkurrensen ska anses ha begränsats på ett konstgjort sätt om upphandlingen har utformats i syfte att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer.

2. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ekonomiska aktörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i bilaga XIV.

Artikel 37

Ekonomiska aktörer

1. Ekonomiska aktörer som enligt lagstiftningen i den medlemsstat där de är etablerade har rätt att tillhandahålla den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där kontraktet tilldelas kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan likväl åläggas att, när det gäller tjänstekontrakt och byggentreprenadkontrakt samt varukontrakt som dessutom omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och relevanta yrkeskvalifikationer för den personal som ska fullgöra kontraktet i fråga.

2. Grupper av ekonomiska aktörer, inbegripet tillfälliga sammanslutningar, får delta i upphandlingsförfaranden. De upphandlande enheterna får inte kräva att de ska ha en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan.

De upphandlande enheterna får vid behov i upphandlingsdokumenten klargöra hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de kriterier och krav avseende kvalificering och urvalsbedömning som avses i artiklarna 77–81, förutsatt att detta motiveras av objektiva skäl och är proportionellt. Medlemsstaterna får fastställa standardvillkor för hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla dessa krav.

De villkor för dessa grupper av ekonomiska aktörers fullgörande av ett kontrakt, som skiljer sig från dem som gäller för enskilda deltagare ska också motiveras av objektiva skäl och vara proportionella.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får upphandlande enheter kräva att grupper av ekonomiska aktörer antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade kontraktet, om det är nödvändigt för att kontraktet ska kunna utföras på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 38

Reserverade kontrakt

1. Medlemsstaterna får reservera deltagandet i upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder och ekonomiska aktörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer, eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, förutsatt att minst 30 % av arbetstagarna i sådana verkstäder, ekonomiska aktörer eller program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare.

2. Anbudsinfordran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.

Artikel 39

Sekretess

1. Om inte annat föreskrivs i detta direktiv eller nationell rätt som den upphandlande enheten omfattas av, särskilt lagstiftning om tillgång till information, och utan att det påverkar upplysningsskyldigheten i fråga om tilldelade kontrakt och information till anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 70 och 75, får den upphandlande enheten inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats konfidentiella av de ekonomiska aktörerna, inklusive men inte begränsat till tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbuden.

2. En upphandlande enhet får ställa krav på ekonomiska aktörer för att under hela upphandlingsförfarandet skydda den konfidentiella karaktären hos de uppgifter som den lämnar ut, inklusive uppgifter som tillhandahålls i samband med driften av ett kvalificeringssystem, oavsett om denna information har offentliggjorts i ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem vilket används som anbudsinfordran.

Artikel 40

Regler för kommunikation

1. Medlemsstaterna ska se till att all kommunikation och allt informationsutbyte enligt detta direktiv, särskilt elektronisk inlämning, sker med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i denna artikel. De verktyg och anordningar som ska användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska egenskaper, ska vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter och får inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförfarandet.

Trots vad som sägs i första stycket ska de upphandlande enheterna inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i följande situationer:

a) På grund av upphandlingens specialiserade beskaffenhet skulle användningen av elektroniska medel för kommunikation kräva särskilda verktyg, anordningar eller filformat som inte finns allmänt tillgängliga eller inte stöds av allmänt tillgängliga applikationer.

b) Applikationer som stöder filformat som är lämpliga för beskrivningen av anbuden använder filformat som inte kan användas av några andra öppna eller allmänt tillgängliga applikationer eller omfattas av en licensordning och kan inte göras tillgänglig för nedladdning eller fjärranvändning av den upphandlande enheten.

c) Användningen av elektroniska medel för kommunikation skulle kräva specialiserad kontorsutrustning som inte är allmänt tillgänglig för upphandlande enheter.

d) I upphandlingsdokumenten efterfrågas det fysiska modeller eller arkitektmodeller som inte kan översändas med hjälp av elektroniska medel.

Den kommunikation där elektroniska medel för kommunikation inte används enligt andra stycket ska ske via post eller annan lämplig transportör eller en kombination av post eller annan lämplig transportör och elektroniska medel.

Trots vad som sägs i första stycket i denna punkt är de upphandlande enheterna inte skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i den mån som användning av andra än elektroniska medel för kommunikation är nödvändig antingen på grund av brott mot säkerheten i elektroniska medel för kommunikation eller i syfte att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information som kräver en så hög skyddsnivå att den inte kan säkerställas på korrekt sätt genom användning av elektroniska verktyg och anordningar som antingen är allmänt tillgängliga för ekonomiska aktörer eller kan göras tillgängliga för dem genom alternativa medel för tillgång i den mening som avses i punkt 5.

Det är de upphandlande enheterna som i enlighet med andra stycket i denna punkt ska kräva andra än elektroniska medel för kommunikation för inlämning som i den enskilda rapport som avses i artikel 100 ska ange skälen till detta krav. I tillämpliga fall ska de upphandlande enheterna i den enskilda rapporten visa varför man har ansett det vara nödvändigt att använda andra än elektroniska medel för kommunikation vid tillämpning av fjärde stycket i denna punkt.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 får muntlig kommunikation användas vid annan kommunikation än den som avser de väsentliga delarna av upphandlingsförfarandet, förutsatt att innehållet i den muntliga kommunikationen har dokumenterats i tillfredsställande utsträckning. I detta syfte ska de väsentliga delarna av ett upphandlingsförfarande inbegripa upphandlingsdokument, anbudsansökningar, intresseförklaringar och anbud. Särskilt ska sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som väsentligen kan påverka innehållet i och bedömningen av anbuden dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, såsom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.

3. De upphandlande enheterna ska säkerställa att kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna sker på ett sådant sätt att alla uppgifters integritet och den sekretess som gäller för anbuden och anbudsansökningarna bevaras. De får inte ta del av innehållet i anbuden och anbudsansökningarna förrän tidsfristen för att lämna anbud har löpt ut.

4. För offentliga byggentreprenadkontrakt och projekttävlingar får medlemsstaterna kräva att särskilda elektroniska verktyg, t.ex. elektroniska modellverktyg för bygginformation eller liknande, används. I sådana fall ska de upphandlande enheterna erbjuda alternativa medel för tillgång enligt punkt 5 fram till dess att dessa verktyg blir allmänt tillgängliga i den mening som avses i punkt 1 första stycket andra meningen.

5. De upphandlande enheterna får vid behov kräva användning av verktyg som inte är allmänt tillgängliga, förutsatt att de upphandlande enheterna erbjuder alternativa medel för tillgång.

De upphandlande enheterna ska anses erbjuda passande alternativa medel för tillgång i följande situationer, om de

a) på elektronisk väg ger oinskränkt, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa verktyg och anordningar från och med dagen för offentliggörandet av meddelandet i enlighet med bilaga IX eller från den dag då inbjudan att bekräfta intresse avsänds; den webbadress där dessa verktyg och anordningar finns tillgängliga ska anges i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse,

b) ser till att anbudsgivare som inte har tillgång till de verktyg och anordningar som berörs, eller inte har möjlighet att erhålla dem inom aktuella tidsfrister, förutsatt att detta inte kan tillskrivas berörd anbudsgivare, får tillträde till upphandlingsförfarandet genom användning av provisoriska anordningar som görs tillgängliga kostnadsfritt online, eller

c) stöder en alternativ kanal för elektronisk inlämning av anbud.

6. Utöver de krav som anges i bilaga V ska följande regler gälla för verktyg och anordningar för elektronisk överföring och mottagning av anbud och för elektronisk mottagning av anbudsansökningar:

a) Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbud och anbudsansökningar, inbegripet kryptering och tidsstämpling, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter.

b) Medlemsstaterna, eller de upphandlande enheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, ska ange den säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medlen för kommunikation i olika skeden av upphandlingsförfarandet; nivån ska stå i proportion till de risker som är förknippade med förfarandet.

c) Om medlemsstaterna, eller de upphandlande enheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, konstaterar att risknivån, bedömd i enlighet med led b i denna punkt, är sådan att avancerade elektroniska signaturer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG [1] krävs, ska de upphandlande enheterna godta avancerade elektroniska signaturer som stöds av ett kvalificerat certifikat, med beaktande av om dessa certifikat tillhandahålls av en tillhandahållare av certifieringstjänster som är med i en tillförlitlig förteckning som föreskrivs i kommissionens beslut 2009/767/EG [2], med eller utan en säker anordning för skapande av signaturer, förutsatt att de uppfyller följande villkor:

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer (EGT L 13, 19.1.2000, s. 12).

[2] Kommissionens beslut av den 16 oktober 2009 om åtgärder som underlättar användningen av förfaranden på elektronisk väg genom gemensamma kontaktpunkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 274, 20.10.2009, s. 36).

i) De upphandlande enheterna ska fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de format som fastställs i kommissionens beslut 2011/130/EU [1] och ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av dessa format. Om ett annat format för elektroniska signaturer används ska den elektroniska signaturen eller de medier som innehåller det elektroniska dokumentet innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna, som ska falla under medlemsstatens ansvarsområde. Valideringsmöjligheterna ska göra det möjligt för den upphandlande enheten att online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål validera den mottagna elektroniska signaturen som en avancerad elektronisk signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat. Medlemsstaterna ska överlämna information om tillhandahållaren av valideringstjänster till kommissionen, som ska göra den information som erhållits från medlemsstaterna tillgänglig för allmänheten på internet.

ii) Om ett anbud är försett med en signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat som finns med i en tillförlitlig förteckning får de upphandlande enheterna inte införa ytterligare krav som kan förhindra anbudsgivarna att använda dessa signaturer.

När det gäller dokument som används vid ett upphandlingsförfarande som är signerade av en behörig myndighet i en medlemsstat eller av en annan utfärdande enhet, får den behöriga utfärdande myndigheten eller enheten fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de krav som anges i artikel 1.2 i beslut 2011/130/EU. De ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av detta format genom att inkludera den information som krävs för behandlingen av signaturen i det berörda dokumentet. Sådana dokument ska i den elektroniska signaturen eller i de medier som innehåller de elektroniska dokumenten innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna som gör det möjligt att validera den mottagna elektroniska signaturen online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål.

7. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att ändra de tekniska detaljer och egenskaper som anges i bilaga V för att beakta den tekniska utvecklingen.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att ändra förteckningen i punkt 1 andra stycket a–d i den här artikeln om den tekniska utvecklingen innebär att fortsatta undantag från användningen av elektroniska medel för kommunikation blir olämpliga eller, i undantagsfall, om nya undantag måste föreskrivas på grund av den tekniska utvecklingen.

För att se till att tekniska format samt process- och meddelandestandarder är driftskompatibla, särskilt i ett gränsöverskridande sammanhang, ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att besluta om obligatorisk användning av sådana specifika tekniska standarder, särskilt i fråga om elektronisk inlämning, elektroniska kataloger och medel för elektronisk autentisering, endast när de tekniska standarderna noggrant har testats och deras användbarhet har bevisats i praktiken. Innan kommissionen gör användningen av en teknisk standard obligatorisk ska den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassningar till befintliga lösningar på e-upphandlingsområdet, inklusive infrastruktur, processer och programvara.

Artikel 41

Nomenklatur

1. Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för offentlig upphandling ska göras genom användning av den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (*Common Procurement Vocabulary, CPV*) som fastställs i förordning (EG) nr 2195/2002.

2. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att anpassa de CPV-koder som avses i detta direktiv när ändringar av CPV-nomenklaturen ska införas i detta direktiv och inte medför en ändring av direktivets tillämpningsområde.

Artikel 42

Intressekonflikter

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna vidtar lämpliga åtgärder för att effektivt förebygga, identifiera och avhjälpa intressekonflikter som uppstår under genomförandet av upphandlingsförfaranden i syfte att undvika snedvridning av konkurrensen och säkerställa lika behandling av alla ekonomiska aktörer.

Begreppet intressekonflikt ska minst omfatta situationer där sådan personal hos den upphandlande myndigheten eller en leverantör av upphandlingstjänster som agerar på den upphandlande myndighetens vägnar som deltar i genomförandet av upphandlingsförfarandet eller kan påverka resultatet av förfarandet direkt eller indirekt har ett finansiellt, ekonomiskt eller annat personligt intresse som kan ses som komprometterande för dess opartiskhet och oavhängighet under upphandlingsförfarandet.

[1] Kommissionens beslut 2011/130/EU av den 25 februari 2011 om fastställande av minimikrav för behandling över gränserna av dokument som signerats elektroniskt av behöriga myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 53, 26.2.2011, s. 66).

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM UPPHANDLING

KAPITEL I

Förfaranden

Artikel 43

Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal

I den mån de omfattas av bilagorna 3, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg I till WTO-avtalet och andra internationella avtal som unionen är bunden av, ska upphandlande enheter i den mening som avses i artikel 4.1 a bevilja byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer som har undertecknat dessa avtal en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer i unionen.

Artikel 44

Val av förfaranden

1. Vid tilldelning av varu-, byggentreprenad- eller tjänstekontrakt ska de upphandlande enheterna tillämpa förfaranden som anpassats i enlighet med detta direktiv, under förutsättning att, och utan att det påverkar artikel 47, en anbudsinfordran har offentliggjorts i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska föreskriva att upphandlande enheter får tillämpa öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfordran enligt bestämmelserna i detta direktiv.

3. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande enheterna får tillämpa konkurrenspräglade dialoger och innovationspartnerskap enligt bestämmelserna i detta direktiv.

4. En anbudsinfordran får göras på något av följande sätt:

a) Genom ett förhandsmeddelande enligt artikel 67, om kontraktet tilldelas genom ett selektivt eller ett förhandlat förfarande.

b) Genom ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem enligt artikel 68, om kontraktet tilldelas genom ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande eller genom en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap.

c) Genom ett meddelande om upphandling enligt artikel 69.

I det fall som avses i led a i denna punkt ska de ekonomiska aktörer som har anmält intresse efter offentliggörande av ett förhandsmeddelande uppmanas att lämna in en skriftlig bekräftelse av sitt intresse genom en ”inbjudan att bekräfta intresse” i enlighet med artikel 74.

5. Medlemsstaterna kan föreskriva att upphandlande enheter, i de särskilda fall och under de särskilda omständigheter som uttryckligen anges i artikel 50, får tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran. Medlemsstaterna får inte tillåta att detta förfarande tillämpas i andra fall än de som anges i artikel 50.

Artikel 45

Öppet förfarande

1. Vid öppna förfaranden får alla intresserade ekonomiska aktörer lämna anbud efter en anbudsinfordran.

Fristen för mottagande av anbud ska vara minst 35 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

Anbudet ska innehålla de upplysningar som den upphandlande enheten kräver för det kvalitativa urvalet.

2. Om de upphandlande enheterna har offentliggjort ett förhandsmeddelande som inte i sig användes som en anbudsinfordran får den minimitidsfrist för mottagande av anbud som fastställs i punkt 1 andra stycket i denna artikel minskas till 15 dagar, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Förhandsmeddelandet innehöll, utöver de uppgifter som krävs enligt del A avsnitt I i bilaga VI, alla de uppgifter som krävs enligt del A avsnitt II i bilaga VI, i den mån de sistnämnda uppgifterna fanns att tillgå när förhandsmeddelandet offentliggjordes.

b) Förhandsmeddelandet avsändes för offentliggörande minst 35 dagar och högst 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

3. Om det i en brådskande situation som bestyrks på lämpligt sätt av de upphandlande enheterna, är omöjligt att tillämpa den tidsfrist som fastställs i punkt 1 andra stycket, får de fastställa en tidsfrist på minst 15 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

4. Den upphandlande enheten får minska den tidsfrist för mottagande av anbud som anges i punkt 1 andra stycket i denna artikel med fem dagar om den tillåter att anbuden skickas in med hjälp av elektroniska medel i enlighet med artikel 40.4 första stycket och artikel 40.5 och 40.6.

Artikel 46

Selektivt förfarande

1. Vid selektiva förfaranden får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande enheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande enheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får lämna anbud. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

Tidsfristen för mottagande av anbud får fastställas enligt överenskommelse mellan den upphandlande enheten och utvalda anbudssökande, under förutsättning att alla utvalda anbudssökande har haft lika lång tid på sig att utarbeta och lämna anbud.

Om det inte går att komma överens om en tidsfrist för mottagande av anbud ska tidsfristen vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

Artikel 47

Förhandlat förfarande med föregående anbudsinfordran

1. Vid förhandlat förfarande med föregående anbudsinfordran får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande enheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande enheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får delta i förhandlingarna. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

Tidsfristen för mottagande av anbud får fastställas enligt överenskommelse mellan den upphandlande enheten och utvalda anbudssökande, under förutsättning att de alla har haft lika lång tid på sig att utarbeta och lämna anbud.

Om det inte går att komma överens om en tidsfrist för mottagande av anbud ska tidsfristen vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

Artikel 48

Konkurrenspräglad dialog

1. I konkurrenspräglade dialoger får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran enligt artikel 44.4 b och c genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande enheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

Endast de ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande enheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i dialogen. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 82.2.

2. Upphandlande enheter ska ange och definiera sina behov och krav i anbudsinfordran och/eller i ett beskrivande dokument. Samtidigt och i samma dokument ska de upphandlande enheterna också ange och definiera de valda tilldelningskriterierna samt ange en preliminär tidsplan.

3. De upphandlande enheterna ska inleda en dialog med de deltagare som valts ut enligt de relevanta bestämmelserna i artiklarna 76–81, där dialogens syfte ska vara att identifiera och definiera hur deras behov bäst ska kunna tillgodoses. Under denna dialog får de diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda deltagarna.

De upphandlande enheterna ska under dialogen garantera likabehandling av samtliga deltagare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa deltagare i förhållande till andra.

I enlighet med artikel 39 får de upphandlande enheterna inte röja för de övriga deltagarna vilka lösningar en deltagare har föreslagit eller annan konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i dialogen har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

4. En konkurrenspräglad dialog får äga rum i successiva steg för att minska det antal lösningar som ska diskuteras under dialogen, genom tillämpning av de tilldelningskriterier som anges i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet. Den upphandlande enheten ska i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet ange om den kommer att utnyttja denna möjlighet.

5. Den upphandlande enheten ska fortsätta denna dialog till dess att den kan identifiera den eller de lösningar som kan tillgodose dess behov.

6. Efter att ha förklarat dialogen avslutad och efter att ha informerat de återstående deltagarna om detta ska den upphandlande enheten uppmana dem att lämna sina slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som lagts fram och specificerats under dialogen. Dessa anbud ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

På begäran av den upphandlande enheten får dessa anbud klarläggas, preciseras och optimeras. Sådana klarlägganden, preciseringar, optimeringar eller kompletteringar får dock inte omfatta ändringar av väsentliga aspekter av anbudet eller upphandlingen, däribland de behov och krav som anges i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet, om ändringar av dessa aspekter, behov och krav riskerar att snedvrida konkurrensen eller ha en diskriminerande effekt.

7. Upphandlande enheter ska bedöma de inkomna anbuden på grundval av de tilldelningskriterier som fastställs i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet.

På den upphandlande enhetens begäran får förhandlingar med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som har bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 82.2 föras i syfte att bekräfta de finansiella åtaganden eller andra villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren, under förutsättning att detta inte leder till att väsentliga aspekter i anbudet eller upphandlingen ändras i sak, inklusive de behov och krav som anges i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet, och inte riskerar att snedvrida konkurrensen eller orsaka diskriminering.

8. Upphandlande enheter får besluta om tävlingspriser eller betalningar till deltagarna i dialogen.

Artikel 49

Innovationspartnerskap

1. När det gäller innovationspartnerskap får alla ekonomiska aktörer lämna in en ansökan om att delta efter en anbudsinfordran enligt artikel 44.4 b och c genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet som den upphandlande enheten begärt.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande enheten identifiera behovet av en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad som inte kan tillgodoses genom inköp av varor, tjänster eller byggentreprenader som redan finns tillgängliga på marknaden. Den ska ange vilka delar av beskrivningen som fastställer de minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud. Den information som lämnas ska vara tillräckligt precis för att de ekonomiska aktörerna ska kunna bedöma den begärda lösningens art och räckvidd och besluta om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.

Den upphandlande enheten får besluta att inrätta innovationspartnerskapet med en eller flera partner som bedriver separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökningar ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar. Endast sådana ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande enheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i förfarandet. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 82.2.

2. Innovationspartnerskapen ska syfta till utvecklingen av en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad och därpå följande inköp av dessa varor, tjänster eller byggentreprenader, under förutsättning att de motsvarar de prestandanivåer och maximikostnader som överenskommits mellan de upphandlande enheterna och deltagarna.

Innovationspartnerskapet ska delas upp i successiva etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen, och som kan inkludera tillverkning av varorna, tillhandahållande av tjänsterna eller slutförande av byggentreprenaderna. Innovationspartnerskapet ska ha mellanliggande mål som partnerna i fråga ska uppfylla och föreskriva utbetalning av ersättning genom lämpliga delbetalningar.

Baserat på dessa mål kan den upphandlande enheten efter varje avslutad etapp besluta att avsluta innovationspartnerskapet eller, om innovationspartnerskapet omfattar flera partner, minska antalet partner genom att avsluta enskilda kontrakt, under förutsättning att den upphandlande enheten i upphandlingsdokumenten har angett dessa möjligheter och på vilka villkor de kan utnyttjas.

3. Om inte annat anges i denna artikel ska de upphandlande enheterna förhandla med anbudsgivarna om det ursprungliga och alla efterföljande anbud som de lämnat, förutom det slutliga anbudet, för att förbättra innehållet i anbuden.

Minimikraven och tilldelningskriterierna får inte vara föremål för förhandling.

4. De upphandlande enheterna ska under förhandlingarna garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra. De ska skriftligen informera alla anbudsgivare vars anbud inte har uteslutits i enlighet med punkt 5 om eventuella ändringar av de tekniska specifikationerna eller andra upphandlingsdokument än de där minimikraven anges. Efter dessa ändringar ska de upphandlande enheterna ge anbudsgivarna tillräckligt med tid för att vid behov kunna ändra sina anbud och skicka in de ändrade anbuden.

I enlighet med artikel 39 får de upphandlande enheterna inte röja för de övriga deltagarna konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i förhandlingarna har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

5. Förhandlingar under förfarandet för innovationspartnerskap får genomföras i successiva steg för att minska det antal anbud som ska förhandlas, på grundval av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten. Den upphandlande enheten ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten ange om den kommer att använda sig av denna möjlighet eller inte.

6. Vid urvalet av anbudssökande ska de upphandlande enheterna särskilt tillämpa kriterier för de anbudssökandes kapacitet på FoU-området och när det gäller att utveckla och genomföra innovativa lösningar.

Endast de ekonomiska aktörer som bjuds in att delta av den upphandlande enheten efter en bedömning av de begärda uppgifterna får lämna in forsknings- och innovationsprojekt, vars syfte ska vara att tillgodose de behov som enligt den upphandlande enhetens bedömning inte kan tillgodoses genom befintliga lösningar.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande enheten fastställa vilka arrangemang för immateriell äganderätt som ska tillämpas. Vid innovationspartnerskap med flera partner får den upphandlande enheten i enlighet med artikel 39 inte röja för övriga partner vilka lösningar som har föreslagits eller annan konfidentiell information som har förmedlats av en partner inom ramen för partnerskapet utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

7. Den upphandlande enheten ska se till att partnerskapets struktur, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna, avspeglar graden av innovation hos den föreslagna lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en innovativ lösning som ännu inte finns tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av inköpta varor, tjänster eller byggentreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till investeringarna för deras framtagande.

Artikel 50

Användning av förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran

De upphandlande enheterna får tillämpa det förhandlade förfarandet utan föregående anbudsinfordran i följande fall:

a) Om inga anbud eller inga lämpliga anbud eller inga anbudsansökningar eller inga lämpliga anbudsansökningar har lämnats efter ett förfarande med föregående anbudsinfordran, under förutsättning att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändras väsentligt.

   Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande enhetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller får uteslutas enligt artikel 78.1 eller 80.1 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande enheten i enlighet med artikel 78 eller 80.

b) Om kontraktet endast avser forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål och inte syftar till vinst eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader samt på villkor att tilldelningen av kontraktet inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt kontraktstilldelning, avsedd särskilt för sådana ändamål.

c) Om byggentreprenaden, varorna eller tjänsterna endast kan tillhandahållas av en viss ekonomisk aktör, av något av följande skäl:

i) Syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation.

ii) Det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens.

iii) Skydd av ensamrätt, inklusive immateriella rättigheter.

De undantag som anges i leden ii och iii ska endast gälla när inget rimligt alternativ eller substitut finns och om avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstgjord begränsning av upphandlingsparametrarna.

d) Om det, när det är absolut nödvändigt och på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse, är omöjligt att iaktta de tidsfrister som gäller vid öppet förfarande, selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående anbudsinfordran. De omständigheter som åberopas som skäl för synnerlig brådska får inte i något fall tillskrivas den upphandlande enheten.

e) Om det rör sig om varukontrakt för kompletterande leveranser som utförs av den ursprungliga varuleverantören och som antingen syftar till att delvis ersätta varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, i de fall ett byte av varuleverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa varor med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid drift och underhåll.

f) Om det rör sig om nya byggentreprenader eller tjänster som är en upprepning av liknande byggentreprenader eller tjänster och som anförtros den entreprenör som av samma upphandlande enhet har tilldelats ett tidigare kontrakt, under förutsättning att de nya byggentreprenaderna eller tjänsterna är i överensstämmelse med ett grundläggande projekt, för vilket ett första kontrakt tilldelats genom ett förfarande i enlighet med artikel 44.1.

Det ursprungliga projektet ska ange omfattningen av möjliga kompletterande byggentreprenader eller tjänster samt villkoren för tilldelning. Så snart som det första projektet blir föremål för upphandling ska den upphandlande enheten ange att detta förfaringssätt kan bli aktuellt och i beräkningen ta med den uppskattade totala kostnaden för kommande byggentreprenader eller tjänster vid tillämpning av artiklarna 15 och 16.

g) Om det rör sig om varor som noterats och förvärvats på en råvarumarknad.

h) Vid förmånliga inköp, när det är möjligt att anskaffa varor genom att utnyttja särskilt förmånliga erbjudanden som gäller under mycket kort tid, när priset ligger betydligt under det normala marknadspriset.

i) Om det rör sig om inköp av varor eller tjänster på särskilt gynnsamma villkor, antingen hos en varuleverantör eller tjänsteleverantör som slutgiltigt avslutar sin affärsverksamhet eller hos en förvaltare eller en likvidator vid insolvensförfarande, offentligt ackord eller förfarande av liknande slag som finns i nationella lagar och andra författningar.

j) Om det aktuella tjänstekontraktet följer på en projekttävling som anordnats enligt detta direktiv och enligt de regler som föreskrivits i projekttävlingen ska gå till vinnaren eller en av vinnarna i tävlingen; i det senare fallet ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingarna.

KAPITEL II

Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling

Artikel 51

Ramavtal

1. Upphandlande enheter får sluta ramavtal under förutsättning att de tillämpar de förfaranden som anges i detta direktiv.

Ett ramavtal avser ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattade kvantiteter.

Ett ramavtal får inte löpa längre än åtta år, utom i undantagsfall som vederbörligen motiverats, särskilt genom föremålet för ramavtalet.

2. Kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas på grundval av objektiva regler och kriterier, som får inbegripa en förnyad konkurrensutsättning för de ekonomiska aktörer som är parter i det ingångna ramavtalet. Dessa regler och kriterier ska anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

De objektiva regler och kriterier som avses i första stycket ska säkerställa likabehandling av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet. Om en förnyad konkurrensutsättning ingår ska de upphandlande enheterna fastställa en tidsfrist som är tillräckligt lång för att anbud för varje enskilt kontrakt ska kunna lämnas in, och de ska tilldela varje kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat in det bästa anbudet på grundval av tilldelningskriterierna i specifikationerna i ramavtalet.

En upphandlande enhet får inte använda ramavtal på otillbörligt sätt eller på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids.

Artikel 52

Dynamiska inköpssystem

1. De upphandlande enheterna får använda ett dynamiskt inköpssystem för köp av sådant som används frekvent och vars egenskaper, så som de är allmänt tillgängliga på marknaden, tillfredsställer den upphandlande enhetens behov. Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process, och ska under inköpssystemets hela giltighetstid vara öppet för varje ekonomisk aktör som uppfyller urvalskriterierna. Det kan delas in i kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster som är objektivt definierade på grundval av egenskaperna för den upphandling som ska genomföras inom den berörda kategorin. Sådana egenskaper kan omfatta en hänvisning till största tillåtna storlek på senare ingångna specifika kontrakt eller till ett specifikt geografiskt område inom vilket det senare ingångna specifika kontraktet ska fullgöras.

2. För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska en upphandlande enhet följa reglerna för selektiva förfaranden. Samtliga anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet, och antalet anbudssökande som ska få delta i systemet får inte begränsas i enlighet med artikel 78.2. När upphandlande enheter har delat upp systemet i olika kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster i enlighet med punkt 1 i denna artikel, ska de specificera tillämpliga urvalskriterier för varje kategori.

Trots vad som sägs i artikel 46 ska följande tidsfrister gälla:

a) Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar. Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för mottagande av anbudsansökningar när inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats ut.

b) Minimitidsfristen för mottagande av anbud ska vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes. Artikel 46.2 andra och tredje stycket ska gälla.

3. All kommunikation inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem ska ske endast med elektroniska medel i enlighet med artikel 40.1, 40.3, 40.5 och 40.6.

4. För att tilldela kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande enheten

a) offentliggöra en anbudsinfordran och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,

b) i upphandlingsdokumenten minst ange vilken typ av köp och vilka kvantiteter som detta system avser samt lämna all nödvändig information om det dynamiska inköpssystemet, inbegripet hur det dynamiska inköpssystemet fungerar, den elektroniska utrustning som används, tekniska arrangemang för anslutning samt tekniska specifikationer,

c) ange alla indelningar i olika kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster och vad som karakteriserar dessa,

d) ge fri, direkt och fullständig tillgång till upphandlingsdokumenten så länge systemet är giltigt i enlighet med artikel 73.

5. Den upphandlande enheten ska under hela den tid som det dynamiska inköpssystemet är giltigt ge alla ekonomiska aktörer möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i punkt 2. Den ska fullfölja sin utvärdering av sådana anbudsansökningar i enlighet med urvalskriterierna inom 10 arbetsdagar från och med mottagandet. Tidsfristen kan i enskilda fall förlängas till 15 arbetsdagar när detta är motiverat, särskilt om det finns ett behov av att granska kompletterande dokumentation eller att annars kontrollera om urvalskriterierna har uppfyllts.

Trots vad som sägs i första stycket får upphandlande enheter, så länge som inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen inom det dynamiska inköpssystemet inte har skickats ut, förlänga utvärderingsperioden om ingen inbjudan att lämna anbud har utfärdats under den förlängda utvärderingsperioden. De upphandlande enheterna ska i upphandlingsdokumenten ange längden på den förlängda period som de avser att tillämpa.

Den upphandlande enheten ska snarast möjligt informera den berörda ekonomiska aktören huruvida denne tagits med i det dynamiska inköpssystemet.

6. Den upphandlande enheten ska inbjuda alla deltagare som tas med i det dynamiska inköpssystemet att lämna ett anbud för varje enskilt kontrakt som ska tilldelas inom systemet i enlighet med artikel 74. Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i olika kategorier av byggnadsentreprenader, varor eller tjänster ska den upphandlande enheten uppmana samtliga deltagare som har inbjudits inom den kategori som motsvarar berörd specifik upphandling att lämna in ett anbud.

Den upphandlande enheten ska tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i det meddelande om upphandling som använts för att inrätta det dynamiska inköpssystemet, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem används som anbudsinfordran, i inbjudan att lämna anbud. Dessa kriterier får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.

7. Upphandlande enheter som i enlighet med artikel 80 tillämpar skäl för uteslutning och urvalskriterier i enlighet med direktiv 2014/24/EU får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att inbjudna deltagare inom fem arbetsdagar från den dag då begäran avsändes lämnar in en ny och uppdaterad version av den egna försäkran som avses i artikel 59.1 i det direktivet.

Artikel 59.2–59.4 i det direktivet ska tillämpas under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.

8. Den upphandlande enheten ska i anbudsinfordran ange hur länge det dynamiska inköpssystemet är giltigt. Den ska anmäla eventuella ändringar av giltighetstiden till kommissionen genom att använda följande standardformulär:

a) Om giltighetstiden ändras utan att systemet avslutas, det formulär som ursprungligen användes för anbudsinfordran avseende det dynamiska inköpssystemet.

b) Om systemet har avslutats, det meddelande om kontraktstilldelning som avses i artikel 70.

9. Inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut från de ekonomiska aktörer som vill delta i eller är parter i det dynamiska inköpssystemet.

Artikel 53

Elektroniska auktioner

1. En upphandlande enhet får använda elektroniska auktioner för att presentera nya lägre priser, och/eller nya värden för vissa delar av anbuden.

I detta syfte ska den upphandlande enheten strukturera den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process, vilken genomförs efter en första fullständig utvärdering av anbuden och möjliggör en rangordning på grundval av automatiska utvärderingsmetoder.

Vissa tjänstekontrakt och vissa byggentreprenadkontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggentreprenader, som inte kan rangordnas på grundval av automatiska utvärderingsmetoder, ska inte bli föremål för elektronisk auktion.

2. Vid öppna eller selektiva förfaranden eller förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfordran får den upphandlande enheten besluta att tilldelningen av ett kontrakt ska föregås av en elektronisk auktion om innehållet i upphandlingsdokumenten, särskilt de tekniska specifikationerna, kan fastställas med tillräcklig exakthet.

Under samma omständigheter får elektronisk auktion användas vid förnyad konkurrensutsättning för parter i ett ramavtal enligt artikel 51.2, och vid inbjudan att lämna anbud beträffande kontrakt som ska tilldelas inom ramen för det dynamiska inköpssystemet enligt artikel 52.

3. En elektronisk auktion ska grundas på något av följande inslag i anbuden:

a) Enbart priser, om kontraktet tilldelas enbart på grundval av priset.

b) Priser och/eller nya värden på de aspekter i anbuden som angetts i upphandlingsdokumenten, om kontraktet tilldelas på grundval av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller ges till anbudet med den lägsta kostnaden genom en analys av kostnadseffektiviteten.

4. En upphandlande enhet som beslutar att använda elektronisk auktion ska ange detta i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem används som anbudsinfordran, i inbjudan att lämna anbud. Upphandlingsdokumenten ska innehålla åtminstone de upplysningar som anges i bilaga VII.

5. Innan den elektroniska auktionen inleds ska den upphandlande enheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbuden i enlighet med kriteriet eller kriterierna för tilldelning och den fastställda viktningen.

Ett anbud ska anses vara godtagbart om det har lämnats in av en anbudsgivare som inte har uteslutits enligt artikel 78.1 eller 80.1 och som uppfyller de urvalskriterier som fastställts i artiklarna 78 och 80 och vars anbud överensstämmer med de tekniska specifikationerna utan att vara ogiltigt eller oacceptabelt eller olämpligt.

I synnerhet anbud som inte överensstämmer med upphandlingsdokumenten, som inkommit för sent, där det finns bevis för hemligt samförstånd eller korruption, eller som den upphandlande myndigheten funnit onormalt låga, ska anses vara ogiltiga. I synnerhet ska anbud som lämnats in av anbudsgivare som saknar de kvalifikationer som fordras, och anbud vars pris överskrider den budget som beslutats och dokumenterats av den upphandlande myndigheten innan upphandlingsförfarandet inleds anses vara oacceptabla.

Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller får uteslutas enligt artikel 78.1 eller 80.1 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 78 eller 80.

Alla anbudsgivare som har lämnat in godtagbara anbud ska samtidigt och med elektroniska medel bjudas in att delta i den elektroniska auktionen genom att från och med den angivna dagen och tidpunkten använda de anslutningssätt som anges i instruktionerna i inbjudan. Den elektroniska auktionen får genomföras under flera på varandra följande etapper. Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

6. Inbjudan ska åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som genomförts i enlighet med viktningen i artikel 82.5 första stycket.

I inbjudan ska även den matematiska formel anges som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att bestämma den nya automatiska rangordningen med avseende på de nya priser och/eller värden som lämnas. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs enbart på grund av priset, ska denna formel innefatta viktningen av alla de kriterier som fastställts för att avgöra vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i enlighet med meddelandet som använts som anbudsinfordran eller andra upphandlingsdokument. I detta syfte ska emellertid eventuellt förekommande intervall i förväg reduceras till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler ges för varje alternativ.

7. Under varje etapp i den elektroniska auktionen ska den upphandlande enheten omedelbart lämna alla anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt ska ha kännedom om sin plats i rangordningen. Den får också lämna andra upplysningar om andra priser eller värden som har lämnats, under förutsättning att detta anges i specifikationerna. Den får också när som helst meddela antalet deltagare i den aktuella auktionsetappen. Den får emellertid under inga omständigheter röja anbudsgivarnas identitet under genomförandet av de olika etapperna i den elektroniska auktionen.

8. Den upphandlande enheten ska avsluta den elektroniska auktionen på något eller flera av följande sätt:

a) På den dag och den tidpunkt som tidigare angetts.

b) När den inte längre erhåller några nya priser eller nya värden som motsvarar kraven på minsta skillnader, under förutsättning att den upphandlande enheten tidigare har angett hur långt efter det att den har mottagit det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.

c) När det antal auktionsetapper som tidigare angetts har genomförts.

Om den upphandlande enheten avser att avsluta den elektroniska auktionen enligt första stycket c, eventuellt i kombination med villkoren i led b i det stycket, ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

9. Efter att ha avslutat den elektroniska auktionen ska den upphandlande enheten tilldela kontraktet i enlighet med artikel 82 på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

Artikel 54

Elektroniska kataloger

1. Om det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas får den upphandlande enheten kräva att anbuden ska inlämnas i form av en elektronisk katalog eller att de ska innefatta en elektronisk katalog.

Medlemsstaterna får besluta att användning av elektroniska kataloger ska vara obligatorisk i samband med vissa typer av upphandlingar.

Anbud som lämnas in i form av en elektronisk katalog får åtföljas av andra handlingar som kompletterar anbudet.

2. Elektroniska kataloger ska upprättas av anbudssökande eller anbudsgivare för deltagande i ett visst upphandlingsförfarande enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställs av den upphandlande enheten.

Dessutom ska de elektroniska katalogerna uppfylla kraven för elektroniska medel för kommunikation samt eventuella kompletterande krav som fastställs av den upphandlande enheten i enlighet med artikel 40.

3. När inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog godtas eller krävs ska den upphandlande enheten

a) ange detta i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem används som anbudsinfordran, i inbjudan att lämna anbud eller förhandla,

b) i upphandlingsdokumenten ange alla nödvändiga uppgifter i enlighet med artikel 40.6 om format, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang för anslutning och specifikationer för katalogen.

4. Om ett ramavtal har slutits med fler än en ekonomisk aktör efter inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog, får den upphandlande enheten besluta att en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt genomförs på grundval av uppdaterade kataloger. I sådana fall ska den upphandlande enheten använda en av följande metoder:

a) Uppmana anbudsgivarna att på nytt lämna in sina elektroniska kataloger som anpassats till kraven i det berörda kontraktet.

b) Meddela anbudsgivarna att den har för avsikt att samla in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i det berörda kontraktet från de elektroniska kataloger som redan inlämnats, förutsatt att det anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet att denna metod ska användas.

5. Om en upphandlande enhet går ut med en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt i enlighet med punkt 4 b ska den meddela anbudsgivarna den dag och den tidpunkt då den har för avsikt att samla in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i kontraktet i fråga, och ska ge anbudsgivare möjlighet att säga nej till en sådan insamling av uppgifter.

Den upphandlande enheten ska fastställa en lämplig tidsperiod mellan meddelandet och insamlingen av uppgifter.

Innan kontraktet tilldelas ska den upphandlande enheten presentera de insamlade uppgifterna för de berörda anbudsgivarna för att ge dem möjlighet att ifrågasätta eller bekräfta att det anbud som upprättas inte innehåller några materiella fel.

6. Den upphandlande enheten får tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpssystem genom att kräva att erbjudanden avseende specifika kontrakt ska inlämnas i form av en elektronisk katalog.

Den upphandlande enheten får också tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpssystem i enlighet med punkterna 4 b och 5, under förutsättning att ansökan om deltagande i det dynamiska inköpssystemet åtföljs av en elektronisk katalog enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställts av den upphandlande enheten. Katalogen ska därefter kompletteras av de anbudssökande när de informeras om att den upphandlande enheten har för avsikt att upprätta anbud genom förfarandet i punkt 4 b.

Artikel 55

Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler

1. Medlemsstaterna får fastställa att den upphandlande enheten får anskaffa byggentreprenader, varor och/eller tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 a i artikel 2.

Medlemsstaterna får också fastställa att den upphandlande enheten får anskaffa byggentreprenader, varor och tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral eller med hjälp av ett ramavtal som ingås av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 b i artikel 2. Om ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral får användas av andra upphandlande enheter ska detta nämnas i den anbudsinfordran som upprättar det dynamiska inköpssystemet.

I fråga om första och andra styckena får medlemsstaterna fastställa att vissa upphandlingar ska genomföras med anlitande av inköpscentraler eller en eller flera specifika inköpscentraler.

2. En upphandlande enhet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar varor eller tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 a i artikel 2.

En upphandlande enhet fullgör dessutom sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar byggentreprenader, varor eller tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpssystem som drivs av inköpscentralen eller med hjälp av ett ramavtal som ingås av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 b i artikel 2.

Den berörda upphandlande enheten ska dock ansvara för att fullgöra skyldigheterna i detta direktiv när det gäller de delar som den själv genomför, såsom

a) tilldelning av ett kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral,

b) genomförande av en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som en inköpscentral har ingått.

3. En inköpscentrals samtliga upphandlingsförfaranden ska genomföras med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i artikel 40.

4. De upphandlande enheterna får, utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv, tilldela ett tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral.

Sådana tjänstekontrakt får också omfatta en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamhet för inköp.

Artikel 56

Tillfällig gemensam upphandling

1. Två eller flera upphandlande enheter får komma överens om att genomföra vissa specifika upphandlingar gemensamt.

2. När ett upphandlingsförfarande i sin helhet genomförs gemensamt av de berörda upphandlande enheterna för alla upphandlande enheters räkning och i deras namn ska de gemensamt ansvara för att fullgöra skyldigheterna i detta direktiv. Detta gäller också i de fall där en upphandlande enhet ensam administrerar upphandlingsförfarandet och då agerar för egen och för de andra berörda upphandlande enheternas räkning.

När ett upphandlingsförfarande inte i sin helhet genomförs för de berörda upphandlande enheternas räkning och i deras namn ska de gemensamt endast ansvara för de delar som genomförs gemensamt. Varje upphandlande enhet ska ensam ansvara för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv när det gäller de delar som den genomför för egen räkning och i eget namn.

Artikel 57

Upphandling med deltagande av upphandlande enheter från olika medlemsstater

1. Utan att det påverkar artiklarna 28–31 får upphandlande enheter från olika medlemsstater agera gemensamt vid tilldelningen av kontrakt genom att tillämpa något av de förfaranden som anges i denna artikel.

Upphandlande enheter får inte tillämpa de förfaranden som anges i denna artikel i syfte att undvika att tillämpa med unionsrätten förenliga tvingande lagregler som är tillämpliga på dem i deras medlemsstat.

2. En medlemsstat får inte förbjuda sina upphandlande enheter att använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av inköpscentraler som är belägna i en annan medlemsstat.

När det gäller centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat än den upphandlande enheten, får medlemsstaterna dock välja att ange att deras upphandlande enheter endast får utnyttja tjänster inom ramen för den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 a eller b i artikel 2.

3. Om en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet, ska detta ske i enlighet med nationella bestämmelser i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen.

De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen ska också tillämpas på följande:

a) Tilldelning av kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem.

b) Genomförande av en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal.

4. Flera upphandlande enheter från olika medlemsstater får gemensamt tilldela ett kontrakt, ingå ett ramavtal eller driva ett dynamiskt inköpssystem. De får också tilldela kontrakt som grundas på ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet. Såvida nödvändiga delar inte regleras genom ett internationellt avtal som ingåtts mellan de berörda medlemsstaterna, ska upphandlande enheter som deltar ingå ett avtal där följande fastställs:

a) Parternas ansvarsområden och de relevanta nationella bestämmelser som är tillämpliga på dessa.

b) Intern organisation av upphandlingsförfarandet, inklusive ledning, fördelning av de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas samt ingående av kontrakt.

En deltagande upphandlande enhet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den köper byggentreprenader, varor eller tjänster av en upphandlande enhet som har ansvar för upphandlingsförfarandet. Vid fastställande av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt enligt led a får de deltagande upphandlande enheterna fördela särskilda ansvarsområden mellan sig och fastställa de tillämpliga nationella bestämmelserna i deras respektive medlemsstats nationella rätt. Fördelningen av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt ska omnämnas i upphandlingsdokumenten för gemensamt tilldelade kontrakt.

5. När flera upphandlande enheter från olika medlemsstater har inrättat en gemensam enhet, inklusive europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS) i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 [1] eller andra enheter som inrättats enligt unionsrätten, ska de deltagande upphandlande enheterna genom ett beslut som fattas av den gemensamma enhetens behöriga organ enas om tillämpliga nationella upphandlingsregler, dvs. de regler som gäller i en av följande medlemsstater:

a) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten har sitt registrerade säte.

b) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten bedriver sin verksamhet.

Den överenskommelse som avses i första stycket kan antingen gälla tills vidare när detta fastställs i den gemensamma enhetens konstituerande akt, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa typer av kontrakt eller till en eller flera enskilda tilldelningar av kontrakt.

KAPITEL III

Upphandlingsförfarandets gång

Avsnitt 1

Förberedelse

Artikel 58

Preliminära marknadsundersökningar

Innan en upphandlande enhet inleder ett upphandlingsförfarande kan den genomföra marknadsundersökningar för att förbereda upphandlingen och för att informera de ekonomiska aktörerna om den planerade upphandlingen och kraven för denna.

I detta syfte får den upphandlande enheten till exempel rådfråga eller godta råd från oberoende experter eller myndigheter eller från marknadsaktörer. Dessa råd får användas vid planering och genomförande av upphandlingsförfarandet, under förutsättning att dessa råd inte snedvrider konkurrensen eller bryter mot principerna om icke-diskriminering och öppenhet.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) (EUT L 210, 31.7.2006, s. 19).

Artikel 59

Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande

Om en anbudssökande eller anbudsgivare eller anknutna företag till en anbudssökande eller en anbudsgivare har bistått den upphandlande enheten med rådgivning, oavsett om det skett enligt vad som föreskrivs i artikel 58 eller inte, eller på annat sätt har deltagit i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, ska den upphandlande enheten vidta lämpliga åtgärder för att se till att konkurrensen inte snedvrids till följd av att den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren deltar.

Andra anbudssökande och anbudsgivare ska informeras om utbytet av relevanta upplysningar inom ramen för eller till följd av att en anbudssökande eller en anbudsgivare har varit involverad i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, och lämpliga tidsfrister för mottagande av anbud ska fastställas. Den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren ska endast uteslutas från förfarandet om det inte finns något annat sätt att garantera att principen om likabehandling efterlevs.

Innan anbudssökande eller anbudsgivare utesluts från förfarandet ska de ges möjlighet att bevisa att deras deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet inte kan leda till en snedvridning av konkurrensen. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i den enskilda rapport som krävs enligt artikel 100.

Artikel 60

Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga VIII ska ingå i upphandlingsdokumenten. De egenskaper som krävs av byggentreprenader, varor eller tjänster ska anges i de tekniska specifikationerna.

Egenskaperna kan också avse den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla de berörda byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process som avser ett annat skede i deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem, förutsatt att de är kopplade till kontraktsföremålet och att de står i proportion till kontraktets värde och målsättningar.

I de tekniska specifikationerna får det också anges om överföring av immateriella rättigheter kommer att krävas.

För alla upphandlingar där kontraktsföremålet ska användas av fysiska personer, oavsett om det rör sig om allmänheten eller personal vid den upphandlande enheten, ska de tekniska specifikationerna, utom i vederbörligen motiverade fall, fastställas med hänsyn till kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

Om obligatoriska krav för tillgänglighet har antagits genom en unionsrättsakt ska de tekniska specifikationerna avseende tillgänglighetskriterier för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov utformas med hänvisning till den rättsakten.

2. De tekniska specifikationerna ska tillåta att de ekonomiska aktörerna deltar på lika villkor i upphandlingsförfarandet och får inte innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

3. Utan att det påverkar bindande nationella tekniska regler, i den utsträckning som de är förenliga med unionsrätten, ska de tekniska specifikationerna vara utformade på något av följande sätt:

a) I form av prestanda- eller funktionskrav, inbegripet miljöegenskaper, förutsatt att parametrarna är tillräckligt exakta för att anbudsgivarna ska kunna fastställa föremålet för kontraktet och för att den upphandlande enheten ska kunna tilldela kontraktet.

b) Genom en hänvisning till tekniska specifikationer och i prioritetsordning till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska bedömningar, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen eller, om sådana inte finns, till nationella standarder, till nationella tekniska godkännanden eller till nationella tekniska specifikationer för projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt användning av varor, varvid varje hänvisning ska åtföljas av orden "eller likvärdigt".

c) I form av de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a och, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b.

d) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b i fråga om vissa egenskaper och genom en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a i fråga om andra egenskaper.

4. Om det inte motiveras av föremålet för kontraktet, får tekniska specifikationer inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik ekonomisk aktör, och inte heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, särskilt ursprung eller särskild tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller varor gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt preciserad och begriplig beskrivning av föremålet för kontraktet inte är möjlig genom tillämpning av punkt 3. Sådana hänvisningar ska följas av orden ”eller likvärdigt”.

5. Om en upphandlande enhet väljer att hänvisa till de tekniska specifikationer som avses i punkt 3 b, får den inte förkasta ett anbud med motiveringen att de erbjudna byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med de tekniska specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren på lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 62, i sitt anbud bevisar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven i de angivna tekniska specifikationerna.

6. Om en upphandlande enhet väljer att i enlighet med punkt 3 a utforma tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud i fråga om varor, tjänster eller byggentreprenader som överensstämmer med en nationell standard som genomför en europeisk standard, med ett europeiskt tekniskt godkännande, med en gemensam teknisk specifikation, med en internationell standard eller med ett tekniskt referenssystem som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, om dessa specifikationer avser de prestanda- eller funktionskrav som den har fastställt.

Det åligger anbudsgivaren att på ett lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 62, i sitt anbud bevisa att varan, tjänsten eller byggentreprenaden standardenligt uppfyller den upphandlande enhetens prestanda- eller funktionskrav.

Artikel 61

Märken

1. Om de upphandlande enheterna har för avsikt att köpa byggentreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga eller sociala egenskaper eller andra kännetecknande egenskaper, får de i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevismedel för att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna motsvarar de egenskaper som krävs, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Märkeskraven rör endast kriterier som är kopplade till kontraktsföremålet och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de byggentreprenader, varor eller tjänster som är föremål för kontraktet.

b) Märkeskraven grundas på objektivt kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier.

c) Märkena har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda parter, inklusive statliga organ, konsumenter, arbetsmarknadens parter, tillverkare, distributörer och icke-statliga organisationer, kan delta.

d) Märkena är tillgängliga för samtliga berörda parter.

e) Märkeskraven fastställs av en tredje part över vilken den ekonomiska aktör som ansöker om märket inte kan ha ett avgörande inflytande.

Om de upphandlande enheterna inte kräver att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller alla krav som följer av märket, ska de ange vilka märkeskrav som avses.

Upphandlande enheter som kräver att ett särskilt märke ska användas ska godta alla märken som bekräftar att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller likvärdiga märkeskrav.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få tillgång till det särskilda märke som angetts av den upphandlande enheten eller ett likvärdigt märke inom de berörda tidsfristerna och detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören, ska den upphandlande enheten godta andra lämpliga bevismedel, bland annat teknisk dokumentation från tillverkaren, under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören bevisar att de byggentreprenader, varor och tjänster som den ska tillhandahålla uppfyller kraven för det särskilda märket eller de specifika krav som angetts av den upphandlande enheten.

2. Om ett märke uppfyller villkoren i punkt 1 b, c, d och e, men även omfattar andra krav som inte är kopplade till kontraktsföremålet, får den upphandlande enheten inte kräva märket i sig men får fastställa tekniska specifikationer genom hänvisning till de för märket detaljerade specifikationerna, eller vid behov delar av dessa, som är kopplade till kontraktsföremålet och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos kontraktsföremålet.

Artikel 62

Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel

1. En upphandlande enhet får kräva att ekonomiska aktörer ska uppvisa en provningsrapport från ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg från ett sådant organ som bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

Om en upphandlande enhet kräver inlämnande av intyg som upprättats av ett specifikt organ för bedömning av överensstämmelse, ska den upphandlande enheten även godta intyg från andra likvärdiga organ för bedömning av överensstämmelse.

I denna punkt avses med organ för bedömning av överensstämmelse ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bland annat kalibrering, provning, certifiering och kontroll, och som är ackrediterat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 ([1]).

2. Den upphandlande enheten ska godta andra lämpliga bevismedel än dem som anges i punkt 1, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren, om den berörda ekonomiska aktören inte hade tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter som avses i punkt 1 eller inte har möjlighet att erhålla dem inom de berörda tidsfristerna, under förutsättning att detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören, och under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

3. Medlemsstaterna ska på begäran göra alla uppgifter om bevismedel och handlingar som har lämnats i enlighet med artiklarna 60.6 och 61 samt punkterna 1 och 2 i denna artikel tillgängliga för andra medlemsstater. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där den ekonomiska aktören är etablerad ska lämna dessa uppgifter i enlighet med artikel 102.

Artikel 63

Tillhandahållande av tekniska specifikationer

1. Upphandlande enheter ska på begäran från ekonomiska aktörer som är intresserade av att erhålla ett kontrakt göra tillgängliga de tekniska specifikationer som normalt förekommer i deras varu-, byggentreprenad- eller tjänstekontrakt, alternativt de tekniska specifikationer som de har för avsikt att tillämpa på kontrakt för vilka anbudsinfordran är ett förhandsmeddelande. Specifikationerna ska tillhandahållas med elektroniska medel som ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel av något av de skäl som anges i artikel 40.1 andra stycket eller om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel på grund av att en upphandlande enhet avser att tillämpa artikel 39.2, ska de tekniska specifikationerna dock tillhandahållas på annat sätt än med elektroniska medel.

2. Om sådana tekniska specifikationer finns i handlingar som är tillgängliga för intresserade ekonomiska aktörer med elektroniska medel som ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång, räcker det med en hänvisning till dessa handlingar.

Artikel 64

Alternativa anbud

1. En upphandlande enhet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lägger fram alternativa anbud som uppfyller de minimikrav som den upphandlande enheten har fastställt.

Den upphandlande enheten ska i upphandlingsdokumenten ange huruvida den tillåter eller kräver alternativa anbud och, när detta tillåts, vilka minimikrav som alternativa anbud måste uppfylla samt informera om eventuella krav som gäller för hur de ska presenteras, särskilt huruvida alternativa anbud får lämnas endast om ett anbud som inte utgör ett alternativ också har lämnats. Om alternativa anbud är tillåtna eller krävs ska den upphandlande enheten också se till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på alternativa anbud som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ.

2. Vid förfaranden för tilldelning av varu- eller tjänstekontrakt får en upphandlande enhet som har tillåtit eller krävt alternativa anbud inte förkasta ett alternativt anbud enbart på grund av att anbudet, om det antas, skulle bli antingen ett tjänstekontrakt och inte ett varukontrakt, eller ett varukontrakt och inte ett tjänstekontrakt.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (EUT L 218, 13.8.2008, s. 30).

Artikel 65

Uppdelning av kontrakt i delar

1. Upphandlande enheter får besluta att tilldela ett kontrakt i form av separata delar, och får fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.

De upphandlande enheterna ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om kvalificeringssystem används som anbudsinfordran, i inbjudan att lämna anbud eller förhandla, ange om anbud får lämnas in för en del, flera delar eller samtliga delar.

2. Även om anbud får lämnas för flera eller alla delar får de upphandlande enheterna begränsa antalet delar som kan tilldelas en anbudsgivare, under förutsättning att det högsta antalet delar per anbudsgivare anges i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse, lämna anbud eller förhandla. Upphandlande enheter ska i upphandlingsdokumenten ange de objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som de avser att tillämpa när de fastställer vilka delar som ska tilldelas om tillämpningen av tilldelningskriterierna skulle leda till att en anbudsgivare tilldelas fler delar än det högsta tillåtna antalet delar.

3. Om fler än en del får tilldelas samma anbudsgivare får medlemsstaterna fastställa att den upphandlande enheten får tilldela kontrakt som kombinerar flera eller alla delar, om den i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse, lämna anbud eller förhandla har uppgett att den förbehåller sig möjligheten att göra detta, och ange de delar eller grupper av delar som kan kombineras.

4. Medlemsstaterna får göra det obligatoriskt att tilldela kontrakt i form av separata delar enligt villkor som ska specificeras i enlighet med nationell rätt och med beaktande av unionsrätten. Punkt 1 andra stycket och, i tillämpliga fall, punkt 3 ska gälla.

Artikel 66

Fastställande av tidsfrister

1. När en upphandlande enhet fastställer tidsfristerna för mottagande av anbudsansökningar och anbud ska den ta särskild hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta ett anbud, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i artiklarna 45–49.

2. Om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats eller efter en granskning på plats av underlaget till upphandlingsdokumenten, ska tidsfristerna för mottagande av anbud, som ska vara längre än de minimitidsfrister som fastställts i artiklarna 45–49, fastställas så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud.

3. De upphandlande enheterna ska förlänga tidsfristerna för mottagande av anbud så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud i följande fall:

a) Om kompletterande information som av den ekonomiska aktören begärts i god tid av något skäl inte lämnas senast sex dagar före den tidsfrist som fastställts för mottagande av anbud. Vid det påskyndade öppna förfarande som avses i artikel 45.3 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

b) Om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.

Förlängningen ska stå i proportion till informationens eller ändringens betydelse.

Om kompletterande information inte har begärts i god tid eller om informationen saknar betydelse för utarbetandet av väl underbyggda anbud ska de upphandlande enheterna inte vara skyldiga att förlänga tidsfristerna.

Avsnitt 2

Offentliggörande och öppenhet

Artikel 67

Förhandsmeddelanden

1. En upphandlande enhet får med hjälp av ett förhandsmeddelande informera om planerade upphandlingar. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del A avsnitt I i bilaga VI. De ska offentliggöras antingen av Europeiska unionens publikationsbyrå eller på den upphandlade enhetens upphandlarprofil i enlighet med punkt 2 b i bilaga IX. Om den upphandlande enheten offentliggör ett förhandsmeddelande på sin upphandlarprofil ska den skicka ett meddelande till Europeiska unionens publikationsbyrå om att ett förhandsmeddelande har offentliggjorts på en upphandlarprofil i enlighet med punkt 3 i bilaga IX. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del B i bilaga VI.

2. Om anbudsinfordran görs genom ett förhandsmeddelande vid selektiva förfaranden och förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfordran ska förhandsmeddelandet uppfylla samtliga följande krav:

a) Det ska framgå vilka varor, byggentreprenader eller tjänster som kontraktet kommer att omfatta.

b) Det ska anges att kontraktstilldelning kommer att ske genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande utan att någon ytterligare anbudsinfordran offentliggörs och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse.

c) Förutom de uppgifter som anges i del A avsnitt I i bilaga VI, ska förhandsmeddelandet innehålla de uppgifter som anges i del A avsnitt II i bilaga VI.

d) Meddelandet ska ha avsänts för offentliggörande mellan 35 dagar och tolv månader före den dag då inbjudan att bekräfta intresse avsändes.

Sådana meddelanden ska inte offentliggöras på en upphandlarprofil. Ett eventuellt ytterligare offentliggörande på nationell nivå enligt artikel 72 får dock göras på en upphandlarprofil.

Den period som omfattas av förhandsmeddelandet ska vara högst tolv månader från den dag då meddelandet överlämnades för offentliggörande. För kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster får det förhandsmeddelande som avses i artikel 92.1 b dock omfatta mer än tolv månader.

Artikel 68

Meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem

1. Om en upphandlande enhet väljer att upprätta ett kvalificeringssystem i enlighet med artikel 77 ska systemet offentliggöras genom ett sådant meddelande som avses i bilaga X, där det ska anges vad kvalificeringssystemet har för syfte och var reglerna för systemet finns tillgängliga.

2. Den upphandlande enheten ska i meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem ange hur länge det är giltigt. Den ska anmäla eventuella ändringar av giltighetstiden till Europeiska unionens publikationsbyrå genom att använda följande standardformulär:

a) Om giltighetstiden ändras utan att systemet avslutas, det formulär som används för meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem.

b) Om systemet avslutas, det meddelande om kontraktstilldelning som avses i artikel 70.

Artikel 69

Meddelanden om upphandling

Meddelanden om upphandling får användas som anbudsinfordran för alla förfaranden. De ska innehålla de uppgifter som anges i den relevanta delen av bilaga XI och ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

Artikel 70

Meddelanden om kontraktstilldelning

1. Den upphandlande enheten ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning om resultatet av upphandlingsförfarandet senast 30 dagar efter det att ett kontrakt eller ett ramavtal, som följer efter beslutet om tilldelning eller ingående, har ingåtts.

Dessa meddelanden ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga XII och ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

2. Om anbudsinfordran för det berörda kontraktet har gjorts i form av ett förhandsmeddelande och den upphandlande enheten har beslutat att inte tilldela ytterligare kontrakt under den period som omfattas av förhandsmeddelandet, ska meddelandet om kontraktstilldelning innehålla en särskild hänvisning till detta.

När det gäller ramavtal som ingåtts i enlighet med artikel 51 ska den upphandlande enheten inte vara skyldig att skicka något meddelande om resultatet av upphandlingsförfarandet för varje kontrakt som grundas på ramavtalet. Medlemsstaterna får fastställa att upphandlande enhet varje kvartal ska samla meddelandena om resultatet av upphandlingsförfarandet för kontrakt som grundas på ramavtalet. I detta fall ska den upphandlande enheten sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

Den upphandlande enheten ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning på grundval av ett dynamiskt inköpssystem senast 30 dagar efter tilldelningen av varje kontrakt. Den får dock gruppera dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska den sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

3. De uppgifter som lämnas enligt bilaga XII i syfte att offentliggöras ska offentliggöras i enlighet med bilaga IX. Viss information som rör kontraktstilldelningen eller ingåendet av ett ramavtal får undanhållas om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

För tjänstekontrakt om forskning och utveckling (FoU) får uppgifterna om tjänsternas art och kvantitet begränsas till

a) angivelsen "forsknings- och utvecklingstjänster" om kontraktet har tilldelats genom ett förhandlat förfarande utan anbudsinfordran i enlighet med artikel 50 b,

b) minst lika detaljerad information som lämnades i anbudsinfordran.

4. De uppgifter som lämnas i enlighet med bilaga XII med angivelsen att de inte är avsedda att offentliggöras ska endast offentliggöras i förenklad form och i enlighet med bilaga IX för statistiska ändamål.

Artikel 71

Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 ska innehålla de upplysningar som anges i bilagorna VI del A, VI del B X, XI och XII i samma format som standardformulären, inbegripet standardformulär för rättelser.

Kommissionen ska fastställa dessa standardformulär genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.

2. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 ska utarbetas, skickas med elektroniska medel till Europeiska unionens publikationsbyrå och offentliggöras i enlighet med bilaga IX. Meddelandena ska offentliggöras senast fem dagar efter det att de avsänts. Kostnaderna för Europeiska unionens publikationsbyrås offentliggörande av meddelanden ska belasta unionen.

3. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 ska offentliggöras i sin helhet på det eller de av unionens institutioners officiella språk som den upphandlande enheten väljer. Endast den eller de språkversionerna ska gälla. Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande ska offentliggöras på de andra officiella språken vid unionens institutioner.

4. Europeiska unionens publikationsbyrå ska se till att förhandsmeddelanden i sin helhet samt sammanfattningar av sådana förhandsmeddelanden enligt artikel 67.2, anbudsinfordringar som rör ett dynamiskt inköpssystem enligt artikel 52.4 a och meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem som används som anbudsinfordran i enlighet med artikel 44.4 b fortsätter att offentliggöras

a) när det gäller förhandsmeddelanden: i tolv månader eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 70.2, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den tolvmånadersperiod som omfattas av anbudsinfordran. När det gäller kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster ska dock det förhandsmeddelande som avses i artikel 92.1 b fortsätta att offentliggöras till dess att den ursprungligen angivna giltighetstiden löper ut eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 70, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den period som omfattas av anbudsinfordran.

b) när det gäller anbudsinfordringar som rör ett dynamiskt inköpssystem: under den tid som det dynamiska inköpssystemet är giltigt.

c) när det gäller meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem: under den tid som kvalificeringssystemet är giltigt.

5. Den upphandlande enheten ska kunna bevisa vilken dag ett meddelande har avsänts.

Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande enheten lämna en bekräftelse på att meddelandet har mottagits och att den översända informationen har offentliggjorts och ange dag för offentliggörandet. Denna bekräftelse ska tjäna som bevis för offentliggörandet.

6. Den upphandlande enheten får offentliggöra meddelanden om byggentreprenad-, varu- eller tjänstekontrakt som inte omfattas av de krav på offentliggörande som fastställs i detta direktiv, under förutsättning att dessa meddelanden skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå med elektroniska medel i överensstämmelse med de format och förfaranden för överföring som anges i bilaga IX.

Artikel 72

Offentliggörande på nationell nivå

1. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 samt informationen i dem får inte offentliggöras på nationell nivå före den dag då de har offentliggjorts i enlighet med artikel 71. Offentliggörande får dock under alla omständigheter ske på nationell nivå om den upphandlande enheten inte har underrättats om offentliggörandet inom 48 timmar efter bekräftelse av mottagandet av meddelandet i enlighet med artikel 71.

2. Meddelanden som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla någon annan information än den som finns i meddelandena som skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggörs på en upphandlarprofil och ska innehålla uppgift om vilken dag meddelandet skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggjorts på upphandlarprofilen.

3. Förhandsmeddelanden får inte offentliggöras på en upphandlarprofil innan ett meddelande har skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå som anger att offentliggörandet sker i denna form, och meddelandena ska innehålla en uppgift om vilken dag de har skickats dit.

Artikel 73

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument

1. Den upphandlande enheten ska med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från och med den dag då ett meddelande offentliggörs i enlighet med artikel 71, eller den dag då en inbjudan att bekräfta intresse avsändes.

Om anbudsinfordran utgörs av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem ska tillgång ges så snart som möjligt och senast när inbjudan att lämna anbud eller inbjudan att förhandla avsänds. Den webbadress där upphandlingsdokumenten kan hämtas ska anges i meddelandet eller inbjudan.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel av något av de skäl som anges i artikel 40.1 andra stycket får upphandlande enheter i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse ange att berörda upphandlingsdokument kommer att översändas på annat sätt än med elektroniska medel i enlighet med punkt 2 i denna artikel. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artikel 45.3 och när tidsfristen fastställs genom ömsesidig överenskommelse i enlighet med artikel 46.2 andra stycket eller artikel 47.2 andra stycket.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel på grund av att den upphandlande enheten avser att tillämpa artikel 39.2, ska den i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse eller, om anbudsinfordran utgörs av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem, i upphandlingsdokumenten ange vilka åtgärder till skydd för uppgifternas konfidentiella karaktär som den kräver, och hur tillgång kan ges till de berörda dokumenten. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artikel 45.3 och när tidsfristen fastställs genom ömsesidig överenskommelse i enlighet med artikel 46.2 andra stycket eller artikel 47.2 andra stycket.

2. Den upphandlande enheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande upplysningar om specifikationerna och de kompletterande handlingarna senast sex dagar före tidsfristen för mottagande av anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid. Vid det påskyndade öppna förfarande som avses i artikel 45.3 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

Artikel 74

Inbjudan till anbudssökande

1. Vid selektiva förfaranden, förfaranden för konkurrenspräglad dialog, innovationspartnerskap och förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfordran ska den upphandlande enheten samtidigt och skriftligen inbjuda alla utvalda anbudssökande att lämna anbud, att delta i dialogen eller att förhandla.

Om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran i enlighet med artikel 44.4 a ska den upphandlande enheten samtidigt och skriftligen inbjuda de ekonomiska aktörer som har anmält sitt intresse att bekräfta att de fortfarande är intresserade.

2. Den inbjudan som avses i punkt 1 i denna artikel ska innehålla en hänvisning till den elektroniska adress där upphandlingsdokumenten har gjorts direkt tillgängliga med elektroniska medel. Inbjudan ska åtföljas av upphandlingsdokumenten, om inte fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa dokument har getts av skäl som anges i artikel 73.1 tredje eller fjärde stycket och dokumenten inte redan gjorts tillgängliga på annat sätt. Den inbjudan som avses i punkt 1 i denna artikel ska också omfatta de uppgifter som anges i bilaga XIII.

Artikel 75

Information till kvalificeringssökande, anbudssökande och anbudsgivare

1. Den upphandlande enheten ska snarast möjligt underrätta varje anbudssökande och anbudsgivare om de beslut som fattas om ingåendet av ett ramavtal, tilldelningen av ett kontrakt eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, inklusive skälen till att den har beslutat att inte ingå ett ramavtal eller tilldela ett kontrakt efter anbudsinfordran eller att upprepa förfarandet eller att inte inrätta ett dynamiskt inköpssystem.

2. På begäran av berörd anbudssökande eller anbudsgivare ska upphandlande enheter snarast möjligt, och i alla händelser senast 15 dagar från mottagandet av en skriftlig begäran underrätta

a) varje anbudssökande vars ansökan avslagits om skälen till att ansökan om att delta inte har godtagits,

b) varje anbudsgivare vars anbud avslagits om skälen till att anbudet inte har godtagits och, i de fall som avses i artikel 60.5 och 60.6, skälen till deras beslut om att likvärdighet inte föreligger eller deras beslut om att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte uppfyller kraven i fråga om prestanda eller funktion,

c) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet,

d) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om genomförandet av och framstegen i förhandlingarna samt dialogen med anbudsgivarna.

3. Den upphandlande enheten får besluta att inte lämna ut viss information som avses i punkterna 1 och 2 och som rör kontraktstilldelningen eller ingåendet av ett ramavtal eller tillträdet till ett dynamiskt inköpssystem, om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör, eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

4. En upphandlande enhet som upprättar och förvaltar ett kvalificeringssystem ska inom sex månader underrätta de sökande om huruvida de kvalificerat sig.

Om beslutet kommer att ta längre tid än fyra månader efter det att ansökan lämnats in ska den upphandlande enheten inom två månader efter det att ansökan lämnats in underrätta den sökande om orsakerna till att tidsfristen blivit förlängd och meddela datum för när ansökan kommer att bli godkänd eller avslås.

5. Sökande vars ansökan om kvalificering avslås ska underrättas om avslagsbeslutet samt om skälen till det beslutet så snart som möjligt och senast inom 15 dagar efter det att avslagsbeslutet fattats. Skälen ska grundas på kvalificeringskriterierna i artikel 77.2.

6. En upphandlande enhet som upprättar och förvaltar ett kvalificeringssystem får utesluta en ekonomisk aktör endast av skäl som grundas på kvalificeringskriterierna i artikel 77.2. En planerad uteslutning ska föregås av ett skriftligt meddelande till den ekonomiska aktören senast 15 dagar före uteslutningen tillsammans med skälen till uteslutningen.

Avsnitt 3

Val av deltagare samt tilldelning av kontrakt

Artikel 76

Allmänna principer

1. Den upphandlande enheten ska tillämpa samtliga följande regler vid urvalet av deltagare i upphandlingsförfaranden:

a) En upphandlande enhet som har fastställt regler och kriterier för uteslutning av anbudsgivare eller anbudssökande i enlighet med artikel 78.1 eller 80.1 ska utesluta ekonomiska aktörer som identifierats i enlighet med dessa regler och som uppfyller dessa kriterier.

b) Den upphandlande enheten ska välja ut anbudsgivare och anbudssökande på grundval av de objektiva regler och kriterier som har fastställts med stöd av artiklarna 78 och 80.

c) Vid selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden med anbudsinfordran, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap ska den upphandlande enheten i förekommande fall i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet utvalda anbudssökande med stöd av leden a och b i denna punkt.

2. Om en anbudsinfordran görs med hjälp av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem och i syfte att välja ut deltagare i upphandlingsförfaranden för de specifika kontrakt som omfattas av anbudsinfordran, ska den upphandlande enheten

a) kvalificera ekonomiska aktörer i enlighet med artikel 77,

b) tillämpa de bestämmelser i punkt 1 som är relevanta för selektiva eller förhandlade förfaranden, för konkurrenspräglade dialoger eller för innovationspartnerskap på sådana kvalificerade ekonomiska aktörer.

3. En upphandlande enhet som väljer ut deltagare till ett selektivt eller förhandlat förfarande, en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap får inte, när den beslutar om huruvida en sökande är kvalificerad eller uppdaterar sina kriterier och regler,

a) ställa upp administrativa, tekniska eller ekonomiska villkor för vissa ekonomiska aktörer som inte gäller för andra,

b) kräva prover eller bevis som redan finns i tillgängligt objektivt material.

4. Om information eller dokumentation som ska lämnas av ekonomiska aktörer är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om särskilda dokument saknas, får den upphandlande enheten, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt som genomför detta direktiv, begära att de berörda ekonomiska aktörerna lämnar, kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation inom en lämplig tidsfrist, förutsatt att en sådan begäran görs i full överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet.

5. Den upphandlande enheten ska kontrollera att anbuden från de anbudsgivare som valts ut på detta sätt överensstämmer med de regler och krav som ska tillämpas på anbud samt tilldela kontraktet på grundval av de kriterier som anges i artiklarna 82 och 84 med hänsyn till artikel 64.

6. De upphandlande enheterna får besluta att inte tilldela ett kontrakt till den anbudsgivare som lämnar in det bästa anbudet om de har fastställt att anbudet inte överensstämmer med de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 36.2.

7. I öppna förfaranden får den upphandlande enheten besluta att bedöma anbud innan den kontrollerar anbudsgivarnas lämplighet, under förutsättning att de berörda bestämmelserna i artiklarna 76–84 tillämpas, inklusive regeln om att kontraktet inte ska tilldelas en anbudsgivare som borde ha uteslutits i enlighet med artikel 80, eller som inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande enheten i enlighet med artiklarna 78.1 och 80.

Medlemsstaterna behöver inte tillämpa det förfarande som anges i första stycket för vissa typer av upphandlingar eller specifika omständigheter, eller får begränsa det till dessa.

8. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att ändra förteckningen i bilaga XIV där så krävs, för att lägga till nya internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater eller när de befintliga internationella avtal som det hänvisas till inte längre har ratificerats av alla medlemsstater eller på annat sätt har ändrats, till exempel avseende deras räckvidd, innehåll eller beteckning.

Underavsnitt 1

Kvalificering och urvalsbedömning

Artikel 77

Kvalificeringssystem

1. Upphandlande enheter som så önskar får upprätta och förvalta ett kvalificeringssystem för ekonomiska aktörer.

Upphandlande enheter som upprättar eller förvaltar ett kvalificeringssystem ska garantera att ekonomiska aktörer när som helst kan ansöka om att bli kvalificerade.

2. Ett system enligt punkt 1 kan omfatta flera kvalificeringsfaser.

Den upphandlande enheten ska fastställa objektiva regler och kriterier för uteslutning och urval av ekonomiska aktörer som ansöker om kvalificering och objektiva kriterier och regler för driften av kvalificeringssystemen som exempelvis omfattar registrering i systemet, regelbunden uppdatering av kvalificeringar samt systemets varaktighet.

Om kriterierna och reglerna omfattar tekniska specifikationer ska artiklarna 60–62 tillämpas. Kriterierna och reglerna får uppdateras vid behov.

3. De kriterier och regler som avses i punkt 2 ska tillhandahållas de ekonomiska aktörerna om de begär det. De berörda ekonomiska aktörerna ska underrättas om de uppdaterade kriterierna och reglerna.

Om en upphandlande enhet anser att vissa andra enheters eller organs kvalificeringssystem uppfyller de krav som ställs, ska den meddela de berörda ekonomiska aktörerna namnen på dessa andra enheter eller organ.

4. Ett skriftligt register över kvalificerade ekonomiska aktörer ska upprättas; det får delas upp i kategorier per typ av kontrakt som respektive kvalificering gäller för.

5. Om en anbudsinfordran görs genom ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem ska de specifika kontrakt för byggentreprenader, varor eller tjänster som omfattas av kvalificeringssystemet tilldelas genom selektiva eller förhandlade förfaranden, där samtliga anbudsgivare och deltagare väljs ut bland de anbudssökande som redan är kvalificerade enligt ett sådant system.

6. Eventuella avgifter som tas ut i samband med ansökan om kvalificering eller uppdatering eller bevarande av en kvalificering som redan erhållits enligt systemet ska stå i proportion till de kostnader som driften av systemet medför.

Artikel 78

Kvalitativa urvalskriterier

1. Den upphandlande enheten får fastställa objektiva regler och kriterier för uteslutande och urval av anbudsgivare eller anbudssökande; dessa regler och kriterier ska tillhandahållas de berörda ekonomiska aktörerna.

2. Vid selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden, konkurrenspräglade dialoger eller innovationspartnerskap får den upphandlande enheten använda objektiva regler och kriterier som grundas på ett behov av att minska antalet anbudssökande som ombeds att lämna anbud eller att förhandla till en nivå som anses rimlig med tanke på speciella förhållanden i samband med upphandlingsförfarandet och på de resurser som behövs för att genomföra det. De utvalda anbudssökandena ska dock vara tillräckligt många för att uppfylla kravet på tillräcklig konkurrens.

Artikel 79

Utnyttjande av andra enheters kapacitet

1. När de objektiva reglerna och kriterierna för uteslutande och urval av ekonomiska aktörer som ansöker om kvalificering i ett kvalificeringssystem innefattar krav rörande ekonomiska aktörers ekonomiska och finansiella kapacitet eller tekniska och yrkesmässiga kapacitet kan dessa vid behov åberopa andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan den ekonomiska aktören och dessa enheter. När det gäller kriterier avseende tjänsteleverantörens eller entreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget eller avseende relevant yrkeserfarenhet, får ekonomiska aktörer emellertid endast åberopa andra enheters kapacitet om samma enheter kommer att utföra de byggentreprenader eller tjänster för vilka denna kapacitet krävs. Om en ekonomisk aktör vill åberopa andra enheters kapacitet ska denne bevisa för den upphandlande enheten att den kommer att förfoga över dessa resurser under hela den period då kvalificeringssystemet är giltigt, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande från enheterna i fråga rörande detta.

En upphandlande enhet som i enlighet med artikel 80 i det här direktivet har hänvisat till kriterier för uteslutning eller urval som föreskrivs i direktiv 2014/24/EU ska i enlighet med artikel 80.3 i det här direktivet kontrollera om de övriga enheter vars kapacitet den ekonomiska aktören avser att åberopa uppfyller de relevanta urvalskriterierna eller om det finns skäl för uteslutning, som upphandlande enhet har hänvisat till, i enlighet med artikel 57 i direktiv 2014/24/EU. Den upphandlande enheten ska begära att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning som upphandlande enhet har hänvisat till. Den upphandlande enheten får begära, eller får av medlemsstaten åläggas att begära, att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning som den upphandlande enheten har hänvisat till.

Om en ekonomisk aktör utnyttjar andra enheters kapacitet när det gäller kriterier för ekonomisk och finansiell ställning, får den upphandlande enheten kräva att den ekonomiska aktören och de enheterna solidariskt ska vara ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 37.2 åberopa resurserna hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

2. När de objektiva reglerna och kriterierna för uteslutning och urval av anbudssökande och anbudsgivare i öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden, konkurrenspräglade dialoger eller i innovationspartnerskap innefattar krav rörande ekonomiska aktörers ekonomiska och finansiella kapacitet eller tekniska och yrkesmässiga kapacitet kan dessa vid behov och för ett särskilt kontrakt åberopa andra enheters kapacitet, oavsett vilka juridiska band som finns mellan de ekonomiska aktörerna och dessa enheter. När det gäller kriterier avseende tjänsteleverantörens eller entreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget eller avseende relevant yrkeserfarenhet, får ekonomiska aktörer emellertid endast åberopa andra enheters kapacitet om samma enheter kommer att utföra de byggentreprenader eller tjänster för vilka denna kapacitet krävs. Om en ekonomisk aktör vill åberopa andra enheters kapacitet ska aktören bevisa för den upphandlande enheten att den kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande från enheterna i fråga rörande detta.

En upphandlande enhet som i enlighet med artikel 80 i det här direktivet har hänvisat till kriterier för uteslutning eller urval som föreskrivs i direktiv 2014/24/EU ska i enlighet med artikel 80.3 i det här direktivet kontrollera om de övriga enheter vars kapacitet den ekonomiska aktören avser att åberopa uppfyller de relevanta urvalskriterierna eller om det finns skäl för uteslutning, som upphandlande enhet har hänvisat till, i enlighet med artikel 57 i direktiv 2014/24/EU. Den upphandlande enheten ska begära att den ekonomiska aktören byter ut en enhet som inte uppfyller ett relevant urvalskriterium eller för vilken det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning som upphandlande enhet har hänvisat till. Den upphandlande enheten får begära, eller får av medlemsstaten åläggas att begära, att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning som upphandlande enhet har hänvisat till.

Om en ekonomisk aktör utnyttjar andra enheters kapacitet när det gäller kriterier för ekonomisk och finansiell ställning, får den upphandlande enheten kräva att den ekonomiska aktören och de enheterna solidariskt ska vara ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 37 åberopa gruppdeltagarnas eller andra enheters kapacitet.

3. När det gäller kontrakt avseende byggentreprenader, tjänstekontrakt och monterings- och installationsarbeten inom ramen för ett varukontrakt, får den upphandlande enheten kräva att vissa kritiska uppgifter ska utföras direkt av anbudsgivaren eller om anbud lämnas in av en grupp av ekonomiska aktörer i enlighet med artikel 37.2, en deltagare i gruppen.

Artikel 80

Tillämpning av skäl för uteslutning och urvalskriterier i enlighet med direktiv 2014/24/EU

1. Objektiva regler och kriterier för uteslutning och urval av ekonomiska aktörer som ansöker om kvalificering i ett kvalificeringssystem och objektiva regler och kriterier för uteslutning och urval av anbudssökande och anbudsgivare i öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden, i konkurrenspräglade dialoger eller i innovationspartnerskap får innefatta de skäl för uteslutning som anges i artikel 57 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln.

Om den upphandlande enheten är en upphandlande myndighet ska dessa kriterier och regler innefatta de skäl för uteslutning som anges i artikel 57.1 och 57.2 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln.

Om medlemsstaterna så begär ska dessa kriterier och regler också innefatta de skäl för uteslutning som anges i artikel 57.4 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln.

2. De kriterier och regler som avses i punkt 1 i denna artikel får innefatta de urvalskriterier som fastställs i artikel 58 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln, särskilt med avseende på begränsningar av kraven på årlig omsättning i enlighet med punkt 3 andra stycket i den artikeln.

3. Vid tillämpningen av punkterna 1 och 2 i denna artikel ska artiklarna 59–61 i direktiv 2014/24/EU gälla.

Artikel 81

Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder

1. Om en upphandlande enhet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska den hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av ackrediterade organ. Den upphandlande enheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder om den berörda ekonomiska aktören inte hade möjlighet att erhålla intygen inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att de föreslagna kvalitetssäkringsåtgärderna överensstämmer med de kvalitetssäkringsstandarder som krävs.

2. Om en upphandlande enhet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder ska den hänvisa till unionens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) eller till andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i förordning (EG) nr 1221/2009 eller andra miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder från ackrediterade organ. Den upphandlande enheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få sådana intyg utfärdade eller erhålla dem inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören ska den upphandlande enheten också godta andra bevis om miljöledningsåtgärder, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att dessa åtgärder är likvärdiga med dem som krävs i det tillämpliga miljöledningssystemet eller den tillämpliga miljöledningsstandarden.

3. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater lämna all information om de handlingar som har uppvisats som bevis på att de kvalitets- och miljöstandarder som avses i punkterna 1 och 2 är uppfyllda.

Underavsnitt 2

Kontraktstilldelning

Artikel 82

Tilldelningskriterier

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning och andra författningar avseende priset på vissa varor eller ersättning för vissa tjänster ska de upphandlande enheterna basera tilldelningen av kontrakt på det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

2. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ur den upphandlande enhetens synvinkel ska fastställas på grundval av priset eller kostnaden genom en analys av kostnadseffektivitet, exempelvis en analys av livscykelkostnader i enlighet med artikel 83, och får innefatta det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet vilket ska bedömas på grundval av kriterier, såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter och/eller sociala aspekter som är kopplade till föremålet för kontraktet i fråga. Sådana kriterier kan omfatta t.ex.

a) kvalitet, inbegripet tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, tillgänglighet, utformning med tanke på samtliga användares behov, sociala, miljömässiga och innovativa egenskaper, handel och villkoren för handel,

b) organisation av samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utses att verkställa kontraktet, om kvaliteten på den personal som utsetts på ett betydande sätt kan påverka nivån på kontraktets fullgörande, eller

c) eftermarknadsservice och tekniskt stöd, leveransvillkor såsom leveransdag, leveransprocess, leveranstid eller tid för fullgörandet, åtaganden när det gäller reservdelar och fortlöpande leverans.

Kostnadselementet kan också ha formen av ett fast pris eller en fast kostnad där de ekonomiska aktörerna enbart konkurrerar i fråga om kvalitetskriterier.

Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande enheterna inte får använda enbart priset eller kostnaden som det enda tilldelningskriteriet eller begränsa användningen till vissa kategorier av upphandlande enheter eller vissa typer av kontrakt.

3. Tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till föremålet för det offentliga kontraktet om de avser de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, inklusive faktorer som berör

a) byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocess, eller

b) en specifik process i ett annat skede av deras livscykel,

även då sådana faktorer inte utgör en del av dem.

4. Tilldelningskriterierna får inte ha den effekten att de ger den upphandlande enheten obegränsad valfrihet. De ska garantera möjligheten till verklig konkurrens och kompletteras med specifikationer som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som lämnas av anbudsgivarna med tanke på en bedömning av hur väl anbuden uppfyller tilldelningskriterierna. I tveksamma fall ska den upphandlande enheten effektivt kontrollera om de uppgifter och bevis som har lämnats av anbudsgivarna är korrekta.

5. Den upphandlande enheten ska ange i upphandlingsdokumenten hur de olika kriterierna kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt, utom om detta fastställs endast på grundval av priset.

Kvalitetsviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om viktning inte är möjlig av objektiva skäl ska den upphandlande enheten ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

Artikel 83

Livscykelkostnader

1. Livscykelkostnader ska i den mån som det är relevant omfatta delar av eller alla följande kostnader under en varas, en tjänsts eller en byggentreprenads livscykel:

a) Kostnader som betalas av upphandlande enhet eller andra användare, såsom

i) kostnader för förvärv,

ii) användningskostnader, som förbrukning av energi och andra resurser,

iii) underhållskostnader,

iv) kostnader vid livslängdens slut, t.ex. insamlings- och återvinningskostnader.

b) Kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter som är kopplade till varor, tjänster eller byggentreprenader under deras livscykel, under förutsättning att deras penningvärde kan fastställas och kontrolleras; dessa kostnader får omfatta kostnader för utsläpp av växthusgaser och andra förorenande ämnen samt andra klimatanpassningskostnader.

2. När en upphandlande enhet bedömer kostnaderna med utgångspunkt från ett livscykelskostnadsperspektiv, ska den i upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter som anbudsgivarna ska lämna och den metod som den upphandlande enheten på grundval av dessa uppgifter kommer att använda för att fastställa livscykelkostnaderna.

Den metod som används för bedömningen av kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter ska uppfylla samtliga följande villkor:

a) Den ska grundas på objektivt verifierbara och icke-diskriminerande kriterier. Den ska inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa ekonomiska aktörer, särskilt om den inte har utvecklats för upprepad eller löpande användning.

b) Den ska vara tillgänglig för alla berörda parter.

c) De uppgifter som krävs ska kunna tillhandahållas med rimliga ansträngningar av normalt omdömesgilla ekonomiska aktörer, inkluderat ekonomiska aktörer från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller andra internationella avtal som unionen är bunden av.

3. När en gemensam metod för beräkning av livscykelkostnader har gjorts obligatorisk genom en unionslagstiftningsakt ska den gemensamma metoden tillämpas för bedömningen av livscykelkostnader.

En förteckning över sådana lagstiftningsakter och, om så är nödvändigt, de delegerade akter som kompletterar dem återfinns i bilaga XV.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 avseende uppdatering av denna förteckning när sådana uppdateringar är nödvändiga till följd av att det har antagits ny lagstiftning som gör en gemensam metod obligatorisk eller av att befintliga rättsakter har upphävts eller ändrats.

Artikel 84

Onormalt låga anbud

1. Den upphandlande enheten ska begära att de ekonomiska aktörerna lämnar förklaringar om de priser eller kostnader som föreslås i anbudet, om anbuden förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna.

2. De förklaringar som avses i punkt 1 kan särskilt beröra

a) besparingar avseende sättet att tillverka varorna, sättet att tillhandahålla tjänsterna eller byggmetoderna,

b) tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden som anbudsgivaren kan räkna med för att leverera varor, tillhandahålla tjänster eller utföra byggentreprenaden,

c) originaliteten i de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av anbudsgivaren,

d) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 36.2,

e) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 88,

f) möjligheten för anbudsgivaren att få statligt stöd.

3. Den upphandlande enheten ska bedöma de uppgifter som lämnats efter att ha hört anbudsgivaren. Den får endast förkasta anbudet när de ingivna bevisen inte på ett tillfredsställande sätt förklarar de låga priser eller kostnader som föreslagits, med hänsyn till de faktorer som avses i punkt 2.

Den upphandlande enheten ska förkasta anbudet när den har fastställt att anbudet är onormalt lågt på grund av att det inte uppfyller de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 36.2.

4. Om en upphandlande enhet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får anbudet förkastas enbart av denna anledning först efter samråd med anbudsgivaren och om denne inom en rimlig tidsfrist som fastställs av den upphandlande enheten inte kan bevisa att det berörda stödet är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107 i EUF-fördraget. Om den upphandlande enheten förkastar ett anbud under dessa omständigheter, ska den underrätta kommissionen om detta.

5. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater och inom ramen för administrativt samarbete lämna all information som de förfogar över, såsom lagar, förordningar, allmänt tillämpliga kollektivavtal eller nationella tekniska standarder, om de bevis och dokument som uppvisats med avseende på de uppgifter som anges i punkt 2.

Avsnitt 4

Anbud som omfattar varor med ursprung I tredjeland och förhållandet till tredjeland

Artikel 85

Anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeland

1. Denna artikel är tillämplig på anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeland, med vilket unionen inte har slutit sådana multilaterala eller bilaterala avtal som tillförsäkrar företag från unionen jämförbart och faktiskt tillträde till marknaden i detta tredjeland. Den påverkar inte de åtaganden som unionen eller dess medlemsstater har gentemot ett tredjeland.

2. Anbud som lämnas i samband med tilldelning av varukontrakt får förkastas om andelen varor med ursprung i tredjeland, fastställd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 [1], uppgår till mer än 50 % av det totala värdet av de varor som anbudet omfattar.

I denna artikel ska programvaror för utrustning till telenät anses vara varor.

3. Om två eller flera anbud är likvärdiga enligt tilldelningskriterierna i artikel 82, ska företräde ges de anbud som inte kan förkastas med stöd av punkt 2 i den här artikeln, om inte annat följer av andra stycket i den här punkten. Vid tillämpningen av denna artikel ska priserna på dessa anbud anses som likvärdiga om prisskillnaden inte är större än 3 %.

Ett anbud ska dock inte ges företräde framför ett annat enligt första stycket om detta skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa utrustning med andra tekniska egenskaper än den befintliga utrustningen, med åtföljande inkompatibilitet, tekniska svårigheter vid drift och underhåll eller orimliga kostnader.

4. Vid tillämpningen av denna artikel ska tredjeländer, som genom ett rådsbeslut fått förmånen att omfattas av detta direktiv i enlighet med punkt 1, inte ingå i beräkningen när den andel av varor med ursprung i tredjeländer som avses i punkt 2 ska fastställas.

5. Senast den 31 december 2015 och därefter varje år ska kommissionen varje år lämna en rapport till rådet om de framsteg som gjorts i de multilaterala och bilaterala förhandlingarna rörande det tillträde företagen från unionen har till marknaderna i tredjeländer inom de områden som omfattas av detta direktiv, om resultatet av dessa förhandlingar och om det faktiska genomförandet av alla ingångna avtal.

Artikel 86

Förbindelserna med tredjeländer när det gäller kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster

1. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de allmänna svårigheter deras företag rättsligt eller i praktiken möter och rapporterar i samband med tilldelning av tjänstekontrakt i tredjeländer.

2. Kommissionen ska senast den 18 april 2019 och regelbundet därefter rapportera till rådet om öppnandet av marknaden för tjänstekontrakt i tredjeländer och om hur förhandlingarna framskrider med dessa länder, särskilt inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO).

3. Kommissionen ska genom framställningar hos det berörda tredjelandet försöka rätta till situationen om den, på grundval av antingen de rapporter som avses i punkt 2 eller annan information, konstaterar att ett tredjeland vid tilldelning av tjänstekontrakt

a) inte ger företag från unionen ett faktiskt tillträde som är jämförbart med det som unionen ger företag från detta land,

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

b) inte ger företag från unionen nationell behandling eller samma konkurrensmöjligheter som är tillgängliga för nationella företag, eller

c) ger företag från andra tredjeländer en gynnsammare behandling än företag från unionen.

4. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de svårigheter som deras företag rättsligt eller i praktiken möter och rapporterar när dessa företag försökt att tillförsäkra sig kontrakt i tredjeländer och som beror på att de bestämmelser i internationell arbetsrätt som anges i bilaga XIV inte följts.

5. Under de förhållanden som avses i punkterna 3 och 4 får kommissionen när som helst föreslå att rådet antar en genomförandeakt för att, under en period som ska fastställas i den genomförandeakten, tillfälligt upphäva eller begränsa tilldelningen av tjänstekontrakt till

a) företag som omfattas av lagstiftningen i det berörda tredjelandet,

b) företag som är anknutna till företag enligt led a med säte i unionen men som inte har någon direkt och faktisk koppling till ekonomin i en medlemsstat,

c) företag som lämnar anbud på tjänster med ursprung i tredjelandet i fråga.

Rådet ska utan dröjsmål fatta beslut med kvalificerad majoritet.

Kommissionen får föreslå dessa åtgärder på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat.

6. Denna artikel påverkar inte unionens åtaganden gentemot tredjeländer enligt internationella avtal om offentlig upphandling, särskilt inom ramen för WTO.

KAPITEL IV

Fullgörande av kontrakt

Artikel 87

Villkor för fullgörande av kontrakt

En upphandlande enhet får ställa särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras, under förutsättning att de är kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i artikel 82.3 och anges i anbudsinfordran eller i upphandlingsdokumenten. Dessa krav får omfatta ekonomiska, innovationsrelaterade, miljörelaterade, sociala eller sysselsättningsrelaterade hänsyn.

Artikel 88

Anlitande av underleverantör

1. Att underleverantörerna iakttar de skyldigheter som avses i artikel 36.2 ska säkerställas genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter.

2. I upphandlingsdokumenten får en upphandlande enhet begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren i anbudet anger hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås.

3. Medlemsstaterna får, på begäran av underleverantören och när kontraktets art så tillåter, föreskriva att den upphandlande enheten ska överföra betalningar direkt till underleverantören för tjänster, varor eller byggentreprenader som har tillhandahållits till den ekonomiska aktör som har tilldelats kontraktet (huvudentreprenören). Sådana åtgärder får omfatta lämpliga mekanismer för att huvudentreprenören ska kunna bestrida felaktiga betalningar. Arrangemangen för betalningssättet ska anges i upphandlingsdokumenten.

4. Punkterna 1–3 påverkar inte frågan om huvudentreprenörens ansvar.

5. Vid byggentreprenadkontrakt och i fråga om tjänster som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av den upphandlande enheten, efter det att kontraktet tilldelats och senast då fullgörandet av kontraktet inleds, ska den upphandlande enheten kräva att huvudentreprenören till den upphandlande enheten uppger namn på, kontaktuppgifter till och legala ställföreträdare för sina underleverantörer som deltar i sådana byggentreprenader eller tjänster, i den mån de är kända vid den tidpunkten. Den upphandlande enheten ska kräva att huvudentreprenören underrättar den upphandlande enheten om varje ändring av dessa uppgifter under kontraktets löptid samt om de uppgifter som begärs för alla nya underleverantörer som huvudentreprenören därefter engagerar i sådana byggentreprenader eller tjänster.

Trots vad som sägs i första stycket får medlemsstaterna direkt ålägga huvudentreprenören att tillhandahålla de begärda uppgifterna.

Om det är nödvändigt med avseende på punkt 6 b i den här artikeln ska de begärda uppgifterna åtföljas av en egen försäkran från underleverantören enligt artikel 80.3. I genomförandeåtgärderna enligt punkt 8 i den här artikeln får föreskrivas att underleverantörer som tillkommer efter tilldelningen av kontraktet ska tillhandahålla intyg och andra kompletterande dokument i stället för en egen försäkran.

Det första stycket ska inte gälla för varuleverantörer.

Den upphandlande enheten får utvidga eller kan av medlemsstater åläggas att utvidga skyldigheterna enligt första stycket, exempelvis till

a) varukontrakt, till tjänstekontrakt som inte avser tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningarna under direkt tillsyn av den upphandlande enheten eller till varuleverantörer som deltar i byggentreprenader eller tjänstekontrakt,

b) underleverantörer till huvudentreprenörens underleverantörer, eller ännu längre ned i underleverantörskedjan.

6. I syfte att undvika åsidosättande av de skyldigheter som avses i artikel 36.2 får lämpliga åtgärder vidtas, t.ex. följande:

a) Om en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören ska den berörda medlemsstaten se till att de relevanta reglerna tillämpas i överensstämmelse med villkoren i artikel 36.2.

b) De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 80.3 i det här direktivet kontrollera eller får av medlemsstater åläggas att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av underleverantörer enligt artikel 57 i direktiv 2014/24/EU. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten får begära eller får av en medlemsstat åläggas att begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

7. Medlemsstaterna får införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer, exempelvis genom att föreskriva direktbetalning till underleverantörer utan att de behöver begära sådan direktbetalning.

8. Medlemsstater som har valt att införa åtgärder enligt punkterna 3, 5 eller 6 ska, genom lagar eller andra författningar och med beaktande av unionsrätten, fastställa villkor för genomförande av dessa åtgärder. Medlemsstaterna får därvid begränsa tillämpligheten av dem, exempelvis för vissa typer av kontrakt, vissa typer av upphandlande enheter eller ekonomiska aktörer eller från och med vissa belopp.

Artikel 89

Ändring av kontrakt under löptiden

1. Kontrakt och ramavtal får ändras utan nytt upphandlingsförfarande enligt detta direktiv i följande fall:

a) Om ändringarna, oberoende av deras penningvärde, anges i de ursprungliga upphandlingsdokumenten genom klara, exakta och entydiga ändringsklausuler, som kan omfatta prisändringsklausuler, eller optioner. Sådana ändringsklausuler ska ange omfattningen och arten av eventuella ändringar eller optioner samt villkoren för när de får tillämpas. Ändringar eller optioner som skulle medföra en ändring av kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär är inte tillåtna.

b) För kompletterande byggentreprenader, tjänster eller varor från den ursprunglige entreprenören, oberoende av deras värde, som har blivit nödvändiga och som inte ingår i den ursprungliga upphandlingen, i de fall ett byte av entreprenör

i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, programvara, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och

ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.

c) Om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Behovet av ändringen har uppstått till följd av omständigheter som en omdömesgill upphandlande enhet inte kunnat förutse.

ii) Ändringen medför inte att kontraktets övergripande karaktär ändras.

d) Om den entreprenör som den upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör, till följd av antingen

i) en entydig ändringsklausul eller en option i överensstämmelse med led a,

ii) att en annan ekonomisk aktör som uppfyller kriterierna för det kvalitativa urval som ursprungligen fastställts helt eller delvis inträder i den ursprungliga entreprenörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens, under förutsättning att detta inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet och inte syftar till att kringgå tillämpningen av detta direktiv, eller

iii) att den upphandlande enheten själv tar på sig huvudentreprenörens skyldigheter gentemot dennes underleverantörer om denna möjlighet föreligger enligt nationell lagstiftning i enlighet med artikel 88,

e) om ändringarna, oberoende av deras värde, inte är väsentliga i den mening som avses i punkt 4.

Upphandlande enheter som har ändrat ett kontrakt i de fall som anges i leden b och c i denna punkt ska offentliggöra ett meddelande om detta i *Europeiska unionens officiella tidning*. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga XVI och ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

2. Dessutom får kontrakt ändras, utan att någon kontroll behöver göras av att villkoren i punkt 4 a–d är uppfyllda, utan något nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv om värdet av ändringen är lägre än både

i) tröskelvärdena i artikel 15, och

ii) 10 % av det ursprungliga kontraktets värde för tjänste- och varukontrakt och lägre än 15 % av det ursprungliga kontraktets värde för byggentreprenadkontrakt.

Ändringen får dock inte medföra att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Om flera successiva ändringar görs ska värdet bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av dessa ändringar.

3. När det gäller beräkningen av det pris som avses i punkt 2 ska det uppdaterade priset vara referensvärdet när kontraktet omfattar en indexeringsklausul.

4. En ändring av ett kontrakt eller ett ramavtal under dess löptid ska anses vara väsentlig i den mening som avses i punkt 1 e om ändringen innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt eller ramavtal som ursprungligen ingicks. Utan att det påverkar punkterna 1 och 2 ska en ändring i alla händelser anses vara väsentlig om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

a) I och med ändringen införs nya villkor som, om de hade ingått i det ursprungliga upphandlingsförfarandet, skulle ha medfört att andra anbudssökande getts tillträde än de som ursprungligen valdes eller att andra anbud än de som ursprungligen godkändes skulle ha godkänts eller skulle ha medfört ytterligare deltagare i upphandlingsförfarandet.

b) Ändringen innebär att kontraktets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för entreprenören på ett sätt som inte medgavs i det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet.

c) Ändringen medför att kontraktets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt.

d) Om den entreprenör som den upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör i andra fall än de som avses i punkt 1 d.

5. Ett nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv ska krävas för andra ändringar av bestämmelserna i ett byggentreprenad-, varu- eller tjänstekontrakt eller ett ramavtal under löptiden än de som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 90

Uppsägning av kontrakt

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande enheterna åtminstone under följande omständigheter och enligt de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt har möjlighet att avsluta ett byggentreprenad-, varu- eller tjänstekontrakt under dess löptid, när

a) kontraktet har varit föremål för en väsentlig ändring som skulle ha krävt ett nytt upphandlingsförfarande enligt artikel 89,

b) entreprenören vid kontraktstilldelningen befann sig i någon av de situationer som avses i artikel 57.1 i direktiv 2014/24/EU och därför borde ha uteslutits från upphandlingsförfarandet i enlighet med artikel 80.1 andra stycket i detta direktiv,

c) kontraktet inte borde ha tilldelats entreprenören på grund av att denne allvarligt åsidosatt skyldigheter enligt fördragen och detta direktiv enligt vad som fastställts av Europeiska unionens domstol i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget.

AVDELNING III

SÄRSKILDA UPPHANDLINGSSYSTEM

KAPITEL I

Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 91

Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga XVII ska tilldelas i enlighet med detta kapitel när värdet på kontrakten uppgår till eller överstiger det tröskelvärde som anges i artikel 15 c.

Artikel 92

Offentliggörande av meddelanden

1. Upphandlande enheter som har för avsikt att tilldela ett kontrakt för de tjänster som avses i artikel 91 ska informera om detta på något av följande sätt:

a) Genom ett meddelande om upphandling.

b) Genom ett förhandsmeddelande, som ska offentliggöras kontinuerligt. Det ska av förhandsmeddelandet särskilt framgå vilka typer av tjänster som kontrakten kommer att omfatta. Det ska ange att kontraktstilldelning kommer att ske utan ytterligare offentliggörande och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse skriftligt.

c) Genom ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem, som ska offentliggöras kontinuerligt.

Det första stycket gäller dock inte om ett förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran hade kunnat användas i enlighet med artikel 50 för tilldelning av ett tjänstekontrakt.

2. Upphandlande enheter som har tilldelat ett kontrakt för de tjänster som avses i artikel 91 ska informera om resultaten genom ett meddelande om kontraktstilldelning. De får dock samla dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska de sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

3. De meddelanden som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska innehålla de upplysningar som avses i bilaga XVIII i del A, B, C respektive D i enlighet med standardformuläret för meddelanden. Kommissionen ska fastställa standardformulären genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.

4. De meddelanden som avses i denna artikel ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

Artikel 93

Principer för tilldelning av kontrakt

1. Medlemsstaterna ska införa nationella regler för tilldelning av kontrakt som omfattas av detta kapitel för att se till att de upphandlande enheterna följer principerna om öppenhet och likabehandling av ekonomiska aktörer. Medlemsstaterna kan själva fastställa vilka förfaranderegler som är tillämpliga så länge dessa regler gör det möjligt för de upphandlande enheterna att ta hänsyn till de särskilda egenskaperna för tjänsterna i fråga.

2. Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande enheterna får beakta behovet av att garantera tjänsternas kvalitet, kontinuitet, åtkomlighet, överkomlighet, tillgänglighet och omfattning, olika användarkategoriers specifika behov, inklusive missgynnade och utsatta gruppers behov, deltagande och egenansvar för användarna samt innovation. Medlemsstaterna får också föreskriva att valet av tjänsteleverantör ska göras på grundval av det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet med hänsyn till kvalitets- och hållbarhetskriterier för sociala tjänster.

Artikel 94

Reserverade kontrakt för vissa tjänster

1. Medlemsstaterna får föreskriva att upphandlande enheter som är upphandlande myndigheter får reservera rätten för organisationer att delta i offentlig upphandling exklusivt för de hälso- och sjukvårdstjänster, sociala tjänster och kulturella tjänster som avses i artikel 91, som omfattas av CPV-koderna 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, från och med 85000000-9 till och med 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. En organisation som avses i punkt 1 ska uppfylla samtliga följande villkor:

a) Dess syfte ska vara att fullgöra ett offentligt uppdrag som är kopplat till tillhandahållande av sådana tjänster som avses i punkt 1.

b) Vinsterna ska återinvesteras för att uppnå organisationens syfte. Vid eventuell vinstutdelning eller omfördelning bör detta ske på grundval av deltagande.

c) Lednings- och ägarstrukturen i den organisation som fullgör kontraktet ska grundas på personalens ägande eller deltagande, eller ska kräva aktivt deltagande av personal, användare eller berörda parter.

d) Organisationen får inte ha tilldelats något kontrakt för den berörda tjänsten av den berörda upphandlande myndigheten enligt denna artikel under de senaste tre åren.

3. Maximal löptid för kontraktet får inte överstiga tre år.

4. Anbudsinfordran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.

5. Utan hinder av vad som sägs i artikel 108 ska kommissionen göra en bedömning av effekterna av denna artikel och rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

KAPITEL II

Regler om projekttävlingar

Artikel 95

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska tillämpas på projekttävlingar som ingår i en tjänsteupphandling, under förutsättning att kontraktets uppskattade värde exklusive mervärdesskatt, inklusive eventuella tävlingspriser eller betalningar till deltagarna minst uppgår till ett lika högt belopp som det belopp som fastställs i artikel 15 a.

2. Detta kapitel ska tillämpas på alla projekttävlingar där det totala värdet på tävlingspriser och betalningar till deltagarna, inklusive det uppskattade värde exklusive mervärdesskatt av det tjänstekontrakt som därefter kan ingås i enlighet med artikel 50 j (förutsatt att den upphandlande enheten inte undantar en sådan tilldelning i meddelandet om projekttävlingen), är minst lika högt som det belopp som anges i artikel 15 a.

Artikel 96

Meddelanden

1. En upphandlande enhet som har för avsikt att anordna en projekttävling ska utfärda en anbudsinfordran i form av ett meddelande om projekttävling.

Om den upphandlande enheten har för avsikt att därefter tilldela ett tjänstekontrakt i enlighet med artikel 50 j ska detta anges i meddelandet om projekttävling.

En upphandlande enhet som anordnat en projekttävling ska informera om resultaten genom ett meddelande.

2. Anbudsinfordran ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga XIX och meddelandet om resultaten av en projekttävling ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga XX i ett standardformulär. Kommissionen ska fastställa standardformulären genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.

Meddelandet om resultaten av en projekttävling ska överlämnas till Europeiska unionens publikationsbyrå senast 30 dagar efter det att projekttävlingen avslutats.

Resultatet av projekttävlingen behöver inte offentliggöras om detta skulle hindra tillämpning av lagen, strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör, eller motverka sund konkurrens mellan dessa aktörer.

3. Artikel 71.2–71.6 ska också tillämpas på meddelanden om projekttävlingar.

Artikel 97

Anordnande av projekttävlingar, val av deltagare och jury

1. Vid anordnandet av projekttävlingar ska den upphandlande enheten tillämpa förfaranden som är anpassade till avdelning I och detta kapitel.

2. Rätten att delta i projekttävlingar får inte begränsas

a) till en medlemsstats territorium, eller till en del av detta territorium,

b) till enbart fysiska personer eller juridiska personer, med hänvisning till att lagstiftningen i den medlemsstat där projekttävlingen anordnas skulle kräva detta.

3. Om deltagarantalet i en projekttävling är begränsat till ett angivet antal deltagare ska den upphandlande enheten fastställa entydiga och icke-diskriminerande kriterier för urvalet. Antalet tävlingsdeltagare som inbjuds att delta ska under alla omständigheter vara så stort att verklig konkurrens säkerställs.

4. Juryn ska vara sammansatt uteslutande av fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkeskvalifikationer av deltagarna i en projekttävling ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha dessa eller likvärdiga kvalifikationer.

Artikel 98

Juryns beslut

1. Juryn ska vara självständig i sina beslut och yttranden.

2. Juryn ska granska planer och projekt som tävlingsdeltagarna har lagt fram anonymt och uteslutande utgå från de kriterier som anges i meddelandet om projekttävlingen.

3. Juryn ska ange sin rangordning av projekten, som gjorts på grundval av varje projekts förtjänster, i en rapport som ska undertecknas av dess medlemmar och innehålla kommentarer och eventuella punkter som kan behöva klargöras.

4. Anonymiteten ska respekteras tills juryn har avgett ett yttrande eller meddelat ett beslut.

5. Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.

6. Det ska upprättas fullständiga protokoll över dialogen mellan jurymedlemmarna och tävlingsdeltagarna.

AVDELNING IV

STYRNING

Artikel 99

Genomförande

1. För att effektivt säkerställa ett korrekt och ändamålsenligt genomförande ska medlemsstaterna se till att åtminstone de uppgifter som anges i denna artikel utförs av en eller flera myndigheter eller strukturer eller av ett eller flera organ. De ska för kommissionen uppge vilka myndigheter eller strukturer som är behöriga för dessa uppgifter.

2. Medlemsstaterna ska se till att tillämpningen av reglerna om offentlig upphandling övervakas.

Då tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan på eget initiativ eller efter att ha mottagit information upptäcker specifika överträdelser eller systemproblem ska de ha befogenhet att meddela dessa problem till nationella revisionsmyndigheter, domstolar eller tribunaler eller andra lämpliga myndigheter eller strukturer, såsom ombudsmannen, de nationella parlamenten eller deras utskott.

3. Resultaten av tillsynsverksamheten enligt punkt 2 ska offentliggöras genom lämpliga informationsmedel. Dessa resultat ska även ställas till kommissionens förfogande. De kan t.ex. ingå i de övervakningsrapporter som avses i andra stycket i denna punkt.

Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna skicka en övervakningsrapport till kommissionen som i förekommande fall omfattar information om de vanligaste skälen till felaktig tillämpning eller rättsosäkerhet, inbegripet möjliga strukturella eller återkommande problem i tillämpningen av reglerna, om omfattningen av små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling samt förebyggande, upptäckt och lämplig rapportering om fall av bedrägeri, korruption, intressekonflikt och andra allvarliga fall av oegentligheter i samband med upphandling.

Kommissionen får, högst vart tredje år, begära att medlemsstaterna ska lämna information om den praktiska tillämpningen av nationella strategiska upphandlingspolicyer.

I denna punkt ska små och medelstora företag ges samma definition som i kommissionens rekommendation 2003/361/EG [1].

På grundval av de uppgifter som mottagits enligt denna punkt ska kommissionen regelbundet utfärda en rapport om genomförande och bästa praxis avseende nationella upphandlingspolicyer på den inre marknaden.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att

a) information och vägledning gällande tolkning och tillämpning av unionens lagstiftning om offentlig upphandling är tillgänglig utan kostnad för att hjälpa upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag, att tillämpa unionens regler om offentlig upphandling korrekt, och

b) stöd finns tillgängligt för de upphandlande myndigheterna när det gäller planering och genomförande av upphandlingsförfaranden.

5. Medlemsstaterna ska, utan att detta påverkar tillämpningen av de allmänna förfaranden och arbetsmetoder som kommissionen har infört för sin kommunikation och sina kontakter med medlemsstaterna, utse en kontaktpunkt för samarbete med kommissionen när det gäller tillämpningen av lagstiftningen om offentlig upphandling.

[1] Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

6. De upphandlande myndigheterna ska, åtminstone under kontraktets löptid, spara kopior på alla kontrakt som ingåtts till ett värde på minst

a) 1 000 000 EUR för varukontrakt eller tjänstekontrakt,

b) 10 000 000 EUR för byggentreprenadkontrakt.

De upphandlande myndigheterna ska bevilja tillgång till dessa kontrakt; tillgång till specifika dokument eller specifik information kan dock vägras i den mån och på de villkor som anges i tillämpliga unionsbestämmelser eller nationella bestämmelser om tillgång till handlingar och uppgiftsskydd.

Artikel 100

Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt

1. Upphandlande enheter ska bevara lämplig information om varje kontrakt eller ramavtal som omfattas av detta direktiv och varje gång ett dynamiskt inköpssystem inrättas. Denna information ska vara tillräcklig för att det vid ett senare tillfälle ska gå att motivera beslut om

a) kvalificering och urval av ekonomiska aktörer samt kontraktstilldelning,

b) användning av förhandlade förfaranden utan anbudsinfordran i enlighet med artikel 50,

c) att inte tillämpa kapitlen II–IV i avdelning II med stöd av undantag i kapitlen II och III i avdelning I,

d) orsaken till att andra medel för kommunikation än elektroniska medel har använts för elektronisk inlämning, när så krävs.

I den utsträckning det meddelande om kontraktstilldelning som utarbetas enligt artikel 70 eller 92.2 innehåller den information som krävs i denna punkt, kan upphandlande enheter hänvisa till detta meddelande.

2. Den upphandlande enheten ska dokumentera genomförandet av alla upphandlingsförfaranden oavsett om förfarandena sker med hjälp av elektroniska medel eller ej. I detta syfte ska den se till att spara tillräcklig dokumentation för att motivera beslut som fattats i samtliga skeden i upphandlingsförfarandet, såsom dokumentation om kommunikation med ekonomiska aktörer och interna överläggningar, utformning av upphandlingsdokumenten, eventuella dialoger eller förhandlingar samt urval och tilldelning av kontrakt. Dokumentationen ska bevaras minst tre år från den dag då kontraktet tilldelades.

3. Informationen eller dokumentationen, eller huvuddragen i denna, ska tillställas kommissionen eller de nationella myndigheter, organ eller strukturer som avses i artikel 99, om de begär det.

Artikel 101

Nationell rapportering och statistiska uppgifter

1. Kommissionen ska se över kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som kan extraheras från de meddelanden som avses i artiklarna 67–71, 92 och 96 och som offentliggörs i enlighet med bilaga IX.

Om kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som avses i första stycket i denna punkt inte överensstämmer med de skyldigheter som anges i artiklarna 67.1, 68.1, 69, 70.1, 92.3 och 96.2, ska kommissionen begära kompletterande uppgifter från de berörda medlemsstaterna. De berörda medlemsstaterna ska inom rimlig tid tillhandahålla de statistiska uppgifter som saknas och som kommissionen begärt.

2. Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna till kommissionen översända en statistikrapport för upphandling som skulle ha omfattats av detta direktiv om dess värde hade överstigit det relevanta tröskelvärdet i artikel 15, i vilken anges en uppskattning av det samlade totala värdet för sådan upphandling under perioden i fråga. Denna uppskattning kan särskilt baseras på uppgifter som är tillgängliga enligt nationella krav på offentliggörande eller på stickprovsbaserade uppskattningar.

Rapporten får ingå i den rapport som avses i artikel 99.3.

Artikel 102

Administrativt samarbete

1. Medlemsstaterna ska ge varandra ömsesidigt bistånd och ska vidta åtgärder för ett effektivt samarbete med varandra för att säkerställa informationsutbytet i de frågor som avses i artiklarna 62, 81 och 84. De ska säkerställa att de upplysningar som utväxlas behandlas konfidentiellt.

2. De behöriga myndigheterna i alla berörda medlemsstater ska utbyta information i enlighet med de regler om skydd av personuppgifter som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG [1] och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG [2].

3. För att testa om det är lämpligt att använda informationssystemet för den inre marknaden (IMI) inrättat genom förordning (EU) nr 1024/2012 för att utbyta information som omfattas av detta direktiv, ska ett pilotprojekt inledas senast den 18 april 2015.

AVDELNING V

DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 103

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 4, 17, 40, 41, 76 och 83 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 17 april 2014.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 4, 17, 40, 41, 76 och 83 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 4, 17, 40, 41, 76 och 83 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 104

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.

2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 103.5. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten utan dröjsmål efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.

Artikel 105

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av rådgivande kommittén för offentlig upphandling, som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG [3]. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 106

Införlivande och övergångsbestämmelser

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 18 april 2016. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

[3] Rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 om inrättande av en rådgivande kommitté för offentliga bygg- och anläggningskontrakt (EGT L 185, 16.8.1971, s. 15).

2. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 40.1 till och med den 18 oktober 2018 förutom när användning av elektroniska medel är obligatorisk i enlighet med artiklarna 52, 53, 54, 55.3, 71.2 eller artikel 73.

Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 40.1 för inköpscentraler enligt artikel 55.3 i 36 månader efter ikraftträdandet av detta direktiv till och med den 18 april 2017.

Om en medlemsstat väljer att skjuta upp tillämpningen av artikel 40.1 ska den medlemsstaten fastställa att de upphandlande enheterna får välja mellan följande medel för kommunikation för all kommunikation och allt informationsutbyte:

a) Elektroniska medel i enlighet med artikel 40.

b) Post eller annan lämplig transportör.

c) Fax.

d) En kombination av dessa medel.

3. När en medlemsstat antar de bestämmelser som avses i punkterna 1 och 2 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 107

Upphävande

Direktiv 2004/17/EG ska upphöra att gälla från och med den 18 april 2016.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till detta direktiv och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga XXI.

Artikel 108

Översyn

Kommissionen ska se över de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i artikel 12, särskilt faktorer såsom gränsöverskridande tilldelning av kontrakt och transaktionskostnader, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

Kommissionen ska, där så är möjligt och lämpligt, överväga att föreslå en ökning av de tröskelvärden som är tillämpliga enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda. Om de tröskelvärden som ska tillämpas enligt WTO-avtalet förändras ska rapporten i förekommande fall följas av ett lagstiftningsförslag om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.

Artikel 109

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 110

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 26 februari 2014.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
M. SCHULZ	D. KOURKOULAS
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA I

FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHET SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 2.2 A

Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace, ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace [1]					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
45			Byggverksamhet	Denna huvudgrupp omfattar: nybyggnad, renovering och normal reparation	45000000
	45.1		Mark- och grundarbeten		45100000
		45.11	Rivning av hus; markarbeten	Denna undergrupp omfattar: — rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar — röjning av byggplatser — markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. — iordningställande av gruvarbetsplatser: — avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Denna undergrupp omfattar även: — dränering av byggplatser — dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark	45110000
		45.12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar: — provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte: — borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas, se 11.20 — brunnsborrning, se 45.25 — schaktsänkning, se 45.25 — spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20	45120000

Nace (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
	45.2		Bygg- och anläggningsarbeten		45200000
		45.21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	Denna undergrupp omfattar: — byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor — rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation — rörledningar i tätort, tätortsnät för el och telekommunikation — därmed förknippade arbeten — montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader Denna undergrupp omfattar inte: — tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 — uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 — bygginstallationer, se 45.3 — slutbehandling av byggnader, se 45.4 — arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 — projektledning för byggande, se 74.20	45210000 Utom: – 45213316 45220000 45231000 45232000
		45.22	Takarbeten	Denna undergrupp omfattar: — byggande av tak — taktäckning — impregnering	45261000

Nace (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
		45.23	Anläggning av vägar, flygfält och idrotts-anläggningar	Denna undergrupp omfattar: — anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar — anläggning av järnvägar — anläggning av start- och landningsbanor på flygfält — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader — målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser Denna undergrupp omfattar inte: — förberedande markarbeten, se 45.11	45212212 och DA03 45230000 utom: – 45231000 – 45232000 – 45234115
		45.24	Vattenbyggnad	Denna undergrupp omfattar: — anläggning av: — vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. — dammar, diken o.d. — muddring — undervattensarbete	45240000
		45.25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning — grundläggning inklusive pålning — borrning och byggande av brunnar, schaktsänkning — uppförande av icke egentillverkade stålelement — bockning av stål — murning och stenläggning	45250000 45262000

Nace (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
				— resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar — uppförande av skorstenar och industriugnar Denna undergrupp omfattar inte: — uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32	
	45.3		Bygginstallationer		45300000
		45.31	Elinstallationer	Denna undergrupp omfattar: installation i byggnader och andra anläggningar av: — elkablar och elarmatur — telekommunikationssystem — elvärmesystem — antenner — brandlarm — tjuvlarm — hissar och rulltrappor — åskledare etc.	45213316 45310000 Utom: – 45316000
		45.32	Isoleringsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering Denna undergrupp omfattar inte: — impregnering, se 45.22	45320000
		45.33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation i byggnader och andra anläggningar av: — vattensystem samt sanitetsutrustning — gasarmaturer — värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar — sprinklersystem	45330000

Nace (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
				Denna undergrupp omfattar inte: — installation av elvärmesystem, se 45.31	
		45.34	Andra bygginstallationer	Denna undergrupp omfattar: — installation av belysnings- och signalsystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar — installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar	45234115 45316000 45340000
	45.4		Slutbehandling av byggnader		45400000
		45.41	Puts-, fasad- och stuckatörsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändig puts och stuck inklusive närstående basmaterial för putsning	45410000
		45.42	Byggnadssnickeriarbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinredning o.d., av trä eller andra material — invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte: — läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43	45420000
		45.43	Golv- och väggbeläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: — vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten — parkett och andra golvbeläggningar av trä — mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast — terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar — tapeter	45430000

Nace (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
		45.44	Måleri- och glasmästeri arbeten	Denna undergrupp omfattar: — invändig och utvändig målning av byggnader — målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte: — installation av fönster, se 45.42	45440000
		45.45	Annan slutbehandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar: — installation av privata simbassänger — rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader — annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte: — invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70	45212212 och DA04 45450000
	45.5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare		45500000
		45.50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte: — uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32	45500000

(1) Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 (EGT L 293, 24.10.1990, s. 1).

BILAGA II

FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 4.3

Rättigheter som har beviljats genom ett förfarande i vilket tillräcklig publicitet har säkerställts och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra ”särskilda rättigheter eller ensamrätt” i den mening som avses i artikel 4 i det här direktivet. I det följande förtecknas förfaranden som garanterar tillräcklig förhandsinsyn för att bevilja tillstånd på grundval av andra unionsrättsakter som inte utgör ”särskilda rättigheter eller ensamrätt” i den mening som avses i artikel 4 i det här direktivet:

a) Beviljande av tillstånd för drift av naturgasanläggningar i enlighet med de förfaranden som fastställs i artikel 4 i direktiv 2009/73/EG.

b) Tillstånd eller anbudsinfordringar i fråga om anläggning av ny elproduktionskapacitet i enlighet med direktiv 2009/72/EG.

c) Beviljande i enlighet med de förfaranden som fastställs i artikel 9 i direktiv 97/67/EG av tillstånd för en posttjänst som inte omfattas av monopol eller får monopoliseras.

d) Ett förfarande för att bevilja tillstånd att bedriva verksamhet som omfattar användning av kolväten i enlighet med direktiv 94/22/EG.

e) Tjänstekontrakt i den mening som avses i förordning (EG) nr 1370/2007 för tillhandahållande av kollektivtrafik med buss, spårvagn, järnväg eller tunnelbana, som tilldelats genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i enlighet med artikel 5.3 i den förordningen, förutsatt att dess varaktighet är förenlig med artikel 4.3 eller 4.4 i den förordningen.

BILAGA III

FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 34.3

A. **Transport eller distribution av gas eller värme**

Direktiv 2009/73/EG

B. **Produktion, transport eller distribution av el**

Direktiv 2009/72/EG

C. **Produktion, transport eller distribution av dricksvatten**

[Ingen uppgift]

D. **Upphandlande enheter på området järnvägstjänster**

Godstrafik på järnväg

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU

Internationell persontrafik på järnväg

Direktiv 2012/34/EU

Nationell persontrafik på järnväg

[Ingen uppgift]

E. **Upphandlande enheter på området tjänster inom järnvägar I stadstrafik, spårvagnar, trådbussar eller bussar**

[Ingen uppgift]

F. **Upphandlande enheter på området posttjänster**

Direktiv 97/67/EG

G. **Utvinning av olja eller gas**

Direktiv 94/22/EG

H. **Prospektering efter och utvinning av kol eller andra fasta bränslen**

[Ingen uppgift]

I. **Upphandlande enheter på området kusthamnar eller inlandshamnar eller andra terminalfaciliteter**

[Ingen uppgift]

J. **Upphandlande enheter på området flygplatsfaciliteter**

[Ingen uppgift]

BILAGA IV

TIDSFRISTER FÖR ANTAGANDE AV DE GENOMFÖRANDEAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 35

1. De genomförandeakter som avses i artikel 35 ska antas inom följande tidsfrister:

   a) 90 arbetsdagar om fritt tillträde till en viss marknad kan förutsättas med stöd av artikel 34.3 första stycket.

   b) 130 arbetsdagar i andra fall än de som avses i led a.

   De tidsfrister som föreskrivs i leden a och b ska förlängas med 15 arbetsdagar om begäran inte åtföljs av en motiverad och välgrundad ståndpunkt från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten, där den eventuella tillämpligheten av artikel 34.1 i enlighet med artikel 34.2 och 34.3 på den berörda verksamheten analyseras ingående.

   Dessa tidsfrister ska inledas den första arbetsdagen efter det att kommissionen har mottagit den begäran som avses i artikel 35.1 eller, om de uppgifter som ska lämnas tillsammans med begäran är ofullständiga, arbetsdagen efter det att fullständiga uppgifter har mottagits.

   Kommissionen får genom en överenskommelse med den medlemsstat eller upphandlande enhet som har lämnat in begäran förlänga de tidsfrister som anges i första stycket.

2. Kommissionen får kräva att den berörda medlemsstaten eller upphandlande enheten eller den oberoende nationella myndighet som avses i punkt 1 eller någon annan behörig nationell myndighet inom en lämplig tidsfrist ska lämna alla nödvändiga uppgifter eller komplettera eller förtydliga de uppgifter som lämnats. Om svaren inkommer sent eller är ofullständiga ska de tidsfrister som anges i punkt 1 första stycket upphävas under perioden från och med att den tidsfrist som anges i begäran om information löper ut och fram till dess att kommissionen mottar fullständiga och riktiga upplysningar.

BILAGA V

KRAV PÅ VERKTYG OCH UTRUSTNING FÖR ELEKTRONISK MOTTAGNING AV ANBUD, ANBUDSANSÖKNINGAR, KVALIFICERINGSANSÖKNINGAR SAMT RITNINGAR OCH PLANER I PROJEKTTÄVLINGARNA

Verktyg och utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar samt ritningar och planer i projekttävlingar ska, i fråga om teknik och lämpliga förfaranden, åtminstone garantera att

a) exakt tid och dag för mottagandet av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar samt ritningar och planer kan fastställas noggrant,

b) det inom rimliga gränser kan säkerställas att ingen har tillträde till de uppgifter som överförts enligt dessa krav före utgången av de fastställda tidsfristerna,

c) endast behöriga personer får fastställa eller ändra datum för öppnande av insända uppgifter,

d) tillträde till samtliga eller en del av de insända uppgifterna i de olika etapperna av kvalificeringsprocessen, upphandlingsförfarandet eller projekttävlingen endast är möjligt för behöriga personer,

e) de insända uppgifterna kan göras tillgängliga först efter det fastställda datumet och endast av behöriga personer,

f) de uppgifter som mottagits och öppnats enligt dessa krav är tillgängliga endast för de personer som har behörighet att få kännedom om dem,

g) det finns rimliga garantier för att överträdelser eller försök till överträdelse av de förbud eller villkor i fråga om tillträde som anges i leden b–f tydligt kan spåras.

BILAGA VI

DEL A

INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN

(i enlighet med artikel 67)

I. **Upplysningar som alltid ska lämnas**

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. a) För varukontrakt: art och mängd eller värde avseende de tjänster eller varor som ska levereras (CPV-koder).

   b) För byggentreprenadkontrakt: art och omfattning av de tjänster som ska utföras, allmän beskrivning av entreprenaden eller delkontrakten för denna (CPV-koder).

   c) För tjänstekontrakt: planerad total upphandling i var och en av de planerade tjänstekategorierna (CPV-koder).

4. Datum då meddelandet avsänts eller då meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen avsänts.

5. Övriga upplysningar.

II. **Komplettrande upplysningar som ska lämnas när meddelandet används som anbudsinfordran eller när det möjliggör en förkortad tidsfrist för mottagande av anbud (artikel 67.2)**

6. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande enheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten.

7. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten med specifikationer kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

   Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 73.1 tredje och fjärde styckena.

8. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.

9. Tidsfrist för mottagande av begäran om att få en inbjudan att lämna anbud eller att förhandla.

10. Art och mängd av de varor som ska levereras eller allmän beskrivning av entreprenaden eller tjänstekategorin samt benämning och angivande av om ett eller flera ramavtal planeras. Ange särskilt option på kompletterande köp och en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar. Ange om det gäller köp, leasing, hyra, hyrköp eller en kombination av dessa.

11. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenader, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.

12. Tidsfrister för tjänstekontraktets leverans, utförande eller varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.

13. Adress till vilken intresserade företag ska vända sig för att skriftligen visa sitt intresse.

14. Sista dag för mottagande av intresseanmälningar.

15. Det eller de språk som tillåts för inlämnande av ansökan eller anbud.

16. Villkor av ekonomisk eller teknisk natur, och finansiella och tekniska garantier som krävs av leverantörerna.

17. a) Preliminärt datum (om känt) för när upphandlingsförfarandena för kontraktet eller kontrakten ska inledas.

    b) Typ av upphandlingsförfarande (selektivt förfarande, dynamiskt inköpssystem eller inte, eller förhandlat förfarande).

18. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.

19. I tillämpliga fall, angivande av om

    a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar krävs/godtas,

    b) elektronisk beställning tillämpas,

    c) elektronisk fakturering tillämpas,

    d) elektronisk betalning accepteras.

20. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

21. Om möjligt, de kriterier som enligt artikel 82 ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inte finns angivna i inbjudan att bekräfta intresse enligt artikel 67.2 b eller i inbjudan att lämna anbud eller att förhandla.

DEL B

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM OFFENTLIGGÖRANDE AV ETT FÖRHANDSMEDDELANDE PÅ EN UPPHANDLARPROFIL SOM INTE ANVÄNDS SOM ANBUDSINFORDRAN

(i enlighet med artikel 67.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. CPV-koder.

4. Webbadress för upphandlarprofilen (URL).

5. Datum då meddelandet om offentliggörande av förhandsmeddelandet på upphandlarprofilen avsänts.

BILAGA VII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I UPPHADLINGSDOKUMENTEN AVSEENDE ELEKTRONISKA AUKTIONER (ARTIKEL 53.4)

När upphandlande enheter har beslutat sig för att anordna en elektronisk auktion ska upphandlingsdokumenten minst innehålla följande uppgifter:

a) De aspekter vilkas värden kommer att vara föremål för elektronisk auktion om dessa aspekter är kvantifierbara så att de kan uttryckas i siffror eller i procent.

b) De eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på specifikationerna för föremålet för kontraktet.

c) De uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta i förekommande fall kommer att ske.

d) Relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen.

e) På vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud och särskilt vilka minsta skillnader som i förekommande fall krävs mellan anbuden.

f) Relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om arrangemangen och de tekniska specifikationerna för anslutning.

BILAGA VIII

DEFINITION AV VISSA TEKNISKA SPECIFIKATIONER

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. *teknisk specifikation* avser ett av följande

   a) i fråga om tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en varas eller en tjänsts egenskaper, t.ex. kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, varans användningsområde, säkerhet eller mått, samt krav på varan angående den beteckning under vilken den saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla skeden av varans eller tjänstens livscykel, liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.

   b) i fråga om byggentreprenadkontrakt, samtliga tekniska föreskrifter, vilka bland annat ska upptas i upphandlingsunderlaget, med angivande av de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att materialet, produkten eller varan ska kunna beskrivas på ett sådant sätt att detta lämpar sig för den upphandlande enhetens planerade användning. Dessa egenskaper omfattar miljö- och klimatprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), bedömning av överensstämmelse, prestanda, säkerhet eller mått, inbegripet förfaranden för kvalitetskontroll, terminologi, symboler, tester och testmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla skeden av byggentreprenadens livscykel. Egenskaperna omfattar även bestämmelser om projektering och kostnad, provnings- och kontrollregler, villkoren för att entreprenaden ska antas, tekniken eller metoderna för byggnadsverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande enheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar har möjlighet att föreskriva i fråga om den fullbordade entreprenaden samt om ingående material eller delar.

2. *standard*: en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som är en av följande:

   a) *internationell standard:* en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

   b) *europeisk standard:* en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

   c) *nationell standard:* en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

3. *europeisk teknisk bedömning*: en dokumenterad bedömning av en byggprodukts prestanda i förhållande till dess väsentliga egenskaper i enlighet med relevant europeiskt bedömningsdokument enligt artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 [1].

4. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation på IKT-området som utarbetats i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordning (EU) nr 1025/2012.

5. *teknisk referens*: en produkt eller vara, med undantag för europeiska standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

BILAGA IX

OFFENTLIGGÖRANDE

1. **Offentliggörande av meddelanden**

De upphandlande enheterna ska översända de meddelanden som avses i artiklarna 67, 68, 69, 70, 92 och 96 till Europeiska unionens publikationsbyrå för offentliggörande i enlighet med följande regler:

a) De meddelanden som avses i artiklarna 67, 68, 69, 70, 92 och 96 ska offentliggöras av Europeiska unionens publikationsbyrå eller av de upphandlande enheterna om ett förhandsmeddelande har offentliggjorts på en upphandlarprofil enligt artikel 67.1.

De upphandlande enheterna får därutöver offentliggöra denna information på internet på den "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 b.

b) Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande enheten sända den bekräftelse som avses i artikel 71.5 andra stycket.

2. **Offentliggörande av kompletterande upplysningar**

a) Om inte annat föreskrivs i artikel 73.1 tredje och fjärde styckena ska de upphandlande enheterna offentliggöra upphandlingsdokumenten i deras helhet på internet.

b) Upphandlarprofilen kan innehålla de förhandsmeddelanden som avses i artikel 67.1, uppgifter om pågående inbjudningar att lämna anbud, planerade inköp, tecknade kontrakt, annullerade förfaranden samt all annan information av allmänt intresse, t.ex. kontaktpunkter, telefon- och faxnummer, post- och e-postadress. Upphandlarprofilen kan också innehålla förhandsmeddelanden som använts som anbudsinfordran, som offentliggjorts på nationell nivå i enlighet med artikel 72.

3. **Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg**

Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg som fastställs av kommissionen är tillgängliga på följande webbadress: http://simap.eu.int

BILAGA X

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ATT DET FINNS ETT KVALIFICERINGSSYSTEM

(i enlighet med artiklarna 44.4 b och 68)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.

4. Syftet med kvalificeringssystemet (beskrivning av de varor, tjänster eller byggentreprenader eller kategorier av dessa som ska inköpas med hjälp av detta system – CPV-koder). Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenadkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.

5. De villkor som ekonomiska aktörer ska uppfylla med tanke på deras kvalificering enligt systemet och de metoder med vilka vart och ett av dessa villkor ska kontrolleras. Om beskrivningen av villkoren och kontrollmetoderna är omfattande och bygger på dokument som intresserade ekonomiska aktörer har tillgång till, räcker det med en sammanfattning av de huvudsakliga villkoren och metoderna och en hänvisning till dessa dokument.

6. Den tid kvalificeringssystemet gäller och formaliteter för förnyande av systemet.

7. Uppgift om att meddelandet fungerar som anbudsinfordran.

8. Adress från vilken ytterligare information och dokumentation om kvalificeringssystemet kan erhållas (om denna adress inte är densamma som i punkt 1).

9. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

10. Om möjligt, de kriterier som enligt artikel 82 ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inbjudan att lämna anbud eller att förhandla.

11. I tillämpliga fall, angivande av om

    a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar krävs/godtas,

    b) elektronisk beställning tillämpas,

    c) elektronisk fakturering tillämpas,

    d) elektronisk betalning accepteras.

12. Övriga upplysningar.

BILAGA XI

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM UPPHANDLING

(i enlighet med artikel 69)

A. ÖPPET FÖRFARANDE

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.

4. Art av kontrakt (varor, byggentreprenad eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem), beskrivning (CPV-koder). I förekommande fall anges om anbuden infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.

5. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenadkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.

6. För varor och byggentreprenader:

   a) Art och mängd av de varor som ska levereras (CPV-koder). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de varor som ska upphandlas eller art och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av entreprenaden (CPV-koder).

   b) Uppgift om huruvida leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

      Om entreprenaden eller kontraktet i fråga om byggentreprenadkontrakt är uppdelat i flera delar ska storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.

   c) För byggentreprenadkontrakt: uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.

7. För tjänster:

   a) Art och omfattning av de varor som ska levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de tjänster som ska upphandlas.

   b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.

   c) Hänvisning till lagar och andra författningar.

   d) Uppgift om huruvida juridiska personer ska ange namn och yrkeskvalifikationer för den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.

   e) Uppgift om huruvida tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna.

8. Om möjligt, uppgift om huruvida det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.

9. Tidsfrister för tjänstekontraktets leverans, utförande eller varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.

10. E-post:- eller webbadress där det ges fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten.

    Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 73.1 tredje och fjärde styckena.

11. a) Sista dag för mottagande av anbud eller preliminära anbud när det rör sig om införandet av ett dynamiskt inköpssystem.

    b) Adress till vilken anbuden ska skickas.

    c) Det eller de språk på vilka de ska vara avfattade.

12. a) I förekommande fall, personer som får närvara vid öppnandet av anbuden.

    b) Dag, tid och plats för öppnandet.

13. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.

14. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de bestämmelser som innehåller villkoren.

15. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp av ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt ska anta.

16. Ekonomiska och tekniska minimikrav på den ekonomiska aktör som tilldelas kontraktet.

17. Den tid under vilken anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud.

18. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.

19. De kriterier som avses i artikel 82 och som ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna.

20. I förekommande fall, datum för och hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av förhandsmeddelandet eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen för kontraktet.

21. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande, eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

22. Datum då den upphandlande enheten avsände meddelandet.

23. Övriga upplysningar.

B. SELEKTIVT FÖRFARANDE

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.

4. Art av kontrakt (varor, byggentreprenad eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal), beskrivning (CPV-koder). I förekommande fall anges om anbuden infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.

5. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenadkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.

6. För varor och byggentreprenader:

   a) Art och mängd av de varor som ska levereras (CPV-koder). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de varor som ska upphandlas eller art och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av entreprenaden (CPV-koder).

   b) Uppgift om huruvida leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

      Om entreprenaden eller kontraktet i fråga om byggentreprenadkontrakt är uppdelat i flera delar ska storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.

   c) Uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.

7. För tjänster:

   a) Art och omfattning av de varor som ska levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de tjänster som ska upphandlas.

   b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.

   c) Hänvisning till lagar och andra författningar.

   d) Uppgift om huruvida juridiska personer ska ange namn och yrkeskvalifikationer för den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.

   e) Uppgift om huruvida tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna.

8. Om möjligt, uppgift om huruvida det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.

9. Tidsfrister för leverans eller utförande eller kontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.

10. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp av ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt ska anta.

11. a) Sista dag för mottagande av begäran om deltagande.

    b) Adress till vilken begäran ska skickas.

    c) Det eller de språk på vilka den ska vara avfattad.

12. Sista dag för avsändande av inbjudan att lämna anbud.

13. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.

14. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de bestämmelser som innehåller villkoren.

15. Upplysningar om den ekonomiska aktörens ställning och de ekonomiska och tekniska minimikrav som vederbörande ska uppfylla.

16. De kriterier som avses i artikel 82 och som ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inbjudan att lämna anbud.

17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.

18. I förekommande fall, datum för och hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av förhandsmeddelandet eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen för kontraktet.

19. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

20. Datum då den upphandlande enheten avsänt meddelandet.

21. Övriga upplysningar.

C. FÖRHANDLAT FÖRFARANDE

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.

4. Art av kontrakt (varor, byggentreprenad eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal), beskrivning (CPV-koder). I förekommande fall anges om anbuden infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.

5. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenadkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.

6. För varor och byggentreprenader:

   a) Art och mängd av de varor som ska levereras (CPV-koder). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de varor som ska upphandlas eller art och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av entreprenaden (CPV-koder).

   b) Uppgift om huruvida leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

      Om entreprenaden eller kontraktet i fråga om byggentreprenadkontrakt är uppdelat i flera delar ska storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.

   c) För byggentreprenadkontrakt: uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.

7. För tjänster:

   a) Art och omfattning av de tjänster som ska levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de tjänster som ska upphandlas.

   b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.

   c) Hänvisning till lagar och andra författningar.

   d) Uppgift om huruvida juridiska personer ska ange namn och yrkeskvalifikationer för den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.

   e) Uppgift om huruvida tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna i fråga.

8. Om möjligt, uppgift om huruvida det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.

9. Tidsfrister för leverans eller utförande eller kontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.

10. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp av ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt ska anta.

11. a) Sista dag för mottagande av begäran om deltagande.

    b) Adress till vilken begäran ska skickas.

    c) Det eller de språk som dessa ska vara avfattade på.

12. I förekommande fall, begärda säkerheter eller garantier.

13. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de bestämmelser som innehåller villkoren.

14. Upplysningar om den ekonomiska aktörens ställning och de ekonomiska och tekniska minimikrav som vederbörande ska uppfylla.

15. De kriterier som avses i artikel 82 och som ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inbjudan att förhandla.

16. I förekommande fall, namn på och adress till de ekonomiska aktörer som den upphandlande enheten redan utsett.

17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.

18. I förekommande fall, datum för och hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av förhandsmeddelandet eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen för kontraktet.

19. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

20. Datum då den upphandlande enheten avsände meddelandet.

21. Övriga upplysningar.

BILAGA XII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM TILLDELNING AV KONTRAKT

(i enlighet med artikel 70)

I. **Information som ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*** [1].

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. Art av kontrakt (varor, byggentreprenader eller tjänster och CPV-koder samt angivande av om det gäller ett ramavtal).

4. Åtminstone en kort beskrivning av art och mängd/omfattning av de varor, byggentreprenader eller tjänster som ska levereras.

5. a) Form av anbudsinfordran (meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem, förhandsmeddelande, inbjudan att lämna anbud).

   b) Datum för och hänvisning till offentliggörandet av meddelandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

   c) Om kontrakt tilldelats utan föregående anbudsinfordran: de relevanta bestämmelserna enligt artikel 50.

6. Upphandlingsförfarande (öppet, selektivt eller förhandlat).

7. Antal mottagna anbud, med uppgift om

   a) antal mottagna anbud från ekonomiska aktörer som är små och medelstora företag,

   b) antal mottagna anbud från utlandet,

   c) antal anbud som har mottagits elektroniskt.

   Vid flera tilldelade kontrakt (delkontrakt, flera ramavtal) ska dessa uppgifter lämnas för varje tilldelat kontrakt.

8. Datum för ingående av kontraktet/kontrakten eller ramavtalet/ramavtalen efter beslutet om att tilldela eller ingå det/dem.

9. Priset vid förmånliga inköp enligt artikel 50 h.

10. För varje tilldelat kontrakt: namn, adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den utvalda anbudsgivaren, inklusive

    a) uppgift om huruvida den utvalda anbudsgivaren är ett litet eller medelstort företag,

    b) uppgift om huruvida kontraktet har tilldelats ett konsortium.

11. Ange i förekommande fall om ett kontrakt har blivit eller eventuellt kan bli utlagt på underleverantörer.

12. Erlagt pris eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet.

13. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken denna information kan erhållas.

14. Valfria upplysningar:

    — Värde och andel av kontraktet som har blivit eller eventuellt kan bli utlagt på tredje man.

    — Kriterier för tilldelning av kontrakt.

[1] Uppgifterna i rubrikerna 6, 9 och 11 ska betraktas som upplysningar som inte ska publiceras när den upphandlande enheten anser att en publicering skulle skada ett känsligt kommersiellt intresse.

II. **Information som inte är avsedd att offentliggöras.**

15. Antal tilldelade kontrakt (när ett kontrakt har delats mellan flera leverantörer).

16. Värdet av varje tilldelat kontrakt.

17. Varornas eller tjänsternas ursprungsland (ursprung inom eller utom EU, i det senare fallet med angivande av tredjeland).

18. Vilka tilldelningskriterier tillämpades?

19. Tilldelades kontraktet en anbudsgivare som föreslagit alternativ enligt artikel 64.1?

20. Förkastades några anbud enligt artikel 84 på grund av att de var onormalt låga?

21. Datum då den upphandlande enheten avsänt meddelandet.

BILAGA XIII

INNEHÅLL I DE INBJUDNINGAR ATT LÄMNA ANBUD, DELTA I DIALOGEN, FÖRHANDLA ELLER BEKRÄFTA INTRESSE SOM FÖRESKRIVS I ARTIKEL 74

1. Inbjudan att lämna anbud, delta i dialogen eller förhandla enligt artikel 74 ska åtminstone innehålla följande:

   a) Sista dag för mottagande av anbud samt uppgift om till vilken adress anbuden ska skickas och på vilket eller vilka språk de ska avfattas.

      Om upphandlingen genomförs genom en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap, ska dock dessa upplysningar inte ingå i inbjudan att förhandla, utan anges i inbjudan att lämna anbud.

   b) Vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om vilken dag och på vilken adress som samrådet ska börja och om vilket eller vilka språk som ska användas.

   c) Hänvisning till offentliggjord anbudsinfordran.

   d) Uppgift om vilka handlingar som eventuellt ska bifogas.

   e) Tilldelningskriterier, om de inte redovisas i meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem vilket används som anbudsinfordran.

   f) Viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller, i förekommande fall, prioritetsordningen för kriterierna, om dessa upplysningar inte redovisas i meddelandet om upphandling, meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem eller specifikationerna.

2. Om anbudsinfordran görs genom ett förhandsmeddelande ska den upphandlande enheten senare inbjuda samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om det berörda kontraktet och först därefter välja anbudsgivare eller förhandlingsparter.

   Inbjudan ska innehålla åtminstone följande upplysningar:

   a) Typ och mängd/omfattning, även varje option på ytterligare kontrakt och om möjligt en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen. När det gäller kontrakt som kan förnyas, typ och mängd/omfattning samt, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande meddelanden om upphandling av byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas.

   b) Slag av förfarande: selektivt eller förhandlat.

   c) Om tillämpligt, dag då varorna ska levereras eller byggentreprenaden eller tjänsteleveransen ska påbörjas eller avslutas.

   d) Om elektronisk tillgång inte kan erbjudas, inlämningsadress och sista dag för begäran om upphandlingsdokument samt uppgift om på vilket eller vilka språk begäran ska avfattas.

   e) Adress till den upphandlande enheten.

   f) Ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från de ekonomiska aktörerna.

   g) Typ av kontrakt som inbjudan att lämna anbud syftar till: köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.

   h) Kriterier för tilldelning av kontrakt samt inbördes viktning eller, i förekommande fall, kriteriernas prioritetsordning, om dessa upplysningar inte redovisas i förhandsmeddelandet, specifikationerna, inbjudan att lämna anbud eller inbjudan att förhandla.

BILAGA XIV

FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM AVSES I ARTIKEL 36.2

— ILO:s konvention nr 87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten

— ILO:s konvention nr 98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten

— ILO:s konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete

— ILO:s konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete

— ILO:s konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete

— ILO:s konvention nr 111 om diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning

— ILO:s konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde

— ILO:s konvention nr 182 om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete

— Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet och dess Montrealprotokoll om ämnen som bryter ned ozonskiktet

— Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (Baselkonventionen)

— Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (Stockholmskonventionen)

— Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel (Unep/FAO) (PIC-konventionen), Rotterdam, 10.9.1998 och dess tre regionala protokoll.

BILAGA XV

FÖRTECKNING ÖVER DE UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 83.3

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG

BILAGA XVI

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV ETT KONTRAKT UNDER DESS LÖPTID

(i enlighet med artikel 89.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. CPV-koder.

4. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenader, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster.

5. Beskrivning av upphandlingen före och efter ändringen: byggentreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning.

6. I förekommande fall, prishöjning på grund av ändringen.

7. Beskrivning av de omständigheter som har gjort ändringen nödvändig.

8. Datum för beslut om tilldelning av kontrakt.

9. I förekommande fall: namn, adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den nya ekonomiska aktören/aktörerna.

10. Upplysning om huruvida kontraktet är knutet till ett projekt och/eller program som finansieras genom unionsmedel.

11. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Närmare uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

BILAGA XVII

TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 91

CPV-kod	Beskrivning
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [Tillhandahållande av hemtjänstpersonal]; 79624000-4 [Förmedling av vårdpersonal] och 79625000-1 [Förmedling av läkare] från 85000000-9 till 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5 och 98500000-8 [Privata hushåll med anställd personal] och 98513000-2 till 98514000-9 [Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst]	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 och 85322000-2, 75000000-6 [Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; från 79995000-5 till 79995200-7; från 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8; från 92000000-1 till 92700000-8 79950000-8 [Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser], 79951000-5 [Organisering av seminarier], 79952000-2 [Evenemang], 79952100-3 [Anordnande av kulturevenemang], 79953000-9 [Festivalarrangemang], 79954000-6 [Festarrangemang], 79955000-3 [Anordnande av modevisningar], 79956000-0 [Anordnande av mässor och utställningar]	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring [1]
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0; 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7; 55521000-8 till 55521200-0 [55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser] 55510000-8 [Matsalstjänster], 55511000-5 [Matsalstjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp], 55512000-2 [Drift av matsal], 55523100-3 [Servering av skolmåltider], 55520000-1 [Catering], 55522000-5 [Catering för transportföretag], 55523000-2 [Catering för övriga företag eller övriga institutioner], 55524000-9 [Skolbespisning]	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7; 75231100-5;	Juridiska tjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 21 c
75100000-7 till 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster

CPV-kod	Beskrivning
75231210-9 till 75231230-5; 75240000-0 till 75252000-7; 794300000-7; 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 21 h
79700000-1 till 79721000-4 [Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vakttjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av ID-kort, Utredning och Detektivtjänster] 79722000-1[Grafologi], 79723000-8 [Avfallsanalys]	Undersöknings- och säkerhetstjänster
98900000-2 [Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ] och 98910000-5 [Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ]	Internationella tjänster
64000000-6 [Post- och telekommunikationstjänster], 64100000-7 [Post- och budtjänster], 64110000-0 [Postgång], 64111000-7 [Posttjänster för tidningar och tidskrifter], 64112000-4 [Posttjänster för brev], 64113000-1 [Posttjänster för paket], 64114000-8 [Postkassörstjänster], 64115000-5 [Förhyrning av postbox], 64116000-2 [Poste restante-tjänster], 64122000-7 [Internpost]	Posttjänster
50116510-9 [Regummering av däck], 71550000-8 [Smedtjänster]	Diverse tjänster

(1) Dessa tjänster omfattas inte av detta direktiv om de är organiserade i form av icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster som tjänster av allmänt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse.

BILAGA XVIII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONTRAKT FÖR SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER

(i enlighet med artikel 92)

Del A Meddelande om upphandling

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten eller, i förekommande fall, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. Beskrivning av de tjänster eller kategorier av dessa, och i förekommande fall, de underordnade byggentreprenader eller varor som ska inköpas, däribland upplysning om omfattning eller värde, CPV-koder.

4. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av tjänsterna utförs.

5. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddad sysselsättning skyddad anställning eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.

6. De huvudvillkor som ekonomiska aktörer ska uppfylla för att kunna delta, eller, i förekommande fall, den elektroniska adress där ytterligare information kan erhållas.

7. Tidsfrister för att kontakta den upphandlande enheten när det gäller deltagande.

8. Övriga upplysningar.

Del B Förhandsmeddelande

1. Den upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.

2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.

3. Så långt det redan är känt:

   a) Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenader, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster.

   b) Tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader och tjänster och kontraktets längd.

   c) Villkor för deltagande, inbegripet följande:

      I förekommande fall, uppgift om huruvida det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddad sysselsättning eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

      I förekommande fall, uppgift om huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.

   d) Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.

4. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande enheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten och sista datum för mottagande av intresseanmälningar samt den adress som intresseanmälningar ska skickas till.

Del C Meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem

1. Den upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.

2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.

3. Så långt det redan är känt:

   a) Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenader, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster.

   b) Tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader och tjänster och kontraktets längd.

   c) Villkor för deltagande, inbegripet följande:

      I förekommande fall, uppgift om huruvida det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddad sysselsättning eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

      I förekommande fall, uppgift om huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.

   d) Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.

4. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande enheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten och sista datum för mottagande av intresseanmälningar samt den adress som intresseanmälningar ska skickas till.

5. Den tid kvalificeringssystemet gäller och formaliteter för förnyande av systemet.

Del D Meddelande om tilldelning av kontrakt

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.

2. Huvudsaklig verksamhet.

3. Åtminstone en kort beskrivning av art och omfattning av de tjänster, och i förekommande fall, de underordnade byggentreprenader eller varor som ska levereras.

4. Hänvisning till offentliggörandet av meddelandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

5. Antal mottagna anbud.

6. Namn och adress till den eller de ekonomiska aktörer som utsetts.

7. Övriga upplysningar.

BILAGA XIX

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM PROJEKTTÄVLINGAR

(i enlighet med artikel 96.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. Projektbeskrivning (CPV-koder).
4. Typ av projekttävling: öppen eller selektiv.
5. Vid en öppen projekttävling: slutdatum för mottagande av bidrag.
6. Vid en selektiv projekttävling:
   a) Planerat antal deltagare eller största och minsta antal deltagare.
   b) I tillämpliga fall, namn på redan utvalda deltagare.
   c) Kriterier för att välja ut deltagare.
   d) Slutdatum för mottagande av begäran om deltagande.
7. I tillämpliga fall, uppgift om när deltagande är förbehållet en viss yrkeskategori.
8. Kriterier för bedömning av bidragen.
9. I tillämpliga fall, namn på utvalda juryledamöter.
10. Uppgift om huruvida jurybeslut är bindande för myndigheten.
11. I tillämpliga fall, antal och värde av de priser som delas ut.
12. I tillämpliga fall, uppgifter angående ersättning till samtliga deltagare.
13. Uppgift om huruvida prisvinnarna är berättigade att tilldelas eventuella följdkontrakt.
14. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken denna information kan erhållas.
15. Datum då meddelandet avsänts.
16. Övriga upplysningar.

BILAGA XX

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM RESULTATEN AV PROJEKTTÄVLINGAR

(i enlighet med artikel 96.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. Projektbeskrivning (CPV-koder).
4. Totalt antal deltagare.
5. Antal utländska deltagare.
6. Vinnare av tävlingen.
7. I förekommande fall, priset/priserna.
8. Övriga upplysningar.
9. Hänvisning till meddelandet om projekttävling.
10. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken denna information kan erhållas.
11. Datum då meddelandet avsänts.

BILAGA XXI

JÄMFÖRELSETABELL

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 1	—
Artikel 2, första meningen	Artikel 1.1
Artikel 2, led 1	Artikel 1.2, led a
Artikel 2, led 2	Artikel 1,. 2, led b, första meningen
Artikel 2, led 3	Artikel 1.2, led b, andra meningen
Artikel 2, led 4	Artikel 1.2, led c
Artikel 2, led 5	Artikel 1.2, led d, första stycket
Artikel 2, led 6	Artikel 1.7, första och andra styckena
Artikel 2, led 7	Artikel 1.7, tredje stycket
Artikel 2, led 8	Artikel 1.7, tredje stycket
Artikel 2, led 6	Artikel 34.1
Artikel 2, led 10	Artikel 1.8
Artikel 2, led 11	—
Artikel 2, led 12	Artikel 1.8
Artikel 2, led 13	—
Artikel 2, led 14	Artikel 1.11
Artikel 2, led 15	Artikel 1.12
Artikel 2, led 16	—
Artikel 2, led 17	Artikel 1.10
Artikel 2, led 18	—
Artikel 2, led 19	—
Artikel 2, led 20	—
Artikel 3.1	Artikel 2.1, led a, första stycket
Artikel 3.2	—
Artikel 3.3	—
Artikel 3.4	Artikel 2,. 1, led a, andra stycket
Artikel 4.1	Artikel 2.2
Artikel 4.2	Artikel 2.1, led b
Artikel 4.3, första stycket	Artikel 2.3
Artikel 4.3, andra och tredje styckena	—
Artikel 4.4	—
Artikel 5.1	—
Artikel 5.2, första stycket	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 5.2, andra stycket	Artikel 1.2, led d, andra och tredje styckena
Artikel 5.3	—
Artikel 5.4, första and andra styckena	—
Artikel 5.4, tredje stycket	—
Artikel 5.5	—
Artikel 6.1, första and andra styckena	—
Artikel 6.1, tredje stycket	Artikel 9.1, andra stycket
Artikel 6.2	Artikel 9.1, första stycket
Artikel 6.3, led a	Artikel 9.2
Artikel 6.3, led b	—
Artikel 6.3, led c	Artikel 9.3
Artikel 7	Artikel 3.1 och 3.3, artikel 4.1; artikel 7, led a
Artikel 8	Artikel 3.1 och 3.2
Artikel 9.1	Artikel 3.3
Artikel 9.2	Artikel 3.4
Artikel 10	Artikel 4
Artikel 11	Artikel 5.1
—	Artikel 5.2
Artikel 12	Artikel 7, led b
Artikel 13.1	Artikel 6.1 och 6.2 c in fine
Artikel 13.2, led a	Artikel 6.2, led a
Artikel 13.2, led b	Artikel 6.2, led b
Artikel 13.2, led c, leden i och ii	Artikel 6.2, led c, första and tredje strecksatserna
—	Artikel 6.2, led c, andra, fjärde, femte och sjätte strecksatserna
Artikel 14, led a	Artikel 7, led a
Artikel 14, led b	Artikel 7, led a
—	Artikel 8
—	Bilaga I - X
Artikel 15	Artiklarna 16 och 61
Artikel 16.1	Artikel 17.1; artikel 17.8
Artikel 16.2	—
Artikel 16.6	Artikel 17.2; artikel 17.8
Artikel 16.4	—
Artikel 16.5	Artikel 17.3
Artikel 16.6	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 16.7	Artikel 17.4 och 17.5
Artikel 16.8	Artikel 17. 6a, första och andra styckena
Artikel 16.9	Artikel 17.6b, första och andra styckena
Artikel 16.10	Artikel 17.6a, tredje stycket och 17.6b, tredje stycket
Artikel 16.11	Artikel 17.7
Artikel 16.12	Artikel 17.9
Artikel 16.13	Artikel 17.10
Artikel 16.14	Artikel 17.11
Artikel 17	Artikel 69
Artikel 18.1	Artikel 19.1
Artikel 18.2	Artikel 19.2
Artikel 19.1	Artikel 20.1; artikel 62, led 1
Artikel 19.2	Artikel 20.2
Artikel 20	Artikel 22; artikel 62, led 1
Artikel 21, led a	Artikel 24, led a
Artikel 21, led b	Artikel 24, led b
Artikel 21, led c	—
Artikel 21, led d	Artikel 24, led c
Artikel 21, led e	—
Artikel 21, led f	Artikel 24, led d
Artikel 21, led g	—
Artikel 21, led h	—
Artikel 21, led i	—
Artikel 22	Artikel 25
Artikel 23	Artikel 26
Artikel 24.1	Artikel 22a
Artikel 24.2	Artikel 21; artikel 62, led 1
Artikel 24.3	Artikel 21; artikel 62, led 1
Artikel 25	—
Artikel 26	—
Artikel 27.1	Artikel 22a in fine, artikel 12 i directive 2009/81/EG
Artikel 27.2	—
Artikel 28	—
Artikel 29.1	Artikel 23.1
Artikel 29.2	Artikel 23.1
Artikel 29.3	Artikel 23.2

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 29.4	Artikel 23.3, leden a - c
Artikel 29.5	Artikel 23.3, andra stycket
Artikel 29.6	Artikel 23.3, tredje stycket
Artikel 30	Artikel 23.4
Artikel 31	Artikel 23.5
Artikel 32	Artikel 24, led e
Artikel 33.1 och 33.2	Artikel 27
Artikel 33.3	—
Artikel 34.1, första och andra meningarna	Artikel 30.1; artikel 62, led 2
Artikel 34.1, tredje meningen	—
Artikel 34.1, fjärde meningen	Artikel 30.2, skäl 41
Artikel 34.2, första stycket	Artikel 30.2
Artikel 34.2, andra stycket	—
Artikel 34.3	Artikel 30.3
Artikel 35.1	Artikel 30.4, första stycket; 30.5, första och andra styckena
Artikel 35.2	Artikel 30,. 5, första och andra stycket
Artikel 35.3	Artikel 30,. 4, andra stycket; 30.5, fjärde stycket; Artikel 62, led 2
—	Artikel 30.4, tredje stycket
Artikel 35.4	—
Artikel 35.5	Artikel 30.6, andra stycket
Artikel 35.6	Artikel 30.6, tredje och fjärde styckena
Artikel 36.1	Artikel 10
Artikel 36.2	—
Artikel 37	Artikel 11
Artikel 38.1	Artikel 28, första stycket
Artikel 38.2	Artikel 28, andra stycket
Artikel 39	Artikel 13
Artikel 40.1	Artikel 48.1, 48.2 och 48.4; Artikel 64.1
Artikel 40.2	—
Artikel 40.3	Artikel 48.3; Artikel 64.2
Artikel 40.4	—
Artikel 40.5	—
Artikel 40.6	Artikel 48.5 och 48.6; artikel 64.3
Artikel 40.7, första stycket	Artikel 70.2, led f och andra stycket

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 40.7, andra och tredje styckena	
Artikel 41.1	Artikel 1.13
Artikel 41.2	Artikel 70.2, leden c och d; artikel 70.2, andra stycket
Artikel 42	—
Artikel 43	Artikel 12
Artikel 44.1	Artikel 40.1 och 40.2
Artikel 44.1a	Artikel 40.2
Artikel 44.1b	—
Artikel 44.2	Artikel 42.1 och 42.3, led b
Artikel 44.3	Början av artikel 40.3
Artikel 45.1, första stycket	Artikel 1.9, led a
Artikel 45.1, andra och tredje styckena	Artikel 45.2
Artikel 45.2	Artikel 45.4
Artikel 45.3	—
Artikel 45.4	—
Artikel 46	Artikel 1.9, led b; artikel 45.3
Artikel 47	Artikel 1.9, led c; artikel 45.3
Artikel 48	—
Artikel 49	—
Artikel 50, led a	Artikel 40.3, led a
Artikel 50, led b	Artikel 40.3, led b
Artikel 50, led c	Artikel 40.3, led c
Artikel 50, led d	Artikel 40.3, led d
Artikel 50, led e	Artikel 40.3, led e
Artikel 50, led f	Artikel 40.3, led g
Artikel 50, led g	Artikel 40.3, led h
Artikel 50, led h	Artikel 40.3, led j
Artikel 50, led i	Artikel 40.3, led k
Artikel 50, led j	Artikel 40.3, led l
Artikel 51.1, första och andra styckena	Artikel 14.1; artikel 1.4
Artikel 51.1, tredje stycket	—
Artikel 51.2, första and andra styckena	—
Artikel 51.2, tredje stycket	Artikel 14.4
Artikel 52.1	Artikel 1.5; artikel 15.1

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 52.2	Artikel 15.2
Artikel 52.3	Artikel 15.2, sista meningen
Artikel 52.4	Artikel 15.3
Artikel 52.5	Artikel 15.4
Artikel 52.6	Artikel 15.6
Artikel 52.7	—
Artikel 52.8	—
Artikel 52.9	Artikel 15.7, tredje stycket
Artikel 53.1, första stycket	Artikel 1.6; artikel 56.1
Artikel 53.1, andra och tredje styckena	Artikel 1.6
Artikel 53.2	Artikel 56.2
Artikel 53.3	Artikel 56.2, tredje stycket
Artikel 53.4	Artikel 56.3
Artikel 53.5	Artikel 56.4
Artikel 53.6	Artikel 56.5
Artikel 53.7	Artikel 56.6
Artikel 53.8	Artikel 56.7
Artikel 53.9	Artikel 56.8
Artikel 54	—
Artikel 55.1	Artikel 29.1
Artikel 55.3	Artikel 29.2
Artikel 55.4	—
Artikel 55.5	Artikel 29.2
Artikel 56	—
Artikel 57	—
Artikel 58	Skäl 15
Artikel 59	—
Artikel 60.1	Artikel 34.1
Artikel 60.2	Artikel 34.2
Artikel 60.3	Artikel 34.3
Artikel 60.4	Artikel 34.8
Artikel 60.5	Artikel 34.4
Artikel 60.6	Artikel 34.5
Artikel 60.1	Artikel 34.6

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 60.2	Artikel 34.6
Artikel 62.1	Artikel 34.4, andra stycket; 35.5, andra och tredje styckena; 34.6, andra stycket; 34.7
Artikel 62.2	Artikel 34.4, första stycket; 34.5, första stycket, 34.6, första stycket
Artikel 62.3	—
Artikel 63	Artikel 35
Artikel 64.1	Artikel 36.1
Artikel 64.2	Artikel 36.2
Artikel 65	—
Artikel 66.1	Artikel 45.1
Artikel 66.2	Artikel 45.9
—	Artikel 45.10
Artikel 66.3	Artikel 45.9
Artikel 67.1	Artikel 41.1 och 41.2
Artikel 67.2	Artikel 42.3; artikel 44.1
Artikel 68	Artikel 41.3
Artikel 69	Artikel 42.1, led c; artikel 44.1
Artikel 70.1	Artikel 43.1, första stycket; artikel 44.1
Artikel 70.2	Artikel 43.1, andra och tredje styckena
Artikel 70.3	Artikel 43.2 och 43.3
Artikel 70.4	Artikel 43.5
Artikel 71.1	Artikel 44.1; artikel 70.1, led b
Artikel 71.2, första meningen	Artikel 44.2, 44.3
Artikel 71.2, andra och tredje meningarna	Artikel 44.4, andra stycket
Artikel 71.3	Artikel 44.4, första stycket
Artikel 71.4	—
Artikel 71.5, första stycket	Artikel 44.6
Artikel 71.5, andra stycket	Artikel 44.7
Artikel 71.6	Artikel 44.8
Artikel 72.1	Artikel 44.5, första stycket
Artikel 72.2 and 72.3	Artikel 44.5, andra och tredje styckena
Artikel 73.1	Artikel 45.6
Artikel 73.2	Artikel 46.2

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 74.1	Artikel 47.1, första meningen och 47.5, första stycket
Artikel 74.2	Artikel 47.1, andra meningen och 47.5, andra stycket
Artikel 75.1	Artikel 49.1
Artikel 75.2	Artikel 49.2, första och andra styckena
Artikel 75.3	Artikel 49.2, tredje stycket
Artikel 75.4, 75.5 och 75.6	Artikel 49.3, 49.4 och 49.5
Artikel 76.1	Artikel 51.1
Artikel 76.2	Artikel 51.2
Artikel 76.3	Artikel 52.1
Artikel 76.4	—
Artikel 76.5	Artikel 51.3
Artikel 76.6	—
Artikel 76.7	—
Artikel 76.8	—
Artikel 77.1	Artikel 53.1
Artikel 77.2	Artikel 53.2
Artikel 77.3	Artikel 53.6
Artikel 77.4	Artikel 53.7
Artikel 77.5	Artikel 53.9
Artikel 77.6	—
Artikel 78.1	Artikel 54.1 och 54.2
Artikel 78.2	Artikel 54.3
Artikel 79.1	Artikel 53.4 och 53.5
Artikel 79.2	Artikel 54.5 och 54.6
Artikel 79.3	—
Artikel 80.1	Artikel 53.3; artikel 54.4
Artikel 80.2	—
Artikel 80.3	Artikel 53.3; artikel 54.4
Artikel 81.1	Artikel 52.2
Artikel 81.2	Artikel 52.3
Artikel 81.3	—
Artikel 82.1	Artikel 55.1
Artikel 76.2	Artikel 55.1
Artikel 82.3	—
Artikel 82.4	Skäl 1; skäl 55, tredje stycket

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 82.5	Artikel 55.2
Artikel 83	—
Artikel 84.1	Artikel 57.1, första stycket
Artikel 84.2, led a	Artikel 57.1, andra stycket, led a
Artikel 84.2, led b	Artikel 57.1, andra stycket, led b
Artikel 84.2, led c	Artikel 57.1, andra stycket, led c
Artikel 84.2, led d	Artikel 57.1, andra stycket, led d
Artikel 84.2, led da	—
Artikel 84.2, led e	Artikel 57.1, andra stycket, led e
Artikel 84.3, första stycket	Artikel 57.2
Artikel 84.3, andra stycket	—
Artikel 84.5	Artikel 57.3
Artikel 84.6	—
Artikel 85.1, 85.2, 85.3, 85.4 och artikel 86	Artikel 58.1 - 58.4; artikel 59
Artikel 85.5	Artikel 58.5
Artikel 87	Artikel 38
Artikel 88.1	—
Artikel 88.2	Artikel 37, första meningen
Artikel 88.3	—
Artikel 88.4	Artikel 37, andra meningen
Artikel 88.5 - 88.8	—
Artikel 89	—
Artikel 90	—
Artikel 91	—
Artikel 92	—
Artikel 93	—
Artikel 94	—
Artikel 95	Artikel 61
Artikel 96.1	Artikel 63.1, första stycket
Artikel 96.2, första stycket	Artikel 63.1, första stycket
Artikel 96.2, andra and tredje styckena	Artikel 63.1, andra stycket, första och andra meningarna
Artikel 96.3	Artikel 63.2
Artikel 97.1	Artikel 65.1
Artikel 97.2	Artikel 60.2
Artikel 97.3 och 97.4	Artikel 65.2 och 65.3
Artikel 98	Artikel 66

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 99.1	Artikel 72, första stycket
Artikel 99.2 - 99.6	—
Artikel 100	Artikel 50
Artikel 101	—
Artikel 102	—
Artikel 103	Artikel 68.3 och 68.4
Artikel 104	Artikel 68.5
Artikel 105.1 och 105.2	Artikel 68.1 och 68.2
Artikel 105.3	—
Artikel 106.1	Artikel 71.1, första stycket
Artikel 106.2	—
Artikel 106.3	Artikel 71.1, tredje stycket
Artikel 107	Artikel 73
Artikel 108	—
Artikel 109	Artikel 74
Artikel 110	Artikel 75
—	Bilagorna I till X
Bilaga I (förutom första meningen)	Bilaga XII (utom fotnot 1)
första meningen i Bilaga I	Footnote 1 till Bilaga XII
Bilaga II	—
Bilaga III, punkterna A, B, C, E, F, G, H, I och J	Bilaga XI
Bilaga III, punkt D	—
Bilaga IV, punkt 1, första till tredje styckena	Artikel 30.6, första stycket
Bilaga IV, punkt 1, fjärde stycket	—
Bilaga IV, punkt 2	Artikel 30.6, första stycket, andra meningen
Bilaga V, a–f	Bilaga XXIV, b–h
Bilaga V, g	—
Bilaga VI	Bilaga XV
Bilaga VII	Artikel 56.3, andra stycket, leden a– f
Bilaga VIII, förutom punkt 4	Bilaga XXI, förutom punkt 4
Bilaga VIII, punkt 4	Bilaga XXI, punkt 4
Bilaga IX	Bilaga XX
Bilaga X	Bilaga XIV
Bilaga XI	Bilaga XIII
Bilaga XII	Bilaga XVI
Bilaga XIII, punkt 1	Artikel 47.4

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Bilaga XIII, punkt 2	Artikel 47.5
Bilaga XIV	Bilaga XXIII
Bilaga XV	—
Bilaga XVI	Bilaga XVI
Bilaga XVII	Bilaga XVII
Bilaga XVIII	—
Bilaga XIX	Bilaga XVIII
Bilaga XX	Bilaga XIX
Bilaga XXI	Bilaga XXVI
—	Bilaga XXII
—	Bilaga XXV

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/23/EU

av den 26 februari 2014

om tilldelning av koncessioner

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53.1, 62 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande [1],

med beaktande av Regionkommitténs yttrande [2],

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet [3], och

av följande skäl:

(1) Avsaknaden av tydliga regler på unionsnivå för tilldelning av koncessioner ger upphov till rättsosäkerhet, skapar hinder för ett fritt tillhandahållande av tjänster och orsakar snedvridningar i den inre marknadens funktion. Detta leder till att de ekonomiska aktörerna, särskilt små och medelstora företag, fråntas sina rättigheter på den inre marknaden och förlorar viktiga affärsmöjligheter, medan myndigheterna kanske inte hittar det bästa sättet att använda offentliga medel så att unionens invånare kan dra nytta av kvalitetstjänster till bästa pris. En lämplig, balanserad och flexibel rättslig ram för tilldelning av koncessioner skulle garantera ett effektivt och icke-diskriminerande marknadstillträde för alla ekonomiska aktörer i unionen samt rättssäkerhet, vilket skulle gynna offentliga investeringar i infrastruktur och strategiska tjänster för invånarna. En sådan rättslig ram skulle även medföra större rättssäkerhet för ekonomiska aktörer och skulle kunna utgöra en grund och ett instrument för att i högre grad öppna de internationella marknaderna för offentlig upphandling och för att stärka världshandeln. Särskild vikt bör fästas vid att förbättra möjligheterna för små och medelstora företag att få tillträde till marknaden för koncessioner i hela unionen.

(2) Bestämmelserna i regelverket för tilldelning av koncessioner bör vara entydiga och enkla. De bör vederbörligen återspegla koncessionernas särart i jämförelse med offentliga kontrakt och bör inte skapa överdriven byråkrati.

(3) Offentlig upphandling ges en framträdande roll i Europa 2020-strategin, som framgår av kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla (nedan kallad *Europa 2020-strategin*), som ett av de marknadsbaserade instrument som ska användas för att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla, samtidigt som den garanterar att offentliga medel utnyttjas så effektivt som möjligt. I detta sammanhang utgör koncessionskontrakt viktiga verktyg för den långsiktiga strukturella utvecklingen av infrastruktur och strategiska tjänster, som bidrar till konkurrensutvecklingen på den inre marknaden, gör det möjligt att dra nytta av kompetens inom den privata sektorn och medverkar till effektivitet och innovation.

[1] EUT C 191, 29.6.2012, s. 84.
[2] EUT C 391, 18.12.2012, s. 49.
[3] Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 januari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 februari 2014.

(4) Tilldelningen av offentliga byggkoncessioner omfattas för närvarande av de grundläggande reglerna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG [1] medan tilldelningen av tjänstekoncessioner av gränsöverskridande intresse omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*), särskilt principerna om fri rörlighet för varor, etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som härrör från dessa, såsom likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. Det finns en risk för rättslig osäkerhet till följd av att de nationella lagstiftarna tolkar principerna i fördraget på olika sätt, vilket i sin tur leder till stora skillnader mellan medlemsstaternas lagstiftningar. Denna risk har bekräftats genom Europeiska unionens domstols omfattande rättspraxis, som dock endast delvis behandlar vissa aspekter av tilldelning av koncessionskontrakt.

Det är nödvändigt med en enhetlig tillämpning i alla medlemsstater av EUF-fördragets principer och en eliminering av skillnader i tolkningen av principerna på unionsnivå, för att undanröja kvarstående snedvridningar av den inre marknaden. Detta skulle också främja effektiviteten i de offentliga utgifterna, göra det lättare för små och medelstora företag att delta på jämlika och rättvisa villkor vid tilldelning av koncessionskontrakt, såväl på lokal nivå som på unionsnivå, och stödja uppnåendet av hållbara politiska mål.

(5) I detta direktiv erkänns och bekräftas medlemsstaternas och myndigheternas rätt att besluta om hur byggentreprenader bör utföras och tjänster tillhandahållas på lämpligaste sätt. Detta direktiv bör framför allt inte på något sätt påverka medlemsstaternas och myndigheternas frihet att utföra byggentreprenader eller tillhandahålla tjänster direkt till allmänheten eller lägga ut detta på entreprenad till tredje parter. Medlemsstaterna eller myndigheterna bör också vara fria att definiera och specificera egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella villkor för kvalitet och pris på tjänsterna, i enlighet med unionsrätten, för fullgörandet av de politiska målen.

(6) Det bör erinras om att medlemsstaterna är fria att, i enlighet med EUF-fördragets principer om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet och fri rörlighet för personer, besluta hur de vill organisera tillhandahållandet av tjänster, antingen som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, eller som en blandning av dessa. Det bör också erinras om att detta direktiv inte påverkar nationella, regionala och lokala myndigheters frihet att, i enlighet med unionsrätten, definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, deras omfattning och egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella villkor avseende kvaliteten på tjänsten, i syfte att fullfölja sina politiska mål. Det bör inte heller påverka nationella, regionala och lokala myndigheters befogenhet att tillhandahålla, beställa och finansiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26, som fogats till EUF-fördraget och fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat *EU-fördraget*). Detta direktiv gäller dessutom inte finansieringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller medlemsstaternas stödsystem, t.ex. på det sociala området, i enlighet med unionens konkurrensregler. Det är lämpligt att klargöra att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

(7) Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör påverka medlemsstaternas lagstiftning på området för social trygghet. Det bör inte heller medföra liberalisering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är förbehållna offentliga eller privata enheter, eller privatisering av offentliga enheter som tillhandahåller tjänster.

(8) För koncessioner med eller över ett visst värde är det dock lämpligt att föreskriva en lägsta grad av samordning av nationella förfaranden vid tilldelning av sådana kontrakt i enlighet med EUF-fördragets principer, för att garantera att koncessioner öppnas för konkurrens och skapa rättssäkerhet. Dessa samordningsbestämmelser bör inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå ovan nämnda mål och för att trygga ett visst mått av flexibilitet. Medlemsstaterna bör få komplettera och vidareutveckla dessa bestämmelser om de anser det lämpligt, särskilt för att se till att ovan nämnda principer följs på ett bättre sätt.

(9) Det bör klargöras att grupper av ekonomiska aktörer, även när de har gått samman i form av en tillfällig sammanslutning, får delta i tilldelningsförfaranden utan att det krävs att de antar en viss juridisk form. Om det är nödvändigt får det krävas, till exempel när solidariskt ansvar förutsätts, att dessa grupper antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade koncessionen. Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter bör ha rätt att uttryckligen ange hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de krav på ekonomisk och finansiell ställning eller de kriterier för teknisk kunskap och yrkeskunskap som gäller för ekonomiska aktörer som deltar på egen hand. När koncessionskontrakt genomförs av grupper av ekonomiska aktörer kan det bli nödvändigt att fastställa villkor som inte gäller för enskilda deltagare. Sådana villkor, som bör motiveras av objektiva skäl och vara proportionella, kan exempelvis inbegripa krav på att grupperna i samband med koncessionstilldelningsförfarandet utser en gemensam företrädare eller en huvudpartner eller lämnar information om gruppens sammansättning.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 114).

(10) Vissa samordningsbestämmelser bör även införas för tilldelning av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner på områdena energi, transport och posttjänster, med tanke på att de nationella myndigheterna kan påverka verksamheten hos de enheter som verkar på dessa områden och med hänsyn till att de marknader där de verkar är förhållandevis slutna, på grund av att medlemsstaterna har beviljat särskilda rättigheter eller ensamrätter att försörja, tillhandahålla eller driva de nät som används för tjänsterna i fråga.

(11) Koncessioner är avtal med ekonomiska villkor genom vilka en eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter anförtror utförande av byggentreprenader eller tillhandahållande och förvaltning av tjänster till en eller flera ekonomiska aktörer. Sådana avtal syftar till att anskaffa byggentreprenader eller tjänster genom koncessioner där ersättningen för arbetet utgörs av rätten att utnyttja byggnadsverket eller tjänsterna eller av dels en sådan rätt, dels betalning. Sådana avtal kan men måste inte innebära en överföring av ägarskapet till upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter, men upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter får alltid utnyttja fördelarna av byggnadsverken eller tjänsterna i fråga.

(12) Med avseende på tillämpningen av detta direktiv bör det klargöras att enbart finansiering av en verksamhet, särskilt genom bidrag, som ofta är knuten till skyldigheten att återbetala de mottagna beloppen om de inte används för de avsedda ändamålen, inte omfattas av detta direktiv.

(13) Dessutom bör arrangemang där samtliga aktörer som uppfyller vissa villkor har rätt att utföra en bestämd uppgift utan selektivitet, exempelvis vid valfrihet för kunden och system med servicecheckar, inte anses utgöra koncessioner, även de som grundas på rättsliga överenskommelser mellan myndigheten och de ekonomiska aktörerna. Sådana system brukar grundas på ett beslut av en myndighet som definierar de öppna och icke-diskriminerande villkoren för de ekonomiska aktörernas kontinuerliga tillträde till tillhandahållandet av särskilda tjänster, exempelvis sociala tjänster, så att kunderna får möjlighet att välja mellan sådana aktörer.

(14) Vissa av medlemsstaternas dokument, såsom tillstånd eller licenser där medlemsstaten eller en myndighet i denna fastställer villkoren för utförandet av en ekonomisk verksamhet, inbegripet ett villkor för att utföra en viss verksamhet som normalt beviljas på begäran av den ekonomiska aktören och inte på den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens initiativ, och där den ekonomiska aktören är fri att dra tillbaka utförandet av byggentreprenader eller tillhandahållandet av tjänster, bör emellertid inte anses utgöra koncessioner. När det gäller sådana medlemsstatsdokument är de särskilda bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG [1] tillämpliga. Till skillnad från dessa medlemsstatsdokument föreskriver koncessionskontrakt ömsesidigt bindande skyldigheter, där utförandet av dessa byggentreprenader eller tillhandahållandet av tjänster omfattas av särskilda krav som fastställs av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten och som kan åberopas inför domstol.

(15) Vissa avtal som avser en ekonomisk aktörs offentligrättsliga eller privaträttsliga rätt att utnyttja vissa statliga domäner eller resurser, såsom mark eller annan offentlig egendom, framför allt inom sektorerna för sjöfart, inlandshamnar och flygplatser, där staten eller en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet endast fastställer allmänna villkor för användningen utan att anskaffa särskilda byggentreprenader eller tjänster, bör inte betraktas som koncessioner i den mening som avses i detta direktiv. Detta är normalt fallet med statliga domäner eller markarrendekontrakt som i allmänhet innehåller bestämmelser rörande arrendatorns tillträde, nyttjandet av egendomen, markägarens och arrendatorns skyldigheter vad gäller underhåll av egendomen, kontraktets löptid och frånträdet till markägaren, hyra och de oförutsedda kostnader som arrendatorn ska betala.

(16) Avtal som ger ledningsrätt som omfattar nyttjande av offentlig fast egendom för tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten bör inte heller betraktas som koncessioner i den mening som avses i detta direktiv, förutsatt att dessa avtal varken innehåller krav på försörjningsskyldighet eller inbegriper en upphandlande myndighets eller upphandlande enhets anskaffning av tjänster för egen del eller till slutanvändare.

(17) Kontrakt som inte inbegriper betalningar till entreprenören och där entreprenören erhåller ersättning på grundval av reglerade tariffer som beräknas så att de täcker alla kostnader och investeringar för tillhandahållandet av tjänsten som belastar entreprenören, bör inte omfattas av detta direktiv.

(18) Svårigheter i tolkningen av begreppen koncession och offentligt kontrakt har skapat ständig rättsosäkerhet bland intressenterna, och har gett upphov till flera domar från Europeiska unionens domstol. Därför bör definitionen av koncession förtydligas, särskilt genom att hänvisa till begreppet verksamhetsrisk. Det viktigaste kännetecknet för en koncession, rätten att utnyttja ett byggnadsverk eller en tjänst, innebär alltid en överföring till koncessionshavaren av en verksamhetsrisk av ekonomisk art som innebär att denne kanske inte kommer att få tillbaka de investeringar som gjorts och de kostnader som uppstått under utnyttjandet av ett byggnadsverk eller tillhandahållandet av tjänster under normala verksamhetsförhållanden även om en del av risken ligger kvar hos den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36).

Tillämpningen av särskilda regler för tilldelning av koncessioner skulle inte vara berättigad om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kompenserade den ekonomiska aktörens eventuella förluster genom att garantera en minimiintäkt som motsvarar eller är högre än de gjorda investeringarna och de kostnader som denne måste ta på sig i samband med kontraktets utförande. Samtidigt bör det klargöras att vissa kontraktsarrangemang som betalas uteslutande av en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet bör anses utgöra en koncession om ersättningen för de investeringar som entreprenören har gjort och de kostnader som denne har haft för att utföra en byggentreprenad eller tillhandahålla en tjänst beror på den faktiska efterfrågan på eller utbudet av en tjänst eller en egendom.

(19) Om det finns sektorsspecifika regler som eliminerar risken genom att ge koncessionshavaren en garanti för att de investeringar som görs och de kostnader som uppstår under fullgörandet av ett kontrakt ska jämna ut varandra, bör kontraktet inte anses utgöra en koncession i den mening som avses i detta direktiv. Att risken redan från början är begränsad bör inte hindra att ett avtal anses utgöra en koncession. Detta kan även vara fallet i exempelvis sektorer med reglerade tariffer eller där verksamhetsrisken begränsas genom avtalsarrangemang som föreskriver partiell ersättning, inbegripet ersättning i händelse av tidig uppsägning av koncessionen av skäl som kan tillskrivas den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller på grund av force majeure.

(20) En verksamhetsrisk bör bero på orsaker som ligger utanför parternas kontroll. Sådana risker som är kopplade till dålig förvaltning, avtalsbrott av den ekonomiska aktören eller till fall av force majeure är inte avgörande för klassificeringen som en koncession, eftersom dessa risker är inneboende i varje kontrakt, oavsett om det rör sig om ett offentligt upphandlingskontrakt eller en koncession. En verksamhetsrisk bör förstås som en risk att utsättas för marknadens nycker, något som kan innefatta antingen en efterfrågerisk eller en utbudsrisk, eller båda dera. Efterfrågerisk är den risk som hör samman med den faktiska efterfrågan på de byggentreprenader eller tjänster som kontraktet omfattar. Utbudsrisk ska förstås som risken vid tillhandahållandet av de byggentreprenader eller tjänster som är föremål för kontraktet, framför allt risken för att tjänsteutbudet inte överensstämmer med efterfrågan. Vid bedömning av verksamhetsrisken bör nettonuvärdet av koncessionshavarens samtliga investeringar, kostnader och intäkter beaktas på ett konsekvent och enhetligt sätt.

(21) Begreppet *offentligrättsliga organ* har behandlats upprepade gånger i rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett antal förtydliganden har gjorts som är centrala för att förstå detta begrepp fullt ut. Det bör därför klargöras att ett organ som verkar på normala marknadsmässiga villkor, har ett vinstsyfte och bär de förluster som uppstår i samband med utövandet av sin verksamhet inte bör anses vara ett *offentligrättsligt organ*, eftersom de behov i det allmännas intresse som det har inrättats för att tillgodose eller har fått i uppdrag att tillgodose kan anses ha industriell eller kommersiell karaktär. På liknande sätt har också villkoret avseende ursprunget för finansieringen av organet i fråga prövats av domstolen, som har klargjort att det med en finansiering ”till största delen” avses ”till mer än hälften”, och att denna finansiering kan omfatta sådana betalningar från användare som åläggs, beräknas och uppbärs i enlighet med offentligrättsliga bestämmelser.

(22) Begreppen *ensamrätter* och *särskilda rättigheter* bör definieras, eftersom dessa begrepp har en avgörande betydelse för detta direktivs tillämpningsområde och begreppet upphandlande enheter. Det bör förtydligas att enheter som varken är upphandlande enheter i enlighet med artikel 7.1 a eller offentliga företag omfattas av detta direktivs bestämmelser endast om de utövar en av de verksamheter som täcks på grundval av sådana rättigheter. De kommer dock inte att betraktas som upphandlande enheter om sådana rättigheter har beviljats på grundval av ett förfarande med objektiva kriterier, i synnerhet i enlighet med unionslagstiftningen, och som har offentliggjorts på lämpligt sätt. Denna lagstiftning bör inbegripa Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG ([1]), 2009/72/EG ([2]), 97/67/EG ([3]) och 94/22/EG ([4]) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 ([5]). Det bör också klargöras att denna förteckning över lagstiftning inte är uttömmande och att

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).

([2]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55).

([3]) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna (EGT L 15, 21.1.1998, s. 14).

([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG av den 30 maj 1994 om villkoren för beviljande och utnyttjande av tillstånd för prospektering efter samt undersökning och utvinning av kolväten (EGT L 164, 30.6.1994, s. 3).

([5]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

rättigheter i någon form som har beviljats genom andra förfaranden grundade på objektiva kriterier och för vilka tillräcklig offentlighet har säkerställts inte är relevanta för att fastställa vilka upphandlande enheter som omfattas av det här direktivet.

(23) Detta direktiv bör gälla endast för koncessionskontrakt vars värde är lika med eller överstiger ett visst tröskelvärde, som bör återspegla det uppenbara gränsöverskridande intresset av koncessioner till ekonomiska aktörer i andra medlemsstater än den där den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten är belägen. Metoden för beräkningen av det uppskattade värdet av en koncession behöver därför definieras och bör vara identisk för byggkoncessioner och tjänstekoncessioner, eftersom bådadera ofta innehåller inslag av både byggentreprenader och tjänster. Beräkningen bör avse den sammanlagda omsättningen för koncessionshavaren som ersättning för de byggentreprenader och tjänster som koncessionen avser, enligt uppskattning av den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten, exklusive mervärdesskatt, under kontraktets varaktighet.

(24) För att ett verkligt öppnande av marknaden och en rättvis och balanserad tillämpning av reglerna om tilldelning av koncessioner på områdena energi, transporter och posttjänster ska säkerställas, är det nödvändigt att de enheter som ska omfattas av direktivet definieras på ett annat sätt än genom hänvisning till deras rättsliga ställning. Det bör därför säkerställas att upphandlande enheter från den offentliga respektive den privata sektorn behandlas lika. I överensstämmelse med artikel 345 i EUF-fördraget är det också nödvändigt att se till att medlemsstaternas egendomsordning inte påverkas på något sätt. Därför bör särskilda och enhetliga regler gälla för koncessioner som tilldelas av enheter som utövar någon av de ovannämnda verksamheterna i syfte att bedriva sådan verksamhet, oavsett om de är statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ, offentliga företag eller andra enheter som omfattas av särskilda rättigheter eller ensamrätter. Enheter som enligt nationell rätt ansvarar för att tillhandahålla tjänster med anknytning till någon av de verksamheter som avses i bilaga II bör förutsättas bedriva sådan verksamhet.

(25) Det bör klargöras att relevant verksamhet på flygplatser också omfattar tjänster till passagerare som bidrar till att flygplatsanläggningen fungerar smidigt och vilka förväntas av en välfungerande modern flygplats, t.ex. detaljhandel, restaurangtjänster och bilparkering.

(26) Vissa enheter är verksamma inom produktion, överföring eller distribution av både värme och kyla. Det kan råda viss osäkerhet om vilka regler som är tillämpliga på verksamheter som avser uppvärmning och kylning. Det bör därför klargöras att överföring och/eller distribution av värme är en verksamhet som omfattas av bilaga II och att enheter som är verksamma inom uppvärmningssektorn således omfattas av de regler i detta direktiv som är tillämpliga på upphandlande enheter i den mån de betraktas som sådana. Å andra sidan omfattas enheter som är verksamma inom kylning av de regler i detta direktiv som är tillämpliga på upphandlande myndigheter i den mån de betraktas som sådana. Slutligen bör det klargöras att koncessioner som tilldelas för bedrivande av både uppvärmning och kylning bör behandlas enligt bestämmelserna om kontrakt för bedrivande av flera verksamheter för att fastställa vilka upphandlingsregler som eventuellt ska styra tilldelningen.

(27) Innan någon ändring görs av detta direktivs tillämpningsområde avseende sektorn för kylning bör sektorns situation utredas för att få fram tillräcklig information, särskilt vad gäller konkurrenssituationen, omfattningen av gränsöverskridande upphandling och berörda parters synpunkter. Mot bakgrund av att tillämpningen av detta direktiv på sektorn kan få omfattande konsekvenser i form av öppnande av marknader bör denna utredning göras vid utvärderingen av konsekvenserna av detta direktiv.

(28) Det bör klargöras att leverans vid tillämpning av punkterna 1 och 2 i bilaga II omfattar generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning. Produktion av gas i form av utvinning omfattas dock av punkt 6 i den bilagan.

(29) För blandade kontrakt bör de tillämpliga reglerna bestämmas med beaktande av kontraktets huvudändamål, när de olika delarna av kontraktet objektivt sett inte kan särskiljas. Det bör därför klargöras hur de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna ska avgöra om de olika delarna kan särskiljas eller inte. Ett sådant klargörande bör bygga på relevant rättpraxis från Europeiska unionens domstol. Detta bör avgöras från fall till fall, och den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens uttryckliga eller presumerade avsikt att betrakta de olika delarna av ett blandat kontrakt som oskiljaktiga bör inte utgöra en tillräcklig omständighet, utan en sådan bedömning bör grunda sig på sakliga bevis som kan slå fast att det var motiverat och nödvändigt att ingå ett enda kontrakt. Ett sådant motiverat behov av att ingå ett enda kontrakt kan exempelvis föreligga när det gäller uppförandet av en enda byggnad, där en del direkt kommer att användas av den upphandlande myndigheten i fråga och en annan del kommer att drivas på grundval av en koncession, exempelvis för att tillhandahålla parkeringsplatser till allmänheten. Det bör klargöras att behovet av att ingå ett enda kontrakt kan uppstå såväl av tekniska som ekonomiska skäl.

(30) För blandade kontrakt, som kan delas upp, står det de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna alltid fritt att tilldela separata kontrakt för de olika delarna av det blandade kontraktet, varvid det bör avgöras vilka bestämmelser som är tillämpliga på varje separat del uteslutande med beaktande av det specifika kontraktets beskaffenhet. Å andra sidan bör det anges, om de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett kontrakt med både inslag av en koncession och andra inslag, oavsett värde och oavsett vilka rättsregler dessa inslag annars skulle ha omfattats av, vilka regler som är tillämpliga på sådana fall. Särskilda bestämmelser bör gälla för blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter eller vissa delar som inte omfattas av EUF-fördraget.

(31) Koncessioner kan tilldelas av upphandlande enheter i syfte att tillgodose kraven hos flera verksamheter som eventuellt omfattas av olika rättsregler. Det bör klargöras att de rättsregler som gäller för en enskild koncession som är avsedd att omfatta flera verksamheter bör omfattas av de regler som är tillämpliga på den verksamhet som koncessionen huvudsakligen är avsedd för. Fastställandet av den verksamhet som koncessionen huvudsakligen är avsedd för kan grundas på en analys av de krav som den särskilda koncessionen måste tillgodose och som har utförts av den upphandlande enheten i syfte att bedöma koncessionens värde och upprätta koncessionsdokumenten. I vissa fall kan det emellertid vara objektivt omöjligt att fastställa vilken verksamhet som koncessionen huvudsakligen är avsedd för. Det bör föreskrivas vilka regler som gäller i sådana fall.

(32) I vissa fall kan en viss upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som är en statlig, regional eller lokal myndighet, ett offentligrättsligt organ eller en viss sammanslutning av dessa vara de enda som kan tillhandahålla en viss tjänst, eftersom de med avseende på den tjänsten åtnjuter en ensamrätt enligt nationella lagar och andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget. Det bör klargöras att en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet enligt detta skäl eller en sammanslutning av dessa i de situationerna kan tilldela sådana organ koncessioner utan att detta direktiv tillämpas.

(33) Det är också lämpligt att från detta direktivs tillämpningsområde undanta vissa tjänstekoncessioner som tilldelas ekonomiska aktörer om de tilldelas på grundval av en ensamrätt som aktören åtnjuter enligt nationella lagar och andra offentliggjorda författningar och som beviljats i enlighet med EUF-fördraget och unionsakter om gemensamma regler om marknadstillträde som är tillämpliga på sådana verksamheter som avses i bilaga II, eftersom en sådan ensamrätt gör det omöjligt att tillämpa ett konkurrensutsatt förfarande för tilldelningen. Som en avvikelse och utan att det påverkar de rättsliga följderna av det allmänna undantaget från detta direktivs tillämpningsområde bör koncessioner enligt artikel 10.1 andra stycket omfattas av skyldigheten att offentliggöra ett meddelande om koncessionstilldelning, i syfte att garantera grundläggande öppenhet och insyn, såvida inte krav på sådan öppenhet och insyn fastställs i sektorslagstiftning. För att öka öppenheten och insynen bör en medlemsstat som beviljar en ekonomisk aktör en ensamrätt att utöva någon av de verksamheter som avses i bilaga II underrätta kommissionen om detta.

(34) I detta direktiv bör begreppen väsentliga säkerhetsintressen, militär utrustning samt utrustning, byggentreprenad och tjänster av känslig karaktär förstås i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG [1].

(35) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas frihet att, i enlighet med unionsrätten, välja metoder för att organisera och kontrollera anordnandet av hasardspel och vadslagning, inklusive genom tillståndsgivning. Det är lämpligt att från detta direktivs tillämpningsområde undanta koncessioner avseende anordnande av lotterier som en medlemsstat tilldelar en ekonomisk aktör på grundval av en ensamrätt som beviljats genom ett förfarande utan offentlighet enligt tillämpliga nationella lagar och andra offentliggjorda författningar i enlighet med EUF-fördraget. Detta undantag motiveras av att beviljandet av ensamrätter till en ekonomisk aktör gör det omöjligt att tillämpa ett konkurrensutsatt förfarande för tilldelningen och det är dessutom nödvändigt att bevara medlemsstaternas möjlighet att reglera spelsektorn på nationell nivå på grund av deras skyldighet att skydda den allmänna och sociala ordningen.

(36) Detta direktiv bör inte tillämpas på vissa räddningstjänster när de utförs av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar, eftersom det skulle vara svårt att bibehålla dessa organisationers särskilda karaktär om tjänsteleverantörerna måste väljas ut i enlighet med de förfaranden som anges i detta direktiv. Detta undantag bör dock inte sträcka sig utöver vad som är absolut nödvändigt. Det bör därför uttryckligen anges att ambulanstjänster för transport av patienter inte bör undantas. I detta sammanhang är det dessutom nödvändigt att klargöra att CPV-grupp 601 "landtransport" inte omfattar ambulanstjänster, som faller under CPV-undergrupp 8514. Det bör därför klargöras att tjänster som omfattas av CPV-kod 85143000-3, som uteslutande består av ambulanstjänster för transport av patienter, bör omfattas av det särskilda systemet för sociala tjänster och andra särskilda tjänster (nedan kallat *det enklare systemet*). Detta innebär att också blandade koncessionskontrakt för tillhandahållande av allmänna ambulanstjänster omfattas av det enklare systemet om värdet av ambulanstjänster för transport av patienter är större än värdet av andra ambulanstjänster.

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76).

(37) Det är lämpligt att erinra om att detta direktiv endast gäller för medlemsstaternas upphandlande myndigheter och upphandlande enheter. Följaktligen omfattas politiska partier i allmänhet inte av dess bestämmelser, eftersom de inte är upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter. Politiska partier i vissa medlemsstater kan emellertid omfattas av begreppet offentligrättsliga organ. Vissa tjänster (såsom produktion av propagandafilm och propagandavideor) är dock så oupplösligt knutna till tjänsteleverantörens politiska åsikter när de tillhandahålls i samband med en valkampanj att tjänsteleverantörerna normalt väljs på ett sätt som inte kan underkastas koncessionsregler. Slutligen bör det erinras om att stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser omfattas av andra bestämmelser än de som fastställs i detta direktiv.

(38) Många upphandlande enheter är organiserade i form av en ekonomisk grupp som kan omfatta ett antal separata företag. Ofta har vart och ett av dessa företag en specialiserad roll inom den ekonomiska gruppen. Det är därför lämpligt att undanta vissa tjänste- och byggkoncessioner som tilldelas ett anknutet företag som har som huvudsaklig verksamhet att tillhandahålla dessa tjänster eller byggentreprenader till den grupp som de tillhör snarare än att erbjuda dem på marknaden. Det är även lämpligt att undanta vissa tjänste- och byggkoncessioner som tilldelas av en upphandlande enhet till ett samriskföretag, bildat av ett antal upphandlande enheter för en verksamhet som omfattas av detta direktiv, och som enheten ingår i. Det bör emellertid även säkerställas att detta undantag inte ger upphov till snedvridning av konkurrensen till förmån för de företag eller samriskföretag som är anknutna till den upphandlande enheten. Det bör därför införas en lämplig uppsättning regler, särskilt när det gäller de maximigränser inom vilka företagen får erhålla en del av sin omsättning från marknaden och över vilka de förlorar möjligheten att tilldelas koncessioner utan konkurrensutsättning samt sammansättningen av samriskföretag och stabiliteten i relationerna mellan samriskföretagen och de upphandlande enheter som de består av.

(39) Företag bör anses vara anknutna när det finns ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande mellan den upphandlande enheten och det berörda företaget, eller när båda är föremål för bestämmande inflytande från ett annat företag. I detta sammanhang bör inte privat deltagande i sig vara relevant. Kontroll av om ett företag är anknutet till en viss upphandlande enhet eller inte bör ske på enklast möjliga sätt. Mot bakgrund av att eventuellt direkt eller indirekt bestämmande inflytande måste kontrolleras för att fastställa om de berörda företagens och enheternas årsredovisningar ska vara konsoliderade, bör företag anses vara anknutna om deras årsredovisningar är konsoliderade. I ett antal fall är dock inte unionens regler om konsoliderade redovisningar tillämpliga, exempelvis på grund av de inblandade företagens storlek eller på grund av att vissa villkor rörande deras juridiska form inte är uppfyllda. I sådana fall, där Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU [1] inte är tillämpligt, blir det nödvändigt att utreda om ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande föreligger med beaktande av ägarskap, finansiellt deltagande eller bestämmelserna för dessa företag.

(40) Koncessioner inom vattensektorn omfattas ofta av specifika och komplicerade arrangemang som kräver särskilt hänsynstagande mot bakgrund av den betydelse vatten har, som en kollektiv nyttighet av grundläggande värde för alla unionsmedborgare. Särarten hos dessa arrangemang motiverar undantag från detta direktivs tillämpningsområde inom vattensektorn. Undantaget omfattar bygg- och tjänstekoncessioner för tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten eller leverans av dricksvatten till sådana nät. Koncessioner avseende bortskaffande eller rening av avloppsvatten, vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 % av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, bör också undantas i den mån de sammanhänger med en undantagen verksamhet.

(41) Detta direktiv bör inte gälla för koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter och som avser utförandet av en verksamhet enligt bilaga II, om verksamheten i den medlemsstat där den utövas är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde och om detta fastställts genom ett förfarande som inrättats i detta syfte i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU [2]. Det är således lämpligt att behålla det förfarande som är tillämpligt på alla sektorer eller delar av sektorer som

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (se sidan 243 i detta nummer av EUT).

omfattas av detta direktiv och som tillåter att hänsyn tas till effekterna av pågående eller kommande konkurrensutsättning. Ett sådant förfarande bör ge rättssäkerhet för de berörda enheterna och ett ändamålsenligt beslutsförfarande, varigenom en enhetlig tillämpning av unionsrätten på området kan säkerställas med kort tidsfrist. Av rättssäkerhetsskäl bör det klargöras att alla beslut som innan detta direktiv trätt i kraft antagits på grundval av artikel 30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG [1], är fortsatt tillämpliga.

(42) Eftersom detta direktiv är riktat till medlemsstaterna är det inte tillämpligt på tilldelning av koncessioner av internationella organisationer i eget namn och för deras egen räkning. Det behöver dock klargöras i vilken utsträckning detta direktiv bör tillämpas på koncessionstilldelning som styrs av särskilda internationella regler.

(43) Vid tilldelning av koncessioner för vissa audiovisuella medietjänster och radiotjänster från leverantörer av medietjänster bör hänsyn kunna tas till kulturella och sociala överväganden som gör att reglerna om tilldelning av koncessioner inte bör tillämpas. Av dessa skäl bör det göras undantag för tjänstekoncessioner som tilldelats av leverantörerna av medietjänster själva för inköp, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial som är färdigt för användning samt andra förberedande tjänster, t.ex. sådana tjänster som har samband med manuskript eller artistuppträdanden vilka behövs för produktionen av programmet. Det bör också klargöras att detta undantag bör tillämpas på både radio- och tv-sändningar och beställtjänster (icke-linjära medietjänster). Detta undantag bör dock inte tillämpas på tillhandahållandet av den tekniska utrustning som behövs för produktion, samproduktion och sändning av sådana program.

(44) Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas behörighet att tillhandahålla finansiering av public service-tv/-radio i den mån sådan finansiering beviljas radio- och televisionsföretag för fullgörandet av det uppdrag att verka i allmänhetens tjänst som har tilldelats, utformats och organiserats av varje medlemsstat i enlighet med protokoll nr 29 om systemet för radio och tv i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna, som är fogat till EUF-fördraget och EU-fördraget.

(45) Det råder en betydande rättslig osäkerhet när det gäller i vilken mån kontrakt som ingåtts mellan enheter inom den offentliga sektorn bör omfattas av reglerna om koncessioner. Tolkningen av Europeiska unionens domstols relevanta rättspraxis varierar mellan medlemsstaterna och även mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter. Det är därför nödvändigt att klargöra i vilka fall reglerna i detta direktiv inte är tillämpliga på kontrakt som ingås inom den offentliga sektorn. Ett sådant klargörande bör vägledas av de principer som fastställts i Europeiska unionens domstols relevanta rättspraxis. Enbart det faktum att båda avtalsparterna själva är myndigheter utesluter inte tillämpning av reglerna i detta direktiv. Tillämpningen av reglerna i detta direktiv bör dock inte inskränka myndigheters frihet att utföra det offentliga uppdrag som åligger dem genom att använda sina egna resurser, vilket innefattar möjligheten att samarbeta med andra myndigheter. Det bör säkerställas att undantag för samarbete mellan myndigheter inte leder till att konkurrensen snedvrids i förhållande till privata ekonomiska aktörer i den mån det gynnar en privat tjänsteleverantör i förhållande till dess konkurrenter.

(46) Koncessioner som tilldelas en kontrollerad juridisk person bör inte omfattas av tillämpningen av de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten enligt artikel 7.1 a utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den kontroll som den utövar över sina egna förvaltningar, förutsatt att den kontrollerade juridiska personen genomför mer än 80 % av sin verksamhet med fullgörande av uppgifter som den anförtrotts av den kontrollerande upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller av andra juridiska personer som kontrolleras av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, oavsett vem som drar nytta av fullgörandet av kontraktet. Detta undantag bör inte sträcka sig till situationer där en privat ekonomisk aktör har ett direkt ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital, eftersom tilldelning av en koncession utan ett förfarande under konkurrens under sådana omständigheter skulle ge den privata ekonomiska aktör som har ett ägarintresse i den kontrollerade juridiska personen en otillbörlig förmån gentemot dess konkurrenter. Mot bakgrund av särdragen hos offentliga organ med obligatoriskt medlemskap, såsom organisationer som ansvarar för förvaltning eller utövande av vissa offentliga tjänster, bör detta dock inte gälla i fall där särskilda privata ekonomiska aktörers ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital är obligatoriskt enligt en bestämmelse i den nationella lagstiftningen i överensstämmelse med fördragen, förutsatt att ett sådant ägarintresse är icke-kontrollerande och icke-blockerande och inte ger ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personens beslut. Det bör vidare klargöras att endast direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personen är den avgörande faktorn.

Privat ägarintresse i kapitalet i den kontrollerande upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, eller i de kontrollerande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna, hindrar därför inte att offentliga kontrakt tilldelas den kontrollerade juridiska personen utan tillämpning av förfarandena enligt detta direktiv eftersom ett sådant ägarintresse inte inverkar negativt på konkurrensen mellan privata ekonomiska aktörer. Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter eller

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 1).

upphandlande enheter, såsom offentligrättsliga organ, som kan ha ett privat ägarintresse i kapitalet, bör kunna utnyttja undantaget för övergripande samarbete. När alla andra villkor för det övergripande samarbetet är uppfyllda bör följaktligen undantaget för övergripande samarbete även omfatta sådana upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter när kontraktet ingås uteslutande mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter.

(47) Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter enligt artikel 7.1 a bör kunna välja att tillhandahålla sina offentliga tjänster gemensamt genom samarbete utan skyldighet att använda en viss juridisk form. Ett sådant samarbete kan omfatta alla typer av verksamhet som sammanhänger med fullgörandet av tjänster och ansvar som förelagts de deltagande myndigheterna eller som de tagit på sig, t.ex. obligatoriska eller frivilliga uppgifter för lokala eller regionala myndigheter eller uppgifter som genom lag ålagts vissa organ. De tjänster som tillhandahålls av de olika deltagande myndigheterna eller enheterna måste inte nödvändigtvis vara identiska; de kan också komplettera varandra. Kontrakt för gemensamt tillhandahållande av offentliga tjänster bör inte omfattas av detta direktiv förutsatt att de har ingåtts uteslutande mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter, att genomförandet av samarbetet endast styrs av överväganden som sammanhänger med allmänintresset och att ingen privat tjänsteleverantör gynnas i förhållande till dess konkurrenter.

För att uppfylla dessa villkor bör ett samarbetskoncept ligga till grund för samarbetet. För sådant samarbete krävs inte att alla deltagande myndigheter åtar sig att fullgöra de huvudsakliga avtalsförpliktelserna så länge det finns åtaganden om att bidra till ett fullgörande av det berörda offentliga uppdraget genom samarbete. Dessutom bör genomförandet av samarbetet, inklusive eventuella ekonomiska överföringar mellan de upphandlande myndigheterna, styras endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

(48) Det finns vissa fall där en juridisk person, enligt tillämpliga bestämmelser i nationell rätt, agerar som ett instrument eller en teknisk tjänst för vissa fastställda upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter och är skyldig att utföra order från dessa upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter utan inflytande över ersättningen för sin insats. Ett sådant rent administrativt förhållande bör inte omfattas av förfaranden för koncessionstilldelning eftersom det inte grundas på något avtal.

(49) Det bör klargöras att begreppet *ekonomisk aktör* bör ges en vid tolkning så att det omfattar alla personer och/eller enheter som erbjuder sig att utföra byggentreprenader, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden, oberoende av vilken juridisk form de har valt för sin verksamhet. Således bör samtliga företag, filialer, dotterbolag, partnerskap, kooperativ, aktiebolag, universitet och andra former av enheter, oavsett om de är offentliga eller privata, omfattas av begreppet ekonomisk aktör, oavsett om de är *juridiska personer* under samtliga omständigheter.

(50) För att säkerställa att bygg- och tjänstekoncessioner med eller över ett visst tröskelvärde som tilldelas av upphandlande enheter och myndigheter offentliggörs på lämpligt sätt bör det vara obligatoriskt att offentliggöra ett koncessionsmeddelande i *Europeiska unionens officiella tidning* innan koncessionerna tilldelas.

(51) Med hänsyn till de skadliga effekterna på konkurrensen bör tilldelning av koncessioner utan föregående offentliggörande endast ske under mycket exceptionella omständigheter. Detta undantag bör begränsas till fall då det redan från början står klart att offentliggörandet inte kommer att leda till ökad konkurrens, i synnerhet för att det objektivt sett endast finns en ekonomisk aktör som kan utföra koncessionen. En situation där det är omöjligt att tilldela någon annan ekonomisk aktör koncessionen får inte ha skapats av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten själv med tanke på det framtida tilldelningsförfarandet. Dessutom bör det noga utvärderas om det inte finns tillgång till några lämpliga alternativa lösningar.

(52) Koncessionerna bör gälla på begränsad tid så att inte marknaden avskärmas och konkurrensen begränsas. Koncessioner med en mycket lång varaktighet leder dessutom sannolikt till en avskärmning av marknaden och kan därigenom hindra den fria rörligheten för tjänster och etableringsfriheten. En sådan varaktighet kan emellertid vara motiverad om den är absolut nödvändig för att göra det möjligt för koncessionshavaren att få tillbaka de investeringar som planerats för att utföra koncessionen, samt för att erhålla en avkastning på det investerade kapitalet. För koncessioner som varar längre än fem år bör följaktligen varaktigheten begränsas till den tid inom vilken koncessionshavaren rimligen kan förväntas få tillbaka de investeringar som gjorts för driften av byggentreprenaderna och tillhandahållandet av tjänsterna tillsammans med en avkastning på det investerade kapitalet under normala driftsförhållanden, med beaktande av särskilda mål enligt avtalen som koncessionshavaren utfäst sig att uppfylla, exempelvis avseende kvalitet eller pris för användarna. Uppskattningen bör avse tidpunkten för tilldelningen av koncessionen. Det bör vara möjligt att inkludera inledande och senare investeringar som ansågs nödvändiga för att utnyttja koncessionen, särskilt utgifter för infrastruktur, upphovsrätt, patent, utrustning, logistik, anställning och utbildning av personal samt initialkostnader. Koncessionens maximala varaktighet bör anges i koncessionsdokumenten såvida inte varaktigheten används som ett tilldelningskriterium för kontraktet. Upphandlande myndigheter och upphandlandande enheter bör alltid kunna tilldela en koncession för en kortare tid än den tid som krävs för att få tillbaka investeringarna, förutsatt att den därmed sammanhängande ersättningen inte eliminerar verksamhetsrisken.

(53) Det är lämpligt att från den fullständiga tillämpningen av detta direktiv endast undanta sådana tjänster som har en begränsad gränsöverskridande dimension, t.ex. vissa sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster samt utbildningstjänster. Dessa tjänster tillhandahålls i ett särskilt sammanhang som varierar betydligt mellan medlemsstaterna på grund av olika kulturella traditioner. Ett särskilt system bör därför införas för koncessioner för dessa tjänster, vilket bör beakta att de började regleras först nyligen. Ett krav på offentliggörande av ett förhandsmeddelande och ett meddelande om koncessionstilldelning för alla koncessioner av ett värde som minst uppgår till det tröskelvärde som fastställs i detta direktiv är därför ett lämpligt sätt att informera potentiella anbudsgivare om affärsmöjligheter och att informera samtliga berörda parter om antal och typer av tilldelade kontrakt. Dessutom bör medlemsstaterna se till att det finns lämpliga åtgärder för tilldelning av koncessionskontrakt för sådana tjänster i syfte att garantera att principerna om öppenhet och insyn samt likabehandling av ekonomiska aktörer respekteras, samtidigt som upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kan beakta den berörda tjänstens särskilda egenskaper. Medlemsstaterna bör se till att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter har möjlighet att beakta behovet av att säkerställa innovation samt, i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26, en hög nivå av kvalitet, säkerhet och överkomlighet, likabehandling samt främjande av allmän tillgång och användarnas rättigheter.

(54) Med hänsyn till betydelsen av det kulturella sammanhanget och dessa tjänsters känslighet, bör medlemsstaterna ges stor frihet att organisera valet av tjänsteleverantörer på det sätt som de finner lämpligast. Detta direktiv förhindrar inte medlemsstaterna att tillämpa särskilda kvalitetskriterier vid valet av tjänsteleverantörer, exempelvis de kriterier i den frivilliga europeiska kvalitetsramen för sociala tjänster som utarbetats av Europeiska unionens kommitté för socialt skydd. Medlemsstaterna och/eller myndigheterna bör ha frihet att tillhandahålla dessa tjänster själva eller att organisera sociala tjänster på ett sätt som inte medför ingående av koncessioner, exempelvis genom att enbart finansiera sådana tjänster eller genom att bevilja licens eller tillstånd till alla ekonomiska aktörer som uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten uppställt i förväg, utan några gränser eller kvoter, förutsatt att sådana system tryggar tillräckligt offentliggörande och överensstämmer med principerna om öppenhet och icke-diskriminering.

(55) I syfte att på ett lämpligt sätt integrera miljö-, social- och arbetsrättsliga krav i koncessionstilldelningsförfaranden är det av särskild vikt att medlemsstater och upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter vidtar relevanta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av de miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som är tillämpliga på den ort där byggentreprenaden utförs eller tjänsterna tillhandahålls och som följer av lagar och andra författningar både på nationell nivå och unionsnivå, samt av kollektivavtal, förutsatt att dessa bestämmelser och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten. Likaså bör de skyldigheter som följer av internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater och som förtecknas i detta direktiv tillämpas under utförandet av koncessionen. Detta bör dock inte på något sätt hindra att arbets- och anställningsvillkor som är förmånligare för arbetstagarna tillämpas. De relevanta åtgärderna bör tillämpas i överensstämmelse med de grundläggande principerna i unionsrätten, särskilt i syfte att säkerställa likabehandling. Sådana relevanta åtgärder bör tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG ([1]) och på ett sätt som säkerställer likabehandling och inte direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer och arbetstagare från andra medlemsstater.

(56) Tjänsterna bör anses vara tillhandahållna på den ort där de karaktäristiska prestationerna utförs. När tjänster tillhandahålls på distans, t.ex. tjänster som tillhandahålls av teletjänstcentraler, bör de tjänsterna anses tillhandahållna på den ort där de utförs, oberoende av de orter och medlemsstater till vilka tjänsterna är riktade.

(57) De relevanta skyldigheterna kan avspeglas i koncessionsklausulerna. Det bör också vara möjligt att i koncessioner inkludera bestämmelser som garanterar efterlevnaden av kollektivavtal i överensstämmelse med unionsrätten. Om de relevanta skyldigheterna inte efterlevs kan det betraktas som ett allvarligt fel från den berörda ekonomiska aktörens sida, och medföra att denne utesluts från koncessionstilldelningen.

(58) Kontroll av att de miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelserna iakttas bör ske under de relevanta skedena i koncessionstilldelningsförfarandet, vid tillämpning av de allmänna principerna för val av deltagare och tilldelning av kontrakt och vid tillämpning av kriterierna för uteslutning.

(59) Ingenting i detta direktiv bör hindra vidtagande eller genomförande av sådana åtgärder som behövs för att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, hälsa, att skydda människors och djurs liv eller att bevara växter eller andra miljöåtgärder, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med EUF-fördraget.

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

(60) För att säkerställa konfidentialitet under förfarandet bör såväl upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som ekonomiska aktörer inte avslöja sådan information som betecknats som konfidentiell. Åsidosättande av denna skyldighet bör leda till lämpliga påföljder, i den mån sådana föreskrivs enligt medlemsstaternas civilrättsliga eller förvaltningsrättsliga lagstiftning.

(61) Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att motverka bedrägeri, särbehandling och korruption och förhindra intressekonflikter, för att säkerställa att tilldelningsförfarandet är öppet och att alla anbudssökande och anbudsgivare behandlas lika. Sådana åtgärder bör framför allt syfta till att undanröja intressekonflikter och andra allvarliga oegentligheter.

(62) För att alla intresserade aktörer ska kunna lämna in ansökningar och anbud bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter vara skyldiga att respektera en minimitidsfrist för mottagande av sådana ansökningar och anbud.

(63) Valet av proportionella, icke-diskriminerande och rättvisa urvalskriterier, och tillämpningen av dessa på ekonomiska aktörer är avgörande för att aktörerna ska kunna få effektiv tillgång till de ekonomiska möjligheter som koncessioner innebär. I synnerhet kan en anbudssökandes möjlighet att lita på kapaciteten hos andra enheter vara avgörande för att små och medelstora företag ska kunna delta. Därför är det lämpligt att föreskriva att urvalskriterierna endast bör gälla aktörernas yrkesmässiga och tekniska kapacitet samt finansiella och ekonomiska ställning, och vara kopplade till föremålet för kontraktet, att de offentliggörs i koncessionsmeddelandet och inte, utom under exceptionella omständigheter, kan hindra en ekonomisk aktör från att åberopa kapaciteten hos andra enheter, oberoende av hur aktören rent juridiskt hänger samman med dessa enheter, om aktören visar för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten att de resurser som krävs finns tillgängliga.

(64) Dessutom bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, för en bättre integrering av sociala och miljörelaterade hänsyn i koncessionstilldelningsförfaranden, ha rätt att använda tilldelningskriterier eller villkor för utförande av en koncession i fråga om de byggentreprenader som ska utföras eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för koncessionsavtalet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, från utvinningen av råmaterial för varan till bortskaffandet av varan, inklusive faktorer som berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller saluföringsprocessen för byggentreprenaderna eller tjänsterna eller en specifik process i ett senare skede av deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem. Kriterier och villkor för en sådan produktions- eller tillhandahållandeprocess är till exempel att de tjänster som koncessionen avser tillhandahålls med hjälp av energieffektiva maskiner. I enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol omfattar detta också tilldelningskriterier eller villkor för utförande av en koncession som avser användning av rättvisemärkta varor vid utförandet av den koncession som ska tilldelas. Kriterier och villkor för handel och dess villkor kan exempelvis omfatta krav på betalning av ett minimipris och ett högre pris till underentreprenörerna. Villkor för utförande av en koncession som avser miljöhänsyn kan exempelvis omfatta avfallsminimering eller resurseffektivitet.

(65) Tilldelningskriterier eller villkor för utförande av koncessioner som rör sociala aspekter av produktionsprocessen bör tillämpas i enlighet med direktiv 96/71/EG, i enlighet med Europeiska unionens domstols tolkning av direktivet, och bör inte väljas eller tillämpas på ett sätt som direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer från andra medlemsstater eller från tredjeländer som är parter i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*) eller de frihandelsavtal som unionen är part i. Krav som rör grundläggande arbetsvillkor i direktiv 96/71/EG, exempelvis minimilön, bör således även fortsättningsvis ligga på den nivå som anges i nationell lagstiftning eller i kollektivavtal som tillämpas i enlighet med unionsrätten inom ramen för det direktivet. Villkor för fullgörande av en koncession kan också syfta till genomförande av åtgärder för att främja jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, ett ökat kvinnligt deltagande på arbetsmarknaden och en balans mellan arbete och privatliv, miljöskydd eller djurs välbefinnande och till efterlevnad i sak av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner, eller till anställning av fler missgynnade personer än vad som krävs enligt nationell lagstiftning.

(66) Åtgärder som syftar till hälsoskydd för den personal som deltar i processen för utförande av koncessionen, främjande av social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att utföra koncessionen eller utbildning i de färdigheter som behövs för koncessionen i fråga kan också bli föremål för tilldelningskriterier eller villkor för utförande av en koncession, förutsatt att de avser de byggentreprenader eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. Till exempel kan sådana kriterier eller villkor bland annat hänvisa till sysselsättning för långtidsarbetslösa eller genomförande av utbildningsåtgärder för arbetslösa eller ungdomar under utförandet av den koncession som ska tilldelas. I de tekniska specifikationerna kan de upphandlande myndigheterna föreskriva sådana sociala krav som direkt karakteriserar berörda varor eller tjänster, exempelvis tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

(67) De tekniska krav och funktionskrav som de upphandlande myndigheterna och upphandlande enheterna upprättar bör tillåta att tilldelningen av koncessionen öppnas för konkurrens. I dessa krav bör de egenskaper som krävs av de byggentreprenader och/eller tjänster som koncessionen omfattar fastställas, och kraven kan avse den specifika produktionsprocessen eller tillhandahållandet av de efterfrågade byggentreprenaderna eller tjänsterna, förutsatt att de är kopplade till föremålet för koncessionen och står i proportion till dess värde och mål. Den specifika produktionsprocessen kan innefatta krav rörande tillgänglighet för funktionshindrade personer eller krav på miljöprestanda. Dessa tekniska krav och funktionskrav bör ingå i koncessionsdokumenten och följa principerna om likabehandling och om öppenhet. De bör utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen, framför allt med hjälp av krav som gynnar en viss ekonomisk aktör genom att de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som den ekonomiska aktören brukar erbjuda. Under alla omständigheter bör upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter beakta anbud som innefattar byggentreprenader och/eller tjänster, inklusive varor som följer med sådana byggentreprenader och tjänster, som på motsvarande sätt överensstämmer med de egenskaper som krävs.

(68) Koncessioner är oftast långsiktiga och komplicerade arrangemang där koncessionshavaren tar det ansvar och de risker som traditionellt tas av de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna och normalt ingår i deras ansvarsområde. Om inte annat följer av detta direktiv och principerna om öppenhet och insyn samt likabehandling bör därför upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ges avsevärd flexibilitet när det gäller att fastställa och organisera förfarandet för val av koncessionshavare. För att säkerställa likabehandling och öppenhet under hela tilldelningsförfarandet bör man emellertid fastställa grundläggande garantier i fråga om tilldelningsförfarandet, däribland information om koncessionens beskaffenhet och omfattning, begränsning av antalet anbudssökande, informationsspridning till anbudssökande och anbudsgivare samt tillgång till lämpliga dokument. Det krävs också regler om att de ursprungliga villkoren i koncessionsmeddelandet inte får frångås, för att förhindra orättvis behandling av potentiella anbudssökande.

(69) Koncessioner bör inte tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som befunnits skyldiga till korruption eller bedrägerier riktade mot unionens finansiella intressen, terroristbrott, penningtvätt, finansiering av terrorism eller människohandel. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att undantag från denna obligatoriska uteslutning kan tillämpas i exceptionella fall då tvingande allmänna intressen gör en upphandling nödvändig. Obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter bör också beivras genom obligatorisk uteslutning på unionsnivå.

(70) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör dessutom ges möjlighet att utesluta ekonomiska aktörer som har visat sig vara opålitliga, exempelvis på grund av att de allvarligt eller vid upprepade tillfällen har åsidosatt sina miljörelaterade eller sociala skyldigheter, inklusive bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, eller som gör sig skyldiga till andra former av allvarliga fel i yrkesutövningen, såsom överträdelser av konkurrensregler eller intrång i immateriella rättigheter. Det bör klargöras att ett allvarligt fel i yrkesutövningen kan innebära att en ekonomisk aktörs redbarhet ifrågasätts och att den ekonomiska aktören sålunda blir olämplig för tilldelning av en koncession oberoende av om den ekonomiska aktören annars har teknisk och ekonomisk kapacitet att fullgöra kontraktet. Med tanke på att upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter ansvarar för följderna av eventuella felaktiga beslut som de fattar, bör de ha rätt att anse att det har förekommit allvarliga fel i yrkesutövningen om de, innan de fattar ett slutligt och bindande beslut om att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning, på något sätt kan påvisa att en ekonomisk aktör inte har fullgjort sina skyldigheter, även skyldigheter som gäller betalning av skatter eller sociala avgifter, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör också kunna utesluta anbudssökande eller anbudsgivare vars genomförande av tidigare koncessioner eller andra kontrakt med upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter har visat på betydande brister i fråga om de väsentliga kraven, exempelvis uteblivna leveranser eller uteblivet tillhandahållande, stora brister i fråga om levererade varor eller tillhandahållna tjänster som gör dem oanvändbara för det avsedda syftet, eller olämpligt uppträdande som ger upphov till allvarliga tvivel om den ekonomiska aktörens pålitlighet. Det bör i nationell rätt föreskrivas en längsta tid för sådan uteslutning.

(71) Man bör dock kunna ta hänsyn till möjligheten att ekonomiska aktörer kan vidta efterlevnadsåtgärder för att avhjälpa konsekvenserna av brott eller fel och för att effektivt förhindra att de upprepas. Dessa åtgärder kan särskilt bestå i personella och organisatoriska åtgärder som att avbryta alla förbindelser med personer eller organisationer som är inblandade i det olämpliga uppträdandet, lämpliga åtgärder för att organisera om personalen, att införa rapporterings- och kontrollsystem, att inrätta en intern kontrollstruktur för att övervaka efterlevnaden samt att anta interna ansvars- och ersättningsregler. Om åtgärderna ger tillräckliga garantier bör den berörda ekonomiska aktören inte längre uteslutas enbart på dessa grunder. De ekonomiska aktörerna bör ha möjlighet att begära att de efterlevnadsåtgärder som vidtagits

för att eventuellt ge en berörd aktör tillträde till upphandlingsförfarandet granskas. Det bör emellertid vara medlemsstaternas sak att avgöra närmare formella och materiella villkor som är tillämpliga i sådana fall. I synnerhet bör de fritt kunna bestämma om de vill överlåta till de enskilda upphandlande myndigheterna eller enheterna att göra de relevanta bedömningarna eller anförtro andra myndigheter på central eller lokal nivå denna uppgift.

(72) Det är viktigt att underleverantörernas iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, säkerställs genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter, exempelvis yrkesinspektioner eller miljövårdsmyndigheter. Det är också nödvändigt att säkerställa viss öppenhet i underleverantörskedjan, eftersom detta ger upphandlande myndigheter och upphandlande enheter information om vem som är närvarande på byggplatser där byggentreprenader utförs för deras räkning eller vilka företag som tillhandahåller tjänster i eller vid byggnader, infrastrukturer eller områden, såsom stadshus, kommunala skolor, idrottsanläggningar, hamnar eller motorvägar, för vilka de upphandlande myndigheterna ansvarar eller över vilka de utövar tillsyn. Det bör klargöras att skyldigheten att lämna den begärda informationen under alla förhållanden åligger koncessionshavaren, antingen på grundval av särskilda klausuler som varje upphandlande myndighet eller upphandlande enhet är skyldig att inkludera i samtliga tilldelningsförfaranden, eller på grundval av skyldigheter som medlemsstaterna ålägger koncessionshavaren genom allmänt tillämpliga bestämmelser.

Det bör också klargöras att villkoren för efterlevnadskontroll av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, alltid bör tillämpas när en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och koncessionshavaren. Det bör dessutom uttryckligen anges att medlemsstaterna bör kunna gå längre än så, t.ex. genom att utvidga skyldigheterna avseende öppenhet eller genom att möjliggöra eller kräva att upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter kontrollerar att underleverantörerna inte befinner sig i någon av de situationer där det är befogat att utesluta en ekonomisk aktör. Om sådana åtgärder tillämpas på underleverantörer bör överensstämmelse med de bestämmelser som är tillämpliga på koncessionshavaren garanteras, så att koncessionshavaren, om obligatoriska skäl för uteslutning föreligger, är skyldig att byta ut den berörda underleverantören. Om det av en sådan kontroll framgår att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning, bör det klargöras att de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna har möjlighet att kräva ett sådant utbyte. Det bör dock också uttryckligen anges att de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna kan åläggas att kräva att den berörda underleverantören byts ut när uteslutning av koncessionshavaren skulle vara obligatoriskt i sådana fall. Det bör även uttryckligen anges att medlemsstaterna har rätt att införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt.

(73) De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna bör bedöma anbuden på grundval av ett eller flera tilldelningskriterier. För att säkerställa öppenhet och likabehandling bör kriterierna för tilldelning av koncessioner alltid uppfylla vissa allmänna normer. Normerna kan hänvisa till faktorer som inte är rent ekonomiska, men som påverkar värdet av ett anbud ur den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens synvinkel och som gör det möjligt att fastställa allmänna ekonomiska fördelar för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten. Kriterierna bör meddelas alla eventuella anbudssökande eller anbudsgivare i förväg, ha samband med kontraktsföremålet och får inte medföra en obegränsad valfrihet för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten. De bör möjliggöra effektiv konkurrens och åtföljas av krav som gör det möjligt att verifiera de uppgifter som anbudsgivarna lämnar på ett effektivt sätt. Tilldelningskriterierna bör kunna innefatta bland annat miljökriterier, sociala kriterier eller kriterier avseende innovation. Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter bör också ange tilldelningskriterierna i fallande prioritetsordning för att säkerställa likabehandling av eventuella anbudsgivare genom att ge dem möjlighet att känna till alla inslag som kommer att beaktas när de utarbetar sina anbud.

I undantagsfall, när den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten mottar ett anbud där det föreslås en innovativ lösning med funktionell prestanda på en exceptionell nivå, som en omdömesgill upphandlande myndighet eller upphandlande enhet inte hade kunnat förutse, bör den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kunna ändra ordningen mellan tilldelningskriterierna för att beakta de nya möjligheter som denna innovativa lösning medför, förutsatt att det genom en sådan ändring säkerställs likabehandling av alla faktiska eller potentiella anbudsgivare genom att en ny inbjudan att lämna in anbud utfärdas eller, i förekommande fall, genom att ett nytt koncessionsmeddelande offentliggörs.

(74) Elektroniska medel för information och kommunikation kan i hög grad förenkla offentliggörandet av koncessioner och öka effektiviteten, tempot och öppenheten i koncessionstilldelningsprocesserna. De kan bli standardmedlen för kommunikation och informationsutbyte i koncessionstilldelningsförfaranden, eftersom de i hög grad stärker de ekonomiska aktörernas möjligheter att delta i koncessionstilldelningsförfaranden på hela den inre marknaden.

(75) Koncessioner innefattar normalt långsiktiga och komplexa tekniska och finansiella arrangemang som ofta är föremål för ändrade omständigheter. Det är därför nödvändigt att klargöra under vilka omständigheter ändringar av en koncession under dess utförande kräver ett nytt koncessionstilldelningsförfarande, med hänsyn till relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett nytt koncessionsförfarande krävs vid materiella ändringar av den ursprungliga koncessionen, särskilt i fråga om omfattningen och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, inbegripet fördelningen av immateriella rättigheter. Sådana ändringar visar att parterna har för avsikt att omförhandla väsentliga koncessionsvillkor. Detta är fallet särskilt om de ändrade villkoren skulle ha påverkat resultatet av förfarandet, om de hade ingått i det ursprungliga förfarandet. Ändringar av koncessionen som leder till smärre förändringar av koncessionsvärdet upp till ett visst värde bör alltid vara möjliga utan att ett nytt förfarande för tilldelning av koncessioner måste genomföras. I detta syfte och för att garantera rättslig säkerhet bör detta direktiv föreskriva tröskelvärden under vilka ett nytt tilldelningsförfarande inte krävs. Ändringar av koncessionen som överstiger dessa tröskelvärden bör gå att göra utan att ett nytt tilldelningsförfarande måste genomföras i den mån ändringarna överensstämmer med vissa villkor. Det kan exempelvis gälla för ändringar som har blivit nödvändiga till följd av att upphandlande myndigheters eller upphandlande enheters säkerhetskrav måste uppfyllas och med hänsyn till vissa verksamheters särdrag, exempelvis drift av sportanläggningar i bergsområden och turistanläggningar, där lagstiftningen kan utvecklas med hänsyn till riskerna, i den mån ändringarna överensstämmer med de relevanta villkoren i detta direktiv.

(76) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kan ställas inför yttre omständigheter som de inte hade kunnat förutse när de tilldelade koncessionen, särskilt när utförandet av koncessionen sker under en längre tidsperiod. I sådana fall behövs det en viss flexibilitet för att koncessionen ska kunna anpassas till dessa omständigheter utan ett nytt tilldelningsförfarande. Begreppet oförutsebara omständigheter avser omständigheter som inte hade kunnat förutses trots att den upphandlande myndigheten har visat skälig omsorg i förberedelserna av den ursprungliga kontraktstilldelningen med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området samt behovet av att säkerställa ett lämpligt förhållande mellan de resurser som ägnas åt att förbereda kontraktstilldelningen och dess förutsebara värde. Detta kan dock inte tillämpas i de fall då en ändring leder till att den övergripande koncessionen får en annan karaktär, exempelvis genom att de byggentreprenader som ska utföras eller de tjänster som ska tillhandahållas ersätts med något annat eller genom att i grunden förändra typen av koncession, eftersom man i en sådan situation kan anta att resultatet skulle ha påverkats. För koncessioner som tilldelas för bedrivande av en annan verksamhet än de verksamheter som avses i bilaga II bör en värdeökning som inte kräver ett nytt tilldelningsförfarande inte överstiga 50 % av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera successiva ändringar görs bör denna begränsning gälla för värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar bör inte syfta till att kringgå detta direktiv.

(77) I överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet bör inte en utvald anbudsgivare, t.ex. om en koncession avslutas på grund av brister i fullgörandet, kunna ersättas med en annan ekonomisk aktör utan att koncessionen konkurrensutsätts på nytt. Den utvalda anbudsgivaren som utför koncessionen bör dock, särskilt om koncessionen har tilldelats en grupp ekonomiska aktörer, kunna genomgå vissa strukturella förändringar under fullgörandet av koncessionen, exempelvis rent interna omorganisationer, uppköp, sammanslagningar och förvärv eller obestånd. Sådana strukturella förändringar bör inte automatiskt kräva nya tilldelningsförfaranden för den koncession som anbudsgivaren fullgör.

(78) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör genom ändringsklausuler eller optioner kunna föreskriva en möjlighet att införa ändringar av koncessioner, men dessa klausuler bör inte ge dem obegränsad frihet. I detta direktiv bör därför fastställas i vilken utsträckning ändringsmöjligheter får föreskrivas i den ursprungliga koncessionen. Det bör följaktligen klargöras att man genom tillräckligt tydligt utformade ändringsklausuler eller optioner exempelvis får föreskriva prisindexering eller säkerställa att t.ex. kommunikationsutrustning som ska levereras under en given tidsperiod fortsätter att vara lämplig också om kommunikationsprotokollen ändras eller om andra tekniska förändringar inträffar. Det bör också vara möjligt att genom tillräckligt klara klausuler föreskriva anpassningar av koncessionen som har blivit nödvändiga på grund av tekniska svårigheter som har uppstått vid användning eller underhåll. Det bör även erinras om att koncessioner exempelvis både kan inbegripa ordinarie underhåll och föreskriva extraordinära underhållsåtgärder som kan visa sig vara nödvändiga för att säkra ett fortsatt tillhandahållande av en offentlig tjänst.

(79) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kan ställas inför situationer där kompletterande byggentreprenader eller tjänster blir nödvändiga. I sådana fall bör en ändring av den ursprungliga koncessionen utan något nytt koncessionstilldelningsförfarande anses berättigad, förutsatt att villkoren i detta direktiv är uppfyllda.

(80) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ställs ibland inför omständigheter som kräver att koncessioner avslutas i förtid för att de skyldigheter som följer av unionsrätten på området koncessioner ska uppfyllas. Medlemsstaterna bör därför se till att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter har möjlighet att i enlighet med villkor som bestäms av nationell rätt avsluta en koncession under dess löptid, om detta krävs enligt unionsrätten.

(81) För att säkerställa ett lämpligt rättsligt skydd för anbudssökande och anbudsgivare i koncessionstilldelningsförfaranden samt en effektiv kontroll av att detta direktiv och principerna i EUF-fördraget efterlevs, bör rådets direktiv 89/665/EEG ([1]) och 92/13/EEG ([2]) också gälla för tjänstekoncessioner och byggkoncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och upphandlande enheter. Direktiven 89/665/EEG och 92/13/EEG bör därför ändras i enlighet med detta.

(82) Behandling av personuppgifter enligt detta direktiv bör regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG ([3]).

(83) Medlemsstaterna ska konsekvent och systematiskt övervaka hur reglerna om tilldelning av koncessioner genomförs och fungerar, för att säkerställa att unionsrätten tillämpas effektivt och enhetligt.

(84) Kommissionen bör utvärdera de ekonomiska effekterna på den inre marknaden, särskilt faktorer såsom gränsöverskridande tilldelning av kontrakt, små och medelstora företags deltagande och transaktionskostnader, av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv och undantaget i artikel 12 med beaktande av vattensektorns specifika struktur. Kommissionen bör rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019. I enlighet med artikel XXIV.7 i WTO-avtalet ska detta bli föremål för ytterligare förhandlingar tre år efter det att det har trätt i kraft, och med jämna mellanrum därefter. I detta sammanhang bör också lämpligheten av tröskelvärdenas nivå granskas vid förhandlingar enligt WTO-avtalet med beaktande av effekterna av inflationen och transaktionskostnaderna. Kommissionen bör, där så är möjligt och lämpligt, överväga att föreslå en ökning av de tröskelvärden som är tillämpliga enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda. Om dessa tröskelvärden ändras bör kommissionens rapport, i förekommande fall, följas av ett lagstiftningsförslag om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.

(85) I syfte att anpassa detta direktiv till den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen och förändringar av regelverken, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på översynen av den förteckning över akter som anges i bilaga III, översynen av den tekniska utformningen av metoderna för att beräkna tröskelvärdet och regelbundet se över själva tröskelvärdet, ändringen av hänvisningarna till CPV-nomenklaturen och anpassningen av förteckningen av akter som anges i bilaga X. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.

(86) För att säkerställa enhetliga villkor när det gäller förfarandet för att utforma och överföra meddelanden samt avsända och offentliggöra de uppgifter som avses i bilagorna V, VII och VIII, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ([4]). Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av genomförandeakter som inte har några konsekvenser från ekonomisk synpunkt eller när det gäller arten och omfattningen av de skyldigheter som följer av detta direktiv. Dessa akter har tvärtom ett rent administrativt syfte och tjänar ändamålet att underlätta tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv.

(87) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att samordna medlemsstaternas lagar och andra författningar om vissa koncessionsförfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

([1]) Rådets direktiv 89/665/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten (EGT L 395, 30.12.1989, s. 33).

([2]) Rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna (EGT L 76, 23.3.1992, s. 14).

([3]) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(88) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I: SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE, PRINCIPER OCH DEFINITIONER

KAPITEL I: Tillämpningsområde, allmänna principer och definitioner

AVSNITT I: SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE, ALLMÄNNA PRINCIPER, DEFINITIONER OCH TRÖSKELVÄRDE

Artikel 1: Syfte och tillämpningsområde

Artikel 2: Principen om myndigheters självstyre

Artikel 3: Principen om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet

Artikel 4: Frihet att definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

Artikel 5: Definitioner

Artikel 6: Upphandlande myndigheter

Artikel 7: Upphandlande enheter

Artikel 8: Tröskelvärde och metoder för beräkning av det uppskattade värdet av koncessioner

Artikel 9: Revidering av tröskelvärdet

AVSNITT II: UNDANTAG

Artikel 10: Undantag som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och upphandlande enheter

Artikel 11: Särskilda undantag på området för elektronisk kommunikation

Artikel 12: Särskilda undantag inom vattenområdet

Artikel 13: Koncessioner som tilldelas anknutna företag

Artikel 14: Koncessioner som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag

Artikel 15: Upphandlande enheters anmälan av upplysningar

Artikel 16: Undantag för verksamheter som är direkt konkurrensutsatta

Artikel 17: Koncessioner mellan enheter i den offentliga sektorn

AVSNITT III: ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 18: Koncessionens varaktighet

Artikel 19: Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 20: Blandade kontrakt

Artikel 21: Blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Artikel 22: Kontrakt som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och andra verksamheter

Artikel 23: Koncessioner som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och verksamhet som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

AVSNITT IV: SÄRSKILDA SITUATIONER

Artikel 24: Reserverade koncessioner

Artikel 25: Forsknings- och utvecklingstjänster

KAPITEL II: Principer

Artikel 26: Ekonomiska aktörer

Artikel 27: Nomenklatur

Artikel 28: Sekretess

Artikel 29: Regler för kommunikation

AVDELNING II: BESTÄMMELSER OM TILLDELNING AV KONCESSIONER: ALLMÄNNA PRINCIPER OCH FÖRFARANDEGARANTIER

KAPITEL I: Allmänna principer

Artikel 30: Allmänna principer

Artikel 31: Koncessionsmeddelanden

Artikel 32: Meddelanden om koncessionstilldelning

Artikel 33: Utformning och offentliggörande av meddelanden

Artikel 34: Elektronisk tillgång till koncessionsdokument

Artikel 35: Korruptionsbekämpning och förebyggande av intressekonflikter

KAPITEL II: Förfarandegarantier

Artikel 36: Tekniska krav och funktionskrav

Artikel 37: Förfarandegarantier

Artikel 38: Urval och kvalitativ bedömning av anbudssökande

Artikel 39: Sista datum för mottagande av ansökningar om koncessioner

Artikel 40: Information till anbudssökande och anbudsgivare

Artikel 41: Tilldelningskriterier

AVDELNING III: BESTÄMMELSER OM UTFÖRANDE AV KONCESSIONER

Artikel 42: Anlitande av underleverantör

Artikel 43: Ändringar av kontrakt under löptiden

Artikel 44: Uppsägning av koncessioner

Artikel 45: Övervakning och rapportering

AVDELNING IV: ÄNDRINGAR AV DIREKTIVEN 89/665/EEG OCH 92/13/EEG

Artikel 46: Ändringar av direktiv 89/665/EEG

Artikel 47: Ändringar av direktiv 92/13/EEG

AVDELNING V: DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 48: Utövande av delegeringen

Artikel 49: Skyndsamt förfarande

Artikel 50: Kommittéförfarande

Artikel 51: Införlivande

Artikel 52: Övergångsbestämmelser

Artikel 53: Övervakning och rapportering

Artikel 54: Ikraftträdande

Artikel 55: Adressater

BILAGOR:

BILAGA I: FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHETER SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 5.7

BILAGA II: VERKSAMHETER SOM UTÖVAS AV UPPHANDLANDE ENHETER ENLIGT ARTIKEL 7

BILAGA III: FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 7.2 b

BILAGA IV: TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 19

BILAGA V: INFORMATION SOM SKA FINNAS I KONCESSIONSMEDDELANDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 31

BILAGA VI: INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN OM KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 31.3

BILAGA VII: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONCESSIONSTILLDELNING I ENLIGHET MED ARTIKEL 32

BILAGA VIII: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONCESSIONSTILLDELNING SOM AVSER KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 32

BILAGA IX: OFFENTLIGGÖRANDE

BILAGA X: FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM AVSES I ARTIKEL 30.3

BILAGA XI: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV EN KONCESSION UNDER LÖPTIDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 43

AVDELNING I

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE, PRINCIPER OCH DEFINITIONER

KAPITEL I

Tillämpningsområde, allmänna principer och definitioner

Avsnitt I

Syfte, tillämpningsområde, allmänna principer, definitioner och tröskelvärde

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler om upphandlingsförfaranden för upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i form av koncessioner, vars värde uppskattas till minst de tröskelvärden som fastställs i artikel 8.

2. Detta direktiv gäller för tilldelning av byggkoncessioner eller tjänstekoncessioner till ekonomiska aktörer, av

a) upphandlande myndigheter, eller

b) upphandlande enheter, förutsatt att byggentreprenaderna eller tjänsterna är avsedda för utförandet av en av de verksamheter som avses i bilaga II.

3. Tillämpningen av detta direktiv ska ske i enlighet med artikel 346 i EUF-fördraget.

4. Överenskommelser, beslut eller andra rättsliga instrument för överföring mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter eller grupper av upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter av befogenheter och ansvar för fullgörande av offentliga uppdrag som inte innebär att avtalade prestationer fullgörs mot ersättning, ska ses som en del av den berörda medlemsstatens interna organisation och påverkas därmed inte på något sätt av detta direktiv.

Artikel 2

Principen om myndigheters självstyre

1. I detta direktiv erkänns principen om nationella, regionala och lokala myndigheters självstyre i överensstämmelse med nationell rätt och unionsrätt. Dessa myndigheter är fria att besluta om hur utförande av byggentreprenader eller tillhandahållande av tjänster bäst sker, särskilt för att säkerställa en hög nivå av kvalitet, säkerhet och överkomlighet, likabehandling samt främjande av allmän tillgång och användarnas rättigheter när det gäller offentliga tjänster.

Dessa myndigheter får därför välja att utföra sina uppgifter av allmänintresse med egna resurser eller i samarbete med andra myndigheter eller genom att delegera dem till ekonomiska aktörer.

2. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas egendomsordning. Det kräver framför allt inte att offentliga företag som tillhandahåller tjänster till allmänheten privatiseras.

Artikel 3

Principen om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

Förfarandet för tilldelning av koncessioner, inklusive uppskattningen av värdet, ska inte utformas i syfte att undanta det från detta direktivs tillämpningsområde eller att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer eller vissa byggentreprenader, varor eller tjänster.

2. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska sträva efter att säkerställa öppenhet i tilldelningsförfarandet och vid kontraktets fullgörande, samtidigt som artikel 28 iakttas.

Artikel 4

Frihet att definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

1. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas frihet att i enlighet med unionsrätten definiera vad de anser vara tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, hur dessa tjänster bör organiseras och finansieras i enlighet med bestämmelserna om statligt stöd samt vilka särskilda krav de bör underställas. Detta direktiv påverkar inte heller hur medlemsstaterna organiserar sina system för social trygghet.

2. Icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse ska inte omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

Artikel 5

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *koncession:* byggkoncession eller tjänstekoncession, enligt definitionerna i leden a och b:

a) *byggkoncession:* skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor genom vilket en eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter anförtror utförande av byggentreprenad till en eller flera ekonomiska aktörer, där ersättningen för arbetet endast utgörs av rätten att utnyttja det byggnadsverk som är föremål för kontraktet eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

b) *tjänstekoncession:* skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor genom vilket en eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter anförtror tillhandahållande och förvaltning av tjänster som inte avser utförande av byggentreprenad enligt led a till en eller flera ekonomiska aktörer, där ersättningen för tjänsterna endast utgörs av rätten att utnyttja de tjänster som är föremål för kontraktet eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

Tilldelningen av en byggkoncession eller tjänstekoncession innefattar att verksamhetsrisken vid utnyttjandet av dessa byggnadsverk eller tjänster, som omfattar efterfrågerisken eller utbudsrisken eller båda, överförs till koncessionshavaren. Koncessionshavaren ska anses överta verksamhetsrisken om denne, vid normala verksamhetsförhållanden, inte är garanterad att få tillbaka de investeringar som gjorts och de kostnader som uppstått under utnyttjandet av det byggnadsverk eller tillhandahållandet av de tjänster som är föremål för koncessionen. Den del av risken som överförs på koncessionshavaren ska omfatta verklig exponering för marknadens nycker, vilket innebär att eventuella uppskattade förluster för koncessionshavaren inte ska vara endast nominella eller försumbara.

2. *ekonomisk aktör:* varje fysisk eller juridisk person, offentlig enhet eller grupp av sådana personer eller enheter, inbegripet tillfälliga sammanslutningar av företag, som erbjuder sig att utföra en byggentreprenad, realisera ett byggnadsverk och/eller leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden.

3. *anbudssökande:* en ekonomisk aktör som har ansökt om att få delta i eller har inbjudits att delta i ett förfarande för koncessionstilldelning.

4. *anbudsgivare:* en ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud.

5. *koncessionshavare:* en ekonomisk aktör som har tilldelats en koncession.

6. *skriftlig:* varje uttryck bestående av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas, inklusive uppgifter som överförs och lagras med elektroniska medel.

7. *utförande av byggentreprenad:* utförande eller såväl projektering som utförande av byggentreprenader relaterade till en verksamhet som avses i bilaga I eller av ett byggnadsverk eller realisering, oavsett medel, av ett byggnadsverk som tillgodoser de krav som specificerats av den upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.

8. *byggnadsverk:* ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten, betraktat som en helhet och vilket i sig fullgör en ekonomisk eller teknisk funktion.

9. *elektroniska medel:* elektronisk utrustning för behandling (även digital komprimering) och lagring av data som sänds, överförs och mottas via kabel, radiovågor, på optisk eller annan elektromagnetisk väg.

10. *ensamrätt:* en rättighet som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat genom lag eller annan författning som är förenlig med fördragen, som begränsar bedrivandet av en verksamhet till en enda ekonomisk aktör och som väsentligt påverkar andra ekonomiska aktörers möjligheter att bedriva en sådan verksamhet.

11. *särskild rättighet:* en rättighet som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat genom lag eller annan författning som är förenlig med fördragen, som begränsar bedrivandet av en verksamhet till två eller flera ekonomiska aktörer och som väsentligt påverkar andra ekonomiska aktörers möjligheter att bedriva en sådan verksamhet.

12. *koncessionsdokument:* alla dokument som utarbetas av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller som denna hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i koncessionen eller förfarandet, inbegripet koncessionsmeddelandet, de tekniska kraven och funktionskraven, förslag till koncessionsvillkor, format för de handlingar som ska lämnas in av anbudssökande och anbudsgivare, upplysningar om allmänt tillämpliga skyldigheter samt eventuella kompletterande handlingar.

13. *innovation:* genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, som inbegriper men inte begränsar sig till produktions-, byggnads- eller anläggningsprocesser, en ny marknadsföringsmetod eller en ny organisationsmetod inom affärspraxis, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser, bland annat i syfte att bidra till att lösa samhällsproblem eller stödja Europa 2020-strategin.

Artikel 6

Upphandlande myndigheter

1. I detta direktiv avses med *upphandlande myndigheter* statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ, dock inte de myndigheter, organ eller sammanslutningar som bedriver någon av de verksamheter som avses i bilaga II eller tilldelar en koncession för bedrivande av någon av dessa verksamheter.

2. Med *regionala myndigheter* avses alla myndigheter för administrativa enheter som anges i en icke uttömmande förteckning i Nuts 1 och 2 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 [1].

3. Med *lokala myndigheter* avses alla myndigheter för administrativa enheter som ingår i Nuts 3 och mindre administrativa enheter enligt förordning (EG) nr 1059/2003.

4. Med *offentligrättsliga organ* avses varje organ som har samtliga följande egenskaper:

a) Det har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.

b) Det är en juridisk person.

c) Det finansieras till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller står under kontroll av sådana organ eller myndigheter, eller har ett förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av statliga, regionala eller lokala myndigheter eller av andra offentligrättsliga organ.

Artikel 7

Upphandlande enheter

1. I detta direktiv avses med *upphandlande enheter* enheter som bedriver någon av de verksamheter som avses i bilaga II och tilldelar en koncession för bedrivande av någon av dessa verksamheter och som är antingen

a) statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ,

b) offentliga företag i den mening som avses i punkt 4 i denna artikel, eller

c) andra enheter än de som avses i leden a och b i denna punkt, men som bedriver sin verksamhet på grundval av särskilda rättigheter eller ensamrätter vilka beviljats för bedrivande av någon av de verksamheter som avses i bilaga II.

2. Enheter som har beviljats särskilda rättigheter eller ensamrätter genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra *upphandlande enheter* i den mening som avses i punkt 1 c. Sådana förfaranden ska innefatta

a) upphandlingsförfaranden med föregående meddelande om upphandling i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU [2] och direktiv 2014/25/EU, 2009/81/EG eller detta direktiv, och

b) förfaranden i enlighet med andra unionsrättsakter som förtecknas i bilaga III och säkerställer tillräcklig föregående öppenhet i samband med beviljande av tillstånd på grundval av objektiva kriterier.

3. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 med avseende på ändring av förteckningen över unionsrättsakter i bilaga III om ändringarna visar sig vara nödvändiga på grund av att dessa akter upphävts eller ändrats eller på grund av att nya akter antagits.

4. Med *offentligt företag* avses varje företag över vilket upphandlande myndigheter kan utöva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande till följd av ägarförhållande, finansiellt deltagande eller de regler som styr företaget.

De upphandlande myndigheterna ska anses utöva bestämmande inflytande i följande fall, där de direkt eller indirekt

a) äger större delen av företagets tecknade kapital,

b) kontrollerar majoriteten av de rösträtter som är knutna till företagets emitterade aktier, eller

c) kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (Nuts) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

[2] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling (se sidan 65 i detta nummer av EUT).

Artikel 8

Tröskelvärde och metoder för beräkning av det uppskattade värdet av koncessioner

1. Detta direktiv ska tillämpas på koncessioner vars värde uppgår till minst 5 186 000 EUR.

2. Värdet av en koncession ska vara koncessionshavarens sammanlagda omsättning som genererats under kontraktets varaktighet, exklusive mervärdesskatt, enligt uppskattning av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, som ersättning för de byggentreprenader och tjänster som koncessionen avser, inbegripet varor som följer med sådana byggentreprenader och tjänster.

Det uppskattade värdet ska gälla vid den tidpunkt då koncessionsmeddelandet skickas ut eller, om ett sådant meddelande inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inleder förfarandet för koncessionstilldelning, till exempel genom att man kontaktar ekonomiska aktörer i samband med upphandlingen.

Om värdet av koncessionen vid tidpunkten för tilldelningen är mer än 20 % högre än koncessionens uppskattade värde ska, vid tillämpningen av punkt 1, den giltiga uppskattningen vara värdet av koncessionen vid tidpunkten för tilldelningen.

3. Det uppskattade värdet av en koncession ska beräknas med hjälp av en objektiv metod som ska anges i koncessionsdokumenten. När upphandlande myndigheter och upphandlande enheter beräknar det uppskattade värdet av koncessionen ska de, i tillämpliga fall, ta särskild hänsyn till

a) värdet av varje form av eventuell optionsrätt och förlängning av koncessionens varaktighet,

b) intäkter från betalning av avgifter och straffavgifter från användarna av byggnadsverken eller tjänsterna, utom sådana som tagits ut på den upphandlande myndighetens eller den upphandlande enhetens vägnar,

c) ersättningar eller varje ekonomisk fördel oavsett form från den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten eller någon annan myndighet till koncessionshavaren, inbegripet ersättning för fullgörandet av en skyldighet att tillhandahålla ett offentligt uppdrag och offentligt investeringsstöd,

d) värdet av bidrag eller andra ekonomiska fördelar oavsett form från tredje parter för utförandet av koncessionen,

e) intäkter från försäljning av eventuella tillgångar som är en del av koncessionen,

f) värdet av alla varor och tjänster som görs tillgängliga för koncessionshavaren av de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna, förutsatt att de är nödvändiga för att utföra byggentreprenaderna eller tjänsterna,

g) premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare.

4. Metoden för beräkningen av det uppskattade värdet av en koncession får inte väljas i syfte att undanta den från detta direktivs tillämpningsområde. En koncession får inte delas upp för att förhindra att upphandlingen omfattas av detta direktiv, såvida inte detta motiveras av objektiva skäl.

5. Om ett planerat byggnadsverk eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera koncessioner tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

6. Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i denna artikel, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

Artikel 9

Revidering av tröskelvärdet

1. Kommissionen ska vartannat år från och med den 30 juni 2013 kontrollera att det tröskelvärde som fastställs i artikel 8.1 motsvarar det tröskelvärde som fastställs för byggkoncessioner i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*), och ska vid behov revidera det tröskelvärdet i enlighet med den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska kommissionen beräkna tröskelvärdet utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (nedan kallade *SDR*), under en period på 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs ska det reviderade tröskelvärdet avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att säkerställa iakttagandet av det gällande tröskelvärdet enligt WTO-avtalet, uttryckt i SDR.

2. Kommissionen ska vartannat år från och med den 1 januari 2014 fastställa motvärdet till det tröskelvärde som avses i artikel 8.1 i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta, och som ska revideras i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska dessa motvärden fastställas på grundval av den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor motsvarande det tillämpliga tröskelvärdet uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari.

3. Kommissionen ska offentliggöra det reviderade tröskelvärdet enligt punkt 1, dess motvärde i de nationella valutor som avses i punkt 2 första stycket och det motvärde som fastställs i enlighet med punkt 2 andra stycket i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november månad efter revideringen.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att anpassa de metoder som anges i punkt 1 andra stycket i denna artikel till eventuella ändringar i den metod som anges i WTO-avtalet för en revidering av det tröskelvärde som avses i artikel 8.1 samt för att fastställa de motsvarande värdena i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

Kommissionen ska också ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att revidera det tröskelvärde som avses i artikel 8.1 i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

5. Om det är nödvändigt att revidera det tröskelvärdet och det på grund av tidsbrist inte går att använda förfarandet i artikel 48 och det därför föreligger tvingande skäl till skyndsamhet, ska det förfarande som anges i artikel 49 tillämpas på de delegerade akter som antas enligt punkt 4 andra stycket i den här artikeln.

Avsnitt II

Undantag

Artikel 10

Undantag som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och upphandlande enheter

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner som tilldelas en upphandlande myndighet eller en upphandlande enhet i enlighet med artikel 7.1 a eller en sammanslutning av sådana, på grundval av en ensamrätt.

Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner som tilldelas en ekonomisk aktör på grundval av en ensamrätt som har beviljats i enlighet med EUF-fördraget och unionsrättsakter om gemensamma regler om marknadstillträde som är tillämpliga på verksamheter som avses i bilaga II.

2. Genom undantag från punkt 1 andra stycket i denna artikel ska bestämmelserna i artikel 32 gälla när unionens sektorslagstiftning som avses i det stycket inte föreskriver sektorsspecifika regler för öppenhet och insyn.

När en medlemsstat beviljar en ekonomisk aktör ensamrätt att bedriva någon av de verksamheter som avses i bilaga II ska den underrätta kommissionen om detta inom en månad efter det att ensamrätten beviljats.

3. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner för lufttransporttjänster som grundas på beviljande av en sådan operativ licens som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 [1], och inte heller på koncessioner för kollektivtrafik i den mening som avses i förordning (EG) nr 1370/2007.

4. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra förfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts i enlighet med något av följande:

a) Ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter, såsom ett internationellt avtal som i överensstämmelse med EUF-fördraget har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.

b) En internationell organisation.

Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten tilldelar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, där koncessionerna helt finansieras av den organisationen eller det institutet. När det gäller koncessioner som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

Medlemsstaterna ska lämna alla rättsliga instrument som avses i led a i första stycket i denna punkt till kommissionen, som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 50.

Denna punkt ska inte tillämpas på koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet enligt direktiv 2009/81/EG.

5. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet enligt direktiv 2009/81/EG, som regleras av

a) särskilda förfaranderegler i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse som ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredje länder,

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (EUT L 293, 31.10.2008, s. 3).

b) särskilda förfaranderegler i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse som ingåtts om stationering av trupper och som berör en medlemsstats eller ett tredje lands åtaganden, eller

c) särskilda förfaranderegler som tillämpas av en internationell organisation som gör inköp för sitt eget bruk, eller koncessioner som ska tilldelas av en medlemsstat i enlighet med sådana särskilda förfaranderegler.

6. Detta direktiv ska tillämpas på tilldelning av koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet, enligt vad som avses i direktiv 2009/81/EG, med undantag för följande:

a) Koncessioner för vilka tillämpningen av detta direktiv skulle innebära en skyldighet för en medlemsstat att tillhandahålla information vars avslöjande den anser strida mot medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen, eller om upphandlingen och fullgörandet av en koncession omfattas av sekretess eller måste åtföljas av särskilda säkerhetsåtgärder i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller i en medlemsstat, förutsatt att medlemsstaten har fastslagit att de berörda väsentliga intressena inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, såsom de som avses i punkt 7.

b) Koncessioner som tilldelats inom ramen för ett samarbetsprogram som avses i artikel 13 c i direktiv 2009/81/EG.

c) Koncessioner som tilldelats en regering av en annan regering för byggentreprenader och tjänster som är direkt förknippade med militär utrustning eller utrustning av känslig karaktär, byggentreprenader och tjänster särskilt för militära ändamål, eller byggentreprenader och tjänster av känslig karaktär.

d) Koncessioner som tilldelas i ett tredjeland och utförs när styrkor är stationerade utanför unionens territorium, och där de operativa behoven medför att koncessionerna måste ingås med ekonomiska aktörer i det område där operationen genomförs.

e) Koncessioner som på annat sätt omfattas av ett undantag enligt detta direktiv.

7. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 6, om skyddet av en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, exempelvis genom att det ställs krav för att skydda den konfidentiella karaktären hos den information som den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten lämnar ut i ett förfarande för tilldelning av koncessioner enligt detta direktiv.

8. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner som avser

a) förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom,

b) anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för audiovisuella medietjänster eller radiotjänster som tilldelas av leverantörer av medietjänster eller radiotjänster, eller koncessioner för sändningstid eller tillhandahållande av program som tilldelas leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster. Med avseende på tillämpningen av detta led har *audiovisuella medietjänster* och *leverantörer av medietjänster* samma betydelse som i artikel 1.1 a respektive 1.1 d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU [1]. *Program* ska ha samma betydelse som i artikel 1.1 b i det direktivet, men ska också omfatta radioprogram och radioprogrammaterial. Dessutom ska *programmaterial* i denna bestämmelse ha samma betydelse som *program*.

c) skiljemanna- och förlikningsuppdrag,

d) någon av följande juridiska tjänster, nämligen

i) företrädande av en klient, av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i rådets direktiv 77/249/EEG [2], vid

— skiljeförfarande eller förlikning i en medlemsstat, ett tredjeland eller en internationell skiljeförfarande- eller förlikningsinstans, eller

— rättsliga förfaranden i domstolar, i tribunaler eller hos myndigheter i en medlemsstat eller ett tredjeland eller vid internationella domstolar, tribunaler eller institutioner,

ii) juridisk rådgivning i förberedande syfte inför något av de förfaranden som avses i led i i detta led eller när det finns en påtaglig indikation om och en stor sannolikhet för att det ärende som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för sådana förfaranden, förutsatt att rådgivningen ges av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 77/249/EEG,

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

[2] Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s. 17).

iii) tjänster inom certifiering och autentisering av dokument som måste tillhandahållas av notarier,

iv) juridiska tjänster som tillhandahålls av förvaltare eller förmyndare eller andra juridiska tjänster vars tillhandahållare är utsedda av en domstol eller tribunal i medlemsstaten i fråga eller enligt lag är utsedda att utföra särskilda uppgifter under överinseende av sådana tribunaler eller domstolar,

v) andra juridiska tjänster som i medlemsstaten i fråga är förenade, om än tillfälligt, med utövandet av offentlig makt.

e) finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG ([1]), centralbankstjänster och insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen,

f) lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,

g) civilförsvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som tillhandahålls av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och som omfattas av CPV-koderna 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 och 85143000-3 med undantag för ambulanstjänster för transport av patienter,

h) tjänster som avser politiska kampanjer och som omfattas av CPV-koderna 79341400-0, 92111230-3 och 92111240-6, när de tilldelas av ett politiskt parti i samband med en valkampanj.

9. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner för lotteritjänster som omfattas av CPV-kod 92351100-7 som en medlemsstat tilldelar en ekonomisk aktör på grundval av en ensamrätt. Vid tillämpningen av denna punkt ska begreppet ensamrätt inte omfatta ensamrätter enligt artikel 7.2.

Beviljande av en sådan ensamrätt ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1).

10. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter för utövande av deras verksamheter i ett tredjeland, när verksamheten bedrivs utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område inom unionen.

Artikel 11

Särskilda undantag på området för elektronisk kommunikation

Detta direktiv ska inte tillämpas på sådana koncessioner som huvudsakligen syftar till att ge de upphandlande myndigheterna möjlighet att tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät, eller att för allmänheten tillhandahålla en eller flera elektroniska kommunikationstjänster.

I denna artikel ska allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst ha samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG ([2]).

Artikel 12

Särskilda undantag inom vattenområdet

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner för

a) tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten,

b) leverans av dricksvatten till sådana nät.

2. Detta direktiv ska inte heller tillämpas på koncessioner som avser en av, eller båda, följande verksamheter, om de har anknytning till en verksamhet som avses i punkt 1:

a) vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 % av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, eller

b) bortskaffande eller rening av avloppsvatten.

([2]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33).

Artikel 13

Koncessioner som tilldelas anknutna företag

1. I denna artikel avses med *anknutet företag* alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens årsbokslut enligt kraven i direktiv 2013/34/EU.

2. När det gäller enheter som inte omfattas av direktiv 2013/34/EU, avses med *anknutet företag* alla företag som uppfyller något av följande villkor:

a) Den upphandlande enheten kan direkt eller indirekt utöva ett bestämmande inflytande över det.

b) Det får utöva ett bestämmande inflytande över den upphandlande enheten.

c) Det är gemensamt med den upphandlande enheten underkastat ett bestämmande inflytande från ett annat företag på grund av ägarförhållanden, finansiellt deltagande eller de regler företaget lyder under.

I denna punkt ska begreppet *bestämmande inflytande* ha samma betydelse som i artikel 7.4 andra stycket.

3. Utan hinder av artikel 17 och under förutsättning att villkoren i punkt 4 i den här artikeln är uppfyllda ska detta direktiv inte gälla koncessioner som

a) av en upphandlande enhet tilldelas ett anknutet företag, eller

b) av ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva sådana verksamheter som avses i bilaga II, tilldelas ett företag som är anknutet till någon av dessa upphandlande enheter.

4. Punkt 3 ska tillämpas på

a) tjänstekoncessioner, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning de föregående tre åren, med beaktande av alla tjänster som det företaget tillhandahållit, härrör från tillhandahållande av sådana tjänster till den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet,

b) byggkoncessioner, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning under de föregående tre åren med beaktande av alla byggentreprenader som utförts av det företaget härrör från utförande av sådana byggentreprenader för den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet.

5. När ett anknutet företag inte kan uppvisa sin omsättning för de föregående tre åren beroende på tidpunkten för dess etablering eller verksamhetens påbörjande, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att uppnåendet av den omsättningsnivå som avses i punkt 4 a eller b är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

6. Om mer än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten med vilken de utgör en ekonomisk grupp tillhandahåller samma eller liknande tjänster eller byggentreprenader, ska de procenttal som avses i punkt 4 beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från tillhandahållandet av tjänster eller byggentreprenader från dessa anknutna företag.

Artikel 14

Koncessioner som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag

Utan hinder av artikel 17 och under förutsättning att samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och det i den handling som upprättats för bildandet av samriskföretaget föreskrivs att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i samriskföretaget under minst samma tid, ska detta direktiv inte gälla koncessioner som tilldelas av

a) ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva verksamheter som avses i bilaga II, till en av dessa upphandlande enheter, eller

b) en upphandlande enhet till ett sådant samriskföretag som enheten ingår i.

Artikel 15

Upphandlande enheters anmälan av upplysningar

En upphandlande enhet ska på begäran från kommissionen lämna följande upplysningar när det gäller tillämpningen av artiklarna 13.2, 13.3 och 14:

a) Namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen.

b) De berörda koncessionernas beskaffenhet och värde.

c) Det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att bevisa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget som tilldelas koncessionen och den upphandlande enheten motsvarar kraven i artikel 13 eller artikel 14.

Artikel 16

Undantag för verksamheter som är direkt konkurrensutsatta

Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som tilldelas av en upphandlande enhet om det har fastställts i enlighet med artikel 35 i direktiv 2014/25/EU att verksamheten i den medlemsstat där sådana koncessioner ska utföras är direkt konkurrensutsatt i enlighet med artikel 34 i det direktivet.

Artikel 17

Koncessioner mellan enheter i den offentliga sektorn

1. En koncession som en upphandlande myndighet eller en upphandlande enhet i den mening som avses i artikel 7.1 a tilldelar en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som den utövar över sin egen förvaltning.

b) Den kontrollerade juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den kontrollerande upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten utövar kontroll över.

c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital, med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet enligt artikel 7.1 a ska anses utöva kontroll över en juridisk person motsvarande den kontroll som den utövar över sin egen förvaltning i den mening som avses i led a i denna punkt om myndigheten eller enheten har ett avgörande inflytande över både den kontrollerade juridiska personens strategiska mål och viktiga beslut. Sådan kontroll kan också utövas av en annan juridisk person, som själv kontrolleras på samma sätt av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

2. Punkt 1 gäller också när den kontrollerade juridiska personen är en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet enligt artikel 7.1 a, och myndigheten eller enheten tilldelar en koncession till den kontrollerande upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, eller till en annan juridisk person som kontrolleras av samma upphandlande myndighet eller upphandlande enhet, förutsatt att det inte finns något direkt privat ägarintresse i kapitalet i den juridiska person som tilldelas koncessionen med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

3. En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet i den mening som avses i artikel 7.1 a som inte utövar kontroll över en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person i den mening som avses i punkt 1 i den här artikeln får emellertid tilldela en koncession till denna juridiska person utan att tillämpa detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten i den mening som avses i artikel 7.1 a utövar tillsammans med andra upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som de utövar över sina egna förvaltningar.

b) Den juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den kontrollerande upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten utövar kontroll över.

c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

För tillämpningen av led a i denna punkt ska upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter i den mening som avses i artikel 7.1 a anses utöva gemensam kontroll över en juridisk person om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Den kontrollerade juridiska personens beslutsorgan består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna.

ii) Dessa upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter har tillsammans ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut.

iii) Den kontrollerade juridiska personen har inget eget intresse som strider mot de kontrollerande upphandlande myndigheternas eller upphandlande enheternas intressen.

4. Ett kontrakt som ingås uteslutande mellan två eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter i den mening som avses i artikel 7.1 a ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Kontraktet inrättar eller genomför ett samarbete mellan de deltagande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som de ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå deras gemensamma mål.

b) Genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

c) De deltagande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 % av de verksamheter som berörs av samarbetet.

5. När procentsatsen för de verksamheter som avses i punkterna 1 b, 3 b och 4 fastställs ska man beakta den genomsnittliga totala omsättningen eller ett lämpligt alternativt verksamhetsbaserat mått, såsom kostnader som uppstått hos den berörda juridiska personen, upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten som avses i artikel 7.1 a i fråga om tjänster, varor och byggentreprenader under de tre åren som föregår tilldelningen av koncessionen.

När omsättningen eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet, såsom kostnader, för de föregående tre åren inte är tillgängliga eller inte längre är relevanta, på grund av tidpunkten för den berörda juridiska personens, upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens etablering eller inledandet av verksamheten eller en omorganisation av dess verksamheter, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmåttet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

Avsnitt III

Allmänna bestämmelser

Artikel 18

Koncessionens varaktighet

1. Koncessioner ska vara tidsbegränsade. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska bedöma löptiden på grundval av de byggentreprenader eller tjänster som efterfrågas.

2. För koncessioner som varar längre än fem år får den maximala varaktigheten inte överstiga den tid som rimligen kan förväntas åtgå för att koncessionshavaren ska kunna få tillbaka gjorda investeringar för utnyttjandet av byggnadsverken eller tillhandahållandet av tjänsterna tillsammans med en avkastning på det investerade kapitalet, med beaktande av de investeringar som krävs för att uppnå särskilda mål enligt avtalen.

De investeringar som beaktas vid beräkningen ska omfatta både inledande investeringar och investeringar under koncessionens varaktighet.

Artikel 19

Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Koncessioner som avser sociala tjänster och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV och som omfattas av detta direktiv ska endast omfattas av de skyldigheter som följer av artiklarna 31.3, 32, 46 och 47.

Artikel 20

Blandade kontrakt

1. Koncessioner som avser både byggentreprenader och tjänster ska tilldelas i enlighet med tillämpliga bestämmelser för den typ av koncession som utgör huvudföremålet för det berörda kontraktet.

För blandade koncessioner, bestående delvis av sociala och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV och delvis av andra tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för respektive tjänster som är det högsta.

2. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas ska punkterna 3 och 4 tillämpas. Om de olika delarna i ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska punkt 5 tillämpas.

Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska artikel 21 i det här direktivet tillämpas.

För kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter, varav en omfattas av antingen bilaga II till detta direktiv eller av direktiv 2014/25/EU ska tillämpliga regler fastställas i enlighet med artikel 22 i det här direktivet respektive artikel 6 i direktiv 2014/25/EU.

3. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna när det gäller kontrakt som avser både delar som omfattas av detta direktiv och andra delar. Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska detta direktiv tillämpas, om inte annat följer av punkt 4 i denna artikel eller artikel 21, på det blandade kontrakt som ingås, oberoende av värdet på de delar som annars skulle omfattas av andra rättsregler och oberoende av vilka rättsregler dessa delar annars skulle ha omfattats av.

4. När det gäller blandade kontrakt som innehåller inslag av både koncessioner och av offentliga kontrakt som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller kontrakt som omfattas av direktiv 2014/25/EU ska det blandade kontraktet tilldelas i enlighet med bestämmelserna i direktiv 2014/24/EU respektive 2014/25/EU.

5. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska de tillämpliga rättsreglerna fastställas på grundval av huvudföremålet för kontraktet.

När det gäller kontrakt som innehåller både inslag av en tjänstekoncession och av varukontrakt ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor som är det högsta.

Artikel 21

Blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Denna artikel ska tillämpas på blandade kontrakt med inslag av koncessioner som omfattas av detta direktiv och upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG.

För kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter, varav en omfattas av antingen bilaga II till det här direktivet eller direktiv 2014/25/EU och andra omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG, ska tillämpliga regler fastställas i enlighet med artikel 23 i det här direktivet respektive artikel 26 i direktiv 2014/25/EU.

2. Om de olika delarna i ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas får de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt.

Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka regler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska följande kriterier tillämpas för att fastställa vilka regler som ska tillämpas:

a) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller olika delar omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget respektive direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas utan tillämpning av det här direktivet, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.

b) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas i enlighet med det här direktivet eller i enlighet med direktiv 2009/81/EG, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.

Beslutet att tilldela ett enskilt kontrakt får emellertid inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av det här direktivet eller direktiv 2009/81/EG.

3. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv när det inbegriper delar på vilka artikel 346 i EUF-fördraget är tillämplig. Annars får de upphandlande myndigheterna eller de upphandlande enheterna välja att tilldela ett kontrakt i enlighet med det här direktivet eller i enlighet med direktiv 2009/81/EG.

Artikel 22

Kontrakt som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och andra verksamheter

1. Med undantag från artikel 20 får upphandlande enheter, vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter, välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett separat kontrakt ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika separata kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Trots vad som sägs i artikel 20 ska, om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt, punkterna 2 och 3 i den här artikeln tillämpas. Om någon av de berörda verksamheterna omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska emellertid artikel 23 i det här direktivet tillämpas.

Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får inte göras i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för detta direktiv eller, i tillämpliga fall, direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/25/EU.

2. För ett kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter ska de bestämmelser gälla som är tillämpliga på den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för.

3. Vad gäller kontrakt där det är omöjligt att på objektiva grunder avgöra vilken verksamhet kontraktet främst avser, ska de tillämpliga bestämmelserna fastställas i enlighet med följande:

a) Koncessionen ska tilldelas i enlighet med de bestämmelser i detta direktiv som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av de bestämmelser i detta direktiv som är tillämpliga på koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och övriga omfattas av de bestämmelser i detta direktiv som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter.

b) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med direktiv 2014/24/EU om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv, och övriga verksamheter av direktiv 2014/24/EU.

c) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med detta direktiv om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv och övriga verksamheter varken omfattas av detta direktiv eller direktiv 2014/24/EU eller 2014/25/EU.

Artikel 23

Koncessioner som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och verksamhet som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter får upphandlande enheter välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka regler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Trots vad som sägs i artikel 21 ska, om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt, punkt 2 i den här artikeln tillämpas.

Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får dock inte fattas i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för antingen detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

2. Vad gäller kontrakt som avser en verksamhet som omfattas av detta direktiv och en annan verksamhet som

a) omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget, eller

b) omfattas av direktiv 2009/81/EG,

får den upphandlande enheten

i) tilldela ett kontrakt utan tillämpning av detta direktiv, i de fall som anges i led a, eller

ii) tilldela ett kontrakt antingen i enlighet med detta direktiv eller i enlighet med direktiv 2009/81/EG, i de fall som anges i led b. Första stycket i denna punkt påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i direktiv 2009/81/EG.

Kontrakt som avses i led b som också omfattar upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får tilldelas utan tillämpning av detta direktiv.

Ett villkor för tillämpningen av denna punkt ska emellertid vara att tilldelningen av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av detta direktiv.

Avsnitt IV

Särskilda situationer

Artikel 24

Reserverade koncessioner

Medlemsstaterna får reservera deltagandet i koncessionstilldelningsförfaranden för skyddade verkstäder och ekonomiska aktörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer, eller föreskriva att koncessionerna ska utföras inom ramen för program för skyddad anställning, förutsatt att minst 30 % av arbetstagarna i sådana verkstäder, ekonomiska aktörer eller program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare. Hänvisning till denna artikel ska göras i koncessionsmeddelandet eller, för tjänstekoncessioner enligt artikel 19, i förhandsmeddelandet.

Artikel 25

Forsknings- och utvecklingstjänster

Detta direktiv ska endast tillämpas på tjänstekoncessioner för forsknings- och utvecklingstjänster som omfattas av CPV-koderna 73000000-2 till 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 och 73430000-5, under förutsättning att följande två villkor är uppfyllda:

a) Resultaten tillkommer endast den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten i dess egen verksamhet.

b) Den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

KAPITEL II

Principer

Artikel 26

Ekonomiska aktörer

1. Ekonomiska aktörer som enligt lagstiftningen i den medlemsstat där de är etablerade har rätt att tillhandahålla den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där kontraktet tilldelas kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan åläggas att i anbudet eller i anbudsansökan uppge namn och relevanta yrkeskvalifikationer för den personal som ska fullgöra kontraktet i fråga.

2. Grupper av ekonomiska aktörer, inbegripet tillfälliga sammanslutningar, får delta i koncessionstilldelningsförfaranden. De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna får inte kräva att de ska ha en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan.

De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna får vid behov i koncessionsdokumenten klargöra hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk och yrkesmässig kapacitet som avses i artikel 38, förutsatt att detta motiveras av objektiva skäl och är proportionellt. Medlemsstaterna får fastställa standardvillkor för hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla dessa krav. De villkor för dessa grupper av ekonomiska aktörers fullgörande av en koncession som skiljer sig från dem som gäller för enskilda deltagare ska också motiveras av objektiva skäl och vara proportionella.

3. Trots vad som sägs i punkterna 1 och 2 får upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kräva att grupper av ekonomiska aktörer antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade kontraktet, om det är nödvändigt för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 27

Nomenklatur

1. Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för tilldelning av koncessioner ska göras genom användning av den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (*Common Procurement Vocabulary*, nedan kallad *CPV*) som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 [1].

2. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att anpassa de CPV-koder som avses i detta direktiv när ändringar av CPV-nomenklaturen ska införas i detta direktiv och dessa inte medför en ändring av direktivets tillämpningsområde.

Artikel 28

Sekretess

1. Om inte annat föreskrivs i detta direktiv eller nationell rätt som den upphandlande myndigheten omfattas av, särskilt lagstiftning om tillgång till information, och utan att det påverkar upplysningsskyldigheten i fråga om tilldelade koncessionskontrakt och information till anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 32 och 40, får den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats konfidentiella av de ekonomiska aktörerna, inklusive men inte begränsat till tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbuden.

Denna artikel ska inte utgöra ett hinder för offentliggörande av icke-konfidentiella delar av ingångna kontrakt, inbegripet eventuella senare ändringar.

2. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får ställa krav på ekonomiska aktörer för att skydda den konfidentiella karaktären hos de uppgifter som den lämnar ut under koncessionstilldelningsförfarandet.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (EGT L 340, 16.12.2002, s. 1).

Artikel 29

Regler för kommunikation

1. Förutom när användning av elektroniska medel är obligatorisk i enlighet med artiklarna 33.2 och 34 får medlemsstaterna eller de upphandlande myndigheterna och upphandlande enheterna välja mellan ett eller flera av följande medel för kommunikation för all kommunikation och allt informationsutbyte:

a) Elektroniska medel.

b) Post eller fax.

c) Muntlig kommunikation, inbegripet telefon, vid annan kommunikation än den som avser de väsentliga delarna av ett koncessionstilldelningsförfarande och förutsatt att innehållet i den muntliga kommunikationen dokumenteras i lämplig utsträckning på ett varaktigt medium.

d) Personligt överlämnande, mot bekräftelse i form av mottagningsbevis.

Medlemsstaterna får i fråga om koncessioner göra användning av elektroniska medel för kommunikation obligatorisk i fler situationer än de som avses i artiklarna 33.2 och 34.

2. De valda medlen för kommunikation ska vara allmänt tillgängliga och icke-diskriminerande, och får således inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till koncessionstilldelningsförfarandet. De verktyg och anordningar som ska användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska egenskaper, ska vara driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter.

Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska säkerställa att kommunikation, informationsutbyte och lagring av uppgifter sker på ett sådant sätt att alla uppgifters integritet och den sekretess som gäller för anbudsansökningarna och anbuden bevaras. De ska inte ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbuden förrän tidsfristen för att lämna in dem har löpt ut.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM TILLDELNING AV KONCESSIONER:

ALLMÄNNA PRINCIPER OCH FÖRFARANDEGARANTIER

KAPITEL I

Allmänna principer

Artikel 30

Allmänna principer

1. En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet ska vara fri att organisera förfarandet för val av koncessionshavare förutsatt att detta direktiv följs.

2. Utformningen av koncessionstilldelningsförfarandet ska följa principerna i artikel 3. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får inte, särskilt inte under koncessionstilldelningsförfarandet, särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudssökande eller anbudsgivare i förhållande till andra.

3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ekonomiska aktörer vid fullgörande av koncessionskontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i bilaga X.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att ändra förteckningen i bilaga X där så krävs, för att lägga till nya internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater eller när de befintliga internationella avtal som det hänvisas till inte längre har ratificerats av alla medlemsstater eller på annat sätt har ändrats, till exempel avseende deras räckvidd, innehåll eller beteckning.

Artikel 31

Koncessionsmeddelanden

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som önskar tilldela en koncession ska informera om detta genom ett koncessionsmeddelande.

2. Koncessionsmeddelanden ska innehålla den information som anges i bilaga V och i tillämpliga fall varje annan upplysning, i enlighet med standardformulärens format, som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten anser vara till nytta.

3. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som önskar tilldela koncessioner för sociala tjänster och andra särskilda tjänster förtecknade i bilaga IV ska tillkännage sin avsikt att tilldela sådana koncessioner genom offentliggörande av ett förhandsmeddelande. Sådana meddelanden ska innehålla den information som anges i bilaga VI.

4. Med avvikelse från punkt 1 är de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna inte skyldiga att offentliggöra ett koncessionsmeddelande om byggentreprenaderna eller tjänsterna kan tillhandahållas enbart av en viss ekonomisk aktör av någon av följande orsaker:

a) Syftet med koncessionen är att skapa eller erhålla ett unikt konstverk eller konstnärligt framförande.

b) Frånvaro av konkurrens av tekniska skäl.

c) Det finns en ensamrätt.

d) Skydd av immateriella rättigheter och andra ensamrätter än de som definieras i artikel 5.10.

Undantagen i leden b, c och d ska endast tillämpas när det inte finns något rimligt alternativ eller substitut och avsaknaden av konkurrens inte beror på konstlad begränsning av parametrarna i koncessionstilldelningen.

5. Med avvikelse från punkt 1 behöver den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inte offentliggöra något nytt koncessionsmeddelande om inga anbud, inga anbudsansökningar, inga lämpliga anbud eller inga lämpliga anbudsansökningar har lämnats vid ett föregående koncessionsförfarande, förutsatt att de ursprungliga villkoren för koncessionskontraktet inte väsentligt ändrats och att en rapport lämnas till kommissionen, om den så begär.

Enligt första stycket ska ett anbud anses vara olämpligt om det är irrelevant för koncessionen och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens behov och krav enligt koncessionsdokumenten.

Vid tillämpning av första stycket ska en ansökan anses vara olämplig

a) om den berörda sökanden ska eller kan komma att uteslutas i enlighet med artikel 38.5–38.9 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten i enlighet med artikel 38.1,

b) om ansökningarna innefattar anbud som inte är lämpliga i den mening som avses i andra stycket.

Artikel 32

Meddelanden om koncessionstilldelning

1. Senast 48 dagar efter tilldelningen av en koncession ska upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i enlighet med förfarandena i artikel 33 lämna ett meddelande om koncessionstilldelning med resultaten av förfarandet för koncessionstilldelning. För sociala tjänster och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV får sådana meddelanden emellertid grupperas kvartalsvis. I detta fall ska de grupperade meddelandena sändas senast 48 dagar efter utgången av varje kvartal.

2. Meddelanden om tilldelning av koncessioner ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga VII eller, när det gäller koncessioner för sociala tjänster och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV, de uppgifter som anges i bilaga VIII, och ska offentliggöras i enlighet med artikel 33.

Artikel 33

Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. Koncessionsmeddelanden, meddelanden om tilldelning av koncessioner och det meddelande som avses i artikel 43.1 andra stycket ska innehålla de upplysningar som anges i bilagorna V, VII och VIII och i samma format som standardformulär, inbegripet standardformulären för rättelser.

Kommissionen ska fastställa dessa standardformulär genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 50.

2. De meddelanden som avses i punkt 1 ska utarbetas, skickas med elektroniska medel till Europeiska unionens publikationsbyrå och offentliggöras i enlighet med bilaga IX. Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten lämna en bekräftelse på att meddelandet mottagits och att de översända upplysningarna offentliggjorts samt ange datum för offentliggörandet som ska utgöra bevis för offentliggörandet. Meddelanden ska offentliggöras senast fem dagar efter det att de avsänts. Kostnaderna för Europeiska unionens publikationsbyrås offentliggörande av meddelanden ska belasta unionen.

3. Koncessionsmeddelanden ska offentliggöras i sin helhet på ett eller flera av unionens institutioners officiella språk som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten väljer. Endast den eller de språkversionerna ska vara giltig(a). Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande ska offentliggöras på de andra av unionens institutioners officiella språk.

4. Koncessionsmeddelanden och meddelanden om koncessionstilldelning får inte offentliggöras på nationell nivå innan de har offentliggjorts av Europeiska unionens publikationsbyrå, såvida inte offentliggörandet på unionsnivå inte sker 48 timmar efter det att Europeiska unionens publikationsbyrå bekräftar att den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten tagit emot det meddelande som avses i punkt 2. Koncessionsmeddelanden och meddelanden om koncessionstilldelning som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla några andra upplysningar än de som finns i meddelandena till Europeiska unionens publikationsbyrå, men ska innehålla en uppgift om vilken dag meddelandet skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå.

Artikel 34

Elektronisk tillgång till koncessionsdokument

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska med elektroniska medel ge fri, fullständig, direkt och kostnadsfri tillgång till koncessionsdokumenten från dagen för offentliggörandet av koncessionsmeddelandet eller, om koncessionsmeddelandet inte innehåller någon inbjudan att lämna anbud, den dag då en inbjudan att lämna anbud skickades. Den webbadress där koncessionsdokumenten kan hämtas ska anges i koncessionsmeddelandet och i inbjudningarna att lämna anbud.

2. Om fri, fullständig, direkt och kostnadsfri tillgång till vissa koncessionsdokument i väl motiverade fall inte kan ges med elektroniska medel, på grund av exceptionella säkerhetsskäl eller tekniska skäl eller på grund av att det krävs en mycket hög skyddsnivå med tanke på den kommersiella informationens känsliga art, ska upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter ange i meddelandet eller inbjudan att lämna anbud att de berörda koncessionsdokumenten kommer att översändas på annat sätt än med elektroniska medel, och tidsfristen för inlämning av anbud ska förlängas.

3. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter eller behöriga avdelningar ska till alla sökande eller anbudsgivare som deltar i koncessionstilldelningsförfarandet lämna ut kompletterande upplysningar om koncessionsdokumenten senast sex dagar före tidsfristen för mottagande av anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

Artikel 35

Korruptionsbekämpning och förebyggande av intressekonflikter

Medlemsstaterna ska kräva att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter vidtar lämpliga åtgärder för att bekämpa bedrägeri, särbehandling och korruption samt effektivt förebygga, identifiera och undvika intressekonflikter som uppstår under genomförandet av koncessionstilldelningsförfarandena i syfte att undvika snedvridning av konkurrensen och säkerställa öppenhet i tilldelningsförfarandet samt lika behandling av alla anbudssökande och anbudsgivare.

Begreppet intressekonflikt ska minst omfatta situationer där sådan personal hos den upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som deltar i genomförandet av koncessionstilldelningsförfarandet eller kan påverka resultatet av förfarandet direkt eller indirekt har ett finansiellt, ekonomiskt eller annat personligt intresse som kan ses som kompromotterande för dess opartiskhet och oavhängighet under koncessionstilldelningsförfarandet.

I fråga om intressekonflikter ska de antagna åtgärderna inte gå utöver vad som är strikt nödvändigt för att förhindra en potentiell intressekonflikt eller undanröja en konstaterad intressekonflikt.

KAPITEL II

Förfarandegarantier

Artikel 36

Tekniska krav och funktionskrav

1. Tekniska krav och funktionskrav ska ange vilka egenskaper den byggentreprenad eller de tjänster som är föremål för koncessionen ska ha. De ska anges i koncessionsdokumenten.

Dessa krav kan också avse den specifika produktionsprocessen eller tillhandahållandet av de efterfrågade byggentreprenaderna eller tjänsterna, förutsatt att de är kopplade till föremålet för kontraktet och står i proportion till dess värde och mål. Dessa egenskaper kan t.ex. omfatta kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionshinder), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, märkning och etikettering eller bruksanvisningar.

2. Om det inte motiveras av föremålet för kontraktet får tekniska krav och funktionskrav inte innehålla uppgifter om tillverkning, ursprung eller särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av

en specifik ekonomisk aktör, och inte heller hänvisningar till varumärke, patent, typ eller tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller varor gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt tydlig och begriplig beskrivning av föremålet för upphandlingen inte är möjlig. Sådana hänvisningar ska följas av orden "eller likvärdigt".

3. En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet får inte förkasta ett anbud med motiveringen att de erbjudna byggentreprenaderna eller tjänsterna inte överensstämmer med de tekniska krav och funktionskrav som den har hänvisat till, om anbudsgivaren i sitt anbud med lämpliga medel visar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller de tekniska kraven och funktionskraven.

Artikel 37

Förfarandegarantier

1. Koncessioner ska tilldelas enligt de tilldelningskriterier som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten fastställt i enlighet med artikel 41 förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Anbudet överensstämmer med de minimikrav som, i tillämpliga fall, fastställts av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

b) Anbudet överensstämmer med de villkor för deltagande som avses i artikel 38.1.

c) Anbudsgivaren har inte uteslutits från deltagande i tilldelningsförfarandet i enlighet med artikel 38.4–38.7, om inte annat följer av artikel 38.9.

De minimikrav som avses i led a ska innehålla villkor och egenskaper (i synnerhet tekniska, fysiska, funktionella och rättsliga) som alla anbud bör uppfylla eller inneha.

2. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska tillhandahålla följande:

a) I koncessionsmeddelandet: en beskrivning av koncessionen och villkoren för deltagande.

b) I koncessionsmeddelandet, inbjudan att lämna anbud eller andra koncessionsdokument: en beskrivning av tilldelningskriterierna och i tillämpliga fall de minimikrav som ska uppfyllas.

3. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får begränsa antalet anbudssökande eller anbud till en lämplig nivå, förutsatt att detta sker på ett öppet sätt och på grundval av objektiva kriterier. Antalet anbudssökande eller anbudsgivare ska vara tillräckligt stort för att verklig konkurrens ska kunna garanteras.

4. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska delge alla deltagare beskrivningen av det planerade förfarandet och en preliminär tidsfrist för slutförandet. Ändringar ska delges alla deltagare och, i den mån de berör sådant som anges i koncessionsmeddelandet, offentliggöras för alla ekonomiska aktörer.

5. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska på lämpligt sätt registrera etapperna i förfarandet med hjälp av de medel den anser lämpliga, i enlighet med artikel 28.1.

6. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får föra förhandlingar med anbudssökande och anbudsgivare. Föremålet för koncessionen, tilldelningskriterierna och minimikraven får inte ändras under förhandlingarnas gång.

Artikel 38

Urval och kvalitativ bedömning av anbudssökande

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska kontrollera villkoren för deltagande i fråga om anbudssökandenas och anbudsgivarnas yrkesmässiga och tekniska kapacitet samt ekonomiska och finansiella ställning, på grundval av egen försäkran eller referenser som ska lämnas in som bevis enligt kraven i koncessionsmeddelandet, vilka ska vara icke-diskriminerande och stå i proportion till föremålet för koncessionen. Villkoren för deltagande ska ha samband med och vara proportionerliga till behovet av att se till att koncessionshavaren har förmåga att utföra koncessionen, med hänsyn till föremålet för koncessionen och syftet att säkerställa verklig konkurrens.

2. En ekonomisk aktör får, för att uppfylla villkoren för deltagande i punkt 1, vid behov och för en specifik koncession, åberopa andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av dennes förbindelser med dem. Om den ekonomiska aktören vill förlita sig på andra enheters kapacitet ska denne bevisa för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten att de nödvändiga resurserna kommer att finnas till förfogande under hela koncessionsperioden, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande avseende detta från de berörda enheterna. När det gäller finansiell ställning får den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kräva att den ekonomiska aktören och dessa enheter är solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

3. På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 26 åberopa gruppdeltagarnas eller andra enheters kapacitet.

4. De upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a ska utesluta en ekonomisk aktör från att delta i ett koncessionstilldelningsförfarande om de har fastställt att denna ekonomiska aktör har varit föremål för en lagakraftvunnen dom på en av följande grunder:

a) Deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF ([1]).

b) Bestickning enligt definitionen i artikel 3 i konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i ([2]) respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF ([3]), samt korruption enligt definitionen i den nationella rätt som är tillämplig på den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, eller den ekonomiska aktören.

c) Bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ([4]).

d) Terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet enligt definitionerna i artiklarna 1 och 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF ([5]), eller anstiftan av eller medhjälp till eller försök att begå brott i den mening som avses i artikel 4 i det rambeslutet.

e) Penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG ([6]).

f) Barnarbete och andra former av människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU ([7]).

Skyldigheten att utesluta en ekonomisk aktör ska också gälla när den person som den lagakraftvunna domen avser ingår i en ekonomisk aktörs förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan eller är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera detta.

Andra upphandlande enheter än de som avses i artikel 7.1 a får utesluta en ekonomisk aktör från deltagande i ett koncessionstilldelningsförfarande om de har kännedom om att denna ekonomiska aktör har varit föremål för en lagakraftvunnen dom på någon av de grunder som anges i första stycket i denna punkt.

5. De upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a ska utesluta den ekonomiska aktören från att delta i ett koncessionstilldelningsförfarande om de har kännedom om att denne inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter och när detta har fastställts genom ett domstolsavgörande eller ett administrativt beslut med slutlig och bindande verkan i enlighet med de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där den ekonomiska aktören är etablerad eller i den medlemsstat där den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten finns.

Dessutom får de upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a utesluta, eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta, en ekonomisk aktör från deltagande i ett koncessionstilldelningsförfarande om de på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter.

Denna punkt ska inte längre tillämpas när den ekonomiska aktören har fullgjort sina skyldigheter genom att betala eller ingå en bindande överenskommelse i syfte att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter som förfallit till betalning, i förekommande fall inklusive upplupen ränta eller böter.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkterna 4 och 5 i undantagsfall inte ska tillämpas på grund av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom folkhälsa eller miljöskydd.

([1]) Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).
([2]) EGT C 195, 25.6.1997, s. 1.
([3]) Rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn (EUT L 192, 31.7.2003, s. 54).
([4]) EGT C 316, 27.11.1995, s. 48.
([5]) Rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3).
([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15).

([7]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

Medlemsstaterna får också föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkt 5 inte ska tillämpas när det skulle vara klart oproportionellt med en uteslutning, särskilt om de obetalda skatterna och socialförsäkringsavgifterna endast avser små belopp eller om den ekonomiska aktören fick kännedom om det exakta beloppet som skulle betalas till följd av dennes åsidosättande av sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter vid en tidpunkt då aktören inte hade möjlighet att vidta åtgärder enligt tredje stycket i punkt 5 före utgången av tidsfristen för inlämnande av anbud.

7. Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter får utesluta eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör från koncessionstilldelningsförfarandet i någon av följande situationer:

a) Om de på något lämpligt sätt kan påvisa åsidosättande av de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 30.3.

b) Om en ekonomisk aktör befinner sig i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får dock besluta, eller åläggas av medlemsstaten att inte utesluta en ekonomisk aktör i någon av ovanstående situationer om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten har fastställt att den ekonomiska aktören i fråga kommer att kunna fullgöra koncessionen, med beaktande av tillämpliga nationella regler och åtgärder avseende fortsatt verksamhet vid dessa situationer.

c) Om den upphandlande myndigheten på lämpligt sätt kan visa att en ekonomisk aktör har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen, som gör att dennes redbarhet kan ifrågasättas.

d) Om en intressekonflikt i den mening som avses i artikel 35 andra stycket inte kan avhjälpas effektivt genom någon annan, mindre ingripande åtgärd.

e) Om den upphandlande myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer för att dra slutsatsen att en ekonomisk aktör har ingått överenskommelser med andra ekonomiska aktörer som syftar till att snedvrida konkurrensen.

f) Om en ekonomisk aktör har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt en tidigare koncession eller ett tidigare kontrakt med en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som definieras i detta direktiv eller i direktiv 2014/25/EU och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid, eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder.

g) Om en ekonomisk aktör i allvarlig omfattning har lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras för kontroll av att det inte föreligger något skäl för uteslutning eller av att urvalskriterierna har uppfyllts, har undanhållit sådan information eller inte har kunnat lämna de kompletterande handlingar som krävs.

h) Om en ekonomisk aktör otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens beslutsprocess, eller tillägna sig konfidentiell information som kan ge aktören otillbörliga fördelar i koncessionstilldelningsförfarandet eller av oaktsamhet lämna vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på beslut om uteslutning, urval eller tilldelning.

i) I fråga om de koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet som avses i direktiv 2009/81/EG, om en ekonomisk aktör på grundval av någon form av bevis, inbegripet skyddade datakällor, har befunnits sakna den tillförlitlighet som krävs för att utesluta risker för medlemsstatens säkerhet.

8. De upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a ska när som helst under förfarandet utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkt 4 i den här artikeln och punkt 5 första stycket i den här artikeln.

När som helst under förfarandet får upphandlande myndigheter och upphandlande enheter utesluta eller åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkt 5 andra stycket och punkt 7.

9. En ekonomisk aktör som befinner sig i någon av de situationer som avses i punkterna 4 och 7 får lämna bevis på att de åtgärder som den ekonomiska aktören vidtagit är tillräckliga för att bevisa dennes tillförlitlighet, trots att det föreligger relevanta skäl för uteslutning. Om bevisen anses vara tillräckliga ska den berörda ekonomiska aktören inte uteslutas från förfarandet.

I detta syfte ska den ekonomiska aktören bevisa att denne har ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som orsakats av brottet eller det allvarliga felet i fråga, att denne har klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna samt har vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel. De åtgärder som vidtagits av den ekonomiska aktören ska bedömas med beaktande av allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet i fråga. Om åtgärderna anses vara otillräckliga ska den berörda ekonomiska aktören informeras om skälen till beslutet.

En ekonomisk aktör som genom en lagakraftvunnen dom har uteslutits från att delta i upphandlings- eller koncessionstilldelningsförfaranden ska under den period som uteslutningen gäller, enligt domen i den medlemsstat där domen är giltig, inte ha rätt att utnyttja den möjlighet som anges i denna punkt.

10. Medlemsstaterna ska i enlighet med lagar och andra författningar samt med hänsyn till unionsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna artikel. De ska särskilt fastställa den längsta tillåtna uteslutningsperioden om den ekonomiska aktören inte vidtar några åtgärder enligt punkt 9 för att visa sin tillförlitlighet. Om denna period inte har fastställts i den lagakraftvunna domen får den inte överskrida fem år från den dag då domen meddelades i de fall som avses i punkt 4 och tre år från dagen för relevant händelse i de fall som avses i punkt 7.

Artikel 39

Sista datum för mottagande av ansökningar om koncessioner

1. När upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter fastställer tidsfrister för mottagande av ansökningar och anbud ska de ta särskild hänsyn till hur komplex koncessionen är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbud eller ansökningar, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i denna artikel.

2. Om ansökningar eller anbud kan lämnas först efter ett besök på platsen eller efter granskning på plats av underlagen för koncessionsdokumenten, ska tidsfristerna för mottagande av ansökningar om koncessionen eller av anbud fastställas så att alla berörda ekonomiska aktörer får möjlighet att ta del av alla uppgifter som krävs för att utarbeta ansökningar eller anbud, och ska i alla händelser vara längre än de minimitidsfrister som anges i punkterna 3 och 4.

3. Minimitidsfristen för mottagande av ansökningar, antingen de innehåller anbud avseende koncessionen eller inte, ska vara 30 dagar från den dag då koncessionsmeddelandet skickades.

4. Om förfarandet äger rum i successiva steg ska minimitidsfristen för mottagande av anbud vara 22 dagar från och med den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

5. Tidsfristen för mottagande av anbud får minskas med fem dagar om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten godtar att anbud lämnas med elektroniska medel i överensstämmelse med artikel 29.

Artikel 40

Information till anbudssökande och anbudsgivare

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska så snart som möjligt underrätta varje anbudssökande och anbudsgivare om de beslut som fattats rörande koncessionstilldelningen, inklusive namnet på den utvalda anbudsgivaren, skälen till att de har beslutat att förkasta en ansökan eller ett anbud samt till att de har beslutat att inte tilldela ett kontrakt för vilket ett koncessionsmeddelande offentliggjorts eller att upprepa förfarandet.

På begäran av berörd part ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten snarast möjligt, och i alla händelser senast 15 dagar från mottagandet av en skriftlig begäran, underrätta alla anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om egenskaperna hos och de relativa fördelarna med det utvalda anbudet.

2. De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna får besluta att inte lämna ut viss information som avses i punkt 1 om kontraktet, om detta skulle hindra tillämpning av lag, strida mot allmänintresset, skada offentliga eller privata ekonomiska aktörers berättigade affärsintressen eller motverka sund konkurrens mellan dessa aktörer.

Artikel 41

Tilldelningskriterier

1. Koncessioner ska tilldelas på grundval av objektiva kriterier som överensstämmer med de principer som fastställs i artikel 3 och som säkerställer att anbuden bedöms i verklig konkurrens med varandra i syfte att fastställa allmänna ekonomiska fördelar för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

2. Tilldelningskriterierna ska ha anknytning till koncessionsföremålet och får inte ge den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten obegränsad valfrihet. De får innefatta bland annat miljökriterier, sociala kriterier eller kriterier avseende innovation.

Dessa kriterier ska åtföljas av krav som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som anbudsgivarna lämnar.

De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna ska kontrollera om anbuden verkligen uppfyller tilldelningskriterierna.

3. De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna ska förteckna kriterierna i fallande prioritetsordning.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket får den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, när den mottar ett anbud där det föreslås en innovativ lösning med funktionella prestanda på en exceptionell nivå, som en omdömesgill upphandlande myndighet eller upphandlande enhet inte hade kunnat förutse, i undantagsfall ändra ordningen mellan tilldelningskriterierna för att beakta de nya möjligheter som denna innovativa lösning medför. I så fall ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten informera alla anbudsgivare om ändringen av prioritetsordningen och utfärda en ny inbjudan att lämna anbud, med iakttagande av de minimitidsfrister som avses i artikel 39.4. Om tilldelningskriterierna offentliggjordes vid offentliggörandet av koncessionsmeddelandet ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten offentliggöra ett nytt koncessionsmeddelande, med iakttagande av de minimitidsfrister som avses i artikel 39.3.

Ändringen av prioritetsordningen får inte leda till diskriminering.

AVDELNING III

BESTÄMMELSER OM UTFÖRANDE AV KONCESSIONER

Artikel 42

Anlitande av underleverantör

1. Att underleverantörerna iakttar de skyldigheter som avses i artikel 30.3 ska säkerställas genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter.

2. I koncessionsdokumenten får upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren eller anbudssökanden i anbudet anger hur stor del av koncessionen som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås. Denna punkt påverkar inte frågan om huvudentreprenörens ansvar.

3. Vid byggkoncessioner och i fråga om tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningen under direkt tillsyn av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, efter det att koncessionen tilldelats och senast då utförandet av koncessionen inleds, ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kräva att koncessionshavaren till den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten uppger namn på, kontaktuppgifter till och legala ställföreträdare för sina underleverantörer som deltar i sådana byggentreprenader eller tjänster, i den mån de är kända vid den tidpunkten. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska kräva att koncessionshavaren underrättar den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten om varje ändring av dessa uppgifter under koncessionens löptid samt om de uppgifter som begärs för alla nya underleverantörer som huvudentreprenören därefter engagerar i sådana byggentreprenader eller tjänster.

Trots vad som sägs i första stycket får medlemsstaterna direkt ålägga koncessionshavaren att tillhandahålla de begärda uppgifterna.

Första och andra styckena ska inte gälla för varuleverantörer.

Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får utvidga eller kan av medlemsstaterna åläggas att utvidga skyldigheterna enligt första stycket, exempelvis till

a) tjänstekoncessioner som inte avser tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningarna under tillsyn av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller till varuleverantörer som deltar i bygg- eller servicekoncessioner,

b) underleverantörer till koncessionshavarens underleverantörer, eller ännu längre ned i underleverantörskedjan.

4. I syfte att undvika åsidosättande av de skyldigheter som avses i artikel 30.3 får lämpliga åtgärder vidtas, t.ex. följande:

a) Om en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och koncessionshavare ska den berörda medlemsstaten se till att de relevanta reglerna tillämpas i överensstämmelse med villkoren i artikel 30.3.

b) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får kontrollera eller kan av en medlemsstat åläggas att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av underleverantörer enligt artikel 38.4–38.10. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får begära eller får av en medlemsstat åläggas att begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

5. Medlemsstaterna får införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt.

6. Medlemsstater som har valt att införa åtgärder enligt punkterna 1 och 3 ska, genom lagar eller andra författningar och med beaktande av unionsrätten, fastställa villkor för genomförande av dessa åtgärder. Medlemsstaterna får därvid begränsa tillämpligheten av dem, exempelvis för vissa typer av kontrakt, vissa typer av upphandlande myndigheter, upphandlande enheter eller ekonomiska aktörer eller från och med vissa belopp.

Artikel 43

Ändringar av kontrakt under löptiden

1. Koncessioner får ändras utan ett nytt koncessionstilldelningsförfarande enligt detta direktiv i följande fall:

a) Om ändringarna, oberoende av deras penningvärde, anges i de ursprungliga koncessionsdokumenten genom klara, exakta och entydiga ändringsklausuler, som kan omfatta värdeändringsklausuler, eller optioner. Sådana ändringsklausuler ska ange omfattningen och arten av eventuella ändringar eller optioner samt villkoren för när de får tillämpas. Ändringar eller optioner som skulle medföra en ändring av koncessionens övergripande karaktär är inte tillåtna.

b) För kompletterande byggentreprenader eller tjänster från den ursprunglige koncessionshavaren vilka har blivit nödvändiga och som inte ingår i den ursprungliga koncessionen, i de fall ett byte av koncessionshavare

i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl, såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, tjänster eller installationer som anskaffats inom ramen för den ursprungliga koncessionen, och

ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

För koncessioner som tilldelas av en upphandlande myndighet för bedrivande av en annan verksamhet än de verksamheter som avses i bilaga II får en värdeökning dock inte överstiga 50 % av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning gälla för värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar får inte syfta till att kringgå detta direktiv.

c) Om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Behovet av ändring har uppstått till följd av omständigheter som en omdömesgill upphandlande myndighet eller upphandlande enhet inte hade kunnat förutse.

ii) Ändringen medför inte att koncessionens övergripande karaktär ändras.

iii) För koncessioner som tilldelas av en upphandlande myndighet för bedrivande av en annan verksamhet än de verksamheter som avses i bilaga II får en värdeökning inte överstiga 50 % av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning gälla för värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar får inte syfta till att kringgå detta direktiv.

d) Om den koncessionshavare som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat koncessionen byts ut mot en ny koncessionshavare, till följd av antingen

i) en entydig ändringsklausul eller en option i överensstämmelse med led a,

ii) att en annan ekonomisk aktör som uppfyller kriterierna för det kvalitativa urval som ursprungligen fastställts helt eller delvis inträder i den ursprungliga koncessionshavarens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens, under förutsättning att detta inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet och inte syftar till att kringgå tillämpningen av detta direktiv, eller

iii) att den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten själv tar på sig huvudkoncessionshavarens skyldigheter gentemot dennes underleverantörer om denna möjlighet föreligger enligt nationell lagstiftning.

e) Om ändringarna, oberoende av deras värde, inte är väsentliga i den mening som avses i punkt 4.

Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter som har ändrat en koncession i de fall som anges i leden b och c i denna punkt ska offentliggöra ett meddelande om detta i *Europeiska unionens officiella tidning*. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga XI och ska offentliggöras i enlighet med artikel 33.

2. Dessutom får koncessioner ändras, utan att någon kontroll behöver göras av att villkoren i punkt 4 a–d är uppfyllda, utan något nytt koncessionstilldelningsförfarande i enlighet med detta direktiv om värdet av ändringen är lägre än både

i) tröskelvärdet i artikel 8, och

ii) 10 % av den ursprungliga koncessionens värde.

Ändringen får dock inte medföra att koncessionens övergripande karaktär ändras. Om flera successiva ändringar görs ska värdet bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av dessa ändringar.

3. När det gäller beräkningen av det värde som avses i punkterna 2 och 1 b och c ska det uppdaterade värdet vara referensvärdet när koncessionen innehåller en indexeringsklausul. Om koncessionen inte innehåller någon indexeringsklausul ska det uppdaterade värdet beräknas med hänsyn till den genomsnittliga inflationen i den medlemsstat där den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten finns.

4. En ändring av en koncession under dess löptid ska anses vara väsentlig i den mening som avses i punkt 1 e om den innebär att koncessionen till sin art skiljer sig väsentligt från den koncession som ursprungligen ingicks. Utan att det påverkar punkterna 1 och 2 ska en ändring i alla händelser anses vara väsentlig om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

a) I och med ändringen införs nya villkor som, om de hade ingått i det ursprungliga koncessionstilldelningsförfarandet, skulle ha medfört att andra sökande getts tillträde än de som ursprungligen valdes eller att andra anbud än de som ursprungligen godkändes skulle ha godkänts eller skulle ha medfört ytterligare deltagare i koncessionstilldelningsförfarandet.

b) Ändringen innebär att koncessionens ekonomiska jämvikt ändras till förmån för koncessionshavaren på ett sätt som inte medgavs i den ursprungliga koncessionen.

c) Ändringen medför att koncessionens omfattning utvidgas betydligt.

d) Om den koncessionshavare som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat koncessionen byts ut mot en ny koncessionshavare i andra fall än de som avses i punkt 1 d.

5. Ett nytt koncessionstilldelningsförfarande i enlighet med detta direktiv ska krävas för andra ändringar av bestämmelserna i en koncession under löptiden än de som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 44

Uppsägning av koncessioner

Medlemsstaterna ska se till att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter har möjlighet att enligt de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt avsluta en koncession under dess löptid om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

a) Koncessionen har varit föremål för en ändring som skulle ha krävt ett nytt koncessionstilldelningsförfarande enligt artikel 43.

b) Koncessionären befann sig vid koncessionstilldelningen i någon av de situationer som avses i artikel 38.4 och borde därför ha uteslutits från koncessionstilldelningsförfarandet.

c) Europeiska unionens domstol finner i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget att en medlemsstat har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt fördragen, genom att en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som tillhör den medlemsstaten har tilldelat den berörda koncessionen utan att iaktta kraven enligt fördragen och detta direktiv.

Artikel 45

Övervakning och rapportering

1. För att säkerställa ett korrekt och effektivt genomförande ska medlemsstaterna se till att åtminstone de uppgifter som anges i denna artikel utförs av en eller flera myndigheter eller strukturer. De ska för kommissionen uppge vilka myndigheter eller strukturer som är behöriga för dessa uppgifter.

2. Medlemsstaterna ska se till att tillämpningen av reglerna för tilldelning av koncessionskontrakt övervakas. Då övervakningsmyndigheter eller övervakningsstrukturer upptäcker specifika överträdelser, såsom bedrägeri, korruption, intressekonflikter och andra allvarliga oegentligheter eller systemproblem, ska de ha behörighet att hänvisa överträdelserna eller problemen till nationella revisionsmyndigheter, domstolar, tribunaler eller andra lämpliga myndigheter eller strukturer, såsom ombudsmannen, de nationella parlamenten eller dessas utskott.

3. Resultaten av övervakningsverksamheten i enlighet med punkt 2 ska offentliggöras genom lämpliga informationsmedel.

Kommissionen får, högst vart tredje år, begära att medlemsstaterna till kommissionen översänder en övervakningsrapport med en översikt över de mest frekventa orsakerna till felaktig tillämpning av reglerna för tilldelning av koncessionskontrakt, inbegripet eventuella strukturella eller återkommande problem med tillämpningen av reglerna, inbegripet eventuella fall av bedrägeri och annat olagligt beteende.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att information och vägledning om tolkning och tillämpning av unionsrätten om tilldelning av koncessionskontrakt kostnadsfritt finns tillgänglig, för att hjälpa upphandlande myndigheter och upphandlande enheter och ekonomiska aktörer att tillämpa unionens regler korrekt.

AVDELNING IV

ÄNDRINGAR AV DIREKTIVEN 89/665/EEG OCH 92/13/EEG

Artikel 46

Ändringar av direktiv 89/665/EEG

Direktiv 89/665/EEG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.1 ska ersättas med följande:

"1. Detta direktiv ska tillämpas på kontrakt som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU (*), såvida inte sådana kontrakt är undantagna i enlighet med artiklarna 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 och 37 i det direktivet.

Detta direktiv ska också tillämpas på sådana koncessioner tilldelade av upphandlande myndigheter som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU (**), såvida inte sådana koncessioner är undantagna i enlighet med artiklarna 10, 11, 12, 17 och 25 i det direktivet.

Kontrakt i den mening som avses i detta direktiv inbegriper offentliga kontrakt, ramavtal, bygg- och tjänstekoncessioner och dynamiska inköpssystem.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en upphandlande myndighets beslut om kontrakt som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU kan prövas effektivt och i synnerhet så skyndsamt som möjligt enligt villkoren i artiklarna 2–2f i det här direktivet, när det görs gällande att sådana beslut innebär en överträdelse av unionsrätten om offentlig upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna rätt.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1)."

2. Artikel 2a.2 ska ändras på följande sätt:

a) Första stycket ska ersättas med följande:

"Kontrakt enligt beslut om tilldelning av ett kontrakt som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU får inte ingås före utgången av en tidsfrist på minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översänds till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra medel för kommunikation används, före utgången av en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översänds till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena eller minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits."

b) I fjärde stycket ska den första strecksatsen ersättas med följande:

"— en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 55.2 i direktiv 2014/24/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 55.3 i det direktivet, eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet, och"

3. Artikel 2b ska ändras på följande sätt:

a) I första stycket ska

i) led a ersättas med följande:

"a) Om direktiv 2014/24/EU eller, när det är lämpligt, direktiv 2014/23/EU inte kräver att ett föregående meddelande om upphandling ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.",

ii) led c ersättas med följande:

"c) När det är fråga om ett kontrakt som grundar sig på ett ramavtal i enlighet med artikel 33 i direktiv 2014/24/EU och när det är fråga om ett särskilt kontrakt som grundar sig på ett dynamiskt inköpssystem i enlighet med artikel 34 i det direktivet."

b) I andra stycket ska första och andra strecksatserna ersättas med följande:

"— om det föreligger en överträdelse av artikel 33.4 c eller av artikel 34.6 i direktiv 2014/24/EU, och

— om kontraktsvärdet uppskattas motsvara eller överstiga tröskelvärdena i artikel 4 i direktiv 2014/24/EU."

4. I artikel 2c ska orden "direktiv 2004/18/EG" ersättas med orden "direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU".

5. Artikel 2d ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) Led a ska ersättas med följande:

"a) om den upphandlande myndigheten har tilldelat ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* utan att detta är tillåtet i enlighet med direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU ,".

ii) I led b ska orden "direktiv 2004/18/EG" ersättas med orden "direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU".

b) I punkt 4 ska första strecksatsen ersättas med följande:

"— den upphandlande myndigheten anser att tilldelningen av ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* är tillåten i enlighet med direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU,".

c) I punkt 5 ska första strecksatsen ersättas med följande:

"— den upphandlande myndigheten anser att tilldelningen av ett kontrakt är förenlig med artikel 33.4 c eller artikel 34.6 i direktiv 2014/24/EU,".

6. Artikel 2f.1 a ska ersättas med följande:

"a) före utgången av minst 30 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att

— den upphandlande myndigheten har offentliggjort ett meddelande om tilldelning av kontrakt i enlighet med artiklarna 50 och 51 i direktiv 2014/24/EU eller artiklarna 31 och 32 i direktiv 2014/23/EU, under förutsättning att detta meddelande innehåller en motivering av den upphandlande myndighetens beslut att tilldela kontraktet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller

— den upphandlande myndigheten har underrättat de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om kontraktets ingående, under förutsättning att underrättelsen innehåller en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 55.2 i direktiv 2014/24/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 55.3 i det direktivet eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet; detta alternativ gäller även i de fall som avses i artikel 2b c i det här direktivet,"

7. Artikel 3.1 ska ersättas med följande:

"1. Kommissionen får åberopa det förfarande som avses i punkterna 2–5 om den, innan ett kontrakt ingås, anser att en allvarlig överträdelse av unionsrätten på området offentlig upphandling har begåtts under ett kontraktstilldelningsförfarande som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU."

Artikel 47

Ändringar av direktiv 92/13/EEG

Direktiv 92/13/EEG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.1 ska ersättas med följande:

"1. Detta direktiv ska tillämpas på kontrakt som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU (*), såvida inte sådana kontrakt är undantagna i enlighet med artiklarna 18–24, 27–30, 34 eller 55 i det direktivet.

Kontrakt enligt det här direktivet inbegriper varukontrakt, byggentreprenadkontrakt, tjänstekontrakt, bygg- och tjänstekoncessioner, ramavtal och dynamiska inköpssystem.

Detta direktiv ska också tillämpas på sådana koncessioner tilldelade av upphandlande enheter som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU (**), såvida inte sådana kontrakt är undantagna i enlighet med artiklarna 10, 12, 13, 14, 16, 17 och 25 i det direktivet.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en upphandlande enhets beslut om kontrakt som omfattas av direktiv 2014/25/EU eller direktiv 2014/23/EU kan prövas effektivt och i synnerhet så skyndsamt som möjligt enligt villkoren i artiklarna 2–2f i det här direktivet, när det görs gällande att sådana beslut innebär en överträdelse av unionsrätten om upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna rätt.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1)."

2. Artikel 2a.2 ska ändras på följande sätt:

a) Första stycket ska ersättas med följande:

"Kontrakt enligt beslut om tilldelning av ett kontrakt som omfattas av direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU får inte ingås före utgången av en tidsfrist på minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översänds till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra medel för kommunikation används, före utgången av en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översänds till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena eller minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits."

b) I fjärde stycket ska första strecksatsen ersättas med följande:

"— den kortfattade redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 75.2 i direktiv 2014/25/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 75.3 i det direktivet eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet, och".

3. Artikel 2b ska ändras på följande sätt:

a) Första stycket ska ändras på följande sätt:

i) Led a ska ersättas med följande:

"a) Om direktiv 2014/25/EU eller, när det är lämpligt, direktiv 2014/23/EU inte kräver att ett föregående meddelande om upphandling ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*."

ii) Led c ska ersättas med följande:

"c) När det är fråga om särskilda kontrakt som grundar sig på ett dynamiskt inköpssystem i enlighet med artikel 52 i direktiv 2014/25/EU."

b) I andra stycket ska första och andra strecksatserna ersättas med följande:

"— det föreligger en överträdelse av artikel 52.6 i direktiv 2014/25/EU, och

— kontraktsvärdet uppskattas motsvara eller överstiga tröskelvärdena i artikel 15 i direktiv 2014/25/EU."

4. I artikel 2c ska orden "direktiv 2004/17/EG" ersättas med orden " direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU."

5. Artikel 2d ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) Led a ska ersättas med följande:

"a) om den upphandlande enheten har tilldelat ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* utan att detta är tillåtet i enlighet med direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU,".

ii) I led b ska orden "direktiv 2004/17/EG" ersättas med orden "direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU."

b) I punkt 4 ska första strecksatsen ersättas med följande:

"— den upphandlande enheten anser att tilldelningen av ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* är tillåten i enlighet med direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU,".

c) I punkt 5 ska första strecksatsen ersättas med följande:

"— den upphandlande enheten anser att tilldelningen av ett kontrakt är förenlig med artikel 52.6 i direktiv 2014/25/EU."

6. I artikel 2f.1 ska led a ersättas med följande:

"a) före utgången av minst 30 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att

— den upphandlande enheten har offentliggjort ett meddelande om tilldelning av kontraktet i enlighet med artiklarna 70 och 71 i direktiv 2014/25/EU eller artiklarna 31 och 32 i direktiv 2014/23/EU, under förutsättning att detta meddelande innehåller en motivering av den upphandlande enhetens beslut att tilldela kontraktet utan att ett föregående meddelande om upphandling offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller

— den upphandlande enheten har underrättat de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om kontraktets ingående, under förutsättning att underrättelsen innehåller en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 75.2 i direktiv 2014/25/EU om inget annat föreskrivs i artikel 75.3 i det direktivet eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet. Detta alternativ gäller även i de fall som avses i artikel 2b c i det här direktivet,"

7. Artikel 8.1 ska ersättas med följande:

"1. Kommissionen får åberopa förfarandet enligt punkterna 2–5, om den, innan ett kontrakt ingås, anser att en allvarlig överträdelse av unionsrätten om upphandling har begåtts i samband med ett kontraktstilldelningsförfarande som omfattas av direktiv 2014/25/EU eller direktiv 2014/23/EU, eller i förhållande till artikel 26.1 i direktiv 2014/25/EU för de upphandlande enheter som omfattas av den bestämmelsen."

AVDELNING V

DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 48

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 7.3, 9.4, 27.2 och 30.4 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 17 april 2014.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 7.3, 9.4, 27.2 och 30.4 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 7.3, 9.4, 27.2 och 30.4 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 49

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.

2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 48.5. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten utan dröjsmål efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.

Artikel 50

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av rådgivande kommittén för offentlig upphandling, som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG [1]. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

[1] Rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 om inrättande av en rådgivande kommitté för offentliga bygg- och anläggningskontrakt (EGT L 185, 16.8.1971, s. 15).

2. När det hänvisas till denna artikel ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 51

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 18 april 2016. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 52

Övergångsbestämmelser

Hänvisningar till artikel 1.3 a och b i direktiv 2004/17/EG och till artikel 1.3 och 1.4 samt avdelning III i direktiv 2004/18/EG ska anses som hänvisningar till det här direktivet.

Artikel 53

Övervakning och rapportering

Kommissionen ska utvärdera de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i artikel 8, särskilt faktorer som gränsöverskridande tilldelning av kontrakt och transaktionskostnader, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019. Lämpligheten av tröskelvärdenas nivå ska också granskas vid förhandlingar enligt WTO-avtalet med beaktande av effekterna av inflationen och transaktionskostnaderna. Kommissionen ska, där så är möjligt och lämpligt, överväga att föreslå en ökning av de tröskelvärden som är tillämpliga enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda.

Om de tröskelbelopp som ska tillämpas enligt WTO-avtalet förändras ska rapporten i förekommande fall följas av ett lagstiftningsförslag om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.

Kommissionen ska också utvärdera de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av undantagen i artikel 12 med beaktande av vattensektorns specifika struktur, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

Kommissionen ska se över hur detta direktiv fungerar och rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2021 och vart femte år därefter, på grundval av sådan information som ska tillhandahållas av medlemsstaterna i enlighet med artikel 45.3.

Kommissionen ska göra resultaten av de översyner som gjorts i enlighet med fjärde stycket allmänt tillgängliga.

Artikel 54

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Detta direktiv får inte tillämpas på tilldelning av koncessioner som omfattades av ett anbudsförfarande eller tilldelades före den 17 april 2014.

Artikel 55

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 26 februari 2014.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
M. SCHULZ	D. KOURKOULAS
Ordförande	*Ordförande*

BILAGA I

FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHETER SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 5.7 [1]

Nace Rev. 1 [1]					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkningar	
45			Byggverksamhet	Denna huvudgrupp omfattar — nybyggnad, renovering och normal reparation	45000000
	45,1		Mark- och grundarbeten		45100000
		45,11	Rivning av hus; markarbeten	Denna undergrupp omfattar — rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar — röjning av byggplatser — markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. — iordningställande av gruvarbetsplatser: — avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Undergruppen omfattar även — dränering av byggplatser — dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark	45110000
		45,12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar — provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte — borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas, se 11.20 — brunnsborrning, se 45.25 — schaktsänkning, se 45.25 — spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20	45120000
	45,2		Bygg- och anläggningsarbeten		45200000

[1] Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
		45,21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	Denna undergrupp omfattar — byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor — rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation — rörledningar i tätort, tätortsnät för el och telekommunikation — samt därmed förknippade arbeten, — montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader Denna undergrupp omfattar inte — tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 — uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 — bygginstallationer, se 45.3 — slutbehandling av byggnader, se 45.4 — arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 — projektledning för byggande, se 74.20	45210000 utom: – 45213316 45220000 45231000 45232000
		45,22	Takarbeten	Denna undergrupp omfattar — byggande av tak — taktäckning — impregnering	45261000
		45,23	Anläggning av motorvägar, vägar, flygfält och idrotts-anläggningar	Denna undergrupp omfattar — anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar — anläggning av järnvägar — anläggning av start- och landningsbanor på flygfält — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader	45212212 och DA03 45230000 utom: – 45231000 – 45232000 – 45234115

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
				— målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser Denna undergrupp omfattar inte — förberedande markarbeten, se 45.11	
		45,24	Vattenbyggnad	Denna undergrupp omfattar — anläggning av vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. — dammar, diken o.d. — muddring — undervattensarbete	45240000
		45,25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar — bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning — grundläggning inklusive pålning — borrning och byggande av brunnar, schaktsänkning — uppförande av icke egentillverkade stålelement — bockning av stål — murning och stenläggning — resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar — uppförande av skorstenar och industriugnar Denna undergrupp omfattar inte — uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32	45250000 45262000
	45,3		Bygginstallationer		45300000
		45,31	Elinstallationer	Denna undergrupp omfattar installation i byggnader och andra anläggningar av — elkablar och elarmatur — telekommunikationssystem — elvärmesystem — antenner	45213316 45310000 utom: – 45316000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
				— brandlarm — tjuvlarm — hissar och rulltrappor — åskledare etc.	
		45,32	Isoleringsarbeten	Denna undergrupp omfattar — installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering Denna undergrupp omfattar inte — impregnering, se 45.22	45320000
		45,33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar — installation i byggnader och andra anläggningar av — vattensystem samt sanitetsutrustning — gasarmaturer — värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar — sprinklersystem Denna undergrupp omfattar inte — installation av elvärmesystem, se 45.31	45330000
		45,34	Andra bygginstallationer	Denna undergrupp omfattar — installation av belysnings- och signalsystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar — installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar	45234115 45316000 45340000
	45,4		Slutbehandling av byggnader		45400000
		45,41	Puts-, fasad- och stuckatörsarbeten	Denna undergrupp omfattar — anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändig puts och stuck inklusive närstående basmaterial för putsning	45410000
		45,42	Byggnadssnickeriarbeten	Denna undergrupp omfattar — installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinredning o.d., av trä eller andra material	45420000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
				— invändig slutbehandling, såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte — läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43	
		45,43	Golv- och väggbeläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar — läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av — vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten — parkett och andra golvbeläggningar av trä — mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast — terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar — tapeter	45430000
		45,44	Måleri- och glasmästeriarbeten	Denna undergrupp omfattar — invändig och utvändig målning av byggnader — målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte — installation av fönster, se 45.42	45440000
		45,45	Annan slutbehandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar — installation av privata simbassänger — rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader — annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte — invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70	45212212 och DA04 45450000
	45,5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare		45500000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
		45,50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte — uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32	45500000

(1) Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 om statistisk näringsgrensindelning i Europeiska gemenskapen (EGT L 293, 24.10.1990, s. 1).

BILAGA II

VERKSAMHETER SOM UTÖVAS AV UPPHANDLANDE ENHETER ENLIGT ARTIKEL 7

Bestämmelserna i detta direktiv om koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter ska tillämpas på följande verksamheter:

1. Beträffande gas och värme:

   a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av gas eller värme.

   b) Leverans av gas eller värme till sådana fasta nät.

   Om en upphandlande enhet såsom avses i artikel 7.1 b och c levererar gas eller värme till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

   i) Den upphandlande enhetens produktion av gas eller värme är en oundviklig följd av utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i denna punkt eller i punkterna 2 och 3 i denna bilaga.

   ii) Leverans till det publika nätet syftar endast till att använda denna produktion ekonomiskt och utgör högst 20 % av enhetens omsättning, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

   I detta direktiv avses med *leverans* generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av gas. Produktion av gas i form av utvinning omfattas dock av punkt 4 i denna bilaga.

2. Beträffande el:

   a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av el.

   b) Leverans av el till sådana fasta nät.

   I detta direktiv avses med *elleveranser* generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av el.

   Om en upphandlande enhet såsom avses i artikel 7.1 b och c levererar el till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

   a) Den upphandlande enhetens produktion av el behövs för utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i denna punkt eller i punkterna 1 och 3 i denna bilaga.

   b) Leverans till det publika nätet beror endast på den upphandlande enhetens egen förbrukning och har inte överstigit 30 % av dess totala produktion av energi, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

3. Verksamhet som avser tillhandahållande eller drift av nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten på områdena järnvägstransporter, automatiserade system, spårvagnar, trådbussar, bussar eller linbana.

   Ett nät för transporttjänster ska anses föreligga om tjänsten tillhandahålls enligt driftsvillkor som fastställs av en behörig myndighet i en medlemsstat, t.ex. i fråga om linjedragning, kapacitet som ska finnas tillgänglig eller turtäthet.

4. Verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att tillhandahålla flygplatser och kusthamnar eller inlandshamnar eller andra terminaler för transport i luften, till havs eller på inre vattenvägar.

5. Verksamhet som avser tillhandahållande av

a) posttjänster,

b) andra tjänster än posttjänster, förutsatt att dessa tjänster tillhandahålls av en enhet som också tillhandahåller posttjänster enligt andra stycket led ii i denna punkt och att de villkor som fastställs i artikel 34.1 i direktiv 2014/25/EU inte är uppfyllda med avseende på de tjänster som omfattas av andra stycket led ii.

Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 97/67/EG gäller följande definitioner i detta direktiv:

i) *postförsändelse*: en adresserad försändelse i den slutliga utformning som den ska överlämnas i, oavsett vikt. Sådana försändelser omfattar, förutom brevförsändelser, till exempel böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde, oavsett vikt.

ii) *posttjänster*: insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändelser. Detta omfattar både tjänster inom och utanför de samhällsomfattande tjänsternas räckvidd i enlighet med direktiv 97/67/EG.

iii) *andra tjänster än posttjänster*: tjänster som tillhandahålls på följande områden:

— Tjänster som innebär förvaltning av posttjänster (tjänster både före och efter försändelsen, inbegripet närservice).

— Tjänster som gäller postförsändelser som inte innefattas i led a, till exempel oadresserad direktreklam.

6. Verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

a) utvinna olja eller gas,

b) undersöka förekomsten av eller utvinna kol eller andra fasta bränslen.

BILAGA III

FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 7.2 B

Rättigheter som har beviljats genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra särskilda rättigheter eller ensamrätter i den mening som avses i detta direktiv. I följande förteckning anges förfaranden där tillräcklig föregående öppenhet har säkerställts och där beviljandet av tillstånd grundas på andra unionslagstiftningsakter som inte beviljar särskilda rättigheter eller ensamrätter i den mening som avses i detta direktiv:

a) Beviljande av tillstånd att driva naturgasinstallationer i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i artikel 4 i direktiv 2009/73/EG.

b) Tillstånd eller inbjudan att lämna anbud för uppförande av nya elproduktionsanläggningar i enlighet med direktiv 2009/72/EG.

c) Beviljandet i enlighet med förfarandena i artikel 9 i direktiv 97/67/EG av tillstånd för en posttjänst som inte omfattas av monopol eller får monopoliseras.

d) Ett förfarande för beviljande av tillstånd att genomföra en verksamhet som inbegriper utvinning av kolväten i enlighet med direktiv 94/22/EG.

e) Offentliga tjänstekontrakt i den mening som avses i förordning (EG) nr 1370/2007 för tillhandahållande av kollektivtrafik med buss, spårvagn, järnväg eller tunnelbana, som tilldelats genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i enlighet med artikel 5.3 i den förordningen, förutsatt att dess varaktighet är förenlig med artikel 4.3 eller 4.4 i den förordningen.

BILAGA IV

TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 19

Benämning	CPV-kod
79611000-0, 75200000-8, 75231200-6, 75231240-8, 79622000-0 (Tillhandahållande av hemtjänstpersonal), 79624000-4 (Förmedling av vårdpersonal) och 79625000-1 (Förmedling av läkare) 85000000-9 till 85323000-9, 85143000-3, 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5 och 98500000-8 (Privata hushåll med anställd personal) och 98513000-2 till 98514000-9 (Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst)	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 och 85322000-2, 75000000-6 (Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster), 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1, 79995000-5 till 79995200-7, 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8, 92000000-1 till 92342200-2, 92360000-2 till 92700000-8, 79950000-8 (Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser), 79951000-5 (Organisering av seminarier), 79952000-2 (Evenemang), 79952100-3 (Anordnande av kulturevenemang), 79953000-9 (Festivalarrangemang), 79954000-6 (Festarrangemang), 79955000-3 (Anordnande av modevisningar), 79956000-0 (Anordnande av mässor och utställningar)	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring [1]
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0, 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7, 55521000-8 till 55521200-0 (55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser). 55520000-1 Catering, 55522000-5 Catering för transportföretag, 55523000-2 Catering för övriga företag eller övriga institutioner, 55524000-9 Skolbespisning 55510000-8 Matsalstjänster, 55511000-5 Matsalstjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp, 55512000-2 Drift av matsal, 55523100-3 Servering av skolmåltider	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7, 75231100-5	Juridiska tjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10.8 d

Benämning	CPV-kod
75100000-7 till 75120000-3, 75123000-4, 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster
75231210-9 till 75231230-5, 75240000-0 till 75252000-7, 794300000-7, 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10.8 g
79700000-1 till 79721000-4 (Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vakttjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av id-kort, Utredning och Detektivtjänster) 79722000-1 (Grafologi), 79723000-8 (Avfallsanalys)	Undersöknings- och säkerhetstjänster
64000000-6 (Post- och telekommunikationstjänster), 64100000-7 (Post- och budtjänster), 64110000-0 (Postgång), 64111000-7 (Posttjänster för tidningar och tidskrifter), 64112000-4 (Posttjänster för brev), 64113000-1 (Posttjänster för paket), 64114000-8 (Postkassörstjänster), 64115000-5 (Förhyrning av postbox), 64116000-2 (Poste restante-tjänster), 64122000-7 (Internpost)	Posttjänster
50116510-9 (Regummering av däck), 71550000-8 (Smedtjänster)	Diverse tjänster
98900000-2 (Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ) och 98910000-5 (Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ)	Internationella tjänster

(1) Dessa tjänster omfattas inte av detta direktiv om de är organiserade i form av icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster som tjänster av allmänt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse.

BILAGA V

INFORMATION SOM SKA FINNAS I KONCESSIONSMEDDELANDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 31

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.

3. Om ansökningar ska innehålla anbud, e-post- eller webbadress där koncessionsdokumenten kommer att finnas tillgängliga obegränsat, direkt, fullständigt och kostnadsfritt. Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas om obegränsad, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas i de fall som anges i artikel 34.2 andra stycket.

4. Beskrivning av koncessionen: byggentreprenadens eller tjänsternas beskaffenhet och omfattning, storleksordning eller preliminärt värde och, om möjligt, kontraktets varaktighet. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.

5. CPV-koderna. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.

6. Nuts-kod för huvudplatsen för byggentreprenaden vid byggkoncessioner eller Nuts-kod för den plats där tjänstekoncessioner huvudsakligen ska utföras. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.

7. Villkor för deltagande, inklusive följande:

   a) I förekommande fall, angivande av att det rör sig om en koncession som är reserverad för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

   b) I förekommande fall, angivande av huruvida tillhandahållandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp samt hänvisning till den berörda lagen, författningen eller administrativa bestämmelsen.

   c) I tillämpliga fall, en förteckning över och kortfattad beskrivning av urvalskriterierna. De minimistandarder som eventuellt krävs. Angivelse av obligatoriska uppgifter (egen försäkran, dokumentation).

8. Sista datum för inlämning av ansökningar eller mottagande av anbud.

9. Kriterier som kommer att användas vid tilldelning av koncessionen om dessa inte framgår av andra koncessionsdokument.

10. Datum då meddelandet avsänts.

11. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och, i tillämpliga fall, det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn på och adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där dessa upplysningar kan erhållas.

12. I förekommande fall, särskilda villkor för koncessionens utförande.

13. Adress till vilken ansökningar eller anbud ska skickas.

14. I förekommande fall, angivelse av krav och villkor för användning av elektroniska medel för kommunikation.

15. Information om huruvida koncessionen är relaterad till ett projekt och/eller program som finansieras av unionsmedel.

16. För byggkoncessioner, angivelse av huruvida koncessionen omfattas av WTO-avtalet.

BILAGA VI

INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN OM KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 31.3

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. I tillämpliga fall, e-post- eller webbadress där specifikationer och kompletterande handlingar finns tillgängliga.

3. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.

4. CPV-koderna. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.

5. Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för tillhandahållande eller utförande av tjänstekoncessionerna.

6. Beskrivning av tjänsterna, preliminär storleksordning eller preliminärt värde.

7. Villkor för deltagande.

8. I tillämpliga fall, tidsfrister för att ta kontakt med den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inför ett deltagande.

9. I tillämpliga fall, en kort redogörelse för huvudinslagen i det tilldelningsförfarande som kommer att tillämpas.

10. Övriga relevanta upplysningar.

BILAGA VII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONCESSIONSTILLDELNING I ENLIGHET MED ARTIKEL 32

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod och, i förekommande fall, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.

3. CPV-koderna.

4. Nuts-kod för huvudplatsen för byggentreprenaden vid byggkoncessioner, eller Nuts-kod för den plats där tjänstekoncessioner huvudsakligen ska utföras.

5. Beskrivning av koncessionen: byggentreprenadens eller tjänsternas beskaffenhet och omfattning, kontraktets varaktighet. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.

6. Beskrivning av tilldelningsförfarandet. Vid tilldelning utan föregående offentliggörande, en motivering.

7. De kriterier enligt artikel 41som använts vid tilldelningen av koncessionen eller koncessionerna.

8. Datum för beslutet eller besluten om tilldelning av koncession.

9. Antalet mottagna anbud för varje tilldelning, inklusive

   a) antal anbud från ekonomiska aktörer som är små och medelstora företag,

   b) antal anbud som mottagits från utlandet,

   c) antal anbud som mottagits på elektronisk väg.

10. Namn på och adress, inklusive Nuts-kod och, i tillämpliga fall, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress, till de utvalda ekonomiska aktörerna, inbegripet

    a) information om huruvida den anbudsgivare som tilldelats koncessionen är ett litet eller medelstort företag,

    b) information om huruvida koncessionen tilldelats ett konsortium.

11. Värdet på och de viktigaste ekonomiska villkoren för tilldelning av koncessionen, inbegripet

    a) avgifter, priser och eventuella böter,

    b) premier och eventuella ersättningar,

    c) andra uppgifter som rör värdet på koncessionen enligt artikel 8.3.

12. Information om koncessionen är relaterad till ett projekt och/eller program som finansieras av unionsmedel.

13. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och, i tillämpliga fall, det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn på och adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där dessa upplysningar kan erhållas.

14. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för den eller de koncessioner som tillkännages i detta meddelande.

15. Datum då meddelandet avsänts.

16. Metod för att beräkna det uppskattade värdet av koncessionen, i enlighet med artikel 8, om detta inte anges i andra koncessionsdokument.

17. Övriga relevanta upplysningar.

BILAGA VIII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONCESSIONSTILLDELNING SOM AVSER KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 32

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, i tillämpliga fall telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.

3. CPV-koderna. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.

4. En kort beskrivning av föremålet för koncessionen.

5. Antal mottagna anbud.

6. Det antagna anbudets värde, inklusive avgifter och priser.

7. Namn på och adress, inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till de utvalda ekonomiska aktörerna.

8. Övriga relevanta upplysningar.

BILAGA IX

OFFENTLIGGÖRANDE

1. Offentliggörande av meddelanden

   Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter ska översända de meddelanden som avses i artiklarna 31 och 32 till Europeiska unionens publikationsbyrå för offentliggörande i enlighet med följande regler:

   De meddelanden som avses i artiklarna 31 och 32 ska offentliggöras av Europeiska unionens publikationsbyrå.

   Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten skicka den bekräftelse som avses i artikel 33.2.

2. Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg

   Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg fastställs av kommissionen och är tillgängliga på följande webbadress: http://simap.europa.eu

BILAGA X

FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM AVSES I ARTIKEL 30.3

ILO:s konvention nr 87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten

ILO:s konvention nr 98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten

ILO:s konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete

ILO:s konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete

ILO:s konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete

ILO:s konvention nr 111 om diskriminering i anställning och yrkesutövning

ILO:s konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde

ILO:s konvention nr 182 om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete

Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet och dess Montrealprotokoll om ämnen som bryter ned ozonskiktet

Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (Baselkonventionen)

Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (Stockholmskonventionen)

Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel (Unep/FAO) (PIC-konventionen) och dess tre regionala protokoll.

BILAGA XI

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV EN KONCESSION UNDER LÖPTIDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 43

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. CPV-koderna.

3. Nuts-kod för huvudplatsen för byggentreprenaden vid byggkoncessioner eller Nuts-kod för den plats där tjänstekoncessioner huvudsakligen ska utföras.

4. Beskrivning av koncessionen före och efter ändringen: byggentreprenadens och tjänsternas beskaffenhet och omfattning.

5. I förekommande fall, ändring av koncessionens värde, inklusive den pris- eller avgiftshöjning som orsakas av ändringen.

6. Beskrivning av de omständigheter som har nödvändiggjort ändringen.

7. Datum för beslutet om tilldelning av koncession.

8. I förekommande fall, namn på och adress, inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress, till den eller de nya ekonomiska aktörerna.

9. Information om koncessionen är relaterad till ett projekt och/eller program som finansieras av unionsmedel.

10. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och, i tillämpliga fall, det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn på och adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där dessa upplysningar kan erhållas.

11. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som berörs av detta meddelande.

12. Datum då meddelandet avsänts.

13. Övriga relevanta upplysningar.

Departementsserien 2014

Kronologisk förteckning

1. Gröna boken
   Riktlinjer för författningsskrivning. SB.
2. Patent- och marknadsdomstol. Ju.
3. Europeisk skyddsorder
   – Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU. Ju.
4. Våldsbejakande extremism i Sverige
   – nuläge och tendenser. Ju.
5. Särskilt ömmande omständigheter. Ju.
6. Gårdstödet 2015–2020
   – förslag till svenskt genomförande. L.
7. Minskat svartarbete i byggbranschen. Fi.
8. Den mörka och okända historien
   Vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet. A.
9. En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst. S.
10. En tydligare beredning av myndighetsföreskrifter. Fi.
11. Sveriges sjätte nationalrapport om klimatförändringar
    I enlighet med Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar.
    + Engelsk översättning. M.
12. Ekonomiska effekter av ett längre arbetsliv.
    Långsiktiga ekonomiska effekter av Pensionsåldersutredningens förslag. S.
13. Åtalsförordnande enligt 2 kap. brottsbalken. Ju.
14. Genomförande av brottsofferdirektivet. Ju.
15. Ersättning för höga sjuklönekostnader. S.
16. Framtidsfullmakter. Ju.
17. Samordnat ansvar för vissa familjefrågor. S.
18. Den nya polisorganisationen – några frågor om personuppgiftsbehandling m.m. Ju.
19. Statlig ersättning till barn och unga som insjuknat i narkolepsi efter pandemivaccinering. S.
20. Försvaret av Sverige
    Starkare försvar för en osäker tid. Fö.
21. Ett gemensamt europeiskt järnvägsområde. N.
22. Stärkt konsumentskydd vid försäkringsförmedling. Fi.
23. Datalagring, EU-rätten och svensk rätt. Ju.
24. Ökad endomarbehörighet i tvistemål. Ju.
25. Nya regler om upphandling. Del 1 + 2. S.

Departementsserien 2014

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Den mörka och okända historien
Vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet. [8]

Finansdepartementet

Minskat svartarbete i byggbranschen. [7]

En tydligare beredning av myndighetsföreskrifter. [10]

Stärkt konsumentskydd vid försäkringsförmedling. [22]

Försvarsdepartementet

Försvaret av Sverige
Starkare försvar för en osäker tid. [20]

Justitiedepartementet

Patent- och marknadsdomstol. [2]

Europeisk skyddsorder
– Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU. [3]

Våldsbejakande extremism i Sverige.
– nuläge och tendenser. [4]

Särskilt ömmande omständigheter. [5]

Åtalsförordnande enligt 2 kap. brottsbalken. [13]

Genomförande av brottsofferdirektivet. [14]

Framtidsfullmakter. [16]

Den nya polisorganisationen – några frågor om personuppgiftsbehandling m.m. [18]

Datalagring, EU-rätten och svensk rätt. [23]

Ökad endomarbehörighet i tvistemål. [24]

Landsbygdsdepartementet

Gårdsstödet 2015–2020
– förslag till svenskt genomförande. [6]

Miljödepartementet

Sveriges sjätte nationalrapport om klimatförändringar
I enlighet med Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar.
+ Engelsk översättning.[11]

Näringsdepartementet

Ett gemensamt europeiskt järnvägsområde. [21]

Socialdepartementet

En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst. [9]

Ekonomiska effekter av ett längre arbetsliv. Långsiktiga ekonomiska effekter av Pensionsåldersutredningens förslag. [12]

Ersättning för höga sjuklönekostnader. [15]

Samordnat ansvar för vissa familjefrågor. [17]

Statlig ersättning till barn och unga som insjuknat i narkolepsi efter pandemivaccinering. [19]

Nya regler om upphandling. Del 1 + 2. [25]

Statsrådsberedningen

Gröna boken
Riktlinjer för författningsskrivning. [1]